Trib. Suprem
Col. Militar
Dos. 215/954 Vol. 4

4000

DOSAR

Ancheta Luca Vasile

Declarații

1532062
P 000148, Vol. 4

Data

Urmează Vol. Nr. 5

O P I S

1. Declaraţiile date de LUCA VASILE dela 3 septembrie 1952 - pînă la 27 iulie 1953 privind legăturile lui cu siguranţa burgheză şi activitatea antistatală desfăşurata după 23 august 1944.

C.N.S.A.S.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCA VASILE, fost ministru de Finanţe, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina-Trei Scaune, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

3 Septembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora .9..
" s'a terminat " .15..

Intrebare:

Să arătaţi în mod sincer activitatea şi purtarea ce aţi avut la Siguranţă la primele două arestări şi cercetări?

Răspuns:

Pe baza activităţii mele eram cunoscut ca comunist, întrucât munca ce am desfăşurat-o înainte era legală. In 1924, după intrarea Partidului în ilegalitate, am devenit secretar regional la Braşov, cu rază de activitate Târnava, Sibiu, Trei Scaune şi Valea Jiului. In calitate de secretar m'am deplasat în toate locurile, pentru organizarea Partidului şi pentru răspândire de manifeste. In Decembrie 1924 am fost arestat de jandarmii din comuna Brescu, de unde am fost dus la Siguranţa Sf. Gheorghe, de unde a doua zi am fost dus la Siguranţa Braşov. Impreună cu mine au mai fost arestaţi şi ILES IOSIF precum şi alţi comunişti cunoscuţi. La Siguranţă am fost cercetat de Seful Siguranţei, traducătorii fiind MUNTEANU şi VOINEA. Intrucât eu am fost adus la Siguranţa Braşov cu două zile în urmă, pe baza arestărilor ce s'au făcut înainte, siguranţa cunoştea în mare parte activitatea mea. Cunoştea şi faptul că scrisorile care trebuiau să ajungă la KOBLÖS ELEK fost secretar general al Partidului, primea prin mine, intermediar fiind o fată cu numele de SEKEI. La cercetări am recunoscut activitatea mea în întregime, în afară de tipografie, toate acestea am dat în declaraţia iscălită de mine. După două zile am fost înaintat la Siguranţa Generală din Bucureşti, împreună cu ILES, KLEM, GYÖRKE.-

Aci am fost dus la BANCIULESCU şi după o zi am fost depuşi toţi patru la închisoarea Jilava. La Jilava am stat până la sfârşitul lunei Februarie 1925, făcând între timp greva foamei de 35

.//. ss. Luca Vasile

zile şi am fost internat în spital,iar după 17 zile am fost eliberat întrucât şi în spital am continuat greva foamei.-

Până la sfârşitul lui Aprilie am fost liber când a început procesul la Consiliul de Război din Bucureşti,împreună cu DOBROGEANU GHEREA,MARCEL PAUKER,ILLES IOSIF şi alţii.-

Procesul judecându-se în stare de libertate,în Iunie 1925 am dezertat din Bucureşti (dela hotel) împreună cu ILLES, PAUKER şi alţii în total şaptesprezece inşi.-

M'am stabilit la Satu Mare la o rudă a mea anume HAEK,de unde după scurt timp am plecat în comuna Comandău.Intrucât în proces am fost condamnat la lo ani contumacie,am fost căutat de Siguranţă şi arestat de Postul de Jandarmi din Comandău la începutul lui Septembrie 1925.-

La Postul de Jandarmi am stat o zi fără să mă cerceteze, nu am dat nici un fel de declaraţii,pe urmă înaintat la Siguranţa din Braşov.-

Aici am fost cercetat de Seful Siguranţei sau de inspectorul SACHIE. In timpul cercetărilor m'au întrebat cum am dezertat şi împreună cu cine,mi-au vorbit despre faptul că sunt condamnat la lo ani şi folosind starea în care mă aflam,au promis că îmi va uşura pedeapsa şi mi-au oferit să fiu informatorul Siguranţei. Nu am vrut să mă angajez dintr'odată însă i-am promis cu gândul ca să văd prima dată care este situaţia la Jilava unde ştiam că voi fi trimis şi în acelaş timp făceam planuri ori mă voi putea scăpa,ori voi putea descoperi pe unii provocatori din cadrul mişcării. Acest angajament mi l-am luat mi se pare în faţa lui SACHIE.-

Mi-a cerut să dau relaţii despre mişcare,i-am răspuns că sunt rupt de mişcare şi nu am vrut să mă angajez definitiv,întrucât vroiam să văd care vor fi perspectivele mele pentru viitor.-

Pentru acest lucru am recomandat pe fratele meu VARGA GAVRIL,care nu avea legături organizate cu mişcarea,însă din când în când dădea case pentru cazarea curierilor veniţi pe linie de partid.In acest sens am vorbit cu VARGA iar el la rândul lui şi în prezenţa noastră,adică eu şi VARGA am discutat cu MUNTEANU,agent de siguranţă care a asistat la cercetările ce s'a făcut în cazul meu. Dela această dată MUNTEANU a vizitat acasă pe VARGA cu scopul de a primi informaţii.-

ss.Luca Vasile

.//.

Eu am stat la Siguranţa din Braşov circa două zile,pe urmă am fost depus la Jilava în vederea judecării procesului. In două luni nu-mi amintesc precis unde,ori la Consiliul de Război ori la Jilava,a venit la mine VARGA,comunicându-mi că pe baza celor discutate cu agentul MUNTEANU,acesta cere informaţii dela mine (VASILE LUCA) şi dacă am acceptat angajamentul să dau material informativ.-

Prin VARGA am comunicat agentului MUNTEANU şi Siguranţei că m'am răsgândit şi nu vreau să am nimic comun cu ei,comunicând şi lui VARGA să rupă orice legătură cu MUNTEANU şi Siguranţa.-

Sunt convins că VARGA a făcut acest lucru,însă cred că el (VARGA) a fost folosit de MUNTEANU,în sensul că iscălea notele informative ale lui MUNTEANU şi pe urmă împărţeau banii ce le reveneau informatorilor. Procesul meu nu s'a judecat timp de 3 ani,până în primăvara anului 1928,în care timp am fost depus din nou la Jilava.-

Aici am activat cu BORIS STEFANOV,BARBU ZAHARESCU,ILIES IOSIF şi cu alţii.-

Aici am venit în contact în cadrul colectivului cu MARIAN fost membru în conducerea sindicatelor unitare şi în conducerea Partidului,cu FORIS şi alţii.La procesul ce s'a judecat în primăvara anului 1928,am fost împreună cu BORIS STEFANOV, BARBU ZAHARESCU,GYORKE,ILIES IOSIF.-

Au fost eliberaţi GYORKE,ILIES IOSIF şi eu,iar BORIS STEFANOV şi B.ZAHARESCU au fost condamnaţi.-

Intrebare:

Cine mai ştie şi de când de faptul că la Siguranţa Braşov ai luat angajament în împrejurările arătate mai sus?

Răspuns:

Despre faptul că în faţa Siguranţei am luat angajamentul în împrejurările arătate mai sus,nu a ştiut nimeni în afară de persoanele arătate anterior,adică acei care m'au cercetat şi fratele meu vitreg VARGA GAVRIL.-

Intrebare:

Dacă răspunsurile pe care le-ai dat sunt sincere şi nu ai ascuns nimic în faţa anchetei?

Răspuns:

Au fost sincere răspunsurile mele şi nu am ascuns nimic faţă de anchetă.-

ss.Luca Vasile

.//.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.-

ss.Luca Vasile

MAIOR DE SECURITATE

Fr.Butyka

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul Luca Vasile fost ministru de Finanțe
născut la 8 Iunie 1898 în com. Catalina - Trei Scaune
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în Buc. str. Romniceanu 22.

3 Septembrie 195 2.

Orașul București

Interogatorul a început la ora 9 și minute

s'a terminat la „ 11 și „

Intrebare: Să arătați în mod sincer activitatea și purtarea d-tă ce ați avut la siguranță la primele două orestări și cercetări? ———

Răspuns: Pe baza activității mele eram cunoscut ca, comunist, până'cât munca ce am desfășurat-o înainte era legală. În 1924 după intrarea partidului în ilegalitate, am devenit secretar regional la Brașov, cu rază de activitate, Târnava, Sibiu Trei Scaune și Valea Jiului. În calitate de secretar m'am deplasat în toate locurile, pentru organizarea partidului și pentru răspândire de manifeste. În Decembrie 1924 am fost arestat de jandarmii din com. Breaza, de unde am fost dus la siguranța Sf. Gheorghe, de unde o doua zi am fost dus la siguranța Brașov. Împreună cu mine au mai fost arestați și Ilies Iosif precum și alți comuniști cunoscuți. La siguranță am fost cercetat de șeful siguranței, traducătorul fiind Munteanu și Vaina a

Semnătura.

Mod. 185

Urmare: întru cât, eu am fost adus la Siguranța Brașov cu două zile în urmă, pe baza arestărilor ce s'au făcut înainte. Siguranța cunoștea în mare parte activitatea mea. Cunoștea și faptul că scrisorile care trebuie să ajungă la Köblös Elek fost secretar general al Partidului, primea prin mine, intermediar fiind o fată cu numele de Sekei. La cercetări am recunoscut activitatea mea în întregime, în afară de tipografie, toate acestea am dat în declarație iscălită de mine. După două trei zile am fost înaintat la Siguranța Gle din Buc. împreună cu Iliès, Klein, Kyska, [illegible]
Aci am fost dus la Băneulescu și după o zi am fost depuși toți patru la închisoarea Jilava. La Jilava am stat până la sfârșitul lunei Februarie 1925, făcând între timp greva foamei de 35 zile și am fost internat în spital, iar după 17 zile am fost eliberat, întru cât și în spital am continuat greva foamei.
Până la sfârșitul lui Aprilie am fost liber când a început procesul, la Consiliul de Războiu din Buc. împreună cu Dobrogeanu Gherea, Marcel Pauker, Iliès Iosif și alți.
Procesul judecându-se în stare de libertate, în Iunie 1925 am dezertat din București (dela Hotel) împreună cu Iliès, Pauker și alți în total șaptesprezece inși.
M'am stabilit la Satu-Mare la o rudă a mea anume Hack, de unde după scurt timp am plecat în Com. Comandău, întru cât în proces am fost judecat la 10 ani în contumacie am fost căutat de Siguranță și arestat de Postul de Jandarmi din Comandău

Semnătura, [signature]

Urmare: la începutul lui Septembrie 1925.

La postul de Jandarmi am stat o zi fără să-mă cerceteze, nu am dat nici un fel de declarații, pe urmă înaintat la Siguranța din Brașov.

Aici am fost cercetat de șeful siguranței sau de inspectorul Sachin. În timpul cercetărilor m'au întrebat cum am desertat și împreună cu cine, mi-au vorbit, despre faptul că sunt condamnat la 10 ani și folosind starea în care mă aflam, am promis că mă voi supune pedeapsa și mi-au oferit să fiu informatorul Siguranței. Nu am vrut să-mă angajez dintr'o dată dară i-am promis cu gândul, ca să văd prima dată care este situația la Jilava unde știam că voi fi trimis, și în acelaș timp, făceam planuri ori mă voi putea scăpa, ori voi putea descoperi pe unii provocatori din cadrul mișcării. Acest angajament mi-l am luat numai pentru a fi în fața lui Sachin.

Mi-a cerut să dau relații despre mișcare, eu i-am răspuns că sunt străin de mișcare și nu am vrut să mă angajez de fiecare dată, întrucât nu-mi văd care va fi perspectivele mele pentru viitor.

Pentru acest lucru am recomandat pe fratele meu Vorga Gavril, care nu avea legături organizate cu mișcarea, dară din când în când dădea cara pentru cazarea curierilor veniți pe linie de partid.

În acest sens am vorbit cu Vorga, iar el la rândul lui și în prezența noastră, adică eu și Vorga am discutat cu Munteanu, agent de Siguranță care a asistat la cercetările ce am făcut în casa mea. De la această dată, Munteanu a vizitat acasă pe Vorga cu scopul de a primi informații.

Iscălitura

Urmare: Eu am stat la Siguranța din Brașov circa două zile, pe urmă am fost depus la Jilava în vederi judecății procesului. La două luni mi-li orientez precis unde, cui la Consiliul de Război, cui la Jilava a venit la mine Vorga, comunicându-mi că, pe baza celor discutate cu agentul ellmuteanu, acesta cere informații dela mine, (Lucs Veile) și dacă am acceptat angajamentul să dau material informativ.
Prin Vorga am comunicat agentului ellmuteanu și Siguranței că m'am răzgândit și nu vreau să am nimic comun cu ei, comunicând și lui Vorga să rupă orice legătură cu ellmuteanu și Siguranța.
Sunt convins că Vorga a făcut acest lucru, însă cred că el (Vorga) a fost folosit de Muntenanu, în sensul că i-a dat notele informative ale lui ellmuteanu și pe urmă importanța lor ce le revenea informatorilor. Procesul nostru nu s'a judecat timp de 3 ani, până în primăvara anului 1928 în care timp am fost deținut din nou la Jilava.
Aici am activat cu Boris Stefanov, Barbu Zaharescu, Iliș Iosif și cu alții.
Aici am venit în contact cu cadrul colectivului cu eforiști fost membru în conducerea sindicatelor unitare și în conducerea Partidului, cu Foriș și alții.
La procesul ce se judecat în primăvara anului 1928 am fost împreună cu Boris Stefanov, Barbu Zaharescu, Guya și Iliș Iosif.
Au fost eliberați Iliș Iosif, Guya și Eu, iar Boris Stefanov și B. Zaharescu au fost condamnați.
Întrebare: Cine mai știe și de când de faptul, că la Siguranța Brașov ai luat angajament la

Iscălitura,

Urmare: Siguranță în împrejurile arătate mai sus?

Răspuns: Despre faptul că în fața Siguranței am luat angajamentul în împrejurile arătate mai sus, nu a știut nimeni în afară de persoanele arătate anterior, adică acei care m'au arestat și fratele meu mitrop. Varga Gavril. ———

Întrebare: Dacă răspunsurile pe care le-ai dat sunt sincere și nu ai ascuns nimic în fața anchetei? ———

Răspuns: Am fost sincer răspunsurile mele și nu am ascuns nimic față de anchetă. ———

După ce am citit prezentul-proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, scrisă și semnez propriu și nesilit de nimeni.

Ofițer de Securitate
Botiș Ioan Francisc
Botiș Fr.

Iscălitura,

28 9

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
==========

Arestatul LUCA VASILE, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina jud. Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, am 4 copii, ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

5 Septembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora . 10 .
" s'a terminat " . 15 .

Intrebare:

Ancheta îţi cere să arăţi sincer activitatea ce ai desfăşurat-o după punerea în libertate a d-tale şi până la evenimentele dela Lupeni din 1929?

Răspuns:

După punerea mea în libertate în primăvara anului 1928, am activat pe linie sindicală la Braşov şi am luat legătură şi cu Partidul prin ABRAHAM BERNAT. După acesa am primit însărcinarea din partea C.C.al P.C.R. să reorganizez MOPR, în care sens am primit numirea printr'un delegat al MOPR. dela Viena, prezentat mie de ABRAHAM.-

Delegatul dela Viena mi-a spus să trec singur la reorganizarea MOPR-ului peste capul vechei conduceri dela Bucureşti şi totodată să preiau şi fondurile.-

In acest scop m'am deplasat la Bucureşti, împreună cu delegatul dela Viena unde am luat legătură cu reprezentanţii vechi ai MOPR-ului din care au fost de faţă LOTY FORIS, MARGULESS (tapiţerul), delegatul dela Viena, ABRAHAM şi cu mine am ţinut o şedinţă unde s'a hotărât a intra în conducerea MOPR -ului, însă n'am putut prelua munca întrucât am avut o discuţie cu FORIS, cu care m'am întâlnit probabil prin LOTY FORIS, care mi-a comunicat să nu intru în conducerea MOPR -ului, deoarece voiu avea o sarcină mai importantă, nu mi-a spus anume ce muncă. După aceásta am plecat la Braşov.-

ss. Luca Vasile

.//.

Prin Iunie 1928 am fost convocat la o şedinţă de partid de către ABRAHAM, unde s'a pus problema că un delegat trebue să plece în străinătate la Congres. ABRAHAM spunea că el a fost propus, însă dacă nu i se dă paşaport nu va pleca şi deci ştiind că paşaport nu poate scoate mi-a propus să plec eu, ceeace am acceptat să plec la Congres în condiţiuni de ilegalitate. In vederea plecării la Congres am luat legătură cu FORIS care cu această ocazie mi-a explicat despre existenţa "activului Bucureştiului", care se preocupă de reorganizarea Partidului inclusiv a conducerii lui care în frunte cu KOBLES duce o politică oportunistă-lichidatoristă. FORIS mi-a spus că după ce ajungem la Congres vom discuta mai amănunţit toate aceste probleme.-

La Congres am fost ales în comisia de organizare unde s'a discutat chestiunile ce trebuesc efectuate în cadrul conducerii Partidului în sensul ca KOBLES, PAUKER şi DOBROGEANU să nu mai intre în noua conducere fiind elemente oportuniste. Eu am fost de acord cu această linie, cu excepţia lui KOBLES la care am propus să se vadă care va fi situaţia lui în timpul congresului, întrucât este sprijinit de către ardeleni. In timpul congresului, la elegerea noii conduceri, pentru a face concesie delegaţilor din Ardeal care susţineau pe KOBLES, am propus ca acesta să rămână în conducerea Partidului, însă să rămână în străinătate. Congresul însă a hotărât nu numai schimbarea lui KOBLES ci a întregii conduceri vechi care a fost considerată oportunistă-lichidatoristă. Pe baza discuţiilor ce au existat în comisia de organizare din care au făcut parte: BARBU, NICOLSCHI, FORIS, DORI GOLDSTEIN şi eu trebuia să fiu delegat la Congresul Cominternului, însă a fost delegat KOBLES şi eu cu DORI GOLDSTEIN am fost trimişi în ţară.-

După o lună dela Congres împreună cu DORI GOLDSTEIN, am luat legătură la Bucureşti cu MARGULIES, PATRASCANU, POPESCU DOREANU şi alţii cu care împreună am lucrat pe linia MOPR-ului, sindicatelor şi a Blocului Muncitoresc Tărănesc, eu împreună cu DORI GOLDSTEIN, reprezentând în acel timp conducerea Partidului. Spre sfârşitul anului 1928 am fost arestat pe stradă şi dus la Siguranţă în faţa lui BANCIULESCU care mă aştepta în birou, care mi-a spus că "pentru d-ta ar fi fost mai bine să fii secretar general al MOPR-ului decât să fii în conducerea Partidului!" apoi mi-a arătat un exemplu din rezoluţia Congresului Partidului, iar după o scurtă discuţie mi-a spus să mă las de activitatea mea că altfel o să fie rău. După aceea am fost pus în libertate fiind însoţit de doi agenţi până la gară cu maşina Siguranţei, unde mi-am cumpărat bilet de tren până

ss. Luca Vasile

la Braşov,după care m'am urcat în tren,ei aşteptând până la plecarea trenului.-

In timpul acestei arestări nu am dat nici o declaraţie. In Februarie 1929 am participat la o întrunire în sala constructorilor din Bucureşti,ducând o activitate semi-legală.Cu această ocazie armata şi poliţia au înconjurat clădirea,după care a intrat prefectul în adunare şi a cerut să fie predaţi LUCA LASZLO, TRANDAFIRESCU,MIHAILEANU şi ANGHEL PETRESCU. Cu circa 8 minute înainte de a se întâmpla aceasta,eu am părăsit întrunirea şi am plecat la Braşov,astfel în acel moment n'am fost arestat.La Braşov a doua zi a venit agentul MUNTEANU şi m'a invitat la şeful Siguranţei; eu am refuzat fiindcă nu avea mandat de arestare,după care MUNTEANU s'a prezentat din nou cu ordinul telegrafic al Parchetului Ilfov de a fi înaintat la Bucureşti.

După ce am sosit la Bucureşti am fost dus la BANCIULESCU care m'a întrebat dece am scos portretul regelui din sală,însă eu am răspuns că nici n'am fost acolo. BANCIULESCU mi-a spus că nu Siguranţa m'a arestat ci am fost cerut de Parchet.-

La Parchet nu au putut să dovedească împotriva mea nimic, însă am fost depus la Văcăreşti unde m'am întâlnit cu ceilalţi 3 arestaţi amintiţi mai sus,care erau în greva foamei ca protest împotriva arestării şi pentru a fi puşi în libertate cu care m'am asociat şi eu,astfel că după 17 zile am fost cu toţii puşi în libertate.-

După ce am fost puşi în libertate,în Februarie sau Martie a aceluiaş an m'am apucat de pregătirea Congresului dela Timişoara împreună cu IMRE ALADAR,MIHAILEANU,MIILER, şi alţii.După terminarea Congresului la 9 Aprilie 1929,am fost arestat împreună cu întreaga conducere. După primele cercetări care au durat circa două zile am fost dus la închisoarea Timişoara unde am stat până la 1 Mai 1929 când am fost pus în libertate.-

După aceasta am revenit la Bucureşti şi am lucrat în continuare în conducerea Consiliului Sindical Unitar împreună cu GROFU,ANGHEL PETRESCU,TRANDAFIRESCU şi alţii,organizând munca sindicală,făcând deplasări în provincie şi organizând diferite acţiuni pe linie sindicală.-

Intrebare:

Dacă ai declarat toată activitatea d-tale şi nu ai ascuns nimic anchetei?

ss.Luca Vasile

.//.

Răspuns:

Referitor la această perioadă am declarat toată activitatea mea şi n'am ascuns nimic anchetei.-

Intrebare:

In legătură cu cele trei arestări,arătate în declaraţia ai arătat totul şi n'ai ascuns nimic anchetei?

Răspuns:

In legătură cu cele trei arestări de care am vorbit în cursul declaraţiei am arătat totul şi n'am ascuns nimic anchetei.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Luca Vasile

I/T.COLONEL DE SECURITATE

Fr.Butyka

CM/5 ex.

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul Luca Vasile, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Catalina Jud. Trei scaune, de profesie lăcătuș
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
căsătorit, are 4 copii; ultimul domiciliu în Buc. Str. Râmniceanu 22.-

5 Septembrie 1952

Orașul București.-

Interogatorul a început la ora 10 și .... minute

s'a terminat la „ 15 și .... „

Intrebare: Ancheta îți cere să arăți sincer activitatea ce ai desfășurat-o după punerea în libertate a II-a până la evenimentele dela Lupeni din 1929?

Răspuns

După punerea mea în libertate în primăvara anului 1928, am activat pe linie sindicală la Brașov și am luat legătură și cu Partidul prin Abraham Bernat. După aceia am primit însărcinarea din partea C.C al P.C.R. să reorganizez M.O.P. în care scop am primit numirea printr'un delegat al M.O.P. dela Viena, prezentat mie de Abraham.

Delegatul dela Viena mi-a spus să trec singur la reorganizarea M.O.P.-ului peste capul vechii conduceri dela București și totodată să preiau și fondurile.

In acest scop m'am deplasat la București împreună cu delegatul dela Viena unde am luat legătură cu reprezentanții vechi ai M.O.P.-ului, din care au fost de față Lotzi Foriș, Margolies (tapițerul)

Semnătura [signature]

Urmare: delegatul dela Viena, Abraham și cu mine am
fost o ședință unde s'a hotărât să intru în conducerea
M.O.P.ului; însă n'am putut fiindcă numai imediat
am avut o discuție cu Foris, cu care ne'am întâlnit
probabil prin Lotz. Foris, care mi-a comunicat să
mu intru în conducerea M.O.P.ului deoarece voiu avea
o sarcină mai importantă, nu mi-a spus asu-
me ce numai. După aceasta am plecat la Brașov.
Prin Iunie 1928 am fost convocat la o ședință
de partid de către Abraham, unde s'a pus problema
că un delegat trebui să plece în străinătate la
Congres. Abraham spunea că el a fost propus,
însă dacă mu i se dă pașaport nu vă pleca și
deci știind că pașaport nu poate scoate mi-a pro-
pus să plec eu cerce am acceptat să plec la
Congres în condițiuni de ilegalitate. În vederea plecării
la Congres am luat legătură cu Foris care cu
această ocazie mi-a explicat despre existența acti-
vului Bucureștean "care se preocupă de reorganizarea
partidului închegării a conducerii lui care în frunte
cu Köbler duce o politică oportunistă-lichidato-
ristă. Foris mi-a spus că după ce ajungem la Congres
vom discuta mai amănunțit toate aceste probleme.
La Congres am fost ales în comisia de organizare
unde s'a discutat chestiunile ce trebuesc efectuate
în cadrul conducerii partidului în sensul ca Köbler,
Fauker și Johnescu să nu mai intre în noua
conducere, fiind elemente oportuniste. Eu am fost
de acord cu această linie, cu excepția lui
Köbler la care am propus să se vadă care va fi
situația lui în timpul congresului, întrucât este
sprijinit de către ardeleni. În timpul congresului,

Semnătura,

Urmare: la alegerea noii conduceri, pentru a face concesie delegaților din Ardeal care susțineau pe Köbles, am propus ca acesta să rămână în conducerea Partidului, însă să rămână în străinătate. Congresul însă a hotărât nu numai schimbarea lui Köbles, ci a întregei conduceri vechi care a fost considerată oportunistă-lichidatoristă. Pe baza discuțiilor ce au existat în comisia de organizare, din care au făcut parte: Barbu, Zwolschi, Foriș, Dorigolștein și eu, trebuia să fiu delegat la congresul Cominternului, însă a fost delegat altcineva Köbles și eu cu Dorigolștein am fost trimiși în țară.

După o lună de la Congres, împreună cu Dorigolștein am luat legătura la București cu Margulis, Pătrășcanu, Popescu Ioanin și alții cu care împreună am lucrat pe linia M.O.P.-ului, sindicatelor și a Blocului Muncitoresc-Țărănesc, eu împreună cu Dorigolștein, reprezentând în acel timp conducerea Partidului. Spre sfârșitul anului 1928, am fost arestat pe stradă și dus la Siguranță în fața lui Bănciulescu care mă aștepta în birou, care mi-a spus că pentru d-ta ar fi fost mai bine să fi secretar general al M.O.P.-ului, decât să fi în conducerea Partidului, apoi mi-a arătat un exemplar din rezoluția Congresului Partidului și după o scurtă discuție mi-a spus să mă las de activitatea mea că altfel o să fie rău. După aceea am fost pus în libertate fiind însoțit de 2 agenți până la gară cu mașina siguranței, unde mi-au cumpărat bilet de tren până la Brașov, după care m-au urcat în tren, așteptând până la plecarea trenului.

În timpul acestei arestări nu am dat nici o declarație. În Februarie 1929, am participat la o ~~ședință~~ întrunire în sala Constructorilor din București, ducând o acti-

Semnătura, [signature]

Urmare: vitate semi-legală. Cu această ocazie armata și poliția a înconjurat clădirea, după care a intrat prefectul în adunare și a cerut să fie predați Liviu Laszlo, Trandafirescu, Mihăilescu și Anghel Petrescu. Cu cîteva minute înainte de a se întîmpla aceasta, eu am părăsit întrunirea și am plecat la Brașov, astfel în acel moment n'am fost arestat. La Brașov, a doua zi, a venit agentul Munteanu și m'a invitat la șeful siguranței; eu am refuzat fiindcă nu avea mandat de arestare, după care Munteanu s'a prezentat din nou cu ordinul telegrafic al Parchetului Ilfov de a fi înaintat la București.

După ce am sosit la București, am fost dus la Bărcănescu care m'a întrebat de ce am scos portretul regelui din sală, însă eu am răspuns că nu știu am fost acolo. Bărcănescu mi-a spus că am fost pentru că am fost cerut de Parchet. La Parchet am refuzat să dovedesc împotriva mea însumi, însă am fost dupus la Vacărești unde m'am întâlnit cu alți 5 arestați, amintiți mai sus, care erau în greva foamei ca protest împotriva arestării și peste un a fi puși în libertate cu care m'am asociat și eu, astfel că după 17 zile am fost cu toții puși în libertate.

După ce am fost puși în libertate, în Februarie sau Martie a acelui an m'am apucat de pregătirea Congresului dela Timișoara împreună cu Iuliu Slader, Mihăilescu, Müller Kolonian și alții. După terminarea Congresului, la 9 Aprilie 1929 am fost arestat împreună cu întreaga Conducere. După primele cercetări ce au durat circa 2 zile am fost dus la închisoarea Timișoara unde am stat până la

Semnătura,

3. 15

Urmare: 1 Mai 1929 când am fost pus în libertate.

După aceasta am revenit la București și am lucrat în continuare în conducerea Consiliului Sindical Unitar împreună cu Grofu, Arghel Petrescu, Trandafirescu și alții, organizând munca sindicală, făcând deplasări în provincie și organizând diferite acțiuni pe linie sindicală.

Întrebare

Dacă ai declarat toată activitatea d-tale și nu ai ascuns nimic anchetei?

Răspuns

Referitor la această perioadă am declarat toată activitatea mea și n'am ascuns nimic anchetei.

Întrebare

Dacă în legătură cu cele trei arestări, menționate în declarație ai arătat totul și n-ai ascuns nimic anchetei?

Răspuns

În legătură cu cele trei arestări de care am vorbit în cursul declarației, am arătat totul și n'am ascuns nimic anchetei.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni. [illegible]

Anchetator:
Maior de Securitate
[illegible]

Semnătura,

CNSAS

16
29

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, am 6 copii, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

11 Septembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora . 9.30
" s'a terminat " . 14.45

Intrebare:

Să arăţi d-ta activitatea ce ai desfăşurat-o dela pregătirea Congresului Sindicatelor Unitare dela Timişoara?

Răspuns:

După ce am eşit din închisoare, aproximativ în mijlocul lunei Martie 1929, IMRE ALADAR mi-a comunicat la Bucureşti (eram în locuinţa lui MIHAILEANU), că sunt repartizat de către C.C. al Partidului într'o Comisie pentru pregătirea şi organizarea Congresului Sindicatelor Unitare dela Timişoara. In timpul pregătirii raportului DORY GOLSTEIN mi-a comunicat că pe baza hotărârii Comitetului Central voi fi propus ca secretar general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare.-

Pela sfârşitul lunei Martie 1929 am plecat în Orasul Braşov şi Tg. Mureş, pentru pregătirea sindicatelor din aceste localităţi în vederea pregătirii Congresului dela Timişoara. De aici am plecat direct la Timişoara unde am sosit în ziua de 31 Martie sau 1 Aprilie şi am luat legătură cu IMRE ALADAR, MILLER KALOMAN delegatul Profinternului şi conducătorii sindicatelor din Timişoara, care deja au luat măsuri în vederea pregătirii Congresului. Imediat după sosirea mea la Timişoara, IMRE ALADAR mi-a comunicat, pe baza înţelegerii cu autorităţile, că Congresul s'a amânat cu 3 zile fiind trimise în acest sens şi telegrame la delegaţii din provincie.-

Eu am făcut obiecţiuni lui MILLER şi IMRE ALADAR că amânarea Congresului n'a fost justă, însă datorită faptului că în acelaş timp MARCEL PAUKER a trimis telegrama sindicatelor

ss. Luca Vasile

.//.

precum că Congresul nu se amână şi se ţine la timpul fixat iniţial,delegaţii n'au sosit la Timişoara decât în parte,Eu am fost de acord cu amânarea Congresului.-

In afară de contra-telegramă în care se preciza că Congresul se va ţine la data fixată iniţial, PAUKER a trimis la Timişoara şi un delegat (PAVEL KIRTOACA) care mi-a comunicat că Congresul trebue deschis la ziua fixată iniţial.Eu,IMRE ÁLADAR şi ceilalţi am respins propunerea de mai sus şi astfel Congresul a fost deschis cu trei zile mai târziu decât data fixată iniţial.Inainte de a se deschide Congresul,autorităţile au încercat o provocare în sensul că au cerut scoaterea tabloului fostului conducător al Statului Sovietic,la care eu m'am opus categoric arătând prefectului că vom ţine Congresul orice s'ar întâmpla.-

Prefectul a fost trimis la mine de către MILLER care a spus să meargă şi să vorbească cu LUCA. Văzând că MILLER duce tratative cu un reprezentant al poliţiei,am spus cu cuvinte tari să audă şi congresişti că în caz de nu va întrerupe tratativele Congresul se va deschide de către masse,cuvinte după care congresiştii s'au ridicat în picioare şi au început să cânte Internaţionala,astfel fiind deschis Congresul. La Congres am fost ales secretar general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare.-

A doua zi după Congres,Consiliul General al Sindicatelor Unitare,compus din GRAFU DUMITRU,ABRAHAM BERNAD,ANGHEL PETRESCU,LAZAROVICI şi alţii,sub conducerea mea am ţinut o şedinţă de constituire cu care ocazie am hotărât să participăm la înmormântarea lui ION FONAGHI,adus dela Doftana la Timişoara de către M.O.P.R.Inainte de această şedinţă cred că la propunerea mea s'a tipărit o chemare sub egida Consiliului Sindical din Timişoara către muncitorii din oraş,pentru a lua parte la înmormântarea lui FONAGHI.-

Conţinutul acestei chemări către muncitori am dat-o eu.Intre timp a venit medicul primar al Oraşului şi a cerut sicriul lui FONAGHI pentru a fi transportat la cimitir,la care eu m'am opus. După aceasta a venit reprezentantul Siguranţei care a avut aceeaş pretenţie,însă eu am refuzat categoric cererea lor,spunându-le că nu vom da sicriul lui FONAGHI chiar dacă va curge sânge. După un scurt timp a venit procurorul însoţit de armată care a înconjurat cămionul muncitoresc şi

ss.Luca Vasile

.//.

ne-a somat că în cinci minute dacă nu predăm sicriul lui FONAGHI îl vor lua cu forţa. Cererea lor s'a refuzat, după care au început să tragă în congresişti câteva focuri care au fost urmate de focurile armatei în cămin.-

Noi ne-am baricadat însă după o oră conducerea Consiliului General al Sindicatelor Unitare a hotărât să cedeze. Astfel eu împreună cu alte două persoane (al căror nume nu mi-l amintesc) am mers la geam şi am făcut semn către procuror să se apropie pentru a-i vorbi. I-am spus că vreau să ieşim, totodată ridicând şi baricadele. Atunci când am mers la geam pentru a chema procurorul, unul dintre noi trei a ridicat o batistă albă. După toate acestea poliţia împreună cu armata a ridicat pe toţi acei care se aflau în sala Căminului Muncitoresc în frunte cu Consiliul General al Sindicatelor Unitare.-

Intrebare:

Cum consideri acum atitudinea ce a avut Consiliul General al Sindicatelor Unitare în frunte cu d-ta, faţă de evenimentele petrecute după terminarea Congresului dela Timişoara?

Răspuns:

Consider că Consiliul General al Sindicatelor Unitare în frunte cu mine în special, trebuia să părăsească Timişoara imediat după congres, lăsând ca Comisia Locală să se ocupe de înmormântarea lui FONAGHI, fără participarea Consiliului General al Sindicatelor Unitare pentru a evita posibilitatea Siguranţei de a aresta conducerea. Mişcarea sindicală unitară a suferit din această cauză întrucât pentru un timp a rămas fără conducere centrală şi nu a putut aplica în practică imediat hotărârile Congresului.-

Aducerea lui FONAGHI dela Doftana la Timişoara în împrejurările în care a fost făcut acest act consider ca o provocare, iar Consiliul general al sindicatelor unitare nou ales în frunte cu mine s'a lăsat antrenat în această provocare.-

Intrebare:

Arată cum s'au petrecut lucrurile mai departe?

Răspuns:

După ce am fost duşi cu toţi la Poliţia din Timişoara au rămas arestaţi circa 40-50 persoane din conducerea Consiliului General şi al Sindicatelor din localitate şi provincie, restul fiind puşi în libertate. Eu în timpul arestării am fost interogat ce am căutat la Cămin, la care am răspuns că sunt delegat din partea Sindicatelor din Braşov şi am rămas la înmormântarea lui

ss. Luca Vasile

FONAGHI, în care sens am semnat o declaraţie. După cercetări de circa 2-3 zile, am fost depus în închisoarea din Timişoara împreună cu ceilalţi 4o-5o persoane care se aflau la Poliţie. In închisoarea din Timişoara am stat circa 2o zile, după care am fost pus în libertate împreună cu încă 1o-2o persoane, restul rămânând arestaţi încă un timp şi pe urmă toţi au fost puşi în libertate până la judecarea procesului. La proces, ce s'a judecat la începutul anului 193o, au fost condamnaţi mai mulţi în frunte cu MILLER, KREPS şi alţii. Acuzaţia a fost îndreptată împotriva Comisiei Locale din Timişoara sub egida căreia s'a organizat înmormântarea lui FONAGHI şi s'a lansat apelul către muncitori pentru a participa la înmormântare, astfel eu n'am fost condamnat şi nici nu m'am prezentat la proces.-

Intrebare:

Dacă mai ai ceva de arătat referitor la această perioadă?

Răspuns:

După ce eu împreună cu alţii am fost puşi în libertate unele perspane au răspândit că eu sunt agent al liberarilor împreună cu ceilalţi din conducere cu care am fost pus în libertate. Punerea mea în libertate şi pentru mine a fost ~~penibilă şi~~ am considerat-o ca o provocare din partea Siguranţei pentru a sparge unitatea sindicală.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.-

ss. Luca Vasile

LT. COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat cl Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Comuna Ditrăul-Trei Scaune, de profesie Ecaterș, căsătorit, are 6 copii, cu (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București. Str. Romnicească Nr. 22

11 Septembrie 1952

Orașul București

Interogatorul a început la ora 9 și 30 minute

„ s'a terminat la „ 14 și 45 „

Intrebare: Să arăți de ce activitate ce ai desfășurat dela pregătirea Congresului Sindicatelor Unitare dela Timișoara?

Răspuns

Despre ce am zis eu mai înainte, aproximativ în mijlocul lunei Martie 1929, Emil Alador mi-a comunicat la București (eram în locuința lui Mănăilescu) că sunt repartizat de către C.C. al Partidului, într-o Comisie cu Emil Alador și alți al căror nume nu mi-l amintesc, pentru pregătirea și organizarea Congresului Sindicatelor Unitare dela Timișoara. În timpul pregătirii raportului Mary Goldstein mi-a comunicat că pe baza hotărîrii Comitetului Central, voiu fi propus ca secretar general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare.

Pe la sfîrșitul lunei Martie 1929 am plecat în Ardeal Brașov și Tg. Mureș, pentru pregătirea sindicatelor din aceste localități, în vederea pregătirii Congresului dela Timișoara. De aici am plecat direct la Timișoara

Semnătura

Urmare: unde am sosit în ziua de 3 Martie sau 4 Aprilie și am luat legătură cu Imre Aladar, Müller Koloman delegatul Profinternului și conducătorii sindicatelor din Timișoara, care deja au luat măsuri în vederea pregătirii Congresului. Imediat după sosirea mea la Timișoara, Imre Aladar mi-a comunicat, pe baza înțelegerii cu autoritățile, că Congresul s'a amânat cu 3 zile fiind trimise în acest sens și telegrame la delegații din provincie.

Eu am făcut obiecțiuni lui Müller și Imre Aladar că amânarea Congresului s'a făcut justă, însă datorită faptului că în acelaș timp Marcel Pauker a trimis telegrame tuturor precum că Congresul nu se amână și se ține la timpul fixat inițial, delegații n'au sosit la Timișoara decât în parte. Eu am fost de acord cu amânarea Congresului.

În afară de contra-telegrama în care se preciza că Congresul se va ține la data fixată inițial, Pauker a trimis la Timișoara și un delegat (Pavel Kirtoacă) care mi-a comunicat că Congresul trebue deschis la ziua fixată inițial. Eu, Imre Aladar și ceilalți am respins propunerea de mai sus și astfel Congresul a fost deschis cu trei zile mai târziu decât data fixată inițial. Înainte de a se deschide Congresul, autoritățile au încercat o provocare în sensul că au cerut scoaterea tablourilor fostului conducător al Statului Sovietic, la care eu m'am opus categoric arătând prefectului că vom ține Congresul, orice s'ar întâmpla.

Prefectul a fost trimis la mine de către Müller, care a rugat să merg și să vorbesc cu Luca. Văzând că Müller duce tratative cu un reprezentant al poliției am spus cu cuvinte tari să audă și congresiștii că în caz de nu va întrerupe tratativele congresul se va deschide de către messe, cuvinte după care congresiștii s'a ridicat în picioare și a început să cânte internaționala, astfel fiind deschis Congresul. La Congres au fost ales

Semnătura.

Urmare: secretar general al Consiliului General al 21
Sindicatelor Unitare.

A doua zi după Congres Consiliul General al Sindicatelor Unitare, compus din Grofu Dumitru, Abraham Bernad, Anghel Petrescu, Zaharovici şi alţii, sub conducerea mea am ţinut o şedinţă de constituire cu care ocazie am hotărît să participăm la înmormântarea lui Ion Fonaghi adus dela Doftana la Timişoara de către M.O.P.R. Înainte de această şedinţă cred că la propunerea mea s'a tipărit o chemare sub egida Consiliului Sindical din Timişoara către muncitorii din oraş pentru a lua parte la înmormântarea lui Fonaghi.

Conţinutul acestei chemări către muncitori am dat-o eu. Între timp a venit medicul primar al oraşului şi a cerut sicriul lui Fonaghi pentru a fi transportat la cimitir, la care eu m'am opus. După aceasta a venit reprezentantul Siguranţei care a avut aceiaşi pretenţie, însă eu am refuzat categoric cererea lor, spunându-le că nu vom da sicriul lui Fonaghi chiar dacă v'a curge sânge. După un scurt timp a venit procurorul însoţit de armată care a înconjurat căminul muncitoresc şi ne-a somat ca în cinci minute dacă nu predăm sicriul lui Fonaghi, îl vor lua cu forţa. Cererea lor s'a refuzat, după care au început să tragă în congresişti câteva focuri care au fost urmate de focurile armatei în cămin.

Noi ne-am baricadat, însă după o oră conducerea Consiliului General al Sindicatelor Unitare au hotărît să cedeze. Astfel eu împreună cu alte două persoane (a.l căror nume nu mi-l amintesc) am mers la geam şi am făcut semn către procuror să se apropie pentru a-i vorbi. I-am spus că vrem să ieşim, totodată ridicând şi baricadele. Atunci când am ieşit la geam

Semnătura,

Urmare: pentru a chema procurorul, unul dintre noi trei, a ridicat o batistă albă. După toate aceste poliția împreună cu armata a ridicat pe toți acei care se aflau în sala Căminului Muncitoresc în frunte cu Consiliul General al Sindicatelor Unitare.

Întrebare

Cum considerați acum atitudinea ce ați avut Consiliul General al Sindicatelor Unitare în frunte cu Dta față de evenimentele petrecute după terminarea Congresului dela Timișoara?

Răspuns

Consider că Consiliul General al Sindicatelor Unitare, în frunte cu mine în special, trebuia să părăsească Timișoara imediat după Congres, lăsând ca Comisia Locală să se ocupe de înmormântarea lui Fonaghi, fără participarea Consiliului General al Sindicatelor Unitare pentru a evita posibilitatea învinuirii de a aținte conducerea. Mișcarea sindicală unitară a suferit din această cauză, întrucât pentru un timp a rămas fără conducere centrală și nu a putut aplica în practică imediat hotărârile Congresului.

Adunarea lui Fonaghi dela Doftana la Timișoara în împrejurările în care a fost făcut acest act considerat ca o provocare, în Consiliul General al Sindicatelor Unitare nou ales, în frunte cu mine s'a lăsat antrenat în această provocare.

Întrebare

Spuneți-mi cum s'au petrecut lucrurile mai departe?

Răspuns

După ce am fost duși cu toții la Poliția din Timișoara au rămas arestați circa 40-50 persoane din conducerea Consiliului General și al Sindicatelor din

Semnătura

Urmare: Creditată și provizorie, restul fiind puși în libertate. Eu în timpul anchetei am fost interogat ce am cîntat la Cămin, la care am răspuns că sînt delegat din partea Sindicatelor din Brașov și am rămas la înmormîntarea lui Fonagli, în care sens am semnat o declarație. După cercetări de circa 2-3 zile, am fost depuși în închisoarea din Timișoara împreună cu cîteva 40-50 persoane care se aflau la Poliție. În închisoare din Timișoara am stat circa 10 zile, după care am fost puși în libertate împreună cu încă 10-20 persoane, restul rămînînd arestați încă un timp și pe urmă toți au fost puși în libertate până la pronunțarea procesului. La proces, ce s'a judecat la începutul anului 1930, au fost condamnați mai mulți în frunte cu Müller, Krepo și alții. Atenția fiind îndreptată împotriva Comisiei Locale din Timișoara sub egida căreia s'a organizat înmormîntarea lui Fonagli și s'a lansat apelul către muncitori pentru a participa la înmormîntare, astfel eu n'am fost condamnat și nici eu n'am figurat la proces. ———

Întrebare

Dacă mai ai ceva de arătat referitor la această perioadă? ———

Răspuns

După ce eu împreună cu alții am fost puși în libertate unele persoane au răspîndit că eu sînt agent al Siguranței împreună cu cîteva din conducere cu care am fost pus în libertate. Punerea mea în libertate și pentru mine a fost penibilă și am considerato ca o provocare din partea Siguranței pentru a sparge mișcarea sindicală. ———

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvînt cu cuvînt și am constatat că

Semnătura,

Urmare: corespunde în totul cu cele declarate de mine, motiv și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Anchetator

Maior de Securitate

[illegible] Fr.

Semnătura,

C.N.S.A.S.

14 23

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, are copii, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

17 Septembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 9.
" s'a terminat " 15.

Intrebare:

Ancheta îţi cere să arăţi sincer ce ai mai declarat la Siguranţă cu ocazia primei arestări din Decembrie 1924, ceeace n'ai arătat la primul interogatoriu referitor la această arestare?

Răspuns:

Cu ocazia cercetării mele la Siguranţa Braşov, după arestarea din Decembrie 1924, am vorbit şi despre ANA PAUKER că face parte din conducerea Partidului şi am stat de vorbă cu ea privitor la organizarea femeilor muncitoare. Am vorbit de numele ei conspirativ, însă nu-mi amintesc precis de acest nume, am vorbit de un curier, anume FRANK care ţinea legătura cu KOBLES din partea altor persoane din mişcare.-

Intrebare:

Ce ai declarat la cercetări în legătură cu KOBLES ELEK fost secretar general al Partidului?

Răspuns:

Din scrisorile (corespondenţa) ce erau cunoscute la Siguranţă, care ştia că dela mine scrisorile ajung la KOBLES, am fost întrebat unde este KOBLES despre care eu trebuia să ştiu, fiindcă eu i-am predat scrisorile, am declarat că scrisorile le-am predat lui KOBLES prin intermediul lui SECKEI, dând şi adresa acestuia. SECKEI a fost arestat, însă nu a recunoscut ce i se punea în sarcină, care cunoştea locuinţa lui KOBLES însă nu a declarat nimic.- După toate acestea am dat numele sorii sale, în vârstă de 16 ani, care a fost arestată şi adusă la Siguranţă. Fata la cercetări a fost bătută însă nu a recunoscut nimic, atunci eu am spus că "recunoşti că eu ţi-am dat scrisorile, pe care le-ai predat la o persoană cu care eu ţi-am făcut legătură", precizând şi locul.-

ss. Vasile Luca

.//.

Persoana despre care este vorba,fata a recunoscut că este KOBLES,fapt despre care şi Siguranţa ştia pe baza declaraţiilor mele anterioare unde am arătat că scrisorile dela mine au ajuns la KOBLES prin intermediul acestei fete. Adresa lui KOBLES am dat după ce SECKEI a declarat adresa.-

Intrebare:

In timpul cercetărilor în afară de organul anchetator, ai mai vorbit cu cineva din aparatul Siguranţei,despre KOBLES?

Răspuns:

In timpul cât am fost arestat la Siguranţa din Braşov, şi eram păzit de agentul MUNTEANU,am discutat cu acesta despre KOBLES,însă nu am dat adresa lui KOBLES.-

Intrebare:

Ce discuţii ai avut cu MUNTEANU în legătură cu KOBLES?

Răspuns:

Cu Munteanu am discutat despre felul cum decurge ancheta şi despre KOBLES,el căutând să mă convingă să declar adevărul.-

Intrebare:

Cum consideri acuma atitudinea d-tale ce ai avut la Siguranţă,cu ocazia acestei arestări?

Răspuns:

Sub presiunea documentelor şi cele ştiute de Siguranţă şi din lipsă de experienţă,m'am pierdut şi am spus mai mult decât a ştiut Siguranţa,socotind atitudinea mea de atunci,ca atitudine trădătoare pentru care aşi fi meritat să fiu exclus din Partid.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

LT.COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat al, Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Ciutilina-Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, are copii, (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în București. Str. Romniceanu Nr. 22.-

17 Septembrie 1952

Orașul Bucureșți.-

Interogatorul a început la ora 9 și ..... minute

„ s'a terminat la „ 15 și ..... „

Intrebare: Ancheta îți cere să arăți sincer ce ai mai declarat la Siguranță cu ocazia primei anchete din Dec. 1924, cere n'ai arătat la primul interogatoriu referitor la această arestare.? —

Răspuns

Cu ocazia cercetării mele la Siguranța Buzău, după arestarea din Dec. 1924 am vorbit și despre Ana Pauker că face parte din conducerea Partidului și am stat de vorbă cu ea privitor la organizarea femeilor muncitoare. Am vorbit de munca ei conspirativă, însă nu-mi amintesc precis de acest lucru, am vorbit de un curier, anume Frank care ținea legătura cu Kobles din partea altor persoane din mișcare. —

Intrebare

Ce ai declarat la cercetări în legătură cu Kobles Elek fost secretar general al Partidului? —

Răspuns

Din scrisorile (correspondența) ce erau cenzurate la Siguranță, care știu că dela mine scrisorile ajung la

Semnătura,

Urmare: La Kobles, am fost întrebat unde este Kobles despre care eu știu să știu, fiindcă eu i-am predat scrisoarea, am declarat că scrisoarea am predat lui Kobles prin intermediul lui Secker, fiind și adresa acestuia Secker a fost arestat, însă nu a recunoscut că i se pusese în sarcină, care cunoaște locuința lui Kobles, însă nu a declarat nimic. După toate acestea am dat numele unui băiat, în vârstă de 16 ani, care a fost arestat și adus la Siguranță. Fata la cercetări a fost bătută, însă nu a recunoscut nimic, atunci eu am spus că „recunosc că eu ți-am dat scrisoarea, pe care ți-ai predat la o persoană în care eu ți-am făcut legătura", „pricepând și locul. Persoana despre care este vorba, fiind a cunoscut că este Kobles, fiind despre care și Siguranța știe pe urma declarațiilor mele anterioare unde mi-a arătat că scrisoarea dela mine am ajuns la Kobles prin intermediul acestei fete. Adresa lui Kobles am dat după ce Secker a declarat adresa. ———————————

Întrebare

În timpul cercetărilor în afară de agentul anchetator, ai mai vorbit cu cineva din aparatul Siguranței, despre Köbles? ———————————

Răspuns

În timpul cât am fost arestat la Siguranța din Brașov și când am fost dus de agentul Munteanu, am discutat cu acesta despre Köbles, însă nu am dat adresa lui Köbles.

Întrebare

Ce discuții ai avut cu Munteanu în legătură cu Kobles?

Răspuns

Cu Munteanu am discutat despre felul cum decurge ancheta și despre Kobles, el căutând să mă convingă.

Îmi declar adevărul

Semnătura,

Urmare : Intrebare

Cum considerí acuma, atitudinea D-tale, ce ai avut la Siguranță, cu ocazia acestei arestări ?

Răspuns

Sub presiunea documentelor și cele știute de Siguranță și lipsă de experiență, m'am pierdut și am spus mai mult decât a știut Siguranța, socotind atitudinea mea de atuncea, ca atitudine trădătoare pentru care a-și fi meritat să fiu exclus din Partid.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

[semnătură]

anchetator
Maior de Securitate
Budișteanu Fr.

Semnătura,

C.N.S.A.S.

27

/24

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, are copii, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

19 Septembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 19,35
" s'a terminat " 23,1o.

Intrebare:
Ce ai de adăugat la interogatoriul luat cu privire la atitudinea ce ai avut la Siguranţă, cu ocazia primei arestări?

Răspuns:
La interogatoriul luat cu privire la prima mea arestare mai am de adăugat că la Siguranţă am vorbit despre faptul că am fost angajat în mişcare de către KOBLES şi am avut un salariu de 6.ooo lei lunar.-

In noaptea când am fost păzit de agentul MUNTEANU la Siguranţa Braşov, în cadrul discuţiilor ce am avut cu el am dat direcţia înspre locul unde se afla KOBLES. Am mai declarat despre KOBLES că are bani mulţi.-

Intrebare:
Arată ce fel de discuţii ai mai purtat cu organele de anchetă, în afară de problemele pentru care erai cercetat, cu ocazia primei arestări?

Răspuns:
In afară de discuţiile ce am avut cu MUNTEANU, nu-mi aduc aminte să fi discutat cu cineva din cadrul Siguranţei probleme în afară de cele care priveau cercetarea.-

Intrebare:
După cele relatate în interogatoriul cu privire la declaraţiile d-tale ce ai dat la Siguranţă în legătură cu KOBLES, cum consideri răspunsul pe care l-ai dat când ai fost întrebat în Uniunea Sovietică despre acest lucru, a fost răspunsul real?

Răspuns:
Răspunsul ce am dat în Uniunea Sovietică, la acuzaţia ridicată împotriva mea că la prima arestare eu am predat pe

ss. Vasile Luca

.//.

KOBLES, nu a fost reală decât în parte, întrucât nu am arătat că eu la Siguranţă am arătat direcţia satului în care KOBLES trebue căutat, prin aceasta am ascuns o parte a adevărului.-

Intrebare:

Ce te-a determinat atunci, când ai fost întrebat în Uniunea Sovietică despre atitudinea ce ai avut la Siguranţă faţă de KOBLES, precum şi faţă de ancheta prezentă, de a nu arăta dela început tot adevărul?

Răspuns:

In Uniunea Sovietică n'am vrut să spun totul fiindcă mă simţeam vinovat, căutând să micşorez vina mea, iar faţă de anchetă nu mi-am adus aminte.-

Intrebare:

După prima arestare ai mai vorbit la Siguranţă despre KOBLES, când şi în ce împrejurări?

Răspuns:

Cu ocazia celei de a doua arestare la Siguranţa Braşov, în anul 1925, am declarat că "la prima mea arestare dacă m'aţi fi luat cu voi aţi fi găsit pe KOBLES".-

Am mai declarat că după prima arestare din motivul că am dat adresa lui KOBLES, persoanele cu care am activat în mişcare m'au ţinut la distanţă şi nu mai au încredere în mine, acest lucru am declarat în momentul când Siguranţa m'a întrebat despre legăturile mele cu persoane din mişcarea muncitorească.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss. Vasile Luca

LT. COLONEL DE SECURITATE

Fr. Butyka

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogator

Arestatul, Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Comuna Cătălina - Trei stanme, de profesie lăcătuș, căsătorit, are copii, cu ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

19 Septembrie 1952

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 19 și 35 min.

„ s'a terminat la „ 23 și 10 „

Intrebare: Ce ai de adăugat la interogatoriul luat cu privire la atitudinea ce ai avut la Siguranță, cu ocazia primei arestări ?

Răspuns

La interogatoriul luat cu privire la prima mea arestare mai am de adăugat că la Siguranță am vorbit despre faptul că am fost angajat în minerit de către Kobler și am avut un salariu de 6000 lei lunar.

In noaptea când am fost prăjit de agenții Siguranței la Siguranța Buzău, în cadrul discuțiilor ce am avut cu ei am dat direcția în care locuiește unde se află Kobler.

Am mai declarat despre Kobler că are bani mulți.

Intrebare

Arată-ți ce fel de discuții ai mai purtat cu organele de anchetă, în afară de problemele pentru care erai cercetat, cu ocazia primei arestări ?

Răspuns

In afară de discuțiile ce am avut cu Siguranța, cu-

Semnătura,

Urmare: ni s-a adus aminte să fi discutat cu cineva din cadrul Siguranței problema în afară de cele care privesc cercetarea. ——

Întrebare

După cele relatate în interogatoriile cu privire la declarația ce ai dat la Siguranță, în legătură cu Kobles, cum consideri răspunsul pe care ai dat când ai fost întrebat în Uniunea Sovietică despre acest lucru, a fost răspunsul real? ——————————

Răspuns

Răspunsul ce am dat în Uniunea Sovietică, la acea ședință ridicată împotriva mea că la prima arestare eu am predat pe Kobles, nu a fost reală decât în parte, întrucât nu am arătat că eu la Siguranță am arătat direcția satului în care Kobles trebuia căutat, prin aceasta am ascuns o parte a adevărului.

Întrebare

Ce te-a determinat atunci când ai fost întrebat în Uniunea Sovietică despre atitudinea ce ai avut la Siguranță față de Kobles, precum și față de ancheta prezentă de a mi se arăta dela început tot adevărul?

Răspuns

În Uniunea Sovietică nu am mint că spun totul fiindcă mă simțeam vinovat, căutând să micșorez vina mea, iar față de anchetă nu mi-am adus aminte.

Întrebare

După prima arestare, ai mai vorbit la Siguranță despre Kobles, când și în ce împrejurări? ——————————

Răspuns

La ocazia celei de a doua arestare la Siguranța Bucov, în anul 1925, am declarat că „la prima mea arestare dacă mi-ați luat cu voi ați găsit pe Kobles".

Semnătura

2 Urmare: Am mai declarat că după prima arestare, din motivul că am dat adresa lui Robles, persoanele cu care am activat în mișcare m'au ținut la distanță și nu mai au încredere în mine, acest lucru am declarat în momentul când Siguranța m'a întrebat despre legăturile mele cu persoane din mișcarea muncitorească.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

[signature]

Anchetator
Lt. Ref. de Securitate
Brătianu Fr.

Semnătura,

C.N.S.A.S.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, are copii, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

22 Septembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 9,20
" s'a terminat " 14,30

Intrebare:

Să arăţi activitatea d-tale ce ai desfăşurat-o după ce ai fost pus în libertate în Mai 1929?

Răspuns:

După ce am fost pus în libertate, la 1 Mai 1929, am luat legătură cu GOLSTEIN la Timişoara, pentru a organiza acţiuni în vederea apărării procesului de dizolvare a Sindicatelor Unitare. GOLSTEIN nu a vrut să stea de vorbă în acest scop, deoarece a spus că a primit instrucţiuni dela MULLER să nu organizeze nici o acţiune. După aceea am luat legătură cu alţi membrii de partid şi din sindicat cu care am organizat acţiuni, astfel am dat instrucţiuni să meargă cât mai mulţi muncitori la proces şi să oprească lucrul 10-15 minute, cerând anularea procesului şi punerea în libertate a lui MULLER şi alţii care rămăseseră închişi. In acest scop am mers la Arad, unde am tipărit manifeste pe care le-am împărţit la Timişoara. După aceasta am mers la Bucureşti, unde am luat legătură cu C.C.al Partidului, unde am raportat de cele petrecute la Timişoara, care a criticat faptul că după Congres Consiliul nou ales a rămas la Timişoara. Deasemenea s'a criticat faptul că a fost adus FONAGHI la Timişoara, însă nu s'a găsit persoana care a organizat acest fapt. C.C.a fost de acord cu acţiunile duse la Timişoara pentru apărarea sindicatelor unitare. Comitetul Central era format din elemente incapabile şi sectare, ceeace s'a putut observa încă dela Congresul din 1928, care nu a fost ceva curat. Unele elemente din Comitet au fost dirijate de duşmani din afară.- Din C.C.făceau parte: BARBU, DORI GOLSTEIN, PAUKER, NICOLSCKI şi eu iar din partea tineretului un anume NAE.-

ss. Vasile Luca

.//.

In această perioadă până în 1930, am lucrat legal, ca secretar al Sindicatelor Unitare, mergând în țară pentru a organiza și apăra sindicatele unitare.-

La 1 August s'a hotărât a se organiza acțiuni, prin demonstrații de massă. Astfel în acest scop eu am fost trimis în Valea Jiului pentru a organiza demonstrații de massă împotriva războiului imperialist. La Lupeni ceilalți spuneau că nu se poate organiza întrucât acolo exista organizația sindicală a lui MUNTEANU care număra mulți muncitori. Ajuns la Petroșani și Vulcan, am putut organiza în preziua zilei de 1 Mai, mici demonstrații politice. Apoi am organizat o conferință pentru a vedea ce s'a organizat și care sunt perspectivele. La această conferință pe care am ținut-o într'o pădure am chemat și delegați dela Lupeni, astfel că au venit doi muncitori slabi care au raportat că n'au legături și posibilități să organizeze ceva. Au mai spus că MUNTEANU are o organizație de 600-800 persoane și că în vederea zilei de 1 August a lansat lozinca ca muncitorii să iasă la demonstrație și să omoare pe burghezi. Eu am dat instrucțiuni acestor muncitori să combată acțiunea lui MUNTEANU și s le arate că este o provocație.-

Deasemeni să-l demaște pe MUNTEANU și să atragă pe muncitori pe linia sindicatelor unitare. In vederea zilei de 1 August am dat instrucțiuni ca în caz că nu se poate face metinguri în fața intrării în mine, să se facă mici metinguri sburătoare în grupuri în care să se demonstreze împotriva războiului imperialist. La această conferință au luat parte 25-30 muncitori din Valea Jiului.-

Pe ziua de 1 August nu s'au putut face metinguri la intrarea în mină, deoarece s'au pus mitraliere, însă s'au organizat mici metinguri în mină sau pe afară în grupuri. Celor doi muncitori dela Lupeni le-am mai spus că în caz că MUNTEANU caută alte metode de provocație, să-l demaște în fața muncitorilor. Eu m'am gândit că MUNTEANU este îndemnat la o provocare și astfel dacă n'a reușit la 1 August, el o să încerce mai târziu, deoarece dacă este pornit pentru așa ceva, nu se va lăsa.-

Am discutat în acest scop cu CIOTAN căruia i-am spus să fie atent la MUNTEANU, deoarece el nu va renunța și va face ceva mai târziu. Pe ziua de 3-4 August am plecat pe jos până la Bumbești fiind condus de către două persoane. Când am ajuns la

ss. Luca Vasile

.//.

Bucureşti am auzit că au izbucnit greve la Lupeni şi apoi a doua zi a fost reprimarea armatei. După aceea a venit şi CLOTAN şi într'o şedinţă a C.C.eu am arătat ce am ştiut,iar CLOTAN a arătat că MUNTEANU a strâns vre-o 2oo de oameni ai săi cu care a ocupat Uzina Electrică. Muncitorii au cerut ajutor şi la celelalte mine,însă CLOTAN n'a vrut să dea nici un sprijin,spunându-le că dacă au mers după provocatori n'au decât să facă ce vor. Eu am dat instrucţiuni lui CLOTAN că în caz că va izbucni acţiune la Lupeni să fie demascat MUNTEANU şi să atragă muncitorii la o acţiune organizată pe linia noastră,pe care să o lărgească prin solidarizarea cu ceilalţi muncitori,totuşi el nu a făcut aşa.-

In urma rapoartelor date Comitetul Central a apreciat că greva dela Lupeni a fost o provocare a Guvernului,cu care am fost şi eu de acord,totodată am criticat atitudinea lui CLOTAN, care nu a lărgit greva.-

Intrebare:

Dacă ai cunoscut că la Lupeni nu există organizaţie de partid,iar Sindicatul era în mâinile unui provocator,dece nu te-ai deplasat d-ta la Lupeni pentru a lua problema în mână;care este motivul?

Răspuns:

Stiam că nu există organizaţie de partid şi că Sindicatul era în mâna unui provocator,însă nu puteam să merg la Lupeni deoarece nu aveam cu cine lua legătură. Cei doi muncitori au fost recomandaţi de către cei dela Vulcan şi i-am cunoscut pentru prima dată la conferinţa ce am ţinut-o în pădure lângă Vulcan sau Petroşani. Deasemenea eu în Valea Jiului nu puteam să intru legal întrucât aşi fi fost reţinut de Siguranţă sau expulzat. In ce priveşte sarcina de a lărgi organizaţia de partid dela Lupeni,o avea CLOTAN,eu nu aveam sarcina decât de a organiza acţiunile în vederea zilei de 1 August,după care trebuia să mă întorc la Bucureşti.-

Intrebare:

Ce instrucţiuni ai dat celor doi muncitori (legătura de partid cu Lupeni) în caz dacă MUNTEANU foloseşte lozinca revendecărilor economice la Lupeni?

Răspuns:

Am dat instrucţiuni să combată permanent pe MUNTEANU şi nicidecum greva.In cazul când MUNTEANU va organiza grevă,am dat

ss.Vasile Luca

.//.

instrucţiuni ca să-l izoleze pe MUNTEANU şi apoi să dea grevei caracter just,punând revendicări economice,deasemenea greva să fie sprijinită şi să-şi aleagă o conducere.La conferinţa ce am avut-o în pădure,am dat instrucţiuni celor doi muncitori dela Lupeni,ca să treacă la studierea nevoilor muncitorilor pe baza cărora să formuleze lozinci pentru a organiza greva.-

Intrebare:

Care au fost cauzele izbucnirii grevei dela Lupeni, în împrejurările când Partidul şi Sindicatul aici nu era stăpân pe situaţie şi care au fost obiectivele de revendicări ale greve:

Răspuns:

Cauzele grevei au fost nemulţumirea masselor de muncitori,care nu era cunoscută de Partid şi Sindicatul dela Lupeni,astfel că au trecut la acţiune condusă de elemente necunoscute atunci,însă mai târziu pe baza rapoartelor lui CLOTAN,s'a stabilit că greva a fost organizată de MUNTEANU.Printre revendicările ce şi-au fixat greviştii,îmi amintesc de ridicarea salariilor.-

Intrebare:

Dacă îndrumările date de d-ta în ajunul zilei de 1 August muncitorilor la Vulcan printre care şi cei doi muncitori dela Lupeni, au contribuit la pornirea acţiunii de grevă?

Răspuns:

Nu cred că prin cei doi muncitori dela Lupeni să fi fost influenţată pornirea acţiunii de grevă,întrucât instrucţiunile nu erau de aşa natură ca să pornească la grevă.-

Intrebare:

Cum consideri acum atitudinea ce ai avut faţă de evenimentele ce s'au petrecut la Lupeni?

Răspuns:

Consider ca atitudine oportunistă,de a acoperi propriile greşeli şi lipsuri,subapreciind radicalizarea masselor în Valea Jiului. Consider ca greşeli şi lipsuri faptul că nu am organizat muncitorii dela Lupeni,nu am demascat pe provocatori la timp,iar greva am considerat-o ca un rezultat al unei provocări, cu scopul de a lovi în mişcarea sindicală unitară.In acest timp C.C.în compoziţia amintită mai sus,a neglijat pregătirea şi organizarea luptelor economice prin sindicate,iar acţiunile noastre

ss.Vasile Luca

.//.

prin C.C. lansa mai mult lozinci politice,ca greve politice şi demonstraţii de massă,ceeace se oglindea şi în activitatea sindicală. Nu a fost bine studiat şi prelucrat în sindicate problema organizării şi pregătirii luptelor economice.Această linie a fost imprimată de PAUKER,DORI GOLSTEIN, BARBU. Ca rezultat al acestui fel de muncă a fost că nu s'au organizat demonstraţii şi greve cum trebuiau. Comitetul Central era rupt de masse şi caracterizat de un sectarism foarte accentuat. Aceasta se datora compoziţiei sociale a Comitetului Central care era predominat de intelectuali,rupţi de massa muncitorilor,ceeace m'a influenţat şi pe mine care eram singurul muncitor,pe linia de slăbire şi spargere a activităţii sindicatelor.-

Intrebare:

Când ai avut prima arestare după evenimentele dela Lupeni?

Răspuns:

Cred că am fost arestat în luna Septembrie sau Octombrie 1929.-

Intrebare:

Dacă ai fost arestat imediat în primele zile după evenimentele dela Lupeni?

Răspuns:

Nu-mi aduc aminte alte arestări,decât aceea arătată mai sus.-

Intrebare:

Arată activitatea ce ai desfăşurat-o după ce ai sosit din Valea Jiului şi până la arestare?

Răspuns:

După ce m'am întors din Valea Jiului am desfăşurat activitate pe linia sindicală şi linia de partid în Bucureşti. fiind membru al Biroului Politic al Comitetului Central.In această perioadă am avut diferite însărcinări de partid,am ţinut şedinţe pe linie sindicală,am scris la ziarul "Viaţa Muncitoare" în ungureşte,etc.-

Intrebare:

Arată împrejurările în care ai fost arestat şi atitudinea ce ai avut la Siguranţă?

Răspuns:

In Septembrie sau Octombrie 1929,seara,în timp ce mă întorceam dela o şedinţă a Consiliului General al Sindicatelor Unitare ce s'a ţinut în casă la TRANDAFIRESCU,la care a mai luat

ss.Vasile Luca

parte LAZAROVICI şi MARIA BURCESCU,mi se pare şi ILIE DUMITRU şi alţii,am fost acostat de un agent de siguranţă pe stradă în dreptul bisericei Udrican,care cu forţa m'a băgat într'o maşină şi m'a dus la Siguranţa Generală. După puţin timp m'a dus în faţa lui BANCIULESCU.La percheziţia ce mi s'a făcut s'a găsit asupra mea o servietă care conţinea material privind munca sindicatelor unitare,adică: circulări în legătură cu organizarea muncitorilor în sindicate,organizarea luptelor economice,instrucţiuni,etc. Dus în faţa lui BANCIULESCU eu am protestat pentru faptul că am fost arestat,iar acesta m'a întrebat despre activitatea mea.-

Cu această ocazie am văzut pe masa lui BANCIULESCU un referat pe care scria:"să fie trimis la urmă",din care am înţeles că este vorba despre mine. După aceasta imediat am fost trimis la Poliţie,de unde cu escortă am fost dus la Braşov şi plasat la domiciliu. Cu această ocazie m'am făcut nici o declaraţie scrisă. Materialul ce a fost găsit la mine,Siguranţa Generală l-a trimis la Tribunalul Braşov,pentru care am fost cercetat de către Trib.Braşov în anul 1931 şi lăsat liber,iar în 1934 am fost judecat de acelaş Tribunal şi condamnat la o lună închisoare.In acest timp mă aflam depus la Văcăreşti,în vederea judecării procesului dela Griviţa din 1933.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez,liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

LT.COLONEL DE SECURITATE

Fr.Butyka

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat cl Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, cunoștință, ars
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
copii, cu ultimul domiciliu în București Str. Romnicenu No. 22.

22 Septembrie 195 2

Orașul București.

Interogatorul a început la ora 9 și 20 minute

„ s'a terminat la „ 14 și 30 „

Intrebare: Să arăți activitatea Ta de cu care te ocupai după ce ai fost pus în libertate în Mai 1929? —

Răspuns

După ce am fost pus în libertate, la 1 Mai 1929 am luat legătură cu Goldstein la Timișoara pentru a organiza acțiuni în vederea apărării procesului de trădare a sindicatelor unitare. Goldstein mi a spus să stau de vorbă în acest scop, deoarece a spus că a primit instrucțiuni de la Müller să nu organizeze nici-o acțiune. După aceia am luat legătură cu alți membri de partid și din sindicat cu care am organizat acțiuni, astfel am dat instrucțiuni să meargă cât mai mulți muncitori la proces și să oprească lucrul 10-15 minute, cerând anularea procesului și punerea în libertate a lui Müller și alți care rămăseseră închiși. În acest scop am mers la Arad, unde am făcut manifeste pe care le-am împărțit la Timișoara. După aceia am mers la București, unde am luat legătură cu C.C. al Partidului, unde am raportat de cele petrecute la Timi-

Mod. 185

Semnătura,

Urmare: zona, care a criticat faptul că după Congres Consiliul nou ales a rămas la Timișoara. Deasemenea s'a criticat faptul că a fost adus Fonaghi la Timișoara, însă nu s'a găsit persoana care a organizat acest fapt. C.C. a fost de acord cu acțiunile duse la Timișoara pentru apărarea sindicatelor unitare. Comitetul Central era format din elemente incapabile și sectare, ceace s'a putut observa încă dela Congresul din 1928, care nu a fost ceva curat. Unele elemente din Comitet au fost dirijate de dușmani din afară.

Din C.C. făceau parte: Barbu, Ioni Golstein, Vanker Nicolschi și eu iar din partea tineretului un anume Isac.

In această perioadă până în 1930 am lucrat legal, ca secretar al sindicatelor unitare, muncind în pentru a organiza și apăra sindicatele unitare. —

La 1 August s'a hotărît a se organiza acțiuni prin demonstrații de masă. Astfel în acest scop eu am fost trimis în Valea Jiului pentru a organiza demonstrații de masă împotriva războiului imperialist. La Lupeni ceilalți spuneau că nu se poate organiza întrucât acolo exista organizația sindicală a lui Munteanu care numără mulți muncitori. Ajuns la Petroșani și Vulcan am putut organiza în preajma zilei de 1 Mai mici demonstrații politice. Apoi am organizat o conferință pentru a vedea ce s'a organizat și care sunt perspectivele.

La această conferință pe care am ținut-o într'o pădure am chemat și delegați dela Lupeni, astfel că au venit doi muncitori slabi care au raportat că n'au legături și posibilități să organizeze ceva. Au mai spus că Munteanu are o organizație de 600-800 persoane și că în vederea zilei de 1 August a lansat lozinca ca muncitorii să iasă la demonstrații și să omoare pe burghezi. Eu am dat instrucțiuni acestor muncitori să continue acțiunea

Semnătura,

Urmare: lui Munteanu și să le arate că este o provocație.

De asemenea să-l demaște pe Munteanu și să atragă pe minieri pe linia sindicatelor unitare. În vederea zilei de 1 August am dat instrucțiuni ca în caz că nu se poate face mitinguri în fața intrării în mine, să se facă mici mitinguri sburătoare în grupuri în care să se demonstreze împotriva războiului imperialist. La această conferință au luat parte 25-30 muncitori din Valea Jiului.

De ziua de 1 August nu s'au putut face mitinguri la intrarea în mină deoarece s'au pus mitraliere, însă s'au organizat mici mitinguri în mină sau pe afară în grupuri. Celor doi muncitori dela Lupeni le-am mai spus că în caz că Munteanu caută alte metode de provocație, să-l demaște în fața muncitorilor. Eu m'am gândit că Munteanu este îndemnat la o provocare și astfel dacă n'a reușit la 1 August, el o să încerce mai târziu, deoarece dacă este pornit pentru așa ceva, nu se va lăsa.

Am discutat în acest scop cu Cloțan căruia i-am spus să fie atent la Munteanu, deoarece el nu va renunța și va face ceva mai târziu. De ziua de 3-4 August am plecat pe jos până la Bumbești fiind condus de către două persoane. Când am ajuns la București am auzit că au izbucnit greva la Lupeni și apoi a doua zi a fost reprimarea armatei. După aceia a venit și Cloțan, și într'o ședință a C.C. eu am arătat ce am știut, iar Cloțan a arătat că Munteanu a strâns vre-o 200 de oameni și cu care a ocupat Uzina Electrică. Muncitorii au cerut ajutor și la celelalte mine, însă Cloțan n'a vrut să dea nici-un sprijin spunându-le că dacă au mers după provocatori n'au decât să facă ce vor. Eu am dat instrucțiuni lui Cloțan ca în caz că va izbucni

Semnătura,

Urmare: acțiune ~~grevă~~ la Lupeni să fie denunțat Munteanu și să atragă muncitori la o acțiune ~~grevă~~ organizată pe linia noastră, pe care să o lărgească prin solidarizarea cu ceilalți muncitori. Atunci el nu a făcut așa.

În urma rapoartelor date Comitetul Central a apreciat că greva dela Lupeni a fost o provocare a guvernului, cu care am fost și eu de acord, totodată am criticat atitudinea lui Cloțan care nu a lărgit greva.

Întrebare

Dacă ai cunoscut că la Lupeni nu există organizație de Partid, iar Sindicatul era în mâinile unui provocator, de ce nu te-ai deplasat D-ta la Lupeni pentru a lua problema în mână, care este motivul?

Răspuns

Știam că nu există organizație de Partid și că Sindicatul era în mâna unui provocator, însă nu puteam să merg la Lupeni deoarece nu aveam cu cine lua legătura. Cei doi muncitori au fost recomandați de către cei dela Vulcan și i-am cunoscut pentru prima dată la conferința ce am ținut-o în pădure lângă Vulcan sau Petroșani. Deasemenea eu în Valea Jiului nu puteam să intru legal, întrucât a-și fi fost arestat de Siguranță sau expulzat. În ce privește sarcina de a lărgi organizația de Partid dela Lupeni o avea Cloțan, eu nu aveam sarcina decât de a organiza acțiunile în vederea zilei de 1 August după care trebuia să mă întorc la București.

Întrebare

Ce instrucțiuni ai dat celor doi muncitori (legătura de Partid cu Lupeni) în caz dacă Munteanu folosește lozinca revendicărilor economice la Lupeni?

Semnătura, [signature]

Urmare : Răspuns

Am dat instrucțiuni să combată permanent pe Munteanu și niciodeauna greva. În cazul când Munteanu va organiza grevă, am dat instrucțiuni ca să-l izoleze pe Munteanu și apoi să dea grevei caracter just, punând revendicări economice, deasemenea greva să fie sprijinită și să-și aleagă o conducere. La conferința ce am avut în pădure, am dat instrucțiuni celor doi muncitori dela Lupeni, ca ~~în caz că vor organiza greva~~ să treacă la studierea nevoilor muncitorilor pe baza cărora să formuleze lozinci pentru ~~greviști~~ a ~~susține~~ organiza greva.

Intrebare

Care au fost cauzele izbucnirii grevei la Lupeni, în împre- ~~Răspuns~~ jurările când Partidul și Sindicatul aici nu era stăpân pe situație și care au fost obiectivele de revendicări a grevei?

Răspuns

Cauzele grevei au fost nemulțumirea maselor de muncitori, care nu era cunoscute de Partid și Sindicatul dela Lupeni, astfel că au trecut la acțiune conduși de elemente necunoscute atunci; însă mai târziu pe baza rapoartelor lui Ciotan s'a stabilit că greva a fost organizată de Munteanu. Printre revendicările ce și-au fixat greviștii, una a fost aceea de ridicarea salariilor.

Intrebare

Dacă îndrumările date de D-ta în apusul zilei de 1 August muncitorilor la Vulcan printre care și cei doi muncitori dela Lupeni au contribuit la pornirea acțiunii de grevă?

Răspuns

Nu cred că prin cei doi muncitori dela Lupeni să fi fost influențată pornirea acțiunii de grevă, întrucât instrucțiunile nu erau de așa natură ca să pornească la grevă.

Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare: Intrebare

Cum consideri acum atitudinea ce ai avut față de evenimentele ce s'au petrecut la Lupeni? ——————

Răspuns

Consider ca atitudine oportunistă, de a acoperi propriile greșeli și lipsuri, subapreciind radicalizarea maselor în Valea Jiului. Consider ca greșeli și lipsuri faptul că nu am organizat minerii dela Lupeni, nu am demascat pe provocatori la timp, iar greva am considerat-o ca un rezultat a unei provocări, cu scopul de a obosi în mișcarea sindicală unitară. In acest timp Comitetul Central în compoziția amintită mai sus, a neglijat pregătirea și organizarea luptelor economice prin sindicate, iar acțiunile noastre prin C.C. luau mai mult forme politice, ca greve politice și demonstrații de masă care se reflectau și în activitatea sindicală. Nu a fost bine studiat și prelucrat în sindicate problema organizării și pregătirii luptelor economice. Aceste linii a fost imprimate de Pauker, Leon Golștein, Barbu. Ca rezultat al acestui fel de muncă a fost că nu s'au organizat demonstrații și greve cum trebuia. Comitetul Central era rupt de mase și caracterizat de un sectarism foarte accentuat. Aceasta se datora compoziției sociale a Comitetului Central care era predominat de intelectuali, rupți de masa muncitorilor, ceeace m'a influențat și pe mine care eram singurul muncitor, pe linia de slăbire și frânare a activității sindicatelor. ——————

Intrebare

Când ai avut prima arestare după evenimentele dela Lupeni? ——————

Semnătura,

Urmare: Răspuns

Cred că am fost arestat în luna Septembrie sau Octombrie 1929. ——

Intrebare

Dacă ai fost arestat imediat, ~~după~~ în primele zile, după evenimentele dela Lupeni? ——

Răspuns

Nu mi-aduc aminte alte arestări decât acelea arătate mai sus. ——

Intrebare

Arată activitatea ce ai desfășurat, după ce ai ieșit din Valea Jiului și până la arestare? ——

Răspuns

După ce m'am întors din Valea Jiului am desfășurat activitate pe linia Sindicală și linia de Partid în București, fiind membru al Biroului Politic al Comitetului Central. In această perioadă am avut diferite însărcinări de Partid, am ținut ședințe pe linie sindicală, am scris la ziarul „Viața Muncitoare" în ungurește etc. —

Intrebare

Arată împrejurările în care ai fost arestat și atitudinea ce ai avut la Siguranță? ——

Răspuns

In Septembrie sau Octombrie 1929, seara, în timp ce mă întorceam dela o ședință a Comitetului General al Sindicatelor Unitare ce s'a ținut în casa lui Trandafirescu la care a mai luat parte Lazarovici și Maria Burăcescu, mi se pare și Ilie Dumitru și alții, am fost acostat de un agent de siguranță pe stradă în dreptul bisericii Udricani, care cu forța m'a legat într'o mașină și m'a dus la Siguranța Generală. După puțini

Semnătura,

Urmare: timp mi-a dus în fața lui Băncilescu. La percheziția ce mi s-a făcut s-a găsit asupra mea o servietă care conținea materiel pentru munca sindicatelor muncitorești adică: circulări în legătură cu organizarea membrilor în sindicate, organizarea cooperativelor economice, instrucțiuni, etc... Dus în fața lui Băncilescu eu am protestat pentru faptul că am fost arestat, iar acesta m-a întrebat despre activitatea mea.

Cu această ocazie am văzut pe masa lui Băncilescu un referat pe care scria „să fie trimis la urmărire" din care am înțeles că este vorba despre mine. După acesta imediat am fost trimis la Poliție, de unde cu escortă am fost dus la Brașov și plasat la domiciliu. Cu această ocazie i-am făcut încă o declarație scrisă. Materialul ce a fost găsit la mine, Siguranța Generală l-a trimis la Tribunalul Brașov, pentru care am fost cercetat de către Trib. Brașov în anul 1931 și l-am fost liber, iar în 1934 am fost judecat de același Tribunal și condamnat la o lună închisoare. În acest timp mă aflam depus la Văcărești, în vederea finalizării procesului dela Grivița din 1933. ———————————

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, sustin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Lt. Col. de Jandarmi.
Burlescu F.

Semnătura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCA VASILE,născut la 8 Iunie 1898,în comuna Cătălina - Trei Scaune,de profesie lăcătuş,căsătorit,are copii,cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.Romniceanu nr.22.-

23 Septembrie 1952,Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora . . . 9 15
" s'a terminat " . . . 13 45

Intrebare:
Mai ai ceva de adăugat la întrebarea ce ţi-a fost pusă la interogatoriul din 22 Septembrie 1952?

Răspuns:
Cu privire la întrebarea ce mi-a fost pusă la interogatoriul de ieri,mai am de adăugat faptul că socotesc ca o greşeală plecarea mea dela Lupeni înainte de începerea grevei,fără a cunoaşte care este situaţia acolo după 1 August şi fără a mă interesa ce au făcut cei doi muncitori după conferinţa ce am ţinut-o.

Cu ocazia arestării mele,în toamna anului 1929,BANCIULESCU a pus în discuţie faptul că noi am organizat acţiunea dela Lupeni şi am închis pe muncitori în mină,la care eu am spus că acţiunea nu a fost a noastră ci a lui MUNTEANU,care este omul Siguranţei pentru a face provocare şi a ucide pe muncitori.-

BANCIULESCU A spus că au trebuit să facă aşa pentru a scoate pe muncitori care erau în mine,fără aer.-

Intrebare:
Ancheta îţi cere să arăţi sincer activitatea ce ai desfăşurat după arestarea din toamna anului 1929?

Răspuns:
După punerea mea în libertate în toamna anului 1929,cu care ocazie mi-a oprit materialul ce a fost găsit în servietă asupra mea,însă mi-a înapoiat servieta,am continuat a activa în Bucureşti,pe linie sindicală până în Noembrie 1929,totodată activam şi pe linie de partid făcând parte din Biroul Politic.In această perioadă în sânul Comitetului Central era sectarism şi se imprimase o linie sectară,totodată forţa cadrele de conducere de Partid şi organizaţii se massă să iasă la demonstraţii de

ss.Vasile Luca

./.

stradă,ceeace a avut consecinţe deoarece în felul acesta au fost desvăluite în faţa Siguranţei cadrele de conducere,care au dus la distrugerea cadrelor şi la desfăşurarea şi slăbirea organizaţiilor. Această linie a imprimat-o PAUKER,linie pe care şi-a însuşit-o şi ceilalţi. La începutul lunei Noembrie 1929, eu,DORY,GOLSTEIN şi GANEV,am plecat la Moscova pentru a da rapoarte,a primi instrucţiuni şi totodată a cere mărirea fondului de ajutoare atât pentru Partid cât şi pentru sindicate. Deasemenea pentru a primi instrucţiuni cu privire la tactica ce adoptăm faţă de problema dizolvării Sindicatelor Unitare din România. In afară de aceasta eu trebuia să particip la o şedinţă plenară a Profinternului.-

Am luat legătură cu Cominternul unde ne-am prezentat la BELA KUN şi apoi la VALETSCHI cărora le-am prezentat situaţia din ţară. BELA KUN în discuţii a spus că a auzit că PAUKER şi DOBROGEANU vrea să scoată o gazetă împotriva Partidului inclusiv a conducerii. Noi am răspuns că nu este adevărat deoarece PAUKER este în conducerea Partidului. Dealtfel tot BELA KUN a trimis în ţară pe PAUKER la sfârşitul anului 1928 şi mai târziu pe BERGER în ţară şi apoi PAUKER a fost cooptat în conducerea Partidului pe baza propunerii lui BARBU. La Comintern faţă de cei doi delegaţi cu care am venit din România am ridicat problema că ar trebui să arătăm că în conducerea Partidului există frământări şi unele neînţelegeri cu caracter antipartinic mai ales m'am gândit la această problemă după ce mi s'a arătat că PAUKER vrea să scoată un ziar împotriva conducerii Partidului DORIY GOLSTEIN şi GANEV nu au fost de acord cu ridicarea acestei probleme în faţa Cominternului,spunând că aceasta o vom rezolva la întoarcerea noastră în ţară. Eu în loc să iau atitudine am fost de acord cu propunerea lor,astfel frământările ce existau în sânul conducerii Partidului au fost ascunse în faţa Cominternului.-

Intrebare:

Cum apreciezi acum atitudinea delegaţiei,ce a avut faţă de această problemă şi care au fost consecinţele că frământările ce au început în cadrul conducerii Partidului,au fost ascunse Cominternului?

ss.Vasile Luca

.//.

Răspuns:

Consider că delegaţia a avut o atitudine antipartinică, de ascundere în faţa Cominternului a situaţiei din ţară, pentru a-l induce în eroare. Datorită faptului că Cominternul n'a ştiut despre această situaţie nu a putut să ia măsuri la timp, iar după întoarcerea noastră în ţară, în loc să se pună capăt frământărilor s'au adâncit şi mai mult, ducând la fracţionarea Partidului. Menţionez că după întoarcerea delegaţiei în ţară, în şedinţa Biroului Politic, eu am ridicat problema că noi la Comintern nu am arătat frământările ce există în conducerea Partidului, însă am accentuat că deacum va trebui să muncim pentru lichidarea acestei frământări, de discuţii şi certuri personale pentru posturi.-

Intrebare:

Arată mai departe care a fost activitatea delegaţiei în timp cât a fost în Uniunea Sovietică?

Răspuns:

După ce delegaţia a discutat individual cu BELA KUN şi cu VALETSCHI s'a ţinut o şedinţă la Comintern unde DORY GOLSTEIN a făcut un raport asupra situaţiei generale a mişcării muncitoreşti din România, iar eu am ţinut o conferinţă, la scoală cu privire la Congresul Sindicatelor Unitare din România. După scurt timp în cadrul unei discuţii personale ce am avut cu BELA KUN, acesta mi-a spus că are să mă invite la el acasă pentru a mai sta de vorbă. In legătură cu aceasta am discutat cu DORY GOLSTEIN şi GANEV care au spus să nu merg şi astfel nu m'am dus.-

Am participat la o şedinţă a Profinternului, unde GANEV a dat raportul în locul meu. Cu ocazia întocmirii rezoluţiei s'a ridicat problema că la noi sindicatele abea se deosebesc de sindicatele social-democrate, şedinţa a respins această rezoluţie şi apoi am fost însărcinat eu şi SANTO, delegatul Profinternului de a întocmi o altă rezoluţie. Intrucât şi această rezoluţie a fost respinsă de delegaţia noastră, această problemă a fost desbătută la Comintern. Aici s'a discutat rezoluţia de către delegaţia noastră, BELA KUN, VALESCHI şi SANTO, unde SANTO a ridicat problema că însuşi articolul meu vorbeşte de comitet de tratative în loc de comitete de acţiune şi comitete de grevă, adică demonstrând prin aceasta că noi mergem încă pe

ss. Vasile Luca

.//.

linia social-democrată.-

Intrucât articolul meu trata în treacăt problema ridicată de SANTO, vorbind în acelaş timp de organizarea de comitete de acţiune şi grevă, BELA KUN şi VALESCHI au propus să se facă o nouă rezoluţie. Ultima rezoluţie a fost definitivată de către o şedinţă restrânsă a Comintermului unde s'a trasat linia că în problema sindicală trebueşte de luptat pentru menţinerea sindicatelor unitare şi crearea de sindicate sub alt nume acolo unde nu se vor putea menţine sindicatele unitare. După aceea, în primele zile ale lunei Ianuarie 1930, am venit în ţară, fără a aştepta terminarea rezoluţiei pe care însă nu am mai primit-o niciodată. In ţară s'a ţinut o şedinţă în care delegaţia a dat raport în legătură cu cele discutate la Comintern şi Profintern, la care BARBU a ridicat problema că noi nu am apărat interesele Partidului la Comintern, referindu-se la faptul că acolo a fost arătată situaţia mişcării muncitoreşti cu lipsurile ei.-

Situaţia în Partid începuse să se înrăutăţească din ce în ce mai mult, făcându-se discuţii între BARBU şi LUXIMIN, care aveau vederi sectariste, se ciocneau în şedinţe. Pentru a ascunde divergenţele lor şi a nu putea fi traşi la răspundere au distrus procesele verbale de şedinţe ale Biroului Politic, fapt cu care a fost de acord şi Biroul Politic pe considerentul că în urma şedinţelor, BARBU şi PAUKER totdeauna se împăcau, însă în realitate s'au reînceput din nou şi fiecare din aceşti doi căuta să-şi câştige sprijinitori din sânul conducerii Partidului In jurul lui BARBU s'au grupat NICOLSCHI, GANEV, FORIS şi alţii, iar în jurul lui PAUKER s'au grupat DORY GOLSTEIN, PENESCU, NAE responsabilul cu tineretul şi eu.-

Pe mine m'a atras în această grupă DORY GOLSTEIN cu care eram în relaţii bune. Lupta fără principii între aceste două grupe s'a culminat cu convocarea conferinţei de Partid de către fracţiunea lui BARBU, după care s'a început lupta deschisă până când s'au luat măsuri de către Comintern.-

Intrebare:

Care a fost rolul şi contribuţia d-tale în această luptă fără de principii de fracţionare a Partidului?

Răspuns:

Eu pe baza înţelegerii cu grupa PAUKER - DORY GOLSTEIN, am făcut deplasări în ţară atât pe linie de Partid cât şi pe linie sindicală, pentru a duce muncă de demascare a

ss. Vasile Luca

.//.

grupului fracţionist BARBU şi a atrage de partea grupului PAUKER căutând să câştig organizaţiile de partid şi sindicatele de partea acestui grup. In timp de circa două luni cât a durat lupta fracţionistă deschisă,eu am scris şi unele articole în ziarul sindical şi am pus la dispoziţia grupului fracţionist PAUKER presa sindicală.Intrucât pe linia sindicală din grupul lui PAUKER numai eu am avut legătură cu organizaţiile sindicale,s'a introdus fracţionarea unor sindicate prin faptul că în provincie atât grupul PAUKER cât şi grupul BARBU au căutat să introducă linia lor proprie la care am contribuit şi eu.în cadrul Consiliului General Sindical,unde am demascat grupul lui BARBU şi popularizarea grupului lui PAUKER.-

Intrebare:

Cele două grupe fracţioniste de unde au avut surse materiale necesare pentru a-şi desfăşura activitatea?

Răspuns:

BARBU a avut la dispoziţie fonduri prin faptul că la sfârşitul anului 1929 delegaţia de partid ce a fost la Comintern a obţinut mărirea fondurilor,iar sumele prin tehnică (GANEV) ce veneau se aflau la dispoziţia lor. PAUKER şi DORY GOLSTEIN au procurat fonduri dela simpatizanţi mai bogaţi şi din cotizaţiile membrilor de partid,iar eu am procurat de câteva ori dela fraţii HORVAT,măcelari din Bucureşti.-

Intrebare:

Care au fost consecinţele luptei fracţioniste pentru Partid şi mişcarea muncitorească din România şi cum consideri acum atitudinea d-tale în cadrul acestor lupte fracţioniste?

Răspuns:

Consecinţele luptei fracţioniste pentru Partid şi mişcarea muncitorească au fost dezastruoase.Intrucât mişcarea muncitorească în acea perioadă se găsea într'un avânt revoluţionar având nevoie mai mult ca oricând de conducător,datorită acestor lupte fracţioniste,a lipsit massa muncitoare de acest conducător, spărgând unitatea Partidului care trebuia să folosească această perioadă (criza economică) şi să organizeze şi îndrumeze massele muncitoare în acţiuni revoluţionare. Atitudinea mea în cadrul luptelor fracţioniste a fost de spargerea mişcării muncitoreşti şi consider că port vina principală în legătură cu sindicatele

ss.Vasile Luca

.//.

unde am introdus lupta fracţionistă şi am pus la dispoziţie grupului fracţionist PAUKER presa sindicală. Consider că această luptă fracţionistă s'a început odată cu alegerea conducerii Partidului la Congresul al IV-lea din 1928,prin alegerea grupului BARBU care a fost îndrumat de duşmani din afară.Tot prin mâna duşmanilor a fost introdus în conducerea Partidului şi PAUKER care în mod conştient a lucrat pentru distrugerea Partidului.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez,liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

LT.COLONEL DE SECURITATE

Fr.Butyka

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat(ul), Luca Vasile, născut la 8 Iunie 1898, în Comuna Cătălina - Trei Sarmis, de profesie lăcătuș, cunoștințe cursuri, cu (Date de stare civilă, ultimul domiciliu) ultimul domiciliu în București Str. Romnicească Nr. 22.-

23 Septembrie 195 2

Orașul București.-

Interogatorul a început la ora 9 și 15 minute

„ s'a terminat la „ 13 și 45 „

Intrebare: Mai ai ceva de adăugat la întrebarea ce ți-a fost pusă la interogatoriul din 22 Septembrie 1952 ? ——

Răspuns

La prima întrebare ce mi-a fost pusă la interogatoriul de ieri, mai am de adăugat faptul că voiam ca o grevă-plecarea mea dela Lupeni înainte de începerea grevei, fără a cunoaște care este situația acolo după 1 August și fără a mă interesa ce au făcut cei doi muncitori după Conferința ce am ținut-o.

La cererea amicului meu, în Ianuarie 1929, Bănciulescu a pus în discuție faptul că noi am organizat acțiunea dela Lupeni și am înșelat pe muncitori în mână, la care eu am spus că acțiunea nu a fost a noastră și a lui Dumitrescu care este omul Internaționalei pentru a face provocare și a mișca pe muncitori.

Bănciulescu a spus că au trebuit să facă așa pentru a scoate pe muncitorii care erau în mine, fără arr.

Semnătura.

Mod. 185

Urmare : Intrebare

Ancheta îţi cere să arăţi sincer activitatea ce-ai desfăşurat după arestarea din toamna anului 1929?-

Răspuns

După punerea mea în libertate în toamna anului 1929, cu care ocazie mi-a oprit materialul ce a fost găsit în servietă asupra mea, însă mi-a înapoiat servieta, am continuat a activa în Bucureşti, pe linie sindicală până în Noembrie 1929, totodată activam şi pe linie de Partid făcând parte din biroul politic. In această perioadă în sânul Comitetului Central era sectarism şi se impunea şi o linie sectară ~~de logică politică~~, totodată forţa cadrele de conducere de Partid şi organizaţii de masă să iasă la demonstraţii de stradă ~~în fruntea maselor~~, ceace a avut consecinţe, deoarece în felul acesta au fost descoperite în faţa Siguranţei cadrele de conducere, care a dus la distrugerea cadrelor şi la destrămarea şi slăbirea organizaţiilor. Această linie a imprimat-o Pauker, linie pe care şi-au însuşit-o şi ceilalţi. La începutul lunei Noembrie 1929, eu, Doj Golşteni şi Ganev am plecat la Moscova pentru a da rapoarte, a primi instrucţiuni şi totodată a cere mărirea fondului de ajutorare atât pentru Partid cât şi pentru Sindicate. Deasemenea pentru a primi instrucţiuni cu privire la tactica ce adoptăm faţă de problema disolvării Sindicatelor Unitare din Romania. In afară de aceasta eu trebuia să particip la o şedinţă plenară a Profinternului.

Am luat legătura cu Cominternul, unde m-am prezentat la Bela Kun şi apoi la Valetschi cărora le-am prezentat situaţia din ţară. Bela Kun în discuţii a spus că a auzit că Pauker şi Dobrogeanu vrea să scoată o gazetă împotriva Partidului inclusiv a conducerii. Noi am răspuns că nu este

Cuvintele „de logică politică şi în fruntea maselor" s'a şters şi nu se vor citi..
Cuvintele „şi organizaţii de masă" s'a adăugat şi se vor citi..
[signature]

Semnătura, [signature]

2/1

Urmare : adevărat deoarece Pauker este în conducerea Partidului.

Desbotel tot Bela Kun a trimis în țară pe Pauker la sfârșitul anului 1928 și mai târziu pe Berger în țară și ăștia Pauker a fost cooptat în conducerea Partidului pe baza propunerii lui Bela. La Comintern față de cei doi delegați cu care am venit din Romania am ridicat problema că ar trebui să arătăm că în conducerea Partidului există frământări și unele neînțelegeri cu caracter antipartinic, mai ales ne-am gândit la această problemă după ce ni s-a arătat că Pauker urma să vină în curând împotriva conducerii Partidului. Davy Goldstein și Gruber nu au fost de acord cu ridicarea acestei probleme în fața Cominternului, spunând că aceasta o vom regula la întoarcerea noastră în țară. Eu în tot cazul și ceilalți delegați am fost de acord cu propunerea lor, astfel frământările ce existau în rândul conducerii Partidului au fost ascunse în fața Cominternului. ———

Întrebare

Cum explicați acum atitudinea delegației, ce a avut față de această problemă și care au fost cauzele că frământările ce au început în cadrul conducerii Partidului au fost ascunse Cominternului ? ———

Răspuns

Consider că delegația a avut o atitudine antipartinică, de ascundere în fața Cominternului a celor ce aveau în țară pentru a-l induce în eroare. Datorită faptului că Cominternul nu a știut despre această situație nu a putut să ia măsuri la timp, iar după întoarcerea noastră în țară, în loc să se pună capăt frământărilor s-au adâncit și mai mult, ducând la fracționarea Partidului. Menționez că după întoarcerea delegației în țară în ședința biroului

Semnătura,

Urmare: politic, eu am ridicat problema că noi la Comintern nu am arătat frământările ce există în conducerea Partidului, însă am accentuat că deacum va trebui să muncim pentru lichidarea acestei frământări, de discuții și certuri personale pentru posturi.

Întrebare

Arată mai departe care a fost activitatea (comisiei) delegației în timp cât a fost în Uniunea Sovietică?

Răspuns

După ce delegația a discutat individual cu Bela Kun și cu Valeschi s'a ținut o ședință la Comintern unde Dory Golstein a făcut un raport asupra situației generale a mișcării muncitorești din România, iar eu am ținut o conferință la școală cu privire la Congresul Sindicatelor Unitare din România. După scurt timp în cadrul unei discuții personale ce am avut cu Bela Kun, acesta mi-a spus că are să mă invite la el acasă pentru a mai sta de vorbă. In legătură cu aceasta am discutat cu Dory Golstein și Gofer care au spus să nu merg și astfel nu m'am dus.

Am participat la o ședință a Profinternului, unde Ganev a dat raportul în locul meu. Cu ocazia întocmirii rezoluției s'a ridicat problema că la noi sindicatele abea se deosebesc de sindicatele social-democrate, ședința a respins această rezoluție și apoi am fost însărcinat eu și Santo, delegatul Profinternului de a întocmi o altă rezoluție. Intrucât și această rezoluție a fost respinsă de delegația noastră, această problemă a fost desbătută la Comintern. Aici s'a discutat rezoluția de către delegația noastră, Bela Kun, Valeschi și Santo, unde Santo a ridicat problema că însuși activitatea mea, vorbește

Semnătura,

Urmare: de comitet de tratative în loc de comitete de acțiune și comitete de grevă, adică demonstrând prin aceasta că noi mergem încă pe linia social-democrată.

Întrucât articolul meu trata în treacăt problema sindicală de frunte, vorbind în același timp de organizarea de comitete de acțiune și grevă, Bela Kun și Valeschi au propus să se facă o nouă rezoluție. Ultima rezoluție a fost definitivată de către o ședință restrânsă a Cominternului unde s'a trasat linia că în problema sindicală trebuește de luptat pentru menținerea sindicatelor unitare și crearea de sindicate sub alt nume acolo unde nu se vor putea menține sindicatele unitare. După aceia, în primele zile ale lunei Ianuarie 1930, am venit în țară, fără a aștepta terminarea rezoluției pe care, însă nu am mai primit-o niciodată. In țară s'a ținut o ședință în care delegația a dat raport în legătură cu cele discutate la Comintern și Profintern, la care Barbu a ridicat problema că noi nu am apărat interesele Partidului la Comintern, referindu-se la faptul că acolo a fost arătat situația mișcării muncitorești cu lipsurile ei.

Situația în Partid începuse să se înrăutățească din ce în ce mai mult ~~în Partid~~, făcându-se discuții între Barbu și Luximin, care aveau vederi sectariste, se ciocneau în ședințe. Pentru a ascunde divergențele lor și a nu putea fi trași la răspundere au distrus procesele verbale de ședință a biroului politic, fapt cu care a fost de acord și biroul politic pe considerentul că în urma ședințelor, Barbu și Pauker totdeauna se împăcau, însă în realitate s'au reînceput din nou și fiecare din aceștia doi căuta să-și câștige sprijinitori din sânul conducerii Partidului. In jurul lui Barbu s'au grupat Nicolsachi, Ganev, Faliș

cuvintele „în Partid" s'au șters și nu se vor citi.

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: și alții, iar în jurul lui Pauker s-au grupat Harry Goldstein, Pencescu, care răspundeau cu trecutul și ei.

De mine m-a atașat în această grupă Harry Goldstein cu care eram în relații bune. Lupta fără principii între aceste două grupe s-a ~~culminat~~ cu convocarea conferinței de Partid de către fracțiunea lui Barbu, după care s-a început lupta deschisă până când s-au luat măsuri de către Comintern. ———————

Întrebare

Care a fost rolul și contribuția Dvs în această luptă fără de principii de fracționare a Partidului? —

Răspuns

Eu pe linia înțelegerii cu grupa Pauker - Harry Goldstein, am făcut deplasări în țară atât pe linia de Partid, cât și pe linia sindicală pentru a duce mai departe demascarea a grupului fracționist Barbu și a atinge de pe urma grupului Pauker, câștig organizațiile de Partid și sindicale de pe urma acestui grup. În timp de circa două luni cât a durat lupta fracționistă deschisă, eu am scris și unele articole în ziarul sindical și am pus la dispoziția grupului fracționist Pauker presa sindicală. Întrucât atât pe linia sindicală din grupul lui Pauker numai eu am avut legătură cu organizațiile sindicale, și-a introdus fracționarea unor sindicate prin faptul că în privința atât grupul Pauker cât și grupul Barbu au căutat să introducă linia lor proprie la care am contribuit și eu ~~atât~~ în cadrul Consiliului General Sindical unde am demascat grupul lui Barbu și propulzam grupul lui Pauker. ———————

Semnătura,

Urmare : Întrebare

Cele două grupe fracționiste de unde au avut mijloacele materiale necesare pentru a-și desfășura activitatea ?-

Răspuns

Bauer a avut la dispoziție fonduri prin faptul că la sfârșitul anului 1924 delegația de Partid ce a fost la Comintern și a obținut mijloace financiare, iar banii prin tehnică, (Gansu) ce veneau se aflau la dispoziția lor. Fauker și Iosif Goldstein au procurat fonduri dela oameni mai bogați și din colizațiile membrilor de Partid, iar eu am procurat de câteva ori dela frații Horvat, măcelari din Bucureți.

Întrebare

Care au fost consecințele luptei fracționiste pentru Partid și mișcarea muncitorească din România și cum considerați acum atitudinea Dvoastre în cadrul acestor lupte fracționiste ?

Răspuns

Consecințele luptei fracționiste pentru Partid și mișcarea muncitorească au fost dezastroase. Întrucât mișcarea muncitorească în acea perioadă se găsea într-un avânt revoluționar, având nevoie mai mult ca oricând de conducători, datorită acestor lupte fracționiste, a lipsit masa muncitoare de acești conducători, slăbind unitatea Partidului, care trebuia să folosească această perioadă (criza economică) și să organizeze și îndrumeze masele muncitoare în acțiuni revoluționare. Atitudinea mea în cadrul luptelor fracționiste a fost de stăpânire mișcării muncitorești și consider că pot avea încredere în legătură cu sindicatele unde am introdus lupta fracționiste și am pus la dispoziția grupului fracționist Fauker.

Semnătura,

Urmare: presa sindicală. Cunoscut că această lupta fracționistă s'a început odată cu alegerea conducerii Partidului la Congresul al IV-lea din 1928, prin alegerea grupului Barbu care a fost îndrumat de dușmanii din afară. Tot prin mâna dușmanilor a fost introdus în conducerea Partidului și Pauker care în mod constant a lucrat pentru distrugerea Partidului. ———

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și'am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Declarator
Ion Gheorghe Fr.

Semnătura,

51

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina, Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, are copii, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

25 Septembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 8 30
" s'a terminat " 15 . .

Intrebare:

In complectarea interogatoriului din 23 Septembrie 1952, ancheta îţi cere să arăţi tot adevărul cu privire la lupta fracţionistă desfăşurată de către membrii din conducerea Partidului, din care ai făcut parte şi d-ta?

Răspuns:

Incă dela Congresul al IV se simţea gruparea fracţionistă a lui BARBU, însă eu cred că şi grupa lui FORIS şi NICOLSCHI, în care am fost atras şi eu, era o grupă fracţionistă însăşi prin formarea comisiei de pregătire a Congresului care n'a fost aleasă de nimeni. FORIS şi NICOLSCHI cred că încă dela plecarea din ţară au fost hotărâţi a-l înlătura pe KOBLES din conducere, acţiune în care am fost atras şi eu.-

Insăşi din Congres s'a văzut fracţionismul prin faptul că grupările "activul Bucureştiului" şi grupa basarabeană au dus acţiunea de a-l înlătura pe KOBLES, DOBROGEANU şi alţii şi a aduce la conducere pe BARBU. Aceste grupări au format o comisie peste capul delegaţilor, o comisie fracţionistă, care a imprimat linia printre delegaţii Congresului de atitudinea ce trebue să ia. Din această comisie am făcut parte şi eu, fiind de acord cu linia imprimată, de a fi înlăturat KOBLES din conducere. Totuşi în Congres văzând că ardelenii sunt agitaţi, n'am mai ţinut cont de hotărârea luată în comisie şi am propus ca KOBLES să fie ales în conducere însă să rămână în străinătate pentru a mai învăţa. Basarabenii văzând situaţia din Congres au vrut să se retragă. Cu această ocazie KOBLES mi-a spus că "nu vezi ce fac basarabenii, că sunt nişte naţionalişti", lucru pe care nu l-am spus niciodată la nimeni

ss. Vasile Luca

.//.

şi care s'a dovedit mai târziu ca fiind just,atunci când basarabenii au fost demascaţi ca naţionalişti.La sfârşitul lucrărilor Congresului s'a hotărât ca eu şi DORY GOLSTEIN să venim în ţară unde să stăm o lună-două pentru a vedea care-i atmosfera şi apoi să începem munca. Eu am stat la Braşov circa o lună.In acest timp cât am stat la Braşov,m'am întâlnit pe stradă cu inspectorul de siguranţă ZAHIU,care m'a întrebat unde am fost, deoarece a auzit că am fost în Bucovina pentru organizarea Partidului,la care eu am răspuns că am fost la treerat,după care am plecat,fără a mai sta de vorbă altceva.-

După o lună,am fost chemat la Bucureşti de DORY GOLSTEIN,cu care am luat legătură pentru a începe munca.Aici am întâlnit opoziţie din partea lui MARGULIS,MENDELOVICI,PATRASCANU şi alţii,care nu vroiau să recunoască noua conducere,mergând până la desconspirarea ameninţări ca să plecăm din Bucureşti, deoarece Siguranţa este pe urmele noastre. Noi am reacţionat, iar la venirea lui NICOLSCHI am ajuns chiar la măsuri de izolarea lui MARGULIS,refuzând a mai lucra cu el. După aceea a venit BARBU şi apoi PAUKER. BARBU a propus ca PAUKER să fie cooptat în conducere,motivând că noi sumtem slabi.Cooptarea s'a făcut cu majoritate de voturi. După cooptare PAUKER a şi început a-şi arăta linia sa sectaristă. Până în toamna anului 1929, nu s'a observat acţiuni de fracţionare,totuşi se vedea că întotdeauna basarabenii erau de acord cu propunerile lui BARBU. Eu am fost atras de către DORY GOLSTEIN care la rândul său s'a alăturat de PAUKER. Astfel în sânul conducerii s'a format un familiarism,care era grupat în două,făcând ca la şedinţe să se nască ciocniri,care până la urmă se terminau cu înţelegeri formale. In şedinţe se ducea o campanie de calomnii,unul împotriva celuilalt,după care-şi lua angajamente că încetează, totuşi după puţin timp revenea la aceeaş situaţie,care îngreuna munca de partid. Procesele verbale din şedinţe au fost distruse la iniţiativa

Apoi lupta a început deschis,cele două grupe aducându-şi reciproc calomnii prin presă,ajungând până la desconspirarea şi ducând acţiuni o grupă împotriva celeilalte,considerând fiecare grupă pe ceilalţi fracţionişti.Lupta fracţionistă în sânul conducerii a eşit la iveală în mod deschis pela începutul anului 1930 şi a durat vre-o şase luni,până când a venit un delegat al Kominternului care a hotărât încetarea oricărei

ss.Vasile Luca

.//.

acţiuni şi formarea unui nou birou din care a făcut parte delegatul Kominternului,un om din partea grupei BARBU şi un om din partea grupei PAUKER,care a fost PENESCU. După hotărârea încetării luptei fracţioniste,nu s'a mai desfăşurat nici un fel de acţiune de acest fel. După aceasta eu am rămas mai departe secretarul general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare,fără a mai face parte din conducerea Partidului.In toamna anului 1930 a trebuit să trimit delegaţi la Congresul Profinternului împreună cu mine.-Pentru aceasta am ţinut o conferinţă şi am pregătit delegaţii însă nu s'a putut pleca la Congres, deoarece a căzut legătura de trecere dela graniţă,plecând numai ABRAHAM. După aceasta s'a vorbit că am sabotat plecarea delegaţilor la Congresul Profinternului cu scopul de a continua lupta fracţionistă,concluzie ce s'a tras la Congresul Profinternului,pentru care am fost scos din conducerea Sindicatelor Unitare,predând munca lui ABRAHAM la întoarcerea în ţară.-

Intrebare:

La interogatoriul anterior ai vorbit despre BERGER ALADAR; arată ce ştii în legătură cu acesta?

Răspuns:

BERGER ALADAR a venit în ţară cam la începutul anului 1929,trimis de KOBLES din URSS,cu scopul de a duce lupta împotriva conducerii Partidului. A mers la Tg.Mureş,unde a încercat să organizeze acţiuni,atrăgând organizaţia de partid în luptă împotriva conducerii Partidului,însă nu i-a reuşit.Atunci a plecat la Timişoara,unde şi-a creiat o organizaţie,formată din elemente oportuniste care-l întreţinea pe BERGER şi care avea scopul de a-l aduce pe KOBLES în fruntea Partidului.Menţinându-se pe linia fracţionistă,BERGER a fost exclus din partid. Eu am stat de vorbă cu el când am fost la Congresul dela Timişoara şi am încercat să-l conving a termina cu fracţionismul şi a se supune conducerii Partidului,însă fără nici un rezultat.-

Intrebare:

Arată ce legături ai avut cu BERGER?

Răspuns:

In afară de discuţia avută cu el la Timişoara,ce am arătat mai sus,nu am mai avut nici un fel de legături cu BERGER

ss.Vasile Luca

Intrebare:

Arată activitatea ce ai desfăşurat după ce ai fost scos din funcţia de secretar general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare?

Răspuns:

La începutul lunei Ianuarie 1931,după ce am fost scos din funcţia de secretar general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare,aproximativ o lună şi jumătate n'am avut nici o activitate,întrucât nu ştiu din ce motive,în acest timp,Partidul a întrerupt legătura cu mine.Am căutat să reiau eu legătura cu Partidul şi astfel am mers la o locuinţă ilegală pe care o cunoşteam mai dinainte,unde am aflat că se ţinea o şedinţă a C.C.al Partidului. După ce am explicat scopul venirii mele persoanei care a eşit din casă,nu-i cunosc numele,acesta mi-a spus să merg acasă că Partidul va lua legătură cu mine.După scurt timp a venit la mine acasă IMRE ALADAR,care mi-a fixat o întâlnire cu MAROSI (IACOBOVICI).Am mers la întâlnire unde MAROSI mi-a comunicat să plec la Buhuşi,totodată dându-mi două adrese şi bani.La Buhuşi am plecat cu sarcina din partea C.C.de a creia organizaţie de partid şi sindicat,însă fără a avea legătură cu Partidul.Aici am activat circa două luni,când mi s'a făcut legătura cu Partidul şi am fost anunţat să aduc delegaţi la Conferinţa Regională de Partid ce s'a ţinut la Iaşi şi să pregătesc un raport pe linie sindicală pe care să-l expun la Conferinţă.La Conferinţa Regională de Partid Iaşi, ţinută aproximativ în luna Martie 1931,am fost ales secretar al Comitetului Regional de Partid,fiind aprobată însărcinarea mea şi de către Comitetul Central,confirmat prin delegatul său la Congres. După scurt timp am venit la Bucureşti pentru instrucţiuni şi ajutor în vederea organizării Regionalei,unde m'am întâlnit cu IACOBOVICI care la început m'a acuzat că fac fracţiune şi la conferinţă eu am aranjat în aşa fel ca să fiu ales secretar.După o săptămână,fără ca în acest timp să am legătură,am fost chemat la o şedinţă a Secretariatului din care făcea parte MAROSI,SEIVA AVERBUCK şi încă o persoană necunoscută (cred că era secretarul).-

La şedinţă am fost întrebat ce nemulţumiri am faţă de Partid,la care eu am răspuns că nu am nici un fel de nemulţumire, însă că fiind creiată Regionala trebue ajutată.După aceasta am

ss.Vasile Luca

.//.

fost trimis să lucrez mai departe la Regionala Iaşi,confirmând calitatea mea de secretar. La Iaşi am lucrat până în Iulie 1931, când am fost arestat.-

După ce am citit procesul verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez.

ss.Vasile Luca

LT.COLONEL DE SECURITATE

Fr.Butyka

CM/5 ex.

C.N.S.A.S

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul, Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, are copii,
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în București, Str. Romniceanu Nr. 22

25 Septembrie 1952

Orașul București.-

Interogatorul a început la ora 8 și 30 minute

" s'a terminat la " 15 și 00 "

Intrebare: În completarea interogatoriului din 23 Septembrie 1952, ancheta îți cere să arăți tot adevărul cu privire la lupta fracționistă desfășurată de către membri din Conducerea Partidului, din care ai făcut parte și Dta ?-

Răspuns

Încă dela Congresul al se simțea gruparea fracționistă a lui Barbu, însă eu cred că și grupa lui Foris și Nicolschi în care am fost atras și eu, era o grupă fracționistă însă și prin formarea comisiei de pregătire a Congresului care n'a fost aleasă de nimeni. Foris și Nicolschi cred că încă dela plecarea din țară au fost hotărîți a-l înlătura pe Koblos din conducere, acțiune în care am fost atras și eu.

Însă și din Congres s'a văzut fracționismul prin faptul că grupările „acționale bucureștene" și grupa basarabeană au dus acțiunea de a-l înlătura pe Koblos, Dobrogeanu și alții și a aduce la conducere pe Barbu. Aceste grupări au format o comisie pentru

Semnătura.

Mod. 185.

Urmare: capul delegaților, o comisie fracționistă, care a imprimat linia printre delegații congresului de atitudinea ce trebue să ia. Din această comisie am făcut parte și eu, fiind de acord cu linia imprimată, de a fi înlăturat Kobleș din conducere. Totuși în Congres văzând că Ardelenii sunt agitați, n'am mai ținut cont de hotărârea luată în comisie și am propus ca Kobleș să fie ales în conducere însă să rămână în străinătate pentru a mai învăța. Basarabenii văzând situația din Congres au vrut să se retragă. Cu această ocazie Kobleș mi-a spus că „nu vezi ce fac basarabenii, că sunt niște naționaliști" lucru pe care nu l-am spus niciodată la nimeni și care s'a dovedit mai târziu ca fiind just, atunci când basarabenii au fost demascați ca naționaliști. La sfârșitul lucrărilor Congresului s'a hotărât ca eu și Dory Golstein să venim în țară unde să stăm o lună-două pentru a vedea care-i atmosfera și apoi să începem munca. Eu am stat la Brașov circa o lună. În acest timp cât am stat la Brașov, m'am întâlnit pe stradă cu inspectorul de siguranță Fahin care m'a întrebat unde am fost, deoarece a auzit că am fost în Bucovina pentru organizarea Partidului, la care eu am răspuns că am fost la treerat, după care am plecat, fără a mai sta de vorbă altceva.

După o lună, am fost chemat la București de Dory Golștein cu care am luat legătura pentru a începe munca. Aici am întâlnit opoziție din partea lui Margulis, Dorian, Mendelovici, Pătrășcanu și alții care nu vroiau să recunoască noua conducere, mergând până la desconspirare și amenințări că să

Semnătura,

Urmare : plecăm din București deoarece siguranța este pe urmele noastre. Noi am reacționat, iar la venirea lui Nicolschi am ajuns chiar la măsuri de izolarea lui Margulis, refuzând a mai lucra cu el. După aceea a venit Barbu și apoi Sanker. Barbu a propus ca Sanker să fie coptat în conducere, motivând că noi suntem slabi. Cooptarea s'a făcut cu majoritatea de voturi. După cooptare Sanker a și început a-și arăta linia sa sectaristă. Până în toamna anului 1929 nu s'a observat acțiuni de fracțiune totuși se vedea că întotdeauna Basarabeni erau de acord cu propunerile lui Barbu. Eu am fost atras de către Davi Goldștein care la rândul său s'a alăturat de Sanker. Astfel în sânul conducerii s'a format un familiarism, care era grupat în două, făcând ca la ședințe să se nască ciocniri, care până la urmă se terminau cu înțelegeri formale. În ședințe și în presă se ducea o campanie de calomnii, unul împotriva celuilalt, după care-și luau angajamente să înceteze, totuși după puțin timp reveneau la aceiași situație, care îngreuia munca de Partid. Procesele verbale ale ședințe au fost distruse la inițiativa

După lupte a început deschis cele două grupe a ducându-și reciproc calomnii prin presă, ajungând până la descoperirea și ducând acțiuni o grupă împotriva celeilalte, considerând fiecare grupă pe celelalți fracționiști. Lupta fracționistă în sânul Conducerii a ieșit la iveală în mod deschis pe la începutul anului 1930 și a durat vreo șase luni, până când a venit un delegat al Komintermului care a hotărât încetarea acestei acțiuni și formarea unui nou birou din care

Semnătura,

Urmare: a făcut parte delegatul Komsterului, un om din partea grupei Barbu și un om din partea grupei Carter care a fost Pătrașcu. - După hotărîrea încetării luptei fracționiste, nu s'a mai desfășurat nici un fel de activitate de acest fel. După aceasta eu am rămas mai departe secretarul general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare, fără a mai face parte din conducerea Partidului. În toamna anului 1930 a trebuit să trimit delegați la Congresul Profinternului împreună cu unul. Pentru aceasta am ținut conferințe și am pregătit delegații însă nu s'a putut pleca la Congres deoarece a căzut legătura de trecere dela graniță, plecând numai Abraham. După aceasta s'a vorbit că am sabotat plecarea delegaților la Congresul Profinternului cu scopul de a continua lupta fracționistă, concluzie ce s'a tras la Congresul Profinternului, pentru care am fost scos din conducerea Sindicatelor Unitare, păstrând numai pe Abraham la întoarcerea în țară. ——

Întrebare

La interogatoriul anterior ai vorbit despre Berger Aladar, arată-ce știi în legătură cu acesta ? ——

Răspuns

Berger Aladar a venit în țară cam la începutul anului 1929 trimis de Kobles din U.R.S.S. cu scopul de a duce lupta împotriva conducerii Partidului. A mers la Tg. Mureș unde a încercat să organizeze acțiuni atrăgînd organizații de Partid în lupta împotriva conducerii Partidului, însă nu i-a reușit. Atunci a plecat la Timișoara unde și-a creiat o organizație formată din elemente oportuniste care-l întreținea pe Berger și cu care avea scopul de a-l aduce pe Kobles în fruntea Partidului.

Semnătura,

3 58

Urmare: Menținându-se pe linia fracționistă, Berger a fost exclus din Partid. Eu am stat de vorbă cu el când am fost la Congresul dela Timișoara și am încercat să-l conving a termina cu fracționismul și a se supune conducerii Partidului, însă fără nici-un rezultat. —

Intrebare

Arată ce legături ai avut cu Berger ?

Răspuns

In afară de discuția avută cu el la Timișoara, ce am arătat mai sus, nu am mai avut nici-un fel de legături cu Berger.

Intrebare

Arată activitatea ce ai desfășurat după ce ai fost scos din funcție de secretar general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare?

Răspuns

La începutul lunei Ianuarie 1931, după ce am fost scos din funcție de secretar general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare, aproximativ o lună și jumătate n'am avut nici-o activitate, întrucât nu știu din ce motive, în acest timp, Partidul a întrerupt legătura cu mine. Am căutat să reiau legătura cu Partidul și astfel am mers la o locuință ilegală pe care o cunoșteam mai dinainte, unde am aflat că se ținea o ședință a C.C. al Partidului. După ce am explicat scopul venirii mele persoanei care a eșit din casă, nu-i cunosc numele, aceasta mi-a spus să merg acasă că Partidul va lua legătură cu mine. După scurt timp a venit la mine acasă Imre Aladar care mi-a fixat o întâlnire cu Marosi (Iacobovici). Am mers la întâlnire unde Marosi mi-a comunicat să plec la

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: Buhuşi, totodată dându-mi două adrese şi bani. La Buhuşi am plecat cu sarcina din partea C.C. de a crea organizaţie de Partid şi Sindicat, însă fără a avea legătură cu Partidul. Aici am activat circa două luni, când mi s'a făcut legătura cu Partidul şi am fost anunţat să aduc delegaţi la Conferinţa Regională de Partid ce s'a ţinut la Iaşi şi să pregătesc un raport pe linie sindicală pe care să-l expun la Conferinţă. La Conferinţa Regională de Partid Iaşi ţinută aproximativ în luna Martie 1931 am fost ales secretar al Comitetului Regional de Partid, fiind aprobată însărcinarea mea şi de către Comitetul Central, confirmat prin delegatul său la Congres. După scurt timp am venit la Bucureşti pentru instrucţiuni şi ajutor în vederea organizării Regionalei, unde m'am întâlnit cu Iacobovici care la început m'a acuzat că fac fracţiune şi la conferinţă eu am aranjat în aşa fel ca să fiu ales secretar. După o săptămână, fără ca în acest timp să am legătură, am fost chemat la o şedinţă a secretariatului din care făcea parte Maroşi, Leiva Averbuh şi încă o persoană necunoscută (cred că era secretarul).

La şedinţă am fost întrebat ce nemulţumiri am faţă de Partid, la care eu am răspuns că nu am nici-un fel de nemulţumire, însă că fiind creată regionala trebue ajutată. După aceasta am fost trimis să lucrez mai departe la Regionala Iaşi, confirmând calitatea mea de secretar. La Iaşi am lucrat până în Iulie 1931 când am fost arestat.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu şi am constatat că corespunde întocmai cu cele declarate de mine, susţin şi semnez.-

Anchetator
Lt. Col. de Securitate
Butyka Fr.

Semnătura,

f8 59

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCA VASILE, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, are copii, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

26 Septembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 9.30
" s'a terminat " 2.15

Intrebare:

Ancheta îţi cere să arăţi tot adevărul în legătură cu activitatea ce ai desfăşurat în perioada despre care ai fost întrebat la interogatoriile anterioare?

Răspuns:

In autobiografia mea ce s'a dat publicităţii este trecut că am fost voluntar în armata roşie maghiară, ceeace în fond nu este adevărat. In anul 1918 am intrat în armata secuiască la cererea unui ofiţer care a venit în comuna Lemnia în acest scop. Totodată eu împreună cu acel ofiţer am adunat şi alţi vre-o 80 tineri pentru a intra voluntari în divizia secuiască. Aceasta s'a petrecut în Noembrie 1918, sub guvernarea lui CAROLY din Ungaria, divizia fiind formată în scopul menţinerii ordinei.-

După aceasta am plecat la Cluj unde a fost organizată divizia secuiască după care pe companii s'a plecat în diferite direcţii pentru a dezarma pe ţărani.-

Compania din care am făcut şi eu parte a fost în regiunea Ciucei cu scopul de a menţine ordinea şi a strânge armele ce se găseau la ţărani. Tot atunci compania noastră a fost în jurul Ciucei la o moşie, unde erau informaţii că a fost atacată de ţărani, pentru a restabili ordinea, însă n'a fost nimic, nici o ciocnire şi ne-am întors. Apoi am plecat în Satu Mare, unde am ajuns în Decembrie 1918. Aici s'a făcut propagandă anti-comunistă, împotriva creşterii valului revoluţionar din Ungaria care cuprinsese şi armata. Aici compania din care eu făceam parte, a fost folosită în scopul menţinerii ordinei la întrunirile populare şi muncito-

ss. Vasile Luca

.//.

reşti,la care am luat parte şi eu odată,într'o sală,la adunarea muncitorilor din oraş.-

In acest timp am fost ales de soldaţi ca om de încredere pe companie,în scopul de a susţine interesele soldaţilor. In Februarie 1919,după ce am luat legătură cu un mic meseriaş,am me KLEIN,la care au mai fost doi muncitori,m'au lămurit despre caracterul contrarevoluţionar al diviziei secuieşti,care pregăteşte restaurarea monarhiei şi lupta împotriva revoluţiei.După această convorbire eu am eşit din divizia secuiască.-

Apoi am lucrat la Satu Mare la acest mic meseriaş armurier şi tinichigiu şi apoi la un alt mic meseriaş lăcătuş de construcţii,după care am plecat la Budapesta pentru a găsi de lucru la o fabrică. N'am putut intra în fabrică deoarece n'aveam carte de lucrător şi nu eram înscris nici în sindicat, astfel că m'am întors din nou la Satu Mare. Aici am aflat de izbucnirea revoluţiei proletare din Ungaria şi după scurt timp m'am prezentat la o comisie militară din oraşul Satu Mare pentru a intra voluntar în armata roşie,semnând un angajament pe şase luni. Comisia m'a repartizat din nou la divizia secuiască din localitate,la aceeaş companie de mitraliere unde am fost şi înainte şi am plecat cu unitatea pe front spre Sighetul Marmaţi. După scurt timp unitatea retrăgându-se din faţa armatelor române, ne-am oprit în oraşul Bereksas (Ungaria) unde dimineaţa am fost mobilizaţi pentru dizolvarea sovietului local şi dezarmarea gărzii roşii populare,înconjurând piaţa şi clădirea sovietului local cu scopul de a menţine ordinea şi a reprima orice încercare ce ar fi venit din partea populaţiei.In cadrul acestei acţiuni eu am fost repartizat cu grupa de mitraliere,ce au fost instalate pe piaţa oraşului. Am trecut şi prin alte oraşe,însă acolo n'am avut incidente. Ajungând cu trenul la o gară în direcţia Nyeregyhaza,am fost trimişi în acţiune împotriva unui detaşament al armatei roşii care ar fi dezarmat soldaţii din unitatea diviziei secueşti. Aici deasemenea am luat parte la acţiune cu grupa de mitraliere,ca comandant al grupei. După o luptă scurtă detaşamentul a fost împrăştiat şi comandantul lor luat prizonier,însă la intervenţia mea i s'a dat drumul.In apropierea oraşului Nyeregyhaza,marea parte a diviziei secueşti a fost predată armatelor române şi am fost duşi la Braşov,de unde am dezertat pela sfârşitul lunei Mai 1919.-

ss.Vasile Luca

.//.

Intrebare:

Cum consideri acum participarea d-tale în această unitate şi cum consideri d-ta activitatea ce ai depus în cadrul acestei unităţi?

Răspuns:

Când prima dată m'am încadrat în această unitate am fost determinat de simţul naţionalist,de a apăra Ardealul în sensul naţionalist burghez şi nu din punctele de vedere ale clasei muncitoare. Când am reintrat a doua oară am considerat că am intrat în Armata Roşie,însă în realitate această divizie a rămas contra-revoluţionară cu toate că unele unităţi ale diviziei printre care şi unitatea în care eram eu,şi-a schimbat pamblica din albă în roşu (semnul dinstinctiv al unităţii revoluţionare şi contrarevoluţionare).-

Activitatea mea în cadrul acestei unităţi în condiţiunile arătate mai sus,consider ca participare la acţiuni contrarevoluţionare împotriva puterii sovietice maghiare.-

Intrebare:

Ce te-a determinat ca în biografia d-tale ce a fost publicată să nu arăţi tot adevărul în legătură cu activitatea d-tale din această perioadă?

Răspuns:

In legătură cu publicarea biografiei mele,eu am arătat toată activitatea mea referitor la această perioadă aşa cum am declarat şi în prezentul proces verbal de interogatoriu şi nu am ascuns aceste lucruri niciodată.-

Intrebare:

Dacă referitor la această perioadă ai arătat tot adevărul şi nu ai ascuns nimic anchetei?

Răspuns:

Referitor la această perioadă am arătat tot adevărul şi nu am ascuns nimic anchetei.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez liber şi nesilit de nimeni.

ss.Vasile Luca

LT.COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul, Luca Vasile, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, are copii
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în București. Str. Romniceanu Nr. 22

26 Septembrie 1952

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 9 și 30 min.

„ s'a terminat la „ 16 și 00 „

Intrebare : Ancheta îți cere să arăți tot adevărul în legătură cu activitatea ce ai desfășurat, în perioada despre care ai fost întrebat la interogatoriile anterioare ? ——

Răspuns

In autobiografia mea ce s'a dat publicității este trecut că am fost voluntar în armata rosie maghiară care în fond nu este adevărat. In anul 1918 am intrat în armata secuească la cererea unui ofițer care a venit în Com. Lemnia în acest scop. Totodată - eu împreună cu acel ofițer am adunat și alți vre-o 80 tineri pentru a intra voluntari în divizia secuească. Aceasta s'a petrecut în Noembrie 1918 sub guvernarea lui Karolyi din Ungaria, divizia fiind formată în scopul menținerii ordinei.

După aceasta am plecat la Cluj unde a fost organizată divizia secuească după care pe companii s'a plecat în diferite direcții pentru a dezarma pe țărani.

Compania din care am făcut și eu parte am fost în regiunea Ciucei cu scopul de a menține ordinea

Iscălitura,

Urmare: și a strînge armele ce se găseau la țărani. Tot atunci compania noastră a fost în jurul Cincei la o moșie, unde erau informații că a fost atacată de țărani, pentru a restabili ordinea, însă n'a fost nimic, nici o ciocnire și ne-am întors. Apoi am plecat în Satu Mare, unde am ajuns în decembrie 1918. Aici s'a făcut propagandă anti-comunistă, împotriva ființei volului revoluționar din Ungaria cu cuțitoarea și armata. Aici compania din care eu făceam parte, a fost folosită în scopul menținerii ordinei la întrunirile populare și muncitorești, la care am luat parte și eu odată, într'o sală, la adunarea muncitorilor din oraș.

În acest timp am fost ales de soldați, ca om de încredere pe companie, în scopul de a susține interesele soldaților. În Februarie 1919 după ce am luat legătura cu un mic meseriaș, anume Klein, la care au mai fost doi muncitori, și m'am lămurit despre caracterul contra-revoluționar al diviziei secuiești, care pregătește restaurarea monarhiei și lupta împotriva revoluției. Despre această convorbire nu am scris din diviziea secuiască.

Apoi am lucrat la Satu Mare la acest mic meseriaș armurier și tinichigiu și apoi la un alt mic meseriaș lăcătuș de construcții, după care am plecat la Budapesta pentru a găsi de lucru la o fabrică. Și am putut intra în fabrică deoarece și aveam carte de lucrător și nu eram înscris încă în sindicat, astfel că m'am întors din nou la Satu Mare. Aici am aflat de instaurarea revoluției proletare din Ungaria și după acest timp m'am prezentat la o comisie militară din orașul Satu Mare pentru a intra voluntar în armata roșie, semnând un angajament pe trei luni. Comisia m'a repartizat din nou la diviziea secuiască din Oradea, la aceiași companie de mitraliere unde am fost și înainte și apoi plecat

Iscălitura.

2.

Urmare : cu unitatea pe front spre Spitalul-Mercurii. După scurt timp unitatea retrăgându-se din fața armatelor române, ne-am oprit în orașul Berekszo (Ungaria) unde din nou am fost mobilizați pentru dizolvarea consiliului local și dezarmarea gărzii roșii populare, încercând pace și ordine consiliului local cu scopul de a menține ordinea și a reprima orice încercare ce ar fi venit din partea populației. În cadrul acestei acțiuni eu am fost repartizat cu grupa de mitraliere, ce am fost instalată pe piața orașului. Am trecut și prin alte orașe, însă acolo n'am avut incidente. Ajungând cu trenul la o gară în direcția ~~Nyiregyháza~~ Nyiregyháza, am fost trimiși în acțiune împotriva unui detașament al armatei roșii care ar fi dezarmat soldați din unitatea diviziei secuești. Din detașamentul am luat parte la acțiune cu grupa de mitraliere, ca comandant al grupei. După o lupță scurtă detașamentul a fost împrăștiat și comandantul lor luat prizonier, însă la intervenția mea i s'a dat drumul. În preajma orașului Nyiregyháza, mama parte a diviziei secuești a fost predată armatelor române și am fost duși la Brașov de unde am dezertat pe la sfârșitul lunei Mai 1919.

Întrebare

Cum considerați acum participarea Dvs. la acea unitate și cum considerați Dvs. activitatea ce ați depus în cadrul acestei unități?

Răspuns

Când prima dată m'am încadrat în acestă unitate am fost determinat de sentimentul naționalist, de a apăra pământul în sensul naționalist burghez și nu din punctul vedere al clasei muncitoare. Când am reintrat a doua oară am considerat că am intrat în armata roșie, însă fără a

Semnătura,

Urmare: bîtă această divizie a rămas contra-revoluționară cu toate că unele unități ale diviziei printre care și unitățile în care eram eu, și-a schimbat pancarta din albă în roșu (semnul distinctiv al unităților revoluționare și contrarevoluționare).

Activitatea mea în cadrul acestei unități în condițiunile arătate mai sus, consider ca participare la acțiuni contra-revoluționare împotriva puterii sovietice muncitorești. —

Întrebare

Ce te-a determinat ca în ~~carte~~ biografia ~~ta~~ ce a fost publicată să nu arăți tot adevărul în legătură cu activitatea ta din această perioadă? ——

Răspuns

În legătură cu publicarea biografiei mele, eu am arătat toată activitatea mea referitor la această perioadă așa cum am declarat și în prezentul proces-verbal de interogatoriu și nu am ascuns acest lucru niciodată. ——————————————

Întrebare

Dacă referitor la această perioadă ai arătat tot adevărul și nu ai ascuns nimic anchetei? ——————

Răspuns

Referitor la această perioadă am arătat tot adevărul și nu am ascuns nimic anchetei. ——————

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni. ——————

anchetator.
Lt Cpt. de securitate
Bratylia Fr.

Semnătura,

64

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCA VASILE, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, are copii, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

26 Septembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 19.25
" s'a terminat la ora 24.30

Intrebare:

Ancheta îţi cere să arăţi tot adevărul în legătură cu activitatea ce ai desfăşurat în perioada despre care ai fost întrebat la interogatoriile anterioare?

Răspuns:

La prima arestare din Decembrie 1924, într'o noapte când am fost lăsat sub paza lui MUNTEANU, acesta între altele a căutat să mă convingă să dau locuinţa lui KOBLES şi pe alţii. Eu am întrebat pe MUNTEANU cum trebue să mă comport pentru a-mi uşura situaţia, la care el mi-a spus că în acest scop să apăs mai mult înspre conducere şi în special înspre KOBLES. Mi-a promis că dacă spun totul el va vorbi cu inspectorul ZAHIU de a-mi uşura situaţia în sensul de a mă pune în libertate. După un timp de ezitare, spre dimineaţă, am spus lui MUNTEANU satul unde se găseşte KOBLES.

Altă discuţie, cu MUNTEANU, cu această ocazie nu am avut. In continuare am fost cercetat de ZAHIU care cu aceleaşi promisiuni, de punere în libertate, mi-a cerut să spun tot ce ştiu în legătură cu KOBLES în special şi întrucât KOBLES n'a fost găsit la adresa dată de mine, l-am dat pe SECKEY cu scopul că probabil KOBLES să fie acolo. Inspectorul ZAHIU mi-a spus că dacă mă voi comporta sincer şi mai departe va interveni să fiu pus în libertate. După două zile de cercetări la ZAHIU, am fost băgat într'o cameră cu ceilalţi care au fost arestaţi, unde mi se pare că soţia lui ILIES IOSIF anume ILIES BORCEA a spus că credeau că eu am devenit omul Siguranţei, întrucât timp de două zile am fost cercetat separat de inspectorul ZAHIU.-

ss. Vasile Luca

./.

Intrebare:

Dacă în legătură cu trădarea lui KOBLES la interogatoriile anterioare, consideri că ai spus adevărul?

Răspuns:

La interogatoriile anterioare cu privire la trădarea lui KOBLES nu am arătat tot adevărul, în sensul că înainte am declarat că am arătat Siguranţei numai direcţia unde locueşte KOBLES, însă în realitate am dat adresa lui înainte de a declara acest lucru SECKEI.-

Intrebare:

Ce te-a determinat ca să nu arăţi tot adevărul în legătură cu problema lui KOBLES, nici anchetei nici în URSS, când ai fost întrebat de acest lucru?

Răspuns:

Aşa cum am dus în eroare în trecut Partidul, inclusiv în Uniunea Sovietică, aşa am dus în eroare în prezent şi ancheta în legătură cu trădarea lui KOBLES, cu scopul de a ascunde trecutul meu, crezând că nu este cunoscut, pentru a nu fi lovită persoana mea.- Mă împiedică a declara adevărul şi faptul că eu trăesc cu gândul de a minimaliza faptele.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

LT.COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat cl. Luca Vasile, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, are copii, cu ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu 22
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

26 Septembrie 195 2

Orașul București -

Interogatorul a început la ora 19 și 25 minute

" s'a terminat la " 22 și 30 "

Intrebare: Ancheta îți cere să arăți tot adevărul în legătură cu activitatea ce ai desfășurat, în perioada despre care ai fost întrebat la interogatoriile anterioare?-

Răspuns

La prima arestare din Dec. 1924, întâi o noapte când am fost lăsat sub pază lui Munteanu, acesta între altele a căutat să mă convingă să dau locuința lui Kobles și pe alții. Eu am întrebat pe Munteanu cum trebue să mă comport pentru a-mi ușura situația, la care el mi-a spus că în acest scop să apăs mai mult asupra conducere și în special asupra Kobles. Mi-a promis că dacă spun totul el va vorbi cu inspectorul Zahiu de a-mi ușura situația în vederea de a mă pune în libertate. După un timp de ezitare, pe diminață am spus lui Munteanu totul unde se găsește Kobles.

Ațâ discuții, cu Munteanu, în această ocazie nu am avut. Pe ultimul am fost arestat de Zahiu care cu aceleași promisiuni, de punere în libertate, mi-a

Semnătura,

Luca

Mod. 185

Urmare: cerut să spun tot ce știu în legătură cu Kobleș în special și întrucât Kobleș n'a fost găsit la adresa dată de mine, l-am dat pe Seckey cu scopul că probabil Kobleș să fie acolo. Inspectorul Zahiu mi-a spus că dacă mă voiu comporta sincer și mai ajută o să intervină să fiu pus în libertate. După două zile de cercetări la Zahiu am fost băgat într-o cameră cu ceilalți care au fost arestați, unde mi-a spus că soția lui Ilieș Iosif, anume Ilieș Barcea a spus că credeau că eu am devenit omul siguranței, întrucât timp de două zile am fost cercetat separat de inspectorul Zahiu. _____

Întrebare

Dacă în legătură cu trădarea lui Kobleș l-a interesat întâile anterioare, considerați că ați spus adevărul? —

Răspuns

La interogatoriile anterioare cu privire la trădarea lui Kobleș nu am arătat tot adevărul, în sensul că înainte am declarat că am arătat siguranței numai direcția unde locuește Kobleș, însă în realitate am dat adresa lui înainte de a declara acest lucru Seckei.

Întrebare

De ce-a determinat ca să nu arătați tot adevărul în legătură cu problema lui Kobleș, Ilici anchetei nici în U.R.S.S când ați fost întrebat de acest lucru?

Răspuns

Așa cum am dus în eroare în trecut Partidul, inclusiv în Uniunea Sovietică, așa am dus în eroare în prezent și ancheta în legătură cu trădarea lui Kobleș, cu scopul de a ascunde trecutul meu, crezând că nu este cunoscut, pentru a nu fi lovită persoana mea.

Semnătura

Urmare: Mă împiedica a declara adevărul și faptul că eu trăiesc cu gândul de a minimaliza faptele.–

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.——

Anchetator
Lt. Col. de Securitate
Bulgaru Fr.

[signature]

Semnătura,

Mod. 185

C.N.S.A.S.

68

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, are copii, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

29 Septembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 18 30
" s'a terminat " 23 . .

Intrebare:
Dacă mai ai ceva de adăugat la interogatoriul din 27 Septembrie 1952?

Răspuns:
Nu mi-am adus aminte fapte ce ar putea complecta interogatoriul din 27 Septembrie 1952, cred că atunci am declarat ce era în esenţă.-

Intrebare:
Ancheta îţi cere să arăţi adevărul în legătură cu cea de a doua arestare a d-tale de către Siguranţa Braşov?

Răspuns:
La sfârşitul lunei August sau începutul lunei Septembrie 1925, am fost arestat de Siguranţa Braşov. Inainte de arestare mă găseam într'o situaţie foarte grea, am fost ascuns circa 3 luni la sora mea, în comuna Comandău, de frică să nu fiu arestat pentrucă cu câteva luni înainte am fost condamnat la lo ani în contumacie.- Cât timp eram ascuns, eram într'o stare de demoralizare pentru faptul că nu am avut nici un sprijin din partea mişcării, deşi înainte era vorba să mă ajute şi chiar să mă trimeată în străinătate. Am considerat că mişcarea muncitorească (persoanele cu care am lucrat înainte) intenţionat au întrerupt legăturile cu mine pentru purtarea trădătoare ce am avut la Siguranţă la prima cădere. In acest timp am scris o scrisoare care a fost transmisă lui FRIDMAN prin soţia mea în care am arătat situaţia în care mă găsesc, însă la care nu am primit răspuns concret ci numai promisiuni. In ajunul arestării mele de către Postul de Jandarmi din comuna Comandău, am primit looo lei din partea mişcării, însă nu am putut-o prelua,

ss. Vasile Luca

.//.

întrucât în timp ce banii au ajuns la fratele meu VARGA, eu deja eram arestat.

Cu ocazia arestării de către Postul de Jandarmi, am declarat cine sunt şi că sunt condamnat la lo ani în contumacie. Jandarmii nu au făcut nici un fel de cercetări ci prin Postul de Jandarmi Covasna unde am stat o zi am fost dus la Siguranţa Braşov. La Siguranţă am fost cercetat de Seful Siguranţei, traducător fiind agentul MUNTEANU, întrucât nu cunoşteam limba română.-

In timpul cercetărilor, cei care mă anchetau au început să-mi arate în ce hal sunt, că sunt condamnat la lo ani, mă aşteaptă închisoarea şi nu am nici o perspectivă de viitor. Imi arătau că pot să scap dacă spun tot adevărul. După toate acestea, eu m'am gândit la faptul că mişcarea nu a mai luat legătură cu mine pentru purtarea ce am avut la Siguranţă cu ocazia primei căderi şi toate acestea m'au determinat să izbucnesc în plâns, considerând că am pierdut orice perspectivă. Cei care mă cercetau, în acel moment mi-au spus că nu trebuia să fug şi la proces trebuia să fi recunoscut tot ce am spus la Siguranţă că astfel ar fi putut şi ei să mă ajute să scap mai uşor. După aceasta mi-au spus că dacă vreau să scap mai uşor să dau relaţii despre persoanele din mişcarea muncitorească, eu am răspuns că n'am legătură cu mişcarea muncitorească şi dealtfel aşi vrea să renunţ de a mai activa în mişcarea muncitorească şi atunci când voi scăpa din închisoare dacă vreţi voiu intra în Siguranţă. Ei mi-au cerut ca să dau informaţii până când mă voiu angaja, la care am spus că dacă voiu afla ceva în închisoare, voiu da prin fratele meu. Seful Siguranţei Braşov care m'a cercetat, mi-a cerut să vorbesc despre KOBLES, să aflu despre el ce pot dela închisoare, precum şi alte informaţii. Seful Siguranţei m'a întrebat cum am să dau aceste informaţii, la care eu am răspuns că prin fratele meu VARGA GAVRIL, dând în acelaş timp şi adresa lui.

A doua zi VARGA a fost chemat la Siguranţă unde eu am discutat cu el şi i-am comunicat că l-am recomandat lui MUNTEANU pentru a fi folosit ca intermediar între mine şi MUNTEANU şi dacă primeşte informaţii dela mine, din închisoare, să le predea lui MUNTEANU. După aceasta agenţii m'au tratat prietenos până când am fost trimis, a doua zi, la Jilava.-

La închisoarea Jilava am fost întrebat de unele persoane din mişcarea muncitorească între care îmi amintesc de BARBU ZAHARESCU, care a fost purtarea mea la Siguranţă, însă eu n'am arătat

ss. Vasile Luca

.//.

adevărul,întrucât nu am vorbit nimic despre angajamentul ce l-am luat la Siguranţă. După o lună jumătate - două,dela depunerea mea la Jilava,pe baza înţelegerii ce am avut cu VARGA,acesta a venit la mine la Consiliul de Război Bucureşti şi mi-a comunicat că MUNTEANU cere dela el informaţii,însă el nu a putut da şi a cerut să fie trimis la mine,la Bucureşti,pentru a afla dela mine informaţii.Eu i-am spus lui VARGA să întrerupă orice legătură cu Siguranţa,pentrucă eu nu vreau să am nici o legătură cu ei.Dela această dată VARGA nu a mai venit la mine,la închisoare şi nici la proces.In închisoare eu am fost încadrat în colectiv,m'am ocupat cu diferite munci în cadrul conducerii colectivului ca secretar,lucrând la confecţionarea de tabacheri şi alte obiecte din lemn,bucătar,etc. In anul 1926 într'o şedinţă în care am criticat atitudinea lui anticolectivistă,MARIAN NICOLAE m'a acuzat că sunt agent al Siguranţei. Cu această ocazie eu am cerut să fiu scos din muncă până se va lămuri această problemă, la care Marian şi-a retras cuvântul. Apoi s'a scris scrisoare în afară pentru a lămuri această problemă,la care s'a răspuns din afară nu ştiu din partea cărui organ de partid,că mi se recunoaşte calitatea de membru de partid şi atitudinea mea la Siguranţă este cunoscută.La procesul ce s'a ţinut în primăvara anului 1928,am fost pus în libertate în condiţiunile arătate în interogatoriul anterior.-

Intrebare:

Cu ocazia cercetărilor la Siguranţă,ai dat declaraţii?

Răspuns:

Nu-mi aduc aminte dacă am dat o declaraţie sau două şi nici conţinutul declaraţiei în afară de împrejurările şi persoanele cu care împreună am fugit dela proces.-

Intrebare:

Cum califici acum atitudinea ce ai avut la Siguranţă cu ocazia acestei arestări,inclusiv angajamentul de a da Siguranţei informaţii cu privire la mişcarea muncitorească?

Răspuns:

Consider atitudinea mea şi angajamentul luat la Siguranţă ca o atitudine laşă,trădătoare,pentru a-mi scăpa mai uşor pielea alunecând pe calea de a deveni provocator.-

Intrebare:

Cum califici acum angajarea fratelui d-tale,de către d-ta,ca intermediar între Siguranţă şi d-ta,cu scopul de a furniza informaţii Siguranţei?

ss.Vasile Luca

.//.

Răspuns:

N'am vrut să mă leg direct cu Siguranţa şi nici n'am vrut să fac legătură prin alte persoane care să mă compromită,astfel că am făcut legătura prin fratele meu. Dacă nu m'aşi fi oprit şi dacă n'aşi fi întrerupt legătura cu Siguranţa,ar fi fost cea mai mârşavă provocare pentru acoperirea persoanei mele cu persoana altuia.-

Intrebare:

Ce te-a determinat ca în închisoarea Jilava,faţă de persoanele cu care ai lucrat în mişcarea muncitorească,să ascunzi angajamentul ce l-ai luat la Siguranţa din Braşov,cu ocazia arestării?

Răspuns:

La început nu am înţeles gravitatea faptelor,iar mai târziu când am înţeles mi-a fost ruşine şi mi-am dat totodată seama că mă aruncă din mişcare dacă spun aceste fapte,eu vrând să rămân în cadrul mişcării muncitoreşti. Am considerat că dacă voiu arăta adevărul voiu pierde orice încredere faţă de persoanele cu care activam în cadrul mişcării muncitoreşti.-

Intrebare:

Dacă ai declarat tot adevărul în legătură cu purtarea şi angajamentul luat la Siguranţa din Braşov,cu ocazia acestei arestări şi nu ai ascuns nimic anchetei?

Răspuns

Conştient nu am ascuns nimic anchetei în legătură cu această problemă.-

După ce am citit cele declarate în prezentul proces verbal, susţin şi semnez propriu,liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

LT.COLONEL DE SECURITATE

Fr.Butyka

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogator

Arestat cl. Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Comuna Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, are copii, cu ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

29 Septembrie 1952

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 18 și 30 min.

„ s'a terminat la „ 23 și 00 „

Întrebare: Dacă mai ai ceva de adăugat la interogatoriul din 27 Septembrie 1952 ?

Răspuns

Nu mi-am adus aminte fapte ce aș putea completa interogatoriul din 27 Septembrie 1952, cred că atunci am declarat ce era în esență.

Întrebare

Ancheta îți cere să arăți adevărul, în legătură cu cea de a doua arestare a Ta de către Siguranța Buzău ?

Răspuns

La sfârșitul lunei August sau începutul lunei Septembrie 1925, am fost arestat de Siguranța Buzău. Înainte de arestare mă găseam într'o situație foarte grea, am fost ascuns circa 3 luni la soacra mea, în Comuna Comandău, de frică să nu fiu arestat pentrucă, cu câteva luni înainte am fost condamnat la 10 ani în contumacie. Cât

Semnătura,

Urmare: timp eram ascuns, eram într'o stare de demoralizare pentru faptul că nu am avut nici-un sprijin din partea mişcării, deşi înainte era vorba să mă ajute şi chiar să mă trimită în străinătate. Am considerat că mişcarea muncitorească (persoanele cu care am lucrat înainte) intenţionat au întrerupt legăturile cu mine pentru purtarea trădătoare ce am avut la Siguranţă la prima cădere. În acest timp am scris o scrisoare care a fost transmisă lui Fridman prin soţia mea în care am arătat situaţia în care mă găseam, însă la care nu am primit răspuns concret şi numai promisiuni. În ajunul arestării mele de către postul de jandarmi din Com. Comandău am primit 1000 lei din partea mişcării, însă nu am putut prelua, întrucât în timp ce banii a ajuns la fratele meu Varga, eu deja eram arestat.

Cu ocazia arestării de către postul de jandarmi am declarat cine sunt şi că sunt condamnat 10 ani în contumacie. Jandarmii nu au făcut nici-un fel de cercetări şi prin postul de jandarmi Covasna unde am stat o zi am fost dus la Siguranţa Braşov. La Siguranţă am fost cercetat de şeful Siguranţei traducător fiind agentul Munteanu, întrucât nu cunoşteam limba română.

În timpul cercetărilor, cei care mă anchetau au început să-mi arate în ce hal sunt, că sunt condamnat la 10 ani, mă aşteaptă închisoarea şi nu am nici-o perspectivă de viitor. Îmi arătau că pot să scap dacă spun tot adevărul. După toate acestea, eu m'am gândit la faptul că mă-

Semnătura, [signature]

2

Urmare : care mi a mai luat legătură cu mine pentru
fiecare ce am avut la Siguranță cu ocazia primei
căderi, și toate acestea m au determinat să mă bucur
mesc în plâns, crezând că am pierdut orice perspec-
tivă. Cei care mă cercetau, în acel moment mi-au spus
că am trebuia să fug și la proces trebuia să fi recu-
noscut tot ce am spus la Siguranță că astfel aș fi
putut și ei să mă ajute să scap mai ușor. După aceste
mi-au spus că dacă vreau să scap mai ușor să dau
relații despre persoanele din mișcarea muncitorească
eu am răspuns că n am legătură cu mișcarea munci-
torească și desigur așa mea să rămână de a mai activa
în mișcarea muncitorească și atunci când voiu reîn
închisoare dacă voiu intra în Siguranță. Ei mi-au
cerut ca să dau informații până când mă voiu
angaja, la care am spus că dacă voiu afla cevva
în închisoare, voiu da prin fratele meu, Șeful Regi-
mentului Brașov care mă a cercetat mi-a cerut să mă
bănesc după Kobles, să aflu despre el ce fost
dela închisoare, precum și alte informații. Șeful
Siguranței mi a întrebat ceva am să dau aceste infor-
mații la care eu am răspuns că prin fratele meu
Varga Gavril, dând în același timp și adresa lui.
A doua zi Varga a fost chemat la Siguranță unde
eu am discutat cu el și i am comunicat să i-a
recomandat lui Ghenteanu pentru a fi folosit ca
intermediar între mine și Ghenteanu și dacă primește
informații dela mine, din închisoare să le predea lui
Ghenteanu. După aceste agenți mi am trimis prie-
tenos până când am fost trimis, a doua zi, la Jilava.
La închisoarea Jilava am fost întâlnit de unele preoc-

Semnătura,

Urmare: ne din mișcarea muncitorească între care îmi amintesc de Barbu Zaharescu, care a fost prin trecere mea la Siguranță, însă eu n'am arătat adevărul, întrucât nu am vorbit nimic despre angajamentul ce-am luat la Siguranță. După o lună-jumătate - două dela depunerea mea la Jilava, pe baza înțelegerii ce am avut cu Varga, acesta a venit la mine la Consiliul de Războiu București, și mi-a comunicat că Munteanu cere dela el informații, însă el nu a putut da și a cerut să fie trimis la mine, la București - pentru a afla dela mine informații. Eu i-am spus lui Varga să întrerupă orice legătură cu Siguranța, pentrucă eu nu vreau să am nici-o legătură cu ei. Dela această dată Varga nu a mai venit la mine, la închisoare și nici la proces. În închisoare eu am fost încadrat în colectiv, m'am ocupat cu diferite în cadrul conducerii colectivului ca secretar, lucrător la confecționarea de tabachere și alte obiecte din lemn, bucătar etc. În anul 1926 într'o ședință în care am criticat atitudinea lui anticolectivistă, Marian Nicolae m'a acuzat că sunt agent al Siguranței. Cu această ocazie eu am cerut să fiu scos din muncă până se va lămuri această problemă, la care Marian și-a retras cuvântul. Apoi s'a scris scrisoare în afară pentru a lămuri această problemă, la care s'a răspuns din afară nu știu din partea cărui organ de Partid că mi se recunoaște calitatea de membru de partid și atitudinea mea la Siguranță este cunoscută. La procesul ce s'a ținut în primăvara anului 1928, am fost pus în libertate în condițiunile arătate în interogatoriul anterior. —

Întrebare

Cu ocazia cercetărilor la Siguranță, ai dat

Semnătura,

3

Urmare: declarații ?

Răspuns

Nu-mi aduc aminte dacă am dat o declarație nu doară și mici conținutul declarației în afară de împrejurările și persoanele cu care împreună am fugit legerat dela proces.

Întrebare

Cum califici acum atitudinea ce ai avut-o față de Siguranță cu ocazia acestei arestări, inclusiv angajamentul de a da Siguranței informații cu privire la mișcarea muncitorească ?

Răspuns

Consider atitudinea mea și angajamentul luat față de Siguranță ca o atitudine lașă, trădătoare, pentru a-mi scăpa mai ușor pielea alunecând pe calea de a deveni provocator.

Întrebare

Cum califici acum angajarea fratelui tău, de către Jto, ca intermediar între Siguranță și Jto cu scopul de a furniza informații Siguranței ?

Răspuns

N'am avut nici o legătură directă cu Siguranța și nici n'am avut să fac legătură prin alte persoane care să mă compromită, astfel că am făcut legătura prin fratele meu. Dacă nu mă'ași fi arestat și dacă n'ași fi întrerupt legătura cu Siguranța, ar fi fost cea mai mârșavă provocare, pentru acoperirea persoanei mele cu persoana altuia.

Întrebare

Ce te-a determinat ca în închisoarea Jilava, față de persoanele cu care ai lucrat în mișcarea muncito-

Semnătura

Urmare: nească, să ascunzi angajamentul ce ai luat
la Siguranța din Brașov cu ocazia arestării ? —

Răspuns

La început nu am înțeles gravitatea faptelor, iar mai târziu când am înțeles mi-a fost rușine și mi-am dat totodată seama că m'aruncă din mișcare dacă spun aceste fapte, eu vrând să rămân în cadrul mișcării muncitorești. Am considerat că dacă voi arăta adevărul voi pierde orice încredere față de persoanele cu care activam în cadrul mișcării muncitorești. —

Intrebare

Dacă ai declarat tot adevărul în legătură cu purtarea și angajamentul luat la Siguranța din Brașov, cu ocazia acestei arestări și nu ai ascuns nimic anchetei ? —

Răspuns

Conștient nu am ascuns nimic anchetei în legătură cu această problemă. —

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni. —

Anchetator:
Lt. Col. de Securitate:
Butyka Fr.

[illegible signature]

Semnătura,

25 75

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCA VASILE, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, are copii, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

30 Septembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 9.45
" s'a terminat " 13.30

Intrebare:

Dacă mai ai ceva de adăugat la interogatoriul din 29 Septembrie 1952?

Răspuns:

La a doua arestare, din August 1952, la Siguranţa din Braşov, am ajuns într'o situaţie foarte decăzută, am uitat de existenţa clasei muncitoare, m'am împrietenit cu agenţii de siguranţă care nu mai avea teamă că am să fug ci din contră agentul care mă păzea se culca cu mine în pat, am pierdut şi ultima demnitate de muncitor şi m'am oferit singur de a intra în serviciul Siguranţei şi a da informaţii din închisoare; deasemenea de a lucra pentru Siguranţă după ce mă voi elibera. Atunci am dat declaraţii verbale şi scrise de tot ce a cerut Siguranţa în legătură cu mişcarea muncitorească şi oamenii din închisoare cu care am fost la un loc la prima arestare, apoi am dat pe acei care erau în conducerea mişcării şi care a fost activitatea precum şi hotărârile ce s'au luat în închisoare în legătură cu atitudinea ce trebuia să avem la proces şi altele. Altceva nu-mi amintesc ce am mai spus la Siguranţă. Ajuns la închisoare am ascuns toate acestea faţă de persoanele din mişcare, ce am găsit acolo. Am avut orgoliu, n'am avut curajul de a spune şi n'am avut încredere în oamenii din mişcare. Am ascuns aceste fapte pentrucă am făcut un mijloc de carieră din mişcare şi ştiam că dacă spun adevărul niciodată nu voiu mai putea ajunge om mare şi sunt sigur că nu aşi fi ajuns acolo unde am fost, deoarece era incompatibil cu mişcarea muncitorească. Prin această ascundere am dovedit nesinceritate faţă de clasa muncitoare şi faţă de Partid, conştiinţa de clasă nu a fost la înălţime, am cedat în momentul greu, conştiinţa fiind învinsă de eul meu personal. N'am fost adevărat comunist.

ss. Vasile Luca

.//.

Intrebare:

Cum califici acum neîncrederea ce ai avut faţă de persoanele din mişcarea muncitorească cu care ai lucrat de a nu arăta faptul că la a doua arestare a d-tale la Siguranţa din Braşov,te-ai oferit să te pui în slujba duşmanului de clasă; în care ai avut încredere mai mare,în mişcarea muncitorească sau în Siguranţă?

Răspuns:

Calific că ataşamentul meu faţă de clasa muncitoare nu era sincer şi definitiv.Cu toate încercările ce am făcut de a rupe influenţa de şantaj a Siguranţei,nu am reuşit.- Nu pot spune altceva în ce priveşte cauza pentru care am ascuns Partidului,acest lucru decât că am avut lipsă de experienţă şi orgoliu şi am considerat lichidat legăturile mele cu Siguranţa,prin faptul că am refuzat să dau informaţii.Dacă Siguranţa m'ar fi şantajat eu aşi fi spus atunci Partidului,considerând în acelaş timp că nu sunt în mâna Siguranţei. In momentul când am ascuns în faţa persoanelor cu care am lucrat în mişcarea muncitorească,faptul că m'am oferit să intru în slujba Siguranţei,consider că am dovedit mai mare încredere în Siguranţă,decât faţă de mişcarea muncitorească.-

Intrebare:

Ce consecinţe a avut asupra activităţii d-tale şi asupra mişcării muncitoreşti,faptul că în faţa Partidului ai ascuns angajamentul luat faţă de Siguranţă?

Răspuns:

Faptul că am ascuns faţă de Partid şi clasa muncitoare angajamentul ce am luat faţă de Siguranţă,pe care nu l-am îndeplinit a avut urmări asupra activităţii mele în sensul că m'am ridicat în mişcare,ajungând în conducere,cu o situaţie nereală,adică înşelând încrederea Partidului şi a clasei muncitoare şi abuzând de această încredere. Consecinţa asupra mişcării muncitoreşti,în general,nu a fost dăunătoare ,întrucât nu am dus la bun sfârşit angajamentul ce am luat faţă de Siguranţă.-

Intrebare:

Cine a mai ştiut şi ştie despre faptul că cu ocazia acestei arestări te-ai oferit să fii informator al Siguranţei?

Răspuns:

In afară de Seful Siguranţei din Braşov al cărui nume nu-l cunosc,agentul MUNTEANU şi fratele meu VARGA GAVRILA,nici înainte şi nici după 23 August 1944 nu a ştiut nimeni despre acest fapt.-

ss.Vasile Luca

.//.

77

Intrebare:

Când şi în ce împrejurări ai discutat cu VARGA GAVRILA despre acest lucru?

Răspuns:

Inainte de a începe verificarea membrilor de partid sau în timpul verificărilor din anul 1949, am discutat cu VARGA GAVRILA ori la Bucureşti ori la Sf.Gheorghe, care m'a întrebat ce să facă, adică dacă să spună la verificare că a avut legătură cu Siguranţa prin MUNTEANU, la care eu i-am spus ca să vorbească despre activitatea lui din perioada după 23 August 1944 sau şi înainte însă să nu vorbească de perioada 1925 când el a fost recomandat de către mine Siguranţei. Aceasta am făcut-o cu scopul de a nu mă compromite pe mine prin el, astfel conrupând şi pe el să nu fie sincer faţă de Partid în ce priveşte activitatea sa din trecut. In anul 1951 din nou am discutat cu VARGA GAVRILA, la Bucureşti şi mi-a spus că a auzit dela un prieten al său că prin relaţiile date de fostul agent MUNTEANU ION, Securitatea ştie ceva despre el (adică despre VARGA GAVRILA), spunându-mi că ar fi bine să se lămurească această situaţie şi să se facă o anchetă, el neştiind ce să facă. Eu am dat răspuns lui VARGA în sensul ca în caz de va fi cercetat de către organele Securităţii să arate că legăturile lui cu MUNTEANU au fost făcute de mine cu scopul de a descoperi pe unii provocatori din cadrul mişcării muncitoreşti. In acest scop să ţină legătura cu mine, însă după un timp eu i-am spus să rupă legăturile cu Siguranţa. In felul acesta eu am îndrumat pe VARGA ca în cazul unei eventuale cercetări ce s'ar fi făcut asupra activităţii lui să denatureze adevărul cu scopul să nu mă compromită pe mine. Tot în anul 1951 după ce am avut această discuţie cu VARGA, am vorbit cu TEOHARI GEORGESCU arătându-i că în oraşul Braşov există un fost agent de Siguranţă, anume MUNTEANU ION, care în trecut bătea şi conrupea persoanele care activau în mişcarea muncitorească şi un astfel de om trebue să fie arestat, TEOHARI şi-a notat numele agentului şi mi-a spus că va lua măsuri împotriva lui.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

LT.COLONEL DE SECURITATE

Fr.Butyka

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogator

Arestat Lucă Vasile, născut la 8 Iunie 1898, în Comuna Călăliua-Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, are copii, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.-

30 Septembrie 1952

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 9 și 45 min.
„ s'a terminat la „ 13 și 20 „

Intrebare: Dacă mai ai ceva de adăugat la interogatoriul din 29 Septembrie 1952 ?-

Răspuns

La a doua arestare, din August 1952 la Siguranța din Brașov, am ajuns într'o situație foarte dezgustătoare. Mi-a fost de existența clasei muncitoare, m'am împrietenit cu agenții de Siguranță care nu mai aveau teamă că am să-i fug și din cauză agentul care mi-păzea se culca cu mine în pat, am pierdut și ultima demnitate de muncitor și m'am oferit singur de a intra în rezortul Siguranței și a da informații din închisoare, deoarece de a lucra pentru siguranță depinde ca mă vor elibera. Atunci am dat declarații verbale și scrise de tot ce a cerut Siguranța în legătură cu mișcarea muncitorească și oameni din închisoare cu care am fost la un loc, la prima arestare apoi am dat pe acei care erau în conducerea mișcării și care a fost activitatea precum și luptătorii ce s'au

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: Luat în închisoare în legătură cu atitudinea ce trebuia să o avem la proces și altele. Atît cît mi-am amintesc ce am mai spus la Siguranță. Ajuns la închisoare am aflat toate acestea fată de persoanele din mișcare, ce am găsit acolo. Am avut argolin, n'am avut curajul de a spune și n'am avut încredere în oamenii din mișcare. Am aceste fapte pentrucă am făcut un mijloc de carieră din mișcare și știam că dacă spun adevărul nici odată nu voiu mai putea ajunge cu mare și sunt sigur că nu aș fi ajuns acolo unde am fost, deoarece era incompatibil cu mișcare muncitorească. Și în această ascundere am dovedit nesinceritate față de clasa muncitoare și față de Partid, conștiință de clasă nu a fost la înălțime, am cedat în momentul greu, conștiința fiind învinsă de eul meu personal. Iată am fost adevărat comunist. ———————————————

Întrebare

Cum califici acum neîncrederea ce ai avut față de persoanele din mișcarea muncitorească cu care ai lucrat de a nu arăta faptul că la a doua arestare a lui Ștefu, la Siguranța din Brașov, te-ai oferit să te pui în slujba dușmanului de clasă; în cine ai avut încredere mai mare în mișcare muncitorească sau în Siguranță? ———

Răspuns

Califici că atunci eu față de clasa muncitoare nu eram sincer și definitiv. Cu toate încercările ce am făcut de a mă pune în fruntea de partid a Siguranței nu am reușit. Nu știu spune altceva în ce privește cauza pentru care am aparținut Partidului, acest lucru decât că am avut lipsă de experiență și argolin și am considerat lichidat legăturile mele cu Siguranța prin faptul că am

Semnătura,

Urmare: refugat nu-i dau informații. Dacă Siguranța nu ar fi cunoscut eu aș fi spus atunci Partidului, considerând în același timp că nu sunt în mâna Siguranței. În momentul când am ascuns în fața persoanelor cu care am lucrat în mișcarea muncitorească, faptul că nu am oferit nici un serviciu Siguranței, consider că am dovedit mai mare încredere în Siguranță, decât față de mișcarea muncitorească.-

Întrebare

Ce consecințe a avut asupra activității D-tale și asupra mișcării muncitorești, faptul că în fața Partidului ai ascuns angajamentul luat față de Siguranță ? ———

Răspuns

Faptul că am ascuns față de Partid și clasa muncitoare angajamentul ce am luat față de Siguranță, pe care nu l-am îndeplinit, a avut urmări asupra activității mele în sensul că m-am ridicat în mișcare, ajungând în conducere, cu o situație mereu, adică înșelând încrederea Partidului și a clasei muncitoare și abuzând de această încredere. Consecințe asupra mișcării muncitorești, în general, nu au fost deoarece, întrucât nu am dus la bun sfârșit angajamentul ce am luat față de Siguranță. ———————————

Întrebare

Cine a mai știut și știe despre faptul că în ocazia acestei arestări te-ai oferit să fii informator al Siguranței ?

Răspuns

În afară de șeful Siguranței din Brașov al cărui nume nu-l cunosc, agentul Ghenteanu și fratele meu Varga Gavrilă; mai înainte și mai după 23 August 1944 nu a știut nimeni despre acest fapt. ———————

Întrebare

Când și în ce împrejurări ai disentat cu Varga

Iscălitura,

Urmare: Gavrilă despre acest lucru ? _____

Răspuns

Înainte de a începe verificarea membrilor de Partid eu în timpul verificării din anul 1949, am discutat cu Varga Gavrilă, ai la București ai la Ministerul Gheorghe, care mi-a întrebat ce să-i fac, adică dacă să-i spun la verificare că a avut legătură cu Siguranța fostă Ciunteanu, la care eu i-am spus ca să vorbească despre activitatea lui din perioada după 23 August 1944 nu și înainte însă să-mi vorbească de perioada 1945 când el a fost recrutat de către mine Siguranței. Aceasta am făcut-o cu scopul de a nu mă compromite pe mine fiind el, astfel cumpănind și pe el să nu fie sincer față de Partid, în ce privește activitatea sa din trecut. În anul 1951 din nou am discutat cu Varga Gavrilă, la București și mi-a spus că a auzit de la un prieten al său că fostul șef de post agent Ciunteanu Ion, secretara ședință despre el (adică despre Varga Gavrilă) spunându-i că ar fi bine să se întâmple această situație și să se facă o anchetă, el neștiind ce să-i facă. Eu am dat răspuns lui Varga în sensul că în caz de va fi cercetat de către aceste organe Securității să arate că legătura lui cu Ciunteanu, au fost făcute de mine cu scopul de a descoperi pe unii provocatori din cadrul mișcării muncitorești. În acest scop mi-a fost legătura cu mine, însă după un timp eu i-am spus să-mi facă legătura cu Siguranța. În felul acesta eu am îndrumat pe Varga ca în cazul unei eventuale cercetări să se fi făcut asupra activității lui, și deasemenea aceasta cu scopul să nu mă compromită pe mine. Tot în anul 1951 după ce am avut această discuție cu Varga, am vorbit cu Tecșan Gheorghe arătându-i că în orașul Brașov

Iscălitura,

Urmare: există- un fost agent de Siguranță, anume Munteanu Ion, care în trecut bătea și corupea persoanele care activau în mișcarea muncitorească și un astfel de om trebue să fie arestat, Teohari și-a notat numele agentului și mi-a spus că va lua măsuri împotriva lui.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

[semnătură]

Anchetator
Lt. Col. de Securitate
Bretzku Fr.

Semnătura,

C.N.S.A.S.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCA VASILE, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu copii, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

6 Octombrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 22..
" s'a terminat " 02..

Intrebare:

La interogatoriul anterior cu privire la cea de a doua arestare a d-tale de către Siguranţa Braşov, ai arătat că pe VARGA GAVRIL l-ai recomandat ca intermediar între d-ta şi Siguranţă; ancheta îţi cere să arăţi ce discuţii ai purtat şi cu cine la Siguranţa Braşov, până a-l recomanda pe VARGA, Siguranţei?

Răspuns:

După cât mi-aduc aminte am purtat discuţii cu şeful Siguranţei, căruia m'am plâns că mişcarea m'a părăsit şi am rămas fără nici un ajutor, deasemenea şi soţia mea a rămas fără nici un ajutor şi n'are cu ce plăti nici chiria. Atunci şeful Siguranţei s'a oferit să plătească el banii pentru chirie cât costă. La început eu am vrut să refuz, însă şeful Siguranţei a spus că să primesc că acesta este un ajutor pentru o femeie necăjită, că doară sunt oameni. Eu cu toate că mi-am dat seama că aceşti bani nu este pentru soţie ci pentru a mă atrage şi mai mult pe mine, totuşi am primit deoarece în acel moment deja eram pornit împotriva Partidului şi împotriva comuniştilor. Astfel eu am primit 1500 sau 2000 lei, nu-mi aduc aminte exact, suma, pentru a plăti chiria şi alte nevoi, inclusiv pentru a-mi aduce şi mie mâncare la Siguranţă.- Pentru ca soţia să nu ştie de unde sunt banii am propus şefului Siguranţei ca aceşti bani să-i trimit soţiei prin fratele meu VARGA GAVRILA. Banii au ajuns la soţia mea prin VARGA GAVRILA care a fost chemat la Siguranţă unde şeful Siguranţei i-a înmânat suma pentru a o duce soţiei mele.-

ss. Vasile Luca

.//.

82

Intrebare:

D_ta erai de faţă când VARGA GAVRILA a primit aceşti bani dela şeful Siguranţei?

Răspuns:

Nu-mi aduc aminte dacă eram de faţă sau nu când VARGA a primit banii dela şeful Siguranţei.-

Intrebare:

Cu ocazia acestei arestări,d-ta ai primit bani dela Siguranţă?

Răspuns:

Incurc,deoarece mi se pare că eu am primit banii şi apoi i-am dat lui VARGA pentru a-i da soţiei. Alţi bani decât cei arătaţi mai sus nu am primit dela Siguranţă.-

Intrebare:

Ce discuţii aţi mai avut cu agenţii de Siguranţă şi cu cine,tot cu ocazia acestei arestări,până a-l recomanda pe VARGA Siguranţei?

Răspuns:

Seful Siguranţei şi agentul MUNTEANU s'au adresat mie ca unui muncitor înşelat de comunişti,arătând că eu aşi putea munci şi activa în mişcarea legală. Scopul a fost de a mă conrupe şi a mă aţâţa împotriva Partidului şi a conducerii Partidului,folosind starea mea de demoralizare şi atitudinea mea de laşitate cunoscând şi purtarea mea dela prima arestare,au promis că mă vor pune în libertate. In felul acesta Siguranţa a reuşit să mă prindă pentru scopurile lor şi eu m'am angajat să lucrez pentru ei,adică să fiu informatorul lor,pentru a descoperi pe comunişti atât în închisoare cât şi după ce voi eşi din închisoare.Atunci am avut o aşa pornire împotriva comuniştilor,încât am ajuns până acolo încât să discut cu agenţii cum pot fi urmăriţi comuniştii mai bine pentru a fi prinşi şi a ajunge la legături superioare.-

Intrebare:

Arată concret ce îndrumări ai dat agenţilor cu care ai discutat problema urmăririi comuniştilor?

Răspuns:

Am arătat că agenţii de Siguranţă sunt cunoscuţi de oamenii din mişcare,astfel că ar trebui să aibă informatori din mişcare şi din afara mişcării care să nu fie cunoscuţi de către oameni din mişcare,adică agenţi acoperiţi.-

ss.Vasile Luca

.//.

Aceştia să urmărească elementele bănuite de Siguranţă,din mişcarea muncitorească,să urmărească prietenii acestor elemente,să se împrietenească cu ei pentru ca astfel să descopere legăturile între ei şi legături cu conducerea mişcării muncitoreşti.-

Intrebare:

Ce indrumări şi instrucţiuni ai primit d-ta din partea Siguranţei după ce te-ai angajat să devii informatorul lor?

Răspuns:

Din partea şefului Siguranţei am primit instrucţiuni ca în îmchisoare să caut ca prin ceilalţi arestaţi să descopăr elementele conducătoare ale mişcării muncitoreşti precum şi informaţii din activitatea ce se duce în închisoare, ce probleme se discută,cine formează conducerea din închisoare,care sunt mijloacele de legătură cu mişcarea din afară.

Intrebare:

Cu ocazia acestei arestări cât timp ai stat la Siguranţa Braşov şi dacă Siguranţa ţi-a făcut înlesniri?

Răspuns:

Nu ştiu exact,cred că am stat vre-o 5-6 zile la Siguranţa Braşov,din care 2 sau 3 zile am cerut eu să fiu reţinut la Braşov în afara timpului fixat iniţial de Siguranţă cu scopul de a mă putea întâlni cu soţia.Cu această ocazie Siguranţa mi-a înlesnit odată să merg în oraş,la frizer,fiind însoţit de un agent,însă nu-mi aduc aminte precis. Este posibil ca în acest timp să fi fost şi acasă cu agentul.-

Intrebare:

In ce împrejurări ai recomandat pe VARGA Siguranţei şi cine era de faţă?

Răspuns:

După ce m'am angajat să dau informaţii Siguranţei,am recomandat pe VARGA ca intermediar între mineşi Siguranţă, Această discuţie şi recomandarea lui VARGA s'a petrecut la Siguranţa Braşov,unde au fost de faţă după cum îmi aduc aminte,agentul MUNTEANU,Seful Siguranţei,VARGA şi eu. Eu am discutat cu VARGA şi separat.-

ss.Vasile Luca

.//.

84

Intrebare:

Cum consideri răspunsurile ce ai dat la interogatoriile anterioare referitor la cea de a doua arestare, au fost sincere?

Răspuns:

Răspunsurile date la interogatoriile anterioare, au fost nesincere şi nici acum nu ştiu dacă am declarat tot adevărul ceeace a fost în realitate.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.-

ss. Vasile Luca

LT. COLONEL DE SECURITATE

Fr. Butyka

CM/5 ex.-

C.N.S.A.S.

85

Proces-Verbal de interogator

Arestat Luca Vasile, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Ścaune, de profesie lăcătuș, căsătorit cu copii.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în București Str. Romînească Nr. 22.-

6 Octombrie 1952

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 22 și min.
„ s'a terminat la „ 0 și 2 „

Intrebare: La interogatoriul anterior cu privire la ce-a de a doua arestare a Dtale de către Siguranța Brașov, ai arătat că pe Varga Gavril l-ai recomandat ca intermediar între Dta și Siguranță; ancheta îți cere să arăți ce discuții ai purtat și cu cine, la Siguranța Brașov pentru a-l recomanda pe Varga, Siguranței?

Răspuns

După cât mi-aduc aminte am purtat discuții cu șeful Siguranței, căruia mi-am plâns că mișcarea m'a prăsit și am rămas fără nici-un ajutor, deoarece și știa mea a rămas fără nici-un ajutor și n'are cu ce plăti nici chiria. Atunci șeful Siguranței s'a oferit să plătească el bani pentru chirii cât costă. La început eu am vrut să refuz, însă șeful Siguranței a zis că să primesc că aceștia este un ajutor pentru o femeie necăjită, că doară sunt oameni. Eu cu toate că mi-am dat seama că acești bani nu este pentru soție, ci pentru a mă atrage și mai mult pe mine, totuși am primit

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: deoarece în acel moment deja eram pornit împotriva Partidului și împotriva comuniștilor. Astfel eu am primit 1500 sau 2000 lei, nu-mi aduc aminte exact suma, pentru a plăti chiria și alte nevoi, inclusiv pentru a-mi aduce și mie mâncare la Siguranță. Pentruca soția să mă știe de unde sunt banii am spus, sefului Siguranței, ca acești bani să-i trimit soției prin fratele meu Varga Gavrilă. Banii am spus la soția mea prin Varga Gavrilă. care a fost chemat la Siguranță unde sefful Siguranței i-a înmânat suma pentru a o duce soției mele. ——

Întrebare

Ița erai de față când Varga Gavrilă a primit acești bani dela sefful Siguranței? ——

Răspuns

Nu-mi aduc aminte dacă eram de față sau nu când Varga a primit banii dela sefful Siguranței.

Întrebare

Cu ocazia acestui arestări Ița ai primit bani dela Siguranță? ——

Răspuns

Sigur, deoarece mi se pare că eu am primit banii și apoi i-am dat lui Varga pentru a-i da soției. Alți bani decât ce i arătați mai sus nu am primit, dela Siguranță. ——

Întrebare

Ce discuții ați mai avut cu agenții de Siguranță și cu cine, fost cu ocazia acestui arestări, până a-l recomanda pe Varga, Siguranței? ——

Răspuns

Sefful Siguranței și agentul Munteanu sau aderat mie ca unui muncitor, însetat de comuniști, arătând

Semnătura,

Urmare : că eu aș putea munci și activa în mișcarea legală.
Scopul a fost de a mă corupe și a mă atrage împotriva Partidului și a Conducerii Partidului, folosind starea mea de demoralizare și atitudinea mea de șovăire cunoscând și furtuna mea de la prima anchetare, mi-promis că mă vor pune în libertate. În felul acesta figuranții a reușit să mă prindă pentru scopurile lor și eu m-am angajat să lucrez pentru ei, adică să fiu informatorul lor, pentru a descoperi pe comuniști atât în închisoare cât și după ce voiu ieși din închisoare. Atunci am avut o așa pornire împotriva comuniștilor, încât am ajuns până acolo încât să discut cu agenții cum pot fi urmăriți comuniștii mai bine pentru a fi prinși și a ajunge la legăturii superioare. ———————

Întrebare

Arată concret ce îndrumări ai dat agenților cu care ai discutat problema urmăririi comuniștilor. ?——

Răspuns

Am arătat că agenții de figurantă sunt cunoscuți de oamenii din mișcare, astfel că ar trebui să aibă informatori din mișcare și din afara mișcării care să nu fie cunoscuți de către oamenii din mișcare, adică agenți acoperiți.
Aceștia să urmărească elementele trimise de figurantă din mișcarea muncitorească, să urmărească prietenii acestor elemente, să se împrietenească cu ei pentru a descoperi legăturile între ei și legăturii cu conducerea mișcării muncitorești. ———————

Întrebare

Ce îndrumări și instrucțiuni ai primit de la cei de la figurantă după ce te-ai angajat să devii informatorul lor ? ———————

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: Răspuns

Din partea sefului Siguranței am primit instrucțiuni ca în închisoare să caut ca prin cititul ascuns să descoper elementele conducătoare ale mișcării muncitorești, precum și informații din scrisorile ce se dau în închisoare, ce probleme se discută, cine formează conducerea din închisoare, care sunt mijloacele de legătură cu mișcarea din afară.

Întrebare

Cu ocazia acestei arestări cât timp ai stat la Siguranța Brașov și dacă Siguranța ți-a făcut înlesniri?

Răspuns

Nu știu exact, cred că am stat vreo 5-6 zile la Siguranța Brașov, din care 2 sau 3 zile am cerut eu să fiu reținut la Brașov în afara timpului fixat inițial de Siguranță cu scopul de a mă putea întâlni cu soția. Cu această ocazie Siguranța mi-a înlesnit odată să merg în oraș, la frizer fiind însoțit de un agent, însă nu-mi aduc aminte precis. Este posibil ca în acest timp să fi fost și acasă cu agentul.

Întrebare

În ce împrejurări ai fost recomandat pe Varga, Siguranței și cine era de față?

Răspuns

După ce m-am angajat să dau informații Siguranței, am recomandat pe Varga ca intermediar între mine și Siguranță. Această discuție și recomandarea lui Varga s-a petrecut la Siguranța Brașov, unde am fost de față după ce am fost adus aminte, agentul Munteanu, șeful Siguranței, Varga și eu. Eu am discutat cu Varga și atât.

Semnătura,

Urmare : Intrebare

Cum consideri răspunsurile ce ai dat la interogatoriile anterioare referitor la cea de a doua arestare, au fost sincere ?

Răspuns

Răspunsurile date la interogatoriile anterioare, au fost nesincere și nici acum nu știu dacă am declarat tot adevărul ceace a fost în realitate.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Anchetator
Lt. Col. de Securitate
Butyka Fr.

Semnătura,

f. 88

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCA VASILE, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

7 Octombrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 23.
" s'a terminat " 0,5.

Intrebare:

In cadrul interogatoriului de ieri ai declarat că ai fost nesincer şi nu ai arătat totul în legătură cu cea de a doua arestare a d-tale de către Siguranţa Braşov; ce ai de spus astăzi referitor la această problemă?

Răspuns:

La interogatoriile anterioare am căutat să justific purtarea mea la Siguranţa Braşov, la cea de a doua arestare, ca urmare a propagandei anticomuniste ce o făceau agenţii de siguranţă faţă de mine. Purtarea mea la Siguranţă nu se poate justifica numai cu propaganda anticomunistă a Siguranţei.

La această arestare am pus mai presus interesele personale decât interesele clasei muncitoare, pentru a scăpa de închisoare cu orice preţ şi aceasta a folosit Siguranţa pentru a mă încătuşa în slujba ei, împotriva clasei muncitoare, împotriva Partidului, astfel m'am vândut Siguranţei. Afară de cele ce am declarat până acum ce s'a petrecut la Siguranţă înainte şi după angajarea mea pentru a lupta împotriva comuniştilor, s'a mai întâmplat unele lucruri cari până acum nu le-am arătat. Astfel Siguranţa nu se mulţumea cu propunerea mea de a da informaţii din închisoare şi de a culege informaţii dela cei din închisoare pentru a afla despre mişcarea din afară şi despre conducere şi m'a îndemnat ca să lucrez şi să cuceresc încrederea oamenilor din mişcare, să fiu ridicat în mişcare şi să ajung în conducerea mişcării, în felul acesta putând mai bine să lucrez pentru Siguranţă, pentru a distruge Partidul, adică fiind în conducere să dau informaţii şi să dau pe mâna Siguranţei pe conducătorii Partidului, deci să fiu provocator. -

ss. Vasile Luca

.//.

Inainte de a mă angaja faţă de Siguranţă,mi s'a promis în afară de punere în libertate şi bani şi asigurări că voi putea lucra liber,fără să fiu arestat. După câte îmi amintesc Siguranţa l-a instruit pe VARGA,fără ca eu să fiu de faţă,după ce l-am recomandat şi l-am pus în contact cu Siguranţa. Banii ce am avut eu, adică 1ooo lei pe care mi i-a adus VARGA,i-am cheltuit pe o pereche de pantofi,astfel că atunci când am plecat dela Siguranţa Braşov,Seful Siguranţei mi-a propus să-mi dea ceva bani,la care eu am spus să-mi dea numai 5oo lei pentru drum,sumă pe care am primit-o.-

Această sumă mi-a dat-o pentru a avea la díferite nevoi personale,socotind deacum că sunt omul lor.-

Pentru viitor nu s'a stabilit nimic,rămânând ca după ce voi eşi din închisoare să iau contact cu Siguranţa şi atunci să stabilim ce voiu avea de făcut. In legătură cu această arestare,altceva de adăugat nu am.-

Intrebare:

Consideri că acesta este tot adevărul?

Răspuns:

In mod conştient nu ascund nimic şi dacă încă îmi voi mai aminti lucrurile,voi spune.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

LT.COLONEL DE SECURITATE

Fr.Butyka

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogator

Arestat(ă), Luca Vasile, născut la 8 Iunie 1898, în
Com. Cătălina - Trei Sosmi, de profesie lăcătuș, căsătorit
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în București. Str. Romînească Nr. 22.-

7 Octombrie 195 2

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 23 și min.

„ s'a terminat la „ 0, și 5 „

Intrebare: În cadrul interogatoriului de ieri ai declarat că ai fost reținut și nu ai arătat totul în legătură cu cea de a doua arestare a d-tale, de către Siguranța Brașov, ce ai de spus astăzi referitor la această problemă?

Răspuns:

La interogatoriile anterioare am căutat să-mi justific purtarea mea la Siguranța Brașov, la cea de a doua arestare, ca urmare a propagandei anticomuniste ce o făcea agenții de siguranță față de mine. Purtarea mea la siguranță nu se poate justifica numai cu propaganda anticomunistă a siguranței.

La această arestare am pus mai presus interesele personale decât interesele clasei muncitoare, pentru a scăpa de închisoare cu orice preț și această a folosit siguranța pentru a mă încadra în slujba ei împotriva clasei muncitoare, împotriva partidului, astfel cum am arătat siguranței. Afară de cele ce am declarat până acum ce s'a petrecut la siguranță înainte și după angajarea mea pentru a lupta împotriva comuniștilor, s'a mai întîmplat unele lucruri care până

Semnătura,

Urmare: acum nu am arătat. Astfel Siguranța mi-a cunoscut
mea cu propunerea mea de a da informații din închisoare
și de a culege informații de la cei din închisoare pentru a afla
despre mișcarea din afară și despre conducere și mi-a îndem-
nat ca să lucrez și să caut să câștig încrederea oamenilor din
mișcare, să fiu ridicat în mișcare și să ajung în conduc-
cerea mișcării, în felul acesta putând mai bine să
lucrez pentru Siguranță pentru a distruge Partidul, adică
fiind în conducere să dau informații și să dau pe mâna
Siguranței pe conducătorii Partidului, deci să fiu provocator.
Înainte de a mă angaja fățiș de Siguranță, mi s-a pro-
mis în afară de punerea în libertate și bani și asigurări
că voi putea lucra liber, fără să fiu arestat. După-
câte îmi amintesc Siguranța l-a instruit pe Varga, fără
ca eu să fiu de față, după ce l-am recomandat și
l-am pus în contact cu Siguranța. Banii ce am avut
eu, adică 1000 lei pe care mi i-a adus Varga, i-am cheltuit
pe o pereche de pantofi, astfel că atunci când am plecat
dela Siguranța Bistrița, șeful Siguranței mi-a propus
să-mi dea ceva bani, la care eu am spus să-mi dea
numai 500 lei pentru drum, numai pe care am primit-o.
Această sumă mi-a dat-o pentru a avea la dispoziție
nevoi personale, socotind deacum că sunt omul lor.
Pentru viitor nu s-a stabilit nimic, rămânând ca după
ce voi ieși din închisoare să iau contact cu Siguranța
și atunci să stabilim ce voi avea de făcut. În legă-
tură cu această aventură, altceva de adăugat nu am.-

Întrebare

Consideri că această este tot adevărul? ———

Răspuns

În mod conștient nu ascund nimic și deci încă

Semnătura,

Urmare: îmi voi mai aminti lucrurile, voi spune. —
După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez liber și nesilit de nimeni. ——

Anchetator
Lt. Col. de Securitate
Butyka Fr.

[signature]

Semnătura,

C.N.S.A.S.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCA VASILE, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina- Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

8 Octombrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora .14..
" s'a terminat " .22..

Intrebare:

La interogatoriul anterior ai arătat că la cea de a doua arestare a d-tale, ai stat la Siguranţa Braşov 4-5 zile; arată cum s'au petrecut lucrurile mai departe?

Răspuns:

După 4-5 zile cât am stat la Siguranţa Braşov unde eu rugasem pe Seful Siguranţei să mă mai ţină, acesta mi-a comunicat că nu poate, întrucât Siguranţa Generală cere să fiu înaintat la Bucureşti Inainte de a pleca a stat de vorbă cu mine Seful Siguranţei sau însuşi inspectorul ZAHIU care mi-a dat instrucţiuni de felul cum trebue să mă port la Siguranţa Generală şi mai departe acolo unde voiu ajunge. Totodată mi-a promis că a aranjat cu Siguranţa Generală care se va interesa să scap mai repede din închisoare. Apoi am fost înaintat la Siguranţa Generală Bucureşti, însoţit de un agent, unde am fost dus la inspectorul BANCIULESCU sau VLADIMIRESCU. Nu-mi aduc aminte ce discuţii s'au purtat acolo, însă ştiu că m'au obligat să dau informaţii din închisoare pentru care fapt va trimite un agent la mine la închisoare ca să primească informaţiile. Discuţia mi-a fost tradusă în limba maghiară de către un agent care ştia să vorbească ungureşte. Nu pot reda totul cum s'a petrecut, întrucât nu m'a frământat această problemă, însă fapt este că am continuat să dau informaţii din închisoare un timp oarecare. Pentru aceasta cer ca în această problemă ancheta să-mi mai acorde timp de gândire, pentru a frământa cum au decurs lucrurile.-

Imi amintesc precis că agentul de siguranţă odată a venit la închisoare şi m'a chemat la Administraţia Inchisorii pentru a-i da informaţii, ceeace am şi făcut.-

După ce am citit cele declarate în prezentul proces verbal, susţin şi semnez. ss. Vasile Luca

LT. COLONEL DE SECURITATE
CM/5 ex. Fr. Butyka

Proces-Verbal de interogator

Arestat ul, Vasile Lucaciu, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit,
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.-

8 Octombrie 1952

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 14 și min.

„ s'a terminat la „ 22 și „

Intrebare: La interogatoriul anterior ai arătat că la cea de a doua arestare a Dtale, ai stat la Siguranța Brașov 4-5 zile, arată cum ați petrecut aceste zile mai departe ?

RĂSPUNS

După 4-5 zile cât am stat la Siguranța Brașov unde m-a regăsit pe șeful Siguranței - să-mă mai țină, acesta mi-a comunicat că nu pot, întrucât Siguranța Generală cere să fiu înaintat la București. Înainte de a pleca a stat de vorbă cu mine șeful Siguranței nu știu inspectorul Zahiu care mi-a dat instrucțiuni de felul cum trebue să mă port la Siguranța Generală și la mai departe, acolo unde voiu ajunge. Totodată mi-a promis că a aranjat cu Siguranța Generală care se va interesa să scape mai repede din închisoare. Apoi am fost înaintat la Siguranța Generală - București, însoțit de un agent, unde am fost dus la inspectorul Bănculescu sau Vladimirescu. Nu-mi aduc

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: amintesc că discuții s'au purtat acolo, însă știu că m'au obligat să dau informații din închisoare pentru care fapt va trimite un agent la mine la închisoare ca să primească informațiile. Discuția mi-a fost tradusă în limba maghiară de către un agent care știa să vorbească ungurește. Nu pot reda felul cum s'a petrecut, întrucât nu m'a frământat această problemă, însă fapt este că au continuat să dau informații din închisoare un timp oarecare. Pentru această rog ca în această problemă, ancheta să-mi mai acorde timp de gândire, pentru a frământa cum au decurs lucrurile.

Îmi amintesc precis că agentul de siguranță odată a venit la închisoare și m'a chemat la administrația închisorii pentru a-i da informații, ceea ce am și făcut. ———————————

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni. ———————————

Anchetator
Lt-Col de Securitate
Bucșea H.

cuvântul „numai" a fost șters nu se vă citi. -

Semnătura,

94

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCA VASILE, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

11 Octombrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora . 9 . .
" s'a terminat " . 15 .

Intrebare:

La ultimul interogatoriu ai cerut timp de gândire pentru a putea să arăţi activitatea d-tale în perioada închisorii din 1925-1928; ancheta ţi-a acordat acest timp şi îţi cere să vorbeşti?

Răspuns:

Până în prezent la anchetă am susţinut că imediat ce am ajuns la Inchisoarea Jilava, în 1925, am terminat cu Siguranţa şi aşteptam ca şi VARGA să termin cu Siguranţa aşa după cum i-am spus eu. Realitatea este alta. Cum am plecat dela Braşov unde primisem instrucţiuni dela ZAHIU şi totodată îmi ceruse să nu spun nimănui nimic şi nici ei nu vor spune, am fost dus la Siguranţa Generală în Bucureşti, unde ZAHIU m'a predat ca agent provocator în felul în care mă angajasem. La Siguranţa Generală am fost luat în primire de către BANCIULESCU care în discuţiile ce am avut cu el mi-a spus printre altele căci cu ei voiu ţine legătura şi că dacă voi fi sincer şi voi îndeplini sarcinile ce-mi va da, voiu avea condiţii mai bune în închisoare şi mă va ajuta să scap mai repede din închisoare. Ca instrucţiuni am primit ca din închisoarea Jilava să dau informaţii despre cum trăiesc deţinuţii în închisoare, ce fac, cu cine au legături în afară, cine vine la ei, cum sunt organizaţi, ce discută, cine e în conducere şi altele, eu angajându-mă faţă de Siguranţă că voi da aceste informaţii. La închisoarea Jilava am fost transportat cu autoturism, fiind însoţit de către un agent sau subcomisar care cunoştea limba maghiară şi care a asistat la discuţiile ce am avut cu BANCIULESCU, el fiind tranzlator. La Jilava, agentul m'a prezentat comandantului închisorii, anume maiorul ARGHIR şi adjunctului său, care era un căpitan, cred POPESCU. Aceştia

ss. Vasile Luca

.//.

95

m'au primit foarte prietenos şi bine,întrucât agentul le spusese să fiu tratat bine,să mi se creieze condiţii bune şi altele,fără însă a le spune ce este cu mine. Totuşi cred că căpitanul şi-a dat seama ce este cu mine,întrucât după aceea şiprin el am dat informaţii despre colectivul de comunişti din închisoare.

La început agentul de Siguranţă care mă însoţise la Jilava,a venit nu ştiu de câte ori şi cât timp,însă îmi amintesc precis că odată m'a chemat la Administraţia Inchisorii şi altădată a venit la vorbitor. Când agentul a venit la vorbitor i-am spus că este periculos a sta de vorbă acolo şi să nu mai vină,întrucât pot fi descoperit de colectivul de comunişti,totodată i-am spus să comunice acestea şi lui BANCIULESCU. Agentului i-am dat informaţii cu privire la viaţa şi activitatea colectivului de comunişti, legăturile ce le au cu cei din afară şi altele.-

X După aceasta agentul nu a mai venit,însă eu am continuat să dau informaţii prin ajutorul comandantului care folosea ca tranzlator un spion deţinut care lucra la cancelaria închisorii.Legătura cu căpitanul,adjunctul închisorii,a durat circa 2-3 luni. In acest timp am dat informaţii despre viaţa şi activitatea colectivului,prin discuţii directe cu căpitanul ajutat de tranzlator sau prin discuţii cu spionul tranzlator care după aceea spunea mai departe căpitanului. Pe timpul cât am dat informaţii căpitanului mă găseam într'o celulă cu nişte spioni,nu-mi aduc aminte câţi,unde am fost mutat în cursul anului 1926,nu-mi aduc aminte când.Nu-mi aduc aminte cum s'a produs mutarea mea în celula spionilor,rămâne să analizez,totuşi ştiu că faţă de colectiv am motivat că în această celulă pot să lucrez diferite obiecte şi că acolo sunt unguri cu care pot să mă înţeleg. După 2-3 luni,căpitanul a plecat dela închisoarea Jilava şi astfel eu am intrerupt legătura,iar după aceasta eu n'am mai dat nici un fel de informaţii Siguranţei. In timpul cât am dat informaţii Siguranţei şi după aceea,eu am dus o activitate vastă în cadrul colectivului de comunişti,tocmai cu scopul de a acoperi legăturile mele cu Siguranţa şi activitatea mea de provocator,pentru a nu fi descoperit şi demascat.Din anul 1946 am fost artelnicul colectivului,apoi în conducerea colectivului şi chiar şi secretarul colectivului şi al celulei de partid. La început în conducerea colectivului eram mai mulţi,colectivul fiind mai mare,apoi când colectivul s'a redus am fost mai puţini în conducere,iar în ultimul timp eram numai cinci şi anume BORIS

ss.Vasile Luca

.//.

STEFANOV, ILIES, ZAHARESCU, BARBU, GRUIA şi eu. Eu am cucerit încrederea colectivului prin munca ce am dus, prin învăţătura, prin atitudinea faţă de diferite probleme politice, faţă de oportunismul din mişcarea sindicală, lichidatorismul din Partid, împotriva lui MARIAN care mergea pe linia spargerii unităţii colectivului şi a supunerii faţă de măsurile luate de Administraţia Inchisorii şi altele.-

Intrebare:

Cum consideri acum faptul că în închisoarea Jilava ai continuat să serveşti Siguranţa şi Administraţia închisorii prin informaţii, totuşi ai fost ţinut la Jilava timp de 2 ani şi jumătate?

Răspuns:

Siguranţa m'a ţinut în închisoarea Jilava 2 ani şi jumătate, până la proces, cu scopul ca prin eliberarea mea să nu fiu demascat, sau să fiu bănuit şi pus la opartea mişcării şi astfel să împiedic ridicarea mea în mişcare. Activitatea şi atitudinea mea în închisoare convenea Siguranţei pentru scopurile sale. Siguranţa ştia că eu nu m'am demascat în faţa mişcării şi astfel având în mâna lor arma angajamentului meu, îi convenea ridicarea mea în mişcare pentru scopurile sale viitoare. Eu atunci am considerat că voi putea să scap de Siguranţă, însă această considerare a fost falsă după cum s'a dovedit când am eşit din închisoare, întrucât nici după aceea n'am putut scăpa de şantajul Siguranţei.

Intrebare:

Mai ai ceva de adăugat cu privire la relaţiile d-tale ce ai avut în această perioadă cu Siguranţa şi cu Administraţia Inchisorii?

Răspuns:

In această privinţă voi analiza pentru ca să fie mai complect în ce priveşte relaţiile ce am avut cu Siguranţa şi Administraţia Inchisorii. In acest moment nu mai am nimic de adăugat.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.-

LT.COLONEL DE SECURITATE ss.Vasile Luca

Butyka Francisc

.//.

97

Complectare la interogatoriu

Toate gândurile mele că aşi fi terminat cu Siguranţa nu era decât o încercare de autolinişţire a conştiinţei şi a rămas mai departe în mine gândul de a mă elibera din închisoare cu ajutorul Siguranţei. Toată munca mea în mijlocul colectivului nu era decât înşelarea colectivului,înşelarea Partidului şi a clasei muncitoare,era o acţiune duşmănoasă împotriva clasei muncitoare. Cu atât mai mult că am lăsat să fiu popularizat alături de BORIS şi alţii ca un luptător cinstit,prin campaniile ce se duceau interne şi internaţionale,însă în fond nu eram decât un provocator,atâta timp cât nu m'am demascat în faţa colectivului,în faţa mişcării şi am rămas mai departe în mâna Siguranţei.-

După ce am citit prezenta complectare la interogatoriu şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

LT.COLONEL DE SECURITATE

Fr.Butyka

CM/5 ex.

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogator

Arestat Lucă Vasile, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu No. 22.-
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

11 Octombrie 195 2

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 9 și min.

„ s'a terminat la „ 15 și „

Intrebare: La ultimul interogatoriu ai cerut timp de gândire pentru a putea să arăți activitatea ta în perioada închisorii din 1925 - 1928, anchetei ți-a acordat acest timp și îți cere să vorbești.?

Răspuns

Până în prezent la anchetă am susținut că imediat ce am ajuns în închisoarea Jilava, în 1925, am terminat cu figurantă și așteptam ca și voiaj să termină cu figurantă așa după cum i-am spus eu. Realitatea este alta. Când am plecat dela Bazos unde primisem instrucțiuni dela Zalis și totodată îmi cerusă să nu spun nimănui nimic și ce îi voi spune, am fost dus la Siguranța Generală în București, unde Zalis mi-a predat ca agent provocator în falul în care mă angajasem. La Siguranța Generală am fost luat în primire de către Bârcănescu care în discuție ce am avut cu el mi-a spus printre altele că: ce să vorbim tu legătura și că dacă vom fi sinceri și vom îndeplini cerințele ce-mi va da, vom avea condiții foarte bune

Semnătura

Mod. 185

Urmare: în închisoare și mă va ajuta să scap mai repede din închisoare. Ca instrucțiuni am primit ca din închisoarea Jilava să dau informații despre cum trăiesc deținuții în închisoare, ce fac, cu cine au legături în afară, cine vine la ei, cum sunt organizați, ce discută, cine sunt în conducere și altele, eu angajându-mă față de Siguranță că voi da aceste informații. La închisoarea Jilava am fost transportat cu autoturism, fiind însoțit de către un agent sau subcomisar care cunoaște limba maghiară și care a asistat la discuțiile ce am avut cu Bănciulescu, el fiind translator. La Jilava, agentul m'a prezentat comandantului închisorii, anume maiorul Sighir și adjunctului său, care era un căpitan, cred Popescu. Aceștia m'au primit foarte prietenos și bine, întrucât agentul le spusese să fiu tratat bine, să mi se creeze condiții bune și altele, fără însă ale spune ce este cu mine. Totuși cred că Căpitanul și-a dat seama ce este cu mine, întrucât după aceia și prin el, am dat informații despre colectivul de comuniști din închisoare.

La început agentul de Siguranță, care mă însoțise la Jilava, a venit nu știu de câte ori și cât timp, însă îmi amintesc precis că odată m'a chemat la Administrația închisorii și altă dată a venit la vorbitor. Când agentul a venit la vorbitor i-am spus că este periculos a sta de vorbă acolo și să nu mai vină, întrucât pot fi descoperit de colectivul de comuniști, totodată i-am spus să comunice aceasta și lui Bănciulescu. Agentului i-am dat informații cu privire la viața și activitatea colectivului de comuniști, legăturile ce le au cu cei din afară și altele.

După aceasta agentul nu a mai venit, însă eu am continuat să dau informații prin ajutorul Comandantului

Semnătura,

Urmare : cam folosea ca translator un spion deținut care lucra la cancelaria închisorii. Legătura cu căpitanul, adjunctul închisorii a durat circa 2-3 luni. În acest timp am dat informații despre viața și activitatea colectivului prin discuții directe cu căpitanul ajutat de translator sau prin discuții cu spionul translator care după aceea spunea mai departe căpitanului. De timpul cât am dat informații căpitanului mă găseam într-o celulă cu niște spioni mi-mi aduc aminte câți, unde am fost mutat în cursul anului 1926 mi-mi aduc aminte când. Mi-mi aduc aminte cum s-a produs mutarea mea în celula spionilor, mă-mâne să analizez, totuși știu că fiind de colectiv am motivat că în această celulă pot să lucrez diferite obiecte și că acolo sunt unguri cu care pot să mă înțeleg. După 2-3 luni, căpitanul a plecat dela închisoare Jilava și astfel eu am întrerupt legătura, iar după aceasta eu n'am mai dat nici un fel de informații Siguranței. În timpul cât am dat informații Siguranței și după aceea, eu am dus o activitate vrăjmășită în cadrul colectivului de comuniști, tocmai cu scopul de a acoperi legăturile mele cu siguranța și activitatea mea de provocator, pentru a nu fi descoperit și demascat. În anul 1926 am fost arhivarul colectivului, apoi în conducerea colectivului și chiar și secretarul colectivului și al celulei de Partid. La început în conducerea colectivului eram mai mulți, colectivul fiind mai mare, apoi când colectivul s'a redus am fost mai puțini în conducere, iar în ultimul timp eram numai cinci și anume Boris Ștefanov, Ilieș, Zaharescu Barbu, Guica și eu. Eu am cercetat întreaga colectivului prin munca ce am dus, prin învățătura, prin atitudine față de diferite probleme politice, față de oportunismul din mișcarea sindicală, lichidatorismul din Partid, în fruntea lui Marin

Semnătura,

Urmare: cum merge pe linia asigurării unității Colectivului și a supunerii față de măsurile luate de administrația închisorii și altele. ———————————

Întrebare

Cum consideri acum faptul că în închisoare fiind ai cunoscut și servești Siguranța și administrația închisorii prin informații, totuși ai fost ținut la fiecare timp de 2 ani și jumătate? ———————————

Răspuns

Siguranța mă ținut în închisoare fiecare 2 ani și jumătate, până la proces, cu scopul ca prin eliberarea mea să nu fiu demascat, nu să fiu băgat și pus la spatele mișcării și astfel să împiedice viitoarea mea în mișcare. Activitatea și atitudinea mea în închisoare convenea Siguranței pentru scopurile sale. Siguranța știe că eu nu m'am demascat în fața mișcării și astfel având în mâna lor arma angajamentului meu, îmi convenea viitoarea mea în mișcare pentru scopurile sale viitoare. Eu atunci am considerat că voiu putea să scap de Siguranță, însă această considerare a fost falsă după cum s'a dovedit când am ieșit din închisoare, întrucât nici după aceea n'am putut scăpa de sarcinile Siguranței. ———————————

Întrebare

Mai ai ceva de adăugat cu privire la relațiile ce ai avut în această perioadă cu Siguranța și cu administrația închisorii? ———————————

Răspuns

În această privință voiu analiza pentru ca să fiu mai complect în ce privește relațiile ce am avut cu Siguranța și administrația închisorii. În acest moment nu mai am nimic de adăugat. ———————————

Semnătura.

Urmare : După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, pentru și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Anchetator
Lt Col. :

Completare la interogatoriu :

Toate gândurile mele că aș fi semnat cu Siguranța nu era decât o încercare de autolichidare a conștiinței și a rămas mai departe în mine gândul de a mă elibera din închisoare cu ajutorul Siguranței. Toată munca mea în mijlocul colectivului nu era decât înșelarea colectivului, înșelarea Partidului și a clasei muncitoare, era o acțiune dușmănoasă împotriva clasei muncitoare. Am atât mai mult că am lăsat să fiu propulsat alături de Boris și alții ca un bolșevic sincer, prin campaniile ce se duceau interne și internaționale, însă în fond nu eram decât un provocator, atâta timp cât nu m'am demascat în fața colectivului; în fața misiunii și am rămas mai departe în mâna Siguranței.

După ce am citit prezenta completare la interogatoriu și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, pentru și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Anchetator
Lt Col.
Buțiu Fr.

Semnătura,

Mod. 185

25-10
Jilava 101

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut în 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Str. Romniceanu nr.22.-

13 Octombrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 9.30
" s'a terminat " 14.30

Intrebare:

La ultimul interogatoriu, referitor la relaţiile d-tale cu Siguranţa şi Administraţia Inchisorii Jilava, din 1925-1928, ancheta te-a întrebat dacă ai declarat tot adevărul; ce ai de spus astăzi referitor la această problemă?

Răspuns:

Astăzi mai am de declarat lucruri ce nu mi-am adus aminte atunci. Astfel, în toamna anului 1925 sau în cursul anului 1926, am fost scos dela Jilava şi dus la Siguranţa Generală în faţa subinspectorului general BANCIULESCU. Acesta m'a întrebat despre o persoană cine este pe care nu o cunoşteau şi vroiau să-i afle numele adevărat. Eu am spus că pentru aceasta trebue să văd persoana, însă BANCIULESCU a spus că nu se poate şi atunci mi-au dat detalii şi diferite semnalmente după care eu l-am identificat ca fiind WILLY ROTH, ceeace le-am şi spus. Cu această ocazie am stat la Siguranţa Generală o zi sau două şi am mai fost întrebat despre BORIS STEFANOV, cu ce se ocupă, cu cine are legături din afară şi altele, la care eu am răspuns că BORIS citeşte şi scrie pentru pregătirea procesului, deasemenea am spus persoanele cu care BORIS avea legături în afară. Astfel am spus că BORIS are legături în afară cu fratele său, un croitor şi cu DOREANU sau PATRASCANU. Când m'am întors la Jilava, la colectiv, am fost întrebat dece am fost la Siguranţă, la care eu am răspuns că m'au dus la Siguranţă pentru a mă presa să recunosc la proces declaraţiile date la Siguranţă. In urma acestui fapt conducerea colecti-

ss. Vasile Luca

.//.

102

vului a anunţat în afară,pentru care s'au organizat acţiuni de protest împotriva metodelor folosite de Siguranţă,de a scoate deţinuţi politici din închisoare pentru cercetări la Siguranţă.

In anii 1926-1927,eu împreună cu BORIS STEFANOV am făcut pregătiri pentru a evada din închisoare,în care scop am atras de partea noastră sentinelele. Iniţiativa am avut-o eu,însă după ce BORIS STEFANOV a luat legătură cu mişcarea din afară şi nu a primit răspuns,planul de evadare n'a fost pus în aplicare.-

Intrebare:

Ce te-a determinat pe d-ta să pregăteşti evadarea din închisoare a d-tale şi alui BORIS STEFANOV şi cu cine ai discutat anterior această problemă?

Răspuns:

Deoarece în faţa mişcării am ascuns legăturile mele cu Siguranţa,am vrut să fug din închisoare împreună cu BORIS STEFANOV pentru a ajunge în străinătate unde să duc şi familia pentru ca să scap de şantajul Siguranţei de care eram legat prin declaraţia ce am dat cu ocazia arestării mele la Siguranţa Braşov în anul 1925.-

Intrebare:

In perioada când d-ta ai iniţiat şi aţi pregătit împreună cu BORIS STEFANOV fuga din închisoare,campania internă şi internaţională era în curs şi ştiaţi despre această campanie pentru eliberarea deţinuţilor politici în frunte cu BORIS STEFANOV

Răspuns:

In perioada când am iniţiat şi am pregătit împreună cu BORIS STEFANOV fuga din închisoare,campania internă şi internaţională pentru eliberarea deţinuţilor politici în frunte cu BORIS STEFANOV era în curs de desfăşurare.

Intrebare:

Anterior d-ta ai discutat cu cineva problema evadării din închisoare a d-tale şi a lui BORIS STEFANOV?

Răspuns:

Anterior,n'am discutat cu nimeni problema evadării din închisoare a mea şi a lui BORIS STEFANOV,în afară de B.ZAHARESCU şi ILIES.-

Intrebare:

La o întrebare anterioară din acest interogatoriu,ai vorbit de un angajament scris ce ai dat la Siguranţă cu ocazia

ss.Vasile Luca

.//.

celei de a doua arestări a d-tale; arată amănunţit cum s'a petrecut acest lucru?

Răspuns:

După ce am luat angajament verbal faţă de inspectorul ZAHIU dela Siguranţa din Braşov,de a servi Siguranţa cu informaţii din închisoare şi apoi să ajut Siguranţa să descopere comuniştii din afară,la terminarea discuţiilor inspectorul ZAHIU a promis că el nu va spune la nimeni despre angajamentul luat de mine,însă totodată mi-a cerut ca nici eu să nu spun la nimeni despre legăturile mele cu Siguranţa,deoarece în caz că voiu spune,voi fi nimicit atât eu cât şi familia mea oriunde mă voi afla.In acest sens chiar atunci am semnat un angajament scris.-

Intrebare:

Arată concret ce conţinea acest angajament scris, semnat de d-ta?

Răspuns:

Conţinutul principal a fost acela că angajamentul luat faţă de inspectorul ZAHIU să nu spun nimănui,adică angajamentul luat faţă de ZAHIU de a servi Siguranţa să nu spun la nimeni.-

Intrebare:

Dacă la interogatoriile anterioare ai arătat adevărul în legătură cu discuţia ce ai avut cu VARGA GAVRILA când acesta,din însărcinarea Siguranţei Braşov,a venit la D-ta,la Bucureşti,în timpul procesului,dela Consiliul de Război?

Răspuns:

Adevărul n'a fost arătat în întregime. In discuţiile cu VARGA GAVRILA i-am spus acestuia ca el să întrerupă legăturile cu Siguranţa. Atunci VARGA m'a întrebat ce facem cu banii care mi i-a dat Siguranţa din Braşov,la care eu i-am spus că n'o să ceară bani şi să le spună că eu am rămas legat de Siguranţa Generală.-

Intrebare:

Consideri că cu declaraţiile din prezentul interogatoriu ai arătat totul ce interesează ancheta referitor la perioada cât ai stat în închisoarea Jilava,din 1925-1928?

ss.Vasile Luca

.//.

Răspuns:

In prezentul interogatoriu am dat cât am putut reconstitui, însă dacă voiu mai găsi încă voiu veni şi voiu arăta anchetei.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

LT.COLONEL DE SECURITATE

Fr.Butyka

CM/5 ex.

C.N.S.A.S.

105

Proces-Verbal de interogator

Arestat ul Vasile Luca, născut la Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București Str
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

13 Octombrie 195 e

Orașul Bucuresti.-

Interogatoriul a început la ora 9 și 30 min.
„ s'a terminat la „ 14 și 30 „

Intrebare: La ultimul interogatoriu, referitor la rebeliile din Ardeal cu Siguranța și Adăpostirea închisorii Jilava din 1925-1928, ancheta te-a întrebat dacă ai declarat tot adevărul; ce ai de spus astăzi referitor la această problemă?

Răspuns

Astăzi mai am de declarat următoarele: nu mi-am adus aminte atunci. Astfel, în toamna anului 1925 sau în cursul anului 1926 am fost scos dela Jilava și dus la Siguranța Generală în fața subinspectorului general Bănescu. Acesta mi-a întrebat despre o persoană cine este pe care nu o cunosc și mai mi-a spus să-i aflu numele adevărat. Eu am spus că pentru această treabă să văd persoana, însă Bănescu a spus că nu se poate și atunci mi-au dat detalii și diferite semnalmente despre care eu l-am identificat ca fiind Willy Roth despre care i-am și spus. La această ocazie am stat la Siguranța Generală o zi sau două și am mai fost întrebat despre Boris Ștefanov, cu ce se ocupă, cu cine are legături din afară, și altele la care eu am răspuns că Boris

Semnătura,

Urmare: citește și scrie pentru pregătirea procesului, deasemenea am spus persoanele cu care Boris avea legături în afară. Tatăl am spus că Boris are legături în afară cu fratele său, un croitor și cu Stăniceanu Petrișoreanu. Când m'am întors la Jilava, la colectiv, am fost întrebat de ce am fost la Siguranță, la care eu am răspuns că m'au dus la Siguranță pentru a mă presa să vorbesc la proces declarațiile date la Siguranță. În urma acestui fapt conducerea colectivului a amânat în afară, pentru care s'au organizat acțiuni de protest împotriva metodelor folosite de Siguranță, de a scoate deținuți politici din închisoare pentru cercetări la Siguranță.

În anii 1926-1927 eu împreună cu Boris Ștefanov am făcut pregătiri pentru a evada din închisoare, în care scop am adus de pastă moale-sensibilă. Inițiativa am avut-o eu, însă după ce Boris Ștefanov a luat legătura cu mișcarea din afară și am primit răspuns, planul de evadare mi-a fost pus în aplicare. ———

Întrebare

Ce te-a determinat pe Dta să pregătești evadarea din închisoare a Dtale și a lui Boris Ștefanov și cu cine ai discutat anterior această problemă? ———

Răspuns

Deoarece în fața misiunii am ascuns legăturile mele cu Siguranța, am vrut să fug din închisoare împreună cu Boris Ștefanov pentru a ajunge în străinătate unde să-mi duc și familia pentru a nu scăpa de controlul Siguranței de care eram legat prin declarația ce am dat la ocazia arestării mele la Siguranța Brașov în anul 1925.-

Întrebare

În perioada când Dta ai inițiat și ai pregătit împreună cu Boris Ștefanov fuga din închisoare, cunoșteai intenția

Semnătura,

2

Urmare: și internaționale era în curs și știați despre această campanie pentru eliberarea deținuților politici în frunte cu Boris Ștefanov ? ———

Răspuns

În perioada când am inițiat și am pregătit împreună cu Boris Ștefanov, forța din închisoare, campania internă și internațională pentru eliberarea deținuților politici în frunte cu Boris Ștefanov, era în curs de desfășurare.

Întrebare

Anterior ați discutat cu cineva problema evadării din închisoare a dvs și a lui Boris Ștefanov ? —

Răspuns

Anterior, n'am discutat cu nimeni problema evadării din închisoare a mea și a lui Boris Ștefanov, în afară de B. Zaharescu și dvs. ———

Întrebare

La o întrebare anterioară din acest interogatoriu, ați vorbit de un angajament scris ce ați dat la Siguranță cu ocazia celei de a doua arestări a dvs ; arătați amănunțit cum s'a petrecut acest lucru ? ———

Răspuns

După ce am luat angajament verbal față de Inspectorul Zahiu dela Siguranța din Brașov, de a servi Siguranța cu informații din închisoare și după ce am fost Siguranța mă descoperă comunicații din afară, la următoarea discuție Inspectorul Zahiu a promis că el nu va spune la nimeni despre angajamentul luat de mine, însă totodată mi-a cerut ca nici eu să nu spun la nimeni despre legăturile mele cu Siguranța, deoarece în caz că voi spune, voiu fi nimicit atât eu cât și familia mea aiurea unde mă voiu afla. În acest sens

Semnătura,

Urmare: chiar atunci am semnat un angajament scris.

Întrebare

Arată-ți concret ce conține acest angajament scris, și semnat de D-ta ? _____

Răspuns

Conținutul principal a fost acela că angajamentul luat față de inspectorul Zahiu să-l nu spun nimănui, adică angajamentul luat față de Zahiu de a servi Siguranța și nu spun la nimeni. ——

Întrebare

Dacă la interogatoriile anterioare ai arătat adevărul în legătură cu discuția ce ai avut cu Varga Gavrilă când acesta, din însărcinarea Siguranței Brașov, a venit la D-ta, la București, în timpul procesului de la Consiliul de Război ? _____

Răspuns

Adevărul nu l-a fost arătat în întregime. În discuția cu Varga Gavrilă i-am spus acestuia că el să întrerupă legătura cu Siguranța. Atunci Varga mi-a întins să facem cu toții cum mi-a dat Siguranța din Brașov, la care eu i-am spus că-mi o să cesc-bani și să le spună că eu am rămas legat de Siguranța Generală.

Întrebare

Consideri că cu declarațiile din prezentul interogatoriu ai arătat totul ce interesează ancheta referitor la perioada cât ai stat la închisoarea Jilava din 1925-1928 ? ——

Răspuns

În prezentul interogatoriu am dat cât am putut reconstitui, însă dacă voiu mai găsi însă voiu veni și voiu arăta anchetei. _____

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cunosc pe cuvânt, și am constatat că corespunde în totul cu declarațiile mele sunt, și semnez liber și necălit de nimeni.

Semnătura,

anchetator
Lt Col.

107
18

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul LUCA VASILE, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti str.Romniceanu Nr. 22.

18 Octombrie 1952
Oraşul Bucuresti
Interogatoriul a început la ora 17. şi 00. min.
" s'a terminat la " 24. şi 30. "

Intrebare: Dacă ai declarat tot adevărul în legătură cu activitatea Dtale din închisoarea Jilava 1925-1928, cu privire la serviciile ce ai făcut Siguranţei şi Ad-ţiei Inchisorii ?

Răspuns: Incă nu am reuşit să restabilesc totul, în special în legătură cu problema evadării, legăturile cu spioni şi împrejurările în care am fost mutat în celula lor, ce am discutat şi cu cine în preajma procesului, înainte de a fi pus în libertate.

Intrebare: Ce activitate ai avut în cadrul mişcării muncitoreşti şi în ce localitate, după ce în 1928 ai fost pus în libertate din închisoarea Jilava ?

Răspuns: După eliberarea mea dela închisoarea Jilava, în Martie 1928, am plecat la Braşov. Imediat ce am ajuns, am reluat legăturile prin ABRAHAM BERNAD, care atunci era secretar al Comisiei Locale şi am început să activez pe linie sindicală în calitate de simplu membru şi din când în când ţineam câte o conferinţă. In această perioadă am lucrat ca muncitor la două ateliere mici metalurgice din Braşov.

.//.

După scurt timp, tot prin ABRAHAM BERNAD am început să activez şi pe linie de partid, însă această activitate până la plecarea mea la Congresul al IV al P.C.R. din Iulie 1928 s'a redus la câteva şedinţe la care au luat parte ABRAHAM BERNAD,MELASZ,ILIES BARBARA, eu şi cred că şi ILIES IOSIF. In luna Mai 1928 am fost ales Preşedinte al Comisiei Locale din Braşov, în care calitate am activat până la plecarea mea la Congresul Partidului şi în scurt timp şi după ce am venit dela Congres. După venirea mea dela Congresul Partidului, în August 1928, am mai activat la Brasov aproximativ 3 săptămâni şi pe urmă am venit la Bucuresti şi am început activitatea împreună cu DORY GOLDSTEIN, ca membrii ai Comitetului Central ai Partidului. Această activitate împreună cu DORY GOLSTEIN am dus-o din însărcinarea Comitetului Central al P.C.R.,aproximativ 1 lună şi jumătate sau două luni, după care dată au început să sosească în ţară şi restul de membrii ai Comitetului Central. In acest timp din Comitetul Central făcea parte BARBU,NICOLSCHI,DORY GOLSTEIN, eu, MATAIS PETRU, o persoană dela Constanţa al cărui nume nu mi-l amintesc şi încă o persoană ce nu mi-o amintesc, Mai târziu au mai fost cooptaţi MARCEL PAUKER şi FORIS STEFAN.

Intrebare:

Ce legătură ai avut în această perioadă cu Siguranţa, cu cine, în ce localitate şi ce servicii ai făcut Siguranţei ?

Răspuns:

După 6-8 zile dela eliberarea mea din închisoarea Jilava, în Martie 1928, în care timp mă aflam la Braşov, am fost chemat la Siguranţa Brasov, la inspectorul ZAHIU, prin agentul MUNTEANU. Inspectorul ZAHIU m'a întrebat de felul cum am trăit în închisoare, activitatea desfăşurată şi legăturile cu cei din afară, la care eu am răspuns şi am arătat lui ZAHIU toată activitatea ce am desfăşurat, felul de organizare, felul cum ţineam legătura cu cei din afară prin lăzi cu fundul dublu şi în general toată activitatea de Partid ce am desfăşurat în închisoarea Jilava,

inclusiv legătura mea cu Siguranţa Generală prin BANCIULESCU. După aceasta ZAHIU m'a întrebat ce vreau să fac acum, la care eu am spus că vreau să lucrez în atelier şi să activez în mişcarea sindicală, însă ZAHIU n'a fost mulţumit cu această hotărâre a mea şi m'a îndemnat să lucrez în mişcare şi să mă ridic, pentru a ajuta mai bine Siguranţa. Cu această ocazie mi-a promis că o să pot să lucrez liber, mi-a promis bani şi o viaţă mai uşoară. In concluzia acestei discuţii a rămas stabilit că eu să activez mai departe în mişcare şi să capăt încrederea mişcării pentru a mă ridica. In luna Aprilie-Mai 1928 am fost chemat la Siguranţă de către şeful Siguranţei, prin agentul MUNTEANU, în legătură cu denunţul ce-l făcuse proprietăreasa că eu aşi fi înjurat naţiunea. In drum spre Siguranţă am intrat cu agentul MUNTEANU la o cărciumă pentru a bea o ţuică cu agentul, în scopul de a afla dela acesta pentru ce sunt chemat la Siguranţă. Agentul mi-a spus că sunt chemat pentru faptul că am fost reclamat de o femeie, proprietăreasa, că am înjurat naţiunea. Eu am spus agentului MUNTEANU că nu este adevărat şi că nu e cazul să mă aresteze şi să-mi facă proces pentru atât şi deci să vorbească cu şeful Siguranţei în această privinţă şi să-i spună ca să mă lase în pace că şi eu am făcut multe pentru Siguranţă şi mai pot face şi în viitor. La Siguranţă am explicat şefului Siguranţei care m'a eliberat repede. Nu ştiu precis dacă cu această ocazie sau altădată am fost la inspectorul ZAHIU, la Siguranţă, însă ştiu că în acest timp am spus lui ZAHIU că am fost propus ca secretar al M.O.P.R., propunere făcută de un delegat străin pe care l-am descris şi am spus că am avut o şedinţă, ce s'a discutat şi faptul că delegatul străin, căruia nu ştiu precis dacă i-am spus numele adevărat sau cel conspirativ, a plecat în Bulgaria şi urmează a se întoarce peste două săptămâni. Deasemenea am arătat că am fost împreună cu acest delegat străin şi cu ABRAHAM, la Bucuresti unde s'a ţinut o şedinţă cu conducerea M.Đ.P.R-ului, însă că eu n'am primit această funcţie, deoarece FORIS mi-a promis o muncă mai importantă decât a intra în M.O.P.R.

.//.

ZAHIU mi-a spus că în caz de primesc altă funcţie să-l ţiu la curent şi pe el, ceeace i-am promis. In Aprilie 1928 am primit însărcinarea dela Partid, conducerea locală din Brasov, de a legaliza nişte documente în legătură cu alegerile comunale. Eu am dat această însărcinare şi documentele lui ILIES IOSIF, rugându-l să facă în locul meu, pentru ca eu să pot pleca cu soţia la Lemnia, la părinţi. In acest timp a venit acasă la mine sau am întâlnit pe stradă pe agentul MUNTEANU care mă căuta pentru a-mi cere aceste documente, cu scopul de a împiedica depunerea listei de candidaţi a Blocului Muncitoresc Tărănesc în alegerile comunale ce se ţineau atunci. Eu i-am spus lui MUNTEANU că nu sunt la mine, iar la cererea agentului că la cine s'ar putea afla, eu i-am spus că se poate să se găsească la ILIES aceste documente, astfel am trădat pe ILIES, după care Siguranţa l-a urmărit pe ILIES şi i-a luat acele documente, în felul acesta împiedicând, cu ocazia acelor alegeri, depunerea listei de candidaţi ai Blocului Muncitoresc Tărănesc. După ce m'am întors dela Congresul Partidului, pe la sfărşitul lunei Iulie, începutul lunei August 1928, aflându-mă la Braşov, am întâlnit pe stradă pe inspectorul ZAHIU care m'a întrebat unde am fost, deoarece am lipsit din localitate mult timp, la care eu i-am spus că am fost la treerat, atunci el mi-a spus că ei au avut informaţii că eu am fost în Bucovina pentru reorganizarea Partidului. ZAHIU atunci mi-a spus că seara va trimite agentul după mine pentru a mă duce la el acasă unde să stau de vorbă. Seara a venit agentul MUNTEANU la mine acasă şi am mers împreună la inspectorul ZAHIU, după ce mai întâi am stabilit o întâlnire cu agentul în apropierea casei lui ZAHIU, pentru a nu pleca împreună dela mine de acasă. La ZAHIU am stat vre-o trei ore în care timp i-am vorbit despre Congres, cum am plecat, unde a fost Congresul, desbaterile din Congres, faptul că KOBLES nu mai este în conducere şi nici ceilalţi care au fost înainte, i-am spus cine face parte din noul Comitet Central al Partidului împreună cu mine, i-am spus că aştept telegramă dela Bucuresti dela DORY GOLSTEIN pentru a începe activitatea cu acesta şi alte informaţii privind Congresul.

.//.

Cu această ocazie am cerut lui ZAHIU bani deoarece aveam nevoie şi acesta mi-a dat 2ooo lei. Scurt timp după această discuţie cu ZAHIU, am primit telegramă de a mă duce la Bucuresti, fapt care a fost sesizat de către Siguranţă şi ZAHIU din nou m'a chemat la Siguranţă, prin agentul MUNTEANU care a venit la mine acasă, la locuinţa nouă din strada Zizinului, unde mă mutasem de curând. Cu această ocazie am stat de vorbă cu ZAHIU în legătură cu plecarea mea la Bucureşti şi modul în care vom ţine legătura. ZAHIU a propus să-i scriu lui, însă eu nu am fost de acord şi i-am spus că e mai bine ca din când în când să viu la Brasov şi să iau legătura direct cu el pentru a-l informa în legătură cu activitatea desfăşurată. ZAHIU a fost de acord şi a rămas stabilită această formă de legătură pentru viitor.şi de data aceasta am cerut lui ZAHIU looo lei pentru a lăsa soţiei acasă, bani pe care ZAHIU mi i-a dat. După aceasta am plecat la Bucuresti şi am luat legătura cu DORY GOLSTEIN, începând activitatea.

Intrebare:

Imediat după eliberarea Dtale din închisoarea Jilava, în 1928, ai fost la Siguranţă ? unde, cu cine şi ce anume ai discutat ?

Răspuns:

După achitarea la proces, în Martie 1928, eu, ILIES şi GUYA am fost trimişi la Siguranţa Generală. La Siguranţa Generală am fost chemat la inspectorul BANCIULESCU cu care cred că am purtat discuţiile arătate în prima parte a răspunsului anterior,adică prima discuţie ce am arătat că ar fi fost cu inspectorul ZAHIU, în legătură cu activitatea de partid din închisoarea Jilava şi perspectivele de viitor. După aceasta am fost pus în libertate sau am fost înaintat la Siguranţa Brasov, nu-mi amintesc, fapt este că imediat după eliberare am mers la Brasov.

.//.

Intrebare:

In cadrul relaţiilor Dtale cu Siguranţa în această perioadă, dacă ai fost numai chemat la Siguranţă sau dacă te-ai prezentat şi Dta singur, unde şi la cine ?

Răspuns:

In această perioadă mi se pare că am fost odată la inspectorul de Siguranţă ZAHIU, acasă, dar nu ştiu în care problemă. Aceasta cred că s'a petrecut în vara anului 1928, cred înainte de plecarea mea la Congresul Partidului. In legătură cu această poblemă trebue să mă mai gândesc.

Intrebare:

Cu cine şi ce ai discutat înainte de a pleca la Congres ?

Răspuns:

Inainte de a pleca la Congres am discutat cu FORIS şi cu NICOLSCHY în legătură cu modul cum se va produce plecarea. Nu pot deocamdată să dau un răspuns clar şi precis dacă înainte de plecarea la Congres am discutat cu ZAHIU în legătură cu modul de plecare la Congres, ştiu însă precis că am discutat cu ZAHIU despre faptul că am fost ales delegat pentru Congresul Partidului şi cred că am spus ceva şi în legătură cu punctul de trecere al delegaţiilor la graniţă, adică oraşul Tighina.

Intrebare:

Mai ai ceva de spus în legătură cu interogatoriul de azi ?

Răspuns:

In legătură cu interogatoriul de azi mă voi gândi asupra problemelor şi voiu complecta cu faptele ce-mi voi aminti ce priveşte această perioadă.

După ce am citit prezentul proces verbal de

interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez, liber şi nesilit de nimeni,

ss. Vasile Luca

LT COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogator

Arestat Vl. Luca Vasile, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Ioane, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.-

18 Octombrie 195 2

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 19 și min.
„ s'a terminat la „ 24 și 30 „

Intrebare: Dacă ai declarat tot adevărul în legătură cu activitatea Ta din închisoarea Jilava 1925-1928, cu privire la serviciile ce ai făcut Siguranței și Administrației închisorii?.

Răspuns:
Cu cât am reușit să restabilesc totul, în special în legătură cu problema evadării, legăturile cu gardienii și împrejurările în care am fost mutat în celula lor, ce am discutat și cu cine în preajma procesului, înainte de a fi pus în libertate.

Întrebare
Ce activitate ai avut în cadrul misiunii numeitului și în ce localitate, după ce în 1928 ai fost pus în libertate din închisoarea Jilava ?

Răspuns:
După eliberarea mea din închisoarea Jilava, în Martie 1928, am plecat la Brașov. Imediat ce am ajuns, am reluat legăturile prin Abraham Bernad, care atunci era secretar al Comisiei Locale și am început să activez pe linie

Semnătura,

Urmare: sindicală în calitate de simplu membru şi din când în când ţineam câte o conferinţă. In această perioadă am lucrat ca muncitor la două ateliere mici metalurgice din Braşov. După scurt timp, tot prin Abraham Bernad am început să activez şi pe linie de partid, însă această activitate până la plecarea mea la Congresul al IV al P.C.R. din Iulie 1928 s'a redus la câteva şedinţe la care au luat parte Abraham Bernad, Melasz, Ilieş Barbara, eu şi cred că şi Ilieş Iosif. In luna Mai 1928 am fost ales preşedinte al Comisiei Locale din Braşov, în care calitate am activat până la plecarea mea la Congresul Partidului şi în scurt timp şi după ce am venit dela Congres. După venirea mea dela Congresul Partidului, în August 1928, am mai activat la Braşov, aproximativ 3 săptămâni şi pe urmă am venit la Bucureşti şi am început activitatea împreună cu Dori Golştein, ca membri ai Comitetului Central al Partidului. Această activitate împreună cu Dori Golştein am dus-o din însărcinarea Comitetului Central al PCR, aproximativ 1 lună şi jumătate sau două luni, după care dată au început să sosească în ţară şi restul de membri ai Comitetului Central. In acest timp din Comitetul Central făcea parte Barbu, Nicolschi, Dori Golştein, eu, Matuis Petru, o persoană dela Constanţa al cărui nume nu mi-l amintesc şi încă o persoană ce nu mi-o amintesc. Mai târziu au mai fost cooptaţi Marcel Pauker şi Foris Ştefan.

Intrebare

Ce legătură ai avut în această perioadă cu Siguranţa, cu cine, în ce calitate şi ce servicii ai făcut Siguranţei ?-

Răspuns

După 6-8 zile dela eliberarea mea din închisoarea Jilava

Semnătura,

Urmare: în Martie 1928, în care timp mă aflam la Brașov, am fost chemat la Siguranța Brașov, la inspectorul Zahin, prin agentul Munteanu. Inspectorul Zahin m'a întrebat de felul cum am trăit în închisoare, activitatea desfășurată și legăturile cu cei din afară, la care eu am răspuns și am arătat lui Zahin toată activitatea ce am desfășurat, felul de organizare, felul cum țineam legătura cu cei din afară prin lăzi cu fundul dublu și în general toată activitatea de Partid ce am desfășurat în închisoarea Jilava, inclusiv legătura mea cu Siguranța Generală, prin Bănciulescu. După aceasta Zahin m'a întrebat ce vreau să fac acum, la care eu am spus că vreau să lucrez în atelier și să activez în mișcarea sindicală; însă Zahin n'a fost mulțumit cu această hotărîre a mea și mi-a îndemnat să lucrez în mișcare și să mă ridic, pentru a-i ajuta mai bine Siguranța. Cu această ocazie mi-a promis că o să pot să lucrez liber, mi-a promis bani și o viață mai ușoară. In concluzia acestei discuții a rămas stabilit ca eu să activez mai departe în mișcare și să capăt încrederea mișcării pentru a mă ridica. In luna Aprilie - Mai 1928, am fost chemat la Siguranță, de către șeful Siguranței, prin agentul Munteanu, în legătură cu denunțul ce-l făcuse proprietăreasa că eu aș fi înjurat națiunea. In drum spre Siguranță am intrat cu agentul Munteanu la o cârciumă, pentru a bea o țuică cu agentul, în scopul de a afla dela acesta pentru ce sunt chemat la Siguranță. Agentul mi-a spus că sunt chemat pentru faptul că am fost reclamat de o femeie, proprietăreasa, că am înjurat națiunea. Eu am spus agentului Munteanu că nu este adevărat și că nu e cazul să mă ancheteze și să-mi facă proces pentru atât și deci să vorbească cu șeful Siguranței în această privință și

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: să-i spună că să mă lase în pace căci și eu am făcut multe pentru Siguranță și mai pot face și în viitor. La Siguranță am explicat șefului Siguranței cum m'a eliberat repede.

Nu știu precis dacă cu această ocazie sau altădată am fost la inspectorul Zahiu, la Siguranță, însă știu că în acest timp am spus lui Zahiu că am fost propus ca secretar al M.O.P.R., propunerea făcută de un delegat străin pe care l-am descris și am spus că am avut o ședință și s'a discutat și faptul că delegatul străin, căruia nu știu precis dacă i-am spus numele adevărat sau cel conspirativ, a plecat în Bulgaria și urmează a se întoarce peste două săptămâni. Deasemenea am arătat că am fost împreună cu acest delegat străin și cu Abraham, la București unde s'a ținut o ședință cu conducerea M.O.P.R.-ului; însă că eu n'am primit această funcție, deoarece Foriș mi-a promis o muncă mai importantă decât a intra în M.O.P.R. Zahiu mi-a spus ca în caz de primesc altă funcție să-l țin la curent și pe el, ceace i-am promis. In Aprilie 1928, am primit însărcinare dela Partid, conducerea locală din Brașov de a legaliza niște documente în legătură cu alegerile comunale. Eu am dat această însărcinare și documentele lui Iliaș Iosif, rugându-l să facă în locul meu, pentru ca eu să pot pleca cu soția la Lemnia, la părinți.

In acest timp a venit acasă la mine sau am întâlnit pe stradă pe agentul Munteanu care mă căuta pentru a-mi cere aceste documente, cu scopul de a împiedeca depunerea listei de candidați a Blocului Muncitoresc Țărănesc în alegerile comunale ce se țineau atunci.

Eu i-am spus lui Munteanu că nu sunt la mine, iar la cererea agentului că la cine s'ar putea afla, eu i-am spus că se poate să se găsească la Iliaș aceste

Semnătura,

3

Urmare: documente, astfel am trăcat pe Ilieș, după care figurantă la urmărit pe Ilieș și ia luat acele documente, în felul acesta împiedicând, cu oarecâte acelor alegerea, depunerea listei de candidați ai Blocului Democrat-Țărănesc. După ce m'am întors dela Congresul Partidului, pe la sfârșitul lunei Iulie, începutul lunei August 1928, aflându-mă la Brașov, am întâlnit pe Ilieș-pe inspectorul Zahiu care m'a întrebat unde am fost, deoarece am lipsit din localitate mult timp, la care eu i-am spus că am fost la Teiuș, atunci el mi-a spus că el i-au avut informații că eu am fost în București pentru reorganizarea Partidului. Zahiu atunci mi-a spus că-seara va trimite agentul după mine pentru a mă duce la el acasă unde să stăm de vorbă. Seara a venit agentul Dumitrescu la mine acasă și am mers împreună la inspectorul Zahiu, după ce mai întâi am stabilit o întâlnire cu agentul în apropierea casei lui Zahiu, pentru a nu plăcea împreună dela mine de acasă. La Zahiu am stat vreo trei ore în care timp i-am vorbit despre Congres, cum a plecat, unde a fost Congresul, despărțirile din Congres, faptul că Kobler nu mai este în conducere și mici cicăleli ce au fost înainte, i-am spus cine face parte din noul Comitet Central al Partidului împreună cu mine, i-am spus că a sosit telegrama dela București dela Harry Goldstein pentru a începe activitatea aceasta și alte informații privind Congresul. Cu această ocazie am cerut lui Zahiu bani deoarece aveam nevoie și acesta mi-a dat 2000 lei. Scurt timp după această discuție cu Zahiu, am primit telegrama de a mă duce la București, fapt care a fost semnat de către figuranți și Zahiu din care mi-a chemat la figurantă, fiind agentul Dumitrescu care a venit la mine acasă, la locuința mea din

Semnătura,

Urmare: strada Ziginului, unde mă mutasem de curând. Cu această ocazie am stat de vorbă cu Zahiu în legătură cu plecarea mea la București și modul în care vom ține legătura. Zahiu a propus să scriu lui; însă eu nu am fost de acord și i-am spus că-i mai bine ca din când în când să vin la Brașov și să i-au legătura direct cu el pentru a-l informa în legătură cu activitatea desfășurată. Zahiu a fost de acord și a rămas stabilită această formă de legătură pentru viitor. Și de data aceasta am cerut lui Zahiu 1000 lei pentru a lăsa soției acasă, bani pe care Zahiu mi i-a dat.

După aceasta am plecat la București și am luat legătura cu Dany Goldstein, înștiințând activitatea. —

Întrebare

Imediat după eliberarea Dvs. din închisoarea Jilava, în 1928, ați fost la Siguranță?; unde, cu cine și ce anume ați discutat?

Răspuns

După achitarea la proces, în Martie 1928, eu, Ilies și Guya am fost trimiși la Siguranța Generală. La Siguranța Generală am fost chemat la dl. inspectorul Bănulescu cu care cred că am purtat discuțiile avute în prima parte a răspunsului anterior, adică prima discuție ce am avut-o cu el fost cu inspectorul Zahiu, în legătură cu activitatea de viitor din închisoarea Jilava și perspectivele de viitor. După aceasta am fost pus în libertate și am fost îndrumat la Siguranța Brașov, unde-mi amintesc, fapt este că imediat după eliberare am mers la Brașov. —

Întrebare

În cadrul relațiilor Dvs. cu Siguranța în această perioadă; după ați fost numai chemat la Siguranță sau dacă te-ați prezentat Dvs. singur, unde și de ce?

Semnătura,

Urmare : Răspuns

În această perioadă mi se pare că am fost odată la inspectorul de siguranță Zahiu, acasă, dar nu știu în care problemă. Această cred că să petrecut în vara anului 1928, cred înainte de plecarea mea la Congresul Partidului. În legătură cu această problemă trebue să mă mai gândesc.

Întrebare

Cu cine și ce ai discutat înainte de a pleca la Congres ?

Răspuns

Înainte de a pleca la Congres am discutat cu Fărîș și cu Nicolschi în legătură cu modul cum se va produce plecarea. Mi sa recomandat să dau un răspuns clar și precis dacă înainte de plecare la Congres am discutat cu Zahiu în legătură cu modul de plecare la Congres, știu însă precis că am discutat cu Zahiu despre faptul că am fost ales delegat pentru Congresul Partidului, cred că am spus ceva și în legătură cu punctul de tranzit al delegaților la granițe, adică orașul Tighina.

Întrebare

Mai ai ceva de spus în legătură cu interogatoriul de azi ?

Răspuns

În legătură cu interogatoriul de azi mă voiu gândi asupra problemelor și voiu completa cu faptele ce-mi voiu aminti ce privește această perioadă.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvînt cu cuvînt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Semnătura,

Mod. 185

2/118

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti str.Romniceanu Nr. 22.

22 Octombrie 1952
Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a început la ora 10 şi 15 minute
" s'a terminat la " 15 şi 20 "

Intrebare:

In urma atitudinii nesincere ce ai avut eri, 21 Octombrie 1952, ancheta a întrerupt interogatoriul şi ţi-a acordat timpul de gândire cerut, astăzi ancheta îţi cere să vorbiţi ?

Răspuns:

Eu n'am avut atitudine nesinceră şi nici acum nu am gând să ascund adevărul. Eu mă străduesc tot timpul ca să restabilesc lucrurile aşa cum s'au petrecut şi voi căuta şi de acum înainte. Eu în faptele care am recunoscut am arătat crima ce am făcut împotriva Partidului şi a clasei muncitoare. Imi este extrem de greu a restabili lucrurile datorită faptului că a trecut mult timp de atunci şi la mine a fost construit în mod fals adevărul. Si între felul în care au fost tot timpul construite la mine adevărul şi realitatea faptelor există o confuzie şi asta mă împiedică să-mi aduc aminte lucrurile exact cum s'au petrecut. Nu pot restabili exact cum s'au petrecut lucrurile, însă fapt este că înainte de a pleca la Congresul Partidului, în 1928, am fost la Siguranţa Gene-

.//.

rală unde am vorbit cu subinspectorul general BANCIULESCU. Lui BANCIULESCU i-am spus că merg cu alţi oameni la Congres, trecerea fiind pe la Tighina, unde se va pune problema reorganizării Partidului. Am mai spus data când pleacă şi alţii tot pentru Congres.BANCIULESCU nu a luat măsuri de arestare sau împiedicarea plecării la Congres, ci a fost de acord să plecăm, rămâhând stabilit ca după Congres să viu şi să spun ce s'a discutat la Congres, cine a fost ales în noua conducere. Deci în această înţelegere cu Siguranţa am plecat eu, împreună cu alte două persoane la Congres. Cum s'a petrecut Congresul am vorbit la un interogatoriu anterior. După cât mi-aduc aminte după ce m'am întors dela Congres nu m'am dus la BANCIULESCU, ci am mers în oraşul Brasov, unde întâlnindumă pe stradă cu inspectorul ZAHIU, m'a învitat la el. Am fost la ZAHIU şi i-am spus unde am fost, apoi faptul că am fost ales în conducerea Partidului şi altele,aşa cum am arătat la un interogatoriu ce mi s'a luat anterior. După aceasta, aşa cum am arătat şi mai înainte am plecat dela Brasov la Bucuresti, pentru a începe activitatea cu DORY GOLSTEIN.La Bucuresti am intrat în ilegalitate şi n'am mai avut legătură cu Siguranţa până la arestarea mea din Decembrie 1928. Când am fost arestat în Decembrie 1928 m'au dus la BANCIULESCU unde mai era de faţă încă un agent sau comisar. BANCIULESCU avea deja rezoluţia Congresului IV al Partidului şi după ce m'a întrebat cum mă numesc şi adresa, mi-a pus în faţă de ce n'am rămas secretar al M.O.P.R.-ului şi ai devenit membru în Comitetul Central al Partidului. Eu negam faptul că sunt membru în Comitetul Central şi i-am spus că sunt la Blocul Muncitoresc Tărănesc. După aceia a luat rezoluţia care era subliniată cu roşu şi albastru şi mi-a pus o serie de întrebări precum că "aceasta şi aceasta vreţi să faceţi voi", la care eu am dat răspunsuri că nu ştiu, n'am făcut eu. BANCIULESCU apoi m'a întrebat dar cine a făcut, BARBU, iar eu am răspuns că nu ştiu şi nu cunosc pe BARBU, apoi m'a întrebat dacă

.//.

n'am auzit de el, la care eu am răspuns că am auzit la Bloc vorbind cineva că BARBU caută un paşaport, aceasta deoarece şi pe mine mă interesa procurarea unui paşaport pentru a pleca din ţară. Eu n'am vrut să vorbesc deschis deoarece în cameră mai era şi un alt agent. BANCIULESCU a înţeles din răspunsurile mele ceeace a vrut el, adică că BARBU este în ţară şi că acuma vrea să plece din nou în străinătate. După ce a luat interogatoriu dela mine, BANCIULESCU m'a chemat încă odată de data asta fiind numai amândoi şi am spus despre venirea lui PAUKER şi DOBROGEANU în ţară, despre care m'a întrebat unde locuesc, eu răspunzând că nu ştiu. Vorbesc dar nu ştiu dacă acesta este adevărul. Nu ştiu sigur dacă aşa s'a petrecut faptele, adică aici sau altădată am vorbit despre PAUKER şi DOBROGEANU. Pe urmă am dat o declaraţie că lucrez la Bloc, aceasta la un alt comisar,deasemenea că banii ce s'au găsit la mine sunt ai Blocului, în realitate erau banii mei. La întrebarea ce mi s'a pus cu cine lucrez la Bloc am spus că cu KANER şi nu ştiu dacă am mai dat şi alte persoane cu care lucrez la Bloc. La Siguranţa Generală am stat numai o zi după care am fost trimis la urmă, în care timp n'am întâlnit nici o persoană din mişcare. A doua zi seara, dela Siguranţa Generală, mi-a dat lucrurile şi din bani looo lei şi cu o maşină mică m'a transportat la gară, fiind însoţit de doi agenţi. La gară mi-a scos bilet de tren până la Brasov, m'au condus la tren şi apoi am plecat singur la Brasov.

Intrebare:

In ce împrejurări ai ajuns la Siguranţa Generală înainte de Congres şi în Decembrie 1928 ?

Răspuns:

Inainte de Congres am ajuns la Siguranţa Generală pe baza înţelegerii ce am avut cu inspectorul ZAHIU dela Brasov. Am mers singur la Siguranţa Generală. Iar în Decembrie 1928 am fost ridicat de pe stradă de către doi agenţi şi dus la Siguranţa Generală.

.//.

Intrebare:

La cine te-ai prezentat prima dată după sosirea dela Congresul Partidului din anul 1928 ?

Răspuns:

După venirea dela Congresul Partidului din 1928 m'am prezentat prima dată la organizaţia de partid din Brasov, anume la ABRAHAM BERNAD, însă nu pentru a face o dare de seamă despre Congres.

Intrebare:

La Siguranţă nu te-ai prezentat ?

Răspuns:

După vre-o săptămână sau două dela sosire, m'am prezentat la inspectorul ZAHIU, la Brasov, pe baza invitaţiei sale.

Intrebare:

Mai înainte vorbeai că BANCIULESCU a făcut înlesniri Congresiştilor de a pleca în străinătate, arată concret cum a făcut aceste înlesniri ?

Răspuns:

Inlesnirea Congresiştilor de a pleca în străinătate a constat în faptul că BANCIULESCU, de faţă fiind şi eu, a vorbit cu cineva în sensul că nişte oameni merg undeva şi să nu fie opriţi sau urmăriţi, fapt care s'a confirmat la Tighina întrucât nu am fost urmăriţi sau stânjeniţi de a trece graniţa în străinătate.

Intrebare:

Intr'un interogatoriu din luna Septembrie 1952, ai fost întrebat în legătură cu împrejurările în care ai plecat la Congresul Partidului din 1928, aţi arătat adevărul ?

Răspuns:

Nu am arătat tot adevărul, nu frământasem problemele din trecut şi am avut o atitudine nejustă faţă de anchetă, o atitudine de neîncredere, care şi mai departe mă împiedică în reconstituirea faptelor mele, ce au fost ascunse tot timpul până azi.

.//.

Intrebare:

La interogatoriul din 18 Octombrie 1952, ţi s'a pus o întrebare concretă, adică cu cine şi ce ai discutat înainte de a pleca la Congres, a fost sincer răspunsul Dtale ?

Răspuns:

Nu a fost sincer răspunsul meu, în sensul că încă nu reuşisem să restabilesc lucrurile aşa cum s'au petrecut, însă atitudinea mea faţă de anchetă nu mai era aceiaşi care a fost înainte, adică acum am toată încrederea în anchetă, sunt hotărât să spun tot adevărul, însă am greutăţi în reconstituirea faptelor,aşa după cum am arătat mai înainte. Cu toate stăruinţele mele de a reuşi să spun tot adevărul şi acum întâmpin greutăţi din cauza memoriei, adică a aducerii aminte a lucrurilor aşa cum s'au petrecut.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez liber şi nesilit de nimeni.

ss. VASILE LUCA

LT COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat cl. Luca Vasile, născut la 8 Iunie 1898, în
Com. Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.-

22 Octombrie 195 2

Orașul București.-

Interogatorul a început la ora 10 și 15 minute

„ s'a terminat la „ 15 și 20 „

Intrebare: În urma atitudinii nesincere ce ai avut ieri, 21 Octombrie 952, ancheta a întrerupt interogatoriul și ți-a acordat timpul de gândire cerut, astăzi ancheta îți cere să vorbești?

Răspuns

Eu n'am avut atitudine nesinceră și nici acuma nu am gând să ascund adevărul. Eu mă străduesc tot timpul ca să restabilesc lucrurile așa cum s'au petrecut și voi căuta și de acum înainte. Eu în fapte ce am săvârșit arătat cinstea ce am făcut împotriva Partidului și a clasei muncitoare. Îmi este extrem de greu a restabili lucrurile datorită faptului că a trecut mult timp de atunci și la mine a fost construit în mod fals adevărul. Și iată felul în care au fost tot timpul construite la mine, adevărul adevărat și realitatea faptelor există o confuzie și este mă împiedică să-mi aduc aminte lucrurile exact cum s'au petrecut. Nu pot restabili exact cum s'au petrecut lucrurile, însă fapt este că înainte de a pleca la Congresul Partidului în 1928, am fost la Siguranța Generală unde am vorbit

Mod. 185 Cuvântul „adevărat" a fost șters nu se va citi.

Semnătura.

Urmare : cu subinspectorul general Băncilescu. Lui Băncilescu i-am spus că merg cu alți oameni la Congres, trecerea fiind pe la Tighina, unde se va pune problema reorganizării Partidului. Am mai spus data când plecăm și alte lucruri pentru Congres. Băncilescu nu a luat măsuri de arestare nu împiedicarea plecării la Congres, ci a fost de acord să plecăm, rămânând stabilit ca după Congres să vin și să spun ce s-a discutat la Congres, cine a fost ales în noua conducere. Deci în acestă înțelegere cu Ignoranta am plecat eu, împreună cu alte două persoane la Congres. Cum s-a petrecut Congresul am vorbit la un interogatoriu anterior. După cât mi-aduc aminte după ce m-am întors de la Congres nu m-am dus la Băncilescu, ci am mers în orașul Brașov, unde întâlnindu-mă pe stradă cu inspectorul Zahiu, m-a invitat la el. Am fost la Zahiu și i-am spus unde am fost, apoi faptul că am fost ales în conducerea Partidului și alte lucruri așa cum am arătat la un interogatoriu ce mi s-a luat anterior. După aceasta, așa cum am arătat și mai înainte am plecat de la Brașov la București, pentru a începe activitatea cu Ștefan Goldstein. La București am intrat în ilegalitate și n-am mai avut legătură cu Ignoranta până la arestarea mea din Decembrie 1928. Când am fost arestat în Decembrie 1928 m-am dus la Băncilescu unde mai era de față încă un agent sau comisar. Băncilescu avea deja rezoluția Congresului IV al Partidului și după ce m-a întrebat cum mi-a mers și aderat, mi-a spus în față-de ce n-am rămas secretar al U.O.P.R. ales și ai devenit membru în Comitetul Central al Partidului. Eu negam faptul că sunt membru în Comitetul Central și i-am spus că sunt la Blocul Muncitoresc-Țărănesc. După aceea a luat rezoluția care era subliniată cu roșu și albastru și mi-a

Semnătura,

2

Urmare: pus o serie de întrebări precum că, acestea și
acestea vreți să faceți voi; la care eu am dat răspun-
suri că nu știu, n'am făcut eu. Bănciulescu
apoi m'a întrebat dar cine a făcut, Barbu, iar eu
am răspuns că nu știu și nu cunosc pe Barbu,
apoi m'a mai întrebat dacă n'am auzit de el, la care
eu am răspuns că am auzit la Bloc vorbind cine-
va că Barbu caută un pașaport, aceasta deoarece și
pe mine mă interesa procurarea unui pașaport pentru
a pleca din țară. Eu n'am vrut să vorbesc deschis
deoarece în cameră mai era și un alt agent. Bănciulescu
a înțeles din răspunsurile mele ceace a vrut el, adică
că Barbu este în țară și că acuma vrea să plece
din nou în străinătate. După ce a luat interogatoriu
dela mine, Bănciulescu m'a chemat încă odată - de data
asta fiind numai amândoi și am spus despre venirea
lui Pauker și Dobrogeanu în țară, despre care m'a în-
trebat unde locuesc, eu răspunzând că nu știu. Vorbesc
dar nu știu dacă acesta este adevărul. Nu știu sigur
dacă așa s'a petrecut faptele, adică aici nu altădată (?)
am vorbit despre Pauker și Dobrogeanu. Pe urmă (?) am dat
o declarație că lucrez la Bloc, aceasta la un alt comisar,
deasemenea că banii ce s'au găsit la mine sunt ai Blocu-
lui, în realitate erau banii mei. La întrebarea ce mi s'a
pus cu cine lucrez la Bloc am spus că cu Kaner
și nu știu dacă am mai dat și alte persoane cu care
lucrez la Bloc. La Siguranța Generală am stat numai
o zi după care am fost trimis la urmă (?), în care timp
n'am întâlnit nici-o persoană din mișcare. A doua
zi seara, dela Siguranța Generală, mi-a dat lucrurile și
din bani 1000 lei și cu o mașină mică m'a transportat

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: la gară, fiind însoțit de doi agenți. La gară mi-au scos bilet de tren până la Brașov, m'au condus la tren și apoi am plecat singur la Brașov.

Întrebare

Tu ce împrejurări ai ajuns la Siguranța Generală înainte de Congres și în Decembrie 1928?

Răspuns

Înainte de Congres am ajuns la Siguranța Generală pe bază înțelegeri ce am avut cu inspectorul Zahiu din Brașov. Am mers singur la Siguranța Generală. Iar în Decembrie 1928 am fost ridicat de pe stradă de către doi agenți și dus la Siguranța Generală.

Întrebare

La cine te-ai prezentat prima dată după sosirea dela Congresul Partidului din anul 1928?

Răspuns

După venirea dela Congresul Partidului din 1928 m'am prezentat prima dată la organizația de partid din Brașov, anume la Abraham Bernad, însă nu pentru a face o dare de seamă despre Congres.

Întrebare

La Siguranță nu te-ai prezentat?

Răspuns

După vre-o săptămână sau două dela sosire, m'am prezentat la inspectorul Zahiu, la Brașov, pe baza invitației sale.

Întrebare

Mai înainte spuneai că Bănuiesc a făcut înțelegeri Congresiștilor de a pleca în străinătate, anume concret cum a făcut acele înțelegeri?

Semnătura,

Urmare : Răspuns

În timpul Congresului de a plecat în străinătate a constat în faptul că Bănciulescu, de față fiind și eu, a vorbit cu cineva în sensul că unii oameni merg undeva și să nu fie opriți sau urmăriți, fapt care s'a confirmat la Triplex întrucât nu am fost urmăriți sau stânjeniți de a trece granița în străinătate. ———

Întrebare

Față în interogatoriu din luna Septembrie 1952, ai fost întrebat în legătură cu împrejurările în care ai plecat la Congresul Partidului din 1928, ai arătat adevărul ? —

Răspuns

Nu am arătat tot adevărul, nu frică de consecințele prezente și am avut o atitudine rezistă față de anchetă, o atitudine de neîncredere, care și mai departe mă împiedica în reconstituirea faptelor mele, ce au fost ascunse tot timpul până azi. ———

Întrebare

În interogatoriul din 18 Octombrie 1952, ți s'a pus o întrebare concretă adică: cu cine și ce ai discutat înainte de a pleca la Congres, a fost sincer răspunsul dat ? ———

Răspuns

Nu a fost sincer răspunsul meu, în sensul că încă nu reușisem să restabilesc lucrurile așa cum s'au petrecut, însă atitudinea mea față de anchetă nu mai era aceiași care a fost înainte, adică acum am totuși încredere în anchetă, sunt hotărât să spun tot adevărul, însă am greutăți în reconstituirea faptelor, așa după cum am arătat mai înainte. Am

Semnătura,

Anchetator
Locotenent.
Dumitrescu F.

Mod. 185

Urmare: toate stăruințele mele de a reuși să ajung tot adevărul și acum întâmpin greutăți din cauza memoriei, adică a aduce aminte a lucrurilor așa cum s-au petrecut.—

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, mustrări și semnez liber și nesilit de nimeni.

Semnătura,

1928 126

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în com. Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti, str. Romniceanu Nr. 22.

29 Octombrie 1952
Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a început la ora 22 şi 30 min.
" s'a terminat la " 24 şi 30 "

Intrebare:

La interogatoriile de până acum, ancheta a fost nevoită să revină de mai multe ori asupra declaraţiilor Dtale care nici în prezent nu conţin tot adevărul. In urma întreruperii anchetei, ai cerut în ziua de 25 Oct.crt, să fi scos la anchetă, însă din cauza pretextului Dtale că nu-ţi aminteşti faptele şi cum s'au întâmplat ele, ancheta a întrerupt din nou interogatoriul; astăzi ancheta îţi cere să declari sincer adevărul în legătură cu activitatea Dtale ce ai desfăşurat după eşirea din închisoarea Jilava, în 1928 ?

Răspuns:

După ce am eşit din închisoarea Jilava, în 1928, am fost dus la Siguranţa Generală, la subinspectorul general BANCIULESCU, care m'a întrebat despre activitatea comuniştilor din închisoare, forma de organizare, cum se făcea legătura cu cei din afară spunându-i despre folosirea lăzilor cu fundul dublu în care primeam material, despre persoanele din afară cu care am ţinut legătura, informaţii despre BORIS STEFANOV, cine-l vizitează, la care i-am spus despre DORIANU, LENUTA FILIPOVICI şi alte persoane pe care am cunoscut. Eu am răspuns la toate întrebările, apoi BANCIULESCU mi-a spus că voi merge la Brasov şi voi ţine legătura cu inspectorul general ZAHIU, căruia să-i dau informaţii.

.//.

După aceasta am fost trimişi la Brasov eu împreună cu ILIES IOSIF, unde după câteva minute ne-a pus în libertate. La Brasov am căutat de lucru, astfel am lucrat la două ateliere mici, totodată activam pe linie sindicală şi în Partid, aşa cum am arătat la interogatoriul anterior. Legăturile mele cu Siguranţa au fost aşa cum am declarat la interogatoriul anterior, adică cu inspectorul de Siguranţă din Brasov, anume ZAHIU m'am întâlnit de 4 ori. La prima întâlnire am discutat cu el problemele ce au fost în închisoare, cine se ocupă cu mişcarea comunistă din localitate (ABRAHAM BERNAD,MELAS,ILIES BARBARA) şi problema lui VARGA GABOR că acesta a primit bani dela Siguranţă de vre-o două ori în total 1500-2000 lei pe care trebuia să-i predea soţiei mele, însă nu i-a predat folosindu-i pentru interesele sale personale. Cu această ocazie ZAHIU a cerut să dau informaţii în legătură cu mişcarea muncitorească din localitate. Mi-a promis că dacă voi face o descoperire mai mare în legătură cu mişcarea muncitorească îmi va da o sumă mai mare. Tot cu această ocazie am primit dela ZAHIU suma de 2000 lei şi m'am gândit să fac o descoperire importantă şi să dau Siguranţei informaţiile necesare pentru care să primesc o sumă mai mare şi pe urmă să-mi aranjez o viaţă,fără a mai avea legătură cu mişcarea muncitorească şi cu Siguranţa. Astfel am acceptat să lucrez în continuare pentru Siguranţă. La a doua discuţie am vorbit despre M.O.P.R., despre delegatul străin. La a treia întâlnire am vorbit despre Congresul Partidului şi despre delegaţii care vor participa la Congres, crezând căci cu aceasta am dat lovitura şi voi căpăta bani mulţi. ZAHIU însă, nu a socotit acest fapt o lovitură prea mare şi a spus că trebue să vadă ce vor face, deci trebue să se consulte cu Siguranţa Generală. Această întâlnire cu ZAHIU, la el acasă, a fost ori înainte de a pleca după delegaţi, ori în timp ce mă înapoiam cu delegaţii pentru a merge la Bucuresti şi la Brasov m'am oprit sub pretextul că trebue să-mi iau rufe, urmând să ajung la Bucuresti cu următorul tren. Cu delegaţii am stabilit să ne întâlnim la Kiselef în Bucuresti, iar după ce m'am întâlnit cu delegaţii i-am lăsat acolo, după care eu am mers până la colţul străzii, unde m'am întâlnit cu un

.//.

agent de Siguranţă cu care am plecat la locuinţa lui BANCIULESCU, cu tramvaiul. Nu cunosc numele agentului care m'a însoţit la BANCIULESCU acasă. La BANCIULESCU am purtat discuţii asupra plecării la Congres, cine pleacă, când şi unde pleacă. Dintre persoanele care plecau la Congres atunci am cunoscut pe FORIS, NICOLSCHI, BENKE şi MATAIS. In discuţiile cu BANCIULESCU, întrucât la Bucureşti nu a fost arestat nimeni dintre delegaţi, am ridicat problema că dacă vreţi să ne arestaţi la Tighina, eu atunci nu vreau să plec. BANCIULESCU m'a asigurat că nu vom fi arestaţi, să n'am nici o grije şi a vorbit cu cineva la telefon să fim lăsaţi liberi. După vre-o oră m'am întors la MATAIS şi BENKE care erau supăraţi că am întârziat şi împreună am plecat la Tighina. După Congres am venit în ţară şi am început activitatea de Partid împreună cu DORY GOLSTEIN ca membrii ai Comitetului Central şi am avut legătură cu Siguranţa în împrejurările arătate în interogatoriile anterioare. Deasemenea, după cât îmi amintesc când am venit dela Brasov la Bucuresti, pentru a-mi începe activitatea sau când am venit în ţară dela Congres, am vorbit cu BANCIULESCU, căruia i-am povestit despre Congres, persoanele alese în conducere. BANCIULESCU a cerut să ştiu legătura cu el şi să-l informez despre activitatea mişcării, însă eu n'am fost de acord şi am susţinut ca să rămân mai departe în legătură cu inspectorul ZAHIU, ceeace BANCIULESCU a fost de acord. Totuşi din Septembrie 1928 până la arestarea mea din Decembrie 1928 n'am fost nici la unul, nici la celălalt.

un mesager

Intrebare:

Consideri că ai arătat tot adevărul în legătură cu activitatea şi legăturile Dtale ce ai avut cu Siguranţa în această perioadă ?

Răspuns:

Consider că în fond am arătat tot adevărul, însă poate să fie confuzii în formă, adică în ce priveşte împrejurările în care s'au petrecut faptele, timpul şi persoanele din Siguranţă cu care am discutat unele probleme din prezentul interogatoriu.

.//.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

ANCHETATOR . ss. Vasile Luca

Lt. Col.

BUTIKA FRANCISC .

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogator

Arestat pe numitul Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București, Str. Romniceanu Nr. 22
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

29 Octombrie 1952

Orașul București. -

Interogatoriul a început la ora 22 și 30 min.

„ s'a terminat la „ 24 și 30 „

Intrebare: La interogatoriile de până acum, ancheta a fost nevoită să revină de mai multe ori asupra declarațiilor tale care nici în prezent nu conțin tot adevărul. În urma întreruperii anchetei, ai cerut în ziua de 25 Oct. ca. să fii scos la anchetă, însă din cauza prezentului tău ce-mi amintești faptele și cum s-au întâmplat ele, ancheta a întrerupt din nou interogatoriul; astăzi ancheta îți cere să declari sincer adevărul în legătură cu activitatea ta ce ai desfășurat după ieșirea din închisoarea Jilava, în 1928 ? ———

Răspuns

După ce am ieșit din închisoarea Jilava, în 1928, am fost dus la Siguranța Generală, la subinspectorul general Brănișteanu care m-a întrebat despre activitatea comuniștilor din închisoare, forma de organizare, cum se făcea legătura cu cei din afară primeam-i despre folosirea tăgăduirii cu fundul dublu în care primeam materialul, despre persoanele din afară cu care am ținut legătura, informații despre Boris Ștefanov cine-l vizitează la care i-am spus despre Gaiganț, Leonte

Semnătura,

Urmare: Filipovici şi alte persoane pe care am cunoscut. Eu am răspuns la toate întrebările, apoi Brăciulescu mi-a spus că voi merge la Braşov şi voi ţine legătura cu inspectorul general Zahiu căruia să-i dau informaţii. După aceasta am fost trimis la Braşov cu împreună cu Ilieş Iosif ~~unde~~ după câteva minute m-a pus în libertate. La Braşov, am căutat de lucru, astfel am lucrat la două ateliere mici, totodată activam pe linie sindicală şi în Partid aşa cum am arătat la interogatoriul anterior. Legăturile mele cu Siguranţa au fost aşa cum am declarat la interogatoriul anterior, adică cu inspectorul de Siguranţă din Braşov, anume Zahiu m'am întâlnit de 4 ori. La prima întâlnire am discutat cu el problemele ce au fost în închisoare, cine se ocupă cu mişcarea comunistă din localitate (Abraham Bernad, Melas, Ilieş Barbara) şi problema lui Varga Gabor că acesta a primit bani dela Siguranţă de vreo două ori în total 1500-2000 lei, pe care trebuia să-i predea soţiei mele, însă nu i-a predat, folosindu-i pentru interesele sale personale. Cu această ocazie Zahiu a cerut să dau informaţii în legătură cu mişcarea muncitorească din localitate. Mi-a promis că dacă voi face o descoperire mai mare în legătură cu mişcarea muncitorească îmi va da o sumă mai mare. Tot cu această ocazie am primit dela Zahiu suma de 2000 lei şi m'am gândit să fac o descoperire importantă şi să dau Siguranţei informaţiile necesare pentru care să primesc o sumă mai mare şi pentru ca să-mi aranjez o viaţă, fără a mai avea legătură cu mişcarea muncitorească şi cu Siguranţa. Astfel am acceptat să lucrez în continuare pentru Siguranţă. La a doua discuţie am vorbit despre M.O.P.R., despre delegatul străin. La a treia întâlnire am vorbit despre Congresul Partidului şi despre delegaţii care vor

Semnătura,

2 131

Urmare: participa la Congres, crezând că cu aceasta am dat lovitura și voi căpăta bani mulți. Zahin, însă n-a socotit acest fapt o lovitură prea mare și a spus că trebuie să vadă ce va face, deci trebuie să se consulte cu Siguranța Generală. Această întâlnire cu Zahin, la el acasă, a fost ori înainte de a pleca după delegați, ori în timp ce mă înapoiam cu delegații pentru a merge la București; și la Brașov m'am oprit sub pretextul că trebue să-mi iau rufe, urmând să ajung la București cu următorul tren. Cu delegații am stabilit să ne întâlnim la Kiseleff, în București, iar după ce m'am întâlnit cu delegații i-am lăsat acolo, după care eu am mers până la colțul străzii ~~am luat tramvaiul și am mers la Ș.~~, unde m'am întâlnit cu un agent de siguranță cu care am plecat la locuința lui Bănciulescu, cu tramvaiul. Nu cunosc numele agentului care m'a însoțit la Bănciulescu acasă. La Bănciulescu am purtat discuții asupra plecării la Congres, cine pleacă, când și unde pleacă. Dintre persoanele care plecau la Congres atunci am cunoscut pe Foriș, Nicoloschi, Benke și Matuis. In discuțiile cu Bănciulescu, întrucât la București un a fost arestat nimeni dintre delegați, am ridicat problema că dacă veți să ne arestați la Tighina, eu atunci nu vreau să plec. Bănciulescu m'a asigurat că nu vom fi arestați, să n'am nici-o grijă și a vorbit cu cineva la telefon să fim lăsați liberi. După vre-o oră m'am întors la Matuis și Benke care erau supărați că am întârziat și împreună am plecat la Tighina. După Congres am venit în țară și am început activitatea de Partid împreună cu Dory Goldstein ca membri ai Comitetului Central și am avut legătura cu Siguranța în împrejurările arătate în interogatoriile anterioare. // Deasemenea

cuvintele „am luat tramvaiul și am mers la" s'au șters nu se vor citi.- [signature]

Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare: după cât îmi amintesc când am venit dela Brașov la București pentru a-mi începe activitatea sau când am venit în țară dela Congres, am vorbit cu Brâncilescu căruia i-am povestit despre Congres, persoanele alese în conducere. Brâncilescu a cerut să fii legătura cu el și să-l informez despre activitatea mișcării, însă eu n'am fost de acord și am susținut ca să rămân mai departe în legătură cu inspectorul Zahiu, ceace Brâncilescu a fost de acord. Totuși din Septembrie 1928 până la arestarea mea din Decembrie 1928 n'am fost nici la unul, nici la celălalt.

Întrebare

Consideri că ai arătat tot adevărul în legătură cu activitatea și legăturile D-tale ce ai avut cu Siguranța în aceste perioade?

Răspuns

Consider că în fond am arătat tot adevărul, însă poate să fie confuzii în formă, adică în ce privește împrejurările în care s'au petrecut faptele, timpul și persoanele din Siguranță cu care am discutat unele probleme din prezentul interogatoriu.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez liber și nesilit de nimeni.

[signature]

Anchetator

Lt. Maj. [signature]

[illegible] Fl.

cuvântul „confuzii" s'a adăugat se va citi:- Semnătura, [signature]

-„- „din Siguranță" s'a adăugat se va citi:-

R/132

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în com. Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti, str. Romniceanu Nr. 22.

1 Noembrie 1952
Oraşul Bucuresti
Interogatoriul a început la ora 22 şi ....min.
" s'a terminat la " 23 şi .... "

Intrebare:
Dacă mai ai ceva de adăugat la interogatoriul luat la 30 Octombrie 1952, cu privire la activitatea şi legăturile Dtale ce ai avut cu Siguranţa până a începe activitatea ca membru al C.C. P.C.R. din anul 1928 ?

Răspuns:
In afară de cele declarate până în prezent nu mai am nimic de adăugat.

Intrebare:
Ancheta îţi cere să arăţi sincer activitatea şi legăturile Dtale cu Siguranţa ce ai avut în calitate de membru al C.C. al P.C.R. din 1928 ?

Răspuns:
Activitatea ce am avut-o în mişcarea muncitorească după sosirea mea în Bucuresti, în 1928, am arătat-o într' un proces verbal de interogatoriu anterior. Până după sosirea celorlalţi membrii ai C.C. P.C.R. din străinătate ceeace s'a întâmplat cu o lună şi jumătate, două, după sosirea mea în ţară împreună cu DORY GOLSTEIN din August 1928, dela Congresul Partidului ce s'a ţinut în Uniunea Sovietică, n'am avut funcţii în Comitetul Central şi nici alte sarcini, decât sarcina de a relua legăturile cu cadrele Partidului din Bucuresti şi Provincie şi de a îndruma activitatea de Partid şi a organizaţiilor de massă pe pe baza hotărărilor Congresului. Astfel am luat legătura

.//.

cu IMRE ALADAR secretar general al Consiliului Sindicatelor Unitare, MARGULIUS din conducerea M.O.P.R-ului, LUCRETIU PATRASCANU din conducerea Blocului Muncitoresc-Tărănesc, ŞEIVA AVERBUCH din conducerea U.T.C-ului, POPESCU DOREANU şi alţi activişti. Această activitate am dus-o până în Februarie 1929. In ziua de 23 Decembrie 1928 am fost ridicat de pe stradă, de către doi agenţi, nu departe de locuinţa mea şi am fost dus la Siguranţa Generală. La percheziţie mi s'au ridicat bani vre-o 16.000 lei şi în buzunarul paltonului mi-a găsit o rezoluţie a Congresului. După vre-o jumătate oră m'a introdus la BANCIULESCU care avea pe birou o Rezoluţie a Congresului subliniată cu roşu şi albastru care nu ştiu dacă era rezoluţia găsită la mine sau altă rezoluţie. BANCIULESCU m'a întrebat unde locuiesc şi avea pe masă o schiţă a locuinţei mele, apoi m'a întrebat dacă eu am scris rezoluţia sau altcineva, eu am recunoscut că rezoluţia a fost scrisă de BARBU pe care l-am denunţat că se pregăteşte să plece în străinătate şi că are paşaport, dând şi numele pe care nu mi-l mai amintesc. Deasemenea că paşaportul trebuia să-l procur eu cu ajutorul lui PATRASCANU.

Am fost întrebat de adresa lui BARBU, însă n 'am putut-o da, deoarece n'o cunoşteam şi atunci BANCIULESCU mi-a cerut să dau o casă unde ţineam şedinţe, astfel eu am dat o casă ce se afla pe o stradă ce se făcea din str. Uranus în apropiere de Arsenal, unde se ţinuse odată o şedinţă a conducerei Partidului şi unde locuia DOBROGEANU GHEREA. După puţin timp dela aceasta DOBROGEANU GHEREA a căzut chiar în această locuinţă. Alte discuţii cu BANCIULESCU, decât ce am declarat la interogatoriile anterioare, deocamdată nu ştiu dacă am mai avut. Am mai stabilit cu BANCIULESCU ca atunci când vor avea nevoie, deoarece lucram în Bucuresti, să mă ridice şi astfel să le dau informaţiile ce vor cere. Tot la această arestare, după prima discuţie cu BANCIULESCU, am dat o declaraţie în faţa unui comisar, în care am arătat că lucrez la Blocul Muncitoresc-Tărănesc şi că banii ce s'au găsit la mine sunt banii gazetei Blocului. Această declaraţie am dat-o în acel fel pentruca în caz de vrea să mă trimită în Justiţie, să nu apar că activez pe linia şi în conducerea Partidului, ci

pe linia Blocului Muncitoresc Tărănesc. După aceasta, în seara zilei de 24 Decembrie 1928, adică după o zi, am fost trimis la gară, într'o maşină mică împreună cu doi agenţi, care mi-au scos bilet de tren până la Braşov, apoi m'au urcat în tren şi au aşteptat până la plecarea trenului, după care mi-am continuat drumul cu trenul până la Brasov singur. La plecare, BANCIULESCU nu mi-a dat decât looo lei din ceî 16.ooo ce-i avusesem asupra mea, restul mi i-a reţinut spunând că nu sunt banii mei şi deci îi confiscă.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

ss. Vasile Luca

LT COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

Proces-Verbal de interogator

Arestat Vl. Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898 în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.

1 Decembrie 1952

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 22 și ... min.
„ s'a terminat la „ 0,3 și ... „

Intrebare: Dacă mai ai ceva de adăugat, la interogatoriul luat la 30 Octombrie 1952, cu privire la activitatea și legăturile Dvs. ce ai avut cu figuranță până a începe activitatea ca membru al C.C. P.C.R. din anul 1928 ?

Răspuns

Fiind afară de cele declarate până în prezent nu mai am nimic de adăugat.

Întrebare

Ancheta îți cere să arăți sincer activitatea și legăturile Dvs. cu figuranță, ce ai avut în calitate de membru al C.C. al P.C.R. din 1928 ?

Răspuns

Activitatea ce am avut-o în mișcarea muncitorească după sosirea mea, în București, în 1928, am arătat-o într'un proces-verbal de interogatoriu anterior. Până după sosirea celebrului membru al C.C. P.C.R. din străinătate care să întâmplat cu o lună și jumătate, două

Semnătura:

Mod. 185

Urmare: după sosirea mea în țară împreună cu Dori Goldstein din August 1928, dela Congresul Partidului ce sa ținut în Uniunea Sovietică, n'am avut funcții în Comitetul Central și nici altă sarcină, decât sarcina de a relua legăturile cu cadrele Partidului din București și Provincie și de a îndruma activitatea de Partid și a organizațiilor de masă pe baza hotărârilor Congresului. Astfel am luat legătura cu Imre Aladar secretar general al Consiliului Sindicatelor Unitare, Magyaros din conducerea M.O.P.R.-ului, Lucrețiu Pătrășcanu din conducerea Blocului Muncitoresc-Țărănesc, Leiba Averbuch din conducerea U.T.C.-ului, Popescu Doreanu și alți activiști. Aceaste activitate am dus-o până în Februarie 1929. La ziua de 23 Decembrie 1928, am fost ridicat de pe stradă, de către doi agenți, nu departe de locuința mea și am fost dus la Siguranța Generală.

La perchiziție mi sa ridicat bani vre-o 16.000 lei și în buzunarul paltonului mi-a găsit o rezoluție a Congresului. După vre-o jumătate oră m'a introdus la Brăiciulescu care avea pe birou o rezoluție a Congresului subliniată cu roșu și albastru care nu știu dacă era rezoluția găsită la mine sau altă rezoluție. Brăiciulescu m'a întrebat unde locuesc și avea pe masă o schiță a locuinței mele, apoi m'a întrebat dacă eu am scris rezoluția sau altcineva, eu am recunoscut că rezoluția a fost scrisă de Barbu pe care l-am denunțat că se pregătește să plece în străinătate și că are pașaport, dând și numele pe care nu mi-l mai amintesc. Deasemenea că pașaportul trebuia să-l procure eu cu ajutorul lui Pătrășcanu.

Am fost întrebat de de adresa lui Barbu, însă n'am putut-o da, deoarece n'o cunoșteam și atunci Brăiciulescu mi-a cerut să dau o casă unde țineam ședințe, astfel

Semnătura, [signature]

Urmare: eu am dat o casă ce se afla pe o stradă ce se face din Str. Uranus în apropiere de Arsenal, unde se ținuse odată o ședință a conducerii Partidului și unde locuia Dobrogeanu Gherea. După puțin timp dela aceasta Dobrogeanu Gherea a căzut chiar în această locuință. Alte discuții cu Bănculescu, decât ce am declarat la interogatoriile anterioare, deocamdată nu știu dacă am mai avut. Am mai stabilit cu Bănculescu ca atunci când vor avea nevoie, deoarece lucram în București, să mă ridice și astfel să le dau informațiile ce vor cere. Tot la această arestare, după prima discuție cu Bănculescu, am dat declarație în fața unui comisar în care am arătat că lucrez la Blocul Muncitoresc-Țărănesc și că banii ce s'au găsit la mine sunt banii gazetei Blocului. Această declarație am dat-o în acel fel pentrucă în caz de vrea să mă trimită în justiție să nu apar că activez pe linia și în conducerea Partidului ci pe linia Blocului Muncitoresc-Țărănesc. După aceasta în seara zilei de 24 Decembrie 1928, adică după o zi, am fost trimis la gară, într'o mașină mică împreună cu doi agenți care mi-au scos bilet de tren până la Brașov, apoi m'au urcat în tren și au așteptat până la plecarea trenului, după care mi-am continuat drumul cu trenul la Brașov singur. La plecare, Bănculescu nu mi-a dat decât 1000 lei din cei 16000 cei avusesem asupra mea, restul mi-a reținut spunând că nu sunt bani mei și deci îi confiscă.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în total cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Anchetator
Lt. Col. [signature]
Butyka Fr.

Semnătura, [signature]

Mod. 185

1378

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti, str. Romniceanu Nr. 22.

4 Noembrie 1952
Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a început la ora 20 şi 15 min
" s'a terminat la " 0 şi 1 "

Intrebare:
Ancheta te întreabă dacă ai declarat tot adevărul la interogatoriul din 1 Noembrie 1952, în legătură cu aducerea Dtale la Siguranţa Generală, în Decembrie 1928 şi în ce priveşte discuţiile ce ai avut la Siguranţă ?

Răspuns:
Cu ocazia arestării din Decembrie 1928 am fost dus la VINTILA IONESCU, inspector General la Siguranţa Generală, unde am mers împreună cu BANCIULESCU. In afară de cele declarate la interogatoriul din 1 Noembrie 1952, la VINTILA IONESCU am fost întrebat cine a scris rezoluţia, iar eu am spus că BARBU a scris-o, deasemenea m'a întrebat unde s'a tipărit rezoluţia, la care eu am răspuns că s'a tipărit afară din ţară şi anume la Tiraspol. Nu ştiu dacă înainte sau după această arestare din Decembrie 1928, am stabilit cu BANCIULESCU legătura pentru a da periodic informaţii despre mişcarea muncitorească, în care scop m'a pus în legătură cu un agent de Siguranţă prin care transmiteam verbal informaţiile.

La început mă întâlneam cu acest agent de Siguranţă pe stradă, apoi am aranjat să ne întâlnim la locuinţa avocatului LASCAR SARAGA din Bucuresti str. Sfinţii

.//.

Apostoli, unde m'am întâlnit cu agentul de Siguranţă, timp de aproximativ două luni şi i-am dat informaţii, apoi am întrerupt întâlnirile la LASCAR SARAGA, deoarece acesta începuse să bănuiască ceva.

Menţionez că în ce priveşte întâlnirile mele cu agentul de Siguranţă la LASCAR SARAGA, acesta nu cunoştea cine este persoana şi care este scopul întâlnirilor, deoarece eu dela început i-am prezentat pe acest agent lui SARAGA, ca un om din mişcare, cu care am întâlniri în legătură cu mişcarea. Totodată i-am pus în vedere să nu vorbească nimănui despre aceste întâlniri, nici chiar persoanelor din mişcare, deoarece este un om secret al mişcării. Agentului de Siguranţă cu care m'am întâlnit la SARAGA, i-am dat informaţii în legătură cu întâlnirile ce aveam cu persoane din mişcarea legală şi ilegală şi alte evenimente şi acţiuni din mişcare. La arestarea din Decembrie 1928, comisarul de serviciu a remarcat la mine îmbrăcăminte (palton) şi o servietă nouă ce o cumpărasem atunci însă în care nu aveam nimic, decât hârtie albă. La plecare, eu văzând că admiră servieta şi chiar BANCIULESCU a spus că nici inspectorul general nu are o asemenea servietă, am lăsat acea servietă la un comisar pentru a o da lui VINTILA IONESCU drept recompensă pentrucă m'a pus în libertate. Când eram în gară, la poliţia gării cu agenţii pentru a pleca la Brasov, a venit un agent dela Siguranţa Generală şi mi-a adus servieta, spunând că BANCIULESCU mi-a trimis servieta pe care am uitat-o acolo.

Intrebare:

In ce împrejurări a ajuns Siguranţa în posesia rezoluţiei Congresului al IV-lea al Partidului ?

Răspuns:

Rezoluţia Congresului al IV-lea al Partidului a fost găsită de către Siguranţă la mine în buzunarul paltonului cu ocazia arestării din Decembrie 1928. Totuşi când am fost introdus la BANCIULESCU, am văzut o rezoluţie subliniată cu roşu şi albastru, credeam că alta decât cea găsită la mine. De aceea după ce mi-a dat drumul dela Siguranţă am cerut să fie strânse toate rezoluţiile ce au

.//.

fost răspândite în Bucuresti. Grupul MARGULIUS n'a predat rezoluţia decât după ce am insistat de mai multe ori, care era subliniată cu roşu şi albastru ca şi cea pe care o văzusem la Siguranţă. După aceasta am acuzat grupul MARGULIS precum că dela ei ar fi ajuns rezoluţia la Siguranţă.

Intrebare

Care era realitatea ?

Răspuns:

Realitatea era că rezoluţia aflată la Siguranţa Generală a fost a mea, iar restul în legătură cu MARGULIS a fost numai o înscenare pentru a acoperi faptul că rezoluţia mea a fost la Siguranţă.

Intrebare:

In interogatoriul dela 1 Noembrie 1952 ai vorbit despre o sumă de bani care a fost confiscată de către Siguranţă cu ocazia arestării din Decembrie 1928, a cui era această sumă şi dacă ai vorbit cu cineva atunci despre acest fapt ?

Răspuns:

Suma de bani confiscată de către Siguranţă, erau banii mei personali, însă la Siguranţă am declarat că sunt banii Blocului, strânşi pentru gazeta "Inainte". La plecare BANCIULESCU nu mi-a dat decât looo lei, iar restul i-a oprit spunând că nu-i banii mei şi-i confiscă. După ce mi s'a dat drumul dela Siguranţă, am spus conducerii Partidului acest fapt şi apoi am hotărât să trimitem pe MIHAILEANU, secretarul Blocului Muncitoresc Tărănesc, la Siguranţă pentru a ridica banii, ceeace a şi făcut, bani pe care mi i-a predat mie.

Intrebare:

Mai ai ceva de adăugat la cele declarate în acest interogatoriu ?

Răspuns:

Nu mai am nimic de adăugat. Ceeace mi-am adus aminte am declarat.

Intrebare:

Consideri că ai arătat tot adevărul ?

Răspuns:

.//.

Eu consider că în felul cum am putut reconstitui lucrurile, am arătat tot adevărul.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez liber şi nesilit de nimeni.

ss. Vasile Luca

LT COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogator

Arestat M. Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie liceștus, căsătorit,
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu, în București Str. Comunei nr. 22

4 Decembrie 1952

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 20 și 11 min.
„ s'a terminat la „ 0 și 1 „

Intrebare: Anchetat fiind întrebat dacă ai declarat tot adevărul, la interogatoriul din 1 Decembrie 1952, în legătură cu aducerea ta la Siguranța Generală, în Decembrie 1928, și în ce privește discuțiile ce ai avut la Siguranță?-

Răspuns

Cu ocazia arestării din Decembrie 1928, am fost dus la Vinitza - Ionescu, inspector general la Siguranța Generală, unde am mers împreună cu Bărcilescu. În afară de cele declarate la interogatoriul din 1 Decembrie 1952, la Vinitza Ionescu am fost întrebat cine a scris regulamentul, iar eu am spus că Barbu a scris-o, deasemenea mi-a întrebat unde s'a tipărit regulamentul, la care eu am răspuns că s'a tipărit afară din țară și anume la Tiraspol. Nu știu dacă imediat sau după această arestare din Decembrie 1928, am stabilit cu Bărcilescu legătura pentru a da periodic informații despre mișcarea muncitorească, în care scop mi-a pus în legătură cu un agent de Siguranță pe care trebuiam numai verbal informațiile. La început mă întâlneam cu acest agent de Siguranță pe strada-

Semnătura,

Urmare: apoi am aranjat să ne întâlnim la locuința avocatului Lascăr Saraga din București Str. Gh. Sporbeli, unde m'am întâlnit cu agentul de siguranță - timp de aproximativ două ore și i-am dat informații, apoi am întrerupt întâlnirea la Lascăr Saraga, deoarece acesta începuse să bănuiască ceva.

Menționez că în cursul întâlnirii mele cu agentul de siguranță la Lascăr Saraga, acesta mi-a cunoscut cine este persoana și care este scopul întâlnirii, deoarece eu dela început i-am prezentat pe acest agent lui Saraga, ca un om din mișcare, cu care am întâlnire în legătură cu misiunea întocmită - i-am pus în vedere să nu vorbească nimănui despre această întâlnire, căci chiar persoanele din mișcare, deasemenea este un om secret al mișcării. Agentului de siguranță cu care m'am întâlnit la Saraga, i-am dat informații în legătură cu întâlnirile ce aveam cu persoane din mișcarea legală și ilegală și alte evenimente și acțiuni din mișcare. La sosirea din Dec. 1928, controlul de serviciu a remarcat la mine îmbrăcămintea (paltonul) și o servietă nouă - ce o cumpărasem atunci în care nu aveam nimic, decât hârtie albă. La plecare, eu văzând că voluminoasa servietă și chiar Bănicioiu a spus că mi-ar inspectorul general nu are o asemenea servietă, am lăsat acea servietă la un comisar pentru a o da lui Vintilă Ionescu drept recompensă pentrucă m'a pus în libertate. Când eram în gară, la polițele gării cu agenții pentru a pleca la Brașov, a venit un agent dela Siguranța Generală și mi-a adus servieta, spunând că Bănicioiu mi-a trimis servieta pe care am uitat-o acolo. —

Întrebare

Ce se împotrivește să ajungă Siguranța în posesia regulei Congresului al IV-lea al Cadeților? —

Semnătura,

Urmare: Răspuns

Rezoluția Congresului al IV al Partidului a fost găsită de către Siguranță la mine în buzunarul paltonului, cu ocazia arestării din Decembrie 1948. Totuși când am fost introdus la Bănielescu am văzut o rezoluție publicată cu roșu și albastru și credeam că altă decât aceia găsită la mine. Deaceea după ce mi-a dat drumul dela Siguranță am cerut să fie chemat toate ziarele ce au fost răspândite în București. Grupul Marinescu mi-a predat rezoluția decât după ce am insistat de mai multe ori care era publicată cu roșu și albastru ca și cea pe care o văzusem la Siguranță. După aceasta am acuzat grupul Marinescu precum că dela el ar fi ajuns rezoluția la Siguranță.

Întrebare

Care era realitatea?

Răspuns

Realitatea era că rezoluția aflată la Siguranța Generală a fost a mea iar restul în legătură cu Marinescu a fost numai o înscenare pentru a acoperi faptul că rezoluția mea a fost la Siguranță.

Întrebare

În interogatoriul dela 1 Decembrie 1952, ai vorbit despre o sumă de bani care a fost confiscată de către Siguranță cu ocazia arestării din Decembrie 1948, a cui era această sumă și dacă ai vorbit cu cineva anume despre acest fapt?

Răspuns

Suma de bani confiscată de către Siguranță, erau bani mei personali, iară la Siguranță am declarat că sunt bani Blocului, o bănuiesc pentru gazetă. Înainte de plecare, Bănielescu mi-a dat decât 500 lei, iar restul i-a oprit spunându-mi că mi-i bani mei zis și grăsire.

Semnătura

Urmare: După ce mi s-a dat drumul dela Siguranță, am spus conducerii Partidului acest fapt și apoi am hotărât să trimitem pe Mihăilescu, secretarul Blocului Muncitoresc Țărănesc, la Siguranță pentru a ridica banii, care a și făcut, banii pe care mi i-a predat mie. ———

Întrebare

Mai ai ceva de adăugat la cele declarate în acest interogatoriu ? ———

Răspuns

Nu mai am nimic de adăugat. Ceea ce mi-am adus aminte am declarat. ———

Întrebare

Consideri că ai arătat tot adevărul ? ———

Răspuns

Eu consider că în felul cum am putut reconstitui lucrurile, am arătat tot adevărul. ———

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, mi-l semnez, liber și nesilit de nimeni. ———

Anchetator
Lt. Col.
Butyka Fr.

Semnătura,

143

928

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

1o Noembrie 1952, Bucureşti.

Interogatoriul a început la ora 10 15

" s'a terminat " 16...

Intrebare:

Ai ceva de adăugat la ultimul interogatoriu cu privire la aducerea d-tale la Siguranţa Generală, în Decembrie 1928?

Răspuns:

Corectez cele declarate la interogatoriul anterior privind arestarea mea din Decembrie 1928 şi precizez că servieta cu rezoluţia Congresului IV şi alt material de partid a ajuns la Siguranţă nu în momentul arestării mele, ci a a fost dat de mine înainte cu câteva zile omului Siguranţei cu care ţineam legătură la SARAGA în casă. Tot aşa înainte de arestarea mea, am denunţat pe un bulgar ce a venit în ţară pe linia mişcării pentru a organiza canalul de trecere a oamenilor din mişcare, din Bulgaria prin teritoriul nostru mai departe în străinătate. Aceasta s'a petrecut înainte de întâlnirea mea cu acest bulgar cu care trebuia să iau legătură, întrucât înainte de aceasta cu o oră m'am întâlnit cu omul de legătură al Siguranţei şi deoarece acesta mă reţinea cu discuţiile, eu i-am spus să mă lase deoarece am o întâlnire şi i-am spus la cererea sa cu cine am întâlnire, după care agentul nu mi-a mai dat voie să merg la întâlnire, dimpotrivă a luat măsuri ca bulgarul să fie arestat şi chiar a fost arestat. După câteva zile am fost şi eu arestat şi am fost întrebat şi în legătură cu bulgarul, la care eu am dat informaţii cine este şi cu ce scop a venit în ţară. După aceasta, în timp ce eu am fost arestat, acel bulgar a fost expulzat în Bulgaria. Cu ocazia acestei arestări a mea, am fost dus şi

ss. Vasile Luca

.//.

la VINTILA IONESCU,care după discuţii mi-a spus că m'am încadrat ca agent de siguranţă cu salariu lunar de 3ooo lei, urmând a-mi da salariu din urmă,însă dela eşirea mea din închisoare de când am început a lucra cu Siguranţa Generală. Astfel trebuia să înmâneze circa 15-18.ooo lei salariu din urmă,însă BANCILESCU n'a executat ordinul şi mi-a dat,la plecare numai looo lei din salariu ce mi se fixase,iar diferenţa urma să mi-o dea altădată,însă n'am mai primit niciodată decât cei 16.ooo lei pe care mi-i confiscase la arestare. Tot cu această ocazie am stabilit cu BANCILESCU să reduc întâlnirile cu omul de legătură al Siguranţei,deoarece începuse să bată la ochi,la SARAGA şi astfel rapoartele informative pentru Siguranţă să le trimit prin poştă,la adresa Siguranţei Generale,ceeace am şi făcut,depunând plicurile la poşta centrală.-

Intrebare:

Cine a fost activistul bulgar şi cum ai aflat d-ta că acesta a fost arestat?

Răspuns:

Nu ştiu cine a fost acest activist bulgar şi nu-mi amintesc numele lui. De arestarea lui am aflat dela Comitetul Central al Partidului,prin DORI GOLSTEIN şi totodată s'a pus problema a se face campanie pentru ca acest activist bulgar să nu fie expulzat.-

Intrebare:

Cine a mai cunoscut acest caz dintre persoanele din mişcarea muncitorească cu care d-ta lucrai împreună?

Răspuns:

Acest caz a mai fost cunoscut de către GANEV,NICOLSCHI,DORI GOLSTEIN şi PAUKER.-

Intrebare:

In ultimul interogatoriu ai arătat că înainte sau după arestarea d-tale din Decembrie 1928,ai avut legătură cu o persoană intermediară între d-ta şi subinspectorul general de siguranţă BANCILESCU; când s'a întâmplat acest fapt concret şi cine era acest intermediar?

Răspuns:

Legătura cu subinspectorul BANCILESCU printr'o persoană intermediară a fost înainte de arestarea mea din Decembrie 1928,adică după ce am venit în Bucureşti în Aug 1928.Această persoană intermediară era un agent sau

ss.Vasile Luca

comisar de siguranţă,nu ştiu cine era.-

Intrebare:

In ce împrejurări ai venit în contact cu agentul de siguranţă?

Răspuns:

Cu ocazia când am mers la Siguranţa Generală,după ce am venit la Bucureşti,în August 1928,subinspectorul de siguranţă BANCIULESCU m'a pus în legătură cu un om al Siguranţei,nu ştiu unde la Siguranţa Generală sau pe stradă.-

Intrebare:

In ce împrejurări s'a întâmplat angajarea d-tale ca agent de siguranţă?

Răspuns:

La arestarea mea în Decembrie 1928,pentru faptul că Siguranţa mi-a fixat salariu,eu deacuma considerându-mă agent de siguranţă,încadrat pe faţă,pentru care fapt eu am cerut dela BANCILESCU insigna de agent,însă BANCILESCU mi-a spus că trebue să mă întorc şi să lucrez mai departe în mişcare de unde să dau informaţii şi că aceasta este misiunea mea fără a fi nevoie de insignă deoarece dacă sunt arestat mă va scoate ei.-

Intrebare:

Cum aţi ajuns la concluzia ca informaţiile pentru Siguranţă să fie transmise prin poştă şi ce aţi stabilit în legătură cu felul în care să ajungă aceste informaţii la Siguranţă?

Răspuns:

Intrucât întâlnirile cu omul de legătură al Siguranţei erau prea dese,eu am propus să nu mă mai întâlnesc cu acest om,deoarece bate la ochi. Atunci BANCILESCU a fost de acord să mă întâlnesc mai rar cu omul de legătură al Siguranţei,adică odată pe lună,în schimb informaţiile ce am să le trimit în plic,prin poştă,pe adresa Siguranţei Generale. Am mai stabilit ca plicurile să le pun într'o cutie de scrisori dela poşta centrală,deasemenea scrisorile să le semnez cu iniţialele,nu-mi aduc aminte care anume.-

ss.Vasile Luca

.//.

Intrebare:

După ce ai plecat dela Bucureşti la Braşov,în 1928, cu cine te-ai întâlnit şi ce ai discutat?

Răspuns:

La Braşov m'am întâlnit cu BERGER ALADAR şi i-am spus să ia legătură cu locala de partid,vorbind în acest sens şi cu ILIES BARBARA (BORCEA).In aceeaş zi după amiază,aflându-mă la cumnatul meu anume SÖCI IULIU la masă,a venit după mine agentul MUNTEANU ION şi mi-a comunicat ca seara la ora 8 să merg la inspectorul de siguranţă ZAHIU acasă. Am mers la ZAHIU şi am discutat în legătură cu cele petrecute la Siguranţa Generală,apoi despre venirea lui BERGER şi altele.-

Intrebare:

Mai ai ceva de adăugat la interogatoriul de azi?

Răspuns:

Altceva nu-mi aduc aminte.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

LT.COLONEL DE SECURITATE

Fr.Butyka

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogator

Arestat v/ Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Sarme, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

10 Decembrie 1952

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 10 și 15 min.

„ s'a terminat la „ 16 și „

Intrebare: Ai cerut de adăugat la ultimul interogatoriu cu privire la aducerea Dvoastră la Siguranța Generală, în Decembrie 1928 ?

Răspuns

Confirmez cele declarate la interogatoriul anterior privind arestarea mea din Decembrie 1928 și precizez că scrierea cu privire la Congresul IV și alt material de partid a ajuns la Siguranță nu în momentul arestării mele, ci a fost dat de mine, înainte cu câteva zile omului Siguranței cu care țineam legătura la Sarsa în casă. Tot așa înainte de arestarea mea, am denunțat pe un bulgar ce a venit în țară pe linia mișcării pentru a organiza canalul de trecere a oamenilor din mișcare, din Bulgaria prin teritoriul nostru mai departe în străinătate. Aceasta s'a petrecut înainte de întâlnirea mea cu acest bulgar cu care trebuia să țin legătura, întrucât înainte de aceasta cu o oră m'am întâlnit cu omul de legătură al Siguranței și deoarece acesta mă retrăsese cu discuții, eu i-am spus să nu mă lase deoparte am o întâlnire și i-am spus.

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: la cererea sa, cu cine am întâlnire după care agentul nu mi-a mai dat voe să merg la întâlnire, dimpotrivă a luat măsuri ca bulgarul să fie arestat și chiar a fost arestat. După câteva zile am fost și eu arestat și am fost întrebat și în legătură cu bulgarul, la care eu am dat informații cine este și cu ce scop a venit în țară. După aceasta, în timp ce eu am fost arestat, acel bulgar a fost expulzat în Bulgaria. Cu ocazia acestei arestări a mea, am fost dus și la Vretile-Ionescu care după discuții mi-a spus că m'au încadrat ca agent de Siguranță cu salariu lunar de 3000 lei, urmând a-mi da salariu din urmă, încă dela eșirea din închisoare decând am început a lucra cu Siguranța Generală. Astfel trebuia să încaseze circa 15-18.000 lei salariu din urmă, însă Băncilescu n'a executat ordinul și mi-a dat, la plecare numai 1000 lei din salariu ce mi se fixase, iar diferența urma să mi-o dea altădată, însă n'am mai primit niciodată, decât cei 16.000 lei pe care mi-i confiscase la arestare. Tot cu această ocazie am stabilit cu Băncilescu să reduc întâlnirile cu omul de legătură al Siguranței, deoarece începuse să bată la ochi, la Saraga, și astfel rapoartele informative pentru Siguranță să le trimit prin poștă, la adresa Siguranței Generale, ceace am și făcut depunând plicurile la poșta centrală.

Intrebare

Cine a fost activistul bulgar și cum ai aflat d-ta că acesta a fost arestat?

Răspuns

Nu știu cine a fost acest activist bulgar și nu-mi amintesc numele lui. De arestarea lui am aflat dela Comitetul Central al Partidului prin Iosif Goldstein și

Semnătura,

Urmare: totodată s-a pus problema a se face cunoscut pentru ca acest activist bulgar să nu fie expulzat. ——

Întrebare

Cine a mai cunoscut acest caz dintre persoanele din mişcarea muncitorească cu care Dta lucrai împreună? ——

Răspuns

Acest caz a mai fost cunoscut de către Ganev, Nicolaşki, Jerj Goldstein şi Pauker. ——————

Întrebare

În ultimul interogatoriu ai arătat că înainte sau după arestarea Dtale din Decembrie 1928 ai avut legătură cu o persoană intermediară între Dta şi subinspectorul general de Siguranţă Băncilescu, când s-a întîmplat acest fapt concret şi cine era acest intermediar? ——————

Răspuns

Legătura cu subinspectorul Băncilescu printr-o persoană intermediară a fost înainte de arestarea mea din Dec. 1928, adică după ce am venit în Bucureşti în August 1928. Această persoană intermediară, eră un agent sau comisar de Siguranţă, nu ştiu cine era. ——————

Întrebare

În ce împrejurări ai venit în contact cu agentul de Siguranţă? ——————————

Răspuns

Cu ocazia când am mers la Siguranţa Generală, după ce am venit la Bucureşti, în August 1928, subinspectorul de Siguranţă Băncilescu mi-a pus în legătură cu un om al Siguranţei nu ştiu unde la Siguranţa Generală sau pe stradă: ——————————

Întrebare

În ce împrejurări s-a întîmplat angajarea Dtale ca

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: agent de siguranță ?

Răspuns

La arestare mea, în Decembrie 1928, pentru faptul că Siguranța mi-a fixat reședința, eu deasemenea considerându-mă agent de siguranță, încadrat pe post, pentru care fapt eu am cerut dela Bucătescu insigna de agent, însă Bucătescu mi-a spus că trebue să mă întorc și să lucrez mai departe în misiunea de unde să dau informații și că aceasta este misiunea mea până a fi numit de insignă. Deoarece dacă sunt arestat mă va scoate el.

Întrebare

Cum ați ajuns la concluzia ca informațiile pentru Siguranță să fie transmise prin poștă, și ce ați stabilit în legătură cu felul în care să ajungă aceste informații la Siguranță ?

Răspuns

Întrucât întâlnirile cu omul de legătură al Siguranței erau prea dese, eu am propus să nu mă mai întâlnesc cu acest om, deoarece bate la ochi. Atunci Bucătescu a fost de acord să mă întâlnesc mai rar cu omul de legătură al Siguranței, adică odată pe lună, în schimbul informațiilor ce am să le trimit în plic, prin poștă, pe adresa Siguranței Generale. Am mai stabilit ca plicurile să le pun într'o cutie de scrisori dela poșta centrală, deasemenea scrisorile să le semnez cu inițiale, nu-mi aduc aminte care anume.

Întrebare

După ce ai plecat dela Bucureți la Brașov, în 1928, cu cine te-ai întâlnit și ce ai discutat ?

Semnătura,

3

Urmare: Răspuns

La Blaj m'am întâlnit cu Berger Aladar și i-am spus să ia legătura cu locala de Partid, vorbind în acest sens și cu Ilieș Barbu (Borcea). În aceiași zi după amiază, aflându-mă la cumnatul meu anume Sicoi Iuliu la masă, a venit după mine agentul Munteanu Ion și mi-a comunicat că seara la ora 8 să merg la inspectorul de Siguranță Zahiu acasă. Am mers la Zahiu și am discutat în legătură cu cele petrecute la Siguranța Generală, apoi despre venirea lui Berger și altele.

Intrebare

Mai ai ceva de adăugat la interogatoriul de azi? –

Răspuns

Altceva nu-mi aduc aminte.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de mine.

[signature]

Am declarat
la [illegible]
[signature]

Semnătura,

28150

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti str. Romniceanu Nr. 22.

17 Noembrie 1952
Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a început la ora ..20.. şi ..15.. min.
" s'a terminat la " ..0.. şi ..3.. "

Intrebare

Ancheta revine asupra interogatoriului verbal din 13 Noembrie crt, şi-ţi cere să arăţi concret cum s'au petrecut faptele în ce priveşte activitatea şi legăturile Dtale cu Siguranţa din 1928 ?

Răspuns

Spre sfărşitul lunei August 1928, după ce la Brasov am vorbit cu inspectorul de Siguranţă ZAHIU că voi pleca la Bucuresti să încep activitatea împreună cu DORY GOLSTEIN, ca membrii ai Comitetului Central al P.C.R., la Bucuresti am fost la Siguranţa Generală la Subinspectorul General BANCIULESCU, însă nu-mi amintesc precis dacă cu această ocazie m'am prezentat eu la Siguranţă, sau pe baza unei întâlniri fixate dinainte prin ZAHIU, cu Siguranţa Generală, am fost învitat de către un agent de Siguranţă cu care mă întâlneam pe stradă în Bucuresti.

Intrebare

In ce loc v'aţi întâlnit în Bucuresti cu agentul de Siguranţă, sau în ce împrejurări te-ai prezentat Dta la Siguranţa Generală ?

Răspuns

După câte îmi aduc aminte întâlnirea cu agentul de Siguranţă a avut loc într'o stradă în apropiere de Siguranţa Generală, după care am fost condus la Siguranţa Generală şi introdus la Subinspectorul General BANCIULESCU, deci nu m'am prezentat eu singur la Siguranţă, ci pe baza unei întâlniri

./.

fixată de înainte.

Intrebare

Ce aţi discutat cu BANCIULESCU ?

Răspuns

Cu BANCIULESCU am discutat în legătură cu probleme cu privire la Congresul al IV-lea al P.C.R. din 1928, despre care cred că a fost deja informat de către inspectorul de Siguranţă dela Braşov, ZAHIU, căruia i-am redat totul, aşa cum am arătat la interogatoriile anterioare.

BANCIULESCU mi-a cerut să informez Siguranţa despre activitatea conducerii P.C.R., să dau acţiunile ce se pregătesc şi materialul ce se pregăteşte de către Partid. Mi-a făcut legătura cu un agent de Siguranţă (comisar) la care să dau tot ce am de trimis la Siguranţă şi în acelaşi timp voiu primi instrucţiuni dela el.

Intrebare

Cine era acest agent de Siguranţă şi în ce împrejurări ţi-a fost prezentat ?

Răspuns

Nu ştiam cine este şi nu am cunoscut numele agentului de Siguranţă. Imprejurările în care am făcut legătura cu el, a fost prin adresa ce mi-a dat-o BANCIULESCU pe str. Sfţii Apostoli Bucuresti.

Intrebare

In adresă BANCIULESCU ţi-a indicat şi numele agentului ?

Răspuns

Nu-mi amintesc ce nume a dat BANCIULESCU.

Intrebare

Unde te-ai întâlnit cu agentul şi ce informaţii ai dat pentru Siguranţă ?

Răspuns

La început m'am întâlnit cu agentul de Siguranţă în locuinţa acestuia pe str. Sfţii Apostoli, apoi am stabilit cu el întâlniri pe stradă, în diferite locuri în cartierul Sfţii Apostoli, iar cam prin luna Noembrie 1928 am avut cu el întâlniri în locuinţa avocatului LASCAR SARAGA tot pe Str. Sfţii Apostoli. Cu LASCAR SARAGA am venit în contact, la recomandaţia lui LUCRETIU PATRASCANU cu scopul de a-mi procura paşaport, întrucât SARAGA era un simpatizant al

?

mişcării muncitoreşti. Prin acest agent de Siguranţă am dat Siguranţii informaţii în legătură cu activitatea mea în mişcare, în legătură cu acţiunile de Partid pentru amnistia deţinuţilor politici, precum şi material politic de Partid, ca Rezoluţia Congresului al IV-lea al P.C.R., Scânteia, manifeste circulări şi altele. Cu ocazia unei întâlniri ce ar fi trebuit să am cu KANER, în Decembrie 1928, cu câteva zile înainte de înscenarea de a mă aresta pe mine, am trădat această întâlnire agentului de Siguranţă, predându-i materialul de Partid împreună cu servieta mea, ceeace trebuia să-i predau lui KANER, care atunci era Secretarul organizaţiei de Partid Bucuresti. Cu această ocazie KANER a fost arestat de Siguranţă, iar eu pentru a justifica lipsa servietei şi materialului de Partid ce conţinea, am dus în eroare Partidul, arătând că fiind urmărit de Siguranţă, am aruncat servieta sau am pierdut-o undeva, ceeace nu-mi amintesc precis. In luna Noembrie a aceluiaşi an, am dat Siguranţei pe LOTTY FORIS şi MIHAILEANU care au fost însărcinaţi de către Partid să pregătească procesul regionalei M.O.P.R. Cluj. Am informat Siguranţa despre faptul că la Cluj să se facă proces politic sau nu şi că s'a hotărât de către Partid să se facă proces politic, fără prezentarea lui FORIS STEFAN şi HAIA LIVSITZ. Eu pe baza cererii Siguranţei prin agentul cu care am avut legătură, am cerut dela Partid şi am insistat ca HAIA LIVSITZ şi FORIS STEFAN să se prezinte la proces, motivând că aceste două persoane sunt elementele de frunte şi trebue să ducă lupta pentru administie generală politică.

La 23 Decembrie 1928 am fost arestat de pe stradă la circa 300 metri de locuinţa mea spre fostul parc Carol, însă această arestare a fost o înscenare din partea Siguranţei.

Intrebare

Cu ce scop a făcut Siguranţa această înscenare cu privire la arestarea Dtale din Dec. 1928 ?

Răspuns

Inscenarea de către Siguranţă de a mă aresta s'a făcut cu scopul de a-mi întări poziţia în faţa Partidului, întrucât am fost oarecum compromis din cauza dispariţiei servietei cu material de Partid şi neeşirea la întâlnirea

.//.

fixată cu KANER, care în acelaşi timp a fost arestat.

Intrebare

Cu cine şi ce ai discutat la Siguranţă ?

Răspuns

Cu această ocazie, în afară de ce am discutat la interogatoriile anterioare, am mai dat Siguranţei informaţii în legătură cu munca Partidului în armată, în rândurile tineretului, despre organizaţia MADOS, în legătură cu mişcarea D.R.O. (Organizaţia Naţională Revoluţionară a populaţiei bulgare din Dobrogea) care avea centrul în Bulgaria sub influenţa P.C. Bulgar şi discuţiile ce au avut loc în cadrul conducerii P.C.R. în legătură cu apartenenţa acestei organizaţii din teritoriul Dobrogei, discuţii ce s'au dus cu reprezentantul centrului acestei organizaţii din străinătate. Mi-amintesc precis că la Siguranţă am fost întrebat de BANCIULESCU şi VINTILA IONESCU inspector General al Siguranţei, despre calitatea persoanelor din mişcarea muncitorească, implicaţi în procesul M.O.P.R. regionala Cluj. Am discutat împreună cu BANCIULESCU şi VINTILA IONESCU, la cât timp să fie condamnaţi despre HAIA LIVSITZ,STEFAN FORIS şi alţii pe care îi cunoşteam din proces. Am mai fost întrebat şi am arătat Siguranţei felul cum se transportă materialul de Partid în provincie, prin folosirea curierilor. In discuţiile ce am avut cu VINTILA IONESCU, acesta a arătat lui BANCIULESCU că trebue să-mi plătească 16.ooo lei retroactiv pe timp de 8 luni, cât am lucrat înainte pentru Siguranţă.

Intrebare

Aţi primit banii ?

Răspuns

La început am primit dela BANCIULESCU looo lei, iar restul de 15.ooo lei nu-mi amintesc precis dacă mi i-a dat împreună cu servieta sau n'am primit deloc, însă ştiu că am semnat o chitanţă la BANCIULESCU în valoare de circa 16.ooo lei.

Intrebare

Pe ce bază aţi primit această sumă ?

Răspuns

Am primit pe baza faptului că cu această ocazie cât am fost la Siguranţă, BANCIULESCU a spus lui VINTILA IONESCU că lucrez pentru Siguranţă dela data eşirii mele din închisoare,

în Martie sau Aprilie 1928.

Intrebare

In timp cât erai la Siguranţă, ai dat ceva în scris lui BANCIULESCU ?

Răspuns

In timp ce eram la Siguranţă, cineva din agenţi mi-a luat o declaraţie în legătură cu activitatea mea la Blocul Muncitoresc Tărănesc, despre care ulterior am vorbit Partidului că cu această ocazie, banii mei în sumă de 16.ooo - 2o.ooo lei, i-am declarat banii gazetei Blocului Muncitoresc-Tărănesc, strânşi de mine pentru gazetă, sumă care trebuia să fie cerută înapoi pentru B.N.T.

Intrebare

Mai ai ceva de adăugat la interogatoriul de azi ?

Răspuns

In timp cât am fost la Siguranţă, am iscălit un formular cu datele mele personale, care servea scopul de a mi-se putea da salariu, ca răsplată pentru serviciile făcute Siguranţei.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez liber şi nesilit de nimeni.

ss. Vasile Luca

LT COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

Proces-Verbal de interogator

Arestatul, Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Sarme, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.-

17 Noembrie 195 2

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 20 și 15 min.

„ s'a terminat la „ 0 și 3 „

Intrebare: Ancheta revine asupra interogatoriului verbal din 13 Noembrie crt. și îți cere să arăți concret cum s-au petrecut faptele în ce privește activitatea și legăturile Tale cu siguranța din 1928.? ———

Răspuns

Spre sfârșitul lunei August 1928, după ce la Brașov am vorbit cu inspectorul de siguranță Zaharia că voi pleca la București, să încep activitatea împreună cu Jorj Goldstein, ca membri ai Comitetului Central al P.C.R., la București am fost la Siguranța Generală la subinspectorul general Bănciloreanu, însă nu-mi amintesc precis dacă cu această ocazie mi-au prezentat pe cineva de la Siguranță sau pe urmă unul întâlnit. Stabilit dinainte prin Zaharia cu Siguranța Generală am fost invitat de către un agent de Siguranță care mă întâlnească pe stradă în București. ———

Intrebare

În ce loc v-ați întâlnit în București, cu agentul

Semnătura:

Mod. 185

Urmare: de Siguranță sau în ce împrejurări te-ai prezentat ținta la Siguranța Generală? ———————

Răspuns

După cât îmi aduc aminte întâlnirea cu agentul de Siguranță a avut loc, într-o stradă în apropiere de Siguranța Generală, după care am fost condus la Siguranța Generală și introdus la subinspectorul general Băncilescu, deci nu m-am prezentat cu nimeni la Siguranță ci pe baza unei întâlniri fixate de mainte. ———————

Întrebare

Ce ați discutat cu Băncilescu? ———————

Răspuns

Cu Băncilescu am discutat în legătură cu problema cu privire la Congresul al 10-lea al P.C.R. din 1928, despre care cred că a fost deja informat de către inspectorul de Siguranță dela Brașov, Zahiu, căruia i-am redat totul, așa cum am arătat la interogatoriile anterioare.

Băncilescu mi-a cerut să-l informez Siguranța despre activitatea conducerii P.C.R., să-i dau acțiunile ce se pregătesc și materialul ce se pregătește de către Partid. Mi-a făcut legătura cu un agent de Siguranță (comisar) la care să-i dau tot ce am de trimis la Siguranță - și în același timp voiu primi instrucțiuni dela el. ———————

Întrebare

Cine era acest agent de siguranță - și în ce împrejurări ți-a fost prezentat? ———————

Răspuns

Nu știam cine este și nu am cunoscut numele agentului de Siguranță. Împrejurările în care am făcut

Semnătura,

Urmare: legătura cu el, a fost prin adresa cunoscută dat.o Băncilescu pe str. Sfinții Apostoli-București.

Întrebare

Ce adresă Băncilescu ți-a indicat și numele agentului?

Răspuns

Nu-mi amintesc ce nume a dat Băncilescu

Întrebare

Unde a întâlnit cu agentul și ce informații ai dat pentru Siguranță?

Răspuns

La început m-am întâlnit cu agentul de Siguranță în locuința acestuia pe str. Sfinții Apostoli, după am stabilit că el îmi va lua pe stradă, în diferite locuri în centrul Sfinții Apostoli; iar cam prin luna Decembrie 1928 am avut cu el întâlnirea în locuința arătată. Lascăr Saraga tot pe str. Sfinții Apostoli. Cu Lascăr Saraga am venit în contact, la recomandația lui Lucrețiu Pătrășcanu cu scopul de a-mi procura pașaport, întrucât Saraga era un împuternicit al misiunii. Prin acest agent de Siguranță am dat Siguranței informații în legătură cu activitatea mea în misiune, în legătură cu activitatea de Partid pentru administrația diferitelor politici, precum și material politic de Partid ca rezoluția Congresului al IV-lea al P.C.R., broșuri, manifeste, circulări și altele. Cu ocazia unei întâlniri ce am fi trebuit să o am cu Kauer, în Decembrie 1928, cu câteva zile înainte, (cu cabs înainte) de înscenarea de a mă aresta pe mine, am trimis acestei întâlniri agentului de Siguranță predându-i materialul de Partid împreună cu servieta mea, care trebuia

Semnătura

Urmare: și-i predau lui Kauer, care atunci era secretarul organizației de Partid București. Cu această ocazie Kauer a fost arestat de Siguranță; iar eu pentru a justifica lipsa servietei și materialului de Partid ce conținea am dus în eroare Partidul, arătând că fiind urmărit de Siguranță; am ascuns servieta sau am pierdut-o undeva, cărora nu-mi amintesc precis. În luna Decembrie a aceluiași an, am dat Siguranței pe Lattky Fanis și Mihăilescu care au fost însărcinați de către Partid să pregătească procesul regionalei U.C.P.R. Cluj. Am informat Siguranța despre faptul că la Cluj să se facă proces politic sau nu și că s-a hotărât de către Partid să se facă proces politic, fără prezentarea lui Fanis Ștefan și Haia Livșitz. Eu pe baza cererii Siguranței prin agentul cu care am avut legătură, am cerut dela Partid și am insistat ca Haia Livșitz și Fanis Ștefan să se prezinte la proces, motivând că aceste două persoane sunt elementele de frunte și trebue să ducă lupta pentru administrație generală politică.

La 28 Decembrie 1928, am fost arestat de pe stradă la circa 200 metri de locuința mea spre fostul pasaj Carol, însă această arestare a fost o înscenare din partea Siguranței. ———————

Întrebare

Cu ce scop a făcut Siguranța această înscenare cu privire la arestarea dvs. din Dec., 1928? —

Răspuns

Înscenarea de către Siguranță de a mă aresta s-a făcut cu scopul de a-mi întări poziția în fața Partidului; întrucât am fost acuzat cu complicitate în cauza dispariției serviete cu material de Partid și

Semnătura,

3 157

Urmare: neesirea la întâlnirea fixată cu Kaner, care în acelaşi timp a fost arestat.

Întrebare

Cu cine şi ce ai discutat la Siguranţă?

Răspuns

Cu această ocazie, în afară de ce am discutat la interogatoriile anterioare, am mai dat Siguranţei informaţii în legătură cu munca Partidului în armată; în rândurile tineretului; despre organizaţia Mados, în legătură cu mişcarea I.R.O. (Organizaţia naţională revoluţionară a populaţiei bulgare din Dobrogea) care avea centru în Bulgaria sub influenţa P.C. Bulgar şi discuţiile ce am avut loc în cadrul conducerii P.C.R. în legătură cu apartenenţa acestei organizaţii din teritoriul Dobrogei, discuţii ce s-au dus cu reprezentantul centrului acestei organizaţii din străinătate. Mi-amintesc precis că la Siguranţă am fost întrebat de Bănciulescu şi Vintilă Ionescu inspector general al Siguranţei, despre contactele persoanelor din mişcarea muncitorească, implicaţi în procesul M.O.P.R regionala Cluj. Am discutat împreună cu Bănciulescu şi Vintilă Ionescu, la cât timp să fie condamnaţi despre Ilia Lisitz, Ştefan Foriş şi alţii pe care îi cunoşteam din proces. Am mai fost întrebat şi am arătat Siguranţei felul cum se transporta materialul de Partid în provincie prin folosirea curierilor. În discuţiile ce am avut cu Vintilă Ionescu, acesta a arătat lui Bănciulescu să-l oblige să-mi plătească 16.000 lei retroactiv pe timp de 8 luni, cât am lucrat înainte pentru Siguranţă.

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: Întrebare

Ați primit bani ?

Răspuns

La început am primit dela Băncilescu 1000 lei, iar restul de 15.000 lei nu-mi amintesc precis dacă mi i-a dat împreună cu servieta sau i-am primit deloc, însă știu că am semnat o chitanță la Băncilescu în valoare de circa 16.000 lei.

Întrebare

Pe ce bază ați primit această sumă ?

Răspuns

Am primit pe baza faptului că cu această ocazie cât am fost la Siguranță, Băncilescu a spus lui Vintilă Ionescu, că lucrez pentru Siguranță dela data ieșirii mele din închisoare, în Martie sau Aprilie 1928.

Întrebare

În timp cât erai la Siguranță, ai dat ceva în scris lui Băncilescu ?

Răspuns

În timp cât eram la Siguranță, ciuva dintre agenți mi-a luat o declarație în legătură cu activitatea mea la Blocul Albinelor-Țărănesc, despre care ulterior am vorbit Partidului că cu această ocazie, bani mei în sumă de 16.000-20.000 lei, i-am declarat bani gazetei Blocului Albinelor-Țărănesc, știință de mine pentru gazetă, sumă care trebuia să fie cerută ulterior pentru B.A.T.

Întrebare

Mai ai ceva de adăugat la mărturisirea de azi ?

Răspuns

În timp cât am fost la Siguranță, am păcălit pe

Semnătura,

Urmare: formulez cu datele mele personale, care servesc scopul de a mi se putea da salariu, ca răsplată pentru serviciile făcute Siguranței. ——

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, mențin și semnez, liber și nesilit de nimeni. ——

Anchetator:
Lt. Dobrescu
Mihăilescu Fr.

Semnătura,

159

29

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

19 Noembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 17 30
" s'a terminat " 24..

Intrebare:
Arată d-ta activitatea ce ai desfăşurat din anul 1929?
Răspuns:
Până în luna Februarie 1929 când am fost reţinut de Siguranţă, ca membru al Biroului Politic al C.C.P.C.R. am avut responsabilitatea asupra activităţii Blocului Muncitoresc-Tărănesc, Sindicate şi M.O.P.R., având legătură cu MIHAILEANU fost secretar al B.M.T., IMRE ALADAR secretar al Consiliului General al Sindicatelor, cu LOTTY FORIS şi cu MARGULIUS din conducerea M.O.P.R. In Ianuarie 1929, din motivul că nu s'a aplicat amnistie pentru deţinuţii politici din procesul M.O.P.R. Cluj, cei din proces, cred din iniţiativa lui FORIS, au declarat greva foamei. Faţă de această situaţie conducerea Partidului a hotărât ca persoanele din mişcarea muncitorească, deţinute la restul de închisori, ca Doftana şi altele, să facă o zi grevă de foame ca semn de solidarizare cu cei deţinuţi la Cluj. In loc de o zi de grevă a foamei s'a prelungit la 15 zile fără aprobarea Partidului, pentru care am fost tras la răspundere de către conducerea Partidului. Această problemă a fost lămurită, fiind învinovăţit M.O.P.R-ul care n'a anunţat la timp sistarea grevei foamei.-

Intrebare:
Dacă Partidul a dat lozinca numai pentru o zi a grevei foamei, cine a dat instrucţiuni pentru continuarea ei?

Răspuns:
Din partea conducerii Partidului eu am dat instrucţiuni M.O.P.R-ului pentru greva foamei, însă nu-mi aduc aminte persoanele, cu care am vorbit dela M.O.P.R. în continuarea grevei foamei

ss. Vasile Luca

.//.

se datoreşte faptului că M.O.P.R.nu a predat bine şi la timp instrucţiunile Partidului pentru cei deţinuţi în închisori.-

Intrebare:

Care a fost activitatea d-tale în continuare?

Răspuns:

In această perioadă de două luni am luat parte la conferinţa pe ţară a Blocului Muncitoresc Tărănesc,care s'a ţinut la Bucureşti. Am făcut deplasări la Oradea,Arad,Cluj,Sibiu pentru reorganizarea B.M.T-ului. Cu această ocazie am adus dela Sibiu la Bucureşti,la tehnica Comitetului Central,pe SUZANA BERES,simpatizantă a mişcării muncitoreşti,locuinţa căreia a fost folosită de persoanele din mişcare.In acest timp se pregătea alegerile comunale la care a participat şi B.M.T.în care scop s'au ţinut mai multe adunări şi metinguri.-

Intrebare:

D-ta ai luat parte la pregătirea acestor adunări şi metinguri?

Răspuns:

Am luat parte la organizarea adunărilor şi metinguri-lor ceeace s'a hotărât în cadrul conducerii Partidului,iar eu, care ţineam legătură cu B.M.T.i-am transmis instrucţiunile Partidului.In acelaş timp anunţam Siguranţa unde se ţin aceste adunări şi cine vor fi vorbitorii,astfel că Siguranţa a putut să ia o serie de măsuri pentru împiedicarea unor adunări şi metinguri.

Intrebare:

Unde şi cum a împiedicat Siguranţa ţinerea acestor adunări?

Răspuns:

Dacă ştia Siguranţa sala unde se ţinea adunarea,ocupa sala înainte cu forţe poliţieneşti sau militare sau făcea presiuni asupra proprietarilor să nu închirieze sala.Astfel de cazuri au fost în sala "Dacia",iar în sala Constructorilor (în Bucureşti) după ce adunarea a fost întrunită sala a fost înconjurată cu forţe poliţieneşti şi armată,dizolvând adunarea şi arestând persoanele din conducere.La sala Constructorilor au fost arestaţi: TRANDAFIRESCU,ANGHEL PETRESCU şi MIHAILEANU care erau în conducerea B.M.T.şi erau şi candidaţi în alegerile comunale.-

Intrebare:

Ce anume şi cum ai adus la cunoştinţă Siguranţei problemele?

ss.Vasile Luca

.//.

Răspuns:

Am adus la cunoştinţa Siguranţei acţiunile Partidului, activitatea mea în provincie şi am dat Siguranţei documente de Partid, însă nu-mi aduc aminte precis ce anume. Toate informaţiile precum şi materialul de Partid le-am dat Siguranţei prin agentul de legătură.-

Intrebare:

Cine a fost agentul de legătură şi în ce împrejurări ai predat informaţiile şi materialul de Partid pentru Siguranţă?

Răspuns:

Pe agentul de siguranţă care mi-a fost legătură nu-l cunosc după nume. La început m'am întâlnit cu el pe stradă, însă nu ştiu unde, apoi am stabilit cu el întâlniri la locuinţa lui SANDU LIEBLICH care era situată pe Calea Moşilor colţ cu o altă stradă. Informaţiile le-am dat verbal sau în scris în plic, deasemenea materialul de Partid l-am predat închis în plic.-

Intrebare:

In acest interval de două luni ai fost chemat la Siguranţă?

Răspuns:

In partea a doua a lunei Februarie 1929, am fost reţinut de Siguranţa Braşov, pe baza mandatului de urmărire al Tribunalului Ilfov, în legătură cu adunarea din sala Constructorilor din Bucureşti, fiind acuzat de "les majestes".-

La Braşov fiind dus la inspectorul de siguranţă ZAHIU, care s'a interesat de activitatea mea din Bucureşti, eu i-am comunicat că este hotărâre a Partidului să trec în muncă sindicală. ZAHIU a fost nemulţumit spunându-mi că acest lucru trebuia să-l aduc la cunoştinţa Siguranţei, pentru a putea lua măsurile necesare. Eu i-am spus lui ZAHIU că pe lângă muncă sindicală voiu rămâne mai departe membru al Comitetului Central al Partidului. Dela Braşov am fost trimis la Bucureşti, la Siguranţa Generală, în faţa subinspectorului general BANCIULESCU care mi-a spus că nu Siguranţa m'a căutat, ci Tribunalul unde am şi fost trimis. La Tribunal după ce am fost confruntat cu fata de serviciu şi cu agentul de siguranţă cu privire la acuzaţia de "les majestes" am fost depus la Inchisoarea Văcăreşti. Aici am fost împreună cu MIHAILEANU, ANGHEL PETRESCU şi TRANDAFIRESCU care au fost arestaţi în sala Constructorilor. Ei trei, cu o zi înainte au declarat greva foamei, la care m'am asociat şi eu imediat după ce am sosit în închisoare. După 17 zile de greva foamei am fost

ss. Vasile Luca

puşi în libertate toţi patru.-

Intrebare:

Cu ce scop s'a făcut reţinerea d-tale de către Siguranţă şi dece a fost necesar să faci greva foamei?

Răspuns:

Nu ştiu pentru ce am fost arestat,însă cred că datorită faptului că agenţii m'au văzut în sala unde s'a făcut adunarea,m'au arestat şi pe mine pentru a nu fi compromis în mişcare. Greva de foame am făcut-o întrucât ceilalţi trei care au fost arestaţi în sala Constructorilor erau deja în greva foamei,iar eu nu puteam să nu fiu solidar cu ei şi astfel am declarat şi eu greva foamei.-

Intrebare:

Cum înţelegi d-ta declaraţia ce ai făcut mai sus că "nu puteam să nu fiu solidar cu ei"?

Răspuns:

Trebuia să fiu solidar cu ei,deoarece altfel mă demascamn în faţa mişcării ca trădător.N'am crezut în Siguranţă, întrucât mandatul de arestare a fost lansat de către Tribunal, iar prin greva foamei am urmărit punerea noastră în libertate cât de curând.-

Intrebare:

Ai discutat cu cineva despre necesitatea ca şi d-ta să faci greva foamei?

Răspuns:

N'am discutat cu nimeni necesitatea de a face greva foamei.-

Intrebare:

La întrebarea anterioară ai declarat că n'ai avut încredere în Siguranţă,în ce priveşte punerea d-tale în libertate;prin ce a dovedit Siguranţa acest lucru?

Răspuns:

Nu am avut încredere în Siguranţă că va face tot ce spune,iar în cazul de faţă,n'am avut încredere întrucât nu m'am aşteptat să fiu arestat.-

Intrebare:

Pe ce te-ai bazat când nu te aşteptai să fii arestat?

Răspuns:

M'am bazat pe faptul că eu am servit Siguranţa,eram omul lor şi deci nu voi fi arestat,totuşi am fost arestat.

ss.Vasile Luca

.//.

Intrebare:

Ce era mai convenabil pentru d-ta şi Siguranţă cu privire la cele întâmplate la sala Constructorilor, ca d-ta să fii arestat sau nu?

Răspuns:

In legătură cu cele întâmplate la sala Constructorilor, atât pentru mine cât şi pentru Siguranţă, era mai convenabil ca eu să fiu arestat cu scopul de a nu fi demascat în faţa mişcării muncitoreşti şi să nu fie descoperită trădarea mea. Dacă aşi fi rămas liber mişcarea ar fi putut să mă suspecteze ca om al Siguranţei, deoarece era cunoscut că în timpul adunării eu am fost în sală.-

Intrebare:

La ce trădare te referi d-ta, la întrebarea anterioară

Răspuns:

In cazul de faţă mă refer la adunarea din sala Constructorilor, unde pe baza unui document de Partid, trebuia să fie trasată linia Partidului prin B.M.T. cu privire la alegeri comunale. Anterior adunării din sala Constructorilor cu câteva zile, am fost chemat la Siguranţă dela locuinţa mea, însă nu ştiu precis unde am locuit, iar Siguranţa pe lângă faptul că am dat informaţii cu privire la adunarea din sala Constructorilor, am stabilit să dau şi documentul de Partid care trebuia prelucrat în adunare, pe care l-am şi dat Siguranţei chiar în ziua adunării, împreună cu o copie bătută la maşina de scris, la un birou de copiat acte, prin agentul de siguranţă cu care aveam legătură, însă nici acest lucru nu-mi aduc aminte precis. Voiu reveni asupra acestei probleme după ce mă voi gândi şi voiu restabili tot adevărul.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.-

ss. Vasile Luca

LT. COLONEL DE SECURITATE

Fr. Butyka

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogator

Arestatul, Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.-

19 Noembrie 1952

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 17 și 30 min.
" s'a terminat la " 24 și "

Intrebare: Arată-Dta activitatea ce ai desfășurat din anul 1929? ———

Răspuns

Până în luna Februarie 1929 când am fost reținut de Siguranță, ca membru al Biroului Politic al C.C. P.C.R. am avut responsabilitatea asupra activității Blocului Muncitoresc-Țărănesc, Sindicate și M.O.P.R, având legătură cu Mihăileanu fost secretar al B.M.T, Iuhre Aladar, secretar al Consiliului General al Sindicatelor, cu Lotty Foriș și cu Margulius din conducerea M.O.P.R.-ului. In Ianuarie 1929, din motivul că nu s'a aplicat amnistia pentru deținuții politici din procesul M.O.P.R. Cluj, cei din proces, cred din inițiativa lui Foriș, au declarat greva de foame. Față de această situație conducerea Partidului a hotărât ca persoanele din mișcarea muncitorească deținute la restul de închisori, ca Doftana și altele, să facă o zi grevă de foame ca semn de solidarizare cu cei deținuți la Cluj. In loc de o zi de grevă a foamei, s'a

Semnătura [signature]

Mod. 185

Urmare: prelungit la 15 zile (~~iar la Cluj la 40 zile~~) fără aprobarea Partidului; pentru care am fost tras la răspundere de către conducerea Partidului. Această problemă a fost lămurită, fiind învinovățit M.O.P.R.-ul care nu a anunțat la timp sistarea grevei foamei.

Întrebare

Dacă Partidul a dat lozinca numai pentru o zi a grevei foamei, cine a dat instrucțiuni pentru continuarea ei?

Răspuns

Din partea conducerii Partidului eu am dat instrucțiuni M.O.P.R.-ului pentru greva foamei, însă nu-mi aduc aminte persoanele, cu care am vorbit, dela M.O.P.R., iar continuarea grevei foamei se datorește faptului că M.O.P.R. nu a predat bine și la timp instrucțiunile Partidului pentru cei deținuți în închisori.

Întrebare

Care a fost activitatea D-tale în continuare?

Răspuns

În această perioadă de două luni am luat parte la conferința pe țară a Blocului Muncitoresc Țărănesc care s-a ținut la București. Am făcut deplasări la Oradea, Arad, Cluj, Sibiu pentru reorganizarea B.M.T.-ului. Cu această ocazie am adus dela Sibiu la București, la cererea Comitetului Central, pe Susana Bereș, simpatizantă a mișcării muncitorești, locuința căreia a fost folosită de persoanele din mișcare. În acest timp se pregătea alegerile comunale la care a participat și B.M.T. în care scop s-au ținut mai multe adunări și mitinguri.

Întrebare

D-ta ai luat parte la pregătirea acestor adunări și mitinguri?

Semnătura,

2

Urmare : Răspuns

Am luat parte la organizarea adunărilor și mitingurilor care s-a hotărât în cadrul conducerii Partidului, iar eu, care țineam legătura cu B.N.T. i-am transmis instrucțiunile Partidului. În acelaș timp amintesc Siguranța unde se țin aceste adunări și cine vor fi vorbitorii, astfel că Siguranța a putut să ia o serie de măsuri pentru împiedicarea unor adunări și mitinguri.

Întrebare

Unde și cum a împiedicat Siguranța, ținerea acestor adunări ?

Răspuns

Dacă știa Siguranța sala unde se ținea adunarea, ocupa sala înainte cu forțe polițienești sau militare sau făcea percheziții asupra proprietarilor să nu închirieze sala. Astfel de cazuri a fost la sala „Dacia", ier în sala Constructorilor (în București) după ce adunarea a fost început sala a fost înconjurată cu forțe polițienești și armată, dizolvând adunarea și arestând persoanele din conducere. La sala Constructorilor au fost arestați: Trandafirescu, Anghel Petrescu și Mihăilescu care erau în conducerea B.N.T. și erau și candidați în alegerile comunale.

Întrebare

Cu amănunte cum ai adus la cunoștința Siguranței problemele ?

Răspuns

Am adus la cunoștința Siguranței acțiunile Partidului, activitatea mea în provincie și am dat Siguranței documente de Partid, însă nu-mi aduc aminte precis ce anume. Toate informațiile precum și materialul de Partid am dat Siguranței prin agentul de legătură.

Semnătura,

Urmare: Întrebare

Cine a fost agentul de legătură și în ce împrejurări ai predat informațiile și materialul de partid, pentru Siguranță?

Răspuns

Pe agentul de Siguranță care mi-a fost legătură nu-l cunosc după nume. La început m-am întâlnit cu el pe stradă, însă nu știu unde, apoi am stabilit să el întâlnim la locuința lui Sandu Lieblich care era situată pe Calea Moșilor colț cu o altă stradă. Informațiile le-am dat verbal nu în scris în plic, desemnea materialul de partid l-am predat închis în plic. ———————

Întrebare

În acest interval de două luni ai fost chemat la Siguranță? ———————

Răspuns

În prima două a lunii Februarie 1929, am fost reținut de Siguranța Brașov, pe baza mandatului de urmărire al Tribunalului Ilfov, în legătură cu adunarea din Sala Constructorilor din București, fiind acuzat de „lèse majestés".

La Brașov fiind dus la inspectorul de Siguranță Zahiu, care s-a interesat de activitatea mea din București, eu i-am comunicat că este hotărârea a Partidului să fiu în mișcarea sindicală. Zahiu a fost mulțumit spunându-mi că acest lucru trebuia să-l aducă la cunoștința Siguranței, pentru a putea lua măsurile necesare. Eu i-am spus lui Zahiu că fiind în legătură mișcarea sindicală voi rămâne mai departe membru al Comitetului central al Partidului. De la Brașov am fost trimis la București, la Siguranța Generală, în fața subinspectorului general Brâncoveanu care mi-a spus că am Siguranța mă cunoaște, că Tribunalul unde am să fiu trimis. La Tribunal

Semnătura,

3

Urmare : după ce am fost confruntat cu fata de serviciu și cu agentul de Siguranță cu privire la acuzația de „lèse majesté" am fost dus la închisoarea Văcărești. Aici am fost împreună cu Mihăilescu, Anghel Petrescu și Teodosiescu care au fost arestați în sala Constructorilor. Ei trei, cu o zi înainte au declarat greva foamei, la care m'am asociat și eu imediat după ce am sosit în închisoare. După 17 zile de grevă foamei am fost puși în libertate toți patru. ———————————

Întrebare

Cu ce scop s'a făcut reținerea D-tale de către Siguranță și dacă a fost necesar să faci grevă foamei ?—

Răspuns

Nu știu pentru ce am fost arestat, însă cred că datorită faptului că agenții m'au văzut în sala unde s'a făcut adunarea, m'a arestat și pe mine pentru a nu fi compromis în mișcare. Greva de foame am făcut întrucât ceilalți trei care au fost arestați în sala Constructorilor erau deja în grevă foamei, iar eu nu puteam să nu fiu solidar cu ei și astfel am declarat și eu grevă foamei.—

Întrebare

Cum înțelegi D-ta declarația ce ai făcut mai sus că „nu puteam să nu fiu solidar cu ei" ? ———

Răspuns

Trebuia să fiu solidar cu ei, deoarece altfel mă demascam în fața mișcării ca trădător. Eu am crezut în Siguranță, întrucât mandatul de arestare a fost luat de către Tribunal, iar prin grevă foamei am ajuns numaidecât în libertate cât de curând. ———

Întrebare

Ai discutat cu cineva despre necesitatea ca și D-ta

La alineatul 4 s'a adăugat cuvântul „nu" cum se va fi.

Semnătura

Mod. 185

Urmare: să fac greva foamei? ———————

Răspuns

N'am discutat cu nimeni necesitatea de a face greva foamei. ———————

Întrebare

La întrebarea anterioară ai declarat că n'ai avut încredere în Siguranță; în ce privește primirea D-tale în libertate, nu se a dovedit Siguranța acest lucru? ———————

Răspuns

Nu am avut încredere în Siguranță că o va face dat se pentru că, în cazul de față, n'am avut încredere întrucât nu m'am așteptat să fiu arestat. ———————

Întrebare

De ce te-ai bazat când nu te așteptai să fii arestat?

Răspuns

M'am bazat pe faptul că eu am servit Siguranța, eram omul lor și deci nu voiu fi arestat, totuși am fost arestat. ———————

Întrebare

Ce era mai convenabil pentru D-ta și Siguranță cu privire la cele întâmplate la sala Constructorilor, ca D-ta să fi arestat sau nu? ———————

Răspuns

În legătură cu cele întâmplate la sala Constructorilor, atât pentru mine cât și pentru Siguranță era mai convenabil ca eu să fiu arestat cu scopul de a nu fi demascat în fața mișcării revoluționare și să nu fiu descoperită trădarea mea. Dacă aș fi rămas liber mișcarea ar fi putut să mă suspecteze ca om al Siguranței, deoarece era cunoscut că în timpul adunării, eu am fost în sală. ———————

Semnătura,

Urmare: Intrebare

La ce trădare te referi D-ta, la întrebarea anterioară?-

Răspuns

În cazul de față - mă refer la adunarea din sala Constructorilor unde pe baza unui document de Partid, trebuia să fie trasată - linia Partidului; prin B.M.T., cu privire la alegeri comunale. Anterior adunării din sala Constructorilor, cu câteva zile, am fost chemat la Siguranța dela locuința mea, însă nu știu precis unde am locuit, iar la Siguranță pe lângă faptul că am dat informații cu privire la adunarea din sala Constructorilor, am stabilit să dau și documentul de Partid care trebuia prelucrat în adunare, pe care l-am și dat Siguranței chiar în ziua adunării, împreună cu o copie bătută la mașina de scris, la un birou de copiat acte, prin agentul de Siguranță cu care aveam legătură, însă nici acest lucru nu-mi aduc aminte precis. Voi reveni asupra acestei probleme, după ce mă voi gândi și voi restabili tot adevărul.-

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Anchetator
Lt. [illegible]
[illegible] Fl.

R.P.R. Ministerul Afacerilor Interne

[illegible]

Semnătura,

Mod. 185

168

29

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

22 Noembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 20.
" s'a terminat " 01.4.

Intrebare:

Care a fost activitatea d-tale după ce ţi s'a dat drumul din închisoare, în Martie 1929?

Răspuns:

După ce mi s'a dat drumul din închisoare, în Martie 1929, am mers acasă la MIHAILEANU ALEXANDRU în Bucureşti, adresa nu-mi aduc aminte precis, unde am ajutat la pregătirea raportului pentru Congresul Sindicatelor Unitare din Timişoara.- Impreună cu mine au mai lucrat la pregătirea raportului şi IMRE ALADAR pe atunci secretar general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare. Prin IMRE ALADAR am primit mandat din partea Consiliului General al Sindicatelor Unitare pentru a mă deplasa în provincie în vederea pregătirii Congresului dela Timişoara, de a populariza programul Congresului şi de a alege delegaţii sindicali care vor pleca la Timişoara.-

Intrebare:

Cine ţi-a comunicat că după eşirea din închisoare trebue să iei legătură cu MIHAILEANU?

Răspuns:

După ce am eşit din închisoare neavând alt loc unde să merg, m'am dus la locuinţa lui MIHAILEANU care era şi secretar general al Blocului Muncitoresc Tărănesc.-

In locuinţa lui MIHAILEANU am fost căutaţi de IMRE ALADAR care mi-a comunicat că Consiliul General al Sindicatelor Unitare, pe baza hotărârii Partidului, m'a propus ca secretar general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare.-

ss. Vasile Luca

.//.

Intrebare:

Unde te-ai deplasat în provincie şi cu cine ai luat legătură?

Răspuns:

Prima dată am fost la Braşov unde am luat legătură cu Comisia Locală a Sindicatelor Unitare, însă nu ştiu precis cu cine anume.-Intr'o şedinţă sindicală ce s'a ţinut în sediul Comisiei Locale, am prelucrat programul Congresului şi am aranjat şi alegerea mea ca delegat la Congres. In noaptea înainte de a pleca din Braşov, am fost invitat la Inspectoratul de Siguranţă din Braşov la inspectorul ZAHIU, prin agentul de siguranţă MUNTEANU.-

Intrebare:

Ce ai discutat cu inspectorul de siguranţă?

Răspuns:

Inspectorul de siguranţă ZAHIU s'a interesat ce caut în Braşov. In cadrul discuţiilor cu el, i-am spus de pregătirea Congresului Sindicatelor Unitare din Timişoara, de alegerile ce s'au făcut pe linie sindicală la Braşov, pentru desemnarea delegaţilor la Congres şi despre persoanele care au fost alese ca delegaţi, printre care erau ILIES BORCEA, ABRAHAM BERNARD şi alţii. Am mai vorbit şi despre faptul că dela Braşov voiu pleca la Tg. Mureş cu acelaş scop de a pregăti Congresul Sindicatelor şi apoi de acolo voi pleca la Timişoara.-

Intrebare:

Cu privire la activitatea d-tale pentru viitor şi legăturile cu Siguranţa, ai discutat ceva cu inspectorul de siguranţă ZAHIU?

Răspuns:

In ce priveşte activitatea mea în viitor, în legătură cu Siguranţa, nu am discutat cu ZAHIU, întrucât eram legat de Siguranţa Generală.-

Intrebare:

Inainte de plecarea d-tale la Congresul dela Timişoara ai discutat cu Siguranţa Generală?-

Răspuns:

Inainte de a pleca din Bucureşti, la Congresul dela Timişoara, n'am fost la Siguranţa Generală şi n'am discutat problemele Congresului cu Siguranţa Generală, însă prin agentul de legătură, despre care am vorbit în procesul verbal de interogatoriu anterior, am trimis subinspectorului general BANCIULESCU raportul ce a fost prezentat la Congresul Sindicatelor Unitare

din Timişoara. Cu această ocazie am primit dela agentul de Siguranţă suma de 2ooo lei.-

Intrebare:

Unde şi în ce împrejurări ai dat raportul,agentului de legătură?

Răspuns:

Nu-mi amintesc unde şi în ce împrejurări am dat raportul agentului de Siguranţă şi nu ştiu precis dacă am dat sau nu,întrucât problemele ce erau cuprinse în raport,erau publicate şi în presa sindicală,ca material legal.-

Intrebare:

Dacă materialul era legal şi nu era necesar ca D-ta să dai Siguranţei,cu ce scop ai declarat că ai dat Siguranţei,cu care ocazie ai primit şi 2ooo lei?

Răspuns:

Am declarat cele de mai sus,deoarece de obiceiu dădeam Siguranţei şi material legal înainte de a apare în presă.Astfel puteam să dau şi acest document (raport) în care era fixată linia Congresului şi a Sindicatelor trasată de Partid.Cei 2ooo lei pe care i-am primit dela agentul de legătură,nu mi-au fost daţi ca răsplată pentru acest material,ci era suma pe care trebuia să o primesc lunar,dela Siguranţa Generală,pe baza celor stabilite cu BANCIULESCU.-

Intrebare:

Unde şi când ai preluat aceşti bani dela agentul de legătură?

Răspuns:

Cei două mii lei i-am preluat dela agentul de legătură,circa după o săptămână după ce mi s'a dat drumul dela închisoare,la o întâlnire ce am avut-o cu el,ori pe stradă,ori în locuinţa lui SANDU LIEBLICH,nu-mi amintesc precis.-

Intrebare:

Cu ocazia acestei întâlniri,ce ai discutat d-ta cu agentul de legătură?

Răspuns:

Nu am discutat nimic cu agentul de legătură,întrucât cu ocazia reţinerii mele din Decembrie 1928,am stabilit cu subinspectorul general BANCIULESCU să nu primesc instrucţiuni dela agentul de legătură ci dacă este necesar să fiu chemat la Siguranţa Generală pentru instrucţiuni. S'a mai stabilit ca agentul de legătură să-mi comunice instrucţiunile numai în cazuri excepţionale.-

ss.Vasile Luca

.//.

Intrebare:

Ai fost chemat la Siguranţa Generală pentru instrucţiuni?

Răspuns:

N'am fost chemat la Siguranţa Generală special pentru a mi se da instrucţiuni, întrucât eu dădeam Siguranţei Generale mai mult informaţii. Au fost însă unele cazuri cum era reţinerea mea în legătură cu adunarea dela sala Constructorilor, când am avut un aranjament cu subinspectorul general BANCIULESCU, ca TRANDAFIRESCU, MIHAILEANU şi ANGHEL PETRESCU, conducătorii şi candidaţii B.M.T. să fie reţinuţi preventiv 30 zile până când vor trece alegerile. Felul cum trebue să procedez eu în timpul adunării dela sala Constructorilor a fost aranjat prin agentul de legătură.-

Intrebare:

La întrebarea anterioară ai declarat că în cazuri excepţionale agentul de legătură putea să-ţi comunice d-tale instrucţiuni; când şi ce instrucţiuni ţi-a comunicat?

Răspuns:

In afară de cele arătate mai sus în legătură cu sala Constructorilor, mi s'a mai făcut o comunicare, printr'un agent de Siguranţă dela Timişoara, chiar în prima zi a procesului, în care erau implicate persoanele care au luat parte la Congresul Sindicatelor Unitare, că "Bucureştiul îmi comunică să plec din sala Tribunalului şi să nu mă prezint la proces".-

Intrebare:

In ajunul Congresului Sindicatelor Unitare dela Timişoara cu ce persoane ai luat legătură din mişcarea muncitorească?

Răspuns:

In preajma Congresului Sindicatelor Unitare din Timişoara am avut legătură în Bucureşti cu IMRE ALADAR, MIHAILEANU ALEXANDRU şi cu alte persoane din mişcare: dela Partid, M.O.P.R. şi B.M.T. şi Sindicate. La Tg. Mureş am avut legătură cu BENKE PAUL, VERES PAUL şi alţii, iar în Timişoara cu MULLER KOLOMAN, KREPS, NIX, BELLA SOLOMON şi alţii.-

Intrebare:

In afară de cele arătate în prezentul proces verbal de interogatoriu, nu ai mai avut alte legături şi discuţii cu Siguranţa până la Congresul dela Timişoara?

ss. Vasile Luca

.//.

Răspuns:

In această perioadă, în afară de cele arătate în prezentul proces verbal de interogatoriu, nu am avut cu Siguranţa alte legături şi discuţii.-

Intrebare:

In această perioadă, în afară de cele arătate în prezentul proces verbal de interogatoriu, alte instrucţiuni nu ai primit dela Siguranţă?

Răspuns:

Nu. In afară de cele arătate în prezentul proces verbal de interogatoriu, în perioada până la începutul lunei Aprilie 1929, alte instrucţiuni nu am primit dela Siguranţă.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, susţin şi semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss. Vasile Luca

LT. COLONEL DE SECURITATE

Fr. Butyka

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898 în Com. Caţilina - Trei Scaune de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Str. Romniceanu Nr. 22 -
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

22 Noembrie 195 2

Oraşul Bucureşti. -

Interogatoriul a început la ora 20 şi ... min.

„ s'a terminat la „ 0 şi ½ „

Intrebare: Care a fost activitatea D-tale după ce ţi s'a dat drumul din închisoare, în Martie 1929. ?

Răspuns

După ce mi s'a dat drumul din închisoare, în Martie 1929, am mers acasă la Mihăileanu Alexandru în Bucureşti, adresa mi-mi adus amintă precis, unde am ajutat la pregătirea raportului pentru Congresul Sindicatelor Unitare din Timişoara. După-aceea cu mine am mai lucrat la pregătirea raportului şi Ture Aladar pe atunci secretar general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare. Din Ture Aladar am primit mandat din partea Consiliului General al Sindicatelor Unitare pentru a mă deplasa în provincie în vederea pregătirii Congresului dela Timişoara, de a popularisa programul Congresului şi de a alege delegaţii sindicali care vor pleca la Timişoara.

Intrebare

Cine ţi-a comunicat că după-eşirea din închisoare trebue să-ţi legături cu Mihăileanu ?

Semnătura

Mod. 185

Urmare: Răspuns

După ce am ieșit din închisoare mai știut abt bine unde să merg, m'am dus la locuința lui Athanasiu care era și secretar general al Blocului Muncitoresc-Țărănesc. La locuința lui Athanasiu am fost găsiți de Jurj Alexandru care mi-a comunicat că Consiliul General al Sindicatelor Unitare pe baza hotărârii Congresului, mi-a propus ca secretar general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare.

Întrebare

Unde te-ai deplasat în provincie și cu cine ai luat legătură? _____

Răspuns.

Prima dată am fost la Brașov, unde am luat legătura cu Comisia Locală a Sindicatelor Unitare, însă nu știu precis cu cine anume. Într-o ședință sindicală ce s-a ținut în sediul Comisiei Locale am prelucrat programul Congresului și am aranjat și alegerea mea ca delegat la Congres. În seara înainte de a pleca din Brașov am fost invitat la Inspectoratul de Siguranță din Brașov, la inspectorul Zahiu, fost agentul de siguranță Athanasiu. _____

Întrebare

Ce ai discutat cu inspectorul de siguranță? _____

Răspuns

Inspectorul de siguranță Zahiu s-a interesat ce caut în Brașov. În cadrul discuțiilor cu el, i-am spus de pregătirea Congresului Sindicatelor Unitare din Timișoara, de alegerile ce s-au făcut pe linie sindicală la Brașov, pentru desemnarea delegaților la Congres și despre persoanele care au fost alese ca delegați printre care erau Iliș Barcea, Abraham Bernad și alții. Am mai vorbit și despre faptul că dela Brașov, voi pleca la Târgu Mureș cu același scop de a pregăti Congresul Sindicatelor

Semnătura

Urmare: și după acele veni plecat la Timișoara. ———

Întrebare

Cu privire la activitatea D-tale pentru viitor și legăturile cu Siguranța, ai discutat ceva cu inspectorul de Siguranță Zahiu? ———

Răspuns

În ce privește activitatea mea în viitor, în legătură cu Siguranța, nu am discutat cu Zahiu, întrucât eram legat de Siguranța Generală. — ———

Întrebare

Înainte de plecarea D-tale la Congresul dela Timișoara, ai discutat cu Siguranța Generală? ———

Răspuns

Înainte de a pleca eu București, la Congresul dela Timișoara, n'am fost la Siguranța Generală și n'am discutat problemele Congresului cu Siguranța Generală, însă prin agentul de legătură, despre care am vorbit în procesul verbal de interogatoriu anterior, am trimis subinspectorului general Bănicioiu raportul ce a fost prezentat la Congresul Sindicatelor Muncitorești din Timișoara. În această ocazie am primit dela agentul de Siguranță suma de 2000 lei. ———

Întrebare

Unde și în ce împrejurări ai dat raportul agentului de legătură? ———

Răspuns

Nu-mi amintesc unde și în ce împrejurări am dat raportul agentului de Siguranță și nu știu precis dacă am dat eu sau, întrucât probabil ce erau cuprinse în raport erau publicate și în presa sindicală, ca material legal. ———

Întrebare

Dacă materialul era legal și nu era nevoie ca D-ta

Semnătura.

Urmare: mi-ai declarat că ai dat Siguranței cu ce scop ai declarat că ai dat Siguranței cu care ocazie ai primit și 2000 lei?

Răspuns

Am declarat cele de mai sus, deoarece doream să dau Siguranței și materialul legal înainte de a apare în presă. Astfel puteam să dau și acest document (raport) în care era fixată linia Congresului și a Sindicatelor trasată de Partid. Cei 2000 lei pe care i-am primit dela agentul de legătură, nu mi-a fost dată ca răsplată pentru acest material, ci era suma pe care trebuia să o primesc lunar, dela Siguranța Generală, pe baza celor stabilite cu Bănciulescu.

Întrebare

Unde și când ai primit acești bani dela agentul de legătură?

Răspuns

Cei 2000 mii lei am primit dela agentul de legătură, circa după o săptămână după ce mi s-a dat documentul dela închisoare, la o întâlnire ce am avut cu el, am pe stradă, din îndrumarea lui Sandu Lieblich, nu-mi amintesc precis.

Întrebare

Cu ocazia acestei întâlniri, ce ai discutat Dta cu agentul de legătură?

Răspuns

Nu am discutat nimic cu agentul de legătură, întrucât cu ocazia reținerii mele din Decembrie 1928, am stabilit cu subinspectorul general Bănciulescu să-mi primesc instrucțiuni dela agentul de legătură, ci dacă este necesar să fiu chemat la Siguranța Generală pentru instrucțiuni. S-a mai stabilit ca agentul de legătură să-mi comunice instrucțiunile numai în cazuri excepționale.

Semnătura,

Urmare : Întrebare

Ai fost chemat la Siguranța Generală pentru instrucțiuni?

Răspuns

Am fost chemat la Siguranța Generală special pentru a mi se da instrucțiuni, întrucât eu dădeam Siguranței Generale mai multe informații. Au fost însă unele cazuri cum era reținerea mea în legătură cu aducerea dela sala Constructorilor, când am avut un aranjament cu subinspectorul general Băncilescu, ca Trandafirescu, Mihăilescu și Bighel Petrescu, conducătorii și candidații B.M.T. să fie reținuți preventiv 30 zile până când vor trece alegerile. Felul cum trebue să procedez eu în timpul aducerii dela sala Constructorilor a fost aranjat prin agentul de legătură.-

Întrebare

La întrebarea anterioară ai declarat că în cazuri excepționale agentul de legătură putea să-ți comunice dela instrucțiuni: când și ce instrucțiuni ți-a comunicat.?

Răspuns

În afară de cele arătate mai sus în legătură cu sala Constructorilor, mi-a mai făcut o comunicare printr-un agent de Siguranță dela Timișoara, chiar în prima zi a procesului în care erau implicate persoanele care au luat parte la Congresul Sindicatelor Unitare, că „Buciumul îmi comunică să plec dela sala Tribunalului și să nu mă prezint la proces".-

Întrebare

În ajunul Congresului Sindicatelor Unitare, dela Timișoara cu ce persoane ai avut legătură; din misiunea menționată?

Răspuns

În preajma Congresului Sindicatelor Unitare din Timișoara am avut legătură în București cu Imre Hadar, Mihai Banu Alexandru, și cu alte persoane din misiune, dela Radio.

Semnătura,

Urmare: M.O.P.R. şi B.M.T. şi Sindicate. La Tg. Mureş am avut legături cu Bentze Paul, Vereş Paul şi alţii, iar în Timişoara cu Müller Koloman, Krupo, Nix, Bella Solomon şi alţii.

Intrebare

In afară de cele arătate în prezentul proces-verbal de interogatoriu, nu ai mai avut alte legături şi discuţii cu Siguranţa până la Congresul dela Timişoara?

Răspuns

In această perioadă, în afară de cele arătate în prezentul proces-verbal de interogatoriu, nu am avut cu Siguranţa alte legături şi discuţii.

Intrebare

In această perioadă, în afară de cele arătate în prezentul proces-verbal de interogatoriu, alte instrucţiuni nu ai primit dela Siguranţă?

Răspuns

Nu. In afară de cele arătate în prezentul proces verbal de interogatoriu, în perioada până la începutul lunei Aprilie 1929, alte instrucţiuni nu am primit dela Siguranţă.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

Anchetator:
Lt. Colonel
Butyka Fr.

Semnătura,

176

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

25 Noembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 19[30].
" s'a terminat " 23.

Intrebare:

Când ai sosit d-ta la Timişoara în vederea ţinerii Congresului Sindicatelor Unitare şi cu cine ai luat legătură?

Răspuns:

Am sosit la Timişoara cu două zile înainte de deschiderea Congresului Sindicatelor Unitare, ce a fost fixat pentru primele zile ale lunei Aprilie 1929. La Timişoara am luat legătură cu IMRE ALADAR membru al comisiei care sub conducerea mea, a avut o sarcină din partea Partidului să pregătească Congresul Sindicatelor Unitare, MULLER KOLOMAN preşedintele Consiliului General al Sindicatelor Unitare şi alţii printre care şi cu delegatul Profinternului, ce era un om în etate care vorbea nemţeşte, însă al cărui nume nu-l cunosc.-

Intrebare:

Legături cu elemente străine de mişcarea muncitorească ai avut?

Răspuns:

Cu o zi sau două înainte de deschiderea Congresului am fost chemat de către un agent de siguranţă la Siguranţa Timişoara. In acest timp locuiam, împreună cu soţia mea, la familia lui KREPS fost membru al conducerii Sindicatelor locale, care ulterior a emigrat în străinătate.-

La Siguranţa Timişoara, şeful Siguranţei locale m'a prezentat unui comisar de siguranţă venit din Bucureşti, care în cadrul discuţiilor ce am avut cu el, în doi, mi-a comunicat, în numele lui BANCIULESCU, că Siguranţa cere amânarea definitivă a Congresului. Eu i-am arătat că nu se poate amâna Congresul, întrucât pregătirile sunt în stadiu avansat şi nu pot să găsesc nici un motiv pentru

s s. Vasile Luca

./.

âmânare.-

După aceste discuţii m'am despărţit de comisarul de siguranţă.-

Intrebare:

Cu agentul ai discutat numai problema amânării Congresului?

Răspuns:

Nu am discutat cu agentul venit din Bucureşti alte probleme,în afară de cele arătate mai sus.-

Intrebare:

Ai cunoscut pe agentul de siguranţă?

Răspuns:

Nu am cunoscut,însă după câte îmi amintesc a fost îmbrăcat în uniformă de comisar.-

Intrebare:

Dintre persoanele din mişcare,cu care ai avut legături la Timişoara,a cunoscut cineva că d-ta ai fost chemat la Siguranţă şi ai avut discuţiile mai sus arătate?

Răspuns:

In mod special nu am discutat cu nimeni din mişcarea muncitorească,această problemă,însă cred că unele persoane din Timişoara cu care am avut legături în timpul Congresului cunosc faptul că eu am fost invitat la Siguranţă dela locuinţa lui KREPŞ.Persoanele din mişcare nu au cunoscut nici faptul că în timp ce mă aflam la Braşov pentru pregătirea Congresului,am fost chemat la Inspectorul de Siguranţă Braşov,anume ZAHIU,care a cerut dela mine acelaş lucru ca şi agentul de siguranţă venit dela Bucureşti,adică amânarea definitivă a Congresului.-

Intrebare:

In preajma Congresului şi în timpul ţinerii Congresului cu alte persoane străine de mişcarea muncitorească ai luat legătură?

Răspuns:

In timpul ţinerii Congresului,am fost chemat prin FRANK MARIAN,de către BERGER ALADAR care în acel timp de fapt nu mai avea legătură cu mişcarea revoluţionară,însă a creiat la Timişoara organizaţie de partid fracţionistă.-

ss.Vasile Luca

.//.

Intrebare:

Care era situaţia de Partid adevărată, a lui BERGER?

Răspuns:

BERGER era socotit de C.C.al Partidului ca fracţionist, însă la început n'a fost însă demascat deschis, dar a fost izolat de Partid fiind socotit ca omul lui KOBLES care a venit din Uniunea Sovietică fără aprobarea Partidului, însă demascarea şi excluderea lui din Partid, după cum îmi amintesc s'a făcut după scurt timp dela Congresul Sindicatelor Unitare.-

Intrebare:

BERGER pe ce bază a căutat legătură cu D-ta?

Răspuns:

BERGER a căutat legătură cu mine pe considerentul că ne cunoşteam mai de mult, din Braşov, unde dela el am primit noţiuni, despre mişcarea muncitorească.-

In cadrul discuţiilor ce am avut cu el la Timişoara, l-am pus în curent cu toate problemele de partid, inclusiv ale conducerii, în schimb el a încercat să mă convingă că linia pe care merge el este justă.-

Intrebare:

După demascarea şi excluderea din Partid a lui BERGER, ai mai avut legătură cu el?

Răspuns:

Trebue să mă gândesc, întrucât nu-mi aduc aminte că după Congresul dela Timişoara să mai fi avut legătură cu BERGER.

Intrebare:

Ce funcţii ai îndeplinit d-ta în timpul Congresului Sindicatelor Unitare dela Timişoara?

Răspuns:

In timpul lucrărilor Congresului am fost ales în prezidiumul care a condus lucrările Congresului, iar înainte am fost responsabilul Comisiei de Partid compusă din mine, MATEIS PETRU şi IMRE ALADAR.-

La alegerea Consiliului General al Sindicatelor Unitare, am fost ales membru al Consiliului, apoi de către Consiliu am fost ales secretar general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare.-

ss.Vasile Luca

.//.

179

Intrebare:

In procesele verbale de interogatoriu anterioare, d-ta ai arătat că după terminarea Congresului d-ta ai fost arestat, ce ai de spus astăzi referitor la această problemă?

Răspuns:

După ce am fost arestat împreună cu persoanele din Căminul Muncitoresc dela Timişoara şi duşi la Poliţia Timişoara, în număr de peste 300 persoane, de unde majoritatea lor au fost eliberaţi, eu am fost luat în cercetare şi bătut, întrucât nu cunoşteam legăturile mele cu Siguranţa mai ales că cercetările s'au dus în colaborare cu organele armatei. In timpul cercetărilor am declarat că sunt membru al Comitetului Central al P.C.R. şi delegat al Sindicatelor din Braşov şi dacă vor să verifice cine sunt şi dacă sunt din Braşov sau nu, să întrebe Poliţia pe inspectorul de siguranţă ZAHIU din Braşov.-

Intrebare:

Cu ce scop ai cerut ca Poliţia Timişoara să se intereseze de d-ta la inspectorul de siguranţă ZAHIU din Braşov?

Răspuns:

Am cerut cu scopul ca să pot dovedi că sunt delegat al Sindicatelor din Braşov, sunt cunoscut de Siguranţă Braşov şi că Poliţia din Timişoara să poată deduce că nu sunt o persoană aşa de periculoasă cum au crezut ei.-

Intrebare:

După ce ai cerut d-ta această intervenţie la Siguranţa Braşov, Poliţia din Timişoara şi-a schimbat atitudinea faţă de d-ta?

Răspuns:

In mod special Poliţia Timişoara nu şi-a schimbat atitudinea faţă de mine, după ce am cerut intervenţia la Siguranţa Braşov, întrucât cercetările deja erau terminate iar eu eram băgat împreună cu celelalte persoane care au fost arestate într'o cameră din localul Poliţiei.-

De aici am fost depus la închisoarea din Timişoara, unde după scurt timp, toţi care erau deţinuţi am făcut greva foamei, iar la 1 Mai 1929 am fost pus în libertate împreună cu IMRE ALADAR şi alţii din provincie.-

ss. Vasile Luca

180

Intrebare:

Datorită cărui fapt ai fost pus d-ta în libertate?

Răspuns:

Nu am discutat cu nimeni dela Siguranţă punerea mea în libertate şi pentru mine a fost şi compromiţător situaţia creiată prin faptul că mi-a dat drumul din închisoare, întrucât în raport cu munca mea de răspundere ce am avut în Partid şi în Sindicatele Unitare, în afară de faptul că am fost informatorul Siguranţei, puteam să fiu bănuit de mişcarea muncitorească. Punerea mea în libertate a fost aranjată prin intermediul unui procuror al Parchetului Tribunalului din Timişoara, care a venit în închisoare şi a stat de vorbă cu mine şi cu alte persoane care deasemenea au fost puse în libertate.-

Intrebare:

După ce ai părăsit d-ta Timişoara, unde şi cu cine ai avut legătură?

Răspuns:

După ce am părăsit Timişoara, am venit la Bucureşti şi am luat legătură cu Consiliul General al Sindicatelor Unitare, prin GROFU DUMITRU care era preşedintele Consiliului şi cu Comitetul Central al P.C.R. Aproximativ în luna Iunie 1929, m'a căutat la Bucureşti, la locuinţa mea, agentul de siguranţă cu care am avut legătură şi înainte. In acest timp am avut locuinţa la NAGHI PAUL, de profesie zidar, originar din Tg. Mureş, care după câte îmi amintesc a făcut parte din Comitetul local al Partidului, însă ştiu precis că a făcut parte din mişcarea muncitorească. Strada nu-mi amintesc precis unde am locuit împreună cu NAGHI PAUL, însă ştiu că era situată pe Calea Dorobanţi spre Floreasca.-

Declaraţia ce am dat anterior, în sensul că, cu agentul de legătură am avut întâlniri în locuinţa lui SANDU LIEBLICH, nu corespunde adevărului, întrucât întâlnirile le-am avut în locuinţa lui NAGHI PAUL.-

Intrebare:

Până la venirea d-tale la Bucureşti, ai fost şi în alte localităţi şi cu ce scop?

Răspuns:

După plecarea mea dela Timişoara şi până la venirea mea în Bucureşti după Congresul Sindicatelor Unitare, am fost la

ss. Vasile Luca

./.

Arad pentru scoaterea manifestelor de protest, împotriva dizolvării Sindicatelor Unitare din Timişoara. La Arad am lucrat împreună cu VOSTINAR pe atunci secretarul Comisiei Locale şi nu-mi amintesc precis dacă am lucrat şi cu VASUTA.-

Intrebare:

In legătură cu persoanele din mişcare care au rămas arestare la Timişoara cu ocazia Congresului, a fost şi proces?

Răspuns:

A fost proces la Timişoara în care au fost implicaţi circa 30-40 persoane din mişcare în frunte cu MULER KOLOMAN, proces în care eram implicat şi eu.-

Intrebare:

Care era linia Partidului cu privire la proces?

Răspuns:

Linia Partidului cu privire la procesul celor arestaţi cu ocazia Congresului Sindicatelor Unitare, dela Timişoara, era de a ne prezenta cu toţii la proces pentru a apăra legalitatea sindicatelor.-

Intrebare:

D-ta te-ai prezentat la proces?

Răspuns:

Am fost la Timişoara la proces în prima zi, intrând în incinta Tribunalului, în sala de aşteptare. Aici am discutat cu un grup de persoane, din mişcarea sindicală, numele lor nu-mi amintesc, că eu trebue să rămân în afara procesului pentru a conduce munca sindicală mai departe.- Astfel am părăsit localul Tribunalului şi nu m'am mai prezentat la proces.-

Intrebare:

Care a fost motivul adevărat că din prima zi nu te-ai prezentat la proces?

Răspuns:

Motivele adevărate ale neprezentării mele la proces, era înţelegerea ce am avut cu Siguranţa, deoarece în prezenţă eu puteam să fiu acuzatul principal şi astfel trebuia să mă condamne şi pe mine, ori să pună în libertate pe toţi acuzaţii împreună cu mine, ceeace nu convenea Siguranţei.-

Intrebare:

Unde şi în ce împrejurări te-ai înţeles cu Siguranţa cu privire la neprezentarea d-tale la proces?

ss. Luca Vasile

./.

182

Răspuns:

Nu-mi aduc aminte precis cum s'a întâmplat şi nu pot să dau răspuns, poate că nici n'a fost aranjament cu Siguranţa şi am plecat eu aşa dela mine.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.-

ss. Vasile Luca

LT. COLONEL DE SECURITATE

Fr. Butyka

CM/5 ex.

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București. Str. Romniceanu Nr. 22.-

25 Noembrie 1952

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 19 și 30 min.

„ s'a terminat la „ 23 și ____ „

Intrebare: Când ai stat ultima la Timișoara în vederea ținerii Congresului Sindicatelor Unitare și cu cine ai luat legătura?

Răspuns

Am stat la Timișoara, cu două zile înainte de deschiderea Congresului Sindicatelor Unitare, ce a fost fixat pentru prima zi de Lunea Paștilor 1929. La Timișoara am luat legătura cu Ferenc Alador membru al comisiei care sub conducerea mea, a avut sarcina din partea Partidului să pregătească Congresul Sindicatelor Unitare, Müller Kolomann președintele Consiliului General al Sindicatelor Unitare și alți fruntași care și cu delegatul Profinternului; ce era un om în etate care vorbea nemțește, însă al cărui nume nu-l cunosc.-

Intrebare

Legături cu elemente străine de mișcarea muncitorească, ai avut?

Răspuns

Cu o zi sau două înainte de deschiderea Congresului am

Semnătura

Urmare: fost chemat de către un agent de siguranță la Siguranța Timișoara. În acest timp locuiam, împreună cu soția mea, la familia Krepo fost membru al Conducerii Sindicatelor locale, care astăzi a emigrat în străinătate. La Siguranța Timișoara, șeful Siguranței locale, mi-a prezentat unui comisar de siguranță venit din București, care în cadrul discuțiilor ce am avut cu el, în doi, mi-a comunicat, în numele lui Bănciulescu, că Congresul cere amânarea definitivă a Congresului. Eu i-am arătat că nu se poate amâna Congresul, întrucât pregătirile sunt în stadiu avansat și nu pot să găsesc nici-un motiv pentru amânare. După aceste discuții m-am despărțit de comisarul de siguranță.-

Întrebare

Ce agentul ai discutat numai problema amânării Congresului?.-

Răspuns

Eu am discutat, cu agentul venit din București, alte probleme, în afară de cele arătate mai sus. ———

Întrebare

Ai cunoscut pe agentul de siguranță .? ———

Răspuns

Eu am cunoscut, însă după câți îmi amintesc a fost întâlnirea în anul de comisar. ———

Întrebare

Dintre persoanele din mișcare, cu care ai avut legătură la Timișoara, a cunoscut cineva că dta ai fost chemat la Siguranță și ai avut discuțiile mai sus arătate?.-

Răspuns

În mod special nu am discutat cu nimeni din mișcare muncitorească, această problemă, însă cred că unele persoane din Timișoara cu care am avut legături în timpul Congresului cunosc faptul că eu am fost invitat la Siguranță de la

Semnătura

2 Urmare: locuința lui Kryps. Persoanele din mișcare nu au cunoscut nici faptul că în timp ce mă aflam la Brașov pentru pregătirea Congresului, am fost chemat la inspectorul de Siguranță Brașov, anume Zahiu, care a cerut dela mine același lucru ca și agentul de siguranță venit dela București; adică amânarea definitivă a Congresului.-

Intrebare

In preajma Congresului și în timpul ținerii Congresului cu alte persoane străine de mișcarea muncitorească, ai luat legătură? ——

Răspuns

In timpul ținerii Congresului, am fost chemat prin Frank Olivian, de către Berger Aladar care în acel timp de fapt nu mai avea legătură cu mișcarea revoluționară, însă a creiat la Timișoara organizație de Partid fracționistă.-

Intrebare

Care era situația de Partid adevărată, a lui Berger?

Răspuns

Berger era socotit de C.C. al Partidului ca fracționist, însă la început n'a fost încă demascat deschis, dar a fost izolat de Partid fiind socotit ca omul lui Kobleș care a venit din Uniunea Sovietică fără aprobarea Partidului, însă demascarea și excluderea lui din Partid, după cum amintesc s'a făcut după scurt timp dela Congresul Sindicatelor Unitare. ——

Intrebare

Berger pe ce bază a căutat legătura cu D-ta?

Răspuns

Berger a căutat legătura cu mine pe considerentul că ne cunoșteam mai dedemult, din Brașov, unde de la el am primit primele noțiuni despre mișcarea muncitorească.

Semnătura [signature]

Mod. 185

Urmare: În cadrul discuțiilor ce am avut cu el la Timișoara, l-am pus în curent cu toate problemele de partid inclusiv ale conducerii, în schimb el a încercat să-mi sugereze calea pe care merge el este justă. ———

Întrebare

După demascarea și excluderea din partid a lui Berger, ai mai avut legături cu el ? ———

Răspuns

Trebue să mă gândesc, întrucât nu-mi aduc aminte ca după Congresul dela Timișoara să mai fi avut legături cu Berger. ———

Întrebare

Ce funcții ai îndeplinit până în timpul Congresului Sindicatelor Unitare, dela Timișoara ? ———

Răspuns

În timpul lucrărilor Congresului am fost ales în prezidiumul care a condus lucrările Congresului, iar înainte am fost responsabilul Comisiei de partid compusă din mine, Matis Petru și Jurc Vladar.

La alegerea Consiliului General al Sindicatelor Unitare, am fost ales membru al Consiliului, apoi de către Consiliu, am fost ales secretar general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare. ———

Întrebare

În procesul verbal de interogatoriu, anterioare, ai arătat că după terminarea Congresului dela Timișoara ai fost arestat, ce ai de spus astăzi referitor la aceste probleme?

Răspuns

După ce am fost arestat împreună cu persoanele din Comitetul Regional dela Timișoara și dus la Poliția Timișoara, în camera de peste 200 persoane de către magistratura

Semnătura

Urmare: ... ...

Întrebare

Cu ce scop ai cerut ca Poliția Timișoara să se informeze de Dta dela inspectorul de Siguranță Zahiu din Brașov?

Răspuns

Am cerut cu scopul ca să pot dovedi că sunt delegat al Sindicatelor din Brașov, sunt cunoscut de Siguranța Brașov și ca Poliția din Timișoara să poată deduce că nu sunt o persoană așa de periculoasă cum am spus eu.

Întrebare

După ce ai cerut Dta această intervenție la Siguranța Brașov, Poliția din Timișoara și-a schimbat atitudinea față de Dta?

Răspuns

In mod special Poliția Timișoara nu și-a schimbat atitudinea față de mine, după ce am cerut intervenția la Siguranța Brașov, întrucât cercetările deja erau terminate și eu eram legat împreună cu celelalte persoane care au fost arestate, într'o cameră din localul Poliției.

De aici am fost dus la închisoarea din Timișoara unde după scurt timp, toți cei care deținuți am făcut greva foamei, iar la 1 Mai 1929, am fost pus în libertate împreună cu Ilie Radu și alții din provincie.

Semnătura.

Urmare: Întrebare

Datorită cărui fapt ai fost pus D-ta în libertate? —

Răspuns

Eu am discutat cu nimeni dela Siguranță, punerea mea în libertate și pentru cine a fost și compromițător situație creată prin faptul că mi-a dat drumul din închisoare, întrucât în raport cu munca mea de până acum ce am avut în Partid și în sindicatele unitare, în afară de faptul că am fost informatorul Siguranței, puteam să fiu băgat de nimeni muncitorească. Punerea mea în libertate a fost aranjată prin intermediul unui procuror al Parchetului Tribunalului din Timișoara, care a venit în închisoare și a stat de vorbă cu mine și cu alte persoane care deasemenea au fost puse în libertate. ——————

Întrebare

După ce ai părăsit D-ta Timișoara, unde și cu cine ai luat legătura? ——————

Răspuns

După ce am părăsit Timișoara, am venit la București și am luat legătură cu Consiliul General al Sindicatelor unitare, prin Grofu Dumitru care era președintele Consiliului și cu Comitetul Central al P.C.R. Aproximativ în luna Iunie 1929 m-a căutat la București, la locuința mea, agentul de siguranță cu care am avut legătură și înainte. În acest timp am avut locuința la Voghi Paul, de profesie zidar, originar din Tg. Mureș, care după câți îmi amintesc a făcut parte din Comitetul local al Partidului, însă știu precis că a făcut parte din mișcarea muncitorească. Strada nu-mi amintesc precis unde am locuit împreună cu Voghi Paul, însă știu că era situată pe calea Șoseaua spre Fabrica.

Semnătura,

Urmare : Declarație că am dat extrasul, în scrisul meu, cu agentul de legătură ~~am avut~~ (legătură) întâlniri în locuința lui Sandu Liebich, nu corespunde adevărului, întrucât întâlnirile le-am avut în locuința lui Voghi Saul. —

Întrebare

Până la venirea D-tale la București, ai fost și în alte localități și cu ce scop? ———

Răspuns

După plecarea mea de la Timișoara și până la venirea mea în București, după Congresul Sindicatelor Unitare am fost la Arad pentru scoaterea manifestelor de protest împotriva dizolvării Sindicatelor Unitare din Timișoara. La Arad am lucrat împreună cu Vasilescu pe atunci secretarul Comitetului Local și nu-mi amintesc precis dacă am lucrat și cu Vasuță. —

Întrebare

În legătură cu persoanele din mișcare care au rămas arestate la Timișoara cu ocazia Congresului, a fost și proces? ———

Răspuns

A fost proces la Timișoara în care au fost implicați circa 30-40 persoane din mișcare în frunte cu Müller Koloman, proces în care eram implicat și eu. ———

Întrebare

Care era linia Partidului cu privire la proces? —

Răspuns

Linia Partidului cu privire la procesul celor arestați cu ocazia Congresului Sindicatelor Unitare de la Timișoara, era de a ne prezenta cu toții la proces pentru a apăra legalitatea Sindicatelor. ———

Întrebare

D-ta te-ai prezentat la proces? ———

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: Răspuns

Am fost la Timișoara, la proces în prima zi, întrând în incinta Tribunalului, în sala de așteptare, fiind discutat cu un grup de persoane, din mișcarea sindicală, numele lor nu-mi amintesc, că eu trebuie să rămân în afara procesului, pentru a conduce mișcarea sindicală mai departe. Atât am părăsit biroul Tribunalului, și nu m-am mai prezentat la proces.

Întrebare

Care a fost motivul adevărat, că în prima zi nu te-ai prezentat la proces?

Răspuns

Motivul adevărat al neprezentării mele la proces, era înțelegerea ce am avut cu Securitatea, deoarece în prezență eu puteam să fiu acuzatul principal și astfel trebuia să mă condamne și pe mine, ori să pună în libertate pe toți acuzații împreună cu mine, ceace nu convenea Securității.

Întrebare

Unde și în ce împrejurări te-ai întâlnit cu Securitatea în privire la neprezentarea Dvs. la proces?

Răspuns

Nu-mi aduc aminte precis cum s-a întâmplat și nu pot să dau răspuns, pentru că nici n-a fost amănunțit cu Securitatea și am plecat eu așa dela mine —

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, motiv pentru care îl semnez, liber și nesilit de nimeni.

Anchetator Cob.

Semnătura,

2/1 187

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul LUCA VASILE, născut la 8 Iunie 1898, în com. Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti, str. Romniceanu Nr. 22.

27 Noembrie 1952
Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a început la ora 20 şi 30 min.
" s'a terminat la " 0 şi 3 "

Intrebare

Din ordinul cui nu te-ai prezentat Dta la procesul din anul 1929, dela Timisoara, în care au fost implicate persoanele din conducerea Sindicatelor Unitare ?

Răspuns

La procesul din 1929, dela Timisoara în care au fost implicate persoanele din conducerea Sindicatelor Unitare, nu m'am prezentat din ordinul Siguranţei Generale care mi-a fost comunicat la Timisoara printr'un om al Siguranţei.

Incă înainte de a pleca la Congresul Sindicatelor Unitare din Timisoara, în timp cât mă aflam la Brasov, am vorbit cu inspectorul de siguranţă ZAHIU care mi-a spus, că după ce voi ajunge la Timisoara, să iau legătură cu omul Siguranţei Generale pe care-l voi putea recunoaşte după haina de piele cu care va fi îmbrăcat.

In ce loc s'a stabilit întâlnirea cu omul Siguranţei Generale, la Timisoara, nu-mi amintesc precis, însă înainte de a începe Congresul am fost chemat la Siguranţa Timisoara de către un agent de Siguranţă, unde omul Siguranţei Generale mi-a fost prezentat, după cum mi-amintesc, de către şeful Siguranţei Timisoara.

Intrebare

Cine era omul Siguranţei Generale şi ce aţi stabilit la întâlnire ?

.//.

188

Răspuns

Nu-mi amintesc deloc numele omului Siguranţei Generale, iar cu ocazia întâlnirii cu el la Siguranţa din Timisoara, am stabilit ca să-l ţiu în curent cu problemele ce se ridică la Congres, ceeace am şi făcut.

Intrebare

Unde te-ai întâlnit cu el şi ce informaţii i-ai dat ?

Răspuns

M'am întâlnit cu el pe stradă şi de trei ori am fost la el, într'un birou din centrul oraşului Timisoara. Biroul lui semâna cu un birou avocaţial de unde am dedus că trebue să fi fost un avocat. Concret nu-mi aduc aminte ce am dat lui despre Congres, însă s'a stabilit că va trebui să dau lista comuniştilor care vor lua parte la Congresul Sindicatelor Unitare, ceeace am şi dat, în timpul ţinerii Congresului. Menţionez că cu omul Siguranţei nu m'am întâlnit pe stradă, ci dela început în biroul susamintit, unde acesta avea şi locuinţa. Deasemenea menţionez, că în legătură cu declaraţia din cadrul acestui răspuns, că nu-mi amintesc precis ce am dat Siguranţei, precizez că am dat lista comuniştilor participanţi la Congres, pe baza celor stabilite cu inspectorul de Siguranţă, ZAHIU, dela Brasov. Alte informaţiuni n'am dat Siguranţei cu această ocazie.

Intrebare

Cum ai ajuns Dta în posesia listei comuniştilor participanţi la Congres ?

Răspuns

Am ajuns în posesia listei comuniştilor participanţi la Congres prin faptul că eram o persoană cunoscută în mişcare, ca unul care face parte din conducerea Partidului şi am stat de vorbă cu persoanele cunoscute din mişcare, din diferite regiuni, cărora le-am cerut liste de comuniştii delegaţi la Congres din regiunile respective.

Numele comuniştilor le-am notat pe bucăţi de hârtie, sau le-am primit notele pe bucăţi de hârtie pe care apoi le-am predat omului Siguranţei Generale. Pentru a cunoaşte delegaţii comunişti la Congres m'am folosit şi de faptul că înainte de Congres trebuia pregătită fracţiunea comunistă şi astfel am putut obţine în bună parte numele lor.

.//.

189

Intrebare

Omul Siguranţei Generale era agent oficial sau agent acoperit al Siguranţei ?

Răspuns

Nu pot preciza deocamdată, însă cred că a fost un agent acoperit al Siguranţei.

Intrebare

Dela Timisoara, dintre persoanele cu care ai avut Dta legătură în acest timp, cunoaşte cineva faptul că Dta ai fost chemat la Siguranţă ?

Răspuns

Nu ştiu dacă cineva a cunoscut faptul că eu am fost chemat la Siguranţă, când a venit agentul dela Siguranţă şi m'a chemat pentru a-mi face legătura cu agentul dela Direcţia Generală a Siguranţei, agentul venit după mine a fost recunoscut de soţia lui KLEIN şi încă o persoană de al cărei nume nu-mi amintesc. Reîntorcându-mă dela Siguranţă, adică dela întâlnirea cu agentul Siguranţei Generale, am găsit acasă la KREPS, pe soţia lui KLEIN şi cealaltă persoană, care mă aşteptase pentru a vedea care este situaţia mea, dacă am fost arestat sau ce altceva.

Am fost întrebat de soţia lui KLEIN pentru ce am fost chemat la Siguranţă, la care eu i-am răspuns să nu facă panică şi să nu mai spună la nimeni, deoarece nu-i nimica grav, motivând că am fost chemat de către Siguranţă pentru instrucţiuni în legătură cu ordinea în timpul Congresului.

Intrebare

După Congres, în timp cât ai stat Dta la Timisoara te-ai mai întâlnit cu agentul dela Siguranţa Generală ?

Răspuns

După Congres, cât timp am stat la Timisoara, nu m'am întâlnit cu agentul dela Siguranţa Generală.

Intrebare

Mai târziu te-ai mai întâlnit cu agentul dela Siguranţa Generală ?

Răspuns

Da, m'am întâlnit cu el în prima zi a procesului dela Timisoara în care au fost implicate persoanele din con-

190

ducerea Sindicatelor Unitare care au luat parte la Congres.

Cu această ocazie agentul dela Siguranţa Generală mi-a comunicat să nu mă prezint la proces.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

ss. Vasile Luca

LT COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogator

Arestat Ul. Luca Vasile, născut la 8 Iunie 1898 în Com. Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București. Str. Romniceanu Nr. 22.-
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

27 Decembrie 1952

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 20 și 30 min.

„ s'a terminat la „ 0 și 3 „

Intrebare: Din ordinul cui nu te-ai prezentat Dta la procesul din anul 1929, dela Timișoara, în care au fost implicați persoanele din conducerea Sindicatelor Unitare ?-

Răspuns

La procesul din 1929, dela Timișoara în care au fost implicate persoanele din conducerea Sindicatelor Unitare nu m'am prezentat din ordinul Siguranței Generale care mi-a fost comunicat la Timișoara printr'un ofițer al Siguranței.

Fuga mea de a plăcea la Congresul Sindicatelor Unitare din Timișoara, în timp cât mă aflam la Brașov, am vorbit cu inspectorul de siguranță Zahiu care mi-a spus că după ce voiu ajunge la Timișoara, să iau legătura cu ofițerul Siguranței Generale pe care-l voiu putea recunoaște după haina de piele cu care va fi îmbrăcat.

În ce loc s'a stabilit întâlnirea cu ofițerul Siguranței Generale, la Timișoara, nu-mi amintesc precis, însă înainte de a începe Congresul am fost chemat la Siguranța Timișoara, de către un agent de Siguranță, unde ofițerul Siguranței

Semnătura

Mod. 185

Urmare: Generale, mi-a fost prezentat după cum mi-amintesc, de către șeful Siguranței Timișoara.

Întrebare

Cine era omul Siguranței Generale și ce ați stabilit la întâlnire? _____

Răspuns

Nu-mi amintesc din numele omului Siguranței Generale, iar cu ocazia întâlnirii cu el la Siguranța din Timișoara, am stabilit că îmi va fi în curent cu problemele ce se ridică la Congres, ceace am și făcut.

Întrebare

Unde te-ai întâlnit cu el și ce informații i-ai dat?

Răspuns

M-am întâlnit cu el pe stradă și de trei ori am fost la el într-un birou din centrul orașului Timișoara. Biroul lui semăna cu un birou avocațial de unde am dedus că fie. Nu știu să fi fost un avocat. Concret nu-mi aduc aminte ce am dat lui despre Congres, însă a stabilit că vă trebui să-i dau lista comuniștilor care vor lua parte la Congresul Sindicatelor Unite, ceace am și dat, în timpul unuia Congresului. Menționez că cu omul Siguranței nu m-am întâlnit pe stradă și dela început în biroul neamintit, unde acesta avea și bănuiesc.

Deasemenea menționez că în legătură cu declarația din cadrul acestui răspuns că nu-mi amintesc precis ce am dat Siguranței, precizez că am dat lista comuniștilor participanți la Congres, pe baza celor stabilite cu ingenerul de Siguranță, Zahiu, dela Brașov. Alte informațiuni n-am dat Siguranței cu această ocazie. _____

Întrebare

Cum ai ajuns să fii în posesia listei comuniștilor participanți la Congres? _____

Semnătura

Urmare : Răspuns

Am ajuns în prezența listei comuniștilor participanți la Congres, prin faptul că eram o persoană cunoscută în mișcare, ca unul care face parte din conducerea Partidului și am stat de vorbă cu persoanele cunoscute din mișcare, din diferite regiuni, cărora le-am cerut liste de comuniști delegați la Congres din regiunile respective.

Aceste comuniștilor le-am scris pe bucăți de hârtie, sau le-am primit scrise pe bucăți de hârtie pe care apoi le-am predat omului Siguranței Generale. Pentru a cunoaște delegații comuniști la Congres m-am folosit și de faptul că înainte de Congres trebuia pregătită fracțiunea comunistă și astfel am putut obține în bună parte numele lor. ———————————

Întrebare

Omul Siguranței Generale era agent oficial sau agent acoperit al Siguranței ? ———————————

Răspuns

Nu pot preciza documentat, însă cred că a fost un agent acoperit al Siguranței. ———————————

Întrebare

Dela Timișoara, dintre persoanele cu care ați avut dvs legături în acest timp, cunoaște cineva faptul că dvs ați fost chemat la Siguranță ? ———————————

Răspuns

Nu știu dacă cineva a cunoscut faptul că eu am fost chemat la Siguranță; când a venit agentul de Siguranță și m-a chemat pentru a-mi face legătura cu agentul dela Siguranța Generală a Siguranței, agentul venit după mine a fost recunoscut de soția lui Klein, și încă o persoană de al cărei

———————————

Semnătura,

Urmare: mine nu-mi amintesc. Reîntorcându-mă dela Siguranță, adică dela întâlnirea cu agentul Siguranței Generale, am găsit acasă la Kreps, pe soția lui Klein și celelalte persoane, care mă așteptase pentru a vedea care este situația mea, dacă am fost arestat sau ce altceva. Am fost întrebat de soția lui Klein pentru ce am fost chemat la Siguranță, la care eu i-am răspuns să nu facă panică și să nu mai spună la nimeni, deoarece nu-i nimica grav, motivând că am fost chemat de către Siguranță pentru instrucțiuni în legătură cu ordinea în timpul Congresului. —

Intrebare

După Congres, în timp cât ai stat d-ta la Timișoara, te-ai mai întâlnit cu agentul dela Siguranța Generală?

Răspuns

După Congres, cât timp am stat la Timișoara, nu m'am mai întâlnit cu agentul dela Siguranța Generală.-

Intrebare

Mai târziu te-ai mai întâlnit cu agentul dela Siguranța Generală? —

Răspuns

Da. M'am întâlnit cu el în prima zi a procesului dela Timișoara în care au fost implicate persoanele din conducerea Sindicatelor Unitare care au luat parte la Congres. Cu această ocazie agentul dela Siguranța Generală mi-a comunicat să nu mă prezint la proces. —

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întocmai cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni. —

[signature]

Anchetator
Lt. Colonel
Brutzkus Ir.

Semnătura,

193

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în com. Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti, str. Romniceanu Nr. 22.

2 Decembrie 1952
Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a început la ora 21 şi 30 min.
" s'a terminat la " 0 şi 4 "

Intrebare

După Congresul Sindicatelor Unitare din 1929 dela Timisoara, cum ai ţinut Dta legătura cu Siguranţa ?

Răspuns

După Congresul Sindicatelor Unitare din 1929, dela Timisoara, reîntorcându-mă la Bucuresti, am reluat legătura cu Siguranţa Generală prin agentul de legătură cu care avusesem legătură şi înainte de Congres. Prin acest agent am informat Siguranţa Generală despre Congresul dela Timisoara şi în continuare am ţinut legătura cu agentul de Siguranţă, informând permanent Siguranţa Generală despre activitatea mea pe linia mişcării muncitoreşti, până la plecarea mea în Valea Jiului.

Intrebare

Unde te-ai întâlnit Dta cu agentul de legătură şi ce informaţii ai dat Siguranţei ?

Răspuns

Până la plecarea mea în Valea Jiului, cu agentul de Siguranţă mă întâlneam la locuinţa mea, dintr'o stradă ce taie Calea Dorobanţi cu Calea Floreasca, unde locuiam în aceiaşi casă cu NAGHI PAUL. In afară de faptul că pe agentul de legătură îl informam când şi unde plec în provincie, nu pot să precizez concret ce informaţii am dat Siguranţei, însă

./.

după reîntoarcerea mea din provincie la Bucuresti, am dat informaţii agentului de legătură şi prin el Siguranţei, atât despre activitatea mea, cât şi despre cei cu care am luat legătură în provincie.

Intrebare

Cine cunoaşte din casa lui NAGHI PAUL, că Dta în acea locuinţă ai avut legături cu agentul de Siguranţă ?

Răspuns

Intălnirile mele cu agentul de Siguranţă, la locuinţa lui NAGHY PAUL au fost cunoscute de soţia lui NAGHY, însă nu ştia că acesta este agent de Siguranţă, ci o persoană din mişcarea muncitorească. NAGHI PAUL putea să cunoască mai puţin, întrucât întâlnirile cu agentul, deobiceiu le-am avut ziua şi în unele cazuri pe stradă, în timp ce NAGHI se afla la lucru.

Intrebare

In interogatoriul anterior Dta ai declarat că ai dat informaţii Siguranţei Generale, despre Congresul dela Timisoara, printr'un agent din Timisoara, astăzi ai declarat că ai dat aceste informaţii prin agentul de legătură dela Bucuresti, care este adevărul ?

Răspuns

La Timisoara am dat agentului de Siguranţă numai lista comuniştilor care au participat la Congres, iar prin agentul de legătură din Bucuresti, am dat Siguranţei informaţii mai detailate despre Congres, precum şi activitatea şi legăturile ce am avut la Timisoara după Congres. Nu-mi amintesc precis însă cred că în acest timp am fost anchetat la Siguranţa Generală.

Intrebare

Ce instrucţiuni ai primit Dta dela Siguranţă ?

Răspuns

In intervalul de timp, după Congresul dela Timişoara şi până la plecarea mea în Valea Jiului, nu am primit instrucţiuni speciale dela Siguranţă.

Intrebare

Inainte şi după această perioadă ?

Răspuns

Inainte de perioada susamintită, încă din anul 1928

•//•

am primit instrucţiuni dela Siguranţa Generală, prin sub inspectorul BANCIULESCU, să introduc în mişcarea muncitorească elemente provocatoare, oportuniste şi fracţioniste (Köblesiste) pe de o parte pentru a întări poziţia mea în cadrul mişcării, mai ales în Ardeal, iar pe de altă parte pentru a creia divergenţe în cadrul mişcării între elementele din Ardeal şi din restul ţării, de a slăbi mişcarea muncitorească.

Intrebare

Pe cine ai introdus Dta în mişcare dintre aceste elemente provocatoare şi oportuniste ?

Răspuns

Astfel de elemente provocatoare am introdus în mişcare, la Sibiu pe: PETAN pe care l-am dus la Deva ca trimis de Partid pentru Valea Jiului, în locul lui GOMBO SAMUILA, care a refuzat să plece la Deva, din motivul că acolo era prea cunoscut ca comunist, pe de altă parte n'a vrut să aibe legături cu un oarecare POPOVICI pe care eu i l-am recomandat, din Deva, considerându-l provocator. Dela Uniunea Industria Lemnului, pe foştii conducători ai Sindicatelor Unitare ca: DAN STEFAN, SOON şi HUSAR, care au fost scoşi din Partid pentru atitudinea lor oportunistă (Köblesistă), sub pretextul reglementării situaţiei lor de Partid, i-am introdus din nou în mişcare, în Partid şi în Sindicat. Aceasta s'a întâmplat până în vara anului 1929.

Intrebare

In acest timp şi după Congresul dela Timisoara, ce alte asemenea elemente ai mai introdus Dta în mişcare ?

Răspuns

In timpul luptei fracţioniste din Partid, în anul 1930, în comun acord cu MARCEL PAUKER şi DORY GOLSTEIN, la Timisoara şi Arad, în afară de organizaţiile de partid regionale existente, am creiat o organizaţie de Partid, în fruntea căreia am pus pe BERGER ALADAR ca secretar al organizaţiei locale de Partid. In acelaş timp, pe ULICI, care avea aceiaşi situaţie de Partid ca şi a lui BERGER, consideraţi fracţionişti, a fost recunoscut ca membru de Partid şi a fost însărcinat cu organizarea şi conducerea regionalei de Partid Timisoara.

Timisoara 1930

.//.

196

Intrebare

Ce însărcinări ai primit Dta dela Siguranţă, după Congresul Sindicatelor Unitare dela Timisoara ?

Răspuns

Până la sfărşitul lui 1929, sau începutul anului 1930 când a avut loc lupta fracţionistă în Partid, nu am primit însărcinări din partea Siguranţei.

Intrebare

Inainte de plecarea Dtale în Valea Jiului, când ai avut ultimul contact cu Siguranţa ?

Răspuns

Cu 2-3 săptămâni înainte de a pleca în Valea Jiului nu am avut legătură cu agentul de Siguranţă, însă în ziua când am plecat în Valea Jiului, pe la sfărşitul lunei Iulie 1929, am fost căutat de agentul de legătură, acasă la mine, căruia, în cadrul discuţiilor, i-am spus că plec în Valea Jiului. In aceiaşi zi seara, aflându mă la un birou de voiaj pe Calea Griviţei, pentru a scoate bilet de tren, am fost învitat de un agent de Siguramţă, la o circumscripţie de poliţie apropiată, de unde apoi am fost dus cu maşina la Siguranţa Generală, la subinspectorul general BANCIULESCU.

Intrebare

Ce ai discutat cu BANCIULESCU ?

Răspuns

BANCIULESCU m'a întrebat pentru ce plec în Valea Jiului, la care eu i-am arătat că cu ocazia zilei de 1 August Partidul a hotărăt organizarea de adunări, mitinguri şi demonstraţii de stradă, împotriva pregătirii războiului imperialist. BANCIULESCU mi-a comunicat că pot să merg în Valea Jiului, însă să nu fac nici o acţiune şi să informez Siguranţa la timp în cazul când muncitorii ar încerca să organizeze vre-o acţiune.

Intrebare

Cum ai procedat Dta faţă de aceste sarcini ?

Răspuns

In timp cât eram la BANCIULESCU, acesta mi-a dat numele informatorului de Siguranţă din Valea Jiului, anume BERENDI, al cărui nume mi l-am notat pe o bucăţică de hârtie ruptă dintr'un ziar ce era în biroul lui BANCIULESCU.

.//.

Cu informatorul m'am întâlnit la Petroşani, însă în ce împrejurări şi cu cine am mai avut legătură prin care Siguranţa Generală a fost informată despre acţiunile din Valea Jiului, nu-mi amintesc precis.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

ss. V.Luca

LT COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogator

Arestat ul, Vasile Lucă, născut la 8 Iunie 1898 în Com. Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit cu ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.-
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

9 Decembrie 1952

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 21 și 30 min.
„ s'a terminat la „ 0 și 4 „

Intrebare: După Congresul Sindicatelor Unitare din 1929, dela Timișoara, cum ai ținut Dta legătura cu Siguranța?-

Răspuns

După Congresul Sindicatelor Unitare din 1929, dela Timișoara, reîntorcându-mă la București, am reluat legătura cu Siguranța Generală prin agentul de legătură, cu care aveam legătură și înainte de Congres. Prin acest agent am informat Siguranța Generală despre Congresul dela Timișoara și în continuare am ținut legătura cu agentul de siguranță, informând permanent Siguranța Generală despre activitatea mea pe linia mișcării muncitorești, până la plecarea mea în Valea Jiului.——

Intrebare

Unde te-ai întâlnit Dta cu agentul de legătură și ce informații ai dat Siguranței?

Răspuns

Până la plecarea mea în Valea Jiului, cu agentul de siguranță mă întâlneam la locuința mea, unde o

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: strada ce trece Calea Dorobanți cu Calea Floreasca, unde locuiam eu acești ceva cu Voghi Paul. In afară de faptul că pe agentul de legătură îl informam când și unde plec în provincie, nu pot să precizez cu exact ce informații am dat Siguranței, însă după întoarcerea mea din provincie la București, am dat informații agentului de legătură și prin el Siguranței, atât despre activitatea mea cât și despre cei ce care am luat legătură în provincie. ———

Intrebare

Cine cunoștea din casa lui Voghi Paul, că Dta în acea locuință ai avut legături cu agentul de Siguranță ?-

Răspuns

Stabilirile mele cu agentul de Siguranță la locuința lui Voghi Paul au fost cunoscute de soția lui Voghi, însă nu știu că acesta este agent de Siguranță ci observam din mișcarea muncitorească. Voghi Paul putea să cunoască mai puțin, întrucât întâlnirile cu agentul, deobicei le aveam zina și în unele cazuri pe stradă, în timp ce Voghi se afla la lucru. ———

Intrebare

In interogatoriul anterior Dta ai declarat că ai dat informații Siguranței Generale, despre Congresul de la Timișoara, printr'un agent din Timișoara, astăzi ai declarat că ai dat aceste informații prin agentul de legătură de la București; care este adevărul ? ———

Răspuns

La Timișoara am dat agentului de Siguranță numai lista comuniștilor care au participat la Congres, iar prin agentul de legătură din București, am dat Siguranței informații mai detaliate despre Congres, precum și activitatea și legăturile ce am avut la Timișoara după Congres. Nu-mi amintesc precis.

s'a adaugat cuvintele „unde locuiam" și mai jos cuvintele „prin" cari se vor citi.-

Semnătura,

8

Urmare: însă cred că în acest timp am fost anchetat la Siguranța Generală.

Întrebare

Ce instrucțiuni ai primit D-ta dela Siguranță?

Răspuns

În intervalul de timp, după Congresul dela Timișoara și până la plecarea mea în Valea Jiului, nu am primit instrucțiuni speciale dela Siguranță.

Întrebare

Înainte și după această perioadă?

Răspuns

Înainte de perioada susamintită, încă din anul 1928 am primit instrucțiuni, dela Siguranța Generală, prin sub-inspectorul Băiculescu, să introduc în mișcarea muncitorească, elemente provocatoare, oportuniste și fracționiste (Köblesiste), pedeoparte pentru a întări poziția mea în cadrul mișcării, mai ales în Ardeal, iar pe dealtă parte pentru a crea divergențe în cadrul mișcării între elementele din Ardeal și din restul țării, de a slăbi mișcarea muncitorească.

Întrebare

Pe cine ai introdus D-ta în mișcare dintre aceste elemente provocatoare și oportuniste?

Răspuns

Astfel de elemente provocatoare am introdus în mișcare, la Sibiu pe: Petcu pe care l-am dus la Deva ca trimis de Partid pentru Valea Jiului, în locul lui Gombos Samuilă, care a refuzat să plece la Deva, din motivul că acolo era prea cunoscut ca comunist, pedealtăparte s'a vrut să aibă legături cu un oarecare Popovici pe care eu i l-am recomandat, din Deva, considerându-l provocator. Dela Uniunea Industria Lemnului; pe foștii conducători ai Sindicatelor

s'a adăugat cuvintele „iar pe dealtăparte" care se vor citi.- [signature]

Semnătura [signature]

Mod. 185

Urmare: Unitare ca: Ioan Ștefan, Sroni și Husar, care au fost scoși din Partid pentru atitudinea lor oportunistă (Koblenz), sub pretextul reglementării situației lor de Partid, i-am introdus din nou în mișcare; în Partid și în Sindicat. Acestea s-a întâmplat până în vara anului 1929. ———

Întrebare

În acest timp și după Congresul dela Timișoara, ce alte asemenea elemente ai mai introdus D-ta în mișcare? ———

Răspuns

În timpul luptei fracționiste din Partid, în anul 1930, în comun acord cu Marcel Pauker și Iuly Goldstein, la Timișoara și Arad, în afara de organizațiile de Partid regionale existente, am creiat o organizație de Partid, în fruntea căreia am pus pe Berger Aladar ca secretar al organizației locale de Partid. În același timp, pe Illici, care avea aceiași situație de Partid ca și a lui Berger, considerați fracționiști, a fost recunoscut ca membru de Partid și a fost însărcinat cu organizarea și conducerea regională de Partid-Timișoara.-

Întrebare

Ce însărcinări ai primit D-ta dela Siguranță, după Congresul Sindicatelor Unitare dela Timișoara? ———

Răspuns

Până la sfârșitul lui 1929 sau începutul anului 1930, când a avut loc lupta fracționistă în Partid, nu am primit însărcinări din partea Siguranței. ———

Întrebare

Înainte de plecarea D-tale în Valea Jiului, când ai avut ultimul contact cu Siguranța? ———

Răspuns

Cu două-trei săptămâni înainte de a pleca în Valea Jiului nu am avut legătură cu agentul de Siguranță, însă în ziua

Semnătura,

Urmare: Când am plecat în Valea Jiului, pe la sfârșitul lunei Iulie 1929, am fost căutat de agentul de legătură, acesta mi-a spus că plec în Valea Jiului. În acea zi, seara, aflându-mă la un tirou de voiaj, pe Calea Griviței, pentru a scoate bilet de tren, am fost invitat de un agent de siguranță la o circumscripție de poliție apropiată, de unde apoi am fost dus cu mașina la Siguranța Generală, la subinspectorul general Băncilescu. ———

Întrebare

Ce ai discutat cu Băncilescu? ———

Răspuns

Băncilescu mă întrebat pentruce plec în Valea Jiului, la care eu i-am arătat că cu ocazia zilei de 1 August, Partidul a hotărât organizarea de adunări, mitinguri și demonstrații de stradă, împotriva pregătirii războiului imperialist. Băncilescu mi-a comunicat că pot să merg în Valea Jiului, însă să nu fac nici o acțiune și să informez siguranța la timp, în cazul când muncitorii ar încerca să organizeze vre-o acțiune. ———

Întrebare

Cum ai procedat în fața de acești oameni? ——

Răspuns

În timp cât eram la Băncilescu, acesta mi-a dat numele informatorului de siguranță din Valea Jiului, anume Berendi, a cărui nume mi l-am notat pe o bucățică de hârtie, pentru că în timpul cât eram în tirou la Băncilescu. Cu informatorul m'am întâlnit la Bichoșani, însă în ce împrejurări și cu cine am mai avut legătură prin care Siguranța Generală a fost informată despre acțiunile din Valea Jiului, nu-mi amintesc precis. ———

Semnătura,

Urmare: După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, mustii și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Semnătura,

201
29

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898 în com. Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti, str. Romniceanu Nr. 22.

3 Decembrie 1952
Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a început la ora..9..şi.....min.
" s'a terminat la " ..15..şi..... "

Intrebare
Cu ocazia deplasării Dtale în Valea Jiului, la sfârşitul lunei Iulie 1929, în ce localitate şi cu ce persoane ai luat legătură ?

Răspuns
Nu pot să dau un răspuns precis la această întrebare.

Intrebare
Tot în acest timp, cu ce elemente duşmane clasei muncitoare ai luat legătură în Valea Jiului ?

Răspuns
Nu pot să-mi amintesc elementele duşmane clasei muncitoare cu care am luat legătură în Valea Jiului.

Intrebare
Cum aţi dus la îndeplinire în Valea Jiului, instrucţiunile primite dela Siguranţă, despre care ai vorbit Dta în interogatoriul de eri ?

Răspuns
Acum nu pot să dau răspuns precis, însă mă voi gândi să restabilesc adevărul şi voi veni şi voi spune sincer adevărul.

Intrebare
In ce împrejurări aţi plecat din Valea Jiului ?

Răspuns
După ce am vorbit cu ŞTIBER şi alte câteva persoane din conducerea organizaţiei de Partid şi a Sindicatelor din Valea Jiului, în legătură cu organizarea grevei dela Lupeni, am stabilit că în caz de izbucnirea grevei, să se solidarizeze

.//.

cu muncitorii dela Lupeni şi muncitorii dela Petroşani şi Vulcan. Faţă de cei cu care am vorbit, am specificat că greva trebue iniţiată după plecarea mea din Valea Jiului.

Intrebare

Dece era necesar această specificare din partea Dtale ?

Răspuns

Ca greva să se înceapă după plecarea mea, am specificat, pentruca eu să nu fiu acolo şi apoi implicat şi tras la răspundere de către Siguranţă.

Intrebare

Greva a avut loc, Dta ai fost tras la răspundere de către Siguranţă ?

Răspuns

După evenimentele dela Lupeni, Siguranţa nu m'a tras la răspundere pentrucă am fost în slujba ei şi vroia să mă folosească pe mai departe şi astfel vina a fost aruncată asupra provocatorului MUNTEANU.

Intrebare

Dta cum ai apreciat rolul provocatorului MUNTEANU în ce priveşte evenimentele dela Lupeni ?

Răspuns

Am apreciat că greva a izbucnit forţat, fiind pusă la cale de provocatorul MUNTEANU în colaborare cu autorităţile, cu scopul de a lovi în mişcarea sindicală unitară.

Intrebare

Dta ai cunoscut realitatea, cu ce scop ai făcut această apreciere ?

Răspuns

Am făcut această apreciere asupra provocatorului MUNTEANU cu scopul de a-mi acoperi vina, întrucât în loc ca eu să organizez greva, am părăsit Valea Jiului. In acelaşi timp am avut informaţii că MUNTEANU a forţat greva, fapt ce a contribuit la formarea părerilor de mai sus.

Intrebare

Dta la interogatoriul de ieri ai declarat că Siguranţa a dat aceleaşi instrucţiuni,să nu organizezi greva, ceeace Dta ai declarat astăzi, că nu ai organizat greva; cum

.//.

înţelegi acest lucru ?

Răspuns

Explic prin faptul că,prin părăsirea muncitorilor în timpul frământărilor din Valea Jiului şi neorganizarea grevei am trădat interesele muncitorilor şi am îndeplinit sarcinile date de Siguranţă.

Intrebare

Care sunt motivele adevărate a plecării Dtale din Valea Jiului şi cu cine ai discutat acest lucru ?

Răspuns

In afară de persoanele din mişcarea muncitorească n'am discutat cu nimeni, iar motivele adevărate ale plecării mele au fost, că eu nu puteam să rămân acolo fără să nu fiu în fruntea acţiunilor, ceeace ar fi însemnat de a lua atitudine deschisă împotriva Siguranţei şi a îndeplini cinstit sarcinile în cadrul mişcării muncitoreşti. In schimb la plecarea mea din Valea Jiului m'am bazat pe faptul că greva nu va isbucni şi întrucât Siguranţa cunoştea toate pregătirile muncitorilor, am crezut că greva chiar dacă ar fi să izbucnească, va fi împiedicată de Siguranţă.

Ulterior, acest fapt l-am şi discutat cu subinspectorul general BANCIULESCU, în sensul că, atunci când BANCIULESCU mi-a reproşat că eu am instigat la grevă, i-am răspuns că, aţi fost informaţi de ceeace s'a discutat în Valea Jiului şi deci, dece nu aţi luat măsuri pentru împiedicarea isbucnirii grevei.

Intrebare

Când aţi avut această discuţie cu BANCIULESCU ?

Răspuns

Această discuţie am avut-o cu BANCIULESCU după câteva zile dela întoarcerea mea din Valea Jiului la Bucureşti, când am fost chemat la Siguranţa Generală.

Intrebare

Prin cine aţi fost anunţat să vă prezentaţi la BANCIULESCU şi ce aţi mai discutat cu această ocazie ?

Răspuns

După cum îmi amintesc am fost aşteptat de către un agent de Siguranţă, la Bucuresti, imediat după sosire, după ce am eşit din Gara de Nord şi condus la BANCIULESCU.

.//.

Deci n'am fost chemat după câteva zile dela sosirea mea în Bucuresti, aşa cum am arătat mai sus, ci imediat ce am sosit cu trenul la Bucuresti. Cu această ocazie BANCIULESCU mi-a arătat ziarele în care se arăta, că greva dela Lupeni a fost organizată de "comunistul" MUNTEANU şi m'a întrebat dacă acesta este adevărul şi ce vom face acum în această privinţă. Ne-am înţeles ca totul să rămână aşa cum s'a publicat în ziare şi această atitudine trebuie s'o am şi eu în cadrul mişcării.

Intrebare

Ce aţi stabilit cu BANCIULESCU cu privire la legăturile Dtale cu Siguranţa, în viitor ?

Răspuns

Nu am discutat cu BANCIULESCU nimic în ce priveşte legăturile mele cu Siguranţa în viitor, întrucât exista legătura prin agentul care era intermediar, în scris şi putea să mă cheme şi la Siguranţă.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

ss. V.Luca

LT COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Sarme, de profesie lăcătuș, cinstit, cu ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.-
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

3 Decembrie 1952

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 9 și min.
„ s'a terminat la „ 15 și „

Intrebare: Cu ocazia deplasării Dvs. în Valea Jiului, la sfîrșitul lunei Iulie 1928, în ce localitate și cu ce persoane ați luat legătura ? ———

Răspuns

Nu pot să dau un răspuns precis la această întrebare.-

Intrebare

Tot în acest timp, cu ce elemente dușmane clasei muncitoare ați luat legătura în Valea Jiului ? ———

Răspuns

Nu pot să-mi amintesc elementele dușmane clasei muncitoare, cu care am luat legătura în Valea Jiului. ———

Intrebare

Cum ați dus la îndeplinire în Valea Jiului, instrucțiunile primite dela Siguranță; despre cum ați vorbit Dvs. în interogatoriul de ieri ? ———

Răspuns

Acum nu pot să dau răspuns precis, însă mă voiu gândi să restabilesc adevărul și voiu veni și voiu spune

cuvintele „clasei muncitoare" s'au adăugat la rog. cit.-

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: sincer adevărul

Intrebare

In ce împrejurări ați plecat din Valea Jiului?

Răspuns

După ce am vorbit cu Stiler și alte câteva persoane din conducerea organizației de Partid și a Sindicatelor din Valea Jiului, în legătură cu organizarea grevei dela Lupeni, am stabilit că în caz de izbucnirea grevei, să se solidarizeze cu minerii dela Lupeni și minerii dela Petroșani și Vulcan. Față de cei cu care am vorbit, am specificat că greva trebue inițiată după plecarea mea din Valea Jiului.

Intrebare

Dece era necesară această specificare din partea D-tale?

Răspuns

Ca greva să se înceapă după plecarea mea, am specificat, pentrucă eu să nu fiu acolo și apoi implicat și tras la răspundere de către Siguranță.

Intrebare

Greva a avut loc. D-ta ai fost tras la răspundere de către Siguranță?

Răspuns

După evenimentele dela Lupeni, Siguranța nu m'a tras la răspundere pentrucă am fost în slujba ei și voia să mă folosească pe mai departe și astfel vina a fost aruncată asupra provocatorului Muntean.

Intrebare

D-ta cum ai apreciat rolul provocatorului Muntean în ce privește evenimentele dela Lupeni?

Răspuns

Am apreciat că greva a izbucnit forțat, fiind pusă la cale de provocatorul Muntean în colaborare cu auto-

Semnătura [signature]

Urmare : sitiile, cu scopul de a lovi în mișcarea sindicală unitară.

Întrebare

Știți ai cunoscut realitățile, cu ce scop ați făcut aceste aprecieri ?

Răspuns

Am făcut aceste aprecieri asupra procesatorului Ghenleanu cu scopul de a-mi acoperi viața, întrucât în loc ca eu să organizez greva, am împiedicat Valea Jiului. În același timp am avut informații că Ghenleanu a făcut grevă, fapt ce a contribuit la formarea părerilor de mai sus.

Întrebare

Știți la interogatoriul de ieri ați declarat că Ignuțiu a dat același instrucțiuni să nu organizez grevă, ceace Dta ați declarat astăzi că nu ați organizat grevă ; cum înțelegi acest lucru ?

Răspuns

Explic prin faptul că părăsirea muncitorilor în timpul frământărilor din Valea Jiului și neorganizarea grevei au trădat interesele muncitorilor și am îndeplinit întocmai dările de Ignuțiu.

Întrebare

Care sunt motivele adevărate a plecării d-tale din Valea Jiului și cu cine ai discutat acest lucru ?

Răspuns

În afară de persoanele din mișcarea muncitorească n-am discutat cu nimeni, iar motivele adevărate ale plecării mele au fost că eu nu puteam să rămân acolo până nu mi s-ar fi înscenat de a lua atitudine deschisă împotriva Ignuțiu și a îndeplini cinstit sarcinile în cadrul mișcării muncitorești. Eu schimbul la

Semnătura,

Urmare: plecarea mea din Valea Jiului m'am legat de faptul că greva nu s'a isbucnit și întrucât Siguranța cunoștea toate pregătirile muncitorilor, am crezut că greva chiar dacă ea ar fi să isbucnească ar fi împiedicată de Siguranță.

Ulterior, acest fapt l-am și discutat cu subsecretarul general Băncilescu, în sensul că, atunci când Băncilescu mi-a reprosat că eu am instigat la grevă, i-am răspuns că ați fost informați greșit să se întâmple să discutați la Valea Jiului și dvs. dacă nu ați luat măsuri pentru împiedecarea isbucnirii grevei. ———————

Întrebare

Când ați avut această discuție cu Băncilescu?

Răspuns

Această discuție am avut-o cu Băncilescu, după câteva zile, dela întoarcerea mea din Valea Jiului la București, când am fost chemat la Siguranța Generală.

Întrebare

Cine din cine ați fost anunțat să le prezint la Băncilescu și se ați mai discutat cu această ocazie? ———

Răspuns

După cum îmi amintesc am fost așteptat de către un agent de siguranță, la București imediat după sosire, după ce am ieșit din Gara de Nord și condus la Băncilescu. Deci n'am fost chemat după câteva zile dela sosirea mea în București, așa cum am arătat mai sus, ci imediat ce am sosit cu trenul la București. La această ocazie Băncilescu mi-a arătat ziarul în care se arăta că greva dela Lupeni a fost organizată de „comunistul" Dumitrescu și mă întrebat dacă această este adevărul și ce vom face acum în această privință. Nu-am înțeles ca totul să rămână așa cum să publicat în ziare și această chestiune trebuie să o mai discutăm și

cuvintele „se întâmple" s'au șters și nu se vor citi.

Semnătura

3

Urmare : eu în cadrul misiunii. ———————

Întrebare

Ce ați stabilit cu Băncilescu cu privire la legăturile Dvs cu Siguranța, în viitor? ———————

Răspuns

Eu am discutat cu Băncilescu numai în ceea ce privește legăturile mele cu Siguranța în viitor, întrucât exista legătura prin agentul care era intermediar, în scris și puteam să mă schimb și la Siguranță. ———————

După ce am citit prezentul proces-verbal de întrebări și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, scrise și semnez, liber și nesilit de nimeni. ———

Semnătura,

Mod. 185

1952

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti, str. Romniceanu Nr.22.

5 Decembrie 1952
Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a început la ora 23 şi 30 min.
" s'a terminat la " 1 şi 25 "

Intrebare

In ce fel ai avut legătură cu Siguranţa după venirea Dtale din Valea Jiului la Bucuresti, în anul 1929 ?

Răspuns

După venirea mea din Valea Jiului la Bucuresti, un timp n'am avut legătură cu Siguranţa, decât sub formă de ridicare şi învitarea mea la Siguranţă, aceasta cred până după venirea mea dela Moscova, în Ianuarie 1930.

Intrebare

Când şi cu ce ocazie ai fost învitat la Siguranţa Generală ?

Răspuns

Prima dată am fost învitat la Siguranţa Generală imediat după ce m'am întors din Valea Jiului la Bucuresti, cu care ocazie am vorbit cu BANCIULESCU şi am dat informaţii cu privire la cele petrecute în Valea Jiului şi am discutat cu el problemele pe care le-am arătat în interogatoriul anterior.

Aceasta s'a întâmplat cred după 2-3 zile, după ce am sosit la Bucuresti, din Valea Jiului, la începutul lunei August 1929.

Intrebare

Cu ocazia acestei învitări cu cine ai mai discutat din cadrul Siguranţei, în afară de BANCIULESCU ?

Răspuns

Nu-mi amintesc să mai fi discutat cu cineva din

•//.

cadrul Siguranţei, în afară de BANCIULESCU.

Intrebare

Cu această ocazie ai dat Dta Siguranţei documente despre mişcarea muncitorească ?

Răspuns

Nu-mi amintesc să fi dat cu această ocazie, Siguranţei, material despre mişcarea muncitorească.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

ss. V.Luca

LT COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogator

Arestatul, Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.-
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

5 Decembrie 1952

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 23 și 30 min.
" s'a terminat la " 1 și 25 "

Intrebare: In ce fel ai avut legătură cu Siguranța după venirea D-tale din Valea Jiului la București, în anul 1929?-

Răspuns

După venirea mea dela Valea Jiului la București, un timp n'am avut legătură cu Siguranța, decât sub forma de ridicare și invitarea mea la Siguranță, aceasta cred până după venirea mea dela Moscova, în Ianuarie 1930.

Intrebare

Când și cu ce ocazie ai fost invitat la Siguranța Generală?

Răspuns

Prima dată am fost invitat la Siguranța Generală imediat după ce m'am întors din Valea Jiului la București, cu care ocazie am vorbit cu Băiculescu și am dat informații cu privire la cele petrecute în Valea Jiului și am discutat cu el problemele pe care le-am arătat în interogatoriul anterior.

Aceasta s'a întâmplat cred după 2-3 zile, după ce am venit

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: la Bucureşti, din Valea Jiului, la începutul lunei August 1929. ———— ————

Întrebare

Cu ocazia acestei invitări cu cine ai mai discutat din cadrul Siguranţei, în afară de Bănculescu ? ————

Răspuns

Mi-mi amintesc să mai fi discutat cu cineva din cadrul Siguranţei, în afară de Bănculescu. ————

Întrebare

Cu această ocazie ai dat d-lui Siguranţei documente despre mişcarea muncitorească ? ————

Răspuns

Mi-mi amintesc să fi dat cu această ocazie, Siguranţei, material despre mişcarea muncitorească. ————

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, sunt de acord, liber şi nesilit de nimeni. ————

Anchetatorul
Lt Dobrescu
Locotenent Fr.

Semnătura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898 în com. Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti, str. Romniceanu Nr. 22.

6 Decembrie 1952

Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a început la ora 1 şi 30 min.
" s'a terminat la " ..7..şi 30. "

Intrebare

Inainte de plecarea Dtale la Moscova, în 1929, ce discuţii ai avut cu Siguranţa ?

Răspuns

La sfărşitul lunei Septembrie sau începutul lunei Octombrie 1929, pe când veneam dela o şedinţă a Consiliului General al Sindicatelor Unitare ce s'a ţinut în locuinţa lui TRANDAFIRESCU membru al C.G.S.U. la periferia Bucureştiului, spre Ferentari, am fost ridicat de către un agent de Siguranţă, de pe stradă, în apropierea bisericii Udricani din Bucuresti. Am fost învitat la BANCIULESCU, la Siguranţa Generală. BANCIULESCU s'a interesat de ce este nou în Partid şi cu această ocazie am arătat Siguranţei, despre lupta fracţionistă din sânul Comitetului Central al P.C.R., între BARBU şi PAUKER.

Inainte de această invitaţie la Siguranţă, două sau trei săptămâni, am mai fost la Siguranţă, unde am dat o declaraţie în legătură cu membrii C.G.S.U., declaraţie pe care cu această ocazie am confirmat oă persoanele indicate, fac parte din C.G.S.U.

Intrebare

Dece era necesar această confirmare din partea Dtale faţă de Siguranţă ?

.//.

Răspuns

Scopul pentru care a fost necesară iscălitura mea nu am discutat cu BANCIULESCU, însă după scurt timp Siguranţa a împiedicat activitatea legală a Consiliului Gral al Sindicatelor Unitare şi astfel de fapt C.G.S.U. a fost pus în ilegalitate.

Intrebare

Cu această ocazie cu cine ai mai discutat la Siguranţă în afară de BANCIULESCU ?

Răspuns

Cu această ocazie în afară de BANCIULESCU, n'am mai avut cu nimeni din cadrul Siguranţei, nici o discuţie.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

ss. V.Luca

LT COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

Proces-Verbal de interogator

Arestat M. Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București. Str. Romniceanu Nr. 22.-

(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

6 Decembrie 1952

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 1 și 30 min.

" s'a terminat la " 7 și 30 "

Intrebare: Inainte de plecarea D-tale la Moscova, în 1929, ce discuții ai avut cu Siguranța? —

Răspuns

La sfârșitul lunei Septembrie sau începutul lunei Octombrie 1929, pe când veneam dela o ședință a Consiliului Gral al Sindicatelor Unitare, ce s'a ținut în locuința lui Trandafirescu membru al C.G.S.U. la periferia Bucureștiului, spre Ferentari, am fost ridicat de către un agent de Siguranță, de pe stradă, în apropierea bisericii Udricani din București. Am fost invitat la Bucințescu, la Siguranța Generală. Bucințescu s'a interesat de ce este nou în Partid și cu această ocazie am arătat Siguranței, despre lupta fracționistă din sânul Comitetului Central al P.C.R., între Barbu și Pauker.

Inainte de aceasta, invitație la Siguranță, două sau trei săptămâni, am mai fost la Siguranță, unde am dat o declarație în legătură cu membrii C.G.S.U., declarație pe care cu această ocazie am confirmat-o reprezen-

Semnătura [signature]

Mod. 185

Urmare: cele indicate, fac parte din C.G.S.U. —

Intrebare

De ce era necesară această confirmare din partea dtale față de Siguranță? —

Răspuns

Scopul pentru care a fost necesară iscălitura mea nu am discutat cu Bănciulescu, însă după scurt timp Siguranța a împiedicat activitatea legală a Consiliului General al Sindicatelor Unite și astfel de fapt C.G.S.U. a fost pus în ilegalitate. —

Intrebare

Cu această ocazie cu cine ai mai discutat la Siguranță în afară de Bănciulescu? —

Răspuns.

Cu această ocazie, în afară de Bănciulescu, n'am avut cu nimeni, din cadrul Siguranței, nici o discuție. —

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni. —

Anchetator,
Lt. [illegible]

[illegible]

Semnătura,

214

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti, str. Romniceanu Nr. 22.

9 Decembrie 1952

Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a început la ora 23 şi 30 min.

" s'a terminat la " ...3 şi 25... "

Intrebare

La interogatoriul din 6 Decembrie a.c. Dta ai arătat că în legătură cu membrii Consiliului General al Sindicatelor Unitare ai vorbit numai cu BANCIULESCU, dacă aceasta corespunde adevărului ?

Răspuns

In declaraţia din 6 Decembrie a.c. am arătat că cu ocazia învitării mele la Siguranţa Generală, la BANCIULESCU am iscălit o declaraţie cu lista membrilor Consiliului General al Sindicatelor Unitare, listă ce a fost pregătită înainte de către Siguranţă, nu corespunde adevărului, întrucât membrii Consiliului General al Sindicatelor Unitare erau cunoscuţi de Siguranţă şi nu era nevoie ca eu să dau Siguranţei, deoarece Consiliul funcţiona legal. Declaraţia ce am iscălit la Siguranţă, cu această ocazie, se referea la membrii C.C. al P.C.R. pe care eu îi dădusem Siguranţei mai înainte, însă lipsea iscălitura mea, pe care am dat-o cu această ocazie. In afară de discuţiile avute cu BANCIULESCU, cu această ocazie, n'am discutat cu alte persoane din Siguranţa Generală.

Intrebare

Dece era necesară această iscălitură a Dtale ?

Răspuns

N'am discutat cu BANCIULESCU scopul pentru care era necesară iscălitura mea.

Intrebare

Dta ai arătat că pe membrii C.C. al P.C.R. i-ai dat Siguranţei înainte, dece nu ai iscălit atunci ?

•//•

Răspuns

Inainte nu mi s'a cerut iscălitura, cu toate că am dat membrii C.C. al P.C.R. aleşi la Congresul al IV-lea şi ulterior am vorbit separat şi despre MARCEL PAUKER, DORY GOLSTEIN şi DOBROGEANU GHEREA precum şi toate mişcările ce se făceau în cadrul C.C.

Intrebare

In ce calitate ai făcut Dta la Siguranţă această iscălitură, fiindcă erai şi membru al C.C. ?

Răspuns

Declaraţia ce am iscălit la Siguranţă, ce cuprindea lista membrilor C.C. al P.C.R. am făcut-o în calitate de provocator al Siguranţei în rândurile mişcării muncitoreşti revoluţionare.

Intrebare

Dta, la interogatoriul din 6 Dec.a.c. ai fost întrebat, dece nu ai declarat aceste lucruri ?

Răspuns

Atât la interogatoriul din 6 Dec.a.c. cât şi mai înainte am declarat unele lucruri care nu corespund realităţii, întrucât n'am putut reconstitui tot adevărul în ce priveşte legăturile şi informaţiile ce am dat Siguranţei.

Intrebare

In cazul de faţă, cum explici Dta că în loc de iscălitura pe declaraţia listei membrilor C.C. al P.C.R. ai declarat lista Consiliului General al Sindicatelor Unitare, când şi după declaraţiile Dtale Siguranţa cunoştea membrii Consiliului care funcţionau legal ?

Răspuns

Siguranţa putea să-mi ceară şi declaraţie cu iscălitura mea în legătură cu membrii Consiliului General al Sindicatelor Unitare, deoarece în acelaş timp s'a pus problema disolvării Sindicatelor Unitare, în care scop, Siguranţa putea să aibe nevoie de declaraţia mea şi în acest sens.

Intrebare

Când ai discutat Dta cu Siguranţa şi în ce sens, problema disolvării Sindicatelor Unitare ?

.//.

Răspuns

După două săptămâni dela învitarea mea la Siguranţă, despre care am vorbit în prezentul interogatoriu, am fost dus la Siguranţă, la subinspectorul BANCIULESCU, care mi-a comunicat, că trebue să încetez activitatea Consiliului General, întrucât Sindicatele Unitare sunt disolvate.

Intrebare

După disolvarea Sindicatelor Unitare, ce ai discutat Dta cu BANCIULESCU, în ce fel să duci activitatea ?

Răspuns

Despre activitatea mea în viitor nu trebuia să discut deosebit cu BANCIULESCU, întrucât el ştia că am rămas membru al C.C. al P.C.R. şi al Biroului Politic în care calitate îmi voi continua activitatea. Cu această ocazie am discutat cu BANCIULESCU despre plecarea mea la Moscova, la Comintern şi Profintern în cadrul unei delegaţii din care făceau parte, în afară de mine, DORY GOLSTEIN şi GANEW In această privinţă am întrebat pe BANCIULESCU ce să fac, dacă să merg la Moscova sau nu,deoarece am avut fricâ să nu fiu arestat, mai ales că mă gândeam şi la arestarea provocatorului VILY ROTH în U.R.S.S., la care BANCIULESCU a răspuns să mă duc, dar în nici un caz să nu vorbesc de legăturile mele cu Siguranţa şi nici despre lupta fracţionistă ce s'a început în cadrul Comitetului Central, despre care eu am informat Siguranţa.

Intrebare

Pe baza acestor discuţii cu BANCIULESCU, cum aţi procedat la Comintern şi Profintern ?

Răspuns

La Comintern, în autobiografia ce am dat, am ascuns adevărul despre activitatea şi legăturile mele cu Siguranţa, deasemenea am ascuns adevărul în legătură cu lupta fracţionistă începută în sânul Comitetului Central, cu toate că BELLA KUN a ridicat problema în legătură cu MARCEL PAUKER şi DOBROGEANU GHEREA care vor să scoată un ziar împotriva Partidului, fapt pe care eu l-am negat, arătând că nu este adevărat. La Profintern, unde s'a pus în discuţie activitatea depusă şi forma de organizare a Sindicatelor Unitare ce trebuia s'o ia după ce au fost puse în ilegalitate, delegaţia susamintită din care făceam

.//.

parte, s'a opus criticilor şi calificării activităţii Sindicatelor Unitare de către Profintern, care a tras concluzia că mişcarea Sindicală Unitară din România abea se deosebeşte de Sindicatele reformiste,deoarece merge pe linia tratativelor în loc de acţiuni de masă şi greve. Părerea delegaţiei în această privinţă, că proectul de rezoluţie al Profinternului nu este just, a fost susţinut atât de BEILA KUN, cât şi de VALETSCHI. Din cauza rezistenţei delegaţiei P.C.R. din care am făcut parte, nu s'a putut lua hotărâre în ce priveşte mişcarea Sindicală din România, astfel că delegaţia s'a reîntors în ţară fără rezoluţie, fapt ce a contribuit la confuzii în ce priveşte linia mişcării sindicale şi la sectarism în muncă, slăbind astfel posibilităţile de luptă ale Partidului şi Sindicatelor împotriva regimului burghezo-moşieresc care se găsea în preajma crizei economice. Prin toate aceste fapte, eu am îndeplinit instrucţiunile primite dela Siguranţă înainte de plecarea mea la Moscova.

Intrebare

In preajma plecării Dtale la Moscova, cu cine ai mai discutat dela Siguranţă, în afară de BANCIULESCU ?

Răspuns

Nu ştiu dacă am mai discutat cu cineva în preajma plecării mele la Moscova, în afară de BANCIULESCU.

Intrebare

Când ai avut Dta aceste discuţii cu BANCIULESCU?

Răspuns

Această discuţie am avut-o cu BANCIULESCU,cred, la începutul lunei Octombrie 1929, cu care ocazie am fost trimis la urmă, la Brasov. Dela această întâlnire şi până la plecarea mea la Moscova, nu-mi amintesc să mai fi discutat cu Siguranţa, iar viitoarea întâlnire cu BANCIULESCU,a fost stabilită după sosirea mea în ţară dela Moscova.

Intrebare

Ancheta cunoaşte că Dta ai discutat şi cu unul din conducătorii Siguranţei Generale, în afară de BANCIULESCU, dece nu-l arăţi pe nume ?

.//.

Răspuns

Nu ştiu să fi discutat cu cineva la Siguranţă cu această ocazie, în afară de BANCIULESCU.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

ss. V.Luca

LT COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul, Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898 în Comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Str. Romniceanu Nr. 22

(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

9 Decembrie 1952

Oraşul Bucureşti

Interogatorul a început la ora 23 şi 30 minute

" s'a terminat la " 3 şi 25 "

Intrebare: La interogatoriul din 6 Decembrie a.c. D-ta ai arătat că în legătură cu membrii Consiliului General al Sindicatelor Unitare ai vorbit numai cu Bânciulescu, dacă aceasta corespunde adevărului? ——————

Răspuns

In declaraţia din 6 Decembrie a.c. am arătat că cu ocazia încercării mele la Siguranţa Generală, la Bânciulescu am iscălit o declaraţie cu lista membrilor Consiliului General al Sindicatelor Unitare, lista ce a fost pregătită înainte de către Siguranţă, nu corespunde adevărului, întrucât membrii Consiliului General al Sindicatelor Unitare erau cunoscuţi de Siguranţă şi nu era nevoie ca eu să dau Siguranţei, deoarece Consiliul funcţiona legal. Declaraţia ce am iscălit la Siguranţă cu această ocazie, se referea la membrii C.C. al P.C.R. pe care eu îl dădusem Siguranţei mai înainte, însă lipsea iscălitura mea, pe care am dat-o cu această ocazie. In afară de discuţiile avute cu Bânciulescu, cu această ocazie, n'am discutat fără alte

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: persoane din Siguranța Generală. ——

Intrebare

Dece era necesară această iscălitură a D-tale? —

Răspuns

N'am discutat cu Bâncinbeanu scopul pentru care era necesară iscălitura mea. ——

Intrebare

D-ta ai arătat că pe membrii C.C. al P.C.R. ai dat Siguranței înainte, dece nu ai iscălit atunci? —

Răspuns

Inainte nu mi s'a cerut iscălitura, cu toate că am dat membrii C.C. al P.C.R. aleși la Congresul al IV-lea și ulterior am vorbit separat, și despre Marcel Pauker, Dorj Golstein și Dobrogeanu Gherea precum toate mișcările ce se făceau în cadrul C.C. ——

Intrebare

In ce calitate ai făcut D-ta, la Siguranță, această iscălitură, fiindcă erai și membru al C.C.? ——

Răspuns

Declarația ce am iscălit la Siguranță, ce cuprindea lista membrilor C.C. al P.C.R., am făcut-o în calitate de provocator al Siguranței în rândurile mișcării muncitorești revoluționare. ——

Intrebare

D-ta la interogatoriul din 6 Dec. a.c. ai fost întrebat, dece nu ai declarat aceste lucruri? ——

Răspuns

Atât la interogatoriul din 6 Dec. a.c. cât și mai înainte am declarat unele lucruri care nu corespund realității, întrucât n'am putut reconstitui tot adevărul în ce privește legăturile și informațiile ce am dat Siguranței. ——

Semnătura,

Urmare : Întrebare

În cazul de față, cum explici D-ta că în loc de înscrierea pe declarația listă membrilor C.C. al P.C.R. ai declarat listă Consiliului General al Sindicatelor Unitare, când și după declarațiile D-tale Siguranța cunoștea membrii Consiliului, care funcționau legal ? ———

Răspuns

Siguranța putea să-mi ceară și declarație, cu iscălitura mea, în legătură cu membrii Consiliului General al Sindicatelor Unitare, deoarece în acelaș timp s-a pus problema dizolvării Sindicatelor Unitare în care scop Siguranța putea să aibă nevoie de declarația mea și în acest sens. ———

Întrebare

Când ai discutat D-ta cu Siguranța și în ce sens, problema dizolvării Sindicatelor Unitare ? ———

Răspuns

După două-trei întâlniri la invitarea mea la Siguranță, despre care am vorbit în precedentul interogatoriu, am fost dus la Siguranță, la subinspectorul general Băncilescu care mi-a comunicat că trebue să încetez activitatea Consiliului General, întrucât Sindicatele Unitare sunt dizolvate. ——

Întrebare

După dizolvarea Sindicatelor Unitare, ce ai discutat D-ta cu Băncilescu, în ce fel să-ți dirigi activitatea ? ——

Răspuns

Despre activitatea mea în viitor nu trebuia să discut deschis cu Băncilescu, întrucât el știa că am rămas membru al C.C. al P.C.R. și al Biroului Politic în care calitate îmi voiu continua activitatea. Cu această ocazie am discutat cu Băncilescu despre plecarea mea la Moscova, la Comintern și Profintern în cadrul unei

Semnătura,

Urmare: delegații din care făceam parte, în afară de mine, Jacy Goldstein și Gruen. În această privință am întrebat pe Bănciulescu ce să fac, dacă să merg la Moscova sau nu, deoarece am avut frică să nu fiu arestat, mai ales că mă gândeam și la arestarea predecesorului Willy Roth în U.R.S.S., la care Bănciulescu a răspuns să mă duc, dar în nici-un caz să nu trebuie legăturile mele cu Siguranța și nici despre lupta frac-țiunistă ce s-a început în cadrul Comitetului Central, despre care eu am informat Siguranța. ———————

Întrebare

Pe baza acestor discuții cu Bănciulescu, cum ați procedat la Congresul și Conferința? ———————

Răspuns

La Congresul, în autobiografia ce am dat, am arătat adevărul despre activitatea și legăturile mele cu Siguranța, deasemenea am arătat adevărul în legătură cu lupta frac-țiunistă începută în sânul Comitetului Central, cu toate că Bella Kun a ridicat problema în legătură cu Marcel Pauker și tovarășa Ghizela care vor să-mi scoată un giar. împotriva tovarășului; fapt pe care eu l-am negat, arătând că nu este adevărat. La Conferință, unde s-a pus în discuție activitatea dușmănoasă și forma de organizare a Sindicatelor Unitare ce trebuia să ia după ce au fost puse în ilegalitate, delegații nesancționați - din care făceam parte, s-a opus cri-ticilor și calificării activității Sindicatelor Unitare de către Conferință, care a trag concluzia că mișcarea sindicală Unitară din România, abia se desvoltă de sindicatele reformiste, deci trebuie merge pe linia luptei în loc de acțiuni de masă și grave. Părerea delegației în această privință, ca proiectul de regulament al Conferinței nu este

Semnătura,

Urmare : fost, a fost susținut atât de Bella Kun, cât și de Varlotschi. Din cauza existenței delegației C.C.R. care a făcut parte, nu s'a putut lua hotărâre în ce privește mișcarea sindicală din România, astfel că delegația s'a reîntors în țară fără rezultat, fapt ce a contribuit la confuzii în ce privește linia mișcării sindicale și la sectarizare în muncă, slăbind astfel posibilitățile de luptă ale partidului și sindicatelor împotriva regimului burghezo-moșieresc care se găsea în preajma crizei economice. Din toate aceste fapte, eu am îndeplinit instrucțiunile primite dela Siguranță înainte de plecarea mea la Moscova. ———————————

Întrebare

În preajma plecării Dvs. la Moscova, cu cine ați mai discutat dela Siguranță, în afară de Bănciulescu ? —

Răspuns

Eu știu dacă am mai discutat cu cineva, în preajma plecării mele la Moscova, în afară de Bănciulescu. ——

Întrebare

Când ați avut Dvs. aceste discuții cu Bănciulescu ? —

Răspuns

Aceste discuții am avut-o cu Bănciulescu, cred, la începutul lunei Octombrie 1929, cu care ocazie am fost trimis la urmă, la Brașov. Dela această întâlnire și până la plecarea mea la Moscova, nu-mi amintesc să mai fi discutat cu Siguranța, iar viitoarea întâlnire cu Bănciulescu a fost stabilită după sosirea mea în țară, dela Moscova. ———————————

Întrebare

Bucheta cunoaște că Dvs. ați discutat și cu unul din conducătorii Siguranței Generale, în afară de Bănciulescu, dacă nu-l arătați pe acesta ? ———————

Semnătura,

Urmare: Răspuns

Nu știu să fi discutat cu cineva la Siguranță cu această ocazie, în afară de Băncilescu. ——

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni. ——

[signature]

Anchetator
Lt. [illegible]
[illegible] Fr.

R.P.R. Ministerul Afacerilor Interne

Semnătura,

C.N.S.A.S.

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti, str. Romniceanu Nr. 22.

lo Decembrie 1952
Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a început la ora 23 şi 55 minute
" s'a terminat la " 3 şi 4o "

Intrebare

La interogatoriul de eri ai declarat că în legătură cu plecarea Dtale la Moscova, în 1929, nu şti dacă în afară de BANCIULESCU ai mai discutat cu cineva la Siguranţă, ancheta cere să precizezi acest lucru ?

Răspuns

Cu ocazia discuţiei ce am avut cu BANCIULESCU, în legătură cu plecarea la Moscova, acesta mi-a spus că el singur nu poate să-şi ia răspunderea în ce priveşte plecarea mea la Moscova, ci va trebui să întrebe şi pe inspectorul general de Siguranţă VINTILA IONESCU. Astfel am fost introdus la VINTILA IONESCU cu care am discutat problemele şi mi-a dat instrucţiunile despre care am vorbit la interogatoriul de eri, în ce priveşte atitudinea mea la Komintern şi Profintern.

Intrebare

Cine a mai fost de faţă când ai discutat cu VINTILA IONESCU ?

Răspuns

La discuţii, în afară de VINTILA IONESCU, a fost de faţă şi subinspectorul general BANCIULESCU.

Intrebare

Aceasta a fost prima întâlnire a Dtale cu inspectorul general de Siguranţă VINTILA IONESCU ?

declaratia lui Dengheu Petre si ... confruntare cu V.I.

.//.

CNSAS

Răspuns

M'am mai întâlnit cu VINTILA IONESCU în Decembrie 1928 când am fost reţinut de Siguranţa Generală, cu care ocazie BANCIULESCU mi-a făcut cunoştinţă cu VINTILA IONESCU care era nou numit Inspector general la Siguranţa Generală. Apoi am mai discutat cu VINTILA IONESCU imediat după greva dela Lupeni din August 1929, cu care ocazie au mai fost de faţă BANCIULESCU şi încă o persoană, al cărei nume nu-l cunosc, care cred că a fost reprezentantul guvernului. Alte întâlniri cu VINTILA IONESCU, până la discuţia ce am avut înainte de plecarea mea la Moscova, nu am avut.

Intrebare

Ce discuţii ai avut cu reprezentantul guvernului, despre care vorbeşti Dta mai sus ?

Răspuns

Reprezentantul guvernului a cerut dela mine o declaraţie în legătură cu greva dela Lupeni, pe care am dat-o, însă nu-mi amintesc precis conţinutul ei şi nici de faptul dacă eu am iscălit-o numai sau declaraţia a fost dictată şi eu am scris-o şi am semnat-o. Mi-a specificat că prin această declaraţie nu trădez Partidul, iar în cadrul discuţiilor eu i-am propus că am acasă material pe care pot să-l pun la dispoziţia lui, ceeace i-am şi adus de acasă. Materialul ce l-am adus pentru el, însă nu a fost potrivit scopului lor, întrucât după cât îmi aduc aminte, avea nevoie de material care să poată fi folosit împotriva opoziţiei liberale.

Intrebare

In interogatoriul de eri, Dta ai vorbit că înainte de a pleca la Moscova, ai stabilit cu Siguranţa menţinerea legăturilor după reîntoarcerea în ţară; când şi în ce fel ai avut legătură cu Siguranţa ?

Răspuns

Intrucât prin legătura directă a mea, cu agentul de Siguranţă eram în pericol să fiu compromis, am stabilit cu BANCIUIESCU ca intermediar între mine şi Siguranţă, o persoană care să nu fie nici agent oficial al Siguranţei şi să nu aibe nici legături cu mişcarea muncitorească.

.//.

Acest lucru l-am discutat cu BANCIULESCU încă în August 1929, imediat după greva dela Lupeni. Timpul precis când mi s'a făcut legătura cu această persoană nu-mi amintesc dacă a fost înainte de plecarea mea la Moscova, sau după reîntoarcerea mea în ţară. Cu BANCIULESCU am stabilit că Siguranţa va fixa persoana care va fi legătura mea, precum şi informaţiile ce trebue să dau Siguranţei ca: activitatea mea, legăturile mele cu persoanele din mişcarea muncitorească, obiectul şedinţelor Comitetului Central şi documente ilegale de Partid. Toate acestea trebuia să le dau legăturii mele, în plic închis, fără ca acesta sămi cunoască numele adevărat şi calitatea în mişcare. In acest scop persoana cu care să am legătură a fost propusă de BANCIULESCU, anume MAGDO ION.

Intrebare

Unde şi în ce împrejurări ai luat legătură cu MAGDO ION ?

Răspuns

Intâlnirea cu MAGDO ION a fost stabilită pe strada Pr.Lucaci, pe baza unei parole fixată de BANCIULESCU şi de mine, iar în ce priveşte numele meu, mi-am schimbat în BARABAS LASLO. In acelaş timp am stabilit cu BANCIULESCU că până la suma de 2-3ooo lei, dacă am nevoe, voi primi dela MAGDO ION, iar dela 3ooo lei în sus să anunţ Siguranţa prin MAGDO ION, care ulterior îmi va da răspuns.

Intrebare

MAGDO ION cum ţi-a fost prezentat de către BANCIULESCU ?

Răspuns

Nu-mi amintesc cum mi-a fost prezentat MAGDO ION de către BANCIULESCU.

Intrebare

MAGDO ION a fost recomandat Dtale de către BANCIULESCU sub numele lui adevărat ?

Răspuns

Nu mi-a fost prezentat sub numele lui adevărat. Numele de MAGDO ION l-am aflat în Februarie 193o când m'am mutat în aceiaşi curte cu el, la locuinţa părinţilor săi din Bucuresti, str. Porumbaru Nr. 71.

.//.

Intrebare

Ancheta îţi cere să precizezi sub ce nume ţi-a fost prezentat MAGDO ION, de către BANCIULESCU ?

Răspuns

Nu pot preciza, întrucât nu_mi amintesc numele sub care mi-a fost prezentat MAGDO ION, de către BANCIULESCU.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez liber şi nesilit de nimeni.

ss. V.Luca

LT COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul, Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898 în Com. Caitelina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, cetățenie, cu ultimul domiciliu în București, Str. Romniceanu Nr. 22.-
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

10 Decembrie 1952

Orașul București.

Interogatorul a început la ora 23 și 55 minute

„ s'a terminat la „ 3 și 40 „

Intrebare: La interogatoriul de ieri ai declarat că în legătură cu plecarea ta la Moscova, în 1929, mi-ai dat în afară de Bănciulescu ai mai discutat cu cineva la Siguranță; anchetatorul care să precizezi acest lucru?-

Răspuns

Cu ocazia discuției ce am avut cu Bănciulescu, în legătură cu plecarea la Moscova, acesta mi-a spus că el singur nu poate să-și dea răspunderea în ce privește plecarea mea la Moscova, ci trebuie să-întrebe și pe inspectorul general de Siguranță, Vintilă-Ionescu. Astfel am fost introdus la Vintilă-Ionescu cu care am discutat problema și mi-a dat instrucțiunile despre care am vorbit la interogatoriul de ieri, în privința atitudinei mele la Komintern și Profintern.-

Intrebare

Cine a mai fost de față când ai discutat cu Vintilă-Ionescu? _____

Răspuns

La discuții, în afară de Vintilă-Ionescu, a fost

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: de față și subinspectorul general Băncilescu. —

Întrebare

Este a fost prima întâlnire a D-lui cu inspectorul general de Siguranță Vintilă-Ionescu? ———

Răspuns

Nu am mai întâlnit pe Vintilă-Ionescu în Decembrie 1928 când am fost reținut de Siguranța Generală, cu care ocazie Băncilescu mi-a făcut cunoștință cu Vintilă-Ionescu care era pe atunci inspector general la Siguranța Generală. După am mai discutat cu Vintilă-Ionescu imediat după greva dela Lupeni din August 1929, cu care ocazie am mai fost de față Băncilescu, și încă o persoană, al cărui nume nu-l cunosc, care cred că a fost reprezentantul guvernului. Alte întâlniri cu Vintilă-Ionescu, până la discuția ce am avut înaintea de plecarea mea la Moscova, nu am avut. ———

Întrebare

Ce discuții ai avut cu reprezentantul guvernului, despre care vorbești D-ta mai sus? ———

Răspuns

Reprezentantul Guvernului a scris dela mine o declarație în legătură cu greva dela Lupeni, pe care am dat-o, însă nu-mi amintesc precis conținutul ei și nici de faptul dacă eu am iscălit-o numai sau declarația a fost dictată și eu am scris-o și am semnat-o. Mi-a specificat că prin această declarație nu trădez Partidul, iar în cadrul discuțiilor ce i-am propus că am acasă materialul pe care fost să-l pun la dispoziția lui, ceace i-am și adus diseară. Materialul ce am adus pentru el, însă nu a fost folosit scopului lor, întrucât după cât îmi aduc aminte avea nevoie de material care să poată fi folosit împotriva opoziției liberare. ———

Semnătura,

20

Urmare : Întrebare

La interogatoriul de ieri Dta ai vorbit că înainte de a pleca la Moscova ai stabilit cu Siguranța menținerea legăturilor după reîntoarcerea în țară; când și în ce fel ai avut legătura cu Siguranța ?

Răspuns

Întrucât prin legătura directă a mea, cu agentul de Siguranță eram în pericol să fiu compromis, am stabilit cu Bănciulescu ca intermediar între mine și Siguranță, o persoană care să nu fie nici agent oficial al Siguranței, și să nu aibă nici legături cu mișcarea muncitorească. Acest lucru am discutat cu Bănciulescu încă în August 1929, imediat după greva dela Lupeni. Timpul precis când mi s'a făcut legătura cu această persoană nu-mi amintesc dacă a fost înainte de plecarea mea la Moscova sau după reîntoarcerea mea în țară. Cu Bănciulescu am stabilit că Siguranța va fixa persoana care va fi legătura mea, precum și informațiile ce trebue să dau Siguranței ca: activitatea mea, legăturile mele cu persoanele din mișcarea muncitorească, obiectul ședințelor Comitetului Central și documente ilegale de Partid. Toate acestea trebuea să le dau legăturii mele, în plic închis, fără ca aceasta să-mi cunoască numele adevărat și calitatea în mișcare. În acest scop persoana cu care să am legătura a fost propusă de Bănciulescu, anume Magda Ene.

Întrebare

Unde și în ce împrejurări ai luat legătura cu Magda Ene?

Răspuns

Întâlnirea cu Magda Ene a fost stabilită pe strada Sf. Lucaci, pe baza unei parole fixată de Bănciulescu, și de mine, iar în ce privește numele meu nu-l am schimbat în Barabas Laszlo. În acelaș timp am stabilit cu Bănciulescu ca până

Semnătura,

Urmare: la suma de 2-3000 lei, dacă am nevoe, voiu primi dela Magdo Ion, iar dela 3000 lei în sus să anunţ Siguranţa prin Magdo Ion care ulterior îmi va da răspuns. ——

Intrebare

Magdo Ion cum ţi-a fost prezentat de către Băncilescu?

Răspuns

Nu-mi amintesc cum mi-a fost prezentat Magdo Ion, de către Băncilescu. ——

[signature]

Intrebare

Magdo Ion a fost recomandat D-tale de către Băncilescu sub numele lui adevărat? ——

Răspuns

Nu mi-a fost prezentat sub numele lui adevărat.

Numele de Magdo Ion l-am aflat în Februarie 1930 când m'am mutat în aceiaşi curte cu el, la locuinţa părinţilor săi din Bucureşti, Str. Porumbaru Nr. 71. —

Intrebare

Ancheta îţi cere să precizezi sub ce nume ţi-a fost prezentat Magdo Ion, de către Băncilescu? ——

Răspuns

Nu pot preciza, întrucât nu-mi amintesc numele sub care mi-a fost prezentat Magdo Ioan, de către Băncilescu. —

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni. ——

[signature]

Anchetator,
Lt. [illegible]:
[illegible] Fr.

[stamp]

Semnătura,

228

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCA VASILE, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

11 Decembrie 1952, Bucureşti.

Interogatoriul a început la ora 23,45

" s'a terminat " 2 A.

Intrebare:

In interogatoriul din 10 Decembrie 1952, d-ta ai arătat totul în legătură cu MAGDA ION?

Răspuns:

Nu am arătat totul. Am arătat cum am luat legătură cu el şi nici aceasta exact. Numele lui MAGDA cu care mi-a fost prezentat de către BANCIULESCU, a fost numele de LUCACI, nume pe care l-am folosit şi ca consemn la prima întâlnire ce am avut cu MAGDA pe str. Părintele Lucaci. Un timp m'am întâlnit cu el pe acea stradă, iar după aceea m'am interesat prin el de locuinţă. MAGDA zis LUCACI a răspuns că este o cameră de închiriat acolo unde locueşte el, însă trebue să întrebe pe cel cu care are legătură, adică persoana căruia îi predă informaţiile şi dela care primise însărcinarea să ţină legătură cu mine pentru a primi informaţiile ce dau. La prima întâlnire MAGDA zis LUCACI, mi-a comunicat că el este persoana căruia va trebui să-i predau informaţiile ce dau pentru Siguranţă. Atât înainte cât şi după ce m'am mutat în clădirea unde locuia şi MAGDA, i-am dat informaţii despre mişcarea muncitorească în plic închis, conform înţelegerii ce am avut cu BANCIULESCU. Tot pe baza înţelegerii ce am avut cu BANCIULESCU am primit dela MAGDA suma de 3000 lei pentru mine personal, apoi am mai luat lunar câte 1000 lei pe care i-am folosit pentru nevoile mişcării.- In timpul luptei fracţioniste deschise ce a avut loc în Partid în anul 1930, am scris lui BANCIULESCU o notă prin care am arătat situaţia internă a Comitetului Central, după excluderea fracţiunii Luxiministe (MARCEL PAUKER) din Comitetul Central şi am cerut bani pentru nevoile grupului fracţionist condus de PAUKER din care şi eu făceam parte. Astfel 10,000 lei ce am cerut dela

ss. Vasile Luca

///.

Siguranţă prin BANCIULESCU,i-am primit după trei zile,însă nu-mi amintesc precis dacă banii mi-au fost predaţi de către MAGDO sau de un agent oficial al Siguranţei care locuia în aceeaş curte cu mine şi cu MAGDO.-

Intrebare:

In timpul luptei fracţioniste ce avea loc în sânul Comitetului Central,d-ta ai discutat cu Siguranţa despre acest lucru?

Răspuns:

Despre lupta fracţionistă ce avea loc în sânul Comitetului Central al Partidului,am discutat cu subinspectorul general BANCIULESCU şi cu inspectorul general al Siguranţei Generale,VINTILA IONESCU,înainte de plecarea mea la Moscova, în 1929. Despre lupta fracţionistă,deasemenea am discutat,ori cu BANCIULESCU ori cu VINTILA IONESCU,după întoarcerea mea dela Moscova,în Ianuarie 1930 şi apoi am informat Siguranţa şi în scris ce a fost transmis Siguranţei prin MAGDO ION.-

1930/

Intrebare:

In ce sens ai discutat d-ta cu Siguranţa despre lupta fracţionistă?

Răspuns:

Am arătat Siguranţei lupta ce se duce între BARBU şi PAUKER pentru a prelua conducerea Partidului,am dat numele persoanelor din conducerea Partidului care fac parte din cele două grupe fracţioniste şi am cerut dela Siguranţă prin BANCIULESCU şi VINTILA IONESCU să sprijine grupul fracţionist din care făceam şi eu parte în sensul ca să fim lăsaţi să activăm,în schimb Siguranţa să persecute persoanele care fac parte din grupul fracţionist BARBU.Prin informaţiile ce am dat Siguranţei, prin MAGDO ION,am arătat Siguranţei şi persoanele principale din provincie mai ales din localităţile unde am fost în deplasare,care fac parte şi susţin grupul fracţionist al lui BARBU. Astfel am dat Siguranţei grupul comunist dela poştă centrală din Bucureşti,în frunte cu VOICU DACIA,ca unii care fac parte din grupul BARBU.-

Intrebare:

Ce alte discuţii ai mai avut d-ta cu Siguranţa,cu privire la lupta fracţionistă?

ss.Vasile Luca

.//.

Răspuns:

Nu ştiu să fi discutat cu Siguranţa despre lupta fracţionistă, altceva, decât cele declarate mai sus.-

Intrebare:

Ce instrucţiuni ai primit d-ta dela Siguranţă, cu privire la lupta fracţionistă?

Răspuns:

Cu privire la lupta fracţionistă, dela Siguranţă am primit instrucţiuni ca grupul PAUKER din care făceam şi eu parte să lărgească fracţionarea Partidului şi să cucerească conducerea în Partid.-

Intrebare:

Despre activitatea d-tale ce trebuia să ai în mod practic, în cadrul luptei fracţioniste, ce aţi stabilit la Siguranţă?

Răspuns:

Nu-mi amintesc să fi discutat cu Siguranţa, în ceeace priveşte activitatea mea, ce trebuia să am în mod practic în cadrul luptei fracţioniste.-

Intrebare:

Ce rol ai avut d-ta în introducerea în Partid, în timpul luptei fracţioniste, a unor elemente străine şi duşmănoase clasei muncitoare?

Răspuns:

In timpul luptei fracţioniste am introdus în Partid elemente străine şi duşmănoase clasei muncitoare ca BERGER şi ULICI despre care am vorbit într'un proces verbal de interogatoriu anterior. Am mai introdus în Partid o persoană pe care am cunoscut-o la nunta surorii lui MAGDO ION, în 1930, un fost agent de siguranţă, care ulterior a fost demascat şi exclus din Partid, însă nu-mi amintesc numele lui. Pe fratele lui MAGDO ION l-am introdus în U.T.C. iar cu ocazia deplasării mele în provincie am creiat organizaţii paralele cu ale fracţiunii BARBU şi am pus în fruntea acestor organizaţii, elemente fracţioniste, oportuniste, străine de clasa muncitoare. In afară de persoanele arătate mai sus nu pot să precizez pe cine am mai introdus în mişcarea muncitorească în timpul luptei fracţioniste Despre acest lucru va trebui să mă mai gândesc, pe cine şi în

ss. Vasile Luca

.//.

ce localităţi am introdus în Partid şi în organizaţiile de massă,dintre elementele străine şi duşmănoase Partidului.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine,susţin şi semnez,-liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

LT.COLONEL DE SECURITATE

Fr.Butyka

CM/5 ex.

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogator

Arestatul, Luca Vasile, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Sarme, de profesie țăcătuș, căsătorit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București Str. Romnicească Nr. 22.-

11 Decembrie 1952

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 23 și 45 min.

„ s'a terminat la „ 2 și 25 „

Intrebare: La interogatoriul din 10 Decembrie 1952, ați arătat totul în legătură cu Magda Ioan ? ——

Răspuns

Nu am arătat totul, am arătat cum am luat legătura cu el și unde acesta exact. Numele lui Magda cu care mi-a fost prezentat de către Bănicioberu, a fost numele de Lucaci, nume pe care l-am folosit și ca cursanu la prima întâlnire ce am avut cu Magda pe Strada Părintele Lucaci. Nu știu să mă întâlnit cu el pe acea stradă; iar după aceia m'am interesat prin el, de locuință. Magda zis Lucaci a răspuns că este o cameră de închiriat acolo unde locuește el, însă trebue să întrebe pe cel cu care are legătura, adică persoana căreia îi predă informațiile și dela care primește însărcinarea să țină legătura cu mine pentru a primi informațiile ce dau. La prima întâlnire Magda zis Lucaci mi-a comunicat că el este persoana căreia va trebui să-i predau informațiile.

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: ce dau pentru Siguranță. Atât înainte cât și după ce m'am mutat în clădirea unde locuia și Magdo, i-am dat informații despre mișcarea muncitorească în plic închis, conform înțelegerii ce am avut cu Băucinlescu. Tot pe baza înțelegerii ce am avut cu Băucinlescu am primit dela Magdo suma de 2000 lei pentru mine personal, apoi am mai luat lunar câte 1000 lei pe care i-am folosit pentru nevoile mișcării. In timpul luptei fracționiste deschise ce a avut loc în Partid în anul 1930, am scris lui Băucinlescu o notă prin care am arătat situația internă a Comitetului Central, după excluderea fracțiunii Luxiministe (Marcel Pauker) din Comitetul Central și am cerut bani pentru nevoile grupului fracționist condus de Pauker, din care și eu făceam parte. Astfel, 10.000 lei ce am cerut dela Siguranță, prin Băucinlescu, i-am primit după trei zile, însă nu-mi amintesc precis dacă banii mi-au fost predați de către Magdo sau de un agent oficial al Siguranței care locuia în aceiași curte cu mine și cu Magdo.

Intrebare

In timpul luptei fracționiste ce avea loc în sânul Comitetului Central, d-ta ai discutat cu Siguranța despre acest lucru?

Răspuns

Despre lupta fracționistă ce avea loc în sânul Comitetului Central al Partidului, am discutat cu subinspectorul general Băucinlescu și cu inspectorul general al Siguranței Generale, Vintilă Ionescu, înainte de plecarea mea la Moscova, în 1929. Despre

Semnătura,

Urmare : lupta fracționistă, deasemenea am discutat, ori cu Brucințescu, ori cu Vintilă-Ionescu, după întoarcerea mea dela Moscova, în Ianuarie 1930 și apoi am informat Ignaciuk și am scris ce a fost transmis Ignaciuk, prin Magda Ion. ———

Întrebare

În ce sens ai discutat Dta cu Ignaciuk despre lupta fracționistă ? ———

Răspuns

Am arătat Ignaciuk lupta ce se duce între Barbu și Fuchs pentru a prelua conducerea Partidului, am dat numele persoanelor din Conducerea Partidului care fac parte din cele două grupe fracționiste și am cerut dela Ignaciuk, prin Brucințescu și Vintilă-Ionescu să sprijine grupul fracționist din care facem și eu parte în sensul ca să fim lăsați să activăm, în schimb Ignaciuk să persecute persoanele care fac parte din grupul fracționist Barbu. Prin informațiile ce am dat Ignaciuk, prin Magda Ion, am arătat Ignaciuk și persoanele principale din provincie, mai ales din localitățile unde am fost în deplasare, care fac parte și ele grupul fracționist al lui Barbu. Astfel am dat Ignaciuk grupul Comunist dela poșta centrală-din București, în frunte cu Voicu Dacia, ca unul care face parte din grupul Barbu. ———

Întrebare

Ce alte discuții ai mai avut Dta cu Ignaciuk, cu privire la lupta fracționistă ? ———

Răspuns

Nu știu să fi discutat cu Ignaciuk despre lupta

Semnătura,

Urmare: fracționiști - altcevea, decât cele declarate mai sus.-

Întrebare

Ce instrucțiuni ați primit dela Siguranță, cu privire la lupta fracționistă ? ———

Răspuns

Cu privire la lupta fracționistă, dela Siguranță am primit instrucțiuni ca grupul Sanker din care făceam și eu parte să lărgească fracționarea Partidului și să cucerească conducerea în Partid. ———

Întrebare

Despre activitatea dvoastră ce trebuia să o aveți în mod practic, în cadrul luptei fracționiste, ce ați stabilit la Siguranță ? ———

Răspuns

Nu-mi amintesc să fi discutat cu Siguranța, în ce privește activitatea mea, ce trebuia să am în mod practic în cadrul luptei fracționiste. ———

Întrebare

Ce rol ați avut dvoastră în introducerea în Partid, în timpul luptei fracționiste, a unor elemente străine și dușmănoase clasei muncitoare ? ———

Răspuns

În timpul luptei fracționiste am introdus în Partid elemente străine și dușmănoase clasei muncitoare ca Bezer și Ulici despre care am vorbit într'un proces-verbal de interogatoriu anterior. Am mai introdus în Partid o persoană pe care am cunoscut-o la moartea soției lui Magdo Fox, în 1930, un fost agent de siguranță, care ulterior a fost demascat și exclus din Partid, însă nu-mi amintesc de numele lui. Pe fratele lui Magdo Fox l-am introdus în U.T.C., iar cu ocazia deplasării mele în provincie am creiat aparatului para-

Semnătura,

3 234

Urmare: cele cu ale fracțiunii Barbu și am pus în fruntea acestor organizații, elemente fracționiste, oportuniste, străine de clasa muncitoare. În afară de persoanele arătate mai sus nu pot să precizez pe cine am mai introdus în mișcarea muncitorească, în timpul luptei fracționiste. Despre acest lucru va trebui să mă mai gândesc, pe cine și în ce localități am introdus în Partid și în organizații de masă, dintre elemente străine și dușmănoase Partidului.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Anchetator,
Lt. Colonel
Mircea Fr.

Semnătura,

Mod. 185

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCA VASILE, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

12 Decembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 2,25
" s'a terminat " 4,30.

Intrebare:
Cât timp ai locuit d-ta la acelaş imobil cu MAGDO ION?

Răspuns:
La MAGDA ION am locuit din Februarie 1930 şi până în Ianuarie 1931, când, în urma scoaterii mele din Comitetul Central al Partidului şi trimis la munca de jos, am plecat la Buhuşi.-

Intrebare:
In acest interval de timp, ce alte legături ai mai avut d-ta cu Siguranţa?

Răspuns:
In această perioadă, în afară de MAGDO ION, alte legături n'am avut cu Siguranţa şi nu-mi amintesc să fi fost chemat sau să fi mers eu la Siguranţă.-

Intrebare:
Ce ai stabilit cu MAGDO ION cu ocazia plecării d-tale la Buhuşi?

Răspuns:
Cu ocazia plecării mele la Buhuşi, am discutat cu MAGDO ION ce rol am avut în cadrul Comitetului Central al Partidului, şi că în urma luptei fracţioniste am fost scos din C.C. şi trimis în muncă de jos. Dealtfel plecarea mea la Buhuşi precum şi cauzele plecării am comunicat Siguranţei, prin rapoartele scrise ce am trimis, prin intermediul lui MAGDO. Cu această ocazie MAGDO ION mi-a cerut să-i fac legătură cu cineva din mişcarea muncitorească, ceea-ce am şi făcut recomandându-i pe IMRE ALADAR fost secretar al Consiliului General al Sindicatelor Unitare după lupta fracţionistă, împreună cu MOSCU KOHN şi ABRAHAM BERNAT. Lui IMRE ALADAR i-am recomandat pe MAGDO ION ca un simpatizant al mişcării muncitoreşti.

ss. Vasile Luca

///.

Cunoştinţa între IMRE ALADAR şi MAGDO ION am făcut-o în ultimele zile când locuiam încă la aceeaş adresă cu MAGDO, unde am fost vizitat de câteva ori de către IMRE ALADAR.-

Intrebare:

Din iniţiativa cui a cerut MAGDO ION să-i faci legătură cu IMRE ALADAR?

Răspuns:

Cererea din partea lui MAGDO să-i recomand pe cineva din mişcarea muncitorească a fost făcută din iniţiativa Siguranţei, iar persoana cu care MAGDO să aibă legătură a fost indicată de mine şi anume IMRE ALADAR.-

Intrebare:

Pe ce te bazezi d-ta când declari acest lucru?

Răspuns:

Declaraţia mea că cererea lui MAGDO de a-i recomanda o persoană din mişcare a fost iniţiată de Siguranţă, se bazează pe faptul că înaintea plecării mele la Buhuşi, MAGDO mi-a comunicat din partea legăturii sale de Siguranţă, că pot să plec însă pe MAGDO să-l introduc în mişcare făcându-i legătură cu o persoană din mişcarea muncitorească.-

Intrebare:

După trimiterea d-tale la muncă de jos, ai avut legătură cu IMRE ALADAR?

Răspuns:

Da. După plecarea mea la Buhuşi, a venit odată la mine IMRE ALADAR şi mi-a comunicat să pregătesc raportul pentru conferinţa regiunii de Partid Moldova.-

Intrebare:

Din însărcinarea cui ţi-a comunicat IMRE ALADAR acest lucru?

Răspuns:

IMRE ALADAR mi-a făcut comunicarea de a întocmi raportul în problema sindicală, în numele conducerii Partidului.-

Intrebare:

In acest timp d-ta ai avut şi alte legături de partid în afară de IMRE ALADAR?

Răspuns:

In acel timp cu conducerea Partidului, în afară de IMRE ALADAR n'am avut alte legături după trimiterea mea în munca de jos, iar primul contact cu Regionala de Partid Moldova, l-am avut cu câteva zile înainte de Conferinţă, prin LEIBOVICI ISAK dela

Iaşi.-

Intrebare:

Ce legături ai avut d-ta cu MAGDA ION după trimiterea d-tale la munca de jos?

Răspuns:

Aproximativ în luna Mai 1931,cu ocazia venirii mele dela Iaşi la Bucureşti,după Conferinţa Regionalei Moldova,m'am întâlnit cu MAGDA ION în Bucureşti. Aflându-mă în situaţie grea materială,am cerut lui MAGDA ION să-mi dea ajutor prin intervenţia sa la Siguranţă,după care am primit prin MAGDA ION 2ooo lei.-

Intrebare:

Cu privire la întrebările ce ţi-au fost puse d-tale în prezentul proces verbal de interogatoriu,ai declarat tot adevărul?

Răspuns:

Cu privire la întrebările puse în prezentul proces verbal de interogatoriu mai trebue să mă gândesc ce legături am mai avut cu Siguranţa.-

După ce am cititt prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez,liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

LT.COLONEL DE SECURITATE

Fr.Butyka

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogator

Arestat a/ Luca Vasile, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Sarme, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București Str. Romulus nr. 22.-

12 Decembrie 1952

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 2 și 05 min.
„ s'a terminat la „ 7 și 30 „

Intrebare: Cât timp ai trecut Dta la acest'contact cu Magda Ion ?

Răspuns

La Magda Ion am trecut din Februarie 1930 și până în Ianuarie 1931, când, în urma scoaterii mele din Comitetul Central al Partidului și trimis la muncă de jos, am plecat la București.

Intrebare

În acest interval de timp, ce alte legături ai mai avut Dta cu Siguranța ?

Răspuns

În acestă-perioadă- în afară de Magda Ion, alte legături n'am avut cu Siguranța și nu-mi amintesc să fi fost chemat sau să fi mers eu la Siguranță.

Intrebare

Ce ai stabilit cu Magda Ion cu ocazia plecării Dtale la București ?

Semnătura,

Mod. 185

Urmare : Răspuns

Cu ocazia plecării mele la Bucureşti am discutat cu Magdo Zaun ce rol am avut în cadrul Comitetului Central al Partidului, şi că în urma luptei fracţioniste am fost scos din C.C. şi trimis în muncă de jos. Dealtfel plecarea mea la Bucureşti precum şi cauzele plecării am comunicat şiguranţei prin rapoartele scrise ce am trimis prin intermediul lui Magdo. Cu această ocazie Magdo Zaun mi-a cerut să-i fac legătură cu cinevа din mişcarea muncitorească, ceace am şi făcut recomandându-i pe Zaun Aladar fost secretar al Consiliului General al Sindicatelor Unitare după lupta fracţionistă, împreună cu Moscu Kon şi Abraham Bernad. Lui Zaun Aladar i-am recomandat pe Magdo Zaun ca un simpatizant al mişcării muncitoreşti. Cunoştinţa între Zaun Aladar şi Magdo Zaun am făcut-o în ultimele zile când locuiam încă la acelaşi adresă cu Magdo, unde am fost vizitat de câteva ori de către Zaun Aladar. —

Întrebare

Din iniţiativa cui a cerut Magdo Zaun să-i faci legătură cu Zaun Aladar? ———————

Răspuns

Cererea din partea lui Magdo să-i recomand pe cinevа din mişcarea muncitorească a fost făcută din iniţiativa şiguranţei, iar persoana cu care Magdo să aibă legătură a fost indicată de mine şi anume Zaun Aladar. —

Întrebare

Pe ce te bazezi? Ştia când declari acest lucru? -

Răspuns

Declaraţia mea că cererea lui Magdo de a-i recomanda o persoană din mişcare a fost iniţiată de şiguranţă, se bazează pe faptul că înaintea plecării mele la Bucureşti, Magdo mi-a comunicat, din partea legăturii sale de

Semnătura

Urmare: siguranţă, că pot să plec însă pe Magda să-i introduc în mişcare făcându-i legătură cu o persoană din mişcarea muncitorească.

Întrebare

După trimiterea Dtale la munca de jos, ai avut legătură cu Iure Aladar?

Răspuns

Da. După plecarea mea la Buhuşi, a venit odată la mine Iure Aladar şi mi-a comunicat să pregătesc raportul pentru conferinţa regiunii de Partid Moldova.

Întrebare

Din însărcinarea cui ţi-a comunicat Iure Aladar acest lucru?

Răspuns

Iure Aladar mi-a făcut comunicarea de a întocmi raportul în problema sindicală, în numele conducerii Partidului.

Întrebare

În acest timp Dta ai avut şi alte legături de Partid în afară de Iure Aladar?

Răspuns

În acest timp cu conducerea Partidului, în afară de Iure Aladar n'am avut alte legături după trimiterea mea în munca de jos, iar primul contact cu Regionala de Partid Moldova, l-am avut cu câteva zile înainte de Conferinţă, prin Leibovici Itzak dela Iaşi.

Întrebare

Ce legături ai avut Dta cu Magda Iru după trimiterea Dtale la munca de jos?

Răspuns

Aproximativ în luna Mai 1931, cu ocazia venirii mele dela

Semnătura [signature]

CNSAS

Urmare: Iaşi la Bucureşti, după Conferinţa Regională Moldova, m'am întâlnit cu Magda Ion în Bucureşti. Aflându-mă în situaţie grea materială, am cerut lui Magda Ion să-mi dea ajutor, prin intervenţia sa la Siguranţă, după care am primit prin Magda Ion, 2000 lei.

Întrebare

Cu privire la întrebările ce ţi-au fost puse d-tale în prezentul proces-verbal de interogatoriu, ai declarat tot adevărul?

Răspuns

Cu privire la întrebările puse în prezentul proces-verbal de interogatoriu mai trebue să mă gândesc ce legături am mai avut cu Siguranţa.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

[signature]

Am cercetat:
~~Maior de Securitate.~~
Lt. Col. Butyka Fr.

Cuvântul Maior de Securitate
şters de mine
Lt. Col. Butyka

Semnătura,

240

a

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCA VASILE, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

12 Decembrie 1952, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 23,40
" s'a terminat " 2,25.

Intrebare:

In interogatoriul din 12 Decembrie 1952, ai declarat că MAGDO a fost legătura d-tale cu Siguranţa; cum explici d-ta legătura pe de o parte între MAGDO şi IMRE ALADAR, pe de altă parte singura legătură de partid a d-tale cu IMRE ALADAR?

Răspuns:

După scoaterea mea din C.C.al P.C.R. şi din munca de secretar general al Sindicatelor Unitare, în urma luptei fracţioniste şi a trimiterii mele la Buhuşi în munca de jos, am primit instrucţiuni dela Siguranţă, ca după plecarea mea, lui MAGDO să-i fac legătură cu o persoană din mişcare, ceeace am şi făcut recomandându-l pe IMRE ALADAR unul din secretarii C.G.al S.U., cu scopul ca MAGDO în acest fel să fie introdus în mişcarea muncitorească. Dacă MAGDO a continuat legătura cu IMRE ALADAR şi în ce a constat această legătură nu ştiu.-

Intrebare:

Ce legături ai avut d-ta cu MAGDO ION din anul 1931 încoace?

Răspuns:

Din anul 1931 nu am avut cu MAGDO IOAN nici un fel de legături, până în anul 1945 când m'am întâlnit cu el pe stradă în Bucureşti şi m'a întrebat ce să facă în cazul dacă locuitorii maghiari şi germani vor fi scoşi din Bucureşti, întrucât fiind şi el maghiar a avut frică să nu fie scos din Bucureşti. La această întrebare eu am dat răspuns şi l-am lămurit, fără să discut cu el de alte probleme.-

ss. Vasile Luca

.//.

Intrebare:

Din anul 1931 încoace,d-ta ai dat ceva însărcinări lui MAGDO?

Răspuns:

Din anul 1931 încoace,lui MAGDO nu i-am dat nici un fel de însărcinare,însă nu ştiu dacă soţia mea nu i-a dat anumite însărcinări,întrucât a avut legătură cu familia MAGDO,pe linia M.O.P.R.în ce priveşte desfacerea obiectelor făcute de către deţinuţii politici din închisori.-

După câte îmi amintesc soţia mea (decedată) nu a cunoscut legăturile lui MAGDO ION cu Siguranţa.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez,liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

LT.COLONEL DE SECURITATE

Butyka Francisc

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Lucă Vasile, născut la 8 Iunie 1898, în
Com. Cătălina-Trei Sarme, de profesie lăcătuș, căsătorit,
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în București. Str. Romînească Nr. 22.-

12 Decembrie 1952

Orașul București.-

Interogatorul a început la ora 23 și 40 minute

„ s'a terminat la „ 2 și 25 „

Intrebare: La interogatoriul din 12 Decembrie 1952, ai declarat că Magda a fost legătura D-tale cu Siguranța; cum explici D-ta legătura pe despărțită între Magda și Imre Aladar, pe de altă parte singura legătură de partid a D-tale cu Imre Aladar?

Răspuns

După scoaterea mea din C.C. al P.C.R. și din numirea de secretar general al Sindicatelor Unitare, în urma luptei fracționiste și a trimiterii mele la București în munca de jos, am primit instrucțiuni dela Siguranță, ca după plecarea mea, lui Magda să-i fie legătura cu o persoană din mișcare, pe care am și fiecut recomandându-l pe Imre Aladar, unul din secretarii C.C. al S.U., cu scopul ca Magda în acest fel să fie introdus în mișcarea muncitorească. Dacă Magda a continuat legătura cu Imre Aladar și în ce a constat această legătură, nu știu.

Intrebare

Ce legături ai avut D-ta cu Magda în cursul anului 1937

Mod. 185

Semnătura.

Urmare: încoace ?

Răspuns

Din anul 1931 nu am avut cu Magda Ioan nici-un fel de legături, până în anul 1945 când m'am întâlnit cu el pe stradă în Bucureşti şi m'a întrebat ce să facă în cazul dacă locuitorii maghiari şi germani vor fi scoşi din Bucureşti, întrucât fiind şi el maghiar a avut frică să nu fie scos din Bucureşti. La această întrebare eu am dat răspuns şi l-am lămurit, fără să discut cu el alte probleme.—

Intrebare

Din anul 1931, încoace, D-ta ai dat ceva însărcinări lui Magda ?

Răspuns

Din anul 1931, încoace, lui Magda nu i-am dat nici-un fel de însărcinare, însă nu ştiu dacă soţia mea nu i-a dat anumite însărcinări, întrucât a avut legătura cu familia Magda, pe linia M.O.P.R. în ce priveşte desfacerea obiectelor făcute de către deţinuţii politici din închisorii.

După câte îmi amintesc soţia mea (decedată) nu a cunoscut legăturile lui Magda Ioan cu Siguranţa.—

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, mă ştiu şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

Anchetator
Maior de Securitate
Lt. col. Brutyka Fr.

Cuvântul Maior de securitate
stars de mine
Lt. col. Brutyka

Semnătura,

243

(1)

24.I.1953

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE LUCA, născut în 1898 Iunie 8, în comuna Catalina Regiunea Stalin, fiul lui Anton Luca şi al Amaliei, de profesie lăcătuş, căsătorit, stagiul militar satisfăcut, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Naum Romniceanu nr. 22, asupra celor întrebate declar următoarele:

Intrebare:

Când, unde şi în ce împrejurări ai fost d-ta recrutat de către organele siguranţei?

Răspuns:

Până la sfârşitul anului 1918, când aveam 22 de ani, nu cunoşteam nimic despre mişcarea muncitorească. Meseria de lăcătuş nu am învăţat-o la o fabrică unde aşi fi putut avea o influenţă sănătoasă proletară asupra desvoltării mele. Am fost ucenic la un mic meseriaş care trăia din exploatarea a 2-3 ucenici, fără lucrător calfă şi din chiria ce primea dela chiriaşii săi.-

Ucenicia am făcut-o în oraşul Sibiu. Am fost scos de către meseriaşul lăcătuş care se numea CAROL HOGHIOI, din orfelinatul catolic "Maria Terezia" din acelaş oraş unde terminasem şase clase primare ca internat.-

In orfelinat în cei 6 ani am flămânzit mult şi am fost bătut şi mai mult, aproape zilnic, datorită nesupunerii mele disciplinei milităroase ale orfelinatului. Copii în acest orfelinat au fost crescuţi în spiritul mistic religios, în spiritul naţionalismului maghiar în spiritul supunerii în faţa "superiorilor".-

Meşterul meu a fost un catolic şi ungur de naţionalitate.-

Atât la orfelinat cât şi la ucenicie am fost ţinut foarte izolat de viaţa din afară. Am citit foarte mult diferite cărţi romane şi bune şi rele, necontrolate neîndrumate de nimeni.-

./.

Am crescut într'un mediu mic burghez şi visam de a deveni cineva prin aventuri aşa cum citeam în romane.Nu cunoşteam viaţa reală din împrejurul meu.-

Intrasem în al 4-lea an de ucenicie când a izbucnit primul război mondial în 1914. Aveam 16 ani şi cuprins de febra războiului de care era cuprinsă lumea în jurul meu,mă temeam că războiul se va termina fără participarea mea în el.

Meşterul meu care la început promitea că mă înfiază dacă voi fi un băiat cuminte - ei nu aveau copii - şi mă lasă moştenitorul său,nu mă putea stăpâni. In primii doi ani m'a bătut mult dar apoi după ce eu crescusem şi am devenit un flăcău cu forţa fizică puternică m'am opus bătăilor şi astfel el a fost nevoit ca să mă scoată lucrător şi să mă elibereze înainte de a termina cei 4 ani de ucenicie după contractul încheiat între meşterul şi orfelinat.-

M'am întors acasă la mama mea care trăieşte şi acum în comuna Lemnia Regiunea Stalin,cu soţul ei Mihai Toth,fost ţăran mijlocaş,acum părinţii mei sunt membrii în Gospodăria Colectivă din Lemnia.-

Tatăl meu ANTON LUCA care a fost muncitor ferar a murit înainte de naşterea mea. După moartea tatălui meu mama însărcinată cu mine şi cu o fetiţă de 2 ani sora mea se întorsese la părinţii ei în satul Catalina. Bunicul meu SERENI LASZLO avea un atelier de fierărie,el era ferar şi avea o gospodărie chiaburească,înjghebată în urma exploatării muncitorilor şi a doua lui căsătorie.-

Mama mea s'a măritat în a doua oară cu un ţăran cu vârsta mai mult înaintată decât dânsa din comuna Lemnia,VARGA FRANTISC şi cu el a născut încă doi copii.-

Deci VARGA FRANTISC a fost un ţăran înstărit care putea întreţine familia,dar mama mea socotind că eu fără posibilitate de a moşteni pământ nu am alte perspective rămânând în sat,decât a deveni un argat,m'a băgat în orfelinatul dela Sibiu în anul 1905.-

In 1906 a murit şi tatăl meu vitrig VARGA FRANTISC iar mama mea s'a măritat a treia oară peste un timp cu MIHAI TOTH, care avea dela prima soţie 4 copii şi mama a mai născut încă 4, 3 băieţi şi o fată. Această familie ţărănească mare ducea viaţa greu şi a fost lovită şi din cauza războiului în care am participat ca mobilizaţi împreună cu tatăl meu vitreg,TOTH MIHAI,4 persoane,mama rămânând cu copii mici fără ajutor în

timpul războiului.-

Cam în Februarie anul 1915,am plecat la oraşul Braşov şi am intrat lucrător la Depoul Căilor Ferate în acest oraş. Aci nu am fost încadrat în calitatea mea de lăcătuş ci ca hamal zilier deşi lucram în fapt ca ajutor de cazangiu.Din aceasta cauză după un scurt timp am plecat dela Depo şi negăsind în oraş lucru pe specialitatea mea lăcătuş de artă şi de construcţie,am intrat hamal la Depozitul Gării Braşov.-

Lucrând ca hamal în Depozitul Gării într'o noapte împreună cu alţi băieţi minori ca şi mine am fost prinşi de poliţia gării cu nişte bere care am furat-o şi am băut.Am fost trimis în judecată şi ca minor şi faptul că era vorba de câteva sticle de bere ne-a iertat de închisoare şi am fost condamnat la un an de supraveghere părintească.-

Fiind în urma acestui fapt am fost dat afară dela Depozitul Gării,am reintrat din nou la Depoul Căilor Ferate Braşov ca lucrător zilier.-

In vara anului 1915 au fost încorporaţi şi tinerii de 18 ani.-

Deşi eu nu aveam decât vârsta de 17 ani,m'am prezentat voluntar la centrul de încorporare în armată ascunzând faptul că nu am încă 18 ani. Am fost găsit apt pentru serviciul militar şi am fost încorporat la Regimentul 2 Infanterie.-

In autobiografia mea şi în povestirile mele despre viaţa mea am ascuns şi faptul furtului de bere din Depozit şi judecarea mea şi faptul că fiind îmbibat de un spirit naţionalist şi de un romantism aventurist am plecat voluntar în războiul imperialist. Visam acte de vitejie,de grade şi decoraţii.-

In Octombrie 1915 am intrat în armată la oraşul Praga-Cehoslovacia iar după două luni de instrucţie am fost trimis pe frontul rusesc. Dela 1915 până la prăbuşirea războiului mondial în 1918 am fost de două ori pe frontul rusesc apoi pe frontul împotriva armatei române (Slănic-Moldova, în Italia şi Albania,în Italia şi Albania,de unde săturat de război am dezertat în câteva săptămâni înainte de izbucnirea revoluţiei burgheze-democratică a lui KAROLY din Ungaria şi am participat la Budapesta în demonstraţii populare pentru pace,pentru eşirea

Ungariei din război, despărţirea ei de Austria şi proclamarea Republicii. Am fost apoi demobilizat şi m'am întors acasă la părinţii mei în comuna Lemnia.

In războiul mondial am obţinut gradul de sergent armurier şi două decoraţii. O medalie de vitejie şi Crucea lui Carol (fost rege al Austro-Ungariei).-

Primul război mondial a avut o influenţă dezastruoasă asupra moralului meu. [redacted]

In anul 1918 întreaga Ungarie a fost cuprinsă de mari frământări revoluţionare care pătrunsese şi în sate. Ordinea burgheză era în pericol.-

Pentru menţinerea "ordinei" au fost creiate şi în comune gărzi naţionale voluntare cu plată bună din elemente degradate şi soldaţi demobilizaţi care atraşi de salariu bun şi de viaţa fără munca, au servit pentru a strânge armele dela populaţie şi a împiedica "dezordinea".-

Intr'o asemenea gardă naţională am intrat şi eu în satul meu ca comandantul unui grup de soldaţi din gardă.-

Cât am fost în garda naţională în comuna mea Lemnia, n'am avut decât o singură intervenţie la primăria unde am salvat pe notarul comunei de răzbunarea demobilizaţilor şi l-am obligat să părăsească comuna de a nu fi omorât. Notarul era vinovat că a furat în timpul războiului ajutorul băneşc şi de alimente ce trebuia să primească familiile celor mobilizaţi.-

Pe motivul de menţinerea ordinei, guvernul a mobilizat 5 contigente de tineri în care intra şi contigentul meu. Eram obligat din nou să intru în armată.-

In vremea aceea pe lângă armata regulată au mai fost creiate diferite unităţi sub comanda unor ofiţeri reacţionari. Astfel a fost înfiinţată şi Divizia Secuiască a cărui rol reacţionar de a înăbuşi revoluţia este cunoscut.-

Tinerii secui mai ales elementele ţărăneşti au fost amăgiţi şi chemaţi în această Divizie cu un singur scop: A lupta pentru salvarea Transilvaniei de invazia românească. Aceasta era

.//.

lozinca mincinoasă de a înşela pe secui.-

A apărut şi în comuna mea un ofiţer care a stat de vorbă cu mine şi m'a îndemnat ca împreună cu ceilalţi tineri din comună să intrăm în Divizia Secuiască care s'a format la Cluj.In acord cu acest ofiţer şi de dorul de a "apăra" Ardealul am reuşit să strâng 80 de tineri din comună şi împreună cu ei am plecat la Cluj înrolându-ne în Divizia Secuiască.-

Compania mea de puşcaş a fost deplasată la Ciucea într'o regiune românească cu însărcinarea de a menţine ordine şi a dezarma populaţia românească în această regiune.Cât am stat la Ciucea am participat personal în acţiunea de strângere a armelor dela ţărănimea română - foarte săracă în această regiune - care într'adevăr ameninţa pe cineva în acea vreme revoluţionară,ameninţa pe moşieri. Eu am privit însă atunci această ţărănime săracă cu ură naţionalistă şovină şi s'au întâmplat cazuri când am brutalizat,am pălmuit oameni pentru a obţine mărturisirea despre armele ascunse de ei.-

S'a mai făcut cu noi şi o încercare de a vedea cum reacţionăm când sunt cazuri concrete de apăra pe moşier în caz dacă conacele lor ar fi ameninţate de ţărănime. Aşa am fost trimişi să apărăm o moşiereasă maghiară care ar fi fost atacată în conacul ei de către "români" şi am mers fără şovăire.In realitate n'a fost nici un atac al ţăranilor şi ne-am întors la Ciucea.-

După ce armata română a intrat în Ardeal şi a fost fixată de către Antantă linia de demarcaţie democraţie între forţele armate române şi cele maghiare,trupele regulate ungare şi Divizia Secuiască s'au cedat fără luptă şi s'au retras pe linia fixată ceeace nemulţumea pe secui din Divizia care a fost folosită de ofiţeri pentru propaganda atât împotriva guvernului Karoly cât şi mai ales împotriva comunismului şi a mişcării muncitoreşti.-

O parte din Divizie s'a retras la Satu Mare,iar compania mea a fost pentru un timp scurt deplasată la orăşelul Nagy Kallo apoi la Satu Mare.-

La Satu Mare mişcarea muncitorească luase mare proporţie la începutul anului 1919,cuprinzând şi trupele regulate care staţionau în oraş.-

Datorită propagandei contrarevoluţionare,în Divizia Secuiască s'a creiat o atmosferă împotriva trupelor regulate şi a mişcării comuniste şi de multe ori în caz de întrunire am fost folosit demonstrativ,scoşi cu mitraliere pentru a menţine

ordinea.-

Eu care trecusem la compania de mitraliere am participat mai multe ori la aceste acţiuni contrarevoluţionare de intimidare a mişcării muncitoreşti. Discursuri şi contactul cu muncitorimea însă au avut influenţă asupra mea şi asupra activităţii mele în armata secuiască,contrar cerinţelor ofiţerilor.

Ca şi în trupele regulate în Divizia Secuiască soldaţii au ales reprezentanţii lor - oameni de încredere - cari susţineau revendicările şi apărau interesele soldaţilor faţă de Comandatură. In majoritatea cazurilor aceşti oameni de încredere însă se compuneau în Divizia Secuiască din elemente chiaburești cari alături de ofiţeri influenţau pe soldaţi în spiritul contrarevoluţionar.-

Am fost ales şi eu încă la înfiinţarea Diviziei om de încredere în compania mea şi ca atare am avut o serie de manifestări nu pe placul comandanţilor,mai ales în timpul staţionării noastre la Satu Mare. Intre soldaţi mă bucuram de încredere şi de popularitate iar ofiţerii mă socoteau un element periculos de descompunere a disciplinei militare,un element de neîncredere. Nu primeam fără critică tot ce spuneau ofiţerii.-

Făceam agitaţii şi susţineam revendicările materiale, criticam faptul că nu ne duce la lupta contra românilor,contraziceam pe ofiţeri chiar în faţa soldaţilor,etc.

Cam la începutul lui Februarie 1919,în urma unei lămuriri ce am primit-o dela doi muncitori comunişti din Satu Mare asupra Marei Revoluţii Socialiste din Rusia,asupra mişcării comuniste din Ungaria şi asupra scopurilor reacţionare contrarevoluţionare a Diviziei Secueşti,am părăsit Divizia şi am căutat să intru în mişcarea muncitorească la Satu Mare.-

Nu am reuşit însă să intru ca membru nici în sindicat nici în Partidul Comunist. Am fost respins pe motivul că n'am avut cu mine carnetul meu de lucrător. Cred însă că,cauza adevărată a fost faptul că am fost într'o armată contrarevoluţionară,n'a avut cine să mă recomande şi conducerea mişcării n'a avut încredere în mine.-

Am încercat să reintru în Divizia Secuiască dar am fost refuzat. Abia după ce în Ungaria puterea politică a trecut în mâinile clasei muncitoare şi a fost proclamată dictatura proletară,am ajuns înapoi la Divizie. Trupele militare din Satu Mare atât cele secueşti cât şi cele din Satu Mare îşi completau efectivele din voluntarii care se prezentau pentru a intra în Armata Roşie,iscălind un angajament în acest sens. M'am prezen-

tat şi eu la Biroul de Mobilizare în Armata Roşie însă la acel birou care complecta efectivele Diviziei Secueşti crezând că trupele secueşti s'au transformat în mod sincer în Armata Roşie. Am fost primit şi repartizat înapoi la compania de mitraliere de unde am fost înainte.-

Eu atunci n'am înţeles cum stau lucrurile cu schimbarea panglicei albă în panglică roşie pe şepcile noastre militare în armata secuiască.-

Atunci însă când eram în mişcarea muncitorească în organe de conducere ale Partidului Comunist Român, când am dat autobiografia cu date biografice despre mine cunoşteam bine ce a fost armata secuiască şi ce rol contrarevoluţionar a jucat această armată în 1918 şi 1919 în Ungaria. Cu toate acestea pentru a înşela vigilenţa mişcării faţă de mine, de a creia impresia că eu aşi fi fost şi atunci un revoluţionar care am servit în Armata Roşie Maghiară, am dus în eroare mişcarea muncitorească şi clasa muncitoare minţind că eu aşi fi fost în Armata Roşie Maghiară.-

In datele biografice despre mine nu am arătat acţiunile contrarevoluţionare în care am participat şi eu personal în cadrul Diviziei Secueşti înainte de revoluţie şi în timpul cât a durat dictatura proletară în Ungaria.-

După reintrarea mea în Divizia Secuiască am mai participat în două acţiuni contrarevoluţionare. In retragerea noastră din faţa Sighetului Marmaţi unde ţinusem frontul-retragere care făcea acum parte din manevre strategice a Comandamentului Diviziei de a deschide calea înaintării trupelor româneşti pentru a înfrânge Armata Roşie şi revoluţia socialistă din Ungaria - pe drum la oraşul Beregsus a fost dezarmată de noi Armata Roşie şi a fost dizolvat Sovietul din această localitate.-

A doua acţiune contrarevoluţionară s'a petrecut într'o gară în drum spre destinaţia care ne-a fost fixată de Comandamentul Diviziei. A fost atacat şi dezarmat un mic detaşament al Armatei Roşii care era în retragere din cauza deschiderii frontului de către Divizia Secuiască.-

La această ciocnire au fost şi victime, un rănit şi un mort din partea noastră. Nu ştiu dacă au fost răniţi sau morţi din partea detaşamentului roşu fiindcă grupa mea a căutat pe câmp în altă direcţie detaşamentul.-

.//.

Comandantul detaşamentului care s'a predat grupului de mitraliere cu care s'a petrecut ciocnirea ne-a lămurit că motivul cu care am fost scoşi din tren şi trimişi în urmărirea detaşamentului era fals.-

Am fost minţiţi de ofiţeri care spuneau că ruşii ar fi vinovaţi de deschiderea frontului lăsând pe secui singuri să lupte împotriva românilor iar în retragerea lor atacă şi dezarmează pe secui. Realitatea însă era tocmai contrarie.-

Comandamentul Diviziei Secueşti a manevrat şi a concentrat cea mai mare parte a forţelor secueşti în aşa fel ca să fie încercuite de armata română şi apoi a predat Divizia care a depus armele la Nyir-Demecer.

Trebue să recunosc că în datele biografice sau când am povestit despre participarea mea în Divizia Secuiască nu am scos la iveală cu analiză adâncă de clasă rolul contrarevoluţionar al trupelor secueşti şi am învinovăţit guvernul sovietic maghiar care n'a ştiut să câştige pe secui de partea sa, de a susţine şi a nu trăda revoluţia.-

Deasemenea nu am vorbit despre participarea mea în Garda Naţională în comuna mea Lemnia şi despre rolul contrarevoluţionar al acestor gărzi.-

Neavând încredere că în scurt timp vom fi eliberaţi din prizonierat de către guvernul român am fugit din clădirea de lângă gara căilor ferate Braşov unde am fost închişi vremelnic pentru a fi transportaţi în lagăre. Un timp scurt am stat ascuns în munţi în pădure nu departe de satul meu, apoi în comună aşteptam să vie Armata Roşie Maghiară crezând în victoria ei şi a revoluţiei din Ungaria şi astfel şi Ardealul va fi eliberat. Am avut acum toată simpatia pentru revoluţie atât ca rezultat al contactului cu muncitorii comunişti din Satu Mare cât şi acum am înţeles trădarea trupelor secueşti şi că "eliberarea naţională de sub ocupaţia românească" nu poate să fie altfel decât prin victoria revoluţiei.-

Desigur eram încă departe de a privi problemele din punct de vedere de clasă, n'am avut formată nici conştiinţa mea de clasă, era încă în mine puternic naţionalism burghez. Trădarea Comandamentului Diviziei Secueşti am privit-o tot numai din acest punct de vedere că a trădat Patria Maghiare, indiferent care clasă este la putere. Deasemenea eliberarea naţională a secuilor tot în sensul naţionalist am înţeles-o şi nu din punct de vedere al luptei de clasă.-

.//.

In Septembrie 1919 am reintrat de data aceasta în calitate de muncitor calificat lăcătuş la Depoul C.F.R.din oraşul Braşov şi m'am înscris în acelaş timp în Sindicatul C.F.R-ist şi în Partidul Socialist din ţara Bârsei .-

Menţionez că fiind în armata secuiască unde aveam îmbrăcăminte,hrană şi leafă bună,aveam leafă 25 coroane pe zi,iar când am lucrat în oraş ca lucrător am primit numai 2o coroane fără nimic altceva, şi mult timp fără nici o treabă,am fost în fruntea tuturor în ceeace priveşte viaţa destrăbălată de beţie, joc de cărţi,petreceri cu prostituatele. Băiat în vârstă de 2o ani decădeam din ce în ce mai mult în această privinţă.-

De această decădere la nivelul unui lumpen proletar nu am reuşit să scap mult timp nici atunci când eram deacum ridicat în mişcarea muncitorească şi o adevărată morală nu am avut în întreaga viaţă. Am călcat mereu şi în viaţa particulară morala proletară a unui comunist adevărat şi am ascuns în faţa mişcării şi a partidului faptele mele în această privinţă.-

Până în anul 1921 nu am avut nici o funcţie în mişcarea muncitorească. Participam la întruniri şi demonstraţii,citeam cărţi din biblioteca sindicatelor dar mai mult am umblat la cârciumi,nu eram în stare să mă ridic. Dela C.F.R.am demisionat în preajma grevei generale din 192o şi până la intrarea mea în fabrică atunci cea mai mare în industria metalurgică din Braşov, fraţii SCHIL am lucrat şi în ateliere mici şi în fabrici mai mici,eram un simplu muncitor al mişcării însă foarte activ în polemici şi discuţii între muncitori în problemele muncitoreşti,în acţiuni mici pentru revendicări.-

Făceam mult propagandă individuală pentru comunizare.

Inainte de a merge mai departe,trebue să mai menţionez unele lucruri despre activitatea mea în armata secuiască.-

Trimiterea companiei noastre la oraşul Nagy-Kullo tot n'a fost întâmplătoare. Am fost trimişi acolo şi am staţionat la Nagy Kullo tot pentru menţinerea ordinei burghezo-moşiereşti. Era în "pericol" mare latifundiile conţilor şi ale moşierilor. Compania noastră a păzit dând gărzi de pază pe aceste moşii împotriva ţăranilor care cereau reforma agrară. Prin purtarea noastră de beţie şi destrăbălare am îngrozit populaţia oraşului chiar la plecarea noastră de acolo eram toţi beţi,urlam ca nişte sălbatici şi trăgeam unii focuri de armă aşa că populaţia fugea îngrozită din calea noastră.-

.//.

Era să se întâmple o mare nenorocire şi în satul unde ţinusem frontul în faţa Sighetului Marmaţi ocupate de armata română. Era un sat românesc. Inainte de plecarea noastră s'a constatat dispariţia unui caporal. S'a bănuit că ar fi fost omorât de "spionii" români care locuiau în satul acela.Am făcut percheziţie în casă,ameninţând populaţia că dăm foc satului dacă nu vom găsi caporalul. Caporalul nu s'a găsit şi cu greu s'a putut opri pe cei din acea gardă care aveau instalate pe căruţe o mitralieră.să nu tragă în populaţie adunată pe şosea şi privea cu bucurie plecarea noastră. Ulterior s'a ivit caporalul care fără să anunţe pe nimeni plecase în spital pentru a se trata de blenoragie.-

Dezarmarea gărzii roşii la Beregsas s'a întâmplat în felul următor: Sosisem seara la Beregsas pe neaşteptate.Eram uzi de ploaie,flămânzi iar sovietul local nu ne-a putut da mâncarea şi nici loc în oraş. Am dormit într'o şură tremurând de frig toată noaptea. Această situaţie în care sovietul local nu avea nici o vină,a fost folosită de comandatura noastră pentru a da a doua zi o lovitură împotriva puterii sovietice şi să aţâţe pe soldaţi în general împotriva ei,spunându-ne că "puterea sovietică ne este duşmană,nu ne ajută cu nimic,deşi numai trupele secueşti luptă pe front împotriva românilor ocupanţi".-

Astfel am intrat în oraş în formaţie de luptă,am pus mitralierele în poziţie de tragere în faţa clădirii sovietului şi sub ameninţarea unei forţe mult superioare ce aveam am forţat sovietul să părăsească conducerea oraşului şi garda roşie să ne cedeze toate armele ce au avut la dispoziţie. Eu personal am stat la mitralieră gata să trag la nevoie drept în faţa clădirii sovietului. Au venit la noi burghezii,moşierii şi toate elementele contrarevoluţionare din oraş cu ţigări şi mâncare.Astfel ne-a mulţumit împotriva noastră,împotriva puterii sovietice maghiară. Deşi nu mai am fost scoşi la asemenea acţiuni,acolo unde am mai trecut la Vasaros-Nameny a fost deasemeni răsturnată puterea sovietică. Folosind prezenţa noastră elementele reacţionare au putut să răstoarne puterea sovietică.-

.//.

Ciocnirea cu detaşamentul roşu lângă o gară de cale ferată s'a întâmplat în felul următor: Detaşamentul părăsise gara mai de mult şi nu ştiam decât din spusele funcţionarilor dela gară în ce direcţie s'a luat. O grupă de mitraliere s'a luat dealungul căii ferate iar eu cu grupa mea mai adânc spre câmp. Ciocnirea s'a întâmplat departe de grupul meu şi astfel dintr'o fericită întâmplare n'am tras eu în detaşament. Asta nu înseamnă că dacă întâlneam un detaşament n'aşi fi tras la fel şi primul grup dacă nu se oprea la somaţia mea sau ar fi opus oricare rezistenţă. Eram înfuriaţi împotriva detaşamentului până când comandantul lui nu ne-a convins de adevăr. L-am dat drumul, nu l-am dus la comandantul nostru până la tren.-

Noi am putut convinge foarte curând de adevăr când am ajuns la destinaţie am şi fost încercuit deja de trupele române. Noi formaserăm linia şi am săpat tranşee lângă satul Nyr-Tas numai de formă ca să ne înşele şi să fie închis cercul. La 1 Mai 1919 mi s'a comunicat vestea că comandamentul nostru a obţinut dela guvernul român "plecarea noastră liber" acasă dacă depunem armele.-

Ca activist în mişcarea muncitorească cu funcţii am început în anul 1921.-

Am fost ales "bărbat de încredere" aşa se numeau delegaţii muncitorilor în întreprinderi care aveau menire de a reprezenta pe muncitori în faţa patronului. Am fost ales în secţia locomotivelor unde lucram ca lăcătuş.-

Sub influenţa mişcării şi de faptul că mă pregăteam să mă căsătoresc am încetat viaţa de beţie şi de destrăbălare în măsura în care duceam înainte şi am devenit din ce în ce mai activ în mişcare. Citeam mult, mai mult literatură marxist-leninistă, creşteam împreună cu mişcarea, am devenit comunist în sensul cum erau comuniştii atunci cu multe confuzii, cu multe rămăşiţe social democrate, iar în 1922 când a fost înfiinţat la Braşov prin trecerea majorităţii Partidului Socialist din Tara Bârsei la Partidul Comunist, am devenit membru al acestui partid.

Fiind foarte activ în mişcarea muncitorească şi combativ în acţiuni muncitoreşti şi în lupta împotriva social democraţiei, mişcarea sindicală şi Partidul m'au ridicat foarte repede în conducere sindicală şi apoi în conducerea organizaţiei

.//.

locale a Partidului Comunist,deşi eram foarte tânăr ca vârstă şi tânăr şi în mişcare.-

Puneam şi multe ambiţii personale de a mă ridica,de a deveni un conducător de seamă al mişcării muncitoreşti,creştea orgoliul în mine împreună cu ridicarea mea în mişcare şi urmăream să-mi crească popularitatea în sânul masselor muncitoare.Nu cunoşteam modestia comunistă.-

In Iunie 1922,m'am căsătorit cu prima soţie ROZA PAP,o fată foarte săracă mic burgheză,funcţionară la o prăvălie de încălţăminte. Deşi eram comunist ateist încă cu mulţi ani înainte de a cunoaşte mişcarea muncitorească am făcut concesia soţiei care era religioasă şi ne-am cununat şi în biserică.Peste un timp însă am reuşit să fac şi din soţia mea o liberă cugetătoare şi simpatizantă a mişcării muncitoreşti. Am avut însă foarte multe greutăţi cu dânsa din cauza activităţii mele în mişcarea muncitorească,greutăţi care au durat mulţi ani.-

Lucram la fabrică 8 ore şi de acolo mergeam la Căminul Muncitoresc,ba la şedinţe de Sindicat,ba la Partid,care avea sediul tot acolo în aceeaş clădire unde se găsea şi sediul Sindicatelor Muncitoreşti.- Dacă nu aveam alte treburi citeam cărţi şi ziare sau jucam şah cu alţi muncitori care veneau în sediul sindical. In dumineci sau sărbători,dimineaţa,soţia mergea în biserică, eu în căminul muncitoresc şi numai după masă stăteam cu soţia, ceeace o nemulţumea pe dânsa. Eram tineri căsătoriţi şi ea avea pretenţia de a mă ocupa mai mult cu dânsa,să fim împreună şi în serile zilelor de lucru. Iar când din cauza mişcării adică a activităţii mele în mişcare am ajuns în pericol de a fi arestat şi am şi fost arestat şi băgat în închisoare,dânsa s'a împotrivit ani dearândul să mai activez în mişcare şi să mă expui arestărilor şi condamnărilor în închisoare.-

Pentru mine însă mişcarea muncitorească - vorbesc de perioada mişcării legale până la trecerea mea la mişcarea clandestină ilegală - era salvarea de a nu cădea din nou în beţie şi destrăbălare a unui lumpen proletar.Pentru mine mişcarea muncitorească era totul ca o viaţă obişnuită nu puteam să trăiesc fără mişcare, să trăiesc o viaţă monotonă mic burgheză.-

Sub influenţa mişcării am devenit internaţionalist,desigur nu pot afirma că naţionalismul în care crescusem până a lua contact cu mişcarea a dispărut odată cu intrarea mea în mişcare şi rămăşiţe naţionaliste am avut încă mult timp.-

Braşovul era un oraş cu trei naţionalităţi şi clasa muncitoare din acest oraş era tânără cu puternice legături şi influenţe ţărăneşti. Adică un proletariat abia eşit din sânul ţărănimii. Mişcarea de stânga şi masa cea mai organizată în sindicat şi în partid o forma muncitorimea maghiară care prin mişcarea muncitorească se apăra nu numai de exploatarea capitalistă ci şi de asuprirea naţională la care au fost supuse"minorităţile naţionale" în România sub regimul burghezo-moşieresc.

Muncitorimea română era atunci încă sub influenţa naţionalismului român,era legată cu Partidul lui MANIU şi mai târziu când s'a creiat Partidul Comunist şi apoi după spargerea sindicală elementele muncitoreşti române de naţionalitate în majoritatea celor organizaţi au format elemente de bază ale Partidului Social Democrat şi a sindicatelor reformiste în Braşov.-

Proletariatul german mai mic la număr în praşul Braşov era şi mai puternic legat de burghezia germană,se organiza în organizaţie culturală germană fără deosebire de clasă.In mişcarea muncitorească intra foarte puţini muncitori germani.-

Astfel în sânul muncitorimii din Braşov influenţa naţionalismului burghez era destul de puternică şi a fost după părerea mea una din cauzele care a dus acolo ca după trecerea valului revoluţionar,după greva generală din 192o,mişcarea muncitorească din Braşov a fost din ce în ce mai mult mai slabă.Influenţa naţionalismului burghez asupra proletariatului braşovean a fost una din cauzele că oraşul Braşov,oraş industrial cu proletariat numeros n'a putut juca un rol mult mai important în mişcarea revoluţionară în timpul regimului burghezo-moşieresc şi că din sânul mişcării din Braşov nu au eşit multe cadre sănătoase revoluţionare.-

Eu am avut mare respect faţă de conducătorii mişcării revoluţionare din Braşov şi faţă de cei care au venit la noi din Bucureşti sau din altă parte. Indeplineam sarcinile ce mi s'au dat şi cuceream din ce în ce mai mult încrederea lor în mine, care a cauzat înaintarea mea în mişcare. Astfel în anii 1922-23 am ajuns membru în comitetul sindicatului metalurgist şi în comisia locală a sindicatelor din Braşov. După sciziunea sindicală am fost ales în Comitetul Central al Uniunii Sindicatelor Unitare a Muncitorilor Metalurgişti. In 1923 am ajuns membru în

comitetul local al Partidului Comunist tot la Braşov,tot în anul acesta Preşedinte al acestui comitet iar în 1924 în luna Iulie după trecerea Partidului în ilegalitate am fost numit secretar regional al Partidului.-

In anul 1923,în fabrica Schil unde am lucrat,ajunsesem primul bărbat de încredere pe toate secţiunile metalurgiste ia: la primele luni ale anului 1924,nu-mi aduc aminte data exactă în urma activităţii mele revoluţionare,am fost concediat. Am intrat la fabrica de reparat vagoane "Voina" dar peste câteva săptămâni în urmă am organizat o acţiune pentru revendicările muncitorilor şi de aici am fost concediat.Am mai lucrat un timp la un mic meseriaş lăcătuş ROFE apoi la fabrica de mobile de fier "Pastori Hetman până la numirea mea ca secretar regional al Partidului.-

Mai menţionez faptul că deşi am făcut serviciul militar în armata austro-ungară şi apoi în divizia secuiască aproape 4 ani,când în România contigentul 192o a fost încorporat am fost obligat a face din nou serviciul militar,fiind şi eu din acest contigent. Nu m'am prezentat la încorporare şi am devenit infractor nesupus la încorporare. In 1922,neavând nici un document militar iar în fabrică se cerea acest document,m'am prezentat la Cercul de Recrutare la Braşov unde am încercat de a dovedi că eu am făcut armată cu contigentul 1919. Fiindcă nu am avut actul doveditor că ce primisem dela Divizia Secuiască,am nimicit când am fugit din prizonierat,am fost încorporat la Grupul 7 Aero-Staţie Bucureşti Pantelimon de unde însă înainte de a fi îmbrăcat militar am dezertat.Prin corupersa unui plutonier dela Cercul de Recrutare am obţinut un document de lăsare la vatră.Nu ştiu cum s'a întâmplat apoi că de atâtea ori am fost arestat şi Siguranţa nu s'a interesat de situaţia mea militară,deşi am fost dat ca dezertor de către unitatea dela care am dezertat. Abia în 1933,am recunoscut la Siguranţa Generală că am fost şi dezertor dar eram deja amnestiat în această privinţă.-

In timpul când Partidul şi Sindicatele Unitare activau ilegal,relaţiile cu autorităţile şi mişcarea muncitorească era cu totul oportunistă şi atitudine de supunere faţă de legile reacţionare,în faţa legii lui TRANCU-IASI, "Legea Sindicală" care punea o serie de piedici organizării libere a muncitorilor în sindicate,interzicerea activităţii politice a sindicatelor apoi "Legea pentru Reglementarea Conflictelor de Muncă"

care obliga sindicatele la rezolvarea conflictelor economice pe baza tratativelor în faţa Inspectoratului Muncii şi punea piedici mari dreptului de grevă. Pentru o serie de ramuri, mine,petrol,pentru întreprinderi de Stat şi funcţionari publici a fost complect interzis de a declara grevă. Au fost obligaţi să se supună arbitrajului unei comisii unde Statul şi Patronatul era reprezentat cu majoritate de voturi.-

Deasemenea pentru întruniri,demonstraţii muncitoreşti, mişcarea muncitorească a fost obligată de a cere autorizaţie dela Siguranţă.-

Supunerea oportunistă în faţa acestor măsuri atât din partea Partidului şi a Sindicatelor,relaţia în acest fel cu autorităţile au fost foarte proelnic pentru birocratizarea elementelor conducătoare ale mişcării,ruperea lor de massele muncitoreşti şi a deveni agenţi ai duşmanului de clasă.-

La noi în oraşul Braşov,secretarii Comisiei Regionale a Sindicatelor Unitare,la început STROIA GHEORGHE apoi GRAMAZI SZABO IULIU,aveau foarte dese prezentări la Siguranţa din Braşov în diferite probleme ale mişcării şi nu ascundeau nimic din activitatea legală a sindicatelor.Si alţi conducători ai mişcării împreună cu mine se găseau normal de a merge la Siguranţă la invitarea ei şi a trata cu Siguranţa diferite chestiuni ale mişcării.-

Dela Partid secretarii BERGHER ALADAR,apoi după expulzarea lui KAILIK IOSIF la fel se prezentau la Siguranţă la invitarea ei.-

Agenţii Siguranţei umblau atât la sediul sindicatelor cât şi la Partid ca la ei acasă.Nimeni nu îi gonea. In anul 1923,BERGHER a organizat cu membrii de partid un curs de învăţătură în care am luat şi eu parte.Ne preda abecedarul comunismului al lui BUHARIN.- Nu era încă demascat oportunismul contrarevoluţionar al lui BUHARIN. Agentul MUNTEANU ION dela Siguranţă,de multe ori a participat la aceste cursuri şi nimeni nu-l gonea afară.-

Agenţii Siguranţei puteau să obţină informaţii şi dela mine dacă era problema care mă privea şi dela SZABO IULIU în probleme sau acţiuni legale ale mişcării sau despre oamenii legali din mişcare.La fel dela alţi membrii ai mişcării

.//.

Astfel era de fapt o colaborare oportunistă cu autorităţi inclusiv Siguranţa.-

Astfel când în 1923 sau în cursul lui 1924,dacă nu mă înşel la începutul anului când a fost înfiinţat la Braşov Corpul V al Armatei am fost invitaţi la Siguranţă unde au venit şi nişte ofiţeri superiori din Corpul V şi Siguranţa ne-a prezentat lor ca conducătorii mişcării comuniste din Braşov. Aceşti ofiţeri şi-au exprimat dorinţa de colaborare între Corpul şi mişcarea noastră în sensul ca noi să ne supunem legilor şi să păstrăm "linişte" şi "ordine" în oraşul Braşov.-

Am crescut astfel în mişcare la Braşov în anii 1921-1924,în contrazicere cu principiile revoluţionare marxist-leniniste şi citeam în cărţi şi realităţile oportuniste în activitatea practică a mişcării,ca rezultat al rămăşiţelor ideologiei oportuniste reformiste a vechii mişcări social-democrate susţinută de elemente provenite dela Partidul Social Democrat,elemente aventuriste provocatoare cari au pătruns în mişcarea comunistă.-

La Braşov nu m'am putut ridica deasupra acestor realităţi oportuniste de colaborare de clasă de fapt cu toate că ne-am socotit mişcare revoluţionară pentru Internaţionala a III-a şi alături de Uniunea Sovietică.-

Cu creşterea conştiinţei de clasă rămăşiţele ţărăneşti mic burgheze nu au dispărut din mine,ci încă am luat în mişcare din Braşov un bagaj de familiarism,palavragism chiar faţă de agenţi ai Siguranţei care se învârteau în sediul mişcării. Creşterea în mine carierism în mişcare,să ajung un salariat cu plată bună,cu titulatură de secretar, care îmi plăcea,conducător de masse,viaţă uşoară în relaţie oportunistă cu autorităţi cum vedeam la alţii.Nu am putut deveni la Braşov un revoluţionar adevărat care să supună intereselor sale personale mic-burgheze,intereselor mişcării.

In acţiuni de massă,în greve,demonstraţii însă am arătat mult curaj şi nu m'aşi fi dat înapoi în fruntea maselor nici în faţa morţii dacă nu de altceva de orgoliu care nu m'a părăsit niciodată. Dar mişcarea de massă a fost paralizată de practica oportunistă a mişcării în aceşti ani.-

.//.

In teorie am început să cunosc încă atunci mecanismul luptei de clasă, rolul Statului capitalist şi a aparatului său pentru apărarea intereselor exploatatorilor împotriva clasei muncitoare şi a tuturor exploatatorilor şi asupriţilor.- Asta am văzut şi în practică când eram în grevă sau chiar în tratative cu autorităţile. Cunoşteam dreptatea cauzei clasei muncitoare şi credeam în victoria mai devreme sau mai târziu a Revoluţiei Socialiste din lumea întreagă. Am vorbit mult despre aceasta şi în mişcare la întruniri şi în polemici cu social democraţii din Braşov şi în propaganda individuală care am făcut-o intens şi în fabrici unde am lucrat şi în sat la mine cu ocazia vizitelor mele la părinţii din comuna Lemnia. Am scris şi articol încă în 1924 împotriva Siguranţei.-

Eu nu pot astăzi să-mi amintesc precis de câte ori am fost invitat la Siguranţă împreună cu alţii sau singur în timpul mişcării legale sau am mers în delegaţii de a cere ceva sau a protesta împotriva unor acţiuni ale Siguranţei. De exemplu am fost odată în 1924 când BERGHER a fost arestat şi expulzat. Am cerut eliberarea lui, fără succes.-

Am fost odată pentru ILES IOSIF, care tot a fost reţinut la Siguranţă, nu-mi aduc aminte pentru care pricină.- Nu-mi pot aminti pentru ce anume a obţinut din mişcarea legală agenţii dela mine în timpul legalităţii în sediul mişcării având acesa relaţie între autorităţi şi mişcare cum am arătat mai înainte.-

Cu Comitetul Central al Partidului Comunist am intrat în contact prima dată la Bucureşti la redacţia ziarului "Socialismul" în 1924. Era în timpul primăverii când conducerea Partidului, în urma persecuţiei Siguranţei a hotărât să trecem în ilegalitate. De acolo m'a luat STEFAN FORIS pe care îl cunoşteam încă de când locuia în Braşov, cam în anul 1922 conducea redacţia ziarului "Elore" din Braşov. STEFAN FORIS m'a dus la întâlnire cu KOBLES ELEC dela care am primit o însărcinare de a urmări pe un membru al C.C.al Partidului, arestat de Siguranţă şi care urma să fie expulzat. Mi-a spus la ce tren îl voi găsi şi în ce fel voi putea să-l recunosc. Sarcina era ca să mă aşez în apropierea lui - se numea LESTIAN şi să observ până la Cluj

.//.

şi la Cluj să anunţ mişcarea dacă a sosit bine şi ca să fie urmărit mai departe până la graniţă de către un alt tovarăş din Cluj.-

Condamnarea se temea nu cumva LESTIAN să fie omorât pe drum.-

Am îndeplinit această misiune,nu numai că l-am găsit în tren cu un agent de siguranţă,dar am reuşit să intru în legătură cu el,am corupt pe agentul şi l-am dus pe LESTIAN la sediul sindical cu agentul împreună şi am aranjat ca să fie urmărit mai departe când Siguranţa din Cluj va expedia spre graniţă.-

Apoi cam în Iunie 1924,am întâlnit pe KOBLES din nou la Braşov la familia lui SZECKY care locuia chiar alături de Căminul Muncitoresc din acest oraş.Legătura cu KOBLES mi-a făcut-o GRAMOZI SZABO IULIU secretarul Sindicatelor Unitare din Braşov. Am fost însărcinat să organizez undeva un loc unde s'ar putea ţine o conferinţă de partid, conferinţă ilegală.-

Eu am îndeplinit această sarcină şi în acord cu KOBLES am fixat ţinerea conferinţei la părinţii mei în comuna Lemnia.- Poziţia casei părinţilor era în aşa fel că au putut intra acolo noaptea ca nimeni să nu observe. Astfel s'a ţinut la părinţii mei care au asigurat alimente şi dormitul iar după conferinţă KOBLER împreună cu FEHER MARIA au mai stat la noi o zi.La această conferinţă s'a pregătit Congresul al 3-lea al Partidului,care s'a ţinut la Viena în anul 1924,s'au creiat regionalele partidului,regionale ilegale ale Partidului şi au fost numiţi secretarii regionali.-

Am fost şi eu numit pe Regiunea Braşov,care cuprinde din punct de vedere al organizării Partidului Comunist din România,judeţele: Braşov,Trei Scaune,Târnava Mică,Sibiu şi Hunedoara cu Valea Jiului.-

Această însărcinare importantă am primit-o cu mare uşurinţă. Nu am făcut un examen serios ai conştiinţei mele. Sunt eu oare pregătit pentru activitate ilegală a Partidului? Voi fi în stare să suport toate consecinţele ale muncii ilegale,arestări,bătăi,închisoare? Conştiinţa mea de clasă este să mă ridic în aşa măsură ca să nu trădez clasa muncitoare şi Partidul ei de avantgardă chiar dacă trebue să-mi dau viaţa. Nu m'am gândit la toate acestea.-

M'am gândit mai mult asupra salariului bun ce mi s'a oferit,asupra titulaturii de secretar,asupra importanţei persoanei mele în mişcare asupra vieţii mai uşoare,călătorii, aventuri etc.-

Nu eram pregătit deloc la munca ilegală,nici Partidul nu avea experienţa muncii în ilegalitate şi dela început am făcut o serie de greşeli conspirative grave.-

Eram cunoscut de Siguranţă ca comunist activ,Preşedintele organizaţiei de partid la Braşov.Partidul Comunist a trecut în ilegalitate,iar VASILE LUCA nu mai lucrează în meseria sa,n'are nici o ocupaţie legală,dispare şi revine în localitate. Ce face el? Din ce trăieşte? Siguranţa a înţeles imediat că eu am trecut la ilegalitate şi s'a pus în urmărirea mea. Iar eu am rămas legal şi duceam munca ilegală aici,măcar numele nu mi-am schimbat cât mi-aduc aminte mă prezentam în Regiune şi luam legătură cu oameni necunoscuţi,folosind numele meu propriu.-

După reîntoarcerea dela Congres,membrii importanţi ai C.C.al Partidului în frunte cu Secretarul General al C.C. P.C.R.KOBLES ELEK,nu s'au concentrat într'o singură localitate,ci au trăit individual în diferite localităţi şi ţineau legătura prin corespondenţă trimisă prin poştă sau cu curieri apoi se adunau când şi când pentru chestiuni importante. Eu aşi putea numi aşa că Partidul era mai mult condus de către KOBLES prin corespondenţă. El ţinea legătură şi cu secretarii regionali,tot prin corespondenţă,iar din când în când chema câte unul la el acasă unde locuia şi lucra într'un sat lângă Braşov,mi se pare Turcheşi unde am fost şi eu odacă conducându-l pe KOBLES dela Braşov într'o noapte ajungând pe jos până la el acasă. Astfel locuinţa ilegală a secretarului general al C.C.P.C.R.era cunoscut de mai multe persoane contrar regulilor conspiraţiei.-

O altă călcare a conspiraţiei a fost faptul că cea mai mare parte a corespondenţei venea la adresa mea pe numele meu în plic dublu,adică pe numele unui muncitor cunoscut ca comunist de către Siguranţă şi urmărit de ea.Primeam foarte des scrisori pentru KOBLES din toată ţara ceeace nu putea să fie suspect pentru Siguranţă,care desigur urmărea şi corespondenţa mea. In plicul al doilea scria pentru

KOBLES sau pentru VECAS numele conspirative ale lui KOBLES. A mai venit corespondenţă şi pe numele unui muncitor tâmplar GYORKE ALEXANDRU din Braşov,dela care tot eu am luat şi am trimis-o mai departe pentru KOBLES.Tot eu am organizat legătura între curier şi KOBLES.-

Câteodată cu corespondenţa importantă am fost trimis chiar cu personal de către KOBLES la alţi membrii ai C.C. P.C.R.Astfel am fost trimis odată la MARCEL PAUKER care locuia în comuna Codlea lângă Braşov,unde am întâlnit prima dată şi pe ANA PAUKER.-

Odată am fost trimis cu corespondenţă la Gheorghieni, unde locuia un alt membru al C.C.P.C.R.KAHANA MOZES.-

Astfel pe lângă faptul că am îndeplinit funcţia de secretar regional al P.C.R.am avut un rol important şi de mare încredere de a aranja legăturile membrilor C.C.cu secretarul general al C.C.P.C.R.-

In calitate de secretar regional am trecut la reorganizarea Partidului pe regiunea mea creind comitete locale ilegale şi care aveam sarcini de a reorganiza Partidul pe bază de celule de partid creiate pe întreprinderi,să recontrolez pe membrii de partid şi atât vechii membrii cât şi cei noi să fie primiţi în organizaţia de bază-celulă,bine controlaţi şi individual.-

In timpul cât eram secretar regional dela 1 Iulie 1924 până la arestarea mea în Decembrie acelaş an,am reorganizat Partidul şi U.T.C.în localităţile Braşov,Sibiu,Mediaş, Sf.Gheorghe şi în Valea Jiului Petroşani,Vulcan şi Lupeni, pe formele noi de organizare în condiţiile muncii ilegale.-

In fruntea organizaţiei de partid în majoritatea cazurilor au fost puşi tot elemente care au activat şi în ilegalitate,deci erau cunoscuţi ca comunişti şi urmăriţi de siguranţă,ceeace a înlesnit pentru siguranţă descoperirea noilor organizaţii ilegale ale Partidului.-

Deşi ni s'a atras atenţiunea de a selecţiona bine pe cine primim în partid şi să controlăm individual pe fiecare membru,eu ca să evit succese mai mari în faţa C.C.nu am controlat bine oamenii pe care i-am pus în conducerea organizaţiei de partid,iar în Valea Jiului puş şi simplu nu eram în stare să opresc creşterea necontrolată a organizaţiei ilegale a Partidului. Muncitorii vroiau să intre în Partid în massă ca la sindicat. Aflând unii dela alţii că a căpătat

.//.

carnetul de partid şi dela cine au căpătat acest carnet, cereau să fie şi ei încadraţi în Partid.Partidul Comunist se bucura de mare simpatie a masselor muncitoare. Era greşeala şi faptul că s'au dat carnete de partid,folosind carnetele vechi din timpul ilegalităţii.-

In toamna anului 1924, C.C.al P.C.R.a hotărât scoaterea unor manifeste de ale Partidului care urma să fie împrăştiate în aceeaş zi fixată înainte de C.C.Principalul manifest care trebuia să fie împrăştiat în aceeaş zi pe întreaga ţară era intitulat :"Jos robia economică politică naţională",un manifest de program de luptă a Partidului Comunist din România.-

Eu am fost însărcinat de C.C.cu organizarea tipăririi şi expedierii acestor manifeste în limba maghiară pentru Ardeal. Deasemenea cu organizarea împrăştierii manifestelor pe Regiunea mea. Atât tipărirea manifestelor cât şi expedierea lor au fost îndeplinite cu succes.Numai un singur transport a căzut în seara nopţii în care trebuiau împrăştiate manifestele. Tinerii care au căzut nu şi-au îndeplinit exact instrucţiunile ce au primit şi aceasta a cauzat căderea.-

Eu după ce aranjasem totul împreună cu soţia mea am părăsit Braşovul în noaptea în care s'a împrăştiat manifestele şi am plecat acasă la Lemnia la părinţii mei aducând cu mine şi câteva zeci de manifeste pe care tot contrar regulelor conspiraţiei vroiam să răspândesc cu ajutorul fraţilor mei în comună printre ţărani.-

Dacă nu mă înşeală memoria manifestele au fost împrăştiate pe noapte spre dimineaţa zilei de 14 Decembrie.In noaptea spre 15 Decembrie au venit doi jandarmi din comuna Breţcu unde se găsea postul de jandarmi şi am fost arestat împreună cu soţia mea. Datorită îndemânării mamei manifestele care le-am avut în casă la mama nu au fost găsite.Jandarmii ne-au scos din pat şi au început percheziţia căutând întâi în patul părinţilor care era aşezat lângă uşă.Eu am început să protestez şi am cerut dacă au aprobare dela Parchet a face percheziţie la părinţii mei.-

Am atras pe jandarmi în discuţii şi am eşit din odae la bucătărie ca să informez şi soţia,iar mama a folosit acest moment şi a luat toate lucrurile depe masă, perne,feţe de pat sub care se găsea şi manifestele şi a băgat totul în patul lor,pe care-l cercetase deja jandarmii.-

.//.

După mai multe discuţii bătrânul tată a căzut de acord ca să facă jandarmii percheziţie în casă,ceeace au şi făcut, însă patul bătrânilor n'a mai fost controlat încăodată şi astfel manifestele n'au fost găsite. In noaptea aceea am fost conduşi împreună cu soţia la Primăria comunei Lemnia şi ţinut până dimineaţa,până la plecarea trenului spre Sf.Gheorghe,cu care am plecat escortaţi de jandarmi până la siguranţa din localitatea Sf.Gheorghe,unde soţia mea a fost eliberată. Dela Sf.Gheorghe siguranţa fără a face cercetări m'a înaintat la Siguranţa din Braşov.-

Acolo a fost deja cercetat un grup de comunişti arestaţi la Braşov,împreună cu GRAMAZI SZABO IULIU,care însă în urma celor ce a declarat el nu se ocupă cu problemele Partidului,este secretar al sindicatelor,că cu problemele partidului se ocupă LUCA,a fost pus în libertate. Au început cercetările Siguranţei din Braşov,acuma cu mine.

Această arestare a fost prima şi hotărâtoarea încercare de piatră a conştiinţei mele de clasă.Nu am rezistat. Am avut o purtare nedemnă nu numai pentru un comunist,dar nici pentru un muncitor simplu cu simţul de clasă. Am avut o purtare trădătoare,am trădat Partidul şi cu el clasa muncitoare.-

In situaţia mea necunoscută deja de alţii şi siguranţa avea dovezi împotriva mea,un singur lucru era de făcut. A refuza a da orice relaţii asupra activităţii mele şi asupra legăturilor mele cu P.C.R.chiar dacă aşi fi fost omorât în bătaie să mor pentru cauza clasei mele muncitoare dar să nu trădez,ţinând cont de marea răspundere ce am avut în mişcare şi faptul că cunoşteam foarte multe lucruri secrete ale Partidului.La început am rezistat la bătaie chiar m'am apărat alungând pe agenţii care mă băteau apoi în timpul când agenţii şi şefii lor s'au dus la masă şi nu a rămas decât un singur agent cu mine m'am lăsat să fiu legat. Mi s'a spus că numai până când ei se vor întoarce dela masă.-

După masă nu m'a deslegat şi a început din nou bătăile.- Am început să vorbesc. Am recunoscut că eu am organizat împrăştierea manifestelor în oraş şi am trimis şi în altă parte. Arestările se făcuse în massă pe întreaga

.//.

ţară. Guvernul pregătise legea MARZESCU dizolvarea şi interzicerea Partidului Comunist,punerea lui în afară de lege. Siguranţa era gata pentru a da o lovitură mare după ce va fi publicată legea MARZESCU însă împrăştierea manifestelor a provocat trecerea la arestarea comuniştilor înainte de apariţia legii. Eu la început vorbeam numai de Regiunea mea în care au fost multe arestări. Au venit şi comunicări telefonice la Siguranţa din Valea Jiului din diferite localităţi care arăta că eu am expediat manifestele în aceste localităţi Imi este greu astăzi a restabili exact pe cine am dat eu la început şi cine a dat pe mine întâi. La cercetările ce s'au făcut la Jilava de către o comisie în frunte cu MARCEL PAUKER tot nu s'a putut stabili exact cum s'au petrecut lucrurile din cauză că fiecare arunca vina asupra altuia. Nici nu vreau să încerc măcar de a justifica sau a minimaliza gravitatea purtării mele la Siguranţă având calitatea atât de importantă Am dat sau am recunoscut toate legăturile mele în Valea Jiului,am dat pe KOVACI LUDOVIC care a avut un restaurant şi care m'a găzduit pe mine când veneam la Valea Jiului. Era un consătean cu mine şi prieten. Dela el au fost ridicate manifestele,el a dat pe cei care aveau contact cu mine,care au ridicat manifestele.A fost arestat încă la început un tânăr din Petroşani cu care au luasm prima legătură în Valea Jiului,era conducătorul U.T.C-ului. Adresa lui o primisem dela fratele lui BERGHER care conducea U.T.C-ul la Braşov şi care fusese înaintea mea în Valea Jiului încă în timpul legalităţii, CERNITCHI,aşa ceva se numea acest tânăr ,numele exact nu-mi aduc aminte.Pe el îl foloseam câteodată şi ca curier dela Petroşani la Vulcan şi Lupeni. Acest tânăr a dat pe cei care-i cunoştea şi în urma bătăilor aproape toată organizaţia a fost arestată. Deasemenea am dat sau am recunoscut pe cei arestaţi la Sf.Gheorghe,Sibiu,Mediaş.Legăturile mele cu aceste organizaţii. Am denunţat pe toţi şi din alte regiuni care primise dela mine manifestele. Numai cu un singur lucru am dus în eroare Siguranţa,nu am dat tipografia şi localitatea unde s'a tipărit manifestele. Aceasta se explică prin faptul că eu am căutat să arunc vina cât mai mult asupra altor în privinţa manifestelor şi să mă scutesc cât se poate pe mine,să am situaţia mai uşoară.-

.//.

Astfel am declarat că manifestele care eu am expediat în diferite localităţi din Ardeal mi-au fost aduse de un om din Brăila dacă nu mă înşel şi care mi-ar fi cerut în numele C.C.al P.C.R.ca să organizez împrăştierea lor. Eu aşi fi fost astfel numai un intermediar. N'am auzit niciodată dacă Siguranţa aflase adevărul în această chestiune. După multe bătăi în această chestiune am fost lăsat în pace de către Siguranţă pe care o interesa mai mult legăturile mele cu C.C.al P.C.R.decât manifestele şi a început să mă forţeze în această privinţă. Siguranţa ştia că eu primesc corespondenţă pentru KOBLES . . . . . din controlul corespondenţei mele încă înainte de arestarea mea.In timpul cercetărilor a mai sosit la Siguranţă scrisori la adresa mea pentru KOBLES şi mi-a fost arătat mai multe scrisori şi fotografii ale altor scrisori din care am înţeles că încă înaintea arestării mele înainte de a primi eu această corespondenţă Siguranţa a reţinut unele scrisori şi originalele le-au fotografiat şi le trimetea apoi mai departe. Eu am recunoscut însă încă înainte de a mi se arăta scrisorile că KOBLES este conducătorul Partidului şi ţine legături prin corespondenţă cu ceilalţi membrii ai C.C.şi prin curier am dat şi numele curierului FRANK BELA dar cât îmi aduc aminte am dat în loc de BELA ION. Desigur aceasta nu arăta altceva decât o mică încercare de a nu spune tot adevărul Siguranţei cum era şi ezitarea mea un timp de a da locuinţa lui KOBLES.-

Deasemenea am recunoscut că afară de adresa mea a mai venit corespondenţă la adresa lui GHÖRKE ALEXANDRU şi că această corespondenţă tot eu expediam lui KOBLES.Imi este greu astăzi să restabilesc exact în ordinea desfăşurării cercetărilor şi cedarea mea faţă de Siguranţă. Noaptea după prima zi a cercetărilor am rămas tot legat cu agentul de pază a mea ION MUNTEANU. In noaptea aceea agentul a folosit faptul că eu începusem să vorbesc pentru a mă demoraliza complect şi a mă determina să dau locuinţa lui KOBLES.-

Eu am cedat faţă de agentul MUNTEANU.Cu uşurinţa de a justifica pe sine,a justifica atitudinea mea trădătoare,socoteam că acum degeaba s'a prăbuşit totul,pe toată ţara sunt mari arestări şi alţii au spus ce au ştiut şi să uşureze situaţia lor proprie. Nu m'am mai gândit decât a scăpa pielea mea mai uşor chiar cu preţul de a lovi în însăşi Comitetul Central.M'am târât în discuţii cu agentul şi la promisiunile lui că el va

vorbi cu inspectorul ZAHIU şi este posibil de a eşi mai uşor a nu mai fi bătut şi chiar eliberat eu am cedat şi am întrebat pe agent ce trebue să fac eu?

Pe ce chestiuni să vorbesc să apăs problema manifestelor sau să vorbesc despre C.C.al Partidului,despre ceeace ştiu de el. Astfel am ajuns la sfat cu agentul MUNTEANU cum şi ce fel să trădez mişcarea,care a folosit aceasta pentru a obţine adresa lui KOBLES. Asta era acum când s'a luminat ziua,când am dat lui MUNTEANU,agentului de siguranţă adresa,adică satul în care locuia secretarul general al Partidului Comunist.KOBLES însă n'a mai fost găsit de Siguranţă. Eu am crezut că n'a fost găsită casa unde locuia KOBLES. In ziua aceea n'am mai fost bătut. Cercetarea mea a fost preluată de inspectorul regional al Siguranţei ZAHIU. El a stăruit cu tot felul de metode de a mă conrupe şi în primul rând să afle dacă nu ştiu şi alte adrese unde s'ar fi putut ascunde KOBLES.El mi-a făcut promisiuni de tot felul. De a mă pune în libertate,că nu va şti nimeni că am dat pe KOBLES,a scos şi cruciuliţa ce purta la piept şi jura pe cruciuliţă că nu mă va înşela.- Mi-a promis bani scoţând din sertarul biroului său un teanc de bancnote.Mi-a promis un serviciu bun după eliberarea mea sau dacă vreau să intru în slujba Siguranţei cu leafă bună,etc. Am cedat. Am dat adresa lui SZEKELY spunând că poate că este acolo KOBLES sau poate că SZEKELY ştie că corespondenţa pentru KOBLES am dat-o lui şi el a dat mai departe lui KOBLES.In urma acestui denunţ Siguranţa s'a dus la locuinţa lui SZEKELY şi negăsind însă pe KOBLES l-a arestat pe SZEKELY şi l-a condus la Siguranţă. SZEKELY însă nu a recunoscut că ar fi primit dela mine corespondenţa pentru KOBLES. Asta era şi adevărul,fiindcă corespondenţa pentru KOBLES a fost predată de mine nu lui SZEKELY ci sorei lui,o fată de 16-17 ani,care se ducea cu această corespondenţă la satul unde locuia KOBLES şi preda direct lui.KOBLES a locuit de fapt la părinţii lui SZEKELY cum am mai arătat în satul Turcheş. A fost ridicată şi sora lui SZEKELY de către Siguranţă şi a fost înfăţişată în faţa inspectorului ZAHIU unde mă aflam şi eu. Fata însă nega faptul că ar fi cu mine în legătură,de a fi primit corespondenţă pentru cineva. Inspectorul ZAHIU s'a repezit asupra sorei lui SZEKELY şi a început s'o bată şi a târât-o de păr pe jos. Văzând aceasta când inspectorul m'a întrebat pe mine am

adresat fetei şi i-am spus să recunoască că a primit dela mine corespondenţa spre şosea spre Predeal acolo unde taie linia de tramvai le-a predat unui om înalt voinic cu care eu făceam legătura. Atunci fetiţa a declarat aşa cum am spus eu. Mai târziu însă aflând dela fetiţă că după ridicarea lui SZEKELY de către Siguranţă soţia lui SZEKELY a plecat din sat să anunţe pe KOBLES, am spus lui SZEKELY că nu mai are rost să negăm unde a stat KOBLES că el deja probabil nu se mai găseşte acolo, trebue să spunem Siguranţei adevărul, să scăpăm de bătăi din cauza lui KOBLES. Cam în felul acesta am vorbit cu SZEKELY care în urma sfatului meu a recunoscut şi a dat adresa părinţilor lui exact unde a locuit KOBLES.-

Astfel de fapt eu am denunţat locuinţa secretarului general al C.C.P.C.R. vinovat sunt eu şi nu SZEKELY sau sora sa care de fapt n'a recunoscut nimic fără sfatul meu. Siguranţa în urmă ce a aflat adresa exactă a părinţilor lui SZEKELY s'a mobilizat din nou şi a plecat la adresa dată instalându-se în fosta locuinţă a lui KOBLES cu scopul de a prinde pe cei care ar veni să caute pe KOBLES. Astfel la această adresă au fost arestaţi de către Siguranţa Braşov, persoanele din mişcare TEODOR MUNTEANU şi CLOTAN ION şi duşi la Siguranţa din Braşov. La cercetarea mea de către inspectorul ZAHIU am recunoscut în urma iscăliturilor din corespondenţă pe CAPATANA adică KACSO FRANCISC şi calitatea lui de secretar regional al P.C.R. în Regiunea Mureş. Am recunoscut întâlnirea mea cu MARCEL PAUKER la Codlea, pe KAHANE MOZES amândoi membrii ai C.C.P.C.R.

Deasemenea am recunoscut întâlnirile mele şi nume conspirative a ANEI PAUKER. Nu-mi aduc aminte numele ci conspirative deşi am dat întâi pe aceste nume iar la întrebarea inspectorului ZAHIU am spus că este soţia lui PAUKER că am întâlnit-o la locuinţa lui PAUKER. Am spus la Siguranţă şi faptul că ANA PAUKER ţine legătură cu KOBLES, cu mijlocirea curierului FRANK. Astfel am trădat nu numai pe secretarul C.C.al P.C.R. ci şi alţi membrii ai Comitetului Central.-

Am recunoscut calitatea mea de secretar regional al Partidului angajat de KOBLES cu 6000 lei salariu pe lună şi că tot el i-a angajat şi pe alţi secretari în alte regiuni. La întrebarea lui ZAHIU de unde are KOBLES atâţia bani, am recunoscut faptul că are mulţi bani şi primeşte bani din străinătate, că am schimbat chiar eu 1000 dolari pentru el cu ajutorul lui KAHANE SAMUEL.-

.//.

Dată în fața noastră azi 24 Iun. 1953. Maior [illegible]

Declarație

Subsemnatul Vasile Luca născut în 1898 Iunie 8 în comuna Cătălina Reg. Stalin fiul lui Anton Luca și a Amaliei de profesie lăcătuș, căsătorit stagiul militar satisfăcut, ultimul domiciliu în București str. Naum Râmniceanu No 22, asupra celor întrebate declar următoarele:

Întrebare

Când, unde și în ce împrejurări ai fost D-ta recrutat de către organele Siguranței?

Răspuns

Până la sfârșitul anului 1918 când aveam 22 de ani nu cunoșteam nimic despre mișcarea muncitorească. Meseria de lă-

V. Luca

CNSAS

cătuș nu am învățat la o fabrică unde aș fi putut avea o influență sănătoase proletare asupra dezvoltării mele. Am fost ucenic la un mic meseriaș care trăia din exploatarea a 2-3 ucenici, fără lucrător calfă - și din chirie ce primea dela clienții săi.

Ucenicia am făcut în orașul Sibiu. Am fost scos de către meseriașul lăcătuș care se numea Carol Hoghiai, din orfelinatul catolic „Maria Terezia" din acelaș oraș unde terminasem șase clase primare ca internat.

In orfelinat în cei 6 ani am flămânzit mult și am fost bătut și mai mult, aproape zilnic, datorită nesupunerii mele disciplinii milităroase ale orfelinatului. Copii în acest orfelinat au fost crescuți în spiritul mistic religios, în spiritul naționalismului maghiar în spiritul supunerii față „superiorilor".

Meșterul meu a fost un catolic și ungur de naționalitate.

Atât în orfelinat cât și la ucenicie am fost ținut foarte izolat de viața din afară. Am citit foarte mult, diferite cărți romane, și bune și rele, necontrolate și ne îndrumat de nimeni

adaugat de mine [signature]

[signature]

3.

Am crescut într'un mediu mic burghez și știam de a deveni ca. mea prin aventuri așa cum citeam în romane. Nu cunoșteam viața reale din împrejurul meu.

adaugat de mine Vlaicu

Intrasem în a 4-lea an de ucenicia când a izbucnit primul război mondial în 1914. Aveam 16 ani și uspeam de febra războiului de care era cuprinsă lumea în jurul meu nu-i venea ca războiul se va termina fără participarea mea în el.

Meșterul meu care la început promitea că mă învață dacă voi fi un băiat cuminte - și nu aveam copii - și mă lasă moștenitorul său, nu mă putea răbda. În primii 2 ani mă bătut mult dar apoi după ce eu creșteam și am devenit un flăcău cu forță fizică putincică m'am opus bătăilor și atfel el a fost nevoit ca se mă scoate bucăți. or și se mă elibereze înainte de a termina cei 4 ani de ucenicia după contractul încheiat între meșterul și părinții.

M'am întors acasă la mama mea care trăiește și acum în comuna Lemnia Reg. Stalin cu soțul ei Mihai Toth fost țăran mijlocaș acum pământul meu sunt membri

Vlaicu

4)

în gospodăria colectivă din Lemnia
Tatăl meu Anton Luca care a fost muncitor feraș a murit înainte de nașterea mea. După moartea tatălului meu mama însărcinată cu mine și cu o fetiță de 2 ani sora mea se întorsese la părinții ei în satul Catalina. Bunicul meu Fereni Laszlo avea un atelier de fierărie el era fieraș și avea o gospodăria chiaburească, închegate în urma exploatării muncitorilor și a dotei lui căsătoria.

Mama mea s'a măritat în a doua oară cu un țăran cu vârsta mult mai înaintată decât dânsa din comuna Lemnia Varga Frantisc și cu el a născut încă 2 copii. Deși Varga Frantisc a fost un țăran înstărit care putea întreține familia dar mama mea socotind că eu fără posibilitate de a moșteni pământ nu am alte perspective rămânând în sat, decât a deveni un argat, m'a băgat în orfelinatul la Sibiu, în anul 1905. In 1906 a murit și tatăl meu vitrig Varga Frantisc iar mama mea s'a măritat a treia oară peste un timp cu Mihai Toth care avea dela prima soția 4 copii și mama a mai născut încă

VLuca

patru, 3 baeti și o fată. Aceasta familia țărănească mare ducea viața grea și a fost lovite și din cauza războiului în care am participat cu mobilizați împreună cu tatăl meu vitreg Tóth Mihai 4 persoane, mama rămânând cu copii mici fără ajutor în timpul războiului.

Care în Februarie anul 1915 am plecat la orașul Brasov și am intrat lucrător la Depoul Căilor Ferate în acest oraș. Aici nu am fost încadrat în calitate mea de lăcătuș ci ca hamal zilier deși lucram în fapt ca ajutor de cazangii. Din aceasta cauza după un scurt timp am plecat dela Depoul și negăsind în oraș lucru pe specialitatea mea lăcătuș de arta și de construcție am intrat hamal la Depozitul Gării Brasov.

Lucrând ca hamal în Depozitul Gării într-o noapte împreună cu alți baeti minor ca și mine am fost prins de poliția gării cu niște bere care am furat și am băut. Am fost trimis în judecate și ca minor și faptul că era vorba de ~~bere~~ câteva sticlă de bere ne a ertat de închisoare și am fost condamnat la un an de supraveghere părintească.

șters de mine Vluz

Vlucz

6.)

Fiind în urma acestui fapt am fost dat afară dela Depozitul Găini am reintrat din nou la Depoul Căilor Ferate Brașov ca lucrător silier.

În vara anului 1915 au fost incorporați și tinerii de 18 ani. Deși eu nu aveam decât vârsta de 17 ani m'am prezentat voluntar la centrul de încorporare în armată ascunzând faptul că nu am încă 18 ani. Am fost găsit apt pentru serviciul militar și am fost incorporat la Reg. 2 de infanterie.

În auto biografia mea și în povestirile mele despre viața mea am ascuns și faptul furtului de bere din ~~dep.~~ Depozitul și judecarea mea și faptul că fiind imbibat de un spirit naționalist și de un romantizm aventurist am plecat voluntar în războiul imperialist. Visam de acte de vitejie de grade și decorații.

șters de mine Vlucu

În Octombrie 1915 am intrat în armată la orașul Praga Cehoslovachia iar după 2 luni de instrucție am fost trimis pe frontul rusesc. Dela 1915 până la prăbușirea războiului mondial în 1918 am fost de 2 ori pe frontul rusesc apoi pe frontul împotriva armatei române (Slănic

Vlucu

CNSAS

Moldova, în Italia și Albania de unde scăpat de război am desertat în câteva săptămâni înainte de izbucnirea revoluției burghezo democratică a lui Karoly din Ungaria și am participat la Budapesta în demonstrații populare pentru pace, pentru ieșirea Ungariei din război, despărțirea ei de Austria și proclamarea Republicii. Am fost apoi demobilizat și m'am întors acasă la părinții mei în comuna Remiș.

În războiul mondial am obținut gradul de sergent armurier și două decorații. O medalie de vitejie și Crucea lui Carol (fost Rege al Austro-Ungariei)

Primul război mondial a avut o influență dezastruoasă asupra moralului meu.

[redacted]

Dincy

8. În anul 1918 întreaga Ungarie
a fost cuprinsă de mari frământări
revoluționare care pătrunsese și
în sate. Ordinea burgheză era
în pericol.

Pentru menținerea „ordinei" au
fost create și în comunele Gărzi
Naționale voluntare cu plată bună
din elemente de gradați și sol-
dați demobilizați care atrași de
salar bun și de viața fără
muncă au fost servit pentru
a strânge armele dela populație și a împie-
dica dezordine".

Adăugat de mine [signature]

Într'o asemenea Gardă Na-
țională am intrat și eu în sa-
'tul meu ca comandantul unei
grup de soldați din Gardă.

Cât am fost în Garda Națio-
nale în comuna mea Lemnia
n'am avut decât o singură inter-
venția la Primăria unde am
salvat pe notarul comunei
de răzbunarea demobilizaților
și l'am obligat să'l părăsească
comuna de a nu fi omorit.
Notarul era vinovat că a furat
în timpul războiului ajutorul
bănesc și de alimente ce tre-
bue să primească familiile
celor mobilizați.

Pe motivul de menținerea or-
dinei Guvernul a mobilizat 5

[signature]

conținutul de tinerii în care intra și conținutul meu. Eram obligat din nou să intru în ilegalitate.

În vremea aceea pe lângă armatele regulate au mai fost create diferite unități sub comanda unor ofițeri reacționari. Astfel a fost înființat și „Divizia Sevriană" a cărui rol reacționar de a înăbuși revoluția este cunoscut.

Tinerii sunt mai ales elemente țărănești au fost amăgiți și chemați în această divizie cărora un singur scop. A lupta pentru salvarea Transilvaniei de invazia românească. Această era lozinca mincinoasă de a înșela pe acești

adaugat de mine Dinu

A aparut și un comunicat meu un ofițer care a stat de vorbă cu mine și mi-a indemnat cu insistență cu ceilalți tineri din comunicat să intrăm în Divizia Sevriană care s'a format la Cluj. În acord cu acest ofițer și de dorul de a „aspira" Ardealul am reușit să strâng 80 de tineri din comunicat și împreună cu ei am plecat la Cluj mirolaindu-ne în Divizia Sevriană.

Coloana mea de pușcași a fost deplasată la Cincea într-o regiune romînească cu inscripționare de a menține ordine și a despăgubi populația românească în această regiune. Cât am stat la Cincea

Dinu

am participat personal în acțiunea de strângerea armelor dela țără-nimea română - foarte săracă în această regiune - care într'adevăr a-menința pe cineva în acea vre-me revoluționară, amenința pe moșieri. Eu am privit însă atunci această țărănime săracă cu ură naționalistă șovină și s'a întâm-plat cazuri când am brutalizat am pălmuit oamenii pentru a obține mărturisirea despre armele as-cunse de ei.

S'a mai făcut cu noi și o încer-care de a vedea cum reacționăm când este cazuri concrete de a apă-ra pe moșieri în caz dacă cona-cele lor ar fi amenințate de ță-rănime. Așa am fost trimiși să apărăm o moșiereasă maghiară care ar fi fost atacată în conacul ei de căt-re „români" și am mers fără șovăire. În realitate n'a fost nici un atac a țăranilor și ne am întors la Cincea.

adăugat de mine [semnătură]

După ce armata română a intrat în Ardeal și a fost fixate de către Antante linia de demar-cație trupele între forțele armate române și cea maghiare tru-pele regulate ungare și Diviziunea Secuiască s'au cedat fără lup-tă și s'au retras pe linia fixa-te 'ce a ce se nemulțumea pe secui din Diviziune, care a fost fo-losit de ofițeri pentru propaganda

șters de mine [semnătură]

[semnătură]

11. atât împotriva guvernului Caroly cât şi mai ales, împotriva comunismului şi a mişcării muncitoreşti. O parte din Divizia s'a retras la Satu Mare, iar compania mea a fost pentru un timp scurt deplasată la orăşelul Nagykallo apoi retrasă la Satu-Mare.

şters de mine [signature]

La Satu-Mare mişcarea muncitorească că luase mare proporţie la începutul anului 1919 cuprinzând şi trupele regulate care staţionau în oraş. Datorită propagandei contra revoluţionare în Divizia Secuiască s'a creiat o atmosferă împotriva trupelor regulate şi a mişcării comuniste şi multe ori în caz de întruniri am fost folosit demonstrativ scoşi cu mitraliere pentru a menţine ordinea.

Eu care trecusem la compania de mitraliere am participat mai multe ori la aceste acţiuni contra revoluţionare de intimidare a mişcării muncitoreşti. Discursuri şi contactul cu muncitorime însă au avut influenţa asupra mea şi asupra activităţii mele în armata secuiască, contrare dorinţelor ofiţerilor.

Ca şi în trupele regulate în Divizia Secuiască soldaţii au ales reprezentanţii lor - oameni de încredere - cari susţineau revendicările şi apărau interesele soldaţilor faţă de comandatură. De majoritate comu-

[signature]

acești oameni de încredere însă se
compunea în Divizia Secuiască din
elemente chiaburești cari alături
de ofițeri influențau pe soldații
în spiritul contra revoluționar.
Am fost ales și eu unu la înființ-
tarea Diviziei om de încredere în
Compania mea. și ca atare am
avut o serie de manifestări nu
pe placul comandanților mai
ales în timpul staționării noastre
la Satu-Mare. Între soldați mă
bucuram de încredere și de po-
pularitate iar ofițerii mă soco-
teau un element periculos de des-
compunere a disciplinei mi-
litare un element de neîncre-
dere. Nu primeam fără critică
tot ce spuneau ofițerii.
Cam la începutul Februarie
a anului 1919 în urma unei lă-
muriri ce am primit dela doi
muncitori comuniști din Satu-Mare
asupra Marea Revoluție Socialistă
din Rusia, asupra mișcării co-
muniste în Ungaria și asupra
ra scopurile reacționare contra-
revoluționare a Diviziei Secuie-
că am părăsit Divizia și am
căutat să intru în mișcarea
muncitorească la Satu-Mare.
Nu am reușit însă să intru ca
membru nici în Sindicat nici în
Partidul Comunist. Am fost respins
pe motivul că n'am avut în mine
caracterul meu de luptător. Cred însă

Făceam agi-
tații și susți-
neam revendi-
cări materiale,
criticam faptul
că nu ne duce
la lupta contra
românilor,
contraziceam
pe ofițeri
chiar în fața
soldaților etc.
[signature]

[signature]

13. 281

că cauza adevărată a fost faptul că am fost în'to armată contra revoluționare, n'am avut cine să mă recomandă și conducerea mișcării n'a avut încredere în mine.

Am încercat se reintru în Divizia secuiască dar am fost refuzat. Abea după ce în Ungaria puterea politică a trecut în mâinele clasei muncitoare și a fost proclamată Dictatura Proletară am ajuns înapoi la Divizia. Trupele militare din Satu-Mare atât cele secuești cât și cele din Satu-Mare își complectau efectivele din voluntarii care se prezentau pentru a intra în Armata Roșie iscălind un angajament în acest sens. M'am prezentat și eu la Biroul de mobilizare în Armata Roșie însă la acel Birou care complecta efectivele Diviziei Secuești crezând că trupele secuești sau transformat în mod sincer în Armata Roșie. Am fost primit și repartizat înapoi la compania de mitralieri de unde am fost mainte.

adăugat de mine
Luca

Eu atunci n'am înțeles cum stau lucrurile cu schimbarea panglicei albă în panglica roșie pe săpcile noastre militare în Armata secuiască.

Atunci însă când acum eram în mișcarea muncitorească în organe de conducere a Partidului Comunist Român când am biodat autobiografia sau date biog-

Luca

rafice despre mine amestecate bine ce a fost armata semiasca ce rol contrarevolutionar a jucat aceasta armată în 1918 și 1919 în Ungaria. Cu toate aceasta pentru a păstra vigilenta miscării față de mine, de a mea impresie că eu as fi fost și atunci un revolutionar care am servit în armată Roșie Maghiară am dus în ecoare mișcarea muncitorească și clasa muncitoare mintind că eu as fi fost în armata Roșie Maghiară.

In datele biografice despre mine nu am dat actiunile contrarevolutionare în care am participat în calitate personală ca membru Diviziei secuești înainte de revoluția și în timpul cât a durat Dictatura Proletară în Ungaria.

adaugat de mine

După reintrarea mea în Divizia Secuiască am luat parte activă la actiuni contrarevolutionare, în retragerea noastră din Tara Sighetul Marmației până la Timișoara front, retragere care facea parte din manevrele strategice a Comandamentului Diviziei de a desclide calea înaintării trupelor românești pentru a înfrânge armata Roșie și Revoluția Maghiară de socialiste din Ungaria - pe

dens de mine

Vlaicu

15 drum la orașul Beregsas a fost 283
dezarmată de noi Garda Roșie și
a fost dizolvată Sovietul din a-
ceasta localitate.
A doua acțiune contrarevolutio-
nare s'a petrecut intr'o gara în
drum spre destinație care ne-a
fost fixată de comandamentul
Diviziei. A fost atacat și dezar-
mat un mic detașament al ar-
matei Roșii care era în retra-
gere din cauza deschiderea fron-
tului de către Diviziei Secuiască.
La aceasta ciocnire au fost și vic-
time un rănit și un mort din
partea noastre. Nu știu dacă a
fost răniți sau morți din partea
detașamentului roșii fiind că gru-
pa mea a căutat pe câmp în
alte directia pe detașamentul.
Comandantul detașamentului
care s'a predat grupului de mit-
raliere cu care s'a petrecut cioc-
nire ne a lămurit că moti-
vul în care am fost scoși din
tren și trimiși în urmări-
rea detașamentului era fals.
Am fost mințiți de ofițerii
cari spuneau că Roșii ar fi vi-
novați de deschiderea frontului
lăsând pe secui singur se lup-
tă impotriva românilor iar în
retragerea lor atacă și dezarmea-
ză pe secui. Realitate insă era
tocmai contrarie.

V. Luca

16

Comandamentul Diviziei secuiască
a manevrat și a concentrat cea
mai mare parte a forțelor secuești
în așa fel ca să fie încercuite
de Armata Română și apoi a
predat Divizia care a depus ar-
mele la Nyír-Demecser.

Trebue să recunosc că în date-
le biografice sau când am povestit
despre participarea mea în Divi-
zia secuiască nu am scos la iveа-
la cu analiza adâncă de clasă
rolul contrarevoluționar al tru-
pelor secuești și am învinovățit
Guvernul Sovietic Maghiar care
n'a știut să câștige pe secui
din partea sa de a susține și
a nu trăda revoluția.

Deasemenea nu am vorbit des-
pre participarea mea în Garda
Națională în comuna mea Lem-
nia și despre rolul contrarevo-
luționar a acestor gărzi.

Ne având încredere că în scurt
timp vom fi eliberați din prizo-
nierat de către Guvernul român
am fugit din ~~la~~ clădirea pe
lângă gara căilor ferate Brașov
unde am fost închiși vremelnic
pentru a fi transportați în la-
găre. Un timp scurt am stat
ascuns în munți în pădure nu
departe de satul meu apoi
în comuna așteptam să vie Ar-
mata Roșie Maghiară crezând

Șters de mine [signature]

[signature]

în victoria ci și a revoluției din Ungaria și astfel și Ardealul va fi eliberat. Am avut acum toate simpatie pentru revoluția atât ca rezultatul contactului cu muncitorii comuniști din Satu-Mare cât și acum am înțeles trădarea H ~~[illegible]~~ al tru-pelor secuiești și că „eliberarea națională de subocupația românească" nu poate să fie altfel decât prin ~~vic~~ victoria revoluției.

adăugat de mine al tru- Vlhuz

șters de mine Vlhuz

Desigur eram încă departe de a privi problemele din punct de vedere de clasă, n-am avut formată nici conștiința mea de clasă era încă în mine puternic naționalismul burghez. Trădarea Comandamentului Diviziei Secuiești am privit tot numai din acest punct de vedere că a trădat Patria Maghiare indiferent care clasa este la putere. Deasemenea eliberarea națională a secuilor tot în sensul naționalist am înțeles și nu din punct de vedere a luptei de clasă.

În septembrie 1919 am reintrat de data aceasta în calitate de muncitor calificat lăcătuș la Depoul CFR din orașul Brașov și m-am înscris în același timp în Sindicatul CFR-ist și în Partidul Socialist

Vlhuz

din țara Bârsei.

Menționez că fiind în armată serviciul nostru deveam imbrăcăminte hrană și leafa bună și mult timp până nici o treabă am fost în fruntea tuturor în ce a ce privește viața destrăbălată de petrecerile, joc de cărți, petreceri cu proștituatele. Băiat de vârsta de 20 de ani decădeam din ce în ce mai mult din această privință.

avem leafă 25 coroane zi, iar când am lucrat în oraș ca lucrători am primit minim 20 coroane până nimic altceva

De această decădere la nivelul unui lumpenproletar nu am putut să scap mult timp nici atunci când eram deacum ridicat în mișcare muncitorești și odevederată morală proletară în am avut în mireasă viață. Am câștigat mereu și în viața particulare morală proletară a unui comunist adevărat și am ascuns în fața mișcării și a particulari faptele mele în această privință.

Până la anul 1921 nu am avut nici o funcție în mișcarea muncitorească. Participam la ședințe și demonstrații citeam cărți din bibliotecă Sindicatelor dar mult am umblat la cârciumi nu eram în stare să mă ridic. De la CFR m'am demisionat în preajma grevei generale din 1920 și până la intrarea mea la Fabrica Atmei cea mai mare în industria metalurgică

287

9\. jicii din Brasov, Fratii Schil am lucrat și în ateliere mici și în fabrici mai mici. Eram un simplu membru al mișcării însă foarte activ în polemici și discuții între muncitori în problemele muncitorești. în acțiuni mici pentru revendicări. Făceam mult propagandă individuale pentru comunism.

nu biografie ci declaratie

Înainte de a merge mai departe trebue să mai menționez unele lucruri despre activitatea mea în armata secuiască.

din nou despre armata secuiască

Trimiterea companiei noastre la orașul Nagykallo tot nu a fost întâmplătoare. Am fost trimiși acolo și am staționat la Nagykallo tot pentru menținerea ordinei burghezo-moșierești. Era în "pei col" mari latifundii ale conților și moșierilor. Compania noastre a păzit dând gărzi de pază pe aceste moșii împotriva țăranilor care cereau reforma agrară. Prin purtarea noastre de beție și destrăbălare am îngrozit populația orașului. Chiar la plecarea noastre deacolo eram toți beți urlam ca niște sălbatici și trăgeam niște focuri de armă așa că populația fugea îngrozita din calea noastre. ——

Scris de mine Olar

Olar

20.

Era se întâmplă o mare usuroşie și în satul unde țineam frontul în fața Sighetul Marmației ocupate de armata romîne. Era un sat românesc. Înainte de plecarea noastră s'a constatat dispariția unui caporal. S'a bănuit că ar fi fost omorît de „spionii" romîni care locuiau în satul acela. Am făcut percheziția în casă în casă amenințând populația că dăm foc satului dacă nu vom găsi caporalul. Caporalul nu s'a găsit și cu greu s'a putut opri pe cei din aricergarda care avea instalate pe căruța o mitraliere se nu tragă în populație adunate pe șosea și priveau cu bucurie plecarea noastre. Ulterior sa ivit caporalul care fără se anunța pe nimeni plecase în spital pentru a trata de blenoragie.

Atunci nu general, apoi participarea

De vorbit cu câțiva oameni cu care a fost

Dezarmarea Gărzii Roșii la Beregsas su întâmplat în felul următor: Sosisem seara la Beregsas pe neașteptate. Eram uzi de ploaie flămânzi iar sovietul local nu ne a putut da mâncarea și nici loc în oraș. Am dormit intr'o șură tremurând de frig toate noaptea. Aceasta situația in care sovietul local nu avea nici o vină a fost folosit de roman-

Olen

datura noastre pentru a da a doua zi o lovitură împotriva puterii sovietice şi se aţâţa pe soldaţii în general împotriva ei spunându-ne că „puterea sovietică ne este duşmancă nu ne ajută cu nimic deşi numai trupele secuieşti luptă pe front împotriva românilor ocupanţi."

Astfel am intrat în oraş în formaţie de luptă am pus mitralierele în poziţia de tragere în faţa clădirea sovietului şi subameninţarea unei foarte mult superioare ce aveam l-am forţat sovietul să părăsească conducerea oraşului şi garda roşie să ne cedeze toate armele ce au avut la dispoziţia. Eu personal am şezut la mitraliere - gata să trag la nevoie - drept în faţa clădirii sovietului. Au venit la noi burghezii moşierii şi toate elementele contrarevoluţionare din oraş cu ţigări şi mâncare astfel ne a mulţumit izbânda noastre împotriva puterii sovietice maghiare. Deşi nu mai am fost noi la o asemenea acţiuni, acolo unde am mai trecut ca Vasaros-Namény au fost deasemenea răsturnate puterea sovietică. Folosind prezenţa noastre elemente reacţionare

[signature]

au putut să răstoarne puterea sovietică.

Ciocnirea cu detașamentul roșii lângă o gară de cale ferată s'a întâmplat în felul următor. Detașamentul părăsise gara mai de mult și nu știam decât din spusele funcționarilor dela gară în ce direcție s'a luat. O grupă de mitralieri s'a luat dealungul căii ferate iar eu cu grupa mea mai adânc spre câmp. Ciocnirea s'a întâmplat de partea grupul meu și astfel dintr'o fericită întâmplare n'am tras eu în detașament. Asta nu înseamnă că dacă întâlneam eu cu detașamentul n'aș fi tras la fel ca și primul grup dacă nu se oprea la somația sau ar fi opus or care rezistență. Eram înfuriați împotriva detașamentului până când comandantul lui nu ne-a convins de adevărul. L'am dat drumul nu l'am dus la comandantul nostru până la tren.

Noi am putut convinge foarte curând de adevărul când am ajuns la destinație am și fost încercuit deja de trupele române. Noi formasem linia și am săpat transee lângă satul Nyir-Tas, numai de forma ca să ne înșele și se fie închise cercul. La 1 Mai 1919 ni s'a comunicat vestea că comanda-

Vlu[illegible]

mentul nostru a obținut dela guvernul român „plecarea noastră liberă" acasă dacă depunem armele.

Ca activist în mișcarea muncitorească în rândul lor am început în anul 1921.

Am fost ales „birbat de încredere" așa se numea pe delegații muncitorilor în întreprinderile în care aveam menire de a reprezinta pe muncitorii în fața patronului. Am fost ales în secția locomotivelor unde lucram ca lăcătuș.

Subinfluența mișcării și de exemplul că mi plăceam și mi căsătoresc am intrat viața de beție și de destrăbălare în mișcarea în care duceam înainte, am devenit din ce în ce mai activ în mișcare. Citeam mult mai mult și literatura marxist-leninistă, creșteam impresia în mișcarea am devenit comunist în sensul cum eram comuniștii atunci în multe congrese în multe rămășițe social-democrate, așa în 1922 când a fost înființat la Brașov prin fuziunea majorității Partidului socialist din țară Bârsei la Partidul Comunist am devenit membru al acestui partid.

Fiind foarte activ în mișcarea muncitorească și combativ în acțiuni muncitorești și în lupta cooperativă socială democratică

Vlaicu

24 292

mișcarea sindicală și partidul mă ridicat foarte repede în conducere sindicală și apoi în conducerea organizației locală ale Partidului Comunist, deși eram foarte tânăr ca vârsta și tânăr și în mișcare.

Aveam și multe ambiții personale de a mă ridica de a deveni un conducător de seamă a mișcării muncitorești creștea orgoliul în mine împreună cu ridicarea mea în mișcare și urmăream să-mi crească popularitatea în sânul maselor muncitoare. Nu cunoșteam modestia comunistă.

În Iunie 1922 m-am căsătorit cu prima soție, Roza Pap o fată foarte săracă mic burgheză funcționară la o prăvălia de ghete încălțăminte. Deși eram comunist ateist încă cu mulți ani înainte de a cunoaște mișcarea muncitorești am făcut concesia soției care era religioasă și ne-am cununat și în biserica. Peste un timp însă am reușit să fac și din soția mea o liber cugetătoare și simpatizantă a mișcării muncitorești. Am avut însă foarte multe greutăți cu dânsa din cauza activității mele în mișcare muncitorești, greutăți care s-a durat mulți ani.

Lucram la fabrică 8 ore și de acolo mergeam la căminul muncito-

Scris de mine [semnătură]

[semnătură]

resti ba la sedința de sindicat ba la partid care avea sediul tot acolo în aceiaș clădire unde se găsea și sediul sindicatelor muncitorești. Dacă n'aveam alte treburi citeam cărți și ziare sau jucam șah cu alți muncitori care venea în sediul sindical. In duminici sau sărbători dimineața soția mergea în biserica eu în căminul muncitoresc și numai după masa stăteam cu soția ca se mulțumesc pe dânsa. Eram tineri căsătoriți și ea avea pretenția de a se ocupa mai mult cu dânsa se fim împreună și serile zilelor de lucru. Iar când din cauza mișcării adică a activității mele în mișcare am ajuns în pericol de a fi arestat și am și fost arestat și băgat în închisoare dânsa s'a împotrivit ca dearândul se mai activez în mișcare și se expui arestărilor și condamnărilor în închisoare.

Pentru mine însă mișcarea muncitorească - vorbesc de perioade mișcării legale până la trecerea mea la mișcarea clandestine ilegale - era salvare de a nu mai cădea din nou în beție și destrăbălare a unui lumpen proletar. Pentru mine

26. 294

mişcarea muncitorească era ta-
tel ca o viaţa obişnuită nu pu-
-team se trăiesc fără mişcare, se
trăiesc o viaţa monotonă mic
burgheze.

Sub influenţa mişcării am devenit internaţionalist, desigur nu pot afirma că naţionalismul în care crescusem până a lua contact cu mişcare a dispărut odată cu intrarea mea în mişcare şi rămăşiţe naţionaliste am avut încă mult timp.

XXX

Braşovul era un oraş cu trei naţionalităţi şi clasa muncitoare din acest oraş era tână-ră cu puternice legături şi influenţa ţărănească. adică un proletariat abea eşit din sânul ţărănimii. Mişcarea de stânga şi masa cea mai or-ganizată în sindicat şi în partid o forma muncitorimea maghiare care prin mişcarea muncitorească se apăra nu numai de exploatare capitalistă ci şi de asuprire naţională sub la care au fost supuse „minori-tăţile naţionale" în România sub regimul burghezo - moşieresc.

Muncitorimea română era atunci încă sub influenţa naţionalis-mului român, era legată cu par-tidul lui Maniu „şi 1 mai târziu

Vlaicu

şters de mine
Vlaicu

când s'a creiat partidul comunist
și apoi după spargerea sindicale
elemente muncitorești române de
naționalitate în majoritatea celor
organizați au format elemente de
bază a partidului social-democrat
și a sindicatelor reformiste în
Brașov.

Deci de mine

Mișcarea Proletariatul german
mai mic la muncii în orașul
Brașov era și mai puternic le-
gat de burghezia germană se
organiza în organizații cultu-
rale germane față de celelalte
de clasă. În mișcarea muncito-
rească intra foarte puțin munci-
tor german.

Astfel în sânul muncito-
rime din Brașov influența nați-
onalismului burghez era destul
de puternică și a fost după pă-
rerea mea una din cauzele care
a dus acolo că după trecerea a
valului revoluționar, după
greva generală în 1920 mișcarea
muncitorească din Brașov a fost
din ce în ce mai mult mai
slabă. Influența naționalismului
burghez a fost una din cauzele că
orașul Brașov era industrial
proletariatul numeros n'a pu-
tut juca un rol mult mai im-
portant în mișcarea revoluțio-
nară în timpul regimului Bu-
ghezo-moșierești, și așa mai

adaugat de mine

Deci de mine

și că din sânul mișcării din Brașov
iau apărut multe cadre sănătoase
revoluționare.

Eu am avut mare respect față de
conducătorii mișcării revoluționare din
Brașov și față de cei care au venit la noi
din București sau din alte părți. Îm-
deplineam sarcinile ce mi s'au dat
și căutam să ce în ce mai mult
înrădăcinez lor în mijlocul care a
cauzat înaintarea mea în mișca-
re. Astfel în anii 1922-23 am ajuns
membru în comitetul sindicatului
metalurgiști și în Comisia Locală
a sindicatelor din Brașov. După
aceasta sindicale am fost ales
în comitetul central al Uniunii
sindicatelor unitare a muncito-
rilor metalurgiști. În 1923 am
ajuns membru în comitetul Re-
gional al Partidului Comunist
din Brașov tot în anul acesta
președinte acestui comitet iar
în 1924 în luna Iulie după
arestarea Partidului în ilegalita-
te am fost numit Secretar Regio-
nal al Partidului.

În anul 1923 în fabrica Steagul roșu
am lucrat ajutându-mi Primul Birlaș
de încredere pe toate secțiunile me-
talurgiste iar la sfârșitul lunii ul
acestui 1924 nu mi aduc aminte
data exactă în urma activității
mele revoluționare am fost
concediat. Am intrat în fabrica

de reparat vagoane „Voina" dar peste câteva săptămâni în urma ce am organizat o acţiune pentru revendicările muncitorilor şi de aci am fost concediat. Am mai lucrat un timp la un mic meseriaş lăcătuş Köfe apoi la fabrica de mobile de fier Pastorii-Helman până la numirea mea ca secretar regional al Partidului.

Mai menţionez faptul că deşi am făcut serviciul militar în armata austro-ungară şi apoi în divizia secuiască aproape 4 ani când în România contigentul 1920 a fost încorporat am fost obligat de a face din nou serviciul militar fiind şi eu din acest contigent. Nu m'am prezentat la încorporare şi am devenit infractor nesupus la încorporare. In 1922 neavând nici un document militar iar în fabrica se cereau acest document m'am prezentat la cercul de recrutare la Braşov unde am încercat de a dovedi că eu am făcut armată cu contigentul 1919. Fiind că nu am avut actul doveditor ce primisem dela Divizia Secuiască am nimicit când am fugit din prizonieriat am fost încorporat la Grupul 7 Aero Staţie Bucureşti Pantilimon de unde

iasă înainte de a fi îmbrăcat mi-
litar am dezertat. Prin coruperea
unui plutonier dela Cercul de Re-
crutare am obținut un document de
lăsare la vatră. Nu știu cum s'a
întâmplat apoi că atâta ori am
fost arestat și siguranța nu s'a
interesat de situația mea mi-
litară deși am fost dat ca de-
zertor de către unitatea dela ca-
re am dezertat. Abea în 1933
am recunoscut la Siguranța
Generală că am fost și dezer-
tor dar eram deja amnesti-
at în această privință.

În timpul când Partidul și Sin-
dicatele Unitare activau legal rela-
ția cu autoritățile și mișcare munci-
torească era în totul oportunistă
o atitudine de supunere față de
legile reacționare, față Legii lui
Mancu. Iași încă de privește 14
"Legea Sindicală" care punea o serie
de piedici organizării libere a mun-
citorilor în sindicate interzicea
activitate politică a Sindicatelor
apoi Legea pentru Reglementarea
conflictelor de muncă care obli-
ga Sindicatele la rezolvarea con-
flictelor economice pe baza tra-
tativelor în fața Inspectoratului
muncii și punea piedici marii drep-
tului de grevă. Pentru o serie de
ramuri de mine, petrol, pentru
întreprinderi de stat și funcțio-
narilor publici a fost complect

scris de mine [signature]

[signature]

interzis de a declara greva. au fost obligati se supune arbitrajului mixt ca- misii unde Statul si Patronatul era reprezentat cu majoritate de voturi.

Deasemenea pentru intruniri, demonstratii muncitoresti miscarea muncitorească a fost obligate de a cere autorizatia dela Siguranta.

Supunerea oportunistă fata acestor măsuri atât din partea Partidului si a sindicatelor, relatia în acest fel cu autoritătile au fost foarte priilnic pentru birocratizarea elementelor conducătoare ale miscării, ruperea lor de masele muncitoresti si a devenii agenti ai dusmanului de clasă.

La noi în orasul Brasov secretarii Comisiei Regionale a Sindicatelor Unitare la început Aroia Gheorghe apoi Giamapi Sabo Iuliu aveau foarte dese frecventare la Siguranta din Brasov în diferite probleme ale miscării si nu ascundeau nimic din activitate legale ale sindicatelor. si alti conducători ai miscării împreună cu mine se găseam normal de a merge la Siguranta la invitarea ei si a trata cu Siguranta diferite chestiuni ale miscării.

Dela partid secretarii Berghez Aladar apoi după expulzarea lui Kailik Iosif. la fel se prezentau la Siguranta la invitarea ei.

Agentii Sigurantei umblau atât la sediul sindicatelor cât si la partid ca la ei acasă. nimeni nu le gonea. În anul 1923 Berghez a orga-

[illegible signature]

3. nizat cu membri de partid un curs de învățătură în care am luat și eu parte. Ne preda Abecedarul Comunismului a lui Bucharin. Nu era încă demascat oportunismului contra revoluționar a lui Bucharin. Agentul Munteanu Ion dela Siguranța multe ori a participat la aceste cursuri și nimeni nu-l gonea afară.

Agenții siguranței puteau se obține informații și dela mine dacă era problema care mă privea și dela Saba Iulice în problema [illegible] acțiuni legale ale mișcării sau despre [illegible] legal din mișcare. La fel dela alții membrii ai mișcării.

Astfel era de fapt o colaborare oportunistă cu autoritățile inclusiv Siguranța.

Astfel când 1922 sau în 1924 dacă nu mă înșel la începutul anului când a fost înființat la Brașov Corpul V al armatei am fost invitați la siguranța unde au venit și niște ofițeri superiori din corpul cinci și Siguranța ne a prezentat lor ca conducătorii ai mișcării comuniste din Brașov. Acești ofițeri și au exprimat dorința de colaborare între Corpul și mișcarea noastre în sensul că noi se supunem legilor și să păstrăm „liniște" și „ordine" în orașul Brașov.

[signature]

adăugat de mine
[signature]

300

Separat

33.

Am crescut astfel în mișcare la Brașov în anii 1921-1924 în contradicții cu principiile revoluționare Marxist-Leniniste ce citeam în cărți și realitățile oportuniste ~~[illegible]~~ în activitatea practică ale mișcării ca rezultat al rămășițelor ideologii oportuniste reformiste a vechii mișcării social-democrate susținute de elemente provenite din Partidul social-democrat elemente aventuriste provocatoare cari au pătruns în mișcare comunistă.

La Brașov nu m'am putut ridica deasupra acestor realități oportuniste de colaborare de clasă de fapt cu toate că ne am sacolit mișcare revoluționară cum pentru Internaționala a 3-a și alături de Uniunea Sovietică.

Cu creșterea conștiinței de clasă rămășițe țărănească mic burgheze nu a dispărut din mine și încă am luat în mișcare din Brașov un bagaj de familiarizm pălăvrăgizm chiar față de agenții siguranței care se învârtea în sediul mișcării. Creștea în mine carierizm în mișcare se ajung un titular salariat cu plată bună cu titulatură de secretar - care îmi plăcea - conducător de mase, viața ușoară, în relație oportuniste cu autorități cum vedeam la alții. Nu am putut deveni la Brașov un revoluționar adevărat care supune interesele sale personale nici burgheze interesele mișcării.

Oprea

șters de mine
Oprea

In acțiuni de mase în greve demonstra-
ții însă am arătat mult mai și nu
m-aș fi dat înapoi în fruntea ma-
selor nici în fața morții dacă nu
de altceva de orgoliu care nu mă
părăsit nici odată. Dar mișcarea
de mase a fost paralizată de prac-
tica oportunistă ale mișcării
în acești ani.

In teoria am început se cunosc
încă atunci mecanismul luptei de
clasă rolul statului capitalist și a
aparatului său pentru apărarea
intereselor exploatatorilor împotri-
va clasei muncitoare și a tutu-
ror exploatatilor și asupriților.
Asta am văzut și în practica când
eram în greva sau chiar în tra-
tative cu autoritățile. Cunoșteam
dreptatea cauzei clasei muncitoare și
credeam în victoria mai de vreme sau
mai târziu a Revoluției socialiste din
lumea întreagă. Am vorbit mult despre
aceasta și în mișcare la întruniri
și în polemici cu social democrați
din Brașov și în propaganda indi-
viduală care am făcut intens și
în fabrici unde am lucrat și în
sat la mine cu ocazia vizite-
lor mele la părinții din comu-
na Lemnia. Am scris și articol
încă în 1924 împotriva siguranței.

Eu nu pot astăzi aminti și pre-
ciza câte ori am fost invitat la si-
guranța împreună cu alții sau sin-
gur în timpul mișcării legale sau
am mers în delegații de la cere-
ceva sau a protesta împotriva
unor acțiuni ai siguranței. de exp.
am fost odată în 1924 când Ber-

[signature]

ghei a fost arestat și expulzat. Am cerut eliberarea lui fără succes. Am fost odată pentru Iliș Iosif care Vol a fost reținut la Siguranța nu mi aduc aminte pentru care pricina. Nu pot aminti ce anume a obținut din mișcare legale agenții dela mine în timpul ilegalității în sedinul mișcării având aceia relație între autorități și mișcare care am arătat mai înainte.

Cu Comitetul Central al Partidului comunist am intrat în contact prima dată la București în Redacția ziarului „Socializmul" în 1924. Era în timpul primăverii când conducerea partidului în urma persecuții Siguranței a hotărât se trece în ilegalitate. Deacolo m-a luat Stefan Foriș pe care îl cunoșteam încă când lucra în Brașov cum în anul 1922 conducea Redacția ziarului „Előre" din Brașov. Ștefan Foriși m-a dus la întâlnire cu Köblös Elek dela care am primit o însărcinare de a urmări pe un membru al CC al Partidului arestat de Siguranța și care urma se fie expulzat. Mi a spus la ce tren il voi găsi și în ce fel voi putea să'l recunosc. Sarcina era ca se mă asez în apropierea lui se nu mă cunoască Lestiam și se observ până la Cluj și la Cluj se anunți mișcarea dacă a sosit bine și ca se fie urmărit mai departe până la granița
[illegible]

386

de către un alt tovarăși din Cluj. 304
Conducerea se temea ca cumva Lestian se fie omorît pe drum.
Am îndeplinit această misiune nu numai că l-am găsit în tren cu un agent de siguranța dar am reușit să intru în legătura cu el am corupt pe agentul și am dus pe Lestian la sediul sindical cu agentul împreună și am aranjat ca se fie urmărit mai departe când siguranța din Cluj va expedia spre granița.
Apoi cam în Iunie 1924 am întâlnit pe Köblös din nou la Brașov la familia lui Székely care locuia chiar alăturea de căminul muncitorilor din acest oraș. Legătura cu Köblös mi-a făcut Ogranogi Szabo Iuliu secretarul Sindicatelor Unitare din Brașov. Am fost însărcinat se organizezi undeva un loc unde s-ar putea ține o conferința de partid - conferința ilegală-.
Eu am îndeplinit această sarcina și în acord cu Köblös am fixat ținerea conferinței la părinții mei în comuna Lemnia.
Poziția casei părinților era așa încât ca a putut intra acasă să noaptea ca nimeni se nu observe. Astfel s-a ținut la părinții mei care au asigurat alimente și dormitul [...] de-
Luca

pă conferința că Köblös împreună cu Fekete Maria a mai stat la noi o zi după conferința. La această conferință s'a pregătit congresul al 3-lea al partidului care s'a ținut la Viena în anul 1924 s'a creiat Regionalele ale partidului - Regionale ilegale ale partidului și au fost numiți secretarii Regional.

Am fost și eu numit pe Regiunea Brașov care cuprindea din punct de vedere al organizării Partidului Comunist din România, Județele Brașov, Trei Scaune, Târnava Mică Sibiu și Huniadoara cu Valea Jiului.

Această însărcinare importantă am primit cu mare ușurință. Nu am făcut un examen serios al conștiinței mele. Sunt eu oare pregătit pentru activitate ilegale ale partidului? Voi fi în stare se suport toate consecințele ale muncii ilegale arestări bătăi închisori? Conștiința mea de clasă este sau nu ridicat în așa măsură sa se nu trădez clasa muncitoare și Partidul ei de avantgardă chiar dacă trebue să'mi dau viața? Nu m'am gândit la toate acestea.

M'am gândit mai mult asupra salariul bun ce mi sa oferit, asup.

CNSAS

38 ra titulatura de secretar, asupra im- 306
portante persoanei mele în mișcare
asupra vieții mai ușoare, călătorii,
aventuri etc!

Nu eram pregătit deloc la mun-
ca ilegală, nici Partidul nu avea
experiență necesară în ilegalitate
și dela început am făcut o serie
de greșeli conspirative grave.

Eram cunoscut de Siguranța
ca comunist activ. Președintele
organizației de Partid la Bra-
șov. Partidul Comunist a trecut
în ilegalitate iar Vasile Luca
nu mai lucrează în meseria
sa n'are nici o ocupație le-
gală dispare și revine în
localitate. Ce face el? Din ce
trăește? Siguranța a înțeles
imediat că eu am trecut la
ilegalitate și s'a pus în urmă-
rirea mea. Iar eu am rămas
legal și duceam munca ilegală
nici măcar numele nu mi-am
schimbat (cît mi aduc amin-
te, mă prezentam în Regiune
și luam legături cu oameni ne
cunoscuți folosind numele
meu propriu.

După reîntoarcerea dela Congres
membrii importanți ai CC al Par-
tidului în frunte cu Secretar
General al CC P.C.R. Köblös Elek,
nu s'au concentrat într'o sin-
gură localitate și au trăit indi-
vidual în diferite localități și

V Luca

389 se ținea legătura prin corespondența trimisă prin poștă sau cu curieri apoi se adunau când în când pentru chestiuni importante. Eu aș putea numi așa că Partidul era mai mult condus de către Köblös prin corespondența. El ținea legătura și cu secretarii regionali tot prin corespondența iar când în când chema câte unul la el acasă unde locuia și lucra întrun sat lângă Brașov mi se pare Tărchești unde am fost și eu odată conducându-l pe Köblös dela Brașov într-o noapte mergând pe jos până la el acasă! astfel locuința ilegală al secretarului general al CC PCR era cunoscut de mai multe persoane contrar regulilor conspirației.

O altă călcare a conspirației a fost faptul că cea mai mare parte al corespondenței venea la adresa mea și numele meu în plic dublu. adică pe numele unui muncitor cunoscut ca communist de către Siguranța și urmărit de ea. Primeam foarte des scrisori pentru Köblös din toate țara ce a ce nu putea se nu fie suspect pentru Siguranța, care desigur urmărea și corespondența mea. În plicul al 2-lea scria pentru Köblös

Vl[illegible]

40 sau pentru Vecaș numele conspirati- 308
ve a lui Köblös. A mai venit cores-
pondenta și pe numele unui meș-
citor tâmplar Györtec Alexandru
din Brasov dela care tot eu am
luat și am trimis mai departe
pentru Köblös. Tot eu am organi-
zat legătura între unica și Köblös.
Câte odată cu corespondenta impor-
tantă am fost trimis chiar eu per-
sonal de către Köblös la alți mem-
brii ai CC PCR. Astfel am fost tri-
mis odată la Marcel Pauker ca-
re locuia la Comuna Codlea
lângă Brasov unde am intâlnit
prima dată și cu Ana Pauker.
Odată am fost trimis cu cores-
pondenta la Gheorgheni unde
locuia un alt membru al CC PCR
Kahana Mozes.
Astfel pe lângă faptul că am
indeplinit functia de secretar re-
gional al PCR, am avut un rol
important și de mare incredere
de a aranja legăturile membrii-
lor CC cu secretarul general
al CC PCR.
In calitate de secretar regio-
nal am trecut la reorganizarea par-
tidului în Regiunea mea creiând
comitetele locale ilegale și care a-
veau sarcini de a reorganizarea
partidului pe baza de celulă
de partid creiate pe intreprin-
deri, să reconttroleze pe membrii
de partid și atât vechi membri
cât și cei noi să fie primiți în

adaugat
de mine
[signature]

[signature]

41 309

organizația de baza celulei bine controlată și individual.

În timpul cât eram secretar regional dela 1 Iulie 1924 până la arestarea mea în Decembrie acelaiaș an am reorganizat partidul și U.T.C. în localitățile Brașov, Sibiu, Mediaș, Sf. Gheorghe, și în Valea Jiului Petroșani, Vulcan, și Lupeni, pe formele noi de organizare în condițiile muncii ilegale.

În fruntea organizației de partid în majoritate de cazuri au fost puși tot elementele care au activat și în legalitate deci erau cunoscuți ca comuniști și urmăriți de Siguranța ceea ce a înlesnit pentru Siguranța descoperirea noii organizații ilegale ale partidului.

Deși ni sa tras atențiune de a selecționa bine pe cine primim în partid și se controlăm individual pe fie care membru Eu ca se cerit succese mai mari în fața CC nu am controlat bine oamenii pe care am pus în conducere organizației de partid, iar în Valea Jiului pur și simplu nu eram în stare se opresc creșterea necontrolate a organizației ilegale a partidului. Muncitorii vroiau se intre în partid în masă ca la sindicat. Aflând unii dela alții că a căpătat carnetul de partid și dela cine au căpătat acest carnet cereau se fie și ei încadrați în partid. Partidul comunist se bucura de mare sim-

Vlcc

patia a maselor muncitoare. Era gre-
sala și faptul că se dau cuvinte
de partid folosind [illegible] cuvintele
vechi din timpul legalității.

În toamna anului 1924 C.C. al P.C.R.
a hotărît scoaterea unor manifeste ale
partidului care urmau să fie im-
prăștiate în aceleași zile fixate ini-
țial de C.C. Principalul manifest
care trebuia să fie împrăștiat în
aceleași zile pe întreaga țară era
intitulat „Sub Robia Economică Po-
litică Națională" un manifest
de program de luptă a partidu-
lui comunist din România.

Eu am fost însărcinat de C.C.
cu organizarea tipăririi și expe-
dierii acestor manifeste în lim-
ba maghiară pentru Ardeal. De-
asemenea cu organizarea împrăș-
tierii manifestelor pe Regimea
mea. Atât tipărirea manifes-
telor cât și expedierea lor au
fost îndeplinite cu succes. Nu-
mai un singur transport a căzut
în seara zilei în care trebuia
împrăștiate manifestele. Tinerii
care au căzut nu și au îndepli-
nit exact instrucțiunile ce au
primit și aceasta a cauzat că-
derea.

Eu după ce organizasem totul îm-
preună cu tovarășul Bratu am părăsit
Brașovul în noaptea în care ur-
mau să fie împrăștiate manifestele și am
plecat acasă la Sibiu. La pă-
rinții mei aducând cu mine și
câteva zeci de manifeste pe care

43. tot contrar regulelor conspirației Vra-
jam se răspândesc cu ajutorul
fraților mei în Comună prin-
tre țărani.-

Dacă nu mă înșeală memoria ma-
nifestele au fost împrăștiate pe noap-
te spre dimineața zilei de 14 Decemb-
rie. In noapte spre 15 decembrie au
venit 2 jandarmi din Comuna Brețcu
unde se găsea postul de jandarmi
și am fost arestat împreună cu
soția mea. Datorită îndemânării
mamei manifestele care am avut
în casa la mama nu au fost gă-
site. Jandarmii ne au scos din
pat și a început percheziția cum-
pând întâi în patul părinților
care era așezate pe lângă ușa,

Eu am început se protestez
și am cerut ~~aprobare~~ dacă au
aprobare dela Parchet a face
percheziția la părinții mei.

Am tras pe jandarmii în dis-
cuții și am ieșit din odae la bu-
cătărie ca se îmbrace și soția
iar mama a folosit acest mo-
ment și a luat toate lucrurile
de pe masa perne fețe de pat
sub care se găsea și manifes-
tele și a băgat totul în patul
lor pe care cercetase deja
Jandarmii. După mai multe
discuții bătrânul tată a căzut
de acord ca se facă jandar-
mii percheziția în casa cea
ce și făcut însă patul bătrâ-
nilor nu a mai fost cautate încă-

Șters de mine [signature]

[signature]

44 312

odată şi astfel manifestele nu au fost găsite. În noaptea aceia am fost conduşi împreună cu soţia la Primăria comunei Lemnia şi ţinut până dimineaţa până la plecarea trenului spre Sf. Gheorghe, cu care am plecat escortaţi de jandarmi până la Siguranţa din localitatea Sf. Gheorghe, unde soţia mea a fost eliberată. Dela Sf. Gheorghe siguranţa fără a face cercetări m-a înaintat la Siguranţa din Braşov.

Acolo a fost deja cercetat un grup de comunişti arestaţi la Braşov împreună cu Gramaţi Jako Iuliu care însă în urma ce a declarat că el nu se ocupă cu problemele partidului este secretar al sindicatelor că cu problemele partidului se ocupă Luca, a fost pus în libertate. A început cercetările Siguranţei din Braşov acuma cu mine.

Această arestare a fost prima şi hotărîtoare încercare de piatra a conştiinţei mele de clasă. Nu am rezistat. Am avut o purtare nedemnă nu numai pentru un comunist dar nici pentru unui muncitor simplu cu simţul de clasă. Am avut o purtare trădătoare am trădat Partidul şi cu el clasa muncitoare.

În situaţia mea recunoscut deja de altă şi Siguranţa avea dovezi împotrivă încât un singur lucru era de făcut. A refuza a vorbi ori ce relaţii asupra activităţii mele şi asupra

Vlad [signature]

legăturilor mele cu PCR. chiar dacă aș fi fost omorât în bătae să mor pentru cauza clasei mele muncitoare dar să nu o trădezi, ținând cont de marea răspundere ce am avut în mișcare și faptul că cunoșteam foarte multe lucruri secrete ale partidului. La început am rezistat la bătae chiar m'am apărat alungând pe agenți care mă băteau apoi în timpul când agenții și șefii lor s'au dus la masa și nu a rămas decât un singur agent cu mine m'am lăsat să fiu legat. Mi s'a spus că numai până când ei se vor întoarce dela masa.

După masa nu mă dezlegat și a început din nou bătăile. Am început să vorbesc. Am recunoscut că eu am organizat împrăștierea manifestelor în oraș și am trimis și alte parte. Arestările se făceau în masă pe întreaga țara. Guvernul pregătise legea Mârzescu dizolvarea și interzicere a partidului comunist punerea lui afară de lege. Siguranța era gata pentru a da lovitura mare după ce va fi publicat legea Mârzescu însă împrăștierea manifestelor a provocat trecerea la arestarea comuniștilor înainte de apariția legii. Eu la început vorbeam numai de Regiunea mea în care tot au fost multe arestări. Au venit și comunicări telefonice la Siguranța din Valea Jiului dar di-

46 ferite localităţi care arăta că eu 314
am expediat manifestele în aceste
localităţi. Îmi este greu astăzi a
restabili exact pe cine am dat eu
la început şi cine a dat pe mi-
ne întâi. La cercetările ce s'au fă-
cut la Jilava de către o comisie
în frunte cu Marcel Pauker tot
nu s'a putut stabili exact ~~[illegible]~~
cum s'a petrecut lucrurile din cau-
za că fiecare arunca vina asup-
ra altuia. Nici nu vream se în-
cerc măcar de a justifica sau
a minimaliza gravitatea purtării
mele la Siguranţa având calitate
atât de importantă. Am dat sau
am recunoscut toate legăturile
mele în Valea Jiului, am dat
pe Kovács Ludovic care a avut
un restaurant şi care ne găz-
duit când veneam la Valea Jiu-
lui. Era un consăteau cu mine
şi prieten. De la el au fost ri-
dicate manifestele el a dat
pe cei care avea contact cu
mine care au ridicat mani-
festele. A fost arestat încă la
început un tânăr din Petro-
şani cu care eu leasem prima legătu-
ra în Valea Jiului era conducătorul
UTC-lui. Adresa lui pri-
misem dela Fratele lui Bergher
care conducea UTC la Braşov şi
care fusese înaintea mea în Va-
lea Jiului încă în timpul lega-
lităţii. Ceremitului: aşa ceva se ţin-

Şters de mine [signature]

Adaugat de mine [signature]

[signature]

41. 315

mea pe acest tînăr numele exact nu mi aduc aminte. Pe el foloseam câte odată și ca curier dela Petroșani la Vulcan și Lupeni. Acest tînăr a dat pe cei care cunoștea și în urma bătăilor aproape toate organizatia a fost arestat. Deasemenea am dat sau am recunoscut pe cei arestați la Sf. Gheorghe, Sibiu, Mediaș. Legăturile mele în aceste organizații. Am denunțat pe toți și din alte regiuni care primise dela mine manifestele. Numai cu un singur lucru am dus în eroare Siguranța, nu am dat tipografia și localitatea unde sa tipărit manifestele. Aceasta se explică prin faptul că eu am căutat se arunc vina ~~[illegible]~~ cît mai mult asupra altii în privința manifestelor și se mă sustrag cât se poate pe mine, se am situația mai ușoare.

Astfel am declarat că manifestele care eu am expediat în diferite localități din Ardeal mi a fost ~~[illegible]~~ adus de un om din Brăila dacă nu mă înșel și care mi a fi cerut în numele CC al PCR ca se organizez impărțirea lor. Eu aș fi fost astfel numai un intermediar. Nam auzit nici odată dacă Siguranța a lăsat adevărul în această chestiune. După multe bătăi în această chestiune am fost lăsat în pace de către Siguranța pe care a inte-

[illegible]

Șters de mine [illegible]

Șters de mine [illegible]

resa mai mult legăturile mele cu
CC al PCR decât manifestele și a în-
ceput să mă forțeze în această pri-
vință. Siguranța știa că eu primesc
corespondența pentru Köblös alias Vekas
din controlul corespondenței mele încă
înainte de arestarea mea. În timpul
cercetărilor a mai sosit la Siguranța
scrisori la adresa mea pentru Köblös
și mi a fost arătat mai multe scri-
sori și fotografie a altor scrisori
din care am înțeles că încă înainte
arestării mele înainte de a pri-
mi eu aceste corespondența Sigu-
ranța a reținut unele și altele scri-
sori în original altele le au fotog-
rafiat și trimitea apoi mai departe. Eu am recunoscut însă încă
înainte de a mi se arăta scrisa-
rile că Köblös este conducătorul
Partidului și ține legătura prin
corespondența cu ceilalți membri
ai CC și prin urmare am dat și
numele curierului Frank Bela
dar cât mi aduc aminte am dat
în loc de Bela Ion. Desigur
aceasta nu arată altceva decât
o mică încercare de a nu spu-
ne tot adevărul Siguranței cum
era și evitarea pentru mult timp
de a da locuința lui Köblös.
Deasemenea am recunoscut că
afară de adresa mea a mai ve-
nit corespondența la adresa lui
Ghiörke Alexandru și că aceste
corespondența tot eu expediam
lui Köblös. Îmi este greu astăzi

Ohry

Șters de mine
Ohry

49 Scris de mine [signature]

se restabilesc exact ~~...~~ în ordinea
desfășurării cercetărilor și declarația
mea față de Siguranță. Noaptea
după prima zi a cercetărilor am
rămas tot legat cu agentul de pază
mea Ion Munteanu. În noaptea aceea
agentul a folosit faptul că eu înce-
pusem să vorbesc pentru a mă de-
moraliza complect și a mă deter-
mina să dau locuința lui Köblös.
Eu am cedat față de agentul Muntea-
nu. Cu mințita de a justifica pe
sine a justifica atitudinea mea
trădătoare socoteam că acum degea-
bă să păstrez totul pe toate fața
sînt mai acestăi și alții au spus
ce au știut și se uimează situa-
ția lor proprie, nu am mai gân-
dit decât a scăpa pielea mea
mai ușor chiar cu prețul de a
lovi în inima Comitetului Cent-
ral. M-am târît în discuții cu agen-
tul și la promisiunile lui că el
va vorbi cu Inspectorul Zelini și
este posibil de a ești mai ușor a
nu mai fi bătut și chiar elibe-
rat eu am cedat și am întrebat
pe agentul ce trebuie să fac eu?
Pe ce chestiuni să vorbesc să
apăs problema manifestelor
sau să vorbesc despre CC al
Partidului despre ceea ce știu
de el. Astfel am ajuns la sfat
cu agentul Munteanu unui și
cel întrădeși mișcarea, care a
folosit aceasta pentru a obține

[signature]

adresa lui Köblös. Acta era atunci când
sa luminat ziua când am dat lui
Munteanu agentului de siguranta
adresa adică satul în care locu-
ia secretarul general al Parti-
dului comunist. Köblös însă na
mai fost găsit de siguranta. Eu
am crezut că na fost găsit casa unde
locuia Köblös. In ziua aceia n'am mai
fost bătut. Cercetarea mea a fost pre-
luate de Inspectorul Regional al si-
guranței Zahin. El a stăruit cu tot
fel de metode de a mă corupe
și în primul rând se afla dacă
nu știu și alte adrese unde sar
fi putut ascunde Köblös. El mi a
făcut promisiuni de tot felul.
De a mă pune în libertate că
nu va ști nimeni că am dat pe
Köblös a scos și cruciulița ce
purta pe piept și jura pe cruciu-
lița că nu mă va înșela.
Mi a promis bani scoțându-l din
sertarul biroului său un teanc
de bancnote. Mi a promis un ser-
viciu bun după eliberarea mea
sau dacă vreu să intru în
slujba siguranței cu leafă bună
etc. Am cedat. Am dat adresa
lui Székely spunând că poate
că este acolo Köblös sau poate
că Szekely știe că corespondența
pentru Köblös am dat lui
și el a dat mai departe lui
Köblös. In urma acestui de-
nunț siguranța sa dus la
locuința lui Szekely și negăsind

[signature]

însă pe Köblös l-a arestat pe Sze-
kely și l-a condus la Siguranța.
Szekely însă nu a recunoscut
că a fi primit dela mine co-
respondența pentru Köblös. Asta
era și adevărul fiind că cores-
pondența pentru Köblös a fost
predată de mine nu lui Sze-
kely ci soției lui, o fată de
16-17 ani care se ducea cu a-
ceste corespondențe la satul
unde locuia Köblös și predea
direct lui. Köblös a locuit
de fapt la părinții lui Sze-
kely. cum am mai arătat în sa-
tul Turchesi. A fost ridicată și
soția lui Szekely de către Sigu-
ranța și a fost înaintată în fa-
ța inspectorului Zahiu unde
mă aflam și eu. Fata însă
nega faptul că a fi avut vre-o mi-
nă legătură de a fi primit cores-
pondențe pentru cineva. Inspec-
torul Zahiu i-a repezit ampica soției
lui Szekely și a început s-o bate și
a trântit-o de păr pe jos. Văzând a-
ceasta când inspectorul m-a între-
bat pe mine am adresat fetei
și i-am spus să recunoască că a
primit dela mine corespondența
și a ~~stre~~ pe șoseaua spre Pre-
deal acolo unde taie linia de
tramvai șoseaua ~~[illegible]~~ le-a predat
unui om înalt voinic ~~[illegible]~~ care
eu făcusem legătura.

[signature]

Șters de mine [signature]

52 320

Atunci fetita a declarat aşa cum
am spus eu. Mai târziu însă af-
lând dela fetita că după ridicarea
lui Szekely de către Siguranta sotia
lui Szekely a plecat din sat se
anunta pe Köblös am spus lui
Szekely că nu mai are rost se
negăm unde a stat Köblös că
el deja probabil nu se mai gă-
seste acolo trebue se spunem
Si ~~Ax~~ Sigurantei adevărul, se
scăpăm de bătăi din cauza
lui Köblös. Cam în felul acesta
am vorbit cu Szekely care în
urma sfatului meu a recu-
noscut şi a dat adresa părintii
lui exact unde a locuit Köblös.
Astfel de fapt eu am denuntat lo-
cuinta Secretarului General al
CC PCR. vinovat sunt eu şi
nu Szekely sau sora sa care
de fapt şi au recunoscut nimic
fără sfatului meu. Siguranta
în urma ce a aflat adresa
exacte a părintilor lui Szekely
sa mobilizat din nou şi a
plecat la adresa dată insta-
lându-se în fosta locuinta
lui Köblös cu scopul de a prin-
de pe cei care ar veni se cau-
te pe Köblös. Astfel la această
adresa au fost arestati de către
Siguranta Brasov, persoanele
din miscarea Teodor Munteanu

Scris de mine Vlas

Vlas

53

și Clotar Jon și dusi la Ligu 321
rauta din Brașov. La cercetarea
mea de către Inspectorul Zahiu am re-
cunoscut în unul ișcăliților din ca-
respondență pe căpătâna adică Kacso
Francisc în calitatea lui de secretar
regional al PCR în Regiune Mureș
Am recunoscut întâlnirea mea cu
Marcel Pauker la Codlea pe Kaka-
na Moșer ancăndai membrii ai CC PCR.
De asemenea am recunoscut întâlni-
rea mea și unele conspirative a
lui Pauker. Nu mi-aduc aminte
unele ei conspirative deși am dat
întâi pe acasta unde în în-
cheiere Inspectorului Zahiu am
spus că este soția lui Pauker
că am întâlnit-o la locuința lui
Pauker. Am spus la ședința
și faptul că am Pauker Ana lo-
cuința cu Köblös cu mijlocirea
lui Francisc. Apel am ți-
dat un număr pe secretarul
CC al PCR și și alți membrii
ai comitetului central.
Am recunoscut calitatea mea
de secretar regional al partidu-
lui angajat de Köblös cu 6000
lei salariu pe lună și că tot el l-a
angajat și alți secretari în alte
Regiuni. La întrebarea lui Zahiu
de unde are Köblös atâția bani, am
recunoscut faptul că are mulți bani
și primește bani din străinătate
că am schimbat chiar eu 1000
dolari pentru el cu ajutorul lui
Kahana Samuil.

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898 în comuna Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, str. Rămniceanu Nr.22.

22 Ianuarie 1953
Oraşul Bucureşti

Interogatoriul a început la ora 23 şi - min.
" s'a terminat la " 3 şi 25"

Intrebare

In declaraţia scrisă de Dta personal ai arătat, că în 1940 ai avut legături cu TEOHARI GEORGESCU; în ce au constat aceste legături ?

Răspuns

Din însărcinarea Comitetului Central P.C.R., la începutul anului 1940 am luat legătură cu TEOHARI GEORGESCU pentru a fi introdus în muncă de Partid, ca membru al Comitetului local de Partid Bucureşti. Această însărcinare am primit-o dela FORIS ŞTEFAN, pe atunci secretar al Comitetului Central P.C.R. TEOHARI GEORGESCU înainte de aceasta, după cum ştiu, un an de zile nu a luat parte la mişcare, însă nu cunosc precis motivul, dacă a fost sancţionat de Partid. Cu această ocazie eu am stat de vorbă cu TEOHARI GEORGESCU, în calitate de Secretar al Comitetului Central P.C.R., după care el trebuia să fie cooptat în munca Comitetului local P.C.R., însă nu-mi amintesc împrejurările în care s'a petrecut acest lucru, întrucât nu eu am ţinut legătură, ci o altă persoană pe care nu mi-o amintesc.

Intrebare

Arată concret ce legături ai avut mai departe ?

Răspuns

Din Ianuarie şi până în Aprilie 1940, când eu am fost reţinut la graniţa URSS, n-am mai întâlnit cu TEOHARI GEORGESCU de două sau de trei ori în Bucureşti cu care ocazie

.//.

am discutat cu el despre mişcare şi în special în ce priveşte problemele organizaţiilor de masă, pentru care eu răspundeam în calitate de secretar al Comitetului Central P.C.R.

Intrebare

Unde ai avut întâlnirile cu TEOHARI GEORGESCU ?

Răspuns

Intâlnirile cu TEOHARI GEORGESCU le-am avut pe stradă, însă nu-mi amintesc unde şi la locuinţa fratelui său.

Intrebare

Precizaţi unde aţi avut aceste întâlniri ?

Răspuns

Prima dată m'am întâlnit cu TEOHARI GEORGESCU pe str. Monetăriei, de unde m'a introdus la locuinţa fratelui său ce se afla pe str. Filantropiei colţ cu str. Basarab.

Intrebare

Ce ai vorbit cu TEOHARI GEORGESCU înainte de a ajunge la locuinţa fratelui său ?

Răspuns

Am comunicat lui TEOHARI GEORGESCU hotărârea Comitetului Central P.C.R. transmisă mie prin FORIS, că va trebui să preia activitatea lui de Partid. TEOHARI GEORGESCU, în cadrul acestor discuţii, mi-a spus să mergem la fratele său, care locuieşte în apropiere, însă să nu vorbim despre mişcare faţă de fratele său, întrucât fratele său a fost funcţionar de Poliţie şi este străin de mişcarea muncitorească In locuinţa fratelui său am arătat lui mai amănunţit că din însărcinarea Comitetului Central va avea muncă de Partid în cadrul Comitetului local al P.C.R., lucru cu care el a fost de acord.

Intrebare

Care a fost cauza că aţi ajuns la discuţii cu TEOHARI GEORGESCU, cu privire la fratele său ?

Răspuns

Când TEOHARI GEORGESCU a propus să mergem la locuinţa fratelui său, pe care eu n'am cunoscut cine este, mi-a atras atenţia că faţă de fratele său să nu vorbim des-

./.

pro mişcarea muncitorească. In acest sens, TEOHARI GEORGESCU m'a avertizat, spunându-mi că fratele său a fost în slujba poliţiei, însă şi-a dat demisia, fără să-mi vorbească mai detaliat despre acest lucru.

Intrebare

Dacă ai fost prevenit de TEOHARI GEORGESCU, că fratele său a fost poliţist, de ce te-ai dus la locuinţa lui ?

Răspuns

M'am dus la locuinţa fratelui său, deoarece aveam încredere în TEOHARI GEORGESCU care mă ducea la fratele său, care a fost funcţionar de Poliţie şi nici nu-l cunoşteam. M'am dus la locuinţa fratelui lui TEOHARI GEORGESCU ca un prieten al lui TEOHARI GEORGESCU şi nu m'am gândit că fratele lui nu este om cinstit.

Intrebare

Cu toată avertizarea făcută Dta te-ai dus şi ai visitat locuinţa ?

Răspuns

Am visitat locuinţa, întrucât am crezut că fratele lui TEOHARI GEORGESCU este un om cinstit.

Intrebare

Cine în afară de Dta a mai luat parte la discuţii ?

Răspuns

In locuinţă am discutat cu TEOHARI GEORGESCU, nu-mi amintesc să fi participat şi altcineva.

Intrebare

Precizaţi cine a mai participat la discuţii în afară de Dta ?

Răspuns

Nu pot să precizez dacă a mai participat cineva la aceste discuţii în afară de mine şi TEOHARI GEORGESCU.

Intrebare

Când aţi intrat în locuinţă, TEOHARI GEORGESCU v'a prezentat fratelui său ?

Răspuns

Fratele lui TEOHARI mi-a fost prezentat de TEOHARI GEORGESCU, ca fratele său. In fratele lui TEOHARI GEORGESCU eu am recunoscut pe agentul de legătură ce am avut cu RANCIULESCU subinspector general al Siguranţei, în 1928.

.//.

La prima vedere cu fratele lui TEOHARI am rămas surprins şi m'au trecut fiorii, însă m'am stăpânit şi am aşteptat momentul când vom putea fi numai noi doi, ca să putem găsi momentul şi să-l întreb dacă TEOHARI GEORGESCU cunoaşte ceva despre faptul că a fost agentul meu de legătură cu Siguranţa. Am găsit acest moment când TEOHARI GEORGESCU eşise din cameră, unde luasem masa şi în acest timp fratele lui TEOHARI fiind întrebat de mine mi-a spus, că TEOHARI GEORGESCU nu ştie nimic despre legăturile noastre de am avut. Mi-a mai spus că TEOHARI GEORGESCU nu ştie că noi ne cunoaştem dinainte, spunându-mi că de altfel din 1929 el nu mai este în serviciu, oficial, la Siguranţă. Atunci n'am avut timp să stau de vorbă cu el mai mult, însă i-am atras atenţia să nu spună lui TEOHARI GEORGESCU nimic despre legăturile noastre din trecut, la care el a răspuns afirmativ.

Întrebare

Pe ce bază declari Dta că cu ocazia acestei întâlniri ai identificat în fratele lui TEOHARI GEORGESCU pe agentul de legătură ce ai avut cu Siguranţa înainte ?

Răspuns

Identificarea în persoana fratelui lui TEOHARI GEORGESCU, a agentului de legătură cu Siguranţa, am declarat pe baza faptului că semnalmentele agentului meu de legătură cu siguranţa, erau identice cu ale fratelui lui TEOHARI GEORGESCU. Am recunoscut pe fratele lui TEOHARI GEORGESCU cu ocazia întâlnirii mai sus amintită, că este persoana care mi-a fost agent de legătură cu Siguranţa în perioada 1928.

Întrebare

Arată concret ce aţi discutat cu TEOHARI GEORGESCU în prezenţa fratelui său, care a fost agent de Siguranţă ?

Răspuns

Nu pot să răspund exact ce am discutat amănunţit la această întâlnire cu TEOHARI GEORGESCU şi fratele său, însă am discutat şi TEOHARI GEORGESCU a recunoscut faţă de mine că a avut şi el trădări în cadrul mişcării.

./.

Deasemenea şi eu am recunoscut faţă de el, că am avut şi eu legături cu Siguranţa, am făcut trădări, având legătură cu Siguranţa prin fratele său, înţelegându-ne toţi trei ca să nu vorbim nimănui despre trecutul nostru şi să ne acoperim reciproc în faţa Partidului despre ceeace am făcut . Răspunsul la această întrebare a fost dictat cuvânt cu cuvânt de către mine şi corespunde în totul adevărului.

Intrebare

Să precizaţi cum s'au început aceste discuţii şi pe ce bază s'a făcut înţelegerea ?

Răspuns

Momentan nu pot să dau amănunte şi să redau totul cum s'a petrecut şi cer anchetei să mi se acorde timp de gândire.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

ss. V.Luca

IF CCI DE SECURITATE

Butyka Francisc

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat cl. Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898 în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie liceator, cu ultimul domiciliu în București Str. Domniceanu Nr. 22
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

22 Ianuarie 1953

Orașul București

Interogatorul a început la ora 23 și 00 minute

„ s'a terminat la „ 3 și 25 „

Intrebare: În declarația scrisă de d-tra personal, ai arătat că în 1940 ai avut legături cu Tehan Gengescu; în ce au constat aceste legături ?

Răspuns:

La însărcinarea Comitetului Central P.C.R., - la începutul anului 1940, am luat legătură cu Tehan Gengescu pentru a-l introduce în munca de Partid, ca membru al Comitetului local de Partid București. Această însărcinare am primit-o dela Foiș Ștefan, pe atunci secretar al Comitetului Central P.C.R. - Tehan Gengescu înainte de această, după cum știu, nu avea de gând să ia parte la mișcare, însă nu cunosc precis motivul, dacă a fost sancționat de Partid. Cu această ocazie eu am stat de vorbă cu Tehan Gengescu, în calitate de secretar al Comitetului Central P.C.R. după care el urma să fie cooptat în munca Comitetului local P.C.R., însă nu-mi amintesc împrejurările în care să petrecut acest lucru, întrucât nu eu am ținut legătura cu altă persoană pe care nu mi-o amintesc.

Mod. 185

Semnătura,

Urmare : Întrebare

Arată-concret ce legături ai avut mai departe ?

Răspuns

Din ianuarie și până în April 1940, când eu am fost reținut la granița U.R.S.S. nu am mai întâlnit cu Teohari Georgescu de două sau trei ori în București cu care ocazii am discutat cu el despre mișcare și în special în ce privește problemele organizatorice de masă pentru care eu răspundeam în calitate de secretar al Comitetului Central P.C.R.

Întrebare

Unde ai avut întâlnirile cu Teohari Georgescu ?

Răspuns

Întâlnirile cu Teohari Georgescu le-am avut pe stradă însă mi-mi aminteșc unde și la locuința fratelui său.

Întrebare

Precizați unde ați avut aceste întâlniri ?

Răspuns

Prima dată m-am întâlnit cu Teohari Georgescu pe Str. Mosilor de unde m-a introdus la locuința fratelui său ce se afla pe Str. Filantropiei colț cu Str. Basarab.

Întrebare

Ce ai vorbit cu Teohari Georgescu înainte de a ajunge la locuința fratelui său ?

Răspuns

Am comunicat lui Teohari Georgescu hotărârea Comitetului Central P.C.R. transmisă mie prin Foriș că va trebui să preia activitatea lui de Partid. Teohari Georgescu, în cadrul acestei discuții, mi-a spus să mergem la fratele său, care locuește în apropiere, însă să nu vorbim despre mișcare față de fratele său, întrucât fratele său a fost funcționar de Poliție și este știut

Semnătura

Urmare: de mișcarea muncitorească. În locuința fratelui său mi-a arătat lui mai amănunțit că din însărcinarea Comitetului Central va avea muncă de Partid în cadrul Comitetului local al P.C.R., lucru cu care el a fost de acord. ———

Întrebare

Care a fost cauza că ați ajuns la discuții cu Teohari Georgescu, cu privire la fratele său? ———

Răspuns

Când Teohari Georgescu a propus să mergem la locuința fratelui său, pe care eu nu-l știam cunoscut cine este, mi-a atras atenția că frate-său să-mi vorbim despre mișcarea muncitorească. În acest sens, Teohari Georgescu, m-a avertizat, spunându-mi că fratele său a fost în slujba poliției, însă și-a dat demisia, fiind să-mi vorbească mai detaliat despre acest lucru. —

Întrebare

Dacă ai fost prevenit de Teohari Georgescu, că fratele său a fost polițist de ce totuși l-ai dus la locuința lui? ———

Răspuns

Nu l-am dus la locuința fratelui său, deoarece aveam încredere în Teohari Georgescu care mă duce la fratele său, care a fost funcționar de Poliție și nici nu-l cunoșteam. Nu l-am dus la locuința fratelui lui Teohari Georgescu ca un prieten al lui Teohari Georgescu și nu mi-am închipuit că fratele lui nu este om cinstit.

Întrebare

Cu toată avertizarea făcută de tine totuși l-ai dus și ai mâncat la locuința lui?

Răspuns

Am mâncat la locuința întrucât am crezut că fratele lui

Semnătura,

Urmare: Teohari Georgescu este un om cinstit. —

Întrebare

Cine în afară de D-ta a mai luat parte la discuții?

Răspuns

În locuință am discutat cu Teohari Georgescu, mi-mi amintesc să fi participat și altcineva. —

Întrebare

Precizați cine a mai participat la discuții în afară de D-ta? —

Răspuns

Nu pot să precizez dacă a mai participat cineva la aceste discuții, în afară de mine și Teohari Georgescu. —

Întrebare

Când ați intrat în locuință, Teohari Georgescu v'a prezentat fratelui său? —

Răspuns

Fratele lui Teohari mi-a fost prezentat de Teohari Georgescu, ca fratele său. În fratele lui Teohari Georgescu eu am recunoscut pe agentul de legătură ce am avut cu Bănculescu subinspector general al Siguranței, în 1928. La prima vedere cu fratele lui Teohari am rămas surprins și mi-am trecut fiorii, însă m-am stăpânit și am așteptat momentul când vom putea fi numai noi doi ca să putem găsi momentul și să-l întreb dacă Teohari Georgescu cunoaște ceva, despre faptul că a fost agentul meu de legătură cu Siguranța. Am găsit acest moment când Teohari Georgescu ieșise din cameră, unde luasem masa și în acest timp fratele lui Teohari fiind întrebat de mine mi-a spus că Teohari Georgescu nu știe nimic despre legăturile noastre ce am avut. Mi-a mai spus că Teohari Georgescu nu știe că ne cunoaștem de mult, amintindu-mi că dealtfel din 1929 el nu mai este în

Semnătura,

3

Urmare: serviciu, oficial, la Siguranță. Știam și am avut timp să stau de vorbă cu el mai mult timp, însă i-am atras atenția să nu spună lui Teohari Georgescu nimic despre legăturile noastre din trecut, la care el a răspuns afirmativ. ———

Întrebare

Ce a bază declarați Dta că cu ocazia acestei întâlniri ați identificat în fratele lui Teohari Georgescu pe agentul de legătură ce l-ați avut cu Siguranța înainte? ———

Răspuns

Identificarea în persoana fratelui lui Teohari Georgescu, a agentului de legătură cu Siguranța am declarat pe bază faptului că semnalmentele agentului meu de legătură cu Siguranța erau identice cu ale fratelui lui Teohari Georgescu. Am recunoscut pe fratele lui Teohari Georgescu cu ocazia întâlnirii mai sus amintită că este persoana care mi-a fost agent de legătură cu Siguranța în perioada 1928. ———

Întrebare

Arătați concret ce ați discutat cu Teohari Georgescu în prezența fratelui său, care a fost agent de Siguranță?

Răspuns

Nu pot să răspund exact ce am discutat amănunțit la această întâlnire cu Teohari Georgescu și fratele său, însă am discutat și Teohari Georgescu a recunoscut față de mine că a avut și el trădări în cadrul mișcării.

Deasemenea și eu am recunoscut față de el că am avut și eu legături cu Siguranța, am făcut trădări, având legătură cu Siguranța prin fratele său, înțelegându-ne toți trei ca să nu vorbim nimănui despre trecutul nostru și să ne acoperim reciproc în fața tuturor despre ceace am făcut. Răspunsul la această în-

Semnătura.

Urmare: Mie a fost dictat cuvânt cu cuvânt de către mine și corespunde în totul adevărului.

Întrebare

Să precizați cum s'au început aceste discuții și pe ce bază să făcut înțelegerea ?

Răspuns

Momentan nu pot să dau amănunte și să redau totul cum s'a petrecut și cer anchetei să mi se acorde timp de gândire.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Anchetator
Lt. Col.

Semnătura,

c. 321
M.S.S.

330

Copie dosar
V. Georgescu

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

23 Ianuarie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 21,30
" s'a terminat " 7,45

Intrebare:

In interogatoriul din 22 Ianuarie 1953, ai cerut ca ancheta să-ţi acorde timp de gândire cu privire la o serie de întrebări; vi s'a dat această posibilitate. Sunteţi decis să spuneţi adevărul?

Răspuns:

In interogatoriul de ieri cu privire la întâlnirea ce am avut cu TEOHARI GEORGESCU şi fratele său, fost agent de Siguranţă, nu am declarat adevărul. De data aceasta sunt decis că spun tot adevărul.-

Intrebare:

Atunci povesteşte mai amănunţit cum s'a făcut această întâlnire între d-ta, TEOHARI GEORGESCU şi fratele acestuia, agentul de Siguranţă?

Răspuns:

Cam pela sfârşitul anului 1939 şi începutul anului 1940, am avut mai multe întâlniri cu comisarul şef de Siguranţă, TURCU NICOLAE în locuinţa lui MONY SCHÖN pe str. Antim în Bucureşti. Numărul casei nu-l cunosc.-

Menţionez că MONY SCHÖN, care lucra pe linia M.O.P.R. la desfacerea obiectelor confecţionate de către deţinuţii politici din închisori, nu a cunoscut legăturile mele cu Siguranţa şi nici scopul întâlnirilor ce am avut la locuinţa sa.-

Cu ocazia întâlnirilor ce le-am avut cu TURCU în această locuinţă am fost văzuţi de o soră sau cumnată a gazdei, cu care ocazie comisarul şef TURCU NICOLAE, la îndemnul meu, a cumpărat două perechi pantofi de rafie, din obiectele ce erau confecţionate de către deţinuţii politici din închisori. In acest interval de

ss. Vasile Luca

...

timp,la propunerea lui TURCU de a culege informaţii despre mişcarea muncitorească din Bucovina şi Basarabia,am fost în oraşele Chişinău,Hotin,Cernăuţi şi Ismail,de unde am şi culeş informaţii ce am dat Siguranţei.-

Cu ocazia acestei deplasări,TURCU mi-a dat o sumă de bani,cred 2ooo lei,pentru cheltuieli de drum.La o întâlnire ce am avut cu TURCU în locuinţa lui MONY SCHÖN,cred prin Ianuarie 194o,eu am ridicat problema faţă de TURCU că este periculos de a mai continua legăturile directe,cum am avut până atunci,deoarece el este prea cunoscut de persoanele din mişcare şi astfel eu pot să fiu descoperit.-

El a fost de acord de a-mi stabili o altă legătură şi a propus să iau legătură cu GEORGESCU (pronumele nu-mi amintesc) pe care eu îl cunosc,întrucât am mai avut legătură cu acesta.In cadrul discuţiilor ce am avut cu TURCU,acesta mi-a vorbit şi mi-a spus situaţia lui TEOHARI GEORGESCU,din care am înţeles că şi TEOHARI GEORGESCU ar fi avut legături cu Siguranţa,trădând mişcarea muncitorească. TURCU mi-a cerut ca TEOHARI GEORGESCU să fie reîncadrat în mişcare şi eu să aranjez acest lucru. Eu am propus Comitetului Central P.C.R.ca să i se ridice pedeapsa ce a avut-o TEOHARI GEORGESCU şi să fie reîncadrat în mişcare,deasemenea să i se dea muncă de răspundere. Secretariatul C.C.al P.C.R.,compus din FORIS STEFAN şi eu precum şi membrii următori ai C.C.,MORGHENSTEIN,NICU TUDOR şi alţii,au fost de acord cu propunerea mea,suspendând pedeapsa şi hotărând ca TEOHARI GEORGESCU să fie reîncadrat în muncă la comitetul local al Partidului.-

Comisarul şef TURCU mi-a mai cerut ca atât eu cât şi TEOHARI GEORGESCU să ne sprijinim în mişcare,unul pe altul şi a ne menţine în posturi de conducere ale mişcării şi Partidului pentru ca astfel să putem servi mai bine interesele Siguranţei. Pe baza înţelegerii cu TURCU,am luat legătură cu TEOHARI GEORGESCU pentru a-l reîncadra în mişcare.In acest scop am avut o întâlnire cu TEOHARI GEORGESCU pe str.Monetăriei,de unde apoi pe baza propunerii făcute de el,am intrat în locuinţa fratelui său. TEOHARI GEORGESCU n'a vrut să accepte propunerea de reîncadrare în mişcare,însă la urmă totuşi a fost de acord.In cadrul discuţiilor ce am avut cu TEOHARI GEORGESCU i-am arătat că cunosc despre el şi alte lucruri,pe care el le-a ascuns faţă de mişcare,însă că n'am să spun acestea nimănui,deoarece şi eu

ss.Vasile Luca

.//.

am trădat mişcarea. I-am cerut cu această ocazie ca să nu vorbească nimănui despre aceste fapte,deoarece nici eu nu voi spune nimănui.I-am mai spus lui TEOHARI GEORGESCU că trebue să lucreze în mişcare,însă că trebue să facă servicii şi Siguranţei pentru a fi liber. TEOHARI GEORGESCU a fost de acord.-

Precizez că această discuţie cu TEOHARI GEORGESCU am avut-o la locuinţa fratelui său,unde la început am participat numai eu şi TEOHARI GEORGESCU,iar după ce am terminat discuţia asupra problemelor ce privea personal pe TEOHARI,am luat masa unde a participat şi fratele lui TEOHARI,agentul de siguranţă şi am continuat discuţiile despre ce anume trebue să facă TEOHARI GEORGESCU şi ce anume trebue să fac eu,în ce priveşte informaţiile ce vor fi date Siguranţei,prin fratele lui TEOHARI GEORGESCU.-

Menţionez că la aceste discuţii am stabilit,ca TEOHARI GEORGESCU să dea informaţii din cadrul mişcării locale (Bucureşti),iar eu să dau documente de Partid şi alte materiale de Partid,care dealtfel au fost predate Siguranţei de mine,prin agentul GEORGESCU,fratele lui TEOHARI GEORGESCU.-

Intrebare:

Descrieţi semnalmentele exterioare ale fratelui lui TEOHARI GEORGESCU.

Răspuns:

Semnalmentele exterioare ale fratelui lui TEOHARI GEORGESCU erau: avea talia mijlocie,era bine şi îngrijit îmbrăcat, etatea între 32-35 ani,la corp era potrivit (nici gras,nici slab), capul potrivit,părul castaniu şi purtat peste cap,şaten la faţă,fruntea potrivită,faţa ovală,ochii căprui,nasul potrivit, gura potrivită,bărbia potrivită,pe faţă avea semne de vărsat (variolă) accentuate.-

Intrebare:

Vi se prezintă trei fotografii,pe cine cunoaşteţi din fotografiile prezentate?

Răspuns:

Persoanele din fotografiile nr.1 şi 3,nu-mi sunt cunoscute,iar persoana din fotografia nr.2 eu cunosc că este fratele lui TEOHARI GEORGESCU,cel despre care am declarat mai sus.-

Intrebare:

Sunteţi sigur de recunoaşterea acestei persoane?

ss.Vasile Luca

.//.

Răspuns:

Nu am greşit. Acesta este fratele lui TEOHARI GEORGESCU cu toate că momentan nu-mi reamintesc pronumele lui. Nu am greşit,deoarece el a fost agent de siguranţă şi era persoana ce o aveam ca legătură între mine şi Siguranţă,încă din anul 1928.-

Intrebare:

Când,unde şi de câte ori v'aţi întâlnit cu VASILE GEORGESCU (fratele lui TEOHARI GEORGESCU) în afară de întâlnirile arătate?

Răspuns:

Cu VASILE GEORGESCU al cărui pronume mi l-am reamintit acum,m'am mai întâlnit în anul 1945,când i-am dat serviciul de intendent la Consiliul Central al F.N.D.(Frontul Naţional Democrat),ce avea sediul în Bucureşti str.Aleea Alexandru.In acest serviciu a funcţionat circa 7-8 luni,cu care ocazie ne vedeam foarte des,după care a fost dat afară pentru delapidare de bani.-

Eu,în acest timp,ocupam funcţia de secretar general al Consiliului Central al Frontului Naţional Democrat.-După această dată nu l-am mai văzut.-

Intrebare:

Dacă aţi mai discutat cu TEOHARI GEORGESCU despre fratele său VASILE,fost agent de siguranţă?

Răspuns:

Cu TEOHARI GEORGESCU am vorbit despre fratele său VASILE în anul 1940 când ne întâlneam la acesta acasă şi cu care ocazie eu i-am spus lui TEOHARI GEORGESCU că fratele său VASILE este agent de siguranţă şi că a fost legătura mea cu siguranţa.Dela această dată TEOHARI GEORGESCU mi-a vorbit despre fratele său VASILE în anul 1945,când a intervenit la mine pentru a-l băga pe VASILE GEORGESCU în serviciu ca intendent la F.N.D.lucru ce l-am şi făcut.-

Intrebare:

De aci reese că atât d-ta cât şi TEOHARI GEORGESCU,deasemenea şi fratele său VASILE GEORGESCU,înţelegându-vă de a ascunde activitatea ce aţi depus-o în folosul Siguranţei şi contra mişcării muncitoreşti,prin aceasta aţi continuat de a săvârşi şi pe mai departe crime contra poporului român?

ss.Vasile Luca

.//.

Răspuns:

Prin ascunderea activităţii pe care am depus-o atât eu,TECHARI GEORGESCU cât şi VASILE GEORGESCU,în folosul Siguranţei şi împotriva poporului muncitor şi prin înţelegerea făcută între noi de a ascunde faptele săvârşite,faţă de P.C.R. al cărui membru eram,atât eu cât şi TECHARI GEORGESCU şi aveam şi funcţii de răspundere,am continuat de a săvârşi pe mai departe crime împotriva poporului român. Trebue să mai arăt că bazat pe activitatea contrarevoluţionară,provocatoare din trecut,dusă de către mine,TECHARI GEORGESCU şi fratele său VASILE GEORGESCU,ascunderea acestor fapte faţă de Partid şi faţă de poporul muncitor,forma în care s'a făcut înţelegerea pentru a ascunde faptele criminale ale noastre,dovedeşte un complot împotriva Statului.-

Intrebare:

Atunci d-ta dece nu vorbeşti şi despre alte crime care au fost săvârşite de d-ta şi TECHARI GEORGESCU?

Răspuns:

Intr'adevăr sunt încă crime săvârşite,atât de mine cât şi de TECHARI GEORGESCU,despre care voi vorbi la anchetă. Astfel în 1940,am rămas în oraşul Cernăuţi,eliberat de Armatele Sovietice,pe baza înţelegerii ce am avut cu Siguranţa română.Imediat după eliberarea Cernăuţului,cam în luna August 1940,când STEFAN FORIS şi TECHARI GEORGESCU au fost la Comintern,eu am fost întrebat la Moscova atât despre activitatea lui FORIS cât şi despre activitatea lui TECHARI GEORGESCU,pe care i-am acoperit în faţa Cominternului,arătându-i ca muncitori cinstiţi,fără a arăta că TECHARI este provocator,iar împotriva lui FORIS sunt fapte foarte suspecte necercetate de Partid,încă din anul 1938. Va trebui să arăt o serie de legături ale mele cu diferite persoane din ţară şi străinătate,natura acestor legături,materialul politic ce am dat la unele dintre aceste persoane,atât înainte cât şi după 1944. Activitatea şi manifestările mele antipartinice.-

Activitatea mea fracţionistă în legătură cu ANA PAUKER şi TECHARI GEORGESCU,începând din anul 1945,precum şi despre activitatea mea contrarevoluţionară-deviatoare ca Ministru al Finanţelor şi altele în legătură cu această activitate cu privire la alte ministere şi instituţii pe care le-am îndrumat.In ce priveşte faptele criminale ale lui TECHARI GEORGESCU va trebui să vorbesc în ce priveşte legăturile lui cu elemente legionare şi înlesnirile făcute pentru aceştia,în calitate de ministru

al Ministerului Afacerilor Interne,despre activitatea lui deviatoare-contrarevoluţionară şi altele,dspre care trebue să mă gândesc mai amănunţit.-

Deasemenea voi vorbi despre activitatea deviatoare contrarevoluţionară dusă de ANA PAUKER,precum şi despre legăturile ce am avut cu ea,încă dinainte de anul 1944,inclusiv în Uniunea Sovietică.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez,liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

CM/5 ex.

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat cl. Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, cinstit, cu ultimul domiciliu în București. Str. Romnească Str. 22. -
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

23 Ianuarie 1953 -

Orașul București

Interogatorul a început la ora 21 și 30 minute

„ s'a terminat la „ 7 și 45 „

Intrebare: La interogatoriul din 22 Ianuarie 1953, ai cerut ca ancheta să-ți acorde timp de gândire cu privire la o serie de întrebări; ți s'a dat această posibilitate. Ești decis să spui adevărul? ———

Răspuns

La interogatoriul de ieri, cu privire la întâlnirea ce am avut cu Teohari Georgescu și fratele său, fost agent de siguranță, nu am declarat adevărul. De data aceasta sunt decis să spun tot adevărul. ———

Intrebare

Atunci povestește mai amănunțit cum s'a făcut această întâlnire între dta, Teohari Georgescu și fratele acestuia, agentul de siguranță? ———

Răspuns

Cam pe la sfârșitul anului 1939 și începutul anului 1940, am avut mai multe întâlniri cu comisarul șef de siguranță, Turcu Nicolae în locuința lui Ohanez Ichău pe Str. Antim în București. Numărul casei nu-l cunosc.

Mod. 185

Semnătura,

Urmare : Cunoscut ca Manuș Șchön, cum lucra pe linia M.O.P.R. la desfacerea obiectelor confectionate de către deținuții politici din închisori, nu a cunoscut legăturile mele cu Ignuța și nici scopul întâlnirilor ce am avut la locuința sa.

Cu ocazia întâlnirilor ce le am avut cu Turcu în această locuință am fost văzuți de o soră cu cumnata a gazdei, cu care ocazie cumnatul ei Turcu Nicolae, la îndemnul meu, a cumpărat două perechi pantofi de raftie, din obiectele ce erau confectionate de către deținuții politici din închisori. În acest interval de timp, la propunerea lui Turcu de a culege informații despre mișcarea muncitorească din Bucovina și Basarabia, am fost în orașele Chișinău, Tighina, Hotin, Cernăuți și Ismail de unde am și culeș informații ce am dat Siguranței.

Cu ocazia acestei deplasări, Turcu mi-a dat o sumă de bani, cred 2000 lei, pentru cheltuieli de drum. La o întâlnire ce am avut cu Turcu în locuința lui Manuș Schön, cred prin Ianuarie 1940, eu am ridicat problema față de Turcu că este periculos de a mai continua legăturile directe, cum am avut până atunci, deoarece el este prea cunoscut de persoanele din mișcare și astfel eu pot să fiu descoperit.

El a fost de acord de a-mi stabili o altă legătură și a propus să iau legătura cu Georgescu (prenumele nu-mi amintesc) pe care eu îl cunosc, întrucât am mai avut legătură cu acesta. În cadrul discuțiilor ce am avut cu Turcu, acesta mi-a vorbit și mi-a spus situația lui Teohari Georgescu, din care am înțeles că și Teohari Georgescu ar fi avut legături cu Siguranța, trădând mișcarea muncitorească. Turcu mi-a cerut ca Teohari Georgescu să fie încadrat în mișcare și eu să aranjez acest lucru. Eu am propus Comitetului Central P.C.R. ca să i se ridice pedeapsa ce a avut-o Teohari Georgescu și să fie încadrat

Semnătura:

Urmare: deal în mișcare, Leonemeea nă i se dea muncă de răspundere. Secretariatul C.C. al P.C.R. compus din Foriș Ștefan și eu precum și membri următori ai C.C., Moghioroșan, Iuliu Iudin și alții au fost de acord cu propunerea mea, suspendând pedeapsa și hotărând ca Teohari Georgescu să fie reîncadrat în muncă la Comitetul local al Partidului.

Comisarul șef Turcu mi-a mai cerut ca atât eu cât și Teohari Georgescu să ne ocupăm în mișcare, unul pe altul și a ne menține în posturi de conducere ale mișcării și Partidului pentrucă astfel să putem servi mai bine interesele Siguranței. Pe baza înțelegerii cu Turcu, am luat legătură cu Teohari Georgescu pentru a-l reîncadra în mișcare. În acest scop am avut o întâlnire cu Teohari Georgescu pe Str. Mouetăriei, de unde apoi pe baza propunerii făcute de el, am intrat în locuința fratelui său. Teohari Georgescu n'a vrut să accepte propunerea de reîncadrare în mișcare, însă la urmă totuși a fost de acord. În cadrul discuțiilor ce am avut cu Teohari Georgescu, i-am arătat că cunosc despre el și alte lucruri, pe care el le-a ascuns față de mișcare, însă că n'am să spun acestea nimănui, deoarece și eu am trădat mișcarea. I-am cerut cu această ocazie să nu mai vorbească nimănui despre aceste fapte, deoarece nici eu nu voiu spune nimănui. I-am mai spus lui Teohari Georgescu că trebue să lucreze în mișcare, însă că trebue să facă servicii și Siguranței pentru a fi liber. Teohari Georgescu a fost de acord.

Precizez că aceste discuții cu Teohari Georgescu am avut-o la locuința fratelui său, unde la început am participat numai eu și Teohari Georgescu, iar după ce am terminat discuția asupra problemelor ce priveau personal pe Teohari, am luat masa unde a participat și fratele lui Teohari, agentul de Siguranță și am continuat discuțiile după ce am mâncat

Semnătura,

Urmare: Trebue să facă Teohari Georgescu și ce anume trebue să fac eu, în ce privește informațiile ce vor fi date Siguranței, prin fratele lui Teohari Georgescu.

Menționez că la acele discuții am stabilit, ca Teohari Georgescu să dea informații din cadrul misiunii locale (București), iar eu să dau documente de Partid și alte materiale de Partid, care dealtfel au fost predate Siguranței de mine, prin agentul Georgescu, fratele lui Teohari Georgescu. ———————

Întrebare

Descrieți semnalmentele exterioare ale fratelui lui Teohari Georgescu

Răspuns

Semnalmentele exterioare ale fratelui lui Teohari Georgescu erau: avea talia mijlocie, era bine și îngrijit îmbrăcat, cam între 32-35 ani, la corp era potrivit (nici gras, nici slab), capul potrivit, părul castaniu și pieptănat peste cap, ras la față, fruntea potrivită, fața ovală, ochii căprui, nasul potrivit, gura potrivită, bărbia potrivită, pe față avea semne de vărsat (variolă) accentuate

Nr. 1

Nr. 2.

Nr. 3

Întrebare

Vi se înfățișează trei fotografii, pe care cunoașteți dvs fotografiile înfățișate? ———————

Semnătura,

3

Urmare : Răspuns

Persoanele din fotografiile nr. 1 și 3 nu-mi sunt cunoscute, iar persoana din fotografia nr. 2, eu cunosc că este fratele lui Teohari Georgescu, cel despre care am declarat mai sus. ———

Întrebare

Sunteți sigur de recunoașterea acestei persoane ? —

Răspuns

Nu am greșit, acesta este fratele lui Teohari Georgescu cu toate că momentan nu-mi reamintesc de prenumele lui. Nu am greșit, deoarece el a fost agent de siguranță și era persoana ce-o aveam ca legătură între mine și siguranță, încă din anul 1928. ———

Întrebare

Când, unde și de câte ori v-ați mai întâlnit cu Vasile Georgescu (fratele lui Teohari Georgescu), în afară de întâlnirile arătate ? ———

Răspuns

Cu Vasile Georgescu al cărui prenume nu l-am reamintit acum, m-am mai întâlnit în anul 1945, când i-am dat serviciul de intendent la Comitetul Central al (F.N.D.) Frontului Național Democrat, ce avea sediul în București. Str. Alea Alexandru. În acest serviciu a funcționat circa 7-8 luni, cu care ocazie ne vedeam foarte des, după care a fost dat afară pentru delapidare de bani.

Eu, în acest timp, ocupam funcția de secretar general al Comitetului Central al Frontului Național Democrat.

După aceste date nu l-am mai văzut. ———

Întrebare

Dacă ați mai discutat cu Teohari Georgescu despre fratele său Vasile, fost agent de siguranță ? ———

Semnătura

Mod. 185

Urmare: Răspuns

Cu Teohari Georgescu am vorbit despre fratele său Vasile în anul 1940 când mă întîlneam la acest acces și cu care ocazie eu i-am spus lui Teohari Georgescu că fratele său Vasile este agent de siguranță și că a fost legătura mea cu siguranța. Dela această dată Teohari Georgescu mi-a vorbit despre fratele său Vasile, în anul 1945, când a intervenit la mine pentru a-l băga pe Vasile Georgescu în serviciu, ca intendent la F.N.D., lucru ce l-am și făcut. Deci

Întrebare

De ce reese că atât dta cât și Teohari Georgescu, dasemenea și fratele său Vasile Georgescu, înțelegându-vă de a ascunde activitatea ce ați depus-o în folosul Siguranței și contra mișcării muncitorești, prin aceasta ați continuat de a săvârși și pe mai departe crime contra poporului român ?

Răspuns

Prin ascunderea activității pe care am depus-o atât eu, Teohari Georgescu cât și Vasile Georgescu, în folosul Siguranței și împotriva poporului muncitor și prin înțelegerea făcută între noi de a ascunde faptele săvârșite, față de P.C.R. al cărui membru eram atât eu cât și Teohari Georgescu și aveam și funcții de răspundere, am continuat de a săvârși pe mai departe crime împotriva poporului român. Trebue să mai arăt că bazat pe activitatea contrarevoluționară, provocatoare dusă de către mine, Teohari Georgescu și fratele său Vasile Georgescu, ascunderea acestor fapte față de Partid și față de poporul muncitor, forma în care s-a făcut înțelegerea pentru a ascunde faptele criminale

Semnătura

Urmare : ale voastre dovedește un complot împotriva statului.-

Întrebare

Atunci zic-ta, dacă nu vorbiți și despre alte crime care au fost săvârșite de zic-ta și Teohari Georgescu ?

Răspuns

Întradevăr sunt încă crime săvârșite atât de mine, cât și de Teohari Georgescu, despre care voiu vorbi la anchetă. Astfel în 1940 am rămas în orașul Cernăuți, eliberat de armatele sovietice, pe baza înțelegerii ce am avut cu Siguranța română. Studiat după eliberarea Cernăuților, cam în luna August 1940, când Ștefan Foriș și Teohari Georgescu au fost la Comintern, eu am fost întrebat la Moscova atât despre activitatea lui Foriș cât și despre activitatea lui Teohari Georgescu, pe care i-am acoperit în fața Comunternului, arătându-i ca muncitori cinstiți, fără a aminti că Teohari este provocator, iar împotriva lui Foriș sunt fapte foarte suspecte săvârșite de Partid, încă din anul 1938. Vă rebui să arăt o serie de legături ale mele cu diferite persoane din țară și străinătate, natura acestor legături, materialul politic ce am dat la unele dintre aceste persoane, atât înainte cât și după 1944. Activitatea și manifestările mele antipartinice. Activitatea mea fracționistă în legătură cu Ana Pauker și Teohari Georgescu, începând din anul 1945, precum și despre activitatea mea contrarevoluționară - devastare ca ministru al Finanțelor și altele în legătură cu această activitate cu privire la alte ministere și instituții pe care le-am îndrumat. În ce privește faptele criminale ale lui Teohari Georgescu am trebui să vorbesc în ce privește legăturile lui cu elemente legionare și înțelesurile făcute pentru aceștia, în calitate de ministru al Ministerului Afacerilor Interne, despre activitatea lui deviatoare - contrarevoluționară și altele

Semnătura

Urmare: despre care timbre se mă gândesc mai amănunchi.

Deasemenea voiu vorbi despre activitatea dezvăluitoare contrarevoluționară dusă de Hua Pauker, precum și despre legăturile ce am avut cu ea, încă dinainte de anul 1944, inclusiv în Uniunea Sovietică. ———

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez liber și nesilit de nimeni. ———

Anchetatorul

Semnătura,

C

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti, str. Rămniceanu Nr. 22.

27 Ianuarie 1953
Oraşul Bucuresti
Interogatoriul a început la ora 23 şi 55 min.
" s'a terminat la " 8 şi 35 "

Intrebare
In timpul interogatoriului de eri ai declarat că vei fi sincer faţă de anchetă şi ai să spui tot adevărul. Ancheta constată că ai mai făcut asemenea declaraţii. Când veţi termina cu asemenea atitudine ?

Răspuns
Ancheta este în măsură să-mi pună o astfel de întrebare pentrucă în timpul anchetei eu nu am vorbit totul despre crimele mele. Am cerut anchetei să-mi acorde timpul de gândire pentru ultima dată, pentruca eu să pot vorbi despre probleme mai importante de Stat şi sunt pregătit să spun sincer şi tot adevărul.

Intrebare
Oare este adevărat ?

Răspuns
Da, este adevărat, deoarece sunt decis să vorbesc sincer şi să spun tot adevărul în legătură cu crimele comise de mine.

Intrebare
Atunci vorbeşte în ce împrejurări ai fost lăsat în Uniunea Sovietică ?

Răspuns
In anul 1940, luna Iunie, cu o zi înainte dela anunţarea oficială a eliberării Basarabiei şi Bucovinei de către Armatele Sovietice, am fost chemat la cancelaria închisorii din Cernăuţi, unde mă aflam deţinut, sau am

./.

fost dus la Serviciul de Siguranţă din Cernăuţi,unde mi s'a prezentat o persoană, care mi-a spus că vine din partea inspectorului de Siguranţă ZAHIU, făcându-mi propunerea de a rămâne mai departe pe teritoriul Uniunii Sovietice. Am constatat din discuţii, că această persoană cunoaşte legăturile mele, dela inspectorul de Siguranţă ZAHIU. Acesta era o persoană, cred dela Serviciul Secret de Informaţii, însă nu i-am cunoscut numele.

Intrebare

Deci Dta sub masca unui om cinstit şi cu intenţiile unui spion, ai rămas pe teritoriul Uniunii Sovietice?

Răspuns

Da, este adevărat deoarece eu am fost de acord cu propunerile făcute de către acea persoană, pentru care de altfel am primit şi instrucţiunile necesare.

Intrebare

Ce înţelegere ai avut cu acea persoană ce venea din partea Siguranţei cu privire la legăturile Dtale de viitor, pe teritoriul Uniunii Sovietice ?

Răspuns

Cu acea persoană eu am avut înţelegere, ca eu să rămân pe teritoriul Uniunii Sovietice, să ascund trecutul meu şi legăturile ce am avut cu Siguranţa, deoarece Siguranţa nu mă va demasca faţă de nimeni, în ce priveşte activitatea şi legăturile mele cu Siguranţa. Deasemenea ne-am înţeles, ca eu să dau sprijin unei persoane care va veni să ia legătură cu mine pentru a creia o organizaţie de spionaj pe teritoriul Uniunii Sovietice, cu scopul de a culege informaţii în legătură cu toate măsurile de apărare ale Uniunii Sovietice la graniţa cu România, deoarece situaţia aceea va fi trecătoare şi se va schimba, astfel că Basarabia şi Bucovina vor reveni din nou României. Totodată acea persoană mi-a recomandat să pătrund în posturi cât mai de răspundere pentru a putea sprijini mai bine această acţiune arătată mai sus. Cu discuţiile şi propunerile făcute de acea persoană eu am fost de acord şi am promis tot sprijinul, promiţându-i că voi aştepta persoana cu care urmează să iau legătură, dela care să primesc instrucţiuni de ce trebuie făcut.

.//.

Si astfel eu am rămas mai departe în oraşul Cernăuţi, în închisoare, de unde am fost eliberat de către unităţile Armatelor Sovietice.

Intrebare

Deci ai început să lucrezi pentru noul stăpân ?

Răspuns

Da şi aceasta bazat pe înţelegerile ce am avut, arătate mai sus şi promisiunile date de mine.

Intrebare

Arată cum ai desfăşurat activitatea criminală pe teritoriul Uniunii Sovietice ?

Răspuns

Bazat pe înţelegerea avută la Cernăuţi încă înainte de eliberarea de către Armatele Sovietice, am ascuns legăturile ce am avut cu Siguranţa şi înţelegerile ce am avut cu persoane din Serviciul secret de informaţii, căutând a pătrunde, conform înţelegerii, mai întâi ca deputat şi vice-preşedinte a Sovietului din oraşul Cernăuţi, am fcut parte din delegaţia ce a mers la Moscova, în faţa sesiunii Sovietului Suprem, de a cere încadrarea teritoriilor eliberate în Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice. Deasemenea am mai săvârşit crimele de a pătrunde în Sovietul Suprem al URSS ca deputat, precum şi pătrunderea în P.C. (b) al URSS. Cu ocazia începerii războiului pentru Apărarea Patriei am pătruns şi în Armata Sovietică având gradul de maior. Alte crime săvârşite de mine pe teritoriul Uniunii Sovietice sunt şi acelea, că am ascuns şi am sprijinit elemente contrarevoluţionare ca: WEISMAN bănuit ca provocator, care avea situaţia neverificată, totuşi l-am luat cu mine în armată, FORIS STEFAN şi TEOHARI GEORGESCU pe care i-am sprijinit la Komintern de a fi în conducerea PCR, cu toate că cunoşteam trecutul lor, trădător şi în special al lui TEOHARI GEORGESCU, despre care ştiam că a avut legături cu Siguranţa. Tot cu această ocazie, eu împreună cu ANA PAUKER am intervenit la conducerea URSS pentru a fi eliberate două persoane ce se aflau în deportare, ca elemente ce făceau parte din partide şi familii burgheze. Deasemenea eu, cu ocazia deportări: unor familii burgheze, elemente contrarevoluţionare şi bundiste, am intervenit ca unele din acestea să rămână în

./.

oraş, fără a fi deslocate. Cu ocazia întâlnirii mele cu TEOHARI GEORGESCU, la Moscova, l-am întrebat pe acesta dacă se cunoaşte situaţia mea din ţară ca agent provocator al Siguranţei, sau dacă am fost demascat, la care acesta mi-a răspuns, că legăturile mele ce am avut cu Siguranţa nu sunt cunoscute şi nu sunt demascat în mişcare.

Intrebare

Ai arătat că nu vei ascunde nimic faţă de anchetă şi vei spune întreg adevărul şi aceasta în mod sincer. Pentruce ascunzi crimele de spionaj comise pe teritoriul Uniunii Sovietice ?

Răspuns

Nu vreau să ascund anchetei crimele de spionaj săvârşite de mine pe teritoriul Uniunii Sovietice, ci vreau să mă gândesc mai adânc asupra legăturilor prin care şi cu ajutorul cărora am săvârşit aceste crime de spionaj, adică persoanele cu care am avut legături.

Intrebare

Ancheta îţi cere să te gândeşti şi să răspunzi în mod sincer şi concret la întrebarea de mai sus şi deci urmează a se mai reveni în anchetă, asupra acestei întrebări. Aceasta numai dacă nu vrei să ascunzi în acest caz adevărul, în răspunsurile ce trebuie să dai la întrebări ?

Răspuns

Nu am de ascuns nimic anchetei asupra întrebării de mai sus, deoarece am săvârşit aceste fapte şi imediat ce-mi voi aminti numele persoanelor şi faptele săvârşite cu fiecare în parte, le voi arăta anchetei.

Intrebare

Cu sprijinul căror persoane ai ajuns în funcţii de răspundere ?

Răspuns

Unul dintre primii mei sprijinitori care m'a susţinut puternic şi care a făcut mare propagandă în rândurile maselor din Cernăuţi, influenţând şi forurile Sovietice în drept, pentru a fi ales în posturile de răspundere arătate mai sus, a fost un anume SPIRU, nume care mai în inte fusese conspirativ, iar după aceea l-a purtat în mod obişnuit. Numele de familie cred că a fost KUSNECKER.

.//.

nu-mi aduc aminte precis, însă este bine cunoscut de ANA PAUKER. Acesta este de origină din Cernăuţi, făcând parte dintr'o familie burgheză, de profesie publicist, a fost în mişcare fiind om de vază în Cerbăuţi, a fost plecat în Austria şi Germania, vorbind perfect limba germană. Inainte de război şi în timpul războiului SPIRU a lucrat la Editura Kominternului la Moscova, era membru al P.C.(b) al URSS, însă situaţia în partid nu era destul de clară, având şedinţi trotkiste. In timpul războiului a lucrat la lagărele de români, în munca de educare, susţinând acest fapt, cu toate că el cunoştea mai bine limba germană, n'a vrut să lucreze la lagărele de germani. Pentru a putea lucra la lagărele de români a fost sprijinit de ANA PAUKER, care se ocupa cu cadrele. După terminarea războiului, acesta insista să vină în ţară, însă nu a fost lăsat să vină de către P.C.(b) al URSS. Deşi nu a avut însărcinare specială, totuşi a venit dela Moscova la Cernăuţi, susţinându-mă pe mine şi o serie de elemente mic-burgheze şi burgheze, de a pătrunde în posturi de conducere.

Acesta susţinea şi făcea propagandă în massă, ca să fie puşi în posturi de răspundere localnici şi nicidecum sovieticii veniţi din alte părţi. SPIRU a căutat să compromită elementele sovietice trimise în posturi de răspundere, bârfindu-i pe aceştia şi susţinând că în posturi de răspundere să fie puşi localnicii, totodată căutând a se informa prin mine de felul cum merg treburile. Trebuie să arăt că şi eu îl aprobam în totul în ce priveşte atitudinea lui, arătată mai sus şi purtam asemnea discuţii. In afară de cel arătat mai sus, mai sunt şi alte elemente ale căror nume urmează să mi-le amintesc.

In armata sovietică am lucrat cu AVRAM WEISMAN şi cu TARNOWITKI VLADIMIR. Pe WEISMAN l-am cunoscut în anul 1939-194o, după întoarcerea sa din Spania, care recomandat de FÖRIS STEFAN a fost pus în fruntea conducerii Partidului în Basarabia şi apoi în Bucovina, cu toate că activitatea lui în Spania nu era cunoscută. In anul 194o la Cernăuţi, când Partidul a cerut dela noi autobiografii pentru încadrarea în Partidul Comunist (bolşevic), eu am discutat cu WEISMAN cu privire la felul cum să dăm aceste autobiografii, în

.//.

în sensul ca să arătăm în ele, o activitate mai favorabilă. Era un element provenit dintr'o familie de burghezi, care s'a manifestat dușmănos față de Puterea Sovietică, în special după ce un unchi al său bogătaș din Cernăuți a fost deportat. Eu am propus pe WEISMAN să lucreze la propaganda de front. Știu că WEISMAN a fost arestat prin anul 1951, deoarece aceasta a fost comunicat în scris de frații soției mele dela Cernăuți. Cam prin anul 1946, în timp ce WEISMAN lucra la ziarul "Graiul Liber" am stat de vorbă cu el, cu care ocazie s'a manifestat dușmănos față de Uniunea Sovietică, spunând că în Cernăuți a fost intronat un puternic antisemitism, pentru care fapt evreii din Cernăuți fug. TARNOVITKI era provenit dintr'o regiune petroliferă, de origină polonez, cu activitate în mișcarea muncitorească. Eu l-am cunoscut la închisoarea "Doftana" și m'am mai întâlnit cu acesta prin anul 1940 după eșirea din închisoare, când a fost expulzat în Polonia. Prin 1940 m'am întâlnit cu acesta prin Bucuresti, spunându-mi că lucrează pe linia serviciului de informații sovietice, cerându-mi sprijin să se poată întoarce în Uniunea Sovietică. Eu i-am dat legătură cu WEISMAN și nu știu ce a făcut. După eliberarea Basarabiei și Bucovinei de către trupele Sovietice, m'am întâlnit din nou cu TARNOWITKI la Cernăuți, care mi-a spus că a fost de mai multe ori în România și că se ocupă cu acelaș serv ciu ca și înainte. Acesta a mai fost și după aceea în România, de câteva ori, iar în ultimul timp s'a stabilit la Cernăuți spunându-mi că nu se mai ocupă cu munca la Serviciul de Informații și începând să lucreze la gazeta locală din Cernăuți. Cu acesta eu eram prieten, iar cu ocazia când am plecat în armată l-am propus și pe el, ducând muncă politică împreună. După plecarea mea în țară, cu acesta am corespondat până în anul 1946, el aflându-se la Cernăuți. Tot la Cernăuți am mai cunoscut un inginer, al cărui nume urmează să mi-l amintesc, care m'a susținut în Cernăuți și care mai târziu l-am văzut participând la o ședință lărgită a Consiliului de Miniștrii, venit din partea vreunui Comitet sau Comisie a Consiliului. După mine, acesta este un element dubios, față de atitudinea ce a avut-o la Cernăuți.

.//.

Intrebare

Cum ai reacţionat faţă de ofensiva Armatelor Sovietice şi faţă de eliberarea României de sub jugul fascist ?

Răspuns

Cu ocazia eliberării României de sub jugul fascist mi-am menifestat dorinţa de a veni în ţară, deşi eram încă ofiţer în Armata Sovietică, pe frontul III Ucrainean, în care scop am trimis o scrisoare soţiei mele ELISABETA, în care i-am spus să vorbească cu ANA PAUKER pentru a interveni să mă elibereze din armată şi să plec în ţară. Mai m'am manifestat, că fug din armată şi tot plec în ţară.

Intrebare

Cu ce scop şi cu sprijinul căror persoane ai venit în ţară ?

Răspuns

Scopul venirii mele în ţară a fost acela, de a continua activitatea contrarevoluţionară şi a căuta sprijin pentru acoperirea trecutului meu şi susţinerea mea pentru a putea ocupa posturi cheie, atât în Partid, cât şi în viitorul Guvern, folosindu-mă în acel timp de faptul că eram membru în C.C. al P.C.R. Pentru venirea în ţară am fost sprijinit de ANA PAUKER, la intervenţia căreia am fost eliberat din Armata Sovietică şi din celelalte funcţii, fiind chemat la Moscova, unde mi s'au făcut şi formele necesare, după care am plecat în ţară împreună cu soţia mea ELISABETA pe la sfârşitul lunei Septembrie 1944, având speranţa că nu voi fi demascat în activitatea mea contrarevoluţionară şi că voi fi sprijinit de către TEOHARI GEORGESCU, FORIS STEFAN, ANA PAUKER şi alte elemente contrarevoluţionare. Deasemenea am avut încrederea că atât timp cât în ţară va mai exista Siguranţa nu voi fi demascat de aceasta, întrucât Siguranţa avea nevoie încă de serviciile mele.

Intrebare

Anchetei nu i s'a arătat adevărul în legătură cu acţiunile criminale de spionaj comise pe teritoriul Uniunii Sovietice precum şi legăturile folosite. Ancheta consideră că Dta încă nu înţelegi să fi sincer şi să arăţi tot adevărul, ce răspuns ai la această întrebare ?

./.

Răspuns

Aceasta fiind o problemă importantă care trebuie bine gândită şi pentru a fi sincer faţă de anchetă, voi căuta în continuarea anchetei să arăt şi aceasta.

Intrebare

In afară de răspunsul ce trebuie să dai la acea întrebare, ancheta îţi atrage atenţia că la viitorul interogatoriu trebuie să răspunzi în mod precis şi în celelalte probleme ce de altfel personal le-ai enumărat cu ocazia interogatoriului din 26 Ianuarie 1953.

Răspuns

La primul interogatoriu voi căuta să arăt anchetei, activitatea mea criminală de spionaj, precum şi legăturile avute, deasemenea de a da relaţii cât mai precise asupra persoanei ce făcea parte din Serviciul secret de informaţii cu care am stat de vorbă la Cernăuţi în 1940. Totodată voi căuta să arăt anchetei şi activitatea mea criminală comisă după reîntoarcerea în ţară.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

ss. V.Luca

LT. Major DE SECURITATE

Vasilescu Ioan

~~Butyka Francisc~~

Proces-Verbal de interogator

Arestat Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, cinstit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în Bucureșt. Str. Romniceanu Nr. 22

27 Ianuarie 1953

Orașul Bucureșt.

Interogatoriul a început la ora 23 și 55 min.

„ s'a terminat la „ 8 și 25 „

Intrebare: În timpul interogatoriului de ieri ai declarat că vrei să spui sincer toată adevărul. Ancheta constată că ai mai făcut asemenea declarații. Când ne-ai termina cu asemenea atitudine? ———

Răspuns

Ancheta este în măsură să-mi pună o astfel de întrebare pentrucă în timpul anchetei eu nu am vorbit total despre crimele mele. Am cerut anchetei să-mi acorde timpul de gândire pentru ultima dată pentrucă eu să pot vorbi despre problemă mai importantă de stat și sunt pregătit să spun sincer și tot adevărul. —

Întrebare

Care este adevărul?

Răspuns

Da, este adevărat, deoarece sunt decis să vorbesc sincer și să spun tot adevărul în legătură cu crimele comise de mine. ———

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: Întrebare

Atunci vorbește în ce împrejurări ai fost luat în Uniunea Sovietică ?

Răspuns

În anul 1940 luna Iunie, cu o zi înainte de anunțarea oficială a eliberării Basarabiei și Bucovinei de către trupele sovietice, am fost chemat la cancelaria închisorii din Cernăuți, unde mi-a fost dictat, sau am fost dus la serviciul de siguranță din Cernăuți, unde mi s-a prezentat o persoană, care mi-a spus că vine din partea inspectorului de siguranță Zahin, făcându-mi propunerea de a rămâne mai departe pe teritoriul Uniunii Sovietice. Am constatat din discuții că această persoană cunoaște legătura mea, dela inspectorul de siguranță Zahin. Acesta era o persoană, cred dela Serviciul Secret de Informații, însă nu-i am cunoscut numele.

Întrebare

Deci Dta nu ați dat nici un fel de acord cu propunerile făcute de către acea persoană, pentru care dealtfel am primit și instrucțiunile necesare.

Întrebare

Ce înțelegere ai avut cu acea persoană în vederea din partea Siguranței cu privire la legătura Dtale de viitor, pe teritoriul Uniunii Sovietice ?

Răspuns

Cu acea persoană eu am avut înțelegere ca eu să rămân pe teritoriul Uniunii Sovietice, să-mi reiau vechiul meu și legătura ce am avut cu siguranța, deoarece

Semnătura,

Urmare: Siguranța nu mă va demasca față de nimeni, în ce privește activitatea și legăturile mele cu Siguranța. Deasemenea m-am înțeles ca eu să dau sprijin unei persoane care va veni să iă legătură cu mine pentru a crea o organizație de spionaj pe teritoriul Uniunii Sovietice, cu scopul de a culege informații în legătură cu toate măsurile de apărare ale Uniunii Sovietice la granița cu România, deoarece situația aceasta va fi urmărită și se va schimba, astfel că Basarabia și Bucovina va reveni din nou ~~la~~ României; tot atunci acea persoană mi-a recomandat să pătrund în posturi cât mai de răspundere pentru a putea sprijini mai bine, această ~~activitate~~ activitate arătată mai sus. Cu dizpozițiile și propunerile făcute de acea persoană eu am fost de acord și am promis tot sprijinul, precizându-i că voi aștepta persoana cu care urmează să iau legătura dela care să primesc instrucțiuni de ce trebue făcut.

Și astfel eu am rămas mai departe în arestul Cernăuți, în închisoare, de unde ~~eu~~ am fost eliberat de către unitățile trupelor sovietice. ———

Întrebare

Deci ai început să lucrezi pentru noul stăpân?

Răspuns

Da și această lucrat pe înțelegerile ce am avut, arătate mai sus și promisiunile date de mine. ———

Întrebare

Arată cum ai desfășurat activitatea criminală pe teritoriul Uniunii Sovietice? ———

Răspuns

Bazat pe înțelegerea avută la Cernăuți încă înainte de eliberarea de către trupele sovietice, am ascuns legăturile ce am avut cu Siguranța și înțelegerile ce am avut cu persoa-

cuvântul „activitate" a fost șters și nu se va citi: —

Semnătura

Mod. 185

Urmare: ca din serviciul secret de informații, căutînd a pă-
trunde, conform înțelegerii, mai întâi cu deputat și vicepre-
ședinte a Sovietului din orașul Cernăuți, am făcut parte din
delegația ce a mers la Moscova, în fața sesiunii Sovietului
Suprem, de a cere încadrarea teritoriilor eliberate în Uniunea
Republicilor Socialiste Sovietice. Deasemenea am mai urmărit
crearea de a pătrunde în Sovietul Suprem al U.R.S.S. ca deputat
precum și pătrunderea în P.C.(b) al U.R.S.S.. - Cu ocazia începe-
rii războiului pentru apărarea Patriei am pătruns și în armata
sovietică având gradul de maior. Alte crime săvîrșite
de mine pe teritoriul Uniunei Sovietice sunt și acelea că am
ascuns și am sprijinit elemente contrarevoluționare ca:
Weissman făcut ca provocator, care avea situație neno-
rocită, totuși l-am luat cu mine în armată, Faris
Ștefan și Teohari Georgescu pe care i-am sprijinit la Komin-
tern de a fi în conducerea P.C.R., cu toate că cunoșteam
trecutul lor, trădător și în special a lui Teohari Georgescu despre
care știam că a avut legături cu Siguranța. Tot cu aceste
ocazii cu împrejurări cu bun Vanker am intervenit la condu-
cerea U.R.S.S. pentru a fi eliberate două persoane, ce se
aflau în deportare, ca elemente ce făceau parte din parti-
de și familii burgheze. Deasemenea eu, cu ocazia deporta-
rii unor familii burgheze, elemente contrarevoluționare și
burdiste, am intervenit ca unele din acestea să rămână
în oraș, fără a fi deportate. Cu ocazia întîlnirii mele
cu Teohari Georgescu la Moscova l-am întrebat pe acesta
dacă se cunoaște situația mea din țară ca agent pro-
vocator al Siguranței sau dacă am fost demascat la care
acesta mi-a răspuns că legăturile mele cu am avut cu
Siguranța nu sunt cunoscute și nu sunt demascat în
nimeni.

Semnătura

Urmare : Întrebare

Ai arătat că mi vei ascunde mimic față de anchetă și vei spune întreg adevărul și acesta în mod sincer; pentru ce ascunzi crimele de spionaj comise pe teritoriul Uniunii Sovietice ? ———

Răspuns

Eu vreau să ascund anchetei crimele de spionaj săvârșite de mine pe teritoriul Uniunii Sovietice, ci vreau să mă gândesc mai adânc asupra legăturilor prin care și cu ajutorul cărora am săvârșit aceste crime de spionaj, adică persoanele cu care am avut legături. ———

Întrebare

Ancheta îți cere să te gândești și să răspunzi în mod sincer și concret la întrebarea de mai sus și după ce vei mai reveni, în anchetă asupra acestei întrebări, acesta numai dacă nu vrei să ascunzi în acest caz adevărul, în răspunsurile ce trebuie să le dai la întrebări ? ———

Răspuns

Eu am de ascuns mimic anchetei asupra întrebării de mai deoarece am săvârșit aceste fapte și imediat ce-mi voi aminti numele persoanelor și faptele săvârșite eu fiecare în parte, le voi arăta anchetei. —

Întrebare

Cu sprijinul cărui persoane ai ajuns în funcția de răspândire ? ———

Răspuns

Unul dintre primii mei sprijinitori care mă susținut puternic și care a făcut mare propagandă în rândurile maselor din Germania, influențând și femeile sovietice în drept, pentru a fi ales în postul de răspândire arătat mai sus, a fost un anume Spirin, unul care

Semnătura,

Urmare: mai înainte fusese compromisă, iar după aceea la purtat în mod obișnuit. Numele de familie, cred că a fost Kușnecker, nu-mi aduc aminte precis, însă este bine cunoscut de Ana Pauker. Acesta este de origină din Cernăuți, făcând parte dintr'o familie burgheză, de profesie publicist, a fost în mișcare fiind om de vază în Cernăuți, a fost plecat în Austria și Germania vorbind perfect limba germană. Înainte de război și în timpul războiului Ștern a lucrat la editura Kominternului la Moscova, era membru al P.C.(b) al U.R.S.S. însă situația în Partid nu era destul de clară, având tendințe troțkiste. În timpul războiului a lucrat la lagărele de români, în muncă de educare, susținând acest fapt, cu toate că el cunoștea mai bine limba germană n'a vrut să lucreze la lagărele de germani; pentru a putea lucra la lagărele de români a fost sprijinit de Ana Pauker care se ocupa cu cadrele. După terminarea războiului, acesta insista să vină în țară, însă nu a fost lăsat să vină, de către P.C.(b) al U.R.S.S. Deși nu a avut însărcinare specială, totuși a venit dela Moscova la Cernăuți, susținându-mă pe mine și o serie de elemente mic-burgheze și burgheze, de a pătrunde în posturi de conducere.

Acesta susținea și făcea propagandă în masă, ca să fie puși în posturi de răspundere localnicii și nicidecum sovieticii veniți din alte părți; Ștern a căutat să compromită elementele sovietice trimise în posturi de răspundere, bârfindu-i pe aceștia și susținând ca în posturi de răspundere să fie puși localnicii; totodată căutând a se informa prin mine de felul cum merg treburile. Trebue să arăt că și eu îl aprobam în totul în ce privește atitudinea lui, arătată mai sus și purtam asemenea discuții. În

Semnătura, [signature]

4.

Urmare : afară de cel arătat mai sus, mai sunt și alte elemente, al căror nume urmează să îmi le amintesc.

În armata sovietică am lucrat cu Ivram Weisman și cu Tarnowitki Vladimir. Pe Weisman l-am cunoscut în anul 1939-1940 după întoarcerea sa din Spania, care reprezentat de Foriș, Ștefan a fost pus în fruntea conducerii partidului în Basarabia și apoi în Bucovina, cu toate că activitatea lui în Spania nu era cunoscută. În anul 1940, la Cernăuți, când partidul a cerut dela noi autobiografii pentru înscrierea în Partidul Comunist (bolșevic), eu am discutat cu Weisman cu privire la felul cum să dăm aceste autobiografii, în sensul ca să arătăm în ele o activitate mai favorabilă. Era un element provenit dintr-o familie de burghezi care s-a manifestat dușmănos față de Uniunea Sovietică, în special după ce un unchi al său bogătaș din Cernăuți, a fost deportat. Eu am propus pe Weisman să lucreze la propaganda de front. Știu că Weisman a fost arestat prin anul 1951, deoarece acesta a fost comunicat în scris de fratele soției mele dela Cernăuți. Cam prin anul 1946, în timp ce Weisman lucra la ziarul „Grai Liber" am stat de vorbă cu el, cu care ocazie s-a manifestat dușmănos față de Uniunea Sovietică, spunând că în Cernăuți a fost internat un puternic anti-semitism pentru care fapt erau din Cernăuți fug. Tarnowitki era provenit dintr-o regiune petroliferă, de origine polonă, cu activitate în mișcarea muncitorească. Eu l-am cunoscut la închisoarea „Lukianovska" și m-am mai întâlnit cu acesta prin anul 1940 după ieșirea din închisoare, când a fost expulzat în Polonia. Prin 1940 m-am întâlnit cu acesta prin București, spunându-mi că lucrează pe linia serviciului de informații sovietic, cerându-mi sprijin să-și poată întoarce în Uniunea Sovietică.

Eu i-am dat lămuriri cu Weisman și nu știu ce a făcut. După

Semnătura,

Urmare: eliberarea Basarabiei și Bucovinei de către trupele sovietice, m-am întâlnit din nou cu Tarnovschi la Cernăuți, care mi-a spus că a fost de mai multe ori în România și că se ocupă cu același servicii ca și înainte. Acesta a mai fost și după aceea în România, de câteva ori, în cel ultimul timp fiind stabilit la Cernăuți, spunându-mi că nu se mai ocupă cu munca la serviciul de informații și începând să lucreze la gazeta locală din Cernăuți. Cu acesta eu eram prieten, iar cu ocazia când am plecat în armată i-am propus și pe el, dacă când munca politică împreună. După plecarea mea în țară, cu acesta am corespondat până în anul 1946, el aflându-se la Cernăuți. Tot la Cernăuți am mai cunoscut un inginer, al cărui nume urmează să mi-l amintesc, care m-a susținut în Cernăuți și care mai târziu l-am văzut participând la o ședință lărgită a Consiliului de Miniștri, venit din partea premierului comitet cu comisie a Consiliului. După mine, acesta este un element dubios, față de atitudinea ce a avut-o la Cernăuți.

Întrebare

Cum ai reacționat față de ofensiva armatelor sovietice și față de eliberarea României de sub jugul fascist?-

Răspuns

Cu ocazia eliberării României de sub jugul fascist mi-am manifestat dorința de a veni în țară, deși eram încă ofițer în armata sovietică, pe frontul III Ucrainian, în care scop am trimis o scrisoare soției mele Elisabeta în care i-am spus să vorbească cu Ana Pauker pentru a interveni să mă elibereze din armată și să plec în țară. Mai mi-am manifestat că fug din armată și să plec în țară.-

Întrebare

Cu ce scop și cu sprijinul cărei persoane ai venit

Semnătura

Urmare : în țară ?

Răspuns

Scopul venirii mele în țară a fost acela de a continua activitatea contrarevoluționară și a căuta sprijin pentru acoperirea trecutului meu și susținerea mea pentru a putea ocupa posturi cheie atât în Partid cât și în viitorul Guvern, folosindu-mă în acel timp de faptul că eram membru în C.C. al P.C.R. - Pentru venirea în țară am fost sprijinit de Ana Pauker, la intervenția căreia am fost eliberat din închisoarea sovietică și din celelalte funcții, fiind chemat la Moscova, unde mi s'a făcut și formele necesare după care am plecat în țară împreună cu soția mea Elisabeta pe la sfârșitul lunei Septembrie 1944, având speranța că voiu fi demascat în activitatea mea contra-revoluționară și că voiu fi sprijinit de către Teohari Georgescu, Foriș, Ștefan, Ana Pauker și alte elemente contra-revoluționare. Deasemenea am avut încrederea că atâta timp cât în țară nu mai există siguranța nu voiu fi demascat de aceasta, întrucât siguranța avea nevoie încă de serviciile mele. ———

Întrebare

Anchetatorul mi s'a arătat aderarul în legătură cu acțiunile criminale de sabotaj comise pe teritoriul Marelui Stat precum și legăturile folosite. Anchetatorul consideră că Dta încă nu înțelegi să fii sincer și să arăți tot adevărul, ce răspuns ai la această întrebare ? ———

Răspuns

Această fiind o problemă împortantă care trebue bine gândită și pentru a fi sincer față de anchetator, voiu căuta în continuarea anchetei să arăt și să declar. ———

Semnătura,

Urmare: Întrebare

În afară de răspunsul ce trebue să dai la această întrebare, ancheta îți atrage atenția că la viitorul interogatoriu trebue să răspunzi în mod precis și în celelalte probleme ce deabtfel personal le-ai cunoscut cu ocazia interogatoriului din 26 Ianuarie 1953 ?—

Răspuns

La primul interogatoriu voiu căuta să arăt ancheteiactivitatea mea criminală de spionaj precum și legăturile avute, descoperirea de a da relații cât mai precise asupra persoanei ce făcea parte din serviciul secret de informații, cu care am stat de vorbă la Cernăuți în 1940. Totodată voiu căuta să arăt ancheteiși activitatea mea criminală comisă după reîntoarcerea în țară. —

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni. —

Lt. [illegible]

Semnătura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în com.Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit,cu ultimul domiciliu în Bucuresti, str. Romanescu 22.

27 Ianuarie 1953
Oraşul Bucuresti
Interogatoriul a început la ora 20 şi.... min.
" s'a terminat la "24 şi 30 "

Intrebare
Cu ce însărcinări ai fost lăsat la Cernăuţi ?
Răspuns
In anul 1940 fiind la închisoarea Cernăuţi, unde executam pedeapsa de 8 luni pentru încercare de trecere frauduloasă a graniţei în U.R.S.S., cu o zi înainte de a deveni public eliberarea Cernăuţiului de către Sovietici, eu am fost dus la Siguranţa din Cernăuţi sau în Cancelaria închisorii, nu-mi amintesc precis, unde am luat legătură cu inspectorul de Siguranţă ZAHIU, care în discuţii, printre altele, m'a prevenit despre eliberarea Bucovinei şi Basarabiei de către Uniunea Sovietică. In discuţii ZAHIU m'a întrebat dacă vreau să rămân pe teritoriul URSS, la care eu i-am răspuns că aşi vrea să rămân dacă aş avea asigurarea că nu voi fi descoperit. Inspectorul ZAHIU mi-a spus să fiu fără teamă, întrucât Siguranţa nu mă va demasca. Menţionez că în ce priveşte însărcinările cu care am fost lăsat la Cernăuţi, am primit, însă în momentul de faţă nu pot preciza ce anume însărcinări am primit, dela cine am primit aceste însărcinări, dela ZAHIU sau alte persoane, unde şi în ce împrejurări am primit aceste însărcinări şi cum trebuia să le duc la îndeplinire. Cer anchetei îngăduire pentru a reconstitui faptele arătate mai sus şi a veni să declar tot adevărul.Deasemenea va trebui să desvolt mai amănunţit şi să arăt crimele săvârşite pe teritoriul Uniunii Sovietice în perioada 1940-1944, începând cu înşelarea P.C.(b) al U.S. cu autobiografia ce am

.//.

dat, în care nu am arătat activitatea mea ca agent de Siguranţă, popularizarea mea şi pătrunderea în P.C.(b) şi Aparatul de Stat al Uniunii Sovietice, precum şi scopul pentru care am pătruns, despre elementele cu care am lucrat împreună în Uniunea Sovietică, precum şi despre acoperirea lui TECHARI GEORGESCU faţă de Komintern, ascunzând legăturile sale cu Siguranţa. Deasemenea trebue să declar detailat şi crimele ce le-am comis după întoarcerea mea pe teritoriul ţării şi în special înţelegerea ce am avut-o cu TECHARI GEORGESCU în luna Octombrie 1944, care constau în acoperirea crimelor noastre comune ca: căderea tipografiei C.C.P.C.R. şi celelalte pe care ne-am hotărât cu această ocazie să le punem pe seama lui FORIS STEFAN, care deja era cunoscut ca agent provocator, lucru pe care l-am şi făcut. Deasemenea mai trebuie să declar şi despre cazurile:comportarea mea faţă de ziarişti străini cărora le acordam interviuri fără ştirea Partidului, activitatea mea în F.N.D, prin care căutam să acopăr rolul Partidului, legături cu elemente duşmănoase regimului, înţelegerile ce le-am avut cu agentul de Siguranţă MAGDO ION pentru a pune sub tăcere legătura dintre mine şi Siguranţă, intervenţia pe lângă TECHARI pentru a lua măsuri împotriva agentului de Siguranţă MUNTEANU ION dela Brasov. Trebue să declar amănunţit călătoria mea în Egipt şi Palestina şi legăturile mele cu sioniştii, problema ţărănească, problema finanţelor, problema cooperaţiei, problema planificării, problema comerţului exterior, problema reformei, atitudinea mea faţă de scrisoarea închisă şi viaţa particulară dusă de mine şi familia mea. Discuţiile avute cu ANA PAUKER şi caracterul acestor discuţii, antipartinic, precum şi cu TECHARI GEORGESCU şi participarea fiecăruia la complot, precum şi lămurirea perioadelor până în 1940. Pentru toate acestea cer anchetei să-mi dea timp de gândire, pentru a definitiva aceste probleme.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez liber şi nesilit de nimeni.

ss. V.Luca

Vasilescu

Butyka Ipanelac

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat cl. Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București. Str. Romanescu 22

27 Ianuarie 1953.-

Orașul București.-

Interogatorul a început la ora 0 și 25 minute

" s'a terminat la " 12 și 15 "

Intrebare: Cu ce însărcinări ai fost lăsat la Cernăuți?

Răspuns

În anul 1940 fiind la închisoarea Cernăuți, unde executam pedeapsa de 8 luni pentru încercare de trecere frauduloasă a graniței în U.R.S.S., cu o zi înainte de a deveni public eliberarea Cernăuțiului de către Sovietici, eu am fost dus la Siguranța din Cernăuți sau în Cancelaria închisorii, nu-mi amintesc precis, unde am luat legătura cu inspectorul de Siguranță Zahiu care în discuții, printre altele, mă-a prevenit despre eliberarea Bucovinei și Basarabiei de către Uniunea Sovietică. În discuții Zahiu mă-a întrebat dacă vreau să rămân pe teritoriul U.R.S.S. la care eu i-am răspuns că aș vrea să rămân dacă aș avea asigurarea că nu voi fi descoperit. Inspectorul Zahiu mi-a spus să fiu fără teamă, întrucât Siguranța nu mă va demasca. Menționez că în ce privește însărcinările cu care am fost lăsat la Cernăuți, am primit însă în momentul de față nu pot preciza exact.

Semnătura

Mod. 185

11

Urmare : ~~mi-au~~ însărcinări am primit, dela cine am primit aceste însărcinări, dela Tahiri sau alte persoane, unde și în ce împrejurări am primit aceste însărcinări și cum trebuia să le duc la îndeplinire. Cer anchetei îngăduire pentru a reconstitui faptele arătate mai sus și a veni să declar tot adevărul. Deasemenea va trebui să-dezvolt mai amănunțit și să arăt crimele săvârșite pe teritoriul Uniunii Sovietice în perioada 1940-1944, începând cu înșelarea P.C.(b) al U.S. cu autobiografia ce am dat în care mi am ascuns activitatea mea ca agent de siguranță, popularizarea mea și pătrunderea în P.C.(b) și Aparatul de Stat al Uniunii Sovietice, precum și scopul pentru care am pătruns, despre elementele cu care am lucrat împreună în Uniunea Sovietică, precum și despre acoperirea lui Teohari Georgescu față de Komsomol, ascunzând legăturile sale cu siguranța. Deasemenea trebue să-declar detaliat și crimele ce le-am comis după întoarcerea mea pe teritoriul țării și în special înțelegerea ce am avut-o cu Teohari Georgescu în luna Octombrie 1944, care constau în acoperirea crimelor noastre comune ca : cădere tipografiei P.C.R., celelalte pe care ne-am hotărât cu această ocazie să le punem pe seama lui Foriș Ștefan, care deșă era cunoscut ca agent provocator, lucru pe care l-am și făcut. Deasemenea mai trebue să-declar și despre cazurile : Comportarea mea față de ziariștii străini cărora le acordam interviuri fără știrea Partidului, activitatea mea în F.N.D. prin care căutam să-acoperim rolul Partidului, legături cu elemente dușmănoase regimului, înțelegerile ce le-am avut cu agentul de siguranță-Hagi Ion pentru a putea să-facem legătura dintre mine și siguranță, intervenția pe lângă Teohari pentru a lua măsuri împotriva agentului de siguranță Alexandrescu Ion dela Brașov. Trebue să-declar amănunțit călătoria mea în Egipt și Palestina

Semnătura,

Urmare : și legăturile mele cu pionieștii, problema țărănească, problema finanțelor, problema cooperației, problema planificării, problema comerțului exterior, problema reformei, atitudinea mea față de scriitorii închiși și viața particulară dusă de mine și familia mea. Discuțiile avute cu Bela Kunker și caracterul acestor discuții antipartinice, precum și cu Teodorian-Carada și participarea fiecăruia la complot, precum și colaborarea lor până în 1940. Pentru toate acestea cer anchetei să-mi dea timp de gândire pentru a definitiva aceste probleme.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt, și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, mărturisesc și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Ofițer instructor,

Locuința.

Semnătura,

Mod. 185

V

357

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în Com.Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti, str. Romanescu Nr. 22.

28 Ianuarie 1953
Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a început la ora 9 şi 35 min.
" s'a terminat la " 9 şi 4o "

Intrebare

Dacă ai ceva de complectat referitor la interogatoriul din 25 Ianuarie 1953 ?

Răspuns

Referitor la interogatoriul din 25 Ianuarie 1953 am de arătat următoarele: că nu am arătat întocmai faptele petrecute cu ocazia întâlnirii şi înţelegerii ce a avut loc între mine şi TEOHARI GEORGESCU, în casa fratelui său VASILE GEORGESCU. Tiu să arăt că această întâlnire a avut loc în urma discuţiei ce a fost între mine şi comisarul şef de Siguranţă TURCU NICOLAE, care mi-a cerut să organizez împreună cu TEOHARI GEORGESCU căderea tipografiei C.C. al P.C.R., precum şi să discutăm referitor la sarcinile ce vom avea pe mai departe eu şi TEOHARI GEORGESCU. TEOHARI GEORGESCU m'a anunţat printr'o fată din mişcare că vrea să se întâlnească cu mine, fixându-mi prin aceasta o întâlnire pentru a doua zi pe str. Monetăriei. Aceasta s'a întâmplat cam prin luna Februarie 194o. In ziua respectivă m'am întâlnit cu TEOHARI la locul fixat, iar acesta, din Str. Monetăriei m'a dus în apropiere, la casa fratelui său, care ar fi cam pe o stradelă ce se face între Str. Monetăriei, capătul Soselei Basarab şi Bdul Filantropiei. In această locuinţă am discutat mai întâi cu TEOHARI, unde neam destăinuit unul altuia că avem legături cu Siguranţa.

In acest timp a sosit fratele lui TEOHARI, anume VASILE, însoţit de comisarul şef TURCU NICOLAE, pe care l-a adus la noi în cameră, iar VASILE GEORGESCU s'a retras.

.//.

Cu comisarul sef TURCU NICOLAE am discutat tăţi trei, stabilind ce avem de făcut fiecare în ce priveşte căderea tipografiei C.C. al P.C.R. precum şă sarcinile de viito Ne-a fixat ca legătura între noi şi comisarul TURCU NICOLAE să se facă prin agentul GEORGESCU VASILE, fratele lui TEOHARI.

După terminarea discuţiilor între mine, TEOHARI şi TURCU, fratele lui TEOHARI a servit ceva ţuică şi gustare, rămânând după aceea şi el în cameră cu noi, după care comisarul şef TURCU NICOLAE a plecat, iar eu am stabilit locul de întâlnire între mine şi VASILE GEORGESCU. Astfel întâlnirile au fost fixate pe traseul Calea Dorobanţi şi Arcul de Triumf. Atât eu cât şi TEOHARI GEORGESCU am fost de acord, ducând la bun sfârşit angajamentele luate de Siguranţă.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţiu şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

ss. V.Luca

LT COL DE SECURITATE

Butyka Francisc

359

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Al. Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie licențiat, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București, Str. Comănescu Nr. 22.

28 Ianuarie 1953

Orașul București.-

Interogatorul a început la ora 8 și 35 minute

„ s'a terminat la „ 9 și 40 „

Intrebare: Dacă ai cerut de completat referatul la interogatoriul din 25 Ianuarie 1953? ——

Răspuns

Referatul la interogatoriul din 25 Ianuarie 1953 am de arătat următoarele: că am arătat întocmai faptele petrecute cu ocazia întâlnirii și înțelegerii ce a avut loc între mine și Teohari Georgescu, în casa fratelui său Vasile Georgescu. Tot că această întâlnire a avut loc în urma discuției ce a fost între mine și camaradul șef de legătură Turcu Nicolae, care mi-a cerut să organizez împreună cu Teohari Georgescu cădere tipografiei C.C. al P.C.R. precum și să discutăm referatul la raportul ce voiam să-l dau pe mai departe eu și Teohari Georgescu. Teohari Georgescu mi-a amânat printr-o fată din mișcare că urma să se întâlnească cu mine, fixându-mi prin aceasta o întâlnire pentru a doua zi pe St. Noiembrie. Menționez că s-a întâmplat cam prin luna Februarie 1940. În ziua

Mod. 185

Semnătura.

Urmare: respectiv m'am întâlnit cu Teohari la locul fixat, în acesta, din St. Alexandrie, m'a dus în apropiere, la casa fratelui său, care ar fi cam pe o stradelă ce se face între St. Alexandrie, capătul șoselei Bucureșt și Bdul Pelendavei. În acestă locuință am discutat mai întâi cu Teohari unde ne-am destăinuit unul altuia că avem legături cu Siguranța.

În acest timp a sosit fratele lui Teohari, anume Vasile, însoțit de comisarul șef Turcu Nicolae pe care la adus la ei în cameră, iar Vasile Georgescu s'a retras. Cu comisarul șef Turcu Nicolae am discutat toți trei, stabilind ce avem de făcut fiecare în ce privește cădrea tipografiei C.C. al P.C.R., precum și sarcinile de viitor. Mi-a fixat cu legătura între noi și comisarul Turcu Nicolae să se facă prin agentul Georgescu Vasile, fratele lui Teohari.

După terminarea discuțiilor între noi, Teohari și Turcu, fratele lui Teohari a servit cu țuică și gustare, rămânând după aceia și el în cameră cu noi, după care Comisarul șef Turcu Nicolae a plecat, iar eu am stabilit locul de întâlnire între mine și Vasile Georgescu. Ostpel întâlnirile au fost fixate pe strada Calea Văcărești și locul de întâlnire. Știut cu cât și Teohari Georgescu am fost de acord, deoarece la luat rușinat angajamentele luate de Siguranță. ———

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine oustor și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Major [illegible]

Semnătura.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

29 Ianuarie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 24^20
" s'a terminat " 7^30

Intrebare:

Precizaţi cărui organ de informaţii, aţi fost predat de Siguranţă, pentru activitatea de viitor în Uniunea Sovietică?

Răspuns:

In anul 1940, luna Iunie, pe când mă aflam în închisoarea Cernăuţi, am fost la cancelaria închisorii, fiind adus imediat în faţa unei persoane care mi-am dat seama că prezintă importanţă după felul cum am fost scos şi introdus la cancelarie. Persoana nu şi-a spus numele faţă de mine, ci mi-a spus doar că vine din partea inspectorului de siguranţă ZAHIU şi că are de discutat cu mine ceva important. Acesta a căutat să-mi amintească că eu am fost condamnat pentru încercare de trecere frauduloasă şi m'a întrebat dacă vreau să rămân pe teritoriul Uniunii Sovietice. Eu i-am răspuns că vreau să rămân, dar numai dacă sunt asigurat că nu voi fi demascat în ce priveşte legăturile ce am avut cu Siguranţa. El m'a asigurat că nu voi fi demascat, ci dimpotrivă eu urmează să lucrez cu serviciul lor care este tot o ramură a Siguranţei, dar care se ocupă cu activitatea peste graniţă. Acesta a căutat să-mi arate că dacă rămân în teritoriul eliberat de Uniunea Sovietică să caut şi să ajung în posturi de răspundere, pentrucă îmi este uşor faţă de faptul că sunt bine cunoscut ca comunist şi că pentru a putea să ocup acele posturi voiu fi sprijinit de unii prieteni ce îi au pe teritoriul Uniunii Sovietice. M'a sfătuit ca să am o comportare bună faţă de conducătorii sovietici cu care viu în contact pentru ca astfel să pot pătrunde în conducere. Mi-a cerut ca odată ajuns în post de conducere să nu persecut elementele naţionaliste care vor lupta contra Puterii Sovietice, pe care să-i sprijin şi să-i acopăr. Mi-a spus că este bine să continui legăturile cu Siguranţa şi pe mai departe, atunci,

ss. Vasile Luca

.//.

când se iveşte ocazia şi se prezintă cineva pe linia Partidului, care mergea la Moscova, la Komintern. Din partea lor urma să se prezinte cineva care va căuta să ia legătură cu mine şi care mă va îndruma în activitatea mea contrarevoluţionară şi de informaţii pe care trebuia să o desfăşor. Acesta era de talie mijlocie şi bine îmbrăcat, iar celelalte semnalmente nu le pot preciza, deoarece am stat de vorbă într'un timp scurt şi cu o persoană pe care n'am întâlnit-o până atunci şi nici după aceea. După această discuţie am acceptat cele propuse de persoana arătată mai sus şi am rămas pe teritoriul Uniunii Sovietice.-

Intrebare:

Arătaţi cum trebuia să fie înfăptuită această legătură, cu persoana care trebuia să se prezinte la dvs.?

Răspuns:

Legătura cu acea persoană ce urma să se prezinte la mine, atunci când voi fi pe teritoriul Uniunii Sovietice, urma să fie făcută atunci când această persoană se va prezenta, aşa după cum mi s'a spus şi am arătat la prima întrebare. Nu pot răspunde deocamdată mai amănunţit la această întrebare, întrucât nu-mi este toc mai clară, cum trebuia să fie înfăptuită legătura, deasemenea şi de felul cum s'a înfăptuit legătura. La primul interogatoriu voiu răspunde la această întrebare.-

Intrebare:

La interogatoriul din 27 Ianuarie 1953, aţi arătat că aţi sprijinit elemente contrarevoluţionare ca: WEISSMAN, TECHARI GEORGESCU, FORIS STEFAN şi alţii; în ce a constat acest sprijin?

Răspuns:

Pe WEISSMAN l-am sprijinit în sensul că am acoperit în faţa P.C.(b) trecutul lui contrarevoluţionar, descriindu-l dimpotrivă, în culori frumoase şi în felul acesta l-am sprijinit să intre ca activist pe lângă Sovietul din Cernăuţi şi Partid, deasemenea şi la redacţia ziarului local unde avea funcţie importantă. La începutul războiului am fost propus de P.C.(b) să merg pe frontul de Sud-Vest, iar primul secretar regional GRUSEVSCHI mi-a cerut să mai duc încă două persoane şi astfel am recomandat pe WEISSMAN şi pe TARNOVISKI. Pe WEISSMAN deşi cunoşteam activitatea lui contrarevoluţionară, eu am acoperit acestea, sprijinindu-l mai departe pentru a-şi aduce şi soţia în armată deşi aceasta era exclusă din Partid pentru purtare trădătoare la Siguranţă. WEISS-

ss.Vasile Luca

.//.

MAN mai avea un unchiu,cu acelaş nume,care era mare negustor şi care fusese deportat,pentru care a încercat să intervină să nu fie deportat,însă deoarece eu făcusem prea multe intervenţii de acest fel,n'am mai avut curajul,întrucât şeful N.K.V.D-ului era supărat pentru aceasta.In timpul războiului WEISSMAN manifesta neîncredere în victoria Armatelor Sovietice.-

In 1940,când TECHARI GEORGESCU şi FORIS STEFAN au venit la Komintern pentru a lua legătură,mi s'a cerut de către Komintern câte o caracterizare despre aceştia. Am dat caracterizările cerute,ascunzând crimele de trădare şi legăturile acestora cu Siguranţa,pe care eu dealtfel le cunoşteam. Despre TARNOVISCHI am arătat în procesul verbal anterior. Am mai sprijinit pe dr.WITNER,dându-i funcţie de răspundere în Cernăuţi printre activiştii de Partid,deşi era de origină burgheză şi aventurier. Am intervenit şi pentru negustorul GOIGEL,scoţându-i în evidenţă că a lucrat pe linia M.O.P.R.,iar eu intervenind pentru fratele acestuia pentru a nu fi deportat. Am intervenit pentru o serie de elemente burgheze şi mic-burgheze dintre care mai reţin şi pe BULUNIC,afacerist şi care actualmente se găseşte la Administraţia Caselor Naţionalizate.-

Datorită faptului că am sprijinit şi susţinut aceste elemente contrarevoluţionare,am împiedicat P.C.(b) şi organele sovietice de a-şi realiza programul.-

Intrebare:

In acelaş interogatoriu aţi arătat că în timpul cât vă găseaţi în Uniunea Sovietică,aţi intervenit împreună cu ANA PAUKER pentru două persoane care se aflau în deportare,precum şi ca să nu fie dislocate unele familii de origină burgheză din Cernăuţi? Arătaţi pentru cine aţi intervenit în mod concret,ce v'a determinat precum şi rezultatul intervenţiilor făcute?

Răspuns:

Am intervenit împreună cu ANA PAUKER,pentru familiile STERE care mai târziu a fost procuror general în ţară la noi, precum şi pentru avocatul MATA CONSTANTIN,ambii făcând parte ca conducători ai partidelor burgheze,liberându-i astfel din deportare.Pentru celelalte familii pentru care am făcut intervenţie,am arătat în întrebarea de mai sus,precum şi în procesul verbal anterior.-

ss.Vasile Luca

./.

Intrebare:

Spuneţi mai amănunţit despre întâlnirea ce aţi avut-o la Moscova cu TECHARI GEORGESCU?

Răspuns:

Din câte ştiu TECHARI GEORGESCU a trecut frontiera,împreună cu FORIS STEFAN,cam prin luna Mai-Iunie 1940,cred că prin intermediul lui WEISSMAN.Aceştia s'au reîntors în ţară,prin luna Septembrie 1940. Cu ocazia când am plecat la Moscova,cam prin August 1940,l-am căutat pe BORIS STEFANOV ca să-l văd şi acesta mi-a comunicat că TECHARI GEORGESCU şi FORIS STEFAN sunt acolo, la Komintern.Am luat legătură cu aceştia,întrebându-i care este situaţia din ţară,deasemenea arătându-le amănunţit cu ce mă ocup, precum şi situaţia din teritoriile eliberate de către Armata Sovietică. Informaţiile date de mine au oglindit în totul propaganda antisovietică şi aceasta cu scopul ca aceştia s'o transmită mai departe Siguranţei în ţară,pentru a fi folosită în propaganda împotriva Uniunii Sovietice.

Cu TECHARI GEORGESCU am vorbit şi fără a fi de faţă FORIS STEFAN,arătându-i acestuia felul cum au organizat sovieticii teritoriile eliberate,greutăţile şi nemulţumirile ce se ivesc,precum şi activitatea mea contrarevoluţionară,fiind înconjurat de elemente corespunzătoare.-

Situaţia descrisă de mine lui TECHARI GEORGESCU i-am spus-o cu scopul ca acesta s'o transmită mai departe organelor de siguranţă din ţară cu care ştiam că are legături. Nu l-am întrebat pe acesta dacă mai are legături.Pe TECHARI GEORGESCU l-am mai întrebat şi care este situaţia mea în ţară,dacă am fost demascat pentru crimele înfăptuite de mine contra mişcării muncitoreşti şi în legătură cu Siguranţa. Acesta mi-a comunicat că în ţară nu este cunoscută activitatea mea trădătoare.-

Intrebare:

Ce activitate duşmănoasă ai avut în Armata Sovietică?

Răspuns:

Consider ca acţiune duşmănoasă dusă de mine în timp cât am fost ofiţer în Armata Sovietică,aceea că am introdus în această armată elemente duşmănoase,ca: WEISSMAN cu soţia şi TARNOVISCHI, ca element neverificat. Deasemenea am mai introdus în Armata Sovietică,în anul 1944,în frontul III Ucrainean,pe inginerul SCHUSTER.Mai consider act duşmănos şi faptul că am căutat să mă sus-

ss.Vasile Luca

.//.

trag din armată, în calitate de ofiţer al acesteia, înainte de terminarea războiului.-

Deşi eram ofiţer al Armatei Sovietice, nu păstram secretul militar şi vorbeam faţă de KUKSNECHER (SPIRU) activitatea mea militară.-

Intrebare:

Despre care inginer care v'a sprijinit la Cernăuţi aţi vorbit în interogatoriul din 27 Ianuarie 1953?

Răspuns:

La interogatoriul din 27 Ianuarie 1953, am vorbit despre inginerul SCHECTER. După reîntoarcerea mea în ţară, m'am întâlnit cu SCHECTER de 2-3 ori, cu care ocazie mi-a spus că a fost trimis în ţară, iar în Uniunea Sovietică se ocupa cu serviciul de informaţii. Ultima dată l-am văzut pe SCHECTER la o şedinţă a Consiliului de Miniştrii lărgită, unde s'a vorbit despre "Blocarea Conturilor Intreprinderilor".-

Mai arăt despre femeia DIAMANT, de origină din Rădăuţi. Pe aceasta am întâlnit-o în 1940, având legături de ordin intim şi cu WEISSMAN şi cu mine. Era foarte interesată în a ştie tot şi a cunoaşte tot, iar la retragerea trupelor sovietice din Cernăuţi a rămas acolo schimbându-şi numele şi arătând că este de naţionalitate germană, după 1944 umbla să-şi schimbe din nou numele, spunând că este de naţionalitate evreică. După 1944, DIAMANT umbla din nou să aibă relaţii intime cu mine, ultima dată am văzut-o în anul 1949 ca activistă la Raionul de Partid de unde aparţinea şi Ministerul de Finanţe. Folosind această ocazie a încercat să se apropie iar de mine, însă eu am refuzat.-

Intrebare:

Cum şi faţă de cine a intervenit ANA PAUKER pentru eliberarea d-tale din armată?

Răspuns:

Am scris soţiei mele să intervină la ANA PAUKER, iar aceasta la rândul ei să intervină pe lângă MANUILSCHI şi DIMITROF, pentru ca aceştia să mă elibereze din armată, fără ca aceştia să cunoască faptele criminale comise de mine.-

Intrebare:

Deci aţi indus în eroare pe DIMITROF?

Răspuns:

Da. Am mers pe această cale de a-l induce în eroare pe DIMITROF, pentru a putea veni în ţară, lucru ce s'a şi petrecut.-

ss. Vasile Luca

./.

365

Intrebare:

In acelaş interogatoriu aţi declarat că nu v'aţi temut că veţi fi demascat de Siguranţă,că vă bazaţi pe sprijinul lui TEOHARI GEORGESCU,FORIS STEFAN,ANA PAUKER şi alţii; pe ce te-ai bazat şi ce garanţie ai avut în acest sens?

Răspuns:

Pe TEOHARI GEORGESCU m'am bazat pentrucă cunoşteam activitatea şi legăturile lui cu Siguranţa.-

Despre FORIS STEFAN nu cunoşteam situaţia pe care o mai are în partid,dar mă bazam şi pe acesta,deoarece ştiam că nici acesta nu este curat în faţa mişcării.Iar pe ANA PAUKER mă bazam ca prieten intim ce eram cu ea şi ştiam că aceasta mă va susţine în ridicarea mea,deasemenea aceasta nu cunoştea legăturile mele cu Siguranţa şi celelalte acţiuni criminale ale mele. Mai mă bazam şi pe faptul că eram membru al C.C.P.C.R.,cât priveşte Siguranţa,aceasta trebuia să-şi salveze pielea lor,ascunzând cele cunoscute,aceasta fiind şi interesul lor,deoarece faptele mele erau şi ale lor şi împreună am dat lovituri puternice mişcării muncitoreşti.-

Intrebare:

Ai vorbit despre toate persoanele cu care ai avut legături criminale?

Răspuns:

In afară de persoanele enumărate mai sus,precum şi în procesul verbal anterior,cu care am avut legături criminale,am mai avut legături criminale cu: DOLCIU KATZ,element burghez, trotkist. Acţiunea mea criminală faţă de acesta constă în aceea că deşi ştiam că este un element duşmănos şi contrarevoluţionar, am fost prieten cu el,încă din anul 1931 dela Botoşani.Faţă de acesta nu am ascuns nici secretele Armatei Sovietice,şi nici ceeace ce vedeam pe unde treceam,care nu necesitau discuţii.Acesta era foarte iscoditor şi căuta să afle dela mine şi ceeace nu trebuia ştiut de el.Pe acesta l-am mai văzut în 1949 la Moscova,explicându-mi că lucrează la o carte "Cauzele crizelor generale ale Capitalismului",cu care în discuţii cu unele puncte eram de acord, cu altele nu,această carte în general nu era lucrată pe baze marxist-leniniste.-

Tin să arăt că mai eram foarte bun prieten cu colonelul SAMOILOV,ce lucrează în Direcţia Generală Politică a Armatei Sovietice,care m'a susţinut în armată. In afară de faptul că

ss.Vasile Luca

.//.

acesta m'a susţinut în armată, altceva nu am ce arăta despre el.

Intrebare:

Unde se găseşte "SPIRU" KUCINSKER, despre care ai vorbit în procesul verbal de interogatoriu din 27 Ianuarie 1953?

Răspuns:

Acesta se găseşte la Moscova şi ultima dată l-am văzut în anul 1946-1947, când eu am fost la Moscova.-

Intrebare:

Ancheta îţi arată că nici până în prezent nu ţi-ai precizat atitudinea sinceră ce trebue s'o ai, deoarece până în prezent nu ai arătat complect toate crimele ce le-ai săvârşit pe teritoriul Uniunii Sovietice. Când înţelegi să fii sincer şi să arăţi tot adevărul?

Răspuns:

Eu vreau şi depun eforturi spre a-mi aduce aminte de toate acţiunile mele criminale comise pe teritoriul Uniunii Sovietice, totodată şi pentru a termina cu ancheta pe această perioadă şi voiu reuşi aceasta cu primul interogatoriu.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.-

ss. Vasile Luca

Proces-Verbal de interogator

Arestat(ul) Vasilica, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Ecaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București Str. Romanescanu Nr. 22

29 Ianuarie 1953.-

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 24 și 30 min.

„ s'a terminat la „ 7 și 30 „

Intrebare: Precizați cărui organ de informații ați fost predat de Siguranță, pentru activitate de viitor în Uniunea Sovietică?

Răspuns

În anul 1940, luna Iunie, pe când mă aflam în încercarea Germani, am fost la cancelaria închisorii fiind adus imediat imediat în fața unei persoane, care mi-am dat seama că făcuta importanță după felul cum am fost scos și introdus la cancelarie. Persoana nu și-a spus numele față de mine, ci mi-a spus doar că vine din partea inspectorul de Siguranță Zahiu și că are de discutat cu mine ceva important. Acesta a căutat să-mi amintească că eu am fost condamnat pentru încercare de trădare frauduloasă și mi-a întrebat dacă vreau să rămân pe teritoriul Uniunii Sovietice. Eu i-am răspuns că vreau să rămân, dar numai dacă sunt asigurat că nu voi fi demascat în ce privește legăturile ce am avut cu Siguranța. El mi-a asigurat, că nu voi fi demascat și dimpotrivă că urmează să lucrez cu serviciul lor care

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: este tot o ramură a Siguranței, dar care se ocu-
pă cu activitatea peste graniță. Acesta a căutat să-
mi arate că dacă rămân în teritoriul eliberat de Uniunea
Sovietică să caut și să ajung în posturi de răspundere, pentru-
că îmi este ușor față de faptul că sunt bine cunoscut ca
comunist și că pentru a putea să ocup acele posturi voi
fi sprijinit de unii prieteni ce îi are pe teritoriul Uni-
unii Sovietice. M'a sfătuit ca să am o comportare bună
față de conducătorii sovietici cu care vin în contact
pentruca astfel să pot pătrunde în conducere. Mi-a cerut
ca odată ajuns în post de conducere să îmi procur elementele
naționaliste care vor lupta contra Puterii Sovietice, pe care
să-i sprijin și să-i acoper. Mi-a spus că este bine să
continuu legăturile cu Siguranța și pe mai departe, atunci
când se ivește ocazia și se prezintă cineva pe linia Partidu-
lui, care mergea la Moscova, la Kominternu. Din partea
lor urma să se prezinte cineva care va căuta să ia le-
gătura cu mine și care mă va îndruma în activitatea
mea contrarevoluționară și de informații pe care trebuia
să desfășor. Acesta era de talie mijlocie și bine îmbră-
cat, iar celelalte semnalmente nu le pot preciza, deoarece
am stat de vorbă într'un timp scurt și cu o persoană
pe care n'am întâlnit-o până atunci și nici după
aceia. După această discuție am acceptat cele
propuse de persoana arătată mai sus, și am rămas
pe teritoriul Uniunii Sovietice.

Întrebare

Arătați cum trebuia să fie înfăptuite aceste legă-
turi, și persoana care trebuia să se prezinte la D-ta?

Răspuns

Legătura cu acea persoană ce urma să se prezinte la

Semnătura,

Urmare : mine, atunci când voiu fi pe teritoriul Sovietic, urma să fie făcută atunci când această persoană se va prezenta, așa după cum mi s'a spus și am arătat la prima întrebare. Nu pot răspunde deocamdată mai amănunțit la această întrebare, întrucât nu-mi este foarte clară cum trebuia să fie înființată legătura, deasemenea și de felul cum s'a înființat legătura. La primul interogatoriu voiu răspunde la această întrebare. ———

Întrebare

La interogatoriul din 27 Ian. 1953 ați arătat că ați sprijinit elemente contrarevoluționare ca: Weisman, Teohari Georgescu, Foriș Ștefan și alții; în ce a constat acest sprijin? ———

Răspuns

De Weisman l-am sprijinit în sensul că am acoperit în fața P.C.(b) trecutul lui contrarevoluționar, descriindu-l, dimpotrivă, în culori frumoase și în felul acesta l-am sprijinit să intre ca activist pe linia Sovietul din Romînia și Partid, deasemenea și la redacția ziarului local unde avea funcție importantă. La începutul războiului am fost propus de P.C.(b) să merg pe frontul de Sud-Vest, ca prim secretar regional Gurievski, mi-a cerut să mai dau încă două persoane și astfel am recomandat pe Weisman și pe Tamovski. De Weisman deși cunoșteam activitatea lui contrarevoluționară, l-am acoperit această, sprijinindu-l mai departe pentru a-și aduce și acesta în minte deși acesta era exclus din Partid, pentru [illegible] la Siguranță. Weisman mai avea un unchiu, cu același nume, care era mare negustor și care fusese deportat, pentrucare a încercat să intervină să nu fie deportat, însă deoarece eu făceam parte

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: multe intervenții de acest fel, n'am mai avut curajul, întrucât șeful E. N.K.V.D ului era supărat pentru aceasta. În timpul războiului Weisman manifesta neîncredere în victoria Armatelor Sovietice.

În 1940 când Teohari Georgescu și Foris Ștefan a venit la Komintern pentru a lua legătura, mi s'a cerut de către Komintern câte-o caracterizare despre aceștia. Am dat caracterizările cerute, ascunzând crimele de trădare și legăturile acestora cu Siguranța, pe care eu deal-tfel le cunoșteam. Despre Tarnavițki am arătat în procesul verbal anterior. Am mai sprijinit pe Dr. Witner, dându-i funcție de răspundere în Cernăuți printre activiștii de Partid, deși era de origină burgheză și aventurier. Am intervenit și pentru negustorul Gaigel, scoțându-i o evidență că a lucrat pe linia M.O.P.R., iar eu intervenind pentru fratele acestuia pentru a nu fi deportat. Am intervenit pentru o serie de elemente burgheze și mic-burgheze dintre cari mai rețin și pe Bubalic, afacerist, și care actualmente se găsește la Adm. Caselor Naționalizate.

Datorită faptului că eu am sprijinit și susținut aceste elemente contrarevoluționare, am împiedicat P.C.(b) și organele sovietice de a-și realiza programul.

Întrebare

În același interogatoriu ați arătat că în timpul cât vă găsiați în Uniunea Sovietică ați intervenit împreună cu Ana Pauker pentru două persoane care se aflau în deportare, precum și ca să nu fie dislocate unele familii de origină burgheză din Cernăuți.

Arătați pentru cine ați intervenit în mod concret ce v'a determinat, precum și rezultatul intervențiilor făcute?

Semnătura,

Urmare : Răspuns

Am intervenit împreună cu Ana Pauker, pentru familiile Stere care mai târziu a fost procuror general în țară la noi, precum și pentru avocatul Mălă Constantin, amîndoi făcînd parte ca conducători ai partidelor burgheze, liberându-i astfel din deportare. Pentru celelalte familii pentrucare am făcut intervenție, am arătat în întrebarea de mai sus, precum și în procesul verbal anterior. ——

Întrebare

Spune-ți mai amănunțit despre întîlnirea ce ați avut-o la Moscova cu Teohari Georgescu ? ——

Răspuns

Din câte știu Teohari Georgescu a trecut frontiera, împreună cu Foriș Ștefan, cam prin luna Mai-Iunie 1940, cred că prin intermediul lui Weissman. Aceștia au venit în țară, prin luna Septembrie 1940. Cu ocazia cînd am plecat la Moscova, cam prin August 1940, l-am căutat pe Boris Ștefanov ca să-l văd și acesta mi-a comunicat că Teohari Georgescu și Foriș Ștefan sunt acolo, la Komintern. Am luat legătură cu aceștia, întrebîndu-i care este situația din țară, deasemenea arătîndu-le amănunțit ce mă ocup, precum și situația din teritoriile eliberate de către armata sovietică. Informațiile date de mine au oglindit în totul propaganda anti-sovietică și aceasta cu scopul ca aceștia să o trasmită mai departe figuranței în țară, pentru a fi folosită în propaganda împotriva Uniunii Sovietice.

Cu Teohari Georgescu am vorbit și fără a fi de față Foriș Ștefan, arătîndu-i acestuia felul cum am organizat sovietic teritoriile eliberate, greutățile și neajunsurile ce se ivesc, precum și activitatea mea contrarevoluționară, fiind înconjurat de elemente contrarevoluționare. ——

Semnătura,

Urmare: Situație dosită de mine lui Teohari Georgescu
-i-am spus-o cu scopul ca acesta să transmită mai
2. departe organelor de Siguranță din țară că cu cine știam
că are legături. Nu l-am întrebat pe acesta dacă mai
are legături. De Teohari Georgescu l-am mai întrebat și
cum este situația mea în țară, deci am fost demascat
3. pentru crimele făptuite de mine, contra mișcării
muncitorești și în legătură cu Siguranța. Acesta mi-a
comunicat că în țară nu este cunoscută, activitatea mea
trădătoare. ———————————

Întrebare

Ce activitate dușmănoasă ai avut în Armata Sovietică?

Răspuns

Consider ca acțiune dușmănoasă dusă de mine în timpul
cât am fost ofițer în Armata Sovietică, acea că am intro-
dus în aceste armate elemente dușmănoase ca: Weisman cu
soția și Tarnowetzki ca element neverificat. Ceaușescu am mai
introdus în Armata Sovietică, în anul 1944, în frontul III Ucrai-
nian, pe Inginerul Schecter. Mai consider act dușmănos
și faptul că am cântat în mod mistreț din armată, în
calitate de ofițer al acesteia, înainte de terminarea războiului.
Deși eram ofițer al Armatei Sovietice, nu păstram se-
cretul militar și vorbeam față de Kuksnecher (Ștefan)
activitatea mea militară. ———————————

Întrebare

Despre care Inginer care va ajutat la cercetări ați
vorbit la interogatoriul din 27 Ianuarie 1953 ? ———

Răspuns

La interogatoriul din 27 Ianuarie 1953, am vorbit
despre Inginerul Schecter. După întoarcerea mea în țară, m-am
întâlnit cu Schecter de 2-3 ori, cu care ocazie mi-a spus

Semnătura,

Urmare: că a fost trimis în țară, iar în timpul sovietic se ocupa cu serviciul de informații. Ultima dată l-am văzut pe fiecare, la o ședință a Consiliului de Miniștri lărgită unde s-a vorbit despre „Blocarea Centrului Antisemitismului"

Mai arăt despre femeia Diamant, de origine din Rădăuți. [redacted] Era foarte inteligentă în a știi tot și a cunoaște tot, iar la retragerea trupelor sovietice din Germania a rămas acolo schimbându-și mereu și aratând că este de naționalitate germană, după 1944 mereu își schimbă din nou numele, oprindu-se că este de naționalitate cehică. [redacted] ultima dată am văzut-o în anul 1949, ca activistă la raionul de Partid de unde aparținea și Ministerul de Finanțe. [redacted]

Întrebare

Cum și fiță-de cine ai intervenit pentru Paulker pentru eliberarea fiului din armată? ———

Răspuns

Am scris soției mele să intervină la Ana Pauker, iar aceasta la rândul ei s-a intervină pe lângă Chamielewski și Dimitrof, pentru ca acestia să-mi elibereze din armată, fără ca aceștia să cunoască faptele criminale comise de mine. ———

Întrebare

Deci ați indus în eroare pe Dimitrof? ———

Răspuns

Da. Am mers pe această cale că să-l induc în eroare pe Dimitrof pentru a putea veni în țară, lucru ce

Semnătura:

Urmare: sa și petrecut.

Întrebare

În același interogatoriu ați declarat că nu v'ați temut că veți fi demascat de Siguranță, că vă bazați pe sprijinul lui Teohari Georgescu, Faris Ștefan, Ana Pauker, și alții, pe ce te-ai bazat și ce garanții ați avut în acest sens?

Răspuns

Că Teohari Georgescu m'am bazat pentrucă-mi-cunoșteam activitatea și legăturile lui cu Siguranța.

Despre Faris Ștefan nu cunoșteam situația pe care o mai are în Partid, dar mă bazam și pe acesta, deoarece știam că nici acesta nu este curat în fața mișcării. Iar pe Ana Pauker mă bazam ca prieteni intimi ce eram cu ea și știam că aceasta mă va sustine în ridicarea mea, deoarecemea aceasta nu cunoștea legăturile mele cu Siguranța și celelalte acțiuni criminale ale mele. Mai mă bazam și pe faptul că eram membru al C.C. al P.C.R., cât privește Siguranța, aceasta trebuia să-și solvească pielea lor, ascunzând ele cunoscute, acestea fiind și interesul lor, deoarece faptele mele erau și ale lor și împreună-am dat loviturile puternice mișcării muncitorești.

Întrebare

Ați vorbit despre toate persoanele cu care-ați avut legături criminale?

Răspuns

În afară de persoanele enumerate mai sus, precum și în procesul verbal anterior, cu care am avut legături criminale, am mai avut legături criminale cu: Dolcin Katz, element trecător, trotkist. Acțiunea mea criminală

Semnătura

Urmare: față de aceste constă în aceea că deși știam că este un element dușmănos și contrarevoluționar am fost prieten cu el, încă din anul 1931 dela Botoșani. Față de aceste nu am ascuns nici secrete Armatei Sovietice și nici ceare vedeam pe unde treceam, care ne necesitau discuții. Acesta era foarte isteț și căuta să afle dela mine și ceare ne trebuia știut de el. Pe acesta l-am mai văzut în 1948 la Moscova, explicându-mi că lucrează la o carte „Cauzele crizelor generale ale Capitalismului" în care în discuții cu mine multe puncte eram de acord, cu altele nu, acestă carte în general nu era lucrată pe bază Marxist Leninistă. ———————————

Îți mai arăt că mai eram foarte bun prieten cu Colonelul Samarin, ce lucrează în Direcția Generală Politică a Armatei Sovietice, care m'a susținut în armată. În afară de faptul că acesta m'a susținut în armată, altceva nu am ce arăta despre el. ———————————

Întrebare

Unde se găsește „Spiru" Kucinschi, despre care ai vorbit în procesul verbal de încheiat astăzi din 27 Ianuarie 1953?

Răspuns

Acesta se găsește la Moscova și ultima dată l-am văzut în anul 1946-47 când eu am fost la Moscova.-

Întrebare

Ancheta îți arată că încă până în prezent nu ți-ai precizat atitudinea sinceră ce trebue s'o ai, deoarece până în prezent nu ai arătat complect toate crimele ce le-ai săvârșit pe teritoriul Uniunii Sovietice. Când înțelegi să fii sincer și să arăți tot adevărul? ———————————

Răspuns

Eu mereu și depun eforturi spre a-mi aduce aminte

Semnătura.

Mod. 185

Urmare: de toate acțiunile mele criminale comise pe teritoriul Uniunii Sovietice, totodată și pentru a termina cu ancheta pe această perioadă și voiu reuși aceasta cu primul interogatoriu.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Maior de Securitate:
[signature] ...escu

R.P.R. Ministerul Afacerilor Interne Nr. 0123

Semnătura,

CNSAS

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

31 Ianuarie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 17,40
" s'a terminat " 1,25..

Intrebare:

In decursul întregei anchete d-ta ai motivat că nu ţii minte unele fapte, aceasta s'a repetat şi la ultimul interogatoriu din 29 Ianuarie 1953, dece umblii cu şiretlicuri, deoarece este vorba de o perioadă apropiată pe care d-ta o cunoşti foarte bine?

Răspuns:

Având timp suficient acordat de anchetă m'am străduit să caut a preciza cum s'au petrecut faptele şi deci am să caut să dovedesc anchetei că nu am umblat cu şiretlicuri şi că de astă dată voiu spune cu în mod sincer tot adevărul.-

Intrebare:

Atunci arată anchetei cine este organul cu care ai luat legătură când erai încă încarcerat la închisoarea Cernăuţi, precum şi înţelegerea ce ai avut cu acesta?

Răspuns:

In anul 1940, luna Iunie, pe când mă găseam încarcerat la închisoarea Cernăuţi, cu o zi înainte de a se anunţa oficial eliberarea Basarabiei şi Bucovinei, de către Armatele Sovietice, am fost chemat la cancelaria închisorii, unde am luat contact cu o persoană pe care o cunoşteam ca făcând parte din Siguranţă şi pe care o mai întâlnisem cu ocazia activităţii mele de agent provocator în Ardeal, cam până în anul 1929. Dacă mi s'ar arăta o serie de fotografii aşi putea recunoaşte persoana în cauză şi l-aşi putea identifica. Cu această ocazie, acesta mi-a vorbit că este posibil ca Bucovina să fie trecută la teritoriul Sovietic şi dacă eu sunt de acord să rămân pe teritoriul sovietic. Eu i-am răspuns

se. Vasile Luca

.//.

că eu vreau să rămân pe teritoriul sovietic,însă numai dacă Siguranţa nu mă va demasca. Această persoană mi-a spus că Siguranţa nu mă va demasca în ce priveşte legăturile cu ea şi nici eu să nu arăt nimic despre aceste legături. Mi-a mai explicat că eu trebue să am activitate pentru alt serviciu care este tot o ramură a Siguranţei Statului. Eu l-am întrebat dacă mai lucrează la Siguranţă,deoarece eu am lucrat înainte cu Siguranţa,iar el mi-a răspuns că nu mai e la Siguranţă şi că acum se ocupă cu informaţiile de peste graniţă. Persoana de mai sus mi-a arătat ca eu să caut să pătrund în Aparatul de Stat,lucru pentru care eu am să fiu sprijinit de anumite elemente care se găsesc pe teritoriul sovietic şi care sunt în legătură cu serviciul din care face parte această persoană. Deasemenea va trebui să sprijin elementele contrarevoluţionare,deoarece situaţia de trecere a Bucovinei la Uniunea Sovietică este vremelnică şi pentru aceasta elementele contrarevoluţionare depe acest teritoriu vor acţiona şi deci eu va trebui a le sprijini. Pentru aceasta va veni în teritoriul sovietic o persoană care va lua legătură cu mine şi care mă va îndruma în cele ce am de făcut în viitor.-

Mi-a mai arătat că pe teritoriul sovietic trebue să mă port în aşa fel încât să cuceresc încrederea Partidului şi organelor sovietice,pentru ca prin aceasta să mă pot ridica în posturi de răspundere. Mi-a arătat că înainte ca persoana ce urmează să ia legătură cu mine pe teritoriul Uniunii Sovietice,îmi va scrie o scrisoare prin care să înţeleg când aceasta va veni la mine şi cine va fi,urmând ca la prezentare eu să ascult de îndrumările acestui om,care va fi şi cel ce mă va susţine pentru pătrunderea mea în posturile cheie.- Eu am fost de acord cu instrucţiunile primite şi astfel am rămas pe teritoriul Uniunii Sovietice.-

Intrebare:

Când şi în ce împrejurări aţi făcut legătură cu acea persoană?

Răspuns:

Pela sfârşitul lunei Iulie 1940,am primit o scrisoare depe teritoriul Uniunii Sovietice,cred că din Basarabia sau Odessa. Din cuprinsul acestei scrisori precum şi cu ocazia sosirii ei am înţeles că urmează să se prezinte persoana ce mi-a fost descrisă în Cernăuţi la închisoare.La trei-patru zile după primirea scrisorii m'am întâlnit în parcul mare al oraşului Cernăuţi

ss.Vasile Luca

//

cu o persoană pe care dealtfel am cunoscut-o în anul 1929,la Odessa prin DORY GOLDSTEIN,cu ocazia întoarcerii noastre dela Komintern spre ţară.- Cu acea ocazie la Odesa în 1929,pe acesta l-am cunoscut sub alt nume,iar cu ocazia întâlnirii la Cernăuţi în parcul oraşului,l-am cunoscut sub numele de SAMOILOV.In discuţiile ce am avut cu SAMOILOV,am ştiut că acesta este persoana aşteptată.-

SAMOILOV mi-a vorbit că el este venit în muncă la Cernăuţi şi că să nu comunic nimănui nimic că a sosit în Cernăuţi,în ziua în care a stat de vorbă cu mine,deoarece el va comunica că el a sosit la Cernăuţi,cu o zi mai târziu şi nici să nu comunic că a luat legătură cu cineva înainte de a se prezenta la Partid. Mi-a arătat că mă va susţine în faţa Partidului,ca fiind un comunist vechi şi meritos,ca să pot pătrunde în Partid şi în organele de conducere din Cernăuţi,ca după aceea eu la rândul meu să pot să sprijin elementele contrarevoluţionare de acolo,iar lui să-i dau toate informaţiile ce-l va interesa pe el,din activitatea ce se duce în Cernăuţi. Deasemenea mi-a spus să ţin legătură şi cu inginerul SCHECTER,deoarece acesta va fi tot timpul lângă mine,urmând să mă sfătui cu el în toată activitatea ce o voi desfăşura,iar informaţiile i le voi transmite lui SCHECTER, care la rândul lui va şti unde să le trimită. SAMOILOV mi-a spus că se va întâlni foarte rar cu mine,pentru ca astfel să nu dea ceva de bănuit.-

Intrebare:

Arată în mod concret activitatea pe care ai desfăşurat-o cu SAMOILOV şi inginerul SCHECTER?

Răspuns:

Prin luna August 1940,discutând cu SAMOILOV că este necesar să plec la Moscova,unde se găseau delegaţii C.C.al P.C.R. adică FORIS ŞTEFAN şi TECHARI GEORGESCU pentru ca prin aceştia să fiu identificat la Komintern,ca unul ce făceam parte din C.C.al P.C.R.Menţionez că despre prezenţa la Moscova a celor doi,am cunoscut încă pe când eram în închisoare la Cernăuţi,dela SCHREIER ce venise în calitate de avocat cam prin luna Mai 1940,pentru a-mi cunoaşte situaţia în acea închisoare. Cu această ocazie mi-a spus că FORIS şi TECHARI au plecat în delegaţie la Komintern.-

SAMOILOV a fost de acord cu propunerea mea,aranjând la Comitetul Local de Partid ca eu să fac parte din delegaţia ce

ss.Vasile Luca

./.

pleca la Moscova, pentru a cere sesiunii Parlamentului, trecerea la Uniunea Sovietică a noului teritoriu. Am plecat cu acea delegaţie la Moscova, iar aci prin BORIS STEFANOV, a cărui adresă o cunoşteam, am găsit pe TEOHARI GEORGESCU şi FORIS STEFAN, care venise încă din luna Mai 1940, la Komintern pentru a lua legătură cu acesta şi pentru a-i recunoaşte ca C.C.al P.C.R. Aceştia mi-au comunicat că au trecut foarte bine frontiera, fără a li se întâmpla nimic. Cu această ocazie am fost identificat de cei doi de mai sus şi de BORIS STEFANOV în faţa Kominternului ca membru al C.C.al P.C.R. Faţă de FORIS şi TEOHARI GEORGESCU am vorbit cele ce am declarat în procesul verbal deinterogatoriu din 29 Ianuarie a.c. Menţionez că cele discutate cu TEOHARI GEORGESCU despre situaţia din Cernăuţi, am spus acestuia cu scopul ca el să le transmită organului de siguranţă din ţară, faţă de care mă simţeam obligat, mai ales ştiind că TEOHARI GEORGESCU avea legături cu Siguranţa. Din câte ştiu eu, întâlnirea între mine şi TEOHARI GEORGESCU nu a fost aranjată dar am căutat să folosesc această ocazie pentru a transmite în ţară, Siguranţei, informaţii depe teritoriul Uniunii Sovietice. Reîntorcându-mă dela Moscova Cernăuţi, la scurt interval a sosit la Cernăuţi un delegat al Kominternului, care m'a verificat pe mine şi alţii care au fost propuşi de mine ca: WEISSMAN şi SCHCTER, bineînţeles aceasta la cererea lui SCHECTER care împreună cu WEISSMAN şi cu mine am băgat în diferite munci de răspundere şi în organizaţiile de massă elemente contrarevoluţionare, aşa după cum îmi ceruse SAMOILOV. In afară de activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj ce a fost dusă de mine, conform înţelegerii avute cu SAMOILOV şi ce le-am arătat în declaraţiile anterioare, unde nu precizasem încă legătura mea depe teritoriul sovietic, ţin să mai arăt şi următoarele fapte:

După înţelegerea avută cu SAMOILOV şi la cererea lui SCHECTER, dădeam acestuia informaţii despre tot ce se hotăra la Partid, în Soviet şi oriunde eu pătrundeam.-

Deasemenea mă sfătuiam cu SCHECTER căutând a introduce în posturi de răspundere precum şi a_i numi şi trimite, pe teren, în mediul rural, o serie de elemente contrarevoluţionare. Această situaţie am creiat-o şi în instituţiile şi întreprinderile din oraşul Cernăuţi şi celelalte oraşe din împrejurimi. In afară de ceilalţi pe care i-am arătat în procesele verbale anterioare, am fost susţinut puternic în faţa Partidului de SAMOILOV

ss. Vasile Luca

.//.

şi astfel au ajuns în posturile ce le-am arătat în procesele verbale date. Odată ajuns la acest scop, SCHECTER mi-a cerut mai departe numirea în posturi cheie şi susţinerea elementelor contrarevoluţionare, ale căror lovituri nu au întârziat să se arate. S'au provocat greutăţi în organizarea muncii în întreprinderi, în ceeace priveşte normele, salariile şi aprovizionarea cu materiale şi alimente. Se ducea propagandă contrarevoluţionară, agitând massele de muncitori contra Puterii Sovietice. Impreună cu elementele contrarevoluţionare, am căutat să izolăm massele de noile elemente sovietice trimise în diferite posturi de răspundere, prin aceasta s'a căutat să se împiedice influenţa şi popularitatea elementelor sovietice sosite în diferite posturi de conducere. In mediul rural elementele contrarevoluţionare ce au fost trimise, au susţinut agitaţia ce o făcea aceştia şi chiaburii, pentru a ridica ţărănimea muncitoare împotriva Puterii Sovietice, provocând o serie de acţiuni ale ţărănimii de a trece frontiera în România, în massă, făcând adunări neorganizate ale massei, care renunţau la cetăţenia sovietică, cerând plecarea în România.- Deasemenea s'a făcut agitaţie contra planurilor de cultură, contra cotei obligatorii către Stat, făcea agitaţie contra impozitelor şi a tuturor măsurilor ce se lua în mod jost de către Puterea Sovietică.-

Cele arătate mai sus au fost făcute de mine la cererea lui SCHECTER. Eu pentru asusţine linia ce mi-a fost trasată de SAMOILOV, adică cele arătate mai sus, a trebuit ca în faţa Partidului, să las impresia că execut hotărârile acestuia, pentru ca să nu fiu descoperit şi tras la răspundere, despre crimele înfăptuite de mine, împreună cu SAMOILOV, SCHECTER, WEISSMAN şi alţii. Această situaţie a dăinuit până aproape în Iunie 1941, când s'a început războiul. Mai arăt că cu ocazia autobiografiilor ce au fost cerute de către C.C.al P.C.din Ucraina, s'au dat circa 5o bucăţi autobiografii ale membrilor P.C.R., pentru ca aceştia să intre în P.C.(b) al U.S.Printre aceştia am susţinut o serie de elemente contrarevoluţionare ca: WEISSMAN şi alţii, al căror nume nu mi-l reamintesc. Celor susţinuţi de mine le-am dat îndrumarea ca în autobiografie să nu scrie toate greşelile lor. După începerea războiului din 1941, SAMOILOV pleacă la Moscova, nemai având legătură cu el şi nici cu SCHECTER care a dispărut. Eu sunt chemat la Tarnopol şi sunt îmbrăcat militar ca ofiţer, fără grad, fiind folosit în munca de agitaţie pentru demoralizarea duşmanului

ss.Vasile Luca

Secretarul GRUSEVSCHI,mi-a cerut să iau cu mine încă două elemente cinstite şi ataşate regimului,atunci eu am luat pe WEISSMAN şi TARNOVITSCHI,elemente necorespunzătoare. Activitatea mea în armată este aceea pe care am arătat-o în procesele verbale anterioare. Cu SAMOILOV m'am mai întâlnit de câteva ori până în anul 1944,cu care ocazie am aflat că are gradul de colonel şi că lucra în Direcţia Generală Politică,la Secţia 7-a care se ocupa cu agitaţia pentru demoralizarea duşmanului şi reeducarea prizonierilor,ţinând legătură cu lagărele de prizonieri români prin ANA PAUKER. Am fost susţinut de SAMOILOV în sensul de a fi bine văzut de Seful Dir.7-a. In anul 1943,m'a susţinut,dându-mi muncă cu prizonierii din lagăre,astfel prin susţinerea acestuia am fost bine văzut de MANUILSCHI şi SERBACOV. In anul 1944,m'am întâlnit cu SCHECTERpe frontul 3 ucrainean,în Galiţia. Acesta a fost introdus şi susţinut în armată de către SAMOILOV.Deasemenea şi eu l-am luat pe acesta şi l-am trecut în colectivul meu de muncă,ocupându-ne cu pregătirea populaţiei,după ce trecea frontul. Pe acesta l-am întrebat pe unde a mai fost din anul 1941 şi până în 1944,la care mi-a răspuns că a fost în Ural,ca inginer la o uzină metalurgică. După 23 August 1944,pe când mă aflam pe frontul 3 ucrainean în Galiţia,a venit în inspecţie colonelul SAMOILOV,căruia i-am cerut să intervină pe lângă ANA PAUKER,MANUILSCHI şi acesta în aşa fel ca ANA PAUKER să intervină pe lângă DIMITROV,pentru a mă elibera din armată şi a pleca în ţară.Colonelul SAMOILOV a făcut această intervenţie şi astfel în cursul lunei Septembrie 1944,am plecat în ţară.La despărţirea din Galiţia am spus colonelului SAMOILOV că în munca pe care noi am mai făcut-o împreună la Cernăuţi,contra Puterii Sovietice,pot fi mai de folos în România,la care el mi-a spus că mă va susţine pentru a putea fi eliberat din armată şi a pleca în ţară.-

In afară de elementele arătate mai sus,cu care am dus activitate criminală contra Puterii Sovietice şi aceasta în mod organizat,am mai dus astfel de activitate şi cu celelalte elemente arătate de mine în declaraţiile date anterior. Mai arăt că soţia mea,ELISABETA a cunoscut pe SAMOILOV şi pe SCHECTER,însă nu cunosc natura legăturilor cu aceştia. Cu SAMOILOV m'am întâlnit după 1944,de circa 3 ori cu ocazia plecării mele la Moscova pentru aranjarea treburilor de Stat,cu care eram trimis. SAMOILOV a venit după 1944 în ţară de circa 3 ori,cu care ocazie l-am invitat la mine acasă informându-l pe acesta cu toate problemele de Stat

ss.Vasile Luca

.//.

din ţară şi de Partid,deşi ştiam că SAMOILOV avea legături internaţionale de spionaj aşa după cum l-am cunoscut pe teritoriul Uniunii Sovietice. Intâlnirile cu SAMOILOV au fost atât în ţară cât şi la Moscova,între anii 1944.-

Pe [illegible]SCHECTER l-am întâlnit între anii 1948-1949,cu care ocazie acesta mi-a cerut sprijinul să intre într'un serviciu şi astfel eu l-am recomandat la Ministerul Industriei Metalurgice din Bucureşti,ca inginer.-

Cu acesta mai m'am întâlnit în anul 1952,prin luna Februarie sau Martie,în Bucureşti,la Consiliul de Miniştrii,cu ocazia unei şedinţe lărgite.- Cu această ocazie l-am întrebat unde lucrează iar el mi-a spus că are serviciu la una din secţiile Consiliului de Miniştrii sau la unul dintre comitetele depe lângă Consiliul de Miniştrii.Cu ocazia discuţiilor mele cu acesta când am intervenit de a-l introduce în serviciu,am văzut la el tendinţa de a intra într'un post cât mai mare.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Caţilina - Trei Scaune, de profesie tâmplar, căsătorit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în Bucureşti Str. Romniceanu Nr. 22.-

31 Ianuarie 1953

Oraşul Bucureşti.-

Interogatorul a început la ora 17 şi 40 minute

„ s'a terminat la „ 1 şi 25 „

Intrebare: În decursul întregei anchete Dta ai susţinut că-mi ţi minte unele fapte, această că repetat şi la ultimul interogatoriu din 29 Ianuarie 1953, deci numai cu zece zile, despre care este vorba de o perioadă apropiată pe care Dta o cunoşti foarte bine? ———————

Răspuns

Având timp suficient acordat de anchetă - m'am străduit să caut a preciza cum s'au petrecut faptele şi dacă am să caut să dovedesc anchetei că mi am amintit cu precizie şi că declaraţiile voi face-o în mod sincer, tot adevărul. ———————

Intrebare

Atunci arată anchetei cine este organul cu care ai luat legătura când erai încă încarcerat la închisoarea Ocnaţi, precum şi înţelegerea ce ai avut cu acesta? ———————

Răspuns

În anul 1940, luna Iunie, pe când mă găseam

Mod. 185

Semnătura

Urmare: încarcerat la închisoarea Cernăuți, cu o zi înainte de a se anunța oficial eliberarea Basarabiei și Bucovinei de către trupele sovietice, am fost chemat la cancelaria închisorii, unde am luat contact cu o persoană pe care o cunoșteam ca făcând parte din Siguranță și pe care o mai întâlnisem cu ocazia activității mele de agent provocator în Ardeal, cam până în anul 1929. Dacă mi s'ar arăta o serie de fotografii aș putea recunoaște persoana în cauză și ~~fotografia~~ o identifica. Cu această ocazie acesta mi-a vorbit că este posibil ca Bucovina să fie trecută la teritoriul sovietic și dacă eu sunt de acord să rămân pe teritoriul sovietic. Eu i-am răspuns că eu voiam să rămân pe teritoriul sovietic, însă numai dacă Siguranța nu mă va demasca. Această persoană mi-a spus că Siguranța nu mă va demasca în ce privește legăturile cu ea și mi-a mai arătat unele dosare acestei legături. Mi-a mai explicat că în timpul cât am activitate pentru ~~acesta~~ alt serviciu care este tot o ramură a Siguranței Statului. Eu l-am întrebat dacă mai lucrează la Siguranță, deoarece eu am lucrat împreună cu Siguranța, iar el mi-a răspuns că nu mai e la Siguranță și că acum se ocupă cu informațiile de peste graniță. Persoana de mai sus, mi-a arătat că eu să caut să pătrund în aparatul de stat lucru pentru care eu am să fiu sprijinit de anumite elemente care se găsesc pe teritoriul sovietic și care sunt în legătură cu serviciul din care face parte această persoană. Deocamdată va trebui să sprijin elementele contrarevoluționare, deoarece situația de trecere a Bucovinei la Uniunea Sovietică este nesigură și pentru aceste elemente contrarevoluționare

La rândul a fost rectificat ca va cita „Lungu" pentru identificare

Semnătura.

Urmare: unii de pe acest teritoriu vor acționa și deci eu va trebui a le sprijini. Pentru aceasta va veni în teritoriul sovietic o persoană care va lua legătura cu mine și care mă va îndruma în cele ce am de făcut în viitor.

Mi-a mai arătat că pe teritoriul sovietic trebue să mă port în așa fel, încât să cuceresc încrederea Partidului și organelor sovietice, pentrucă prin aceasta să mă pot ridica în posturi de răspundere. Mi-a arătat că înainte ca persoana ce urmează să ia legătura cu mine pe teritoriul Uniunii Sovietice, îmi va scri o scrisoare prin care eu să înțeleg când aceasta va veni la mine, și cine va fi, urmând ca la prezentare eu să ascult de îndrumările acestei-i ori, care va fi și ce-l ce mă va susține pentru pătrunderea mea în posturile cheie.

Eu am fost de acord cu instrucțiunile primite și astfel am rămas pe teritoriul Uniunii Sovietice. —

Intrebare

Când și în ce împrejurări ați făcut legătura cu acea persoană? —

Răspuns

Pe la sfârșitul lunei Iulie 1940, am primit o scrisoare de pe teritoriul Uniunii Sovietice, cred că din Basarabia sau Odessa. Din cuprinsul acestei-i scrisori precum și cu ocazia sosirii ei am înțeles că urmează să se prezinte persoana ce mi-a fost descrisă în Cernăuți, la închisoare. La trei-patru zile după primirea scrisorii m'am întâlnit în parcul mare al orașului Cernăuți, cu o persoană pe care dealtfel am cunoscut-o în anul 1929, la Odesa, prin Jorj Goldstein, cu ocazia întoarcerii noastre dela Komintern spre țară.

Cu acea ocazie, la Odesa în 1929, pe aceasta l-am cunoscut sub alt nume, iar cu ocazia întâlnirii la Cernăuți în parcul orașului, l-am cunoscut sub

Iscălitura, [signature]

Urmare: numele de Samoilov. În discuțiile ce am avut cu Samoilov am știut că acesta este persoana așteptată:

Samoilov mi-a vorbit că el este venit în misiune la Cernăuți și că în comunic nimănui nimic că a sosit în Cernăuți în ziua în care a stat de vorbă cu mine, deoarece îl va comunica că el a sosit la Cernăuți cu o zi mai târziu, pentru că a luat legătura cu cineva înainte de a se prezenta la Partid. Mi-a arătat că mă va numi în fața Partidului, ca fiind un comunist vechi și meritos, ca să pot pătrunde în Partid și în organele de conducere din Cernăuți; ca după aceea eu la rândul meu să pot să prind elementele contrarevoluționare de acolo, iar lui să-i dau toate informațiile cel va interesa pe el, din activitatea ce se duce în Cernăuți. Deasemenea mi-a spus să țin legătura și cu Inginerul Schecter, deoarece acesta va fi fost timpul lângă mine, urmând a mă sfătui cu el în toate activitatea ce o voiu desfășura, iar informațiile i le voiu transmite lui Schecter, care la rândul lui va ști unde să le trimită. Samoilov mi-a spus că se va întâlni foarte rar cu mine, pentruca astfel să nu dea vreo de bănuit. ———————

Întrebare

Arătați în mod concret activitatea pe care ați desfășurat-o cu Samoilov și Inginerul Schecter ?—

Răspuns

Din luna August 1940, discutând cu Samoilov că este necesar să plec la Moscova, unde să mă întâlnesc cu delegații C.C. al P.C.R., adică Foriș, Ștefan și Teohari Georgescu pentruca prin aceștia să fiu identificat la Komintern, ca unul ce făceam parte din C.C. al P.C.R. - Amintesc că după plecarea la Moscova la rândul se va adăuga cuvintele „mai nu comunic" care se vor citi. -

Iscălitura.

Urmare: a celor doi, am cunoscut încă pe când
eram în închisoare, la Cernăuți, de la Schreier, ce
venise în calitate de avocat și cam prin luna
Mai 1940 pentru a-mi comunica situația în acea
închisoare. Cu această ocazie mi-a spus că Foriș
și Teohari au plecat în delegație la Komintern.

Lucrul a fost de acord cu propunerea mea, am-
fiind la Comitetul Local de Partid ca eu să fac
parte din delegația ce pleca la Moscova, pentru
a cere sesizarea Parlamentului, trecerea la Uniunea
Sovietică a acelui teritoriu. Am plecat cu acea de-
legație la Moscova, iar aci prin Boris Ștefanov, a
cărui adresă o cunoșteam, am găsit pe Teohari Geo-
rgescu și Foriș Ștefan, care venise încă din luna Mai
1940 la Komintern, pentru a lua legătura cu aceste și
pentru a-i recunoaște ca C.C. al P.C.R. - Aceștia mi-
au comunicat că am trecut foarte bine frontiera, fără
a li se întâmpla nimic. Cu această ocazie am fost
identificat de cei doi de mai sus și de Boris Ștefanov
în fața Kominternului ca membru al C.C. al P.C.R.-
Față de Foriș și Teohari Georgescu am vorbit cele
ce am declarat în procesul verbal de interogatoriu
din 29 Ianuarie, cr.t. - Menționez că cele discutate
cu Teohari Georgescu despre situația din Cernăuți, am
spus acestuia cu scopul ca el să le transmită orga-
nului de Siguranță din țară, față de care mă simțeam
obligat, mai ales știind că Teohari Georgescu avea
legături cu Siguranța. Din câte știu eu, întâlnirea
între mine și Teohari Georgescu nu a fost aranjată, dar
am căutat să folosesc această ocazie pentru a trans-
mite în țară, Siguranței, informațiile ce le aveam
Uniunea Sovietică. Reîntorcându-mă de la Moscova la

Iscălitura,

Urmare: Cernăuți, la sfîrșitul lunii a sosit la Cernăuți un delegat al Komsomolului, care m'a verificat pe mine și alții care am fost propuși de mine ca: Weisman și Schecter, bineînțeles aceasta la cererea lui Schecter care împreună cu Weisman și cu mine am bazat în diferite munci de răspundere și în organizațiile de masă, elemente contrarevoluționare, așa după cum îmi ce-rusese Samoilov. În afară de activitatea contra-revoluționară și de spionaj ce a fost dusă de mine, conform înțelegerii avute cu Samoilov și ce le-am arătat în declarațiile anterioare, unde nu precizasem încă legătura mea de pe teritoriul sovietic, fiu să-mi arăt și această latură.

După înțelegerea avută cu Samoilov și la cererea lui Schecter, dădeam acestuia informații despre tot ce se hotăra la Partid, în Soviet și oriunde eu pătrundeam.

Deasemenea mă sfătuiam cu Schecter cărora să introduc în posturi de răspundere, precum și a-i numi și trimite, pe care, în mediu rural, o serie de elemente contrarevoluționare. Aceste situații am creiat și în instituțiile și întreprinderile din orașul Cernăuți și celelalte orașe din împrejurimi. În afară de ceilalți pe care i-am arătat în procesul verbal anterior, am fost susținut puternic, în fața Partidului de Samoilov și astfel am ajuns în posturile ce le-am arătat în procesul verbal date. Odată ajuns la acest scop, Schecter mi-a cerut mai departe numirea în posturi cheie și susținerea elementelor contra-revoluționare, ale căror lucrări nu au întîrziat să se arate. S'au provocat greutăți în organizarea muncii în întreprinderi, în care privește normele, salariile și aprovizionarea cu materiale și alimente, le duceau propagandă contrarevoluționară, agitînd masele de muncitori

Iscălitura

Urmare: contra Puterii Sovietice. Împreună cu elementele contrarevoluționare, am căutat să izolăm masele de acele elemente sovietice trimise în diferite posturi de răspundere, prin aceasta căutând să se împiedice influența și popularitatea elementelor sovietice venite în diferite posturi de conducere. În mediul rural elementele contrarevoluționare ce au fost trimise, au sustinut agitația ce o făceau aceștia și chiaburii, pentru a ridica țărănimea muncitoare împotriva Puterii Sovietice, provocând o serie de acțiuni ale țărănimii de a trece frontiera în România, în masă, fiind adunări mitinguri ale maselor, care reclamau la retragerea sovietică, cerând plecarea în România. Deasemenea s'a făcut agitație contra planurilor de culturi, contra cotei-obligatorii către Stat, fiind agitație contra împrumutului și a tuturor măsurilor ce se luau în mod just de către Puterea Sovietică.

Cele arătate mai sus au fost făcute de mine la cererea lui Schecter. Eu pentru a susține linia ce mi-a fost trasată de Șefi, adică cele arătate mai sus, a tăcut ca în fața Partidului, să las impresia că aceste hotărâri aparțin mie, pentru ca să nu fiu descoperit și tras la răspundere. Despre această faptă de mine, împreună cu Șefi, Schecter, Weissman și alții. Această situație a durat până aproape în luna 1941, când s'a început războiul. Mai arăt că în ceea ce privește autobiografiile ce au fost cerute de către C.C. al P.C. din Ucraina, s'au dat circa 50 bucăți autobiografii ale membrilor P.C.R., pentrucă aceștia se înscrie în P.C.(b) al U.R.S.S. Contra acestia au sustinut o serie de elemente contrarevoluționare ca: Weissman și alții al căror nume nu mi-l reamintesc. Celor sustinuți de mine le-am dat îndrumarea ca în autobiografii să

Iscălitura.

Urmare: am scris toate greșelile lor. După începerea războiului din 1941, Samoilă plecă la Moscova, nemaiavînd legătură cu el și nici cu Schecter a dispărut. Eu sunt chemat la Tiraspol și sunt încadrat militar ca ofițer, fără grad, fiind folosit în munca de agitație pentru demascarea dușmanului. Secretarul Gruzovschi mi-a cerut să-i dau eu nume unele elemente dușmănoase și atunci eu am luat pe Weizman și Tarnavschi, elemente necorespunzătoare. Activitatea mea în armată este aceia pe care am arătat-o în procesul verbal anterior. Cu Samoilă m'am mai întîlnit de cîteva ori pînă în anul 1944, cu care ocazie am aflat că are gradul de Colonel și că lucra în Direcția Generală Politică, la secția 7-a care se ocupă cu agitație pentru demascarea dușmanului și reducerea prizonierilor, ținînd legătură cu lagărele de prizonieri români prin Ana Pauker. Am fost mustruit de Samoilă, în sensul de a fi bine văzut de șeful direcției 7. În anul 1943 m'a mustruit, dîndu-mi numele cu prizonieri din lagăre, astfel prin mustruirea aceasta am fost bine văzut de Mamilevski și Serbacov. În anul 1944, m'am întîlnit cu Schecter pe frontul 3 Ucrainean, în Galiția. Acesta a fost înaintea și mustruit în armată de către Samoilă. Deasemenea și eu, l-am luat pe acesta și l-am trecut în colectivul meu de muncă, ocupîndu-mă cu pregătirea propagandei după ce trecea frontul. Pe acesta l-am întîlnit pe unde a mai fost din anul 1941 și pînă în 1944, la care mi-a răspuns că a fost în Ural, ca ingineer la o uzină metalurgică. După 23 August 1944, pe cînd mă aflam pe frontul 3 Ucrainean în Galiția, a venit în inspecție Colonelul Samoilă, căruia i-am cerut mă-

Iscălitura

5. 383

Urmare : intervină pe lângă Ana Pauker, Manuilschi și aceasta în așa fel ca Ana Pauker să intervină pe lângă Dimitrov, pentru a mă elibera din armată și a pleca în țară. Colonelul Samoilov a făcut această intervenție și astfel în cursul lunei Septembrie 1944, am plecat în țară. La despărțirea din Galiția, am spus Colonelului Samoilov că în munca pe care noi am mai făcut-o împreună la Cernăuți, contra Puterii Sovietice, pot fi mai de folos în Romania, la care el mi-a spus că mă va susține pentru a putea fi eliberat din armată și a pleca în țară. —

În afară de elementele arătate mai sus, cu care am dus activitate criminală contra Puterii Sovietice și aceasta în mod organizat, am mai dus astfel de activitate și cu celelalte elemente arătate de mine în declarațiile date anterior. Mai arăt că soția mea, Elisabeta a cunoscut pe Samoilov și pe Schecter, însă nu cunosc natura legăturilor cu aceștia. Cu Samoilov, m'am întâlnit, după 1944 de circa 3 ori cu ocazia plecării mele la Moscova, pentru aranjarea tratatelor de stat cu care eram trimis. Samoilov a venit după 1944 în țară de circa 3 ori, cu care l-am invitat la mine acasă, informându-l pe acesta cu toate problemele de stat din țară și de Partid, deși știam Samoilov avea legături internaționale de spionaj așa după cum l-am cunoscut pe teritoriul Uniunii Sovietice. Întâlnirile cu Samoilov au fost atât în țară cât și la Moscova, între anii 1944 și 1951. —

Pe Schecter l-am întâlnit între anii 1948-1949, cu care ocazie acesta mi-a cerut sprijinul să intre într'un serviciu și astfel eu l-am recomandat la Ministerul

Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare: Industriei Metalurgice din București; ca inginer.

Cu acesta m-am întâlnit în anul 1952 prin luna Februarie sau Martie, în București, la Consiliul de Miniștri; cu ocazia unei ședințe lărgite.

Cu această ocazie l-am întrebat unde lucrează, iar el mi-a spus că are serviciu la una din secțiile Consiliului de Miniștri sau la unul dintre Comitetele de pe lângă Consiliul de Miniștri. Cu ocazia discuțiilor mele cu acesta când am intervenit de a-l introduce în serviciu, am văzut la el tendința de a intra într-un post cât mai mare.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Anchetator
Maior de Securitate
[signature]

[signature]

La rândul s-au adăugat cuvintele „la unul dintre" care se vor citi. - [signature]

Semnătura,

CNSAS

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

2 Februarie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 19,15
" s'a terminat " 7,00

Intrebare:
Precizaţi în ce împrejurări aţi luat legătura cu SAMOILOV

Răspuns:
Trebue să precizez anchetei că prima dată am luat legătura cu inginerul SCHECTER şi nicidecum cu SAMOILOV, aşa cum am arătat în procesul verbal din 31 Ianuarie 1953. Inginerul SCHECTER cu care m'am întâlnit, pe când veneam spre locuinţa mea, fără ca această întâlnire să fie aranjată, acesta mi-a spus că are o scrisoare, pentru mine, dela TECHARI GEORGESCU şi care a venit pe adresa Sovietului Cernăuţi, pe numele meu. Nu-mi amintesc precis dacă mi-a dat scrisoarea în stradă, însă ştiu sigur că l-am invitat pe SCHECTER în locuinţa mea şi desfăcând plicul, am văzut că scrisoarea este într'adevăr dela TECHARI GEORGESCU şi că vine dela Kiev. TECHARI GEORGESCU în scrisoare arăta că sunt opriţi la Kiev, adică el împreună cu FORIS STEFAN şi WEISSMAN şi că acolo aşteaptă să fie chemaţi la Moscova, rugându-mă să mă interesez de verificare şi să urgentez chemarea lor la Moscova, la Komintern. Cu această ocazie inginerul SCHECTER mi-a explicat că el a venit în Cernăuţi, după eliberare sau se găsea la Cernăuţi încă înainte de eliberare, nu pot preciza şi că a avut contact cu mişcarea muncitorească şi că până la urmă a trecut la serviciul secret de informaţii şi că acum trebuie să ia legătură cu mine, după cum a fost înţelegerea între mine şi organul acestui serviciu, pe când mă aflam la închisoarea Cernăuţi. Eu i-am spus inginerului SCHECTER că am avut legătură mai întâi cu Siguranţa, iar după aceea i-am explicat cum am luat legătură şi înţelegerea ce am avut-o în închisoarea Cernăuţi, cu organul respectiv care mi-a cerut continuarea activităţii mele şi pe teritoriul Uniunii Sovietice. Cu

ss. Vasile Luca

ocazia acestei întâlniri şi în urma discuţiilor arătate mai sus, ne-am recunoscut. I-am mai arătat acestuia că eu dela Cernăuţi, am misiunea de a-l sprijini în acţiunile lui.-

SCHECTER a spus că el îşi va desfăşura activitatea lui iar eu trebue să-l ajut pentru reuşită şi că va veni o persoană care va sta de vorbă cu mine şi că aceasta va fi cel care mă va susţine să pătrund în aparatul de Stat în posturi cheie, ca apoi să-l pot sprijini pe el. La puţin timp după întâlnirea mea cu SCHECTER, a venit din partea Kominternului, GULAEV care m'a întrebat despre TECHARI GEORGESCU, FORIS STEFAN şi WEISSMAN, insistând faţă de GULAEV ca să mi-l trimisă înapoi pe WEISSMAN, întrucât este din Cernăuţi şi poate lucra aici. Am arătat delegatului Kominternului că TECHARI şi FORIS într'adevăr fac parte din C.C.P.C.R. iar WEISSMAN i-a trecut frontiera înainte de eliberarea Bucovinei de Nord de către armatele sovietice. După discuţia ce am avut-o cu inginerul SCHECTER la un scurt interval, m'am întâlnit cu SCHMIL SAMOILOV, prin intermediul lui SCHECTER, care mi-a comunicat data şi locul întâlnirii precum şi recunoaşterea cu toate amănuntele necesare pe care nu mi le mai amintesc şi astfel în parcul oraşului Cernăuţi, m'am întâlnit cu SAMOILOV.-

Intrebare:

Ce discuţii ai avut cu SAMOILOV SCHMIL, cu această ocazie?

Răspuns:

La această întâlnire a mea cu SCHMIL SAMOILOV, mai întâi am discutat despre felul cum ne-am cunoscut în 1929 la Odesa, când eram împreună cu DORI GOLDSTEIN, care cunoştea activitatea lui SAMOILOV din Moldova şi Basarabia, unde muncise împreună. Nu am discutat cu acesta nimic despre legăturile mele cu Siguranţa sau despre înţelegerea ce am avut la închisoarea Cernăuţi, deoarece acesta le cunoştea, astfel că a început să-mi vorbească că trebue să ţin legătura şi să mă sfătuesc în orice acţiune cu inginerul SCHECTER, iar cu el mă voi întâlni, fixându-mi-se locul prin SCHECTER şi numai în cazuri mult mai importante. Mi-a arătat că el este trimis de către Partid cu munca în Cernăuţi, fără ca eu să cunosc calitatea ce o avea la Partid, cred că venise în delegaţie, ca instructor în această regiune. Deasemenea mi-a spus că el mă va susţine în faţa Partidului pentru a ajunge în posturi de răspundere, iar eu de acolo să susţin acţiunile lui SCHECTER.-

ss. Vasile Luca

.//.

Mi-a mai spus că el nu va avea legături directe cu mine, deoarece s'ar putea observa aceasta şi s'ar îngreuna situaţia susţinerii de către el şi că s'ar putea spune că mă susţine în baza prieteniei.Mi-a atras atenţia pentru a nu vorbi cu nimeni despre sosirea lui sau despre faptul că s'a întâlnit cu mine,deoarece el arată Partidului că a sosit cu o zi mai târziu,aceasta bazat pe faptul că cei care vin în delegaţii nu trebue să ia contact cu nimeni,înainte de a se prezenta la Partid.-

După câte îmi amintesc,cam acestea au fost discuţiile cu SCHMIL SAMOILOV la prima întâlnire din parcul oraşului Cernăuţi.-

Intrebare:

Arată concret ce sarcini ai primit dela SAMOILOV?.

Răspuns:

Cu SAMOILOV am avut mai multe întâlniri,ori ocazionale ori prin SCHECTER.Cu această ocazie SAMOILOV mi-a spus ca eu să mă consult cu SCHECTER şi să îndeplinesc cele cerute de acesta,deasemenea m'a mai sfătuit că eu trebue să las impresia în muncile ce mi se vor încredinţa,că sunt bine intenţionat şi să arăt în orice împrejurare că susţin linia Partidului şi aceasta pentru a nu fi descoperit şi scos din muncă ci dimpotrivă să fiu ridicat în posturi cât mai importante. Deci trebue să ascult de SCHECTER şi să execut cele cerute de acesta cu multă pricepere pentru a nu fi descoperiţi.-

Intrebare:

Ce ştii despre SAMOILOV SCHMIL?

Răspuns:

Pe SAMOILOV SCHMIL l-am cunoscut în anul 1929,la Odesa sau Tiraspol,cu ocazia reîntoarcerii dela Komintern,unde fusesem împreună cu DORI GOLDSTEIN şi am aşteptat la Odesa la Tiraspol,circa două săptămâni pentru a putea trece Nistrul,deoarece apa era îngheţată în apropierea malurilor şi nu se putea trece nici cu barca şi nici pe ghiaţă. Cu această ocazie prin DORI GOLDSTEIN l-am cunoscut pe SAMOILOV,care pe atunci era în muncă de partid, iar DORI GOLDSTEIN mi-a povestit că acesta a fost în muncă de partid prin Moldova şi Basarabia,în urma căruia fapt a fost prins de organele de Siguranţă şi băgat la închisoare. Activitatea a avut-o cam după primul război mondial,prin anii 1922-1923.-

Acesta era talia mijlocie,părul castaniu,faţa ovală, nu-i cunosc origina,ştiu că cunoaşte limba română,rusă,idiş şi

ss.Vasile Luca

.//.

cred că şi limba germană,este căsătorit,iar soţia se ocupă cu ceva activitate de partid sau în organizaţiile de masă.- Are doi copii,soţia era cam mahalagioaică,de profesie mi se pare că era croitor. Era bine pregătit din punct de vedere politic şi ideologic. Era un om tăcut,fără a fi palavragiu şi îi plăcea să facă discuţii politice,discutând serios. Era un om inteligent şi se purta modest. Atât în muncă la Cernăuţi cât şi mai târziu era bine văzut,iar între anii 1941-1944 când era ca,colonel în Direcţia Generală Politică a Armatei Sovietice,era bun prieten cu ANA PAUKER cu care avea legături de muncă,deasemenea şi cu soţia mea. Acesta m'a susţinut pe mine atât în Cernăuţi cât şi în Direcţia Generală Politică,iar prin anul 1944 SCHECTER a fost băgat de el în armată,secţia 7-a,care se ocupa cu reeducarea prizonierilor şi cu agitaţia pentru demoralizarea duşmanului.-

Intrebare:

Cum şi ce informaţii transmiteai lui SAMOILOV?

Răspuns:

Cu SAMOILOV m'am întâlnit prima dată în parcul oraşului Cernăuţi,prin legătura făcută de SCHECTER şi unde s'a discutat cele ce am arătat mai sus. In afară de această întâlnire cu SAMOILOV,m'am mai întâlnit şi ocazional,precum şi prin SCHECTER. Cu această ocazie în afară de sfaturile ce mi le dădea de felul cum trebue să mă comport,ca să pot ajunge în posturi cheie de conducere şi să mă menţin fără a fi descoperit cine sunt în realitate,trasându-mi şi sarcina cu cine să ţin legătura şi felul cum trebue să mă comport faţă de această legătură,îl mai informam pe acesta despre oamenii sovietici ce sunt trimişi în muncă şi despre activitatea şi comportarea lor.-

- Despre activitatea ce se desfăşoară în muncile ce îmi sunt mie încredinţate,starea de spirit a maselor şi cum reacţionează masele.

- Despre activitatea şi felul de organizare al fabricilor şi a altor instituţii.-

- Despre felul cum se desfăşoară propaganda chiaburimi în mediul rural şi lupta ce se duce acolo împotriva Puterii Sovietice.-

- Arătam atât lui SAMOILOV cât şi lui SCHECTER toată activitatea ce se desfăşura în această regiune,pentru ca aceştia să poată transmite aceste informaţii la rândul lor,deasemenea şi pentru a lua diferite măsuri,acolo unde activitatea lor contrarevoluţionară o cerea,putând lua măsuri de a organiza acţiunile

ss.Vasile Luca

lor,precum şi cazurile unde ar fi necesar să trimită elemente ale lor,pentru a susţine acţiunile contrarevoluţionare ce le iniţiau şi desfăşurau.-

- Mai arăt că în anul 1944,înainte de a începe războiul, i-am predat lui SAMOILOV care se găsea în Cernăuţi şi intrase în cadrele armatei,o scrisoare dela SCHECTER pentru acesta,fără a-i cunoaşte conţinutul. Stiu că SAMOILOV se cunoştea şi cu SPIRU,cu care avea legături de serviciu şi de cunoştinţă.-

Intrebare:

Ce ştii despre SCHECTER?

Răspuns:

Pe SCHECTER l-am cunoscut la Cernăuţi,după eliberarea Bucovinei de Nord,în împrejurările arătate de mine mai sus şi am început să duc împreună cu acesta activitatea mea contrarevoluţionară şi de spionaj pe teritoriul Uniunii Sovietice.-

Despre acesta ştiu că era de origină burgheză,era inginer şi studiase în străinătate,că a fost în străinătate în mai multe ţări şi cunoştea limbile: română,maghiară,rusă,franceză şi germană. Era un om foarte şiret,linguşitor şi foarte dibaci pentru munca pe care o făcea,era necăsătorit şi tip de aventurier.Era de talie mijlocie,blond şi slăbuţ,faţa o are rotundă şi gura mare, figura îl înfăţişează ca pe un german. Se purta bine îmbrăcat,dar fără a scoate în evidenţă eleganţa,fiind pregătit din punct de vedere politic şi cu oarecare cunoştinţe despre mişcarea muncitorească. Era cunoscut şi de soţia mea,ELISABETA,din Cernăuţi şi probabil şi din străinătate,nu pot preciza. Despre felul cum am luat legătură cu SCHECTER,am arătat încă dela prima întrebare.-

Intrebare:

Cum şi unde te întâlneai cu SCHECTER,în ce fel l-ai sprijinit pe acesta în activitatea lui contrarevoluţionară şi ce informaţii dădeai acestuia în activitatea de spionaj ce acesta o desfăşura pe teritoriul Uniunii Sovietice?

Răspuns:

Cu SCHECTER mă întâlneam la mine acasă şi în biroul meu dela Sovietul local.-

- Pe SCHECTER l-am arătat ca pe un om cinstit,fiind considerat ca un activist ce a lucrat în mişcarea muncitorească din România şi în acest fel am îndeplinit şi una din sarcinile pe care le aveam,adăugându-l în colectivul elementelor ce erau folosite de către Partid ca oameni de încredere,primind misiuni pe linie organizatorică de agitaţie şi propagandă şi lămurirea populaţiei

ss.Vasile Luca

atunci când se cerea,acoperind în acest fel activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj a acestuia.-

- Susţineam elementele contrarevoluţionare ce erau pregătite şi propuse de SCHECTER,acestea,la intervenţia mea,erau susţinuţi de mine atunci când se cereau oameni în diferite munci de răspundere,pentru a fi trimişi pe teren în muncă de agitaţie sau pentru a fi puşi în diferite posturi la oraşe sau sate.-

- Faptele făcute de SCHECTER împreună cu elementele propuse şi susţinute de mine în diferite munci de răspundere,au fost enumărate de mine în procesul verbal de interogatoriu din 31 Ianuarie 1953.-

- In afară de sprijinul ce il dădeam lui SCHECTER prin introducerea în muncă şi susţinerea elementelor contrarevoluţionare pe care el le propunea,am mai dat acestuia şi informaţii ca:

- Hotărârile ce se luau la Sovietul local şi care avea legătură cu activitatea contrarevoluţionară a lui SCHECTER.

- Il informam în legătură cu unele măsuri şi acţiuni ale Partidului,atunci când şi eu eram chemat la aceste şedinţe pentru a primi sarcini.

- Il ţineam în curent cu situaţiile ce se iveau pentru a putea fi introduse elementele contrarevoluţionare propuse de el, acolo unde situaţia cerea aceasta,urmând ca eu să-i introduc şi să-i susţin.-

- Prin sprijinul dat de mine şi la cererea lui SCHECTER, precum şi prin informaţiile date,SCHECTER a putut să-şi ducă activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj,cu rezultate ce le-am arătat în procesul verbal de interogatoriu,anterior şi în felul acesta am contribuit şi eu din plin la activitatea desfăşurată de el.In acest fel am lucrat cu cei arătaţi mai sus din anul 1940,sfârşitul lunei Iulie şi până la începutul războiului în anul 1941 luna Iunie,când eu am fost trimis în armată de către Partid. Dela această dată nu l-am mai văzut pe SCHECTER iar cu mine în armată l-am mai luat şi pe WEISSMAN şi pe TARNOVITSKI VLADIMIR.-

Arăt că WEISSMAN AVRAM era bun prieten şi lucra până la această dată cu SCHECTER în Cernăuţi.-

WEISSMAN era de profesie avocat şi era un contrarevoluţionar.La acesta,dealtfel era foarte suspectă venirea sa acasă din voluntariatul în războiul civil din Spania,unde a participat.

ss.Vasile Luca

.//.

Intrebare:

Atunci întâlnirile d-tale cu SAMOILOV SCHMIL, pe teritoriul României, după 1944, nu au fost întâmplătoare?

Răspuns:

Da, sigur că nu au fost întâmplătoare, deoarece eu şi cu SAMOILOV am săvârşit faptele criminale pe teritoriul Uniunii Sovietice, arătate mai sus. Cu ocazia venirii lui SAMOILOV în ţară între anii 1944-1946, în acest timp m'am văzut cu SAMOILOV de 3-4 ori, invitându-l la mine acasă, deasemenea am mers cu acesta şi am luat masa la ANA PAUKER acasă, cu care dealtfel era bun prieten încă din Uniunea Sovietică. SAMOILOV venea în ţară sub motivul că îşi inspectează unităţile ce erau sub controlul Direcţiei Generale Politice, deasemenea avea sub control şi redacţia ziarului "Graiul Liber" iar în afară de România, SAMOILOV mai pleca pe aceeaş linie şi în Bulgaria şi Ungaria. Mai arăt că între anii 1948 şi 1951, eu am fost la Moscova de 2-3 ori cu diferite însărcinări de Stat, cu care ocazie l-am căutat pe SAMOILOV cu care am stat de vorbă. Deci întâlnirile cu SAMOILOV nu erau întâmplătoare, deoarece l-am cunoscut şi am ştiut cine este acesta şi am căutat mai departe să-l informez despre situaţia din ţară. Soţia ştia de venirea şi vizita acestuia la mine.-

Intrebare:

Legătura d-tale cu SCHECTER după 1944 în România, deasemenea nu a fost întâmplătoare?

Răspuns:

Deasemenea legăturile mele cu SCHECTER după anul 1944, nu au fost întâmplătoare, deoarece el a fost trimis în ţară cu scop bine determinat, de a mă căuta pe mine şi a-mi cere sprijinul pentru a-şi putea duce activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj, pe mai departe în ţara noastră. Deci prin anul 1947-48 pe când eram Ministru de Finanţe, am fost căutat la Minister de către SCHECTER, pe care l-am luat în maşină şi l-am invitat la mine acasă. In discuţiile avute, l-am întrebat pe SCHECTER de unde a venit şi când a venit, la care el mi-a răspuns că a fost trimis în ţară pentru ca să lucreze pe linia pe care a mai lucrat şi mai înainte. Mi-a cerut sprijinul de a-l ajuta pentru a pătrunde la un Minister şi într'o funcţie mai importantă. Eu i-am propus ca să lucreze într'o fabrică, dar el mi-a exprimat

ss. Vasile Luca

.//.

dorinţa de a lucra,nu în fabrică,ci într'un Minister,într'o funcţie mai importantă. I-am spus să meargă şi să se intereseze unde i-ar conveni iar apoi să mă anunţe,pentru ca eu să intervin.I-am întrebat dacă are momentan mijloace de întreţinere,la care mi-a răspuns că nu are şi atunci eu i-am dat 10-15.000 lei ca să aibe până-şi va aranja situaţia. Cu această ocazie am luat masa împreună la care a luat parte şi soţia mea ELISABETA cu care acesta se cunoştea încă dela Cernăuţi. După aceasta,la scurt timp,aşa după cum rămăsesem înţeleşi,SCHECTER a venit din nou la Minister cârându-mi să intervin pentru a putea pătrunde în serviciu. Eu am intervenit la Ministerul Industriei cred că prin MAURER sau ZEIGHEI,ca să fie repartizat ca inginer unde crede el de cuvinţă,arătând că acesta este un inginer bun care a lucrat în Ural într'o mare întreprindere metalurgică. Tot în anul 1948,la câteva luni după intervenţia făcută de mine,l-am întâlnit întâmplător pe SCHECTER care mi-a comunicat că a fost repartizat într'o întreprindere,nu reţin dacă în Capitală sau în provincie,iar după aceea a fost adus,după câte îmi aduc aminte,la Ministerul Industriei.Cu acesta m'am mai întâlnit prin anul 1952,cam prin luna Februarie la o şedinţă lărgită ce a avut loc la Consiliul de Miniştrii,unde Ministrul de Finanţe PETRESCU DUMITRU a expus un raport asupra "Blocării conturilor întreprinderilor" la care a participat şi SCHECTER.L-am văzut pe acesta,am stat de vorbă cu el şi l-am întrebat unde lucrează,la care mi-a răspuns după câte îmi aduc aminte că ar lucra la una din secţiile Consiliului de Miniştrii sau într'unul din comitetele ce funcţionează pe lângă Consiliul de Miniştrii.-

Intrebare:

Atunci vorbeşte concret despre legăturile criminale ce le-ai avut cu aceştia pe teritoriul ţării?

Răspuns:

Stiam despre SAMOILOV cine este şi cu ce s'a ocupat până în anul 1944 în Uniunea Sovietică,lucru ce l-am arătat mai sus, totuşi la întâlnirile mele cu acesta ce au avut loc între anii 1944 şi 1951,în discuţiile cu acesta nu am avut nici o rezervă şi am vorbit toată situaţia despre: situaţia politică,situaţia economică, deasemeni despre conducerea Partidului şi cum îşi îndeplineşte munca fiecare.In acest fel eu l-am pus pe SAMOILOV în situaţia de a cunoaşte toate problemele curente de Partid şi de Stat ale ţării.

ss.Vasile Luca

.//.

Deasemenea îl cunoscusem şi pe SCHECTER precum şi activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj ce desfăşurase pe teritoriul Uniunii Sovietice şi la care şi eu am participat,după cum am arătat şi pe care cu ocazia venirii în ţară l-am invitat să ia masa în locuinţa mea,i-am dat bani şi am intervenit pentru a intra într'un serviciu ca de acolo să-şi poată continua activitatea sa criminală.-

Acestea sunt faptele mele criminale ce le-am continuat şi pe teritoriul ţării româneşti,împreună cu SCHECTER şi SAMOILOV.-

Intrebare:

In interogatoriul din 29.I.1953,ai arătat că SCHECTER ar fi lucrat pentru serviciul de informaţii sovietic. Cum trebue înţeleasă această declaraţie a d-tale?

Răspuns:

Cele declarate de mine la interogatoriul din 29.I.1953, referitor la faptul că SCHECTER ar fi lucrat pentru serviciul de informaţii sovietic,nu sunt adevărate,ci a fost un neadevăr spus de mine pentru a deruta ancheta.-

Intrebare:

In procesul verbal de interogatoriu din 23 Ianuarie 1953, ai declarat activitatea d-tale de după 1944,pe care ai denumit-o că "dovedeşte un complot împotriva Statului". Enumără participanţii la acest complot?

Răspuns:

Am arătat anchetei activitatea mea contrarevoluţionară dusă din 1924 şi până în 1940,precum şi loviturile ce am dat în acest timp Partidului şi mişcării muncitoreşti din ţară,activitatea criminală dusă cu SCHECTER şi SAMOILOV pe teritoriul Uniunii Sovietice şi continuată după 1944 pe teritoriul ţării româneşti,deasemenea continuarea activităţii mele criminale dusă până în prezent, toate acestea urmând a lua forma unui complot bazat pe sprijinul ce l-am primit dela celelalte elemente contrarevoluţionare de care am fost ajutat în activitatea mea. Astfel în Ministerul de Finanţe am fost sprijinit de foştii miniştrii adjuncţi,IACOB ALEXANDRU,MODORAN VASILE şi VIJOLI AUREL,precum şi de consilierii CRAIU ION,NISTOR A,EIDLITZ ca director şi alte elemente contrarevoluţionare din aparatulce-l conduceam. Iar din alte ministere ce le aveam în subordine m'au sprijinit elemente contrarevoluţionare ca: CERNICICA,GOGU RADULESCU şi alţii. Cu ocazia demascării făcute pentru deviere,am fost sprijinit în justificările ce le făceam de

ss.Vasile Luca

./.

către TECHARI GEORGESCU, COSTACHE, ministru la Gospodării Comunale şi Industriei Locale şi VOITEC STEFAN, care venea la mine şi-mi documenta că nu este aşa cum s'a arătat în scrisoarea închisă şi în articolul redacţional, deasemenea am fost susţinut cu această ocazie şi de ANA PAUKER care şi ea este vinovată pentru faptele comise în problema ţărănească, ca: micşorarea numărului chiaburilor, majorarea preţurilor la produse agricole pentru contractări, atitudinea faţă de colectări şi faţă de gospodăriile colective.-

După demascare au avut loc discuţii între mine, TECHARI GEORGESCU şi ANA PAUKER, în care am fost susţinut de către aceştia. Această întrebare trebue desvoltată mai detailat şi mai amănunţit, pentru a arăta atât faptele mele cât şi faptele săvârşite de fiecare în parte.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.-

ss. Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Vl. Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.-

2 Februarie 195 3.-

Orașul Bucuresti.-

Interogatorul a început la ora 17. și 15 minute

„ s'a terminat la „ 7 și — „

Intrebare: Precizați în ce împrejurări ați luat legătura cu Iancolov ?

Raspuns

Trebue să precizez anchetei că prima dată am luat legătura cu Inginerul Schecter și nici decum cu Iancolov, așa cum am arătat în procesul verbal, din 31 Ianuarie 1953. Inginerul Schecter cu care m'am întâlnit, pe când veneam spre locuința mea, fiind ca această întâlnire să fie aranjată, acesta mi-a spus că are o scrisoare, pentru mine, dela Teohari Georgescu și care a venit pe adresa Sovietului Comanți, pe numele meu. Nu-mi amintesc precis dacă mi-a dat scrisoarea în stradă, însă știu sigur că l-am invitat pe Schecter, în locuința mea și dupăcând plicul, am văzut că scrisoarea este într-adevăr dela Teohari Georgescu și că vine dela Kiev. Teohari Georgescu în scrisoare, arăta că sunt ținuți la Kiev, adică el împreună cu Foriș, Stefan și Weissman și că acolo așteaptă să fie chemați la Moscova, rugându-mă să mă

Semnătura

Mod. 185

Urmare : interesez de verificare și să urgenteze chemarea lor la Moscova, la Komintern. Cu această ocazie Ingineru Schecter, mi-a explicat că el a venit în Cernăuți, după eliberare pentru că se găsea la Cernăuți încă înainte de eliberare, nu pot preciza și că a avut contact cu mișcarea muncitorească și că până la urmă a trecut la serviciul secret de informații și că acum trebuia să ia legătura cu mine, după cum a fost înțelegerea între mine și organul acestui serviciu, pe când mă aflam la închisoarea Cernăuți. Eu i-am spus Ingineruluí Schecter, că am avut legătură mai întâi cu Ingineru, i-ar după aceia i-am explicat cum am luat legătura și înțelegerea ce am avut-o, în închisoarea Cernăuți, cu organul respectiv care mi-a cerut continuarea activității mele și pe teritoriul Uniunii Sovietice. Cu ocazia acestei întâlniri și în urma discuțiilor arătate mai sus, mă-am reamonsat. I-am mai arătat acestuia că eu dela Cernăuți, am misiunea de a-l sprijini în activitatea lui.

Schecter a spus că el își dă dosfășura activitatea lui, iăi eu trebue să-l ajut pentru reușită și că va veni o persoană care va sta de vorbă cu mine și că acela va fi cel care mă va sesiza că patrund în aparatul de stat în postul cheie, ca apoi să-l pot sprijini pe el. La puțin timp după întâlnirea mea cu Schecter, a venit din partea Kominternului, Gulaev care mi-a înfățișat pe Teohari Georgescu, Tănase Ștefan și Weissman, arătând față de Gulaev ca și mi-l trimită înapoi pe Weissman, întrucât este din Cernăuți și poate lucra aici. Am aflat delegatului Kominternului că Teohari și Tănase împreună cu partea din C.C. P.C.R. în Weissman la trecut frontiera înainte de eliberarea Bucovinei de vreo de câte lunatele sovietice. După discuția ce am avut-o cu Ingineru i.

Semnătura

Urmare: Schecter, la un scurt interval, m'am întâlnit cu Schmil Samoilov, prin intermediul lui Schecter, care mi-a comunicat data și locul întâlnirii precum și recunoașterea, cu toate amănuntele necesare pe care nu mi le mai amintesc și astfel în parcul orașului Cernăuți, m'am întâlnit cu Samoilov. ——————

Întrebare

Ce discuții ai avut cu Samoilov Schmil, cu această ocazie ? ——————

Răspuns

La această întâlnire a mea cu Schmil Samoilov, mai întâi am discutat despre felul cum ne-am cunoscut în 1929, la Odessa, când eram împreună cu Jary Goldstein, care cunoștea activitatea lui Samoilov din Moldova și Basarabia, unde munceau împreună. Nu am discutat cu acesta nimic despre legăturile mele cu Siguranța, nu despre înțelegerea ce am avut la închisoarea Cernăuți deoarece acesta le cunoștea, astfel că a început să-mi vorbească că trebue să țin legătura și să mă sfătuesc în orice acțiune, cu ingineru Schecter, iar cu el mă voiu întâlni, fixându-mi-se locul prin Schecter și numai în cazuri mult mai importante. Mi-a arătat că el este trimis de către Partid cu munca în Cernăuți, fără ca eu să cunosc calitatea ce o avea la Partid, cred că venise în delegație, ca instructor, în această regiune. Deasemenea, mi-a spus că el mă va susține în fața Partidului pentru a ajunge în posturi de răspundere, iar eu de acolo să susțin acțiunile lui Schecter.

Mi-a mai spus că el nu va avea legătură directă cu mine, deoarece s'ar putea observa aceasta și s'ar îngreuna situația susținerii de către el și că o'ar putea

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: Spune că-mă sustine în baza prieteniei. Mi-a atras atenția pentru a nu vorbi cu nimeni despre sosirea lui sau despre faptul că-și va întâlnit cu mine, deoarece el arată Partidului că a sosit cu o zi mai târziu, acesta bazat pe faptul că cei care vin în delegații nu trebuie să-și contact cu nimeni înainte de a se prezenta la Partid.

După câte îmi amintesc, cam acestea au fost discuțiile cu Schmil Samoilov, la prima întâlnire, din partea organului Cernăuți.

Întrebare

Arată-concret ce sarcini ai primit dela Samoilov?

Răspuns

Cu Samoilov am avut mai multe întâlniri, ori ocazionale ori prin Schecter. Cu această ocazie Samoilov mi-a spus ca eu să mă conving cu Schecter și să îndeplinesc cele cerute de acesta, deasemenea m-a mai sfătuit că eu trebue să las impresia, în munca ce mi se vor încredința, că sunt bine intenționat și să arăt în orice împrejurare că susțin linia Partidului și aceasta pentru a nu fi descoperit și scos din muncă și dimpotrivă să fiu ridicat în posturi cât mai importante. Deci trebue să ascult de Schecter și să execut cele cerute de acesta cu multă prisosere pentru a nu fi descoperiți.

Întrebare

Ce știi despre Samoilov Schmil?

Răspuns

Pe Samoilov Schmil, l-am cunoscut în anul 1920, la Odessa sau Tiraspol, cu ocazia întoarcerii dela Komintern unde fusesem împreună cu Iosif Goldstein și am așteptat la Odessa și Tiraspol, circa două săptămâni pentru a putea trece Nistrul, deoarece apa era înghețată în aproxi-

Semnătura

3

Urmare: rea maliniloz și nu se putea trece nici cu barca și nici pe gheață. Cu această ocazie, prin Dory Goldstein, l-am cunoscut pe Samoilov, care pe atunci era ilegalist de Partid, iar Dory Goldstein mi-a povestit că acesta a fost ilegalist de Partid prin Moldova și Basarabia, în urma căruia fapt a fost prins de organele de siguranță și băgat la închisoare. Activitatea a avut-o cam după primul război mondial, prin anii 1922-1923.

Acesta are talia mijlocie, părul castaniu, fața ovală, nu-i cunosc originea, știu că cunoaște limba română, rusă, idiș și cred că și limba germană, este căsătorit, iar soția se ocupă cu cuva activitate de Partid nu în organizațiile de masă. Are doi copii, soția era cam mahalagioaică, de profesie, mi se pare că era croitar. Era bine pregătit din punct de vedere politic și ideologic. Era un om tăcut, fără a fi pălavragiu și îi plăcea să facă discuții politice, discutând serios. Era un om inteligent și se purta modest. Atât în ilegalitate la Cernăuți, cât și mai târziu era bine văzut, iar între anii 1941-1944 când era, ca colonel în Direcția Generală Politică a Armatei Sovietice, era bun prieten cu Ana Pauker cu care avea și legături de ilegalitate, deasemenea și cu soția mea. Acesta m-a susținut pe mine atât în Cernăuți cât și în Direcția Generală Politică, iar prin anul 1944, Schecter a fost băgat de el în armată, secția 7-a, care se ocupa cu reducerea prizonierilor și cu agitația pentru demoralizarea dușmanului.

Întrebare

Cum și ce informații transmiteai lui Samoilov?

Răspuns

Cu Samoilov ca'am întâlnit prima dată în parcul orașului Cernăuți prin legătura făcută de Schecter și unde s'a dis-

Semnătura,

Urmare: cutat cele ce-am arătat mai sus. În afară de această întâlnire, cu Samoilov m'am mai întâlnit și o dată, precum și prin Schecter. Cu această ocazie în afară de sfaturile ce mi le dădea de felul cum trebue să mă comport, ca să pot ajunge în posturi cheie de conducere și să mă mențin până a fi descoperit cine sunt în realitate, trasându-mi și sarcina cu cine să țin legătura și felul cum trebue să mă comport față de această legătură, îl mai informam pe acesta despre oamenii sovietici ce sunt trimiși în muncă și despre activitatea și comportarea lor.

— Despre activitatea ce se desfășoară în mijloacele și împrejurările de muncă, starea de spirit a maselor și cum reacționează masele.

— Despre activitatea și felul de organizare al sfaturilor și a altor instituții.

— Despre felul cum se desfășoară propaganda chiaburimii în mediul rural și lupta ce se duce acolo împotriva puterii sovietice.

— Arătam atât lui Samoilov cât și lui Schecter toată activitatea ce se desfășura în acest regiune, pentru ca aceștia să poată transmite aceste informații la rândul lor, deasemenea și pentru a lua diferite măsuri, acolo unde activitatea lor contrarevoluționară o cerea, putând lua măsuri de a organiza acțiunile lor, precum și cazurile unde ar fi necesar să trimită elemente ale lor, pentru a susține acțiunile contrarevoluționare ce le inițiau și desfășurau.

— Mai arăt că în anul 1941, înainte de a începe războiul, i-am predat lui Samoilov, care se găsea în Germania și intrase în cadrele armatei, ~~un bilet~~ o scrisoare /.

Cuvintele „un bilet" au fost șterse și nu se vor citi. —

Semnătura

Urmare: dela Schecter, pentru acesta, fiind a.i. cunoscut continutul, știu că împreună cu soția sa cunoștea și cu Spiru, cu care aveau legături de serviciu și de cunoștință. ———

Întrebare

Ce știi despre Schecter ? ———

Răspuns

Pe Schecter l-am cunoscut la Germani, după eliberarea Bucovinei de Nord, în împrejurările arătate de mine mai sus și am început să duc împreună cu acesta activitatea mea contrarevoluționară și de spionaj pe teritoriul Uniunii Sovietice.

Despre acesta știu că era de origină burgheză, era inginer și studiase în străinătate, că a fost în străinătate în mai multe țări și cunoștea limbile: română, maghiară, rusă, franceză și germană. Era un om foarte viclean, lingușitor și foarte libidinos pentru femeile pe care le făcea, era necăsătorit și tip de aventurier. Era de talie mijlocie, blond și slăbuț, fața o are rotundă și gura mare, figura îl înfățișează ca pe un german. Se purta bine îmbrăcat, dar știa să scoată în evidență eleganța, fiind pregătit din punct de vedere politic și cu oarecare cunoștințe despre mișcarea muncitorească. Era cunoscut și de soția mea, Elisabeta, din Germani și probabil și din străinătate, nu pot preciza. Despre felul cum am luat legătura cu Schecter, am arătat încă dela prima întrebare. ———

Întrebare

Cum și unde te întâlneai cu Schecter, în ce fel l-ai sprijinit pe acesta în activitatea lui contra-revoluționară și ce informații dădeai acestuia în activitatea de spionaj ce acesta o desfășura pe teritoriul Uniunii Sovietice ? —

Răspuns

Cu Schecter mă întâlneam la mine acasă și în timpul

Semnătura,

Urmare: ...mea de la Sovietul local.

— De Schecter l-am arătat ca pe un om cinstit, fiind considerat ca un activist ce a lucrat în mişcarea muncitorească din România şi în acest fel am îndeplinit şi una din sarcinile pe care le aveam de îndeplinit în colectivul elementelor ce erau folosite de către Partid ca oameni de încredere, primind misiuni pe linie organizatorică, de agitaţie şi propagandă şi lămurirea populaţiei atunci când se cerea, acoperind în acest fel activitatea contra-revoluţionară şi de spionaj a acesteia.

— Susţineam elementele contra-revoluţionare ce erau propuse de Schecter, acestea, la intervenţia mea, erau susţinute de mine atunci când se cereau oameni în diferite munci de răspundere, pentru a fi trimişi pe teren în muncă de agitaţie sau pentru a fi puşi în diferite posturi la case sau sate.

— Faptele făcute de Schecter împreună cu elementele propuse şi susţinute de mine în diferite munci de răspundere, au fost enumerate de mine în procesul verbal de interogatoriul din 3 Ianuarie 1953.

— În afară de sprijinul ce i-l dădeam lui Schecter prin introducerea în muncă şi susţinerea elementelor contrarevoluţionare pe care el le propunea, am mai dat acestuia şi informaţii ca:

— Hotărârile ce se luau la Sovietul local şi care aveau legătură cu activitatea contrarevoluţionară a lui Schecter.

— Îl informam de unele măsuri şi acţiuni ale Partidului, atunci când şi eu eram chemat la aceste şedinţe pentru a primi sarcini.

— Îl ţineam în curent cu situaţia ce se ivea pentru

Semnătura,

Urmare: a putut fi introdus elementele contrarevoluționare propuse de el, acolo unde situația cerea aceasta, urmând ca eu să-i introduc și să-i susțin.

— Prin sprijinul dat de mine și la cererea lui Schecter, precum și prin informațiile date, Schecter a putut să-și ducă activitatea contra-revoluționară și de spionaj, cu rezultatele ce le-am arătat în procesul verbal de interogatoriu, anterior și în felul acesta am contribuit și eu din plin la activitatea desfășurată de el. În acest fel am lucrat cu cei arătați mai sus, din anul 1940, sfârșitul lunei Iulie și până la începutul războiului, în anul 1941 luna Iunie, când eu am fost trimis în armată de către Partid. Dela această dată nu l-am mai văzut pe Schecter, iar eu mine, în armată, l-am mai luat și pe Weisman și pe Tarnavitki Vladimir.

Atât cu Weisman Avram, cât și cu Schecter în Germania.

Weisman era de profesie avocat și era un contrarevoluționar. La acesta desăvârșit era foarte suspectă venirea sa acasă din voluntariatul în războiul civil din Spania, unde a participat.

Întrebare

Atunci întâlnirile dvs cu Samoilov Ichmil, pe teritoriul României după 1944, nu au fost întâmplătoare?

Răspuns

Da, declar că nu au fost întâmplătoare, deoarece eu și cu Samoilov am săvârșit faptele criminale, pe teritoriul Uniunii Sovietice, arătate mai sus. În ocazia venirii lui Samoilov în țară între anii 1944-1946, în acest timp nu l-am văzut cu Samoilov de 3-4 ori, invitându-l la mine

Semnătura,

Urmare: acasă. Deseemenea am mers cu acesta și am luat masa, la Ana Pauker, acasă cu care deasemenea era bun prieten încă din Uniunea Sovietică. Samoilov venea în țara noastră motivul că își inspecteze unitățile ce erau sub controlul Direcției Generale Politice, deasemenea avea sub control și redacția ziarului „Graiul Liber", iar în afară de România, Samoilov mai pleca pe acești linie și în Bulgaria și Ungaria. Mai arăt că între anii 1948 și 1951 eu am fost la Moscova de 2-3 ori cu diferite însărcinări de Stat, cu care ocazie l-am căutat și pe Samoilov, cu care am stat de vorbă. Deci întâlnirile cu Samoilov nu erau întâmplătoare, deoarece l-am cunoscut și am știut cine este acesta și am căutat mai departe să-l informez despre situația din țară, știu de venirea și vizita acestuia la mine.-

Întrebare

Deasemenea legăturile Statului cu Schecter după 1944, în România, deasemenea nu a fost întâmplătoare?

Răspuns

Deasemenea legăturile mele cu Schecter, după anul 1944, nu au fost întâmplătoare, deoarece el a fost trimis în țară cu scop bine determinat, de a mă căuta pe mine și a-mi cere sprijinul pentru a-și putea duce activitatea contrarevoluționară și de spionaj, pe mai departe în fața noastră. Deci prin anul 1947-1948 pe când eram ministru de Finanțe, am fost căutat la Ministerul de către Schecter, pe care l-am luat în mașină și l-am invitat la mine acasă. În discuțiile avute, l-am întrebat pe Schecter de unde a venit și când a venit, la care el mi-a răspuns că a fost trimis în țară pentru ca să lucreze pe linia pe care a mai lucrat și mai înainte. Mi-a cerut sprijinul

la rândul rectificat, se va
ști „Deci legătura Stat..."

Semnătura,

6

Urmare: de a-l găsite pentru a pătrunde la un Ministru și într'o funcție mai importantă. Eu i-am propus ca să lucreze într'o fabrică, dar el mi-a spus mai dorință de a lucra nu în fabrică, ci într'un Ministru într'o funcție mai importantă. I-am spus să meargă și să se intereseze unde i-ar conveni, iar apoi să mă anunțe, pentru ca eu să intervin. L'am întrebat dacă are momentan mijloace de întreținere, la care mi-a răspuns că nu are și atunci eu i-am dat 10.- 15.000 lei ca să aibă până-și va aranja situația. În această ocazie am luat masa împreună, la care a luat parte și soția mea Elisabeta, cu care acesta se cunoștea încă dela Cernăuți. După aceasta, la scurt timp, așa după cum rămăsesem înțeleși, Schecter a venit din nou la Ministru cerându-mi să intervin pentru a putea pătrunde în serviciu. Eu am intervenit la Ministerul Industriei cred că prin Maurer sau Leigher, ca să fie repartizat ca inginer unde crede el de cuviință, arătând că acesta este un inginer bun care a lucrat în Ural într'o mare întreprindere metalurgică. Tot în anul 1948, la câteva luni după intervenția făcută de mine, l-am întâlnit întâmplător pe Schecter care mi-a comunicat că a fost repartizat într'o întreprindere, nu reții dacă în Capitală sau în provincie, iar după aceea a fost adus, după câți îmi aduce aminte, la Ministerul Industriei. Cu acesta m-am mai întâlnit prin anul 1952, cam prin luna Februarie la o ședință lărgită ce a avut loc la Consiliul de Miniștri, unde Ministrul de Finanțe Petrescu Dumitru a expus un raport asupra „Blocării conturilor întreprinderilor," la care a participat și Schecter. L'am văzut pe acesta, am stat de vorbă cu el și l-am întrebat unde lucrează,

Semnătura,

Urmare: La care mi-a răspuns, după cât-mi aduc aminte, că ar lucra la una din secțiile Consiliului de Miniștri sau într-unul din Comitetele ce funcționează pe lângă Consiliul de Miniștri. ———

Întrebare

Atunci vorbește concret despre legăturile criminale ce le-ai avut cu aceștia pe teritoriul țării? ———

Răspuns

Știam despre Samoilov cine este și cu ce s'a ocupat până în anul 1944 în Uniunea Sovietică, lucru ce l-am arătat mai sus, totuși la întâlnirile mele cu acesta ce a avut loc între anii 1944 și 1951, în discuțiile cu acesta nu am avut nici o reținere și am vorbit foarte sincer despre situația politică, situația economică, deasemeni despre conducerea Partidului și cum în îndeplinirea lucrului fiecare. În acest fel eu l-am pus pe Samoilov în situația de a cunoaște toate problemele curente de Partid și de Stat ale țării.

Deasemenea îl cunoșteam și pe Schecter precum și activitatea contra-revoluționară și de spionaj a delegațiunei pe teritoriul Uniunii Sovietice și la care și eu am participat după cum am arătat și pe care cu ocazia venirii în țară l-am invitat să ia masa în locuința mea, căruia i-am dat bani și am intervenit pentru a intra într-un serviciu ca de acolo să-și poată continua activitatea sa criminală.

Pentru mine faptele mele criminale ce le-am continuat și pe teritoriul țării românești, împreună cu Schecter și Samoilov. ———

Întrebare

În interogatoriul din 29.I.1953 ai arătat că Schecter ar fi lucrat pentru serviciul de informații sovietic. Cum

la rândul său făcut rectificare și se va citi „i-am dat bani".-

Semnătura

Urmare: Cum înțelegeți această declarație a lui ?

Răspuns

Cele declarate de mine la interogatoriul din 29 ian. 1953, referitor la faptul că Schuster ar fi lucrat pentru serviciul de informații sovietic, nu sunt adevărate, și a fost un neadevăr spus de mine pentru a deruta ancheta.

Întrebare

În procesul verbal de interogatoriu din 28 ianuarie 1953 ai declarat că activitatea ta de după 1944, pe care ai denumit-o ca ai dovedește un complot împotriva statului, enumerați participanții la acest complot ?

Răspuns

În anii de anchetă activitatea mea contra-revoluționară după 1924 și până în 1940, precum și legăturile ce am dus în acest timp cu partidul și mișcării comuniști din țară, activitatea criminală dusă cu Lechli și Samoilov pe teritoriul Uniunii Sovietice și continuată după 1944 pe teritoriul țării noastre, deasemenea continuarea activității mele criminale dusă până în prezent, toate acestea urmând a fi formă unui complot legat pe sprijinul ce l-am primit de la cunoscuți elemente contrarevoluționare de care am fost ajutat în activitatea mea. Astfel în Ministerul de Finanțe am fost sprijinit de foștii miniștri adjuncți Jacob Alexandru, Modoran Vasile și Vijoli Aurel, precum și de consilierii Crain Ion, Nistor V., Eidlitz ca director și alte elemente contra-revoluționare din aparatul ce-l conduceam. La din alte ministere ce le aveam în subordine m'au sprijinit elemente contrarevoluționare ca: Cernicica, Gogu Rădu-

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: escu și alții. Cu ocazia demascării făcută pentru
diviere, am fost sprijinit în justificările ce le făceam de
către Teohari Georgescu, Costache, ministru la Gospodăria
Comunală și industrii locale și Voitec Ștefan care venea la mine
și-mi documenta că nu este așa cum s-a arătat în sesizarea
încheiată și în articolul redactional, deasemenea am fost susți-
nut cu această ocazie și de Ana Pauker care și ea este vino-
vată pentru faptele comise în problema țărănească ca:
micșorarea numărului chiaburilor, majorarea prețurilor
la produse agricole pentru contractări, atitudinea
față de colectări și față de gospodăriile colective.

După demascare am avut trei discuții între mine
Teohari Georgescu și Ana Pauker, în care am fost susținut
de către aceștia. Această întrebare trebue dezvoltată
mai detaliat și mai amănunțit, pentru a arăta atât faptele
mele cât și faptele săvârșite de fiecare în parte. ———

După ce am citit prezentul proces-verbal de inte-
rogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespun-
de în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez,
liber și nesilit de nimeni. ———

Anchetator,
Maior [illegible]
(I. VASILESCU)

Semnătura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuș, că sătorit, cu ultimul domiciliu în Bucuresti, str. Rămni ceanu Nr. 22.

4 Februarie 1953
Orașul Bucuresti
Interogatoriul a început la ora 8 și 35 min.
" s'a terminat la " 15 și - "

Intrebare
La interogatoriul de eri ai declarat că activitatea Dtră comună cu o serie de persoane, va fi arătată mai detailat, Arată aceste persoane ?

Răspuns
Voiu enumăra mai jos persoanele cu care eu am dus activitatea mea criminală după 1944:

1.-TEOHARI GEORGESCU, fost secretar al C.C.P.M.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștrii și Ministru al Ministerului de Interne.

2.-ANA PAUKER, fost secretar al C.C. P.M.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștrii și Ministru al Ministerului de Externe.

3.-IACOB ALEXANDRU, fost ministru adjunct la Ministerul de Finanțe.

4.-MODORAN VASILE, fost ministru adjunct la Ministerul de Finanțe.

5.-VIJOLI AUREL, fost Președintele Băncii de Stat și ministru adjunct la Ministerul de Finanțe.

6.-CRAIU ION, fost Consilier la Ministerul de Finanțe.

7.-NISTOR ALEXANDRU, fost Consilier la Ministerul de Finanțe.

8.-EIDITZ ZOLTAN, fost director în Ministerul de Finanțe.

.//.

9.-WEIS ION, fost director al Băncii de Investiţii.
10.-MIHNEA, fost vicepreşedinte al B.R.P.R.
11.-LIVEZEANU, fost director al Băncii de Investcoop şi membru în Biroul Consiliului de Miniştrii.
12.-VOITEC STEFAN, fost Preşedinte al Centrocoop.
13.-ALEXE, fost Preşedinte al Centrocoop.
14.-CERNICICA DTHU, fost vicepreşedinte al Centrocoop.
15.-SZABO, fost director al Centrocoop.
16.-NAGHI VICTOR, fost director al Centrocoop.
17.-COSTACHE ION, fost Ministru al Gospodăriilor Locale şi fost la secţia Plan-Finanţe C.C.
18.-GOGU RADULESCU, fost ministru adjunct la Ministerul Comerţului Exterior.
19.-AVERBUCH, publicist, în prezent în Israel.
20.-ARONOVICI, preşedinte al unui Chibuţ în Israel.
21.-LAZAROVICI, fost director al Centrocoop.
22.-ZELLER LUDOVIC, fost Lt.Col. de Securitate.
23.-VARGA GAVRIL, fost Maior de Securitate.
24.-RADULESCU GHEORGHE, fost Consilier la B.R.P.R.
25.-MORFEI V., fost Consilier la B.R.P.R.
26.-BARBU (KATZ) fost Director în Ministerul de Finanţe.
27.-MAEVSCHI, fost Consilier la Ministerul de Finanţe şi director al Comitetului de Preţuri.
28.-SCHECTER, în anul 1952 lucra într'o secţie sau Comitet de pe lângă Consiliul de Miniştrii.
29.-ELISABETA LUCA, fost membră în Comitetul Cinematografiei.
30.-SAMOILOV SAMUEL, colonel în Direcţia Generală Politică a Armatei Sovietice, se află în U.R.S.S.
31.-SEEL, fost ambasador al R.P.Maghiară în R.P.R.
32.-GANOVSCHI, fost ambasador al R.P.Bulgară în R.P.R.
33.-HULDUBAN VICTOR, fost vicepreşedinte al Centrocoop.

.//.

34.-DINU CONSTANTIN, fost director la Ministerul de Finanţe.

35.-STUPINEANU, fost în Serviciul Secret al Statului după 23 August 1944, arestat în 1948-49 ca spion.

36.-Directorul de Cadre din Ministerul de Finanţe.

37.-KURKO GYARFAS, fost Preşedintele Uniunii Populare Maghiare.

38.-REICH LASLO, fost Secretar al P.C.Maghiar şi Ministru de Externe al R.P.Maghiară.

Intrebare

Acum arată concret despre activitatea criminală a fiecăruia dintre persoanele enumărate mai sus ?

Răspuns

1.-TEOHARI GEORGESCU, fost secretar al C.C.P.M.R., Vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri şi Ministru al Ministerului de Interne. Impreună cu acesta am dus activitate contrarevoluţionară, comiţând împreună crima de trădare împotriva mişcării muncitoreşti şi contra Partidului, ca agenţi ai Siguranţei, încă din anul 1939-1940. Impreună am continuat această trădare şi în timpul războiului, între anii 1940-1944, fapte ce au fost arătate în procesele verbale anterioare. După reîntoarcerea mea în ţară, în 1944 m'am întâlnit cu TEOHARI GEORGESCU, prin luna Octombrie 1944, în cabinetul meu, dela Comitetul Central din Aleea Alexandru. Aici am discutat despre activitatea noastră criminală din trecut, totodată ne-am înţeles să ascundem faptele noastre din trecut şi de a lua toate măsurile pentru a nu fi demascaţi. Această propunere a fost făcută de mine, la care TEOHARI GEORGESCU a fost de acord, ascunzând astfel şi pe mai departe crimele noastre faţă de Partid şi poporul muncitor. Stiind că FORIS este arestat am convenit cu TEOHARI GEORGESCU, de a arăta Partidului că şi căderea tipografiei este tot o crimă a lui FORIS, deasemenea m'am înţeles cu acesta ca şi celelalte fapte ale noastre să le aruncăm asupra lui FORIS. Cu această ocazie ne-am înţeles să ne sprijinim reciproc în Comitetul Central pentru ocuparea posturilor cheie şi amândoi la rândul nostru să susţinem pe ANA PAUKER pentru a ajunge în fruntea Partidului, ca apoi ea să poată să ne susţină pe noi.

după 23 aug. 1944

.//.

Deci în felul acesta să nesusţinem reciproc unul pe altul şi a căpăta influenţă în Comitetul Central, astfel să putem avea un cuvânt hotărâtor în sânul Comitetului Central în ducerea acţiunilor noastre. Deci în felul acesta am creiat un fracţionism în sânul Comitetului Central compus din mine, TEOHARI GEORGESCU şi ANA PAUKER, cu scopul de a stăpâni situaţia şi a putea acoperi trecutul nostru trădător. Astfel, încă dela reîntoarcerea mea în ţară în 1944, a existat un angajament fracţionist, între mine şi TEOHARI GEORGESCU, în scopul continuării activităţii noastre criminale în sânul Partidului, la care s'a asociat şi ANA PAUKER. Aceasta prin faptul că înainte de a se lua unele hotărâri în şedinţele de Partid, eu discutam separat cu TEOHARI GEORGESCU, deasemenea separat cu ANA PAUKER, în sensul susţinerii reciproce în şedinţe şi în felul acesta ea susţinea angajamentul nostru fracţionist. Prin anul 1944 toamna, am început să punem în practică angajamentul nostru fracţionist şi astfel am discutat cu ANA PAUKER despre trimiterea la Ministerul de Interne a lui TEOHARI GEORGESCU, la care ea mi-a spus că va susţine pe acesta. Această propunere a noastră am discutat-o apoi cu TEOHARI GEORGESCU, care deasemenea a fost de acord şi apoi eu împreună cu ANA PAUKER l-am susţinut pe TEOHARI GEORGESCU în faţa forurilor în drept, care pe baza susţinerii noastre l-a trimis pe TEOHARI GEORGESCU la Ministerul de Interne. Atât eu cât şi TEOHARI GEORGESCU eram interesaţi şi am discutat trecerea lui la Ministerul de Interne, pentruca astfel el să poată şterge urmele trecutului nostru ca agenţi provocatori ai Siguranţei, în mişcarea muncitorească. Prin intrarea lui TEOHARI GEORGESCU la Interne, acesta sprijinit de noi a început săşi facă o platformă de viitor şi să capete influenţă în Partid, astfel că atât mie, cât şi ANEI PAUKER ne-a fost uşor să-l susţinem în funcţia de secretar al C.C. al P.C.R., reuşind astfel să ne creiem o poziţie puternică în conducerea Partidului şi în Partid.

Important

F. important

F. important

La începutul anului 1945, propunându-se lichidarea lui FORIS care era cunoscut ca provocator, eu şi cu TEOHARI GEORGESCU am fost de acord cu această lichidare pentrucă prin aceasta puteam mai uşor de a arunca în spatele acestuia şi faptele noastre.

.//.

In anul 1945 am fost susţinut de TEOHARI GEORGESCU şi ANA PAUKER, în conducerea Frontului Naţional Democrat ca secretar general al Consiliului Central F.N.D., precum şi în activitatea mea ce am dus-o aici până în anul 1947.

Prin activitatea dusă de mine la F.N.D. am căutat şi m'am izolat de Partid, luând măsuri peste capul acestuia punând în umbră activitatea şi forţa Partidului şi căutând a scoate în evidenţă şi a transforma F.N.D. într'o forţă centrală, condusă de mine, astfel căutând a-mi creia popularitate în masse.

Această acţiune a fost demascată până la urmă de către conducătorul Partidului, iar ANA PAUKER şi TEOHARI GEORGESCU n'au mai avut îndrăzneală a mă mai susţine, eu de unde la început am negat adevăratul scop al faptelor mele am fost nevoit până la urmă să recunosc acuzaţia adusă

La sfărşitul anului 1948 sau începutul anului 1949, pe când eram la sediul Comitetului Central, am discutat cu TEOHARI GEORGESCU următoarele cazuri: In discuţii venind vorba de arestarea unor organe de Siguranţă, i-am atras atenţia lui TEOHARI că este bine să stea de vorbă cu aceştia şi în special cu TURCU şi să vadă ce spun ei despre legăturile noastre cu Siguranţa, la care TEOHARI a răspuns că o să aibe grije, iar eu de atunci nu m'am mai interesat ce a făcut. Prin anul 1949, VARGA GAVRILA venind la mine acasă mi-a spus, că a fost pus în curent de un bun prieten al lui din Oraşul Stalin, că fostul agent de Siguranţă MUNTEANU a început să vorbească despre trecutul meu faţă de acesta. VARGA GAVRILA mi-a arătat că MUNTEANU este folosit ca informator de către organele de Securitate şi umblă liber, deci prin aceasta o să aibe posibilitatea să ne demaşte. In această perioadă fiind şi verificările de Partid, VARGA GAVRILA m'a întrebat că ce să facă cu această ocazie, eu l-am sfătuit pe acesta să nu discute nimic despre legăturile noastre avute cu Siguranţa.

La scurt timp după ce VARGA GAVRILA mi-a adus la cunoştinţă cazul despre fostul agent MUNTEANU, i-am vorbit lui TEOHARI GEORGESCU la sediul Comitetului Central că fostul agent MUNTEANU umblă încă liber şi că acesta vorbeşte cam multe, bârfindu-ne şi deci este necesară arestarea lui. TEOHARI GEORGESCU şi-a notat numele acestuia, iar

la scurt timp după aceasta, la întrebarea mea, mi-a comunicat că MUNTEANU a fost lust.

Cam prin anul 1950, pe când eram la Președinția Consiliului de Miniștri, cred că în biroul conducătorului Partidului, de față fiind și TEOHARI GEORGESCU, care printre alte discuții, a arătat că fostul comisar șef de Siguranță TAFLARU a fost anchetat în cazul FORIS. TEOHARI GEORGESCU a arătat că arestarea mea în 1940 la graniță se datorește provocării lui FORIS căruia atât lui, cât și Siguranței nu-i convenea ca eu să mă întorc dela Komintern cu mandat de conducător al Partidului. El a făcut aceasta, bineînțeles, în urma înțelegerii ce am avut-o de a acoperi trecutul nostru de agenți provocatori, deasemenea și pentru a arunca și această vină în spatele lui FORIS, așa cum de altfel ne înțelesesem, nescăpând această ocazie și mai ales în fața conducătorului Partidului. Eu am căutat și am complectat, că de aceea Siguranța nu m'a băgat în procesul cu căderea tipografiei, pentrucă a căutat prin aceasta să-l acopere pe FORIS, lucru ireal de altfel, deoarece eu și cu TEOHARI am sprijinit Siguranța în căderea tipografiei C.C.

Intrebare

Dacă ai arătat toate acțiunile criminale comise de Dta împreună cu TEOHARI GEORGESCU ?

Răspuns

Mai am de lămurit câteva probleme în ceeace privește faptele mele criminale făcute împreună cu TEOHARI GEORGESCU, deasemenea și faptele comise de acesta și cunoscute de mine, urmând ca la interogatoriul următor să termin cu acesta, fără a ascunde adevărul anchetei.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțiu și semnez, liber și nesilit de nimeni.

ss. V. Luca

MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu I.

Proces-Verbal de interogator

Arestat ul, Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălnia-Trei Scaune, de profesie tâmplar, căsătorit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în Bucureşti, Str. Bonnieeaux Nr. 22

4 Februarie 1953.-

Orașul Bucureşti

Interogatoriul a început la ora 8 și 35 min.

„ s'a terminat la „ 15 și „

Intrebare: La interogatoriul de ieri, ai declarat că activitatea Dvs. comună cu o serie de persoane, va fi arătată mai detaliat. Arată-aceste persoane ? ———

Răspuns

Voiu enumera mai jos persoanele cu care eu am dus activitatea mea criminală după 1944:

1.- Teohari Georgescu, fost secretar al C.C. P.M.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și Ministru al Ministerului de Interne.

2.- Ana Pauker, fost secretar al C.C. P.M.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ministru al Ministerului de Externe.

3.- Iacob Alexandru, fost ministru adjunct la Ministerul de Finanțe. ———

4.- Dodescu Vasile, fost ministru adjunct la Ministerul de Finanțe. ———

5. Vijoli Aurel, fost președintele Băncii de Stat și ministru adjunct la Ministerul de Finanțe. ———

6.- Craiu Ion, fost consilier la Ministerul de Finanțe. —

7.- Nistor Alexandru, fost consilier la Ministerul de Finanțe.

Semnătura

Mod. 185

Urmare: 8.- Eidlitz Zoltan, fost director în Ministerul de Finanțe

9.- Weis Iosif, fost director al Băncii de Investiții. ——

10.- Mihnea, fost vicepreședinte al B.R.P.R. ——

11.- Livșcanu, fost director al Băncii de Investiții. -

12.- Voitec Ștefan, fost președinte al Centrocoop și membru în biroul Consiliului de Miniștri. ——— — ———

13.- Alexe, fost vicepreședinte al Centrocoop. ———

14.- Cernăianu Ștefan, fost vicepreședinte al Centrocoop.

15.- Szabo, fost director la Centrocoop. — —

16.- Nagler Victor, fost director la Centrocoop

17.- Costache Ion, fost ministru al Gospodăriilor Locale, fost la secția Plan-Finanțe C.C. ———————

18.- Gogu Rădulescu, fost ministru adjunct la Ministerul Comerțului Exterior. ——————————

19.- Averbuch, publicist, în prezent în Israel. ———

20.- Aronovici, președinte al unui Chibuț în Israel ——

21.- Lazarovici, fost director la Centrocoop. ———

22.- Feller Ludovic, fost Lt. Col. de Securitate. ———

23.- Varga Gavril, fost maior de Securitate. ———

24.- Rădulescu Gheorghe, fost consilier la B.R.P.R. ——

25.- Marțin V., fost consilier la B.R.P.R. ———

26.- Barbu (Katz), fost director în Ministerul de Finanțe.

27.- Maevschi, fost consilier la Ministerul de Finanțe și director la Comitetul de Prețuri. ——————

28. Schester, în anul 1952 lucra într-o secție a unui Comitet de pe lîngă Consiliul de Miniștri. ——————

29.- Elisabeta Luca, fost membru în Comitetul Cinematografiei

30.- Samoilov Samuel, colonel în Direcția Generală Politică a Armatei Sovietice, se află în U.R.S.S. ——————

31.- Leel, fost ambasador al R.P. Ungare în R.P.R. ——

32. Ganovschi, fost ambasador al R.P. Bulgare în R.P.R.

Semnătura:

Urmare 33.- Heldubau Victor, fost vicepreședinte la Centrocoop.—

34.- Dinu Constantin, fost director la Ministerul de Finanțe.—

35.- Stupineanu, fost în serviciul secret al Statului după 23 August 1944, arestat în 1948-49, ca spion. ———————

36.- Directorul de Cadre din Ministerul de Finanțe.

37. Kurko Gheorghe, fost președintele Uniunii Sindicale Maghiare

38. Reich Laslo, fost secretar al C.C. Maghiar și ministru de Externe al R.P. Maghiară. ———————

Întrebare

Aveți arăta concret despre activitatea criminală a fiecăruia dintre persoanele enumerate mai sus?

Răspuns

1.- Teohari Georgescu, fost secretar al C.C. P.M.R., vicepreședinte al Președintelui de Miniștri și ministru al Ministerului de Interne, împreună cu acesta am dus activitate contrarevoluționară, comițând împreună crime de trădare împotriva mișcării muncitorești și contra partidului, ca agenți ai Siguranței încă din anul 1939-1940. Împreună am continuat această trădare și în timpul războiului, până anii 1940-1944, fapte ce au fost arătate în procesele verbale anterioare. După întoarcerea mea în țară în 1944 m-am întâlnit cu Teohari Georgescu, prin luna Octombrie 1944, în cabinetul meu, de la Comitetul Central din Aleea Alexandru. Aici am discutat despre activitatea noastră criminală din trecut, stabilită - ne-am înțeles să ascundem faptele noastre din trecut și de a lua toate măsurile pentru a nu fi demascați. Acesta propunere a fost făcută de mine, la care Teohari Georgescu a fost de acord, acceptând astfel și pe mai departe crimele noastre față de Partid și poporul muncitor, știind că Faris este arestat am convenit cu Teohari Georgescu, de a arăta partidului că și cădere tipografia este tot o crimă a lui Faris

Semnătura

Mod. 185

Urmare: Leaseneanu ne-am înțeles cu aceasta ca și celelalte fapte ale noastre să le aruncăm asupra lui Foriș. Cu aceste-ocazii ne-am înțeles să ne sprijinim reciproc în Comitetul Central pentru ocuparea posturilor cheie și amândoi la rândul nostru să susținem pe Ana Pauker pentru a ajunge în fruntea Partidului, ca apoi ea să poată să ne susțină pe noi. Deci în felul acesta ne-am susținem reciproc unul pe altul și a cîștiga influență în Comitetul Central, astfel să putem avea un cuvînt hotărîtor în sînul Comitetului Central în ducerea acțiunilor noastre. Deci în felul acesta am creat un fracționism în sînul Comitetului Central, compus din mine, Teohari Georgescu și Ana Pauker, cu scopul de a stăpîni situația și a putea acoperi trecutul nostru trădător. Astfel, încă dela reîntoarcerea mea în țară în 1944, a existat un angajament fracționist între mine și Teohari Georgescu, în scopul continuării activității noastre criminale, în sînul Partidului, la care s-a asociat și Ana Pauker.

Acesta prin faptul că înainte de a se lua unele hotărîri în ședințele de Partid, eu discutam separat cu Teohari Georgescu Leaseneanu separat cu Ana Pauker, în scopul susținerii reciproce în ședințe și în felul acesta ne susțineam angajamentul nostru fracționist. Încă din anul 1945 toamna, am început să punem în practică angajamentul nostru fracționist și astfel am discutat cu Ana Pauker după trimiterea la Ministerul de Interne, a lui Teohari Georgescu, la care ea mi-a spus că va susține pe acesta. Această propunere a noastră-am discutat-o apoi cu Teohari Georgescu care Leaseneanu a fost de acord și apoi eu împreună cu Ana Pauker, l-am susținut pe Teohari Georgescu în fața forurilor în drept, care pe baza susținerii noastre la fruntea pe Teohari la Ministerul de Interne. Atât eu cît și Teohari Georgescu nam întrerupt și

la vreo cîțiva 1944 " la rîndul 22.

Semnătura

3   409

Urmare: am discutat trecerea lui la Ministerul de Interne, pentrucă astfel el să poată șterge urmele trecutului nostru ca agenți provocatori ai Siguranței în mișcarea muncitorească. Prin intrarea lui Teohari Georgescu la Interne, acesta sprijinit de noi a început să-și facă o platformă de viitor și să capete influență în Partid, astfel că atât mie cât și Anei Pauker ne-a fost ușor să-l susținem în funcția de secretar al C.C. al P.C.R., reușind astfel să ne creiem o poziție puternică în conducerea Partidului și în Partid.

La începutul anului 1945, propunându-se lichidarea lui Foriș, care era cunoscut ca provocator, eu și cu Teohari Georgescu am fost de acord cu această lichidare pentrucă prin aceasta puteam mai ușor de a arunca în spatele acestuia și faptele noastre. ~~Între anii 1945~~

În anul 1945 am fost susținut de Teohari Georgescu și Ana Pauker, în conducerea Frontului Național Democrat ca secretar general al Consiliului Central F.N.D., precum și în activitatea mea ce am dus-o aici până în anul 1947.

Prin activitatea dusă de mine la F.N.D. am căutat și m'am izolat de Partid, luând măsuri peste capul acestuia, punând în umbră activitatea și forța Partidului și căutând a scoate în evidență și a transforma F.N.D. într'o forță centrală condusă de mine, astfel căutând a-mi creia popularitate în mase.

Această acțiune a fost demascată până la urmă de către conducătorul Partidului; iar Ana Pauker și Teohari Georgescu n'au mai avut îndrăzneala a mă mai susține, eu de unde la început am negat adevăratul scop al faptelor mele am fost nevoit până la urmă să recunosc acuzația adusă.

Spre sfârșitul anului 1948 sau începutul anului 1949, pe când eram la sediul Comitetului Central, am discutat cu Teohari

La rândul ... cuvintele „Între anii 1945" s'au șters.   Semnătura,
Mo... nu se vor citi: -

Urmare: Georgescu, urmatorul caz: In discutii verbal cu Teohari de arestarea unor organe de siguranta, i-am atras atentia lui Teohari ca-i este bine sa stea de vorba cu acestia si in special cu Tarcu si sa vada ce spun ei despre legaturile noastre cu siguranta, la care Teohari a raspuns ca-o sa aiba grija, iar eu de atunci nu m-am mai interesat de a facut. Tot in anul 1949, Varga Gavrila venind la mine acasa mi-a spus ca a fost pus in curent de un bun prieten al lui din Orasul Stalin, ca fostul agent de siguranta Munteanu a inceput sa vorbeasca despre trecutul meu fata de acesta. Varga Gavrila mi-a aratat ca Munteanu este folosit ca informator de catre organele de securitate si multa liber, deci prin aceasta o sa aiba posibilitatea sa ma demaste. In aceasta perioada fiind si verificarile de Partid Varga Gavrila mi-a intrebat ca ce sa faca cu aceasta cazier, eu l-am sfatuit pe acesta sa nu dea nimic despre legaturile noastre avute cu siguranta.

La scurt timp dupa ce Varga Gavrila mi-a adus la cunostinta cazul despre fostul agent Munteanu, i-am vorbit lui Teohari Georgescu la sedinta Comitetului Central ca fostul agent Munteanu umbla inca liber si ca acesta vorbeste cam multe, facandu-ne si deci este necesara arestarea lui. Teohari Georgescu si-a notat numele acestuia, iar la scurt timp dupa aceasta, la intrebarea mea, mi-a comunicat ca Munteanu a fost luat.

Cam prin anul 1950, pe cand eram la Presedintia Consiliului de Ministri, cred ca in biroul conducatorului Partidului, de fata fiind si Teohari Georgescu, care printre alte discutii, a aratat ca fostul comisar sef de siguranta Taflaru a fost anchetat in cazul Foris. Teohari Georgescu a aratat ca aceasta mea in 1940 la granita se datoreste provocarii lui Foris pe cand atat lui cat si Sigurantei mi-a convenea ca eu sa ma intorc dela Kominform cu mandat de conducator al Partidului.

Semnătura,

Urmare: El a făcut aceasta, bineînțeles, în urma înțelegerii ce am avut-o de a acoperi trecutul nostru de agenți provocatori, deasemenea și pentru a arunca și această vină în spatele lui Foriș, așa cum dealtfel ne înțelesesem, neocolind această ocazie și mai ales în fața conducătorului Partidului. Eu am căutat și am completat că deaceia Siguranța nu m'a băgat în procesul cu căderea tipografiei pentrucă a căutat prin aceasta să-l acopere pe Foriș, lucru ireal dealtfel, deoarece eu și cu Teohari am sprijinit Siguranța, în căderea tipografiei C.C.-

Intrebare

Dacă ai arătat toate acțiunile criminale comise de d-ta, împreună cu Teohari Georgescu?

Răspuns

Mai am de lămurit câteva probleme în ceace privește faptele mele criminale făcute împreună cu Teohari Georgescu, deasemenea și faptele comise de acesta și cunoscute de mine, urmând ca la interogatoriul următor să termin cu acestea fără a ascunde adevărul anchetei.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

[signature]

R.P.R. Ministerul Afacerilor Interne C.M. Nr. 0.25 C.

Lt. Col. [signature]

Semnătura,

Mod. 185

C.N.S.A.S.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina-Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

6 Februarie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 22,oo
" s'a terminat " 0.4.

Intrebare:

Arătaţi în continuarea procesului verbal din 4 Februarie 1953, activitatea criminală a lui TECHARI GEORGESCU?

Răspuns:

Voiu continua a arăta activitatea mea criminală, dusă împreună cu TECHARI GEORGESCU.-

Prin anul 1945, când TECHARI GEORGESCU a luat iniţiativa de a pune în libertate pe legionarii din lagăre şi aceasta pe baza înţelegerii ce a existat între TECHARI GEORGESCU şi legionarul PATRASCU, atât eu cât şi ANA PAUKER am susţinut această acţiune a lui, într'o şedinţă la Comitetul Central, unde au mai participat şi alţii pe care nu mi-i amintesc. In urma acestei acţiuni iniţiată de TECHARI GEORGESCU şi susţinută de mine şi ANA PAUKER, legionarii eliberaţi au trecut la reorganizare, folosindu-se ca mijloc de legătură însăşi de manifestul ce a fost redactat cu aprobarea lui TECHARI GEORGESCU, care s'a răspândit printre legionari. Totodată prin această acţiune de punere în libertate a legionarilor, aceştia au putut intra în fabrici şi în posturi diferite, unde s'au reorganizat şi au desfăşurat activitate contrarevoluţionară împotriva regimului democratic, până în anul 1948, când au fost descoperiţi, arestaţi şi trimişi în justiţie.-

In anul 1946, cu ocazia organizării Comitetului Democrat Evreesc, am lăsat de a intrat şi organizaţia sionistă "Mizrahi" condusă de avocatul DASCAL, momentan nu-mi amintesc prin cine am cunoscut pe acesta, dar ştiam că DASCAL este un spion. Cu DASCAL am vorbit în biroul meu dela F.N.D., cu care ocazie mi-a cerut să facă parte din Consiliul F.N.D., să susţin activitatea lui sionistă, fără a lua atitudine faţă de această activitate. Ca membru în Consiliul F.N.D., DASCAL avea posibilitatea

să cunoască toate problemele ce erau legate de activitatea F.N.D.precum şi discuţiile şi hotărîrile ce se luau în şedinţele Consiliului F.N.D.,pe care putea să le folosească în activitatea sa de spion. Totodată i-am creiat popularitate şi autoritate în C.D.E.şi apoi l-am susţinut să fie deputat.-

In primăvara anului 1947,cu ocazia plecării grupului parlamentar român în Egipt,la sesiunea Uniunii Interparlamentare la cererea lui DASCAL,l-am susţinut pe acesta să facă parte din acest grup. Totodată DASCAL mi-a cerut ca din partea deputaţilor comunişti,să aranjez pentru a merge eu în Egipt.Cele cerute de DASCAL au fost executate întocmai de mine.-

TEOHARI GEORGESCU a susţinut emigrarea evreilor în mod clandestin,ce erau organizate de sionişti,fiind cunoscute de toată lumea,totuşi faţă de aceste emigrări clandestine TEOHARI GEORGESCU nu a luat nici un fel de măsuri.-

In toamna anului 1949,a venit în cabinetul meu la Ministerul de Finanţe,ambasadorul Izrpelului,al cărui nume nu mi-l amintesc. Acesta printre alte intervenţii,mi-a cerut punerea în libertate a cinci elemente capitaliste,care au fost prinse cu transferuri ilegale de valută,urmând ca cei în cauză să plătească o despăgubire către Stat de 500.000 dolari.Eu am promis ambasadorului că am să văd situaţia şi am să aranjez cumva. Avocatul apărător al celor cinci elemente s'a prezentat la EIDLITZ şi a făcut propuneri în sensul arătat mai sus.EIDLITZ s'a prezentat la mine cu aceste propuneri,la care eu am căzut de acord,astfel că am chemat pe BUNACIU AVRAM pe atunci ministru al Justiţiei,căruia i-am spus că celor cinci elemente să li se aplice o pedeapsă de 6 luni închisoare şi o despăgubire de 500.000 dolari. După terminarea pedepsei,celor cinci infractori li s'au cerut să plătească şi nişte impozite pe care aceştia n'au vrut să le plătească motivînd că ei au plătit despăgubirile cerute. Cu această ocazie ANA PAUKER m'a anunţat că trebue să aranjez această chestiune,întrucât în Izrael AVERBUCH a început să folosească această afacere şi să ne şantajeze,arătînd că noi am luat mită. Eu pentru a lichida această chestiune am scutit pe acei cinci infractori de impozite,care se ridicau la circa 2-3.000.000 lei. Această problemă am discutat-o cu ANA PAUKER şi TEOHARI GEORGESCU înainte de a o face cu care ei au fost de acord.-

ss.Vasile Luca

./.

Vreau să mai arăt că tot cu ocazia venirii ambasadorului la Cabinetul meu dela Ministerul de Finanţe, acesta mi-a cerut de a lăsa să plece în Izrael o serie de tehnicieni, medici, dentişti, pentru ca să ajute Izraelul.- Această cerere mi-a fost făcută şi de MICUNIS secretarul general al Partidului Comunist Izrael, care totodată mi-a atras atenţia ca aceştia să fie elemente progresiste de care să se folosească pentru întărirea Partidului.-

Această discuţie am avut-o cu MICUNIS cu ocazia venirii acestuia în ţară, în anul 1949. După aceasta am chemat la mine pe BIDLITZ şi FELDMAN presedintele C.D.E. cărora le-am spus să întocmească tabele cu evreii care vor să plece, care să fie progresişti. Am lăsat această chestiune pe seama lor, fără să mă mai interesez cum s'au făcut tabelele şi cine au fost înscrişi pe aceste tabele. Tot în acest timp, i-am cerut lui TEOHARI GEORGESCU, într'o discuţie ce am avut cu el personal, nu-mi amintesc unde anume, ca să ţină cont de tabele cu emigranţii evrei ce vor veni dela Ministerul de Finanţe şi să le dea întâetate pentru a părăsi ţara cu primul transport ce-l va organiza.-

Din cauza plecărilor în massă a tehnicienilor şi funcţionarilor de Stat de specialitate, evrei, conducătorul Partidului a ridicat această problemă şi în urma hotărârii Partidului au fost oprite plecările tehnicienilor şi a funcţionarilor de specialitate din producţie şi Ministere, mai ales pentru faptul că aceştia cunoşteau o serie de secrete de Stat care puteau ajunge în mâinile spionajului. Deasemenea s'a dat dispoziţie de lămurire a populaţiei evreeşti de a nu pleca înfiinţându-se şi şcoli de calificare pentru ca după aceea să poată intra în producţie. Tot atunci s'au luat măsuri pentru desfiinţarea "Jointului" în ţara noastră. Această hotărâre a fost luată pentru a reîntări hotărârea anterioară care a fost compromisă prin plecarea în massă a tehnicienilor şi funcţionarilor de stat evrei şi care dealtfel deşi nu fusese dată publicităţii, nefiind în formă definitivă, a fost divulgată de mine lui BIDLITZ, care la rândul lui a transmis-o altora, interesaţi în această problemă, astfel fiind puse în cunoştinţă organele sioniste au trecut la întocmirea de tabele şi organizarea emigrărilor în massă a evreilor. Cu această ocazie, TEOHARI GEORGESCU mi-a atras atenţia ca să-i spun lui BIDLITZ

ss. Vasile Luca

./.

să-şi ţină gura, deoarece acesta a vorbit că el ştie dela o persoană sus pusă că se dă drumul evreilor. Am chemat pe BIDLIT la mine şi i-am reproşat cele spuse de TECHARI, însă el n'a recunoscut nimic şi nici eu n'am insistat, cu toate că ştiam că eu am divulgat faţă de el acest secret, în urma şedinţei avută la Partid.-

Cam prin anii 1948-1949, au fost arestaţi 7 cetăţeni evrei sionişti, care au intrat în ţară în mod fraudulos şi care se ocupau cu instructarea tineretului sionist, făcând chiar organizaţii paramilitare de sionişti. Această problemă a fost discutată de mine, ANA PAUKER şi TECHARI GEORGESCU, la sediul C.C.al P.M.R., cu care ocazie ne-am înţeles ca să susţinem punerea în libertate a acestora. ANA PAUKER susţinea că cei de mai sus, sunt vinovaţi numai că au trecut frontiera şi că aceasta a stârnit mare vâlvă în lumea evreiască, fapt ce_l susţineam atât eu cât şi TECHARI GEORGESCU.- Tin să precizez că în această chestiune a venit la mine FELDMAN şi alte elemente din conducerea C.D.E. cerând să intervin ca cei 7 evrei să fie puşi în libertate, totodată oferindu-se a plăti Statului despăgubiri. Avocatul DASCAL, reprezentant al sioniştilor pătrunşi în C.D.E. a venit la cabinetul meu dela Ministerul de Finanţe şi mi-a cerut să susţin punerea celor 7 evrei în libertate. Stiam că DASCAL cunoştea oarecum situaţia mea şi deci de teamă de a nu păţi ceva, sub presiunea lui DASCAL am intervenit, susţinut şi am reuşit ca cei 7 evrei să fie puşi în libertate. Discuţiile în legătură cu punerea acestora în libertate au fost între mine TECHARI GEORGESCU şi ANA PAUKER şi conducătorul Partidului. La aceste discuţii conducătorul Partidului s'a pronunţat categoric pentru trimiterea în justiţie a celor 7 evrei spioni, iar noi trei am susţinut pentru punerea lor în libertate.-

Deşi am fost categoric refuzaţi, eu am mai intervenit odată la conducătorul Partidului, care însă nu a satisfăcut cererea mea şi a cerut ca acest caz să fie pus în faţa Biroului Politic al Partidului, ceeace s'a şi petrecut, astfel că Biroul Politic a hotărât ca cei 7 spioni să fie trimişi în justiţie şi condamnaţi, urmând ca după aceea să fie expulzaţi peste graniţă. Totuşi cei 7 spioni au fost puşi în libertate de către TECHARI GEORGESCU, fără a mai respecta hotărârea Biroului Politic şi aceasta a făcut-o în lipsa conducătorului Partidului, care se afla în concediu.-

ss. Vasile Luca

.//.

La Ministerul de Interne, am făcut intervenţii de mai multe ori pentru eliberarea de paşapoarte, printre care am intervenit să i se elibereze un paşaport şi lui SECHTER, pentru a merge la Paris, la "Expoziţia Internaţională". Intervenţiile pentru paşapoarte, precum şi pentru intrarea şi eşirea din ţară a numiţilor: LAZAROVICI, ARONOVICI, COHEN şi alţii, le-am făcut prin TEOHARI GEORGESCU.-

La TEOHARI GEORGESCU am mai intervenit în anul 1946, pentru ca fratele meu VARGA GAVRILA să fie băgat în Siguranţă, în Secuime, unde era mai în apropiere de casă. Tot prin TEOHARI GEORGESCU, am intervenit şi pentru fratele meu TOTH ANDREI, care era învinuit de crimă de omor, pentru a se cerceta această chestiune la Bucureşti, de unde TEOHARI l-a luat şi l-a băgat în Miliţie la Slănicul din Moldova.-

Cu ocazia demascării mele, TEOHARI GEORGESCU m'a susţinut atât înainte de aceasta cât şi după aceasta, deci a susţinut în totul activitatea mea contrarevoluţionară, arătând că şi el este vinovat de aceasta.- Trebue să arăt atitudinea oportunistă a acestuia prin susţinerea elementelor străine de interesele clasei muncitoare, deasemenea şi faţă de elementele alese în sfaturile populare.-

Acesta a fost înconjurat la rândul său cu o serie de elemente contrarevoluţionare, ca foşti prefecţi, preoţii PATRASCOIU şi CUMPANASU, care ajunsese inspectori la cabinetul acestuia, precum şi alţii ca: KALOUSEK, etc. deasemenea şi ruperea lui de masse, ducând o viaţă de adevărat burghez.-

Intrebare:

Dacă ai arătat totul în legătură cu activitatea criminală dusă împreună cu TEOHARI GEORGESCU?

Răspuns:

Mai am de arătat că în anul 1947, cu ocazia întoarcerii mele dela întâlnirea interparlamentară, am adus în ţară pe numitul KOHEN, evreu din Palestina, pe care l-am băgat la Administraţia Comitetului Central P.M.R. Acesta s'a dovedit mai târziu că era un afacerist şi un spion.-

Pentru această faptă a mea s'a hotărât să fiu scos din Secretariatul C.C. al P.M.R. Am intervenit pe lângă TEOHARI GEORGESCU şi ANA PAUKER ca aceştia la rândul lor să intervină, pe lângă conducătorul Partidului, ca să se revină asupra hotărârii luate, fapt care dealtfel s'a şi petrecut.-

ss. Vasile Luca

.//.

Pentru unele chestiuni ce eventual nu le-am arătat, urmează ca ulterior să revin şi asupra acestora pentru a declara totul anchetei.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

CM/5 ex.

C.N.S.A.S

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat/ă, Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie tâmplar, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București Str. Romnicului Nr. 22.-

(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

6 Februarie 1953.-

Orașul București.-

Interogatorul a început la ora 22 și 00 minute

„ s'a terminat la „ 0 și 4 „

Intrebare: Arătați în continuarea procesului verbal din 4 Februarie 1953, activitatea criminală a lui Teohari Georgescu ?

Răspuns

Voiu continua a arăta activitatea mea criminală dusă împreună cu Teohari Georgescu.

Din anul 1945 când Teohari Georgescu a luat inițiativa de a pune în libertate pe legionarii din lagăre și aceasta pe baza înțelegerii ce a existat între Teohari Georgescu și legionarul Pătrășcanu, atât eu cât și Ana Pauker am susținut această acțiune a lui, într'o ședință la Comitetul Central, unde au mai participat și alții pe care nu mi-i amintesc. In urma acestei acțiuni inițiată de Teohari Georgescu și susținută de mine și Ana Pauker, legionarii eliberați au trecut la reorganizare, folosindu-se cu mijloace de legătură, însăși de manifestul ce a fost redactat cu aprobarea lui Teohari Georgescu, care s'a răspândit printre legionari. Totodată prin această acțiune de punere în libertate a legionarilor, aceștia au putut intra în fabrici și în posturi de răspundere, unde s'au reorganizat și

Mod. 185

Semnătura,

Urmare : au desfășurat activitate contrarevoluționară împotriva regimului democratic, până în anul 1948 când au fost descoperiți, arestați și trimiși în justiție. ———

În anul 1946, cu ocazia organizării Comitetului Democrat Evreiesc, unde au luat și organizația sioniștilor, Chișmar, condusă de avocatul Dascal, mouvement nu-mi amintesc prin cine am cunoscut pe aceștia, dar știam că Dascal este un spion. Cu Dascal am vorbit în biroul meu de la F.N.D., cu care ocazie mi-a cerut să fac parte din Consiliul F.N.D. și sioniștii activitatea lor sionistă, fără a lua atitudine față de această activitate. Ca membru în Consiliul F.N.D., Dascal avea posibilitate să cunoască toate problemele ce erau legate de activitatea F.N.D. precum și discuțiile și hotărîrile ce se luau în ședințele Consiliului F.N.D., pe care putea să le folosească în activitatea sa de spion. Totodată i-am creiat popularitate și autoritate în C.D.E. și apoi l-am susținut să fie deputat.

În primăvara anului 1947, cu ocazia plecării grupului parlamentar român în Egipt, la sesiunea Uniunii Interparlamentare, la cererea lui Dascal, l-am susținut pe acesta să facă parte din acest grup. Totodată Dascal mi-a cerut, ca din partea deputaților comuniști, să aranjez pentru a merge și în Egipt. Cele cerute de Dascal au fost executate întocmai de mine. ———

Terhan Gevorcian a susținut emigrarea evreilor în mod clandestin, ce erau organizate de sioniști, fiind cunoscute de toată lumea, totuși față de aceste emigrări clandestine Terhan Gevorcian n'a luat nici un fel de măsuri. ———

În toamna anului 1949, a venit în cabinetul meu la Ministerul de Finanțe, ambasadorul Israelului, al cărui nume nu mi-l amintesc. Acesta printre alte intervenții, mi-a cerut punerea în libertate a cinci elemente capitaliste care au fost puse cu trasferuri ilegale de valută, urmând ca ei în curând să

La rândul 2 s-a fost scris cuvântul „unde" care s-a șters.-

Semnătura:

Urmare: plătească o despăgubire cât stat de 500.000 dolari.

Eu am promis ambasadorului să am să văd situația și am să aranjez cumva. Avocatul apărătan al celor cinci elemente s'a prezentat la Eidlitz și a făcut propuneri în sensul arătat mai sus. Eidlitz s'a prezentat la mine cu aceste propuneri, la care eu am căzut de acord, astfel că am chemat pe Bunaciu întrucât pe actualul ministru al justiției, căruia i-am spus că celor cinci elemente să li se aplice o pedeapsă de 6 luni închisoare și o despăgubire de 500.000 dolari. După terminarea pedepsei, celor cinci inculpați li s'au cerut să plătească și unele impozite, pe care aceștia n'au voit să plătească motivând că ei au plătit despăgubirile cerute. Cu această ocazie Ana Pauker mi-a amintit că trebue să aranjez această chestiune, întrucât în Israel Averbuch a început să folosească această afacere și să ne șantajeze, arătând că noi am luat unite. Eu pentru a lichida această chestiune am ascultat pe acești inculpați de impozite, care se ridicau la circa 2-3.000.000 lei. Această problemă am discutat-o cu Ana Pauker și Teohari Georgescu, înainte de a o face cu care ei au fost de acord.

Vreau să mai arăt că tot cu ocazia venirii ambasadorului la cabinetul meu dela Ministerul de Finanțe, acesta mi-a cerut de a lăsa să plece în Israel o serie de tehnicieni, medici, dentiști, pentrucă să ajut Israelul. Această cerere mi-a mai fost făcută și de Alexandru secretarul general al Partidului Comunist Israel, care totodată mi-a atras atenția ca aceștia să fie elemente progresiste de care să se folosească pentru întărirea Partidului.

Aceste discuții am avut-o cu Alexandru cu ocazia venirii acestuia în țară, în anul 1949. După aceste am chemat la mine pe Eidlitz și Feldman, președinții celor C.A.E. cărora li-am spus să întocmească tabele

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: cu evreii care vor să plece, cum să fie progresiști. Am lăsat aceste chestiuni pe seama lor, fiindu-mi mai mult interesa cum s-au făcut tabelele și cine au fost inocenții pe aceste tabele. Tot în acest timp, i-am cerut lui Iserhan Gongescu, într-o discuție ce am avut cu el personal, nu-mi amintesc mai anume, ca să țină cont de tabele cu emigranți evrei ce vor veni dela Ministerul de Finanțe, și să li se dea întâietate pentru a pleca țara cu primul transport ce-l va organiza.

Din cauza plecărilor în masă a tehnicienilor și funcționarilor de stat de specialitate evrei, conducerea Partidului a ridicat această problemă și în urma hotărîrii Partidului au fost oprite plecările tehnicienilor și a funcționarilor de specialitate din producție și Ministere, mai ales pentru faptul că aceștia cunoșteau o serie de secrete de stat care puteau ajunge în mâinile spionajului. Deasemenea s-a dat dispoziție de lămurire a populației evreiești de a nu pleca, înființându-se și cursuri de calificare pentru ca după aceea să poată intra în producție. Tot atunci s-au luat și măsuri pentru desființarea „Joint-ului" în țara noastră. Această hotărîre a fost luată pentru a reuși hotărîrea anterioară care a fost compromisă prin plecarea în masă a tehnicienilor și funcționarilor de stat evrei și care deși nu fusese dată publicității, nefiind în formă definitivă, a fost divulgată de către Isidor, care la rîndul lui a transmis-o altora, interesați în această problemă, astfel fiind pusă în cunoștință organele sionist au trecut la întocmirea de tabele și organizarea emigrărilor în masă a evreilor. Cu această ocazie, Iserhan Gongescu mi-a atras atenția că să-i spun lui Isidor să-și țină gura, deoarece acesta a vorbit că el știe dela o persoană mai mare că se dă drumul

Semnătura,

Urmare: evreilor. Am chemat pe Eidlitz la mine și i-am reproșat cele spuse de Teohari; însă el n'a recunoscut nimic și nici eu n'am insistat, cu toate că știam că eu am divulgat față de el acest secret, în urma ședinței avută la Partid.

Când prin anii 1948-49 au fost arestați 7 cetățeni evrei sioniști care au intrat în țară în mod fraudulos și care se ocupau cu instrucția tineretului sionist, făcând chiar organizații paramilitare de sioniști. Această problemă a fost discutată între mine Ana Pauker și Teohari Georgescu, la sediul C.C. al P.M.R., cu care ocazie ne-am înțeles ca să susținem punerea în libertate a acestora. Ana Pauker susținea că cei de mai sus, sunt vinovați numai că au trecut frontiera și că aceasta a stârnit mare vâlvă în lumea evreiască, fapt ce-l susțineam atât eu cât și Teohari Georgescu. Țin să precizez că în această chestiune a venit la mine Feldman și alte elemente din conducerea C.D.E. cerând să intervin ca cei 7 evrei să fie puși în libertate, totodată oferindu-se a plăti statului despăgubiri. Avocatul Dascal, reprezentant al sioniștilor pătrunși în C.D.E., a venit la cabinetul meu dela Ministerul de Finanțe și mi-a cerut să susțin punerea celor 7 evrei în libertate. Știam că Dascal cunoaște oarecum situația mea și deci de teamă ca a nu păți ceva, sub presiunea lui Dascal, am intervenit, susținut și am reușit ca cei 7 evrei să fie puși în libertate. Discuțiile în legătură cu punerea acestora în libertate a fost între mine, Teohari Georgescu, Ana Pauker și Conducătorul Partidului. La aceste discuții Conducătorul Partidului s'a pronunțat categoric pentru trimiterea în justiție a celor 7 evrei spioni, iar noi trei am susținut pentru punerea lor în libertate.

Deși am fost categoric refuzați, eu am mai inter-

Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare : venit adate la Conducătorul Partidului, care însă nu a satisfăcut cererea mea și a cerut ca acest caz să fie pus în fața Biroului politic al Partidului, ceea ce și s-a și petrecut, astfel că Biroul Politic a hotărât ca cei 7 spioni să fie trimiși în justiție și condamnați, urmând ca după aceea să fie expulzați peste granită. Totuși cei 7 spioni au fost puși în libertate de către Teohari Georgescu, fără a mai respecta hotărârea Biroului Politic și aceasta s-a făcut în lipsa conducătorului Partidului, care se afla în concediu.

La Ministerul de Interne, am făcut intervenții de mai multe ori pentru eliberare de pașaporte, printre care am intervenit și pentru eliberarea unui pașaport și lui Lechter pentru a merge la Paris, la „Expoziția Internațională". Dosarele pentru pașaporte, precum și pentru intrarea și ieșirea din țară a muncitorilor: Lazurică, Domovici, Cohen și alții, le-am făcut prin Teohari Georgescu.

La Teohari Georgescu am mai intervenit în anul 1946, pentru ca fratele meu Varga Vasilă să fie trăgat în figurantă; în decembrie, unde mai în apropiere de casă. Tot prin Teohari Georgescu, am intervenit și pentru fratele meu Toth Andrei, care era arestat de către cercuri, de unde Teohari Georgescu la luat și la trăgat în bătăi la Siguranța din Moldova.

Cu ocazia demascării mele, Teohari Georgescu mi-a mustrat atât înainte de acesta cât și după acesta, deci a mustrat în totul activitatea mea contrarevoluționară, arătând că și el este vinovat de acesta. Trebue să arăt atitudinea oportunistă a acestuia prin mustrarea

Semnătura.

Urmare: elementelor străine de interesele clasei muncitoare deasemenea și față de elementele alese în sfaturile populare.

Acesta a fost înconjurat la rândul său cu o serie de elemente contrarevoluționare ca foștii prefecți, preoții Pătrășescu și Câmpeanu, care ajunseseră inspectori la cabinetul acestuia, precum și alții ca: Kalamet, etc., deasemenea și ruperea lui de mase, ducând o viață de adevărat burghez. ——

Întrebare

Dacă ai arătat totul în legătură cu activitatea criminală dusă împreună cu Teohari Georgescu? ——

Răspuns

Mai am de arătat că în anul 1947 cu ocazia întoarcerii mele dela întâlnirea interparlamentară, am adus în țară pe numitul Cohen evreu din Palestina, pe care l-am băgat la Administrația Comitetului Central P.M.R. Acesta s'a dovedit mai târziu că era un afacerist și un spion.

Pentru această faptă a mea s'a hotărît să fiu scos din secretariatul C.C. al P.M.R. - Am intervenit pe lângă Teohari Georgescu și Ana Pauker ca aceștia la rândul lor, să intervină pe lângă conducătorul Partidului, ca să se revină asupra hotărârii luate, fapt care dealtfel s'a și petrecut. ——

Pentru unele chestiuni ce eventual nu le-am arătat urmează ca ulterior să revin și asupra acestora pentru a declara totul anchetei. ——

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni. ——

R.P.R. ... Ministerul ...

Lt. Col. ...

Semnătura,

Mod. 185

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

11 Februarie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 23 1/2 30
" s'a terminat " 9 1/2 5..

Intrebare:
In procesul verbal din 6 Februarie 1953, ai arătat legăturile criminale ce le-ai avut cu TEOHARI GEORGESCU, înainte şi după perioada 1944 şi până în prezent. Arată anchetei activitatea criminală depusă alături de cel de al doilea element ce a fost declarat de d-ta cu această activitate în procesul verbal de interogatoriu din 4 Februarie 1953?

Răspuns:
Voiu începe să declar despre al doilea element ce a fost trecut de mine cu activitate criminală dusă alături de mine şi care este ANA PAUKER.-

Prin anul 1924, am cunoscut pe ANA PAUKER, cu ocazia înmânării unei scrisori, dată mie de KOBLER, lui PAUKER MARCEL. Cred că în acea scrisoare era vorba de o conferinţă ce urma să pregătească Congresul al III-lea, ce urma să aibă loc. Cam prin primăvara anului 1924, întâlnindu-mă cu ANA PAUKER, cu ocazia legăturii ce trebuia să fac acesteia cu KOBLER, aceasta mi-a dat instrucţiuni de felul cum trebue să organizez la Braşov munca de partid, printre femeile muncitoare. Discuţiile au fost purtate pe stradă în oraşul Braşov, după care am predat-o pe aceasta unui curier, anume FRAUK BELLA, care a dus-o mai departe la KOBLER.

In 1929 am întâlnit pe ANA PAUKER, la Moscova, la Kominternul, unde urmase o şcoală, fiind la dispoziţia Kominternului. Eu am plecat în acel timp la Moscova, la Kominternul şi Profinternul împreună cu DORY GOLDSTEIN şi GARBV, fiind trimişi de conducerea C.C. al P.C.R. pentru a da rapoarte de situaţia ambelor linii. La şedinţele ce au fost ţinute la Kominternul, au fost chemate să participe ANA PAUKER şi LENUTA FILIPOVICI. In timpul liber dintre şedinţe am continuat să discut numai cu ANA PAUKER, despre problemele şi căderile făcute de KOBLER, care se găsea arestat la

422

Moscova şi despre care şi eu am fost ascultat de către organele N.K.V.D.unde n'am spus adevărul.Cu ocazia discuţiei,m'am exprimat faţă de ANA,datorită frământărilor ce aveam "că şi eu am avut legături cu Siguranţa". In timpul când acesta m'a întrebat în ce fel au fost legăturile cu Siguranţa,am fost chemat de către DORI GOLDSTEIN,care avea treabă cu mine,nemai putând continua discuţia. Deoarece am stat la Moscova circa două luni,la câteva zile după această discuţie avută cu ANA PAUKER,m'am întâlnit cu ea,tot la Komintern,cu care ocazie m'a întrebat din nou despre legăturile mele cu Siguranţa,la care eu i-am arătat că ea nu a înţeles bine ce am spus la prima discuţie şi că nu este vorba de legături cu Siguranţa,ci de căderea ce am avut-o în 1924,cu ocazia răspândirii manifestelor,am recunoscut la Siguranţă o serie de lucruri care au fost declarate şi de alţii.Deşi la prima discuţie am vrut să-i spun lui ANA adevărul despre legăturile mele cu Siguranţa şi aceasta pentrucă aveam mai multă încredere în ANA PAUKER,totuşi de data aceasta,adică când ea m'a întrebat am ascuns adevărul faţă de ea,gândindu-mă că e mai bine să nu fie cunoscute.Legăturile mele cu ANA PAUKER în 1924,au fost arătate de mine inspectorului de siguranţă ZAHIU,cu ocazia arestării mele din Decembrie 1924,în legătură cu răspândirea manifestelor şi căruia i-am arătat verbal şi în scris,legătura lui ANA cu KOBLES şi instrucţiunile primite pentru organizarea femeilor în Braşov. Acestea au mai fost confirmate cu ocazia unui proces ce a avut loc la Craiova în 1937,de către comisarul regal GELER,care a arătat că sunt vechi comunist şi că încă din 1924 am avut legături cu ANA PAUKER,cu scopurile arătate de mine mai sus,care erau bazate pe cele spuse de mine inspectorului de siguranţă ZAHIU. Despre această discuţie ce am avut-o cu ANA PAUKER,aceasta nu a mai arătat-o la nimeni,deşi era necesar să mai fie discutată şi cu alte persoane competente.-

Din 1929,cu ocazia întâlnirii şi discuţiilor ce au avut loc la Moscova,nu am mai avut discuţii cu ANA PAUKER şi nici legături până în 1939,când aceasta a trimis o scrisoare,din închisoarea Dumbrăveni lui FORIS.Prin această scrisoare ANA PAUKER îşi arăta împotrivirea şi pornirea ei contra noului linii a Partidului,care a trasat ca sarcină,frontul larg antifascist şi lupta împotriva dictaturii regale.La această scrisoare i-am răspuns eu din ordinul lui FORIS,printr'o altă scrisoare în care i-am arătat clar că linia Partidului este cea arătată mai sus şi că ea este pornită injust contra acestei linii.

ss.Vasile Luca

Cu ANA PAUKER m'am mai întâlnit în anul 1943,de mai multe ori,la locuinţa sa,la Komintern,la Direcţia Generală Politică,la Institutul Special pentru Prizonieri,la lagărele de prizonieri români,deasemenea şi la locuinţa mea ce o aveam la hotelul Lux,unde stăteam pe timpul când veneam la Moscova şi unde locuiau împreună cu actuala soţie.In acest timp mă sfătuiam cu ANA PAUKER pentru a fi trimişi la diferite munci o serie de elemente,emigranţi sau basarabeni care avuseau legături cu mişcarea muncitorească din ţară.-

Deasemenea am intervenit la aceasta ca la rîndul ei şi ea să intervină pentru eliberarea din deportare a lui STERE şi MATA. Mai arăt că în acest timp am văzut că ANA PAUKER avea legături de prietenie cu SAMOILOV,precum şi prin munca ce o ducea în lagărele de prizonieri,deasemenea cunoştea foarte bine şi lucra împreună cu SPIRU (KUSNARER). Despre activitatea contrarevoluţionară a acestor elemente,eu am arătat în declaraţiile anterioare.La postul de radio Romînia Liberă ce era condus de către ANA PAUKER,lucra numai cu elemente de naţionalitate evrei, printre care era şi WALTER ROMAN,soţia mea ELISABETA şi alte elemente carieriste. Aceştia erau susţinuţi şi protejaţi de către ANA PAUKER.In privinţa căsătoriei mele cu ELISABETA BIRMAN, m'am sfătuit cu ANA PAUKER,descriindu-mi-o ca pe o femeie bună. Deoarece ea se considera ca o persoană sus pusă,având legături cu persoane cu munci importante din Moscova,era încrezută şi foarte distantă faţă de persoanele subalterne.-

In anul 1944,legăturile mele cu ANA PAUKER,au constat în susţinerea mea în diferite ocazii şi astfel la formarea diviziei, "Tudor Vladimirescu" am fost susţinut şi propus de către ANA PAUKER şi SAMOILOV,în postul de adjunct politic al acestei divizii,lucru ce nu a fost just din punct de vedere politic,n'a fost admis de organele superioare,întrucât eu eram cetăţean sovietic şi deputat în Sovietul Suprem.-

Cam pela sfârşitul lunei Septembrie 1944,cu ocazia venirii în inspecţie a lui SAMOILOV,i-am cerut acestuia să intervină împreună cu ANA PAUKER,pentru a fi eliberat din armată,deşi misiunea nu era terminată şi să fiu trimis în ţară.Deasemenea să mi se ridice cetăţenia sovietică,redându-mi-se cetăţenia română şi să fiu scos din Sovietul Suprem. Cu această ocazie am căutat să-i arăt lui SAMOILOV că pot să fiu mai de folos în ţară şi

ss.Vasile Luca

./.

cu mult mai bine pot lucra aşa cum am mai lucrat în domeniul spionajului,ca atunci când acesta mi-a cerut. SAMOILOV mi-a confirmat că va vorbi şi cu ANA PAUKER şi că va interveni împreună ca eu să pot pleca în ţară. S'au făcut intervenţii serioase de către aceştia pentru mine,ca apoi în cele din urmă să fiu eliberat,din funcţiile ce am avut şi să pot pleca în ţară.

Elemente maghiare de partid care se găseau la Moscova au susţinut ca eu să merg în Ungaria,iar ANA PAUKER a susţinut şi a arătat că eu trebue să merg în Romînia.-

In primăvara anului 1944,pe când mă găseam la Botoşani împreună cu ANA PAUKER, SAMOILOV care se găsea în inspecţie în această parte a frontului,a venit la noi în Botoşani unde aveam locuinţa şi biroul,spunându-mi că la Secţia 7-a se găseşte reţinut un prizonier român,care declară că a avut legături cu mişcarea muncitorească în ţară şi că a fugit depe frontul romînesc,dela unitatea sa,trecînd de bună voie de partea Armatei Sovietice,deasemenea că este inteligent şi cunoaşte mai multe limbi şi deci ar putea fi de folos la muncă în Secţia 7-a.- Pentru aceasta SAMOILOV mi-a spus să ştau de vorbă cu el şi apoi să-l folosim recomandându-l secţiei a 7-a In discuţiile ce am avut cu acest prizonier care se numea STA-NESCU PIRSANU,mi-a arătat că a lucrat la Ploeşti,ca funcţionar,la controlul conductelor de petrol şi că a avut legături cu mişcarea muncitorească,totodată spunându-mi şi câteva nume cu care a avut legături,dintre care mie mi s'a părut că am cunoscut unul din aceste nume. Despre aceasta am vorbit şi cu ANA PAUKER care şi ea a fost de acord pentru a fi folosit la munca cu prizonierii, adică la Secţia 7-a. Mai târziu,cam prin anul 1948,acesta a fost arestat ca spion,lucru pe care eu l-am cunoscut până la data arestării,urmând ca atunci când voi vorbi despre acesta să arăt pe larg activitatea acestuia şi legăturile sale cu el.-

Cam prin Iulie 1944,în urma unui discurs ţinut de mine,de care SUSAICOV nu a fost mulţumit,fiind socotit de acesta că am arătat milă faţă de duşman,am fost chemat la Moscova, unde în biroul lui SAMOILOV mi-a comunicat că SUSAICOV a cerut rechemarea mea,deoarece se spunea că eu împreună cu ANA PAUKER am fi vrut să organizăm grupuri de partizani pe care

ss.Vasile Luca

trimeten în România şi că această măsură ar fi fost luată de noi peste capul Comandamentului. Această chestiune a fost aplanată la Direcţia 7-a din Direcţia Generală Politică a Armatei Sovietice, fiind susţinut şi de SAIOILOV, însă găsindu-se de cuviinţă că nu mai pot lucra pe frontul dela Botoşani cu SUSAICOV şi pentru a nu da loc la noi divergenţe am fost trimis pe frontul III Ucrainean.-

După aceasta, la sfârşitul lunei Sept.1944, şi în urma intervenţiilor făcute am fost chemat la Moscova şi apoi am plecat în ţară.-

Intrebare: toată
Ai arătat/activitatea ce ai avut-o alături de ANA PAUKER în Uniunea Sovietică?

Răspuns:

Am arătat toată activitatea ce am avut împreună cu ANA PAUKER, înainte de plecarea mea în Uniunea Sovietică şi pe tot timpul şederii noastre acolo, urmând ca la primul interogatoriu să arăt legăturile noastre pe teritoriul ţării.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.-

ss. Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogator

Arestat a/ Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Cmu, Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, cetățean cu (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.-

11 Februarie 195 3

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 23 și 20 min.

„ s'a terminat la „ 2 și 7 „

Intrebare: La procesul verbal din 6 Februarie 1953, ai arătat legăturile criminale ce le-ai avut cu Teohari Georgescu, înainte și după perioada 1944 și până în prezent, arătând activitatea criminală depusă alături de cel de al doilea element ce a fost declarat de Dta cu acuzată activitate în procesul verbal de interogatoriu din 4 Februarie 1953? ———

Răspuns

Voiu începe să-declar despre al doilea element ce a fost trecut de mine cu activitate criminală depusă alături de mine și care este Ana Pauker.

Prin anul 1924, am cunoscut pe Ana Pauker, cu ocazia înmânării unei scrisori, dată-mi de Köbler, lui Pauker Marcel. Știu că în acea scrisoare era vorba de o conferință ce urma să aibă loc. Cam prin primăvara anului 1924, întâlnindu-mă cu Ana Pauker, cu ocazia legăturii ce trebuia să-i fac ascultă cu Köbler, acesta mi-a dat instrucțiuni de felul cum trebuie să organizez la Brașov munca de Partid printre

Semnătura

Mod. 185

Urmare: femeile muncitoare. Discuțiile au fost purtate pe strada- în orașul Brașov, după care am predat-o pe aceasta unui curier, anume Frank Bella, care a dus-o mai departe la Köblos.

În 1929 am întâlnit pe Ana Pauker, la Moscova, la Komintern, unde urmase o școală, fiind la dispoziția Kominternului. Eu am plecat în acel timp la Moscova, la Komintern și Profintern, împreună cu Dezi Golstein și Ganev, fiind trimiși de conducerea C.C. al P.C.R. pentru a da rapoarte de situația ambelor linii. La ședințele ce au fost ținute la Komintern, au fost chemate să participe Ana Pauker și Lenuța Filipovici. În timpul liber dintre ședințe am continuat să discut numai cu Ana Pauker despre provocările și căderile făcute de Köblos, ~~atunci~~ care se găsea arestat la Moscova și despre care și eu am fost ascultat de către organele N.K.V.D. unde n'am spus adevărul. Cu ocazia acestor discuții, m'am exprimat față de Ana, datorită frământărilor ce aveam, „că și eu am avut legături cu Siguranța". În timpul când aceasta m'a întrebat în ce fel au fost legăturile cu Siguranța, am fost chemat de către Dezi Golstein care avea treabă cu mine, nemaiputând continua discuția. Deoarece am stat la Moscova circa două luni, la câteva zile după aceste discuții avute cu Ana Pauker, m'am ~~discutat~~ întâlnit cu ea, tot la Komintern, cu care ocazie m'a întrebat din nou despre legăturile mele cu Siguranța, la care eu i-am arătat că ea nu a înțeles bine ce-am spus la prima discuție și că nu este vorba de legături cu Siguranța, ci de căderea ce am avut-o în 1924 cu ocazia răspândirii manifestelor, am recunoscut la Siguranță o serie de lucruri, care au fost de-

La rândul a fost rectificat și se va citi „întâlnit" în loc de discutat.- [signature]

Semnătura, [signature]

2

Urmare: cunoscute și de alții. Deși la prima discuție am vrut să-i spun lui Ana adevărul despre legăturile mele cu Siguranța și aceasta pentrucă aveam mai multă încredere în Ana Pauker, totuși de data aceasta, adică când ea m'a întrebat, am ascuns adevărul față de ea, gândindu-mă că e mai bine să nu fie cunoscute. Legăturile mele cu Ana Pauker, în 1924, au fost arătate de mine inspectorului de siguranță Zahin, cu ocazia arestării mele din Dec. 1924, în legătură cu răspândirea manifestelor și căruia i-am arătat verbal și în scris, legătura lui Ana cu Köbler și instrucțiunile primite pentru organizarea femeilor în Brașov. Acestea au mai fost confirmate cu ocazia unui proces ce a avut loc la Craiova, în 1934, de către comisarul regal Gelep care a arătat că sunt vechi comunist și că încă din 1924 am avut legătura cu Ana Pauker, cu răspunsurile arătate de mine mai sus, care erau bazate pe cele spuse de mine inspectorului de Siguranță Zahin. Despre această discuție ce am avut-o cu Ana Pauker, aceasta nu a mai arătat-o la nimeni, deși era necesar să mai fie discutată și cu alte persoane competente.

Din 1929, cu ocazia întâlnirii și discuțiilor ce au avut loc la Moscova, nu am mai avut discuții cu Ana Pauker și nici legături, până în 1939 când aceasta a trimis o scrisoare din închisoarea Dumbrăveni, lui Fariș. Prin această scrisoare Ana Pauker își arăta împotrivirea și pornirea ei contra noii linii a Partidului, care a trasat ca sarcină „frontul larg antifascist" și lupta împotriva dictaturii regale. La această scrisoare i-am răspuns

La rândul „fost adăugat în 1934" care se vor citi: - [signature]

Semnătura [signature]

Mod. 185

Urmare: eu din ordinul lui Fazis, printr'o altă scrisoare în care i-am arătat clar că linia Partidului este cea arătată mai sus și că ea este [illegible] insist contra acestei linii.

Cu Ana Pauker m'am mai întâlnit în anul 1943, de mai multe ori, la locuința sa, la Komintern, la Direcția Generală Politică, la Institutul Special pentru prizonieri, la lagărele de prizonieri români, deasemenea și la locuința mea, ce-o aveam la Hotelul Lux, unde stăteam pe timpul când veneam la Moscova și unde locuiam împreună cu actuala soție. În acest timp mă sfătuiam cu Ana Pauker pentru a fi trimiși la diferite munci o serie de elemente, emigranți sau basarabeni care aveau legături cu mișcarea muncitorească din țară.

Deasemenea am intervenit la aceasta ca la rândul ei și ea să intervină pentru eliberarea din deportare a lui Stere și Mâță. Mai arăt că în acest timp am văzut că Ana Pauker avea legături de prietenie cu Samoilov, precum și prin munca ce o ducea în lagărele de prizonieri, deasemenea cunoaștea foarte bine și lucra împreună cu Spiru (Kușneker). Despre activitatea contrarevoluționară a acestor elemente, eu am arătat în declarațiile anterioare. La postul de radio România Liberă ce era condus de către Ana Pauker, lucra numai cu elemente de naționalitate evrei, printre care era și Walter Roman, soția mea Elisabeta și alte elemente carieriste. Aceștia erau susținuți și protejați de către Ana Pauker. În privința căsătoriei mele cu Elisabeta Birman, m'am sfătuit cu Ana Pauker descriindu-mi-o ca pe o femeie bună. Deoarece eu o consideram ca o persoană sus pusă, având legături

Semnătura,

Urmare: cu persoane cu „nume" împuternicite din Moscova, era încercată și foarte deștaptă față de persoanele subalterne.

În anul 1944, legăturile mele cu Ana Pauker au constat în următoarele, în diferite ocazii și astfel la formarea diviziei „Tudor Vladimirescu", am fost rugat și propus de către Ana Pauker și Luca Vasile, în postul de adjunct politic al acestei divizii, lucru ce nu a fost făcut din punct de vedere politic, a'a fost admis de organele superioare, întrucât eu eram cetățean sovietic și deputat în Sovietul Suprem.

Cam pe la începutul lunei Septembrie 1944, cu ocazia venirii în inspecție, a lui Luca Vasile, i-am cerut acestuia să intervină împreună cu Ana Pauker, pentru a fi eliberat din armată, deși misiunea nu era terminată și să fiu trimis în țară. Deasemenea să mi se ridice cetățenia sovietică, redându-mi-se cetățenia română și să fiu ales din Sovietul Suprem. Cu această ocazie am căutat să-i arăt lui Luca Vasile că pot să fiu mai de folos în țară și cu mult mai bine pot lucra așa cum am mai lucrat în domeniul spionajului, ca atunci când acesta mi-a cerut. Luca Vasile mi-a confirmat că va vorbi și cu Ana Pauker și că va interveni împreună cu ea să pot pleca în țară. S'au făcut intervenții serioase de către aceștia pentru mine, ca apoi în cele din urmă să fiu eliberat din funcțiile ce am avut și să pot pleca în țară.

Elemente maghiare de partid care se găseau la Moscova au mințit că ei se duc în Ungaria, iar Ana Pauker a mințit și a arătat că ei trebue să meargă în România.

În primăvara anului 1944, pe când mă găseam la Bucureștii împreună cu Ana Pauker, Luca Vasile care se găsea în inspecție

Semnătura.

Urmare: în această parte a frontului, a venit la noi în
Botoșani unde aveam locuința și biroul, spunându-mi că
la secția 7-a se găsește reținut un prizonier român care
declară că a avut legătură cu mișcarea muncitorească
în țară și că a fugit de pe frontul românesc, dela uni-
tatea sa, trecând de bună voie de partea Armatei Sovietice
deasemenea că este inteligent și cunoaște mai multe
limbi și deci ar putea fi folosit la munca în secția 7-a.
Pentru aceasta Manuilov mi-a spus să stau de vorbă
cu el și apoi să-l folosim recomandându-l secției
a 7-a. În discuțiile ce am avut cu acest prizonier
care se numea Stupineanu, mi-a arătat că a lucrat la
Ploești, ca funcționar, la Centrul conductelor de petrol
și că a avut legături cu mișcarea muncitorească, toto-
dată spunându-mi și câteva nume cu care a avut le-
gătură, dintre care mie mi s-a părut că am cunoscut
unul din aceste nume. Despre aceasta am vorbit și cu
Ana Pauker care și ea a fost de acord pentru a fi folo-
sit la munca cu prizonieri, adică la secția 7-a. Mai
tîrziu, cam prin anul 1948, acesta a fost arestat ca
spion, lucru pe care eu l-am cunoscut până la data
arestării, urmând ca atunci când voiu vorbi despre
acesta să arăt pe larg activitatea acestuia și legătu-
rile mele cu el.

Cam prin Iulie 1944, în urma unui discurs ținut
de mine, de care Susaicov nu a fost mulțumit, fiind
revoltat de aceasta că am arătat unele fapte de dușmani,
am fost chemat la Moscova, unde în biroul lui Ma-
nuilov mi-a comunicat că Susaicov a cerut reche-
marea mea, deoarece se spunea că eu împreună cu
Ana Pauker, am fi vrut să organizăm grupuri de

Semnătura, [signature]

Urmare: pe care să-i trimitem în România și că această măsură ar fi fost luată de noi peste capul comandamentului. Această chestiune a fost aplanată la direcția 7-a din Direcția Generală Politică a Armatei Sovietice, fiind neștiut și de Samoilov, însă găsindu-se de cuviință că nu mai pot lucra pe frontul dela Botoșani cu Susaicov și pentru a nu da loc la noi divergențe, am fost trimis pe frontul III Ucrainean.

După aceasta, la sfârșitul lunii Septembrie 1944 și în urma intervențiilor făcute am fost chemat la Moscova și apoi am plecat în țară.

Întrebare

Ai arătat toate activitatea ce ai avut-o alături de Ana Pauker în Uniunea Sovietică?

Răspuns

Am arătat toate activitatea ce am avut împreună cu Ana Pauker, înainte de plecarea mea în Uniunea Sovietică și pe tot timpul șederii noastre acolo, urmând ca la primul interogatoriu să arăt legăturile noastre pe teritoriul țării.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

[signature]

R.P.R. Ministerul Afacerilor Interne U.M. 0123

Col. [signature]

Mod. 185 Semnătura,

430

55 -

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie Lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

14 Februarie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 12,35
" s'a terminat " 22 30

Intrebare:

Arătaţi în continuare activitatea ce aţi dus-o împreună cu ANA PAUKER, pe teritoriul ţării, după 23 August 1944?

Răspuns:

Fiind eliberat din Armata Sovietică, în urma intervenţiilor făcute, la sfârşitul lunei Septembrie 1944, m'am reîntors în ţară. In cursul lunei Octombrie 1944, am dus o serie de discuţii cu ANA PAUKER, atât la sediul Partidului din Aleea Alexandru cât şi la locuinţa acesteia, cu care ocazie aceasta când eram în sufragerie mă servea cu vodcă, liquor, vin, peşte afumat, icre şi altele, iar altădată în biroul acesteia unde duceam o serie de discuţii printre care atât ANA cât şi eu eram nemulţumiţi de C. PARVULESCU care se erija în secretar general. ANA PAUKER care pretindea că ea este foarte pregătită arătând deasemenea că şi eu sunt destul de bine pregătit, prin aceasta a vrut să arate că noi suntem cei mai indicaţi şi chiar aceasta accentua în aceste discuţii că eu şi ea trebuie să conducem Partidul şi că noi trebuie să tragem linia Partidului în ţară. Deasemenea în aceste discuţii ANA PAUKER a arătat că noi trebuie să avem rolul hotărâtor în conducerea ţării.-

In discuţiile avute cu ANA PAUKER, aceasta ţinea mereu arăta că este cea mai indicată pentru a fi secretar general al Partidului, dându-mi de înţeles că eu să fac această propunere. Cu aceste ocazii şi în discuţiile avute cu ea arătat lui ANA PAUKER că şi TEOHARI GEORGESCU este în relaţii bune cu mine şi că el ne va susţine, deci şi noi trebuie să-l susţinem pe acesta să intre în Secretariat. ANA PAUKER a fost mulţumită de această propunere, spunând că trebuie să-l susţinem şi pe TEOHARI G.

as. Vasile Luca

./.

GESCU, ca să intre în Secretariatul Partidului.-

Tot în cursul lunei Octombrie 1944, întâlnindu-mă cu TEOHARI GEORGESCU, la sediul C.C. în Aleea Alexandru, am discutat cu acesta că trebue să ne susţinem unul pe altul pentru a fi în fruntea Partidului şi în funcţii de Stat corespunzătoare, pentru ca de acolo să nu dăm posibilitatea altora să verifice şi să descopere trecutul nostru de agenţi provocatori ai Siguranţei. Îmi aduc aminte mai precis că am discutat cu TEOHARI GEORGESCU, că eu şi cu ANA PAUKER o să-l susţinem pentru a trece la Ministerul de Interne, pentrucă din acest post el are posibilitatea să distrugă dosarele care ar putea să ne dăneaţă activitatea noastră din trecut. Tot atunci l-am făcut atent pe TEOHARI GEORGESCU că odată ajuns în acel post să caute să stea de vorbă cu cei dela Siguranţă care cunosc activitatea noastră din trecut, căutând să obser ve din discuţii poziţia acestora în legătură cu cele ce cunosc despre trecutul nostru, iar în cazul când aceştia nu ar prezenta încredere şi pentru a nu le da posibilitatea să ne dăneaţă chiar să-i lichidăm.-

În discuţiile avute cu ANA şi SANOILOV, încă pe teritoriul Uniunii Sovietice, acesta arăta cum că noi suntem cei care trebue să avem toată influenţa asupra Partidului şi asupra conducerii ţării, pentrucă suntem cei mai pregătiţi şi mai indicaţi în această privinţă. Am căutat şi am continuat legăturile noastre cu ANA PAUKER care dealtfel fusese susţinătoarea noastră în Uniunea Sovietică precum şi a soţiei noastre ELISABETA. Deasemenea am continuat discuţiile în ţară, cu aceasta şi cu TEOHARI GEORGESCU, înţelegându-ne dinainte cum să ne susţinem unul pe altul şi să ne întărim poziţiile atât în Partid cât şi în Stat. Bazat pe această înţelegere fracţionistă a noastră şi pe influenţa pe care o aveam în Partid, am trecut la reorganizarea Uniunii Populare Maghiare, la creiorea Partidului Naţional Popular, am creiat Comitetul Democrat Evreesc punând la conducerea acestora elemente duşmănoase, iar membrii acestora fiind formaţi din elemente capitaliste, chiaburoşti şi not duşmănoase politicii Partidului.-

In Uniunea Populară Maghiară şi la conducerea acesteia au pătruns elemente duşmănoase ca: KURKO GYÖRGY, care mai târziu a fost arestat pentru spionaj, BALOG EDGAR, profesor universitar, deasemenea arestat pentru acelaşi fapte, CSAKANY BELLA ulterior a fost acoo fiind bănuit de spionaj, avea serviciu la Banca de Stat, HAVASSY ALEXANDRU, preot reformat, un fabricant de postav dela Covasna al cărui nume îmi scapă şi alte elemente de acest fel.

sc. Vasile Luca

Aceste elemente au fost susţinute de mine în Uniunea Populară Maghiară.-

Cu ocazia organizării Comitetului Democrat Evreesc despre care am arătat Partidului că este necesar organizarea acestor elemente democrate, în realitate eu am înşelat Partidul, deoarece şi aici am lăsat să pătrundă elemente duşmănoase, contrarevoluţionare şi chiar mai mult am încadrat în C.D.E. şi organizaţia sioniată "Hignar", astfel că au pătruns în C.D.E. şi au ajuns deputaţi elemente ca: DASCAL care mai târziu a fost arestat pentru spionaj, HARIS HOSOVICI afacerist-escroc, pe care eu l-am ajutat să fugă din ţară (când voiu ajunge la el voi vorbi mai detaliat), deasemenea am admis ca la C.D.E. să treacă şi "Jointul" organizaţie de spionaj americană. Aceste toate au fost cunoscute şi discutate de mine cu ANA PAUKER, arătând că sunt necesare celle ce am făcut, eu, declarându-se de acord.-

Cu ocazia deschiderii porţilor Partidului atât eu cât şi ANA şi TEOHARI am susţinut linia de a pătrunde elemente duşmănoase în Partid, astfel că ANA PAUKER în discursul ce l-a ţinut la societatea Tramvaelor Bucureşti, a arătat că legionarii pot veni în Partid şi în special muncitorii. In privinţa pătrunderii acestor elemente în Partid atât pe mine cât şi pe ANA ne-a influenţat şi BARCILOV în discuţiile ce le-am avut cu acesta la mine sau la ANA acasă, cu ocazia venirii lui în ţară, între anii 1945-1946.-

Inainte de a se alege Secretariatul Partidului şi secretarul general, în anul 1946, eu am discutat separat cu ANA PAUKER, întrebându-ne unul pe altul cine să fie, ANA PAUKER aşteptând să o propun eu pe ea. Până la urmă am căzut de acord cu ANA PAUKER ca să-l propunem pe actualul conducător al Partidului, care are popularitate în masse, combătând prin aceasta şi curentul naţionalist ce era format, făcându-ne că noi fiind trei secretari şi având o influenţă destul de mare şi în special influenţa pe care o avea ANA PAUKER va putea influenţa la rândul ei pe secretarul general în conducerea şi politica Partidului. După alegerea secretarului general, totuşi ANA PAUKER s'a manifestat că nu este necesar să fie secretar general, deoarece nici în Uniunea Sovietică nu este asemenea lucru, arătându-se foarte nemulţumită de această situaţie. ANA PAUKER avea o atitudine dârză permită împotriva lui DOHOTARU, deoarece aceste combătea atitudinea noastră fracţionistă şi în special acţiunile prin care eu şi ANA PAUKER eram scoşi în evidenţă în diferite lucrări şi apoi conducătorul Partidului. Prin anul 1947, ANA PAUKER mi-a

ss. Vasile Luca

propus ca să fiu ministru de război,atunci eu m'am gîndit că,cu TEOHARI GEORGESCU la Interne,eu să fiu la Ministerul Apărării Naţionale şi dacă şi ANA PAUKER ar fi secretar general,toate puterile ar fi în mâinile noastre,având o poziţie şi mai consolidată. Eu simţeam nemulţumirea lui ANA PAUKER,faţă de conducătorul Partidului şi discutam adeseori cu aceasta despre nemulţumiri, observând că ANA PAUKER aşteaptă să fac eu propuneri pentru schimbări în conducerea Partidului.In felul acesta au fost duse discuţii între mine,ANA PAUKER şi TEOHARI GEORGESCU,până în anul 1952 şi aceasta bazat pe unitatea fracţioniştă ce a existat între noi încă din anul 1944.-

Prin anul 1947,ANA PAUKER a intervenit prin Comitetul Central pentru a aduce dela Moscova pe MANOLS MANOLS (GAVRILOV) evreu,fost cetăţean român,actualmente cetăţean sovietic.Pentru aceasta,ANA a discutat şi cu SANOILOV. Cazul MANOLS nu a fost singurul,ci au fost aduse o serie de femei evreice care au lucrat cu ea la "România Liberă" precum şi alte elemente care au lucrat în munca de propagandă în lagăre. MANOLS a cerut lui ANA PAUKER să intervină pentru a-l aduce în ţară. Aceasta s'a manifestat faţă de mine prin anul 1947,că lagărul imperialist este puternic,iar el neavând încredere în forţele păcii spunea că războiul va izbucni cât mai curând.-

Cu ocazia plecării mele în delegaţie la Moscova,în anul 1948,ANA mi-a cerut să intervin la C.C.al P.C.(b) pentru MANOLS şi alte persoane ce-mi fusese date de ea pe o listă,pentru a se aproba trimiterea acestora în ţară. Atât intervenţia AEST făcută prin C.C.P.C.R.cât şi aceea la C.C.al P.C.(b) au fost respinse,iar mie la Moscova mi s'a atras atenţia să nu mai lăsăm de intervenţii pentru asemenea elemente,deoarece aceştia nu vor merge la noi în ţară pentru a munci,ci pentrucă sunt carieriţti şi vor posturi mari,apoi m'a întrebat unde vreau să-i punem ce noi nu găsim oameni cinstiţi în ţară să muncească,la care eu am rămas foarte încurcat şi nu mi-a venit bine în faţa acestei situaţii. Totuşi am reflectat cele spuse şi am văzut că a fost just pusă problema,pentrucă asemenea elemente alergă după munci uşoare,au fugit de greutăţile războiului şi astfel au făcut cam toţi care au venit după război în ţară.-

ss.Vasile Luca

Tot prin anul 1947 cu ocazia venirii lui SAMOILOV în ţară acesta s'a văzut cu ANA PAUKER la locuinţa ei,unde au discutat probleme de ordin politic şi economic.-

Prin anul 1947-1948,am dat lui SAMOILOV un autoturism condus de SANDU SPARK pentru a-l transporta până la Debreţin unde spunea el că trebue să facă un control pe linie politică,trupelor sovietice aflate acolo.-

Cu ocazia plecării mele în Egipt,în anul 1947,la sesiunea interparlamentară,deoarece treceam şi prin Palestina,ANA PAUKER mi-a cerut să caut un element care să stabilească legături comerciale între ţara noastră şi Orientul Apropiat.-

Ajuns în Palestina,încă dela sosire,am cunoscut pe LAZAROVICI şi pe KOHEN. Atât DASCAL,cu,cât şi soţia mea am susţinut ca KOHEN să vie în ţară pentru legături comerciale între partide (nevoi materiale),spunându-i acestuia că KOHEN să se pregătească,iar la reîntoarcerea noastră din Egipt,va merge împreună cu noi în ţară. Venind în ţară împreună cu KOHEN l-am prezentat pe acesta lui ANA PAUKER,arătându-l ca pe un element indicat. Acesta a lucrat cu KOHEN pe linia economică a Partidului.Eu am propus pe acesta să lucreze la secţia administrativă a C.C.P.C.R făcându-l şi membru de partid. KOHEN a fost prins cu neregului săvârşite în favoarea sa,deasemenea fiind bănuit şi de spionaj.-

Cu ocazia discuţiilor ce am avut cu KOHEN,în Palestina, acesta mi-a spus printre altele că pe timpul războiului s'a ocupat în Franţa cu spionajul în favoarea anglo-americanilor.-

Pentru acest aventurier internaţional,introdus de mine în aparatul administrativ al C.C.P.C.R.,s'a hotărât sancţionarea mea,prin scoaterea din Secretariatul C.C.pentru care cu am cerut lui ANA PAUKER şi TEOHARI GEORGESCU să mă susţină pentru a se anula această hotărâre,ceeace ei au făcut,astfel că eu am rămas mai departe ca secretar al C.C.-

In 1947,SUSAICOV a vorbit cu mine arătându-mi că conducătorul Partidului,a cerut la Moscova îndepărtarea mea şi a ANEI PAUKER.Eu am arătat lui ANA PAUKER cele spuse de SUSAICOV abia în anul 1952,la care ANA a răspuns "ţi-a spus asta SUSAICOV? fiind chiar mirată.-

ss.Vasile Luca

După de STUPINEANU s'a întors în țară, cu, ANA PAUKER și TEOHARI GEORGESCU l-au susținut pe acesta să intre la serviciul secret de informații, condus de EMIL BODNARAS, ca apoi în anul 1948 să fie demascat ca spion și arestat.-

Prin anul 1945-1946, SAMOILOV a discutat cu ANA și cu mine, la ANA acasă, despre organizarea C.D.E. și în special despre problema evreiască și felul cum trebue rezolvată această problemă, deasemenea despre sioniștii din C.D.E., despre Joint. In general din această discuție noi am căzut de acord și am susținut să se facă emigrările evreilor, să susținem elementele sioniste intrate în C.D.E., deasemenea să se facă ajutorarea acestora prin Joint. Tot în această perioadă, când SAMOILOV a fost la mine acasă de față fiind și SANDU LIEBLICH, s'a discutat problema evreiască și în special despre plecarea evreilor, cu care ocazie atât SAMOILOV cât și SANDU LIEBLICH au susținut plecarea evreilor arătând că problema evreiască este o problemă importantă și deci trebue să fie rezolvată așa după cum doresc ei.-

Intre anii 1947-1948, atât Jointul cât și C.D.E. se adresa cu diferite probleme și cereri și lui ANA PAUKER.-

In Ministerul de Externe ce era condus de ANA PAUKER și unde aceasta a afirmat că a schimbat complect vechii funcționari ai Ministerului, începând dela portar până la șefi, în realitate în acest Minister au pătruns elemente dușmănoase, burgheze și evrei din mica burghezie, care se formau în grupuri, așa cum a fost grupul fracționist clujean în sânul Organizației de Partid în frunte cu BALASZ EGON din Cluj și grupul bucureștean format dintre cei localnici. BALAZS EGON a fost scos din M.A.E. pentru divulgare de secret.- BALAZS EGON a fost susținut de ANA PAUKER deasemenea și MIȘA LEVIN care a fost trimis de aceasta în Italia de unde nu s'a mai întors în țară.-

In problema emigrărilor, ANA PAUKER în anul 1949, a cerut să se dea drumul la evrei în masse, deoarece ambasadorul Israelului intervenea mereu la ea cerându-i aceasta. Atât TEOHARI cât și eu am susținut cererea lui ANA PAUKER. Sioniștii au profitat de această posibilitate dată, făcând propagandă în sânul populației evreești, pentru ca aceștia să plece în masse și în special plecau tehnicieni și funcționari de Stat, iar funcționarii duceau cu ei peste granițe secrete de Stat care puteau ajunge în mâna spionajului străin.-

ss. Vasile Luca

./.

Sesizat de această situaţie,conducătorul Partidului a hotărît oprirea acestor plecări în masse,nepermiţând a mai pleca tehnicieni şi funcţionari cu munci de răspundere.-

In anul 1949,cu ocazia venirii ambasadorului Israelului la cabinetul meu dela Ministerul de Finanţe pentru a interveni pentru cei 5 delictvenţi,pentru transfer de valută,eu am admis propunerea acestuia şi am dat dispoziţii lui BIDERMAN ca împreună cu avocatul ambasadei să aranjeze această chestiune,care a şi fost aranjată aşa cum am arătat în procesul verbal anterior. Această problemă a fost discutată de mine cu TEOHARI şi ANA PAUKER,arătându-le acestora avantajul ce revine Statului iar aceştia au fost de acord cu propunerea mea.Ulterior am fost sesizat de către ANA PAUKERca să iau măsuri şi să rezolv această problemă, deoarece dela Ambasada Israelului i s'a comunicat că Ministerul de Finanţe în afară de amenda aplicată celor 5 delictvenţi,li se mai cere şi impozite în valoare de circa 3.ooo.ooo lei,aceştia opunându-se de a plăti,iar în Israel, publicistul AVARESCU caută să ne şantajeze arătând că noi am luat despăgubirile către Stat drept mită. Eu am promis lui ANA PAUKER că voiu lua măsuri,ceeace dealtfel am şi făcut,anulând încasarea sumei cuvenită ca impozit,păgubind Statul cu suma arătată mai sus.-

Cam prin anul 1949,fiind arestaţi 7 elemente sioniste ce au pătruns clandestin în ţară,ocupându-se cu instructarea tineretului sionist în formaţie paramilitară,pentru eliberarea acestora au început să intervină conducerea C.D.E.ca PAUKER, sionistul DASCAL,precum şi inginerul SCHECTER,acesta din urmă mi-a spus că aceşti 7 sionişti sunt oamenii noştrii,cu care ol face treabă,lăsându-mi să înţeleg prin aceasta că sunt oamenii cu care el are legături pe linie de spionaj. Eu am discutat cu ANA PAUKER şi TEOHARI GHEORGHESCU această chestiune arătând-o că e o simplă trecere clandestină de frontieră şi că arestarea acestora a făcut mare vâlvă în lumea evreiască,deci o bine să fie puşi în libertate şi expulzaţi. Bazaţi pe propunerea mea ANA PAUKER şi TEOHARI GHEORGHESCU care şi ei au cunoscut această situaţie destul de bine şi mai ales că s'au făcut presiuni şi asupra ANEI PAUKER,pentru aceştia,am propus eu toţii,conducătorului Partidului,punerea lor în libertate,dar aceasta a refuzat

ss.Vasile Luca

./.

spunând că trebue să fie traşi în justiţie şi judecaţi.-

Mai m'am dus eu personal la conducătorul Partidului căutând a-l convinge să fie de acord cu noi în această chestiune,dar am fost refuzat,spunându-mi că va pune această chestiune în Biroul Politic. Această problemă a fost pusă în faţa Biroului Politic,în discuţie,care a hotărât ca cei 7 sionişti să fie traşi în justiţie,condamnaţi şi apoi expulzaţi din ţară,deoarece prin această măsură vor fi demascaţi şi cunoscuţi ca spioni.-

Conducătorul Partidului fiind plecat şi în urma unei înţelegeri între ANA PAUKER,TEOHARI GEORGESCU şi mine,nu am respectat hotărîrea Biroului Politic,astfel că TEOHARI GEORGESC a pus în libertate pe cei 7 sionişti,expulzându-i peste graniţă

Intrebare:

Ai arătat toate acţiunile comise de d-ta împreună cu ANA PAUKER până în 1949?

Răspuns:

Cred că am arătat toate acţiunile comise împreună cu ANA PAUKER,iar când îmi voi reaminti şi altele,eu voiu căuta să nu le ascund anchetei. La interogatoriul următor voiu arăta anchetei acţiunile ANEI PAUKER în munca ce-i era încredinţată ca Secţia Agrară din C.C.,precum şi celelalte Ministere ce le avea în subordine,precum şi acţiunile mele alături de ea.Deasemenea voiu arăta poziţia dugmănoasă a acesteia faţă de hotărîrea Partidului în demascarea mea din Februarie 1952.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

CI/5 ex.

438

Proces-Verbal de interogator

Arestat Ul. Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.-

14 Februarie 1953.-

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 12 și 35 min.
„ s'a terminat la „ 22 și 30 „

Intrebare: Arătați în continuare activitatea ce ați dus împreună cu Ana Pauker, pe teritoriul țării, după 23 August 1944.?

Răspuns

Fiind eliberat din Uniunea Sovietică, în urma intervenției făcute, la sfârșitul lunei Septembrie 1944, m'am reîntors în țară. În cursul lunei Octombrie 1944, am dus o serie de discuții cu Ana Pauker, atât la sediul Partidului din Calea Alexandriei, cât și la locuința acesteia, cu care ocazie aceasta când eram în antreu mă servea cu vodcă, lichior, vin, pește afumat, icre și altele, în altă dată în biroul acesteia unde duceam o serie de discuții printre care atât ea cât și eu eram nemulțumiți că C. Pârvulescu care se ocupa în secretar general. Ana Pauker care pretindea că ea este foarte pregătită arătând deasemenea că și eu sunt destul de bine pregătit, pentru aceasta a vrut să arate că noi suntem cei mai inteligenți și chiar aceasta recunoștea în aceste discuții că eu și ea trebue să conducem Partidul și că noi trebue să trăsăm

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: linia Partidului în frunte. Desemnea în acest discuții Ana Pauker a arătat că noi trebue să avem rolul hotărâtor în conducerea țării. ———————

În discuțiile avute cu Ana Pauker această linie respectată și arătă că este cea mai indicată pentru a fi secretar general al Partidului, dându-mi de înțeles că eu să fac această propunere. Cu acest acaș și în discuțiile avute cu am arătat lui Ana Pauker că și Tohari Georgescu este în relații bune cu mine și că el ne va susține, deci și noi trebue să-l susținem pe acesta să intre în secretariat. Ana Pauker a fost mulțumită de această propunere, spunând că trebue să-l susținem și pe Tohari Georgescu, ca să intre în secretariatul Partidului. ———————

Tot în cursul lunei Octombrie 1944, întâlnindu-mă cu Tohari Georgescu, la sediul C.C., în Aleea Alexandru, am discutat cu acesta că trebue să ne susținem unul pe altul pentru a fi în fruntea Partidului și în funcții de răspundere, pentru ca de acolo să ne dăm posibilitatea altora să verifice și să descopere trecutul nostru de agenți provocatori ai Siguranței. Îmi aduc mai precis aminte că am discutat cu Tohari Georgescu, că-eu și cu Ana Pauker a-l susținem pentru a trece la Ministerul de Interne, pentrucă din acest post el are posibilitate să distrugă dosarele, care ar putea să ne demaște activitatea noastră din trecut. Tot atunci l-am făcut atent pe Tohari Georgescu că odată ajuns în acel post să caute să stea de vorbă cu cei dela Siguranță care cunosc activitatea noastră din trecut, căutând să observe din discuții ce știu aceștia în legătură cu cele ce cunosc despre trecutul nostru, iar în cazul când aceștia nu ar prezenta îngrijorare și pentru a nu le da posibilitate să ne demaște,

Semnătura,

Urmare: chiar să-i numească.

În discuţiile avute cu Ana şi Samoilov, încă pe teritoriul Uniunii Sovietice, aceasta arăta cum că noi suntem cei care trebue să avem toată influenţa asupra Partidului şi asupra conducerii ţării, pentrucă suntem cei mai pregătiţi şi mai indicaţi în această privinţă. Am căutat şi am continuat legăturile mele cu Ana Pauker care dealtfel fusese susţinătoarea mea în Uniunea Sovietică precum şi a soţiei mele Elisabeta. Deasemenea am continuat ~~cu aceasta~~ discuţiile, în ţară, cu aceasta şi cu Teohari Georgescu, înţelegându-ne dinainte cum să ne susţinem unul pe altul şi să ne întărim poziţiile atât în Partid cât şi în Stat. Bazat pe această înţelegere fracţionistă a noastră şi pe influenţa pe care o aveam în Partid, am trecut la reorganizarea Uniunii Populare Maghiare, la crearea Partidului Naţional Popular, am creiat Comitetul Democrat Evreesc, punând la conducerea acestora elemente duşmănoase, iar membrii acestora fiind formate din elemente capitaliste, chiaburi şi net duşmănoase politicii Partidului ~~noastre~~.

În Uniunea Populară Maghiară şi la conducerea acesteia au pătruns elemente duşmănoase ca: Kurko Ghearfas, ce mai târziu a fost arestat pentru spionaj, Balog Edgard, profesor universitar, deasemenea arestat pentru aceleaşi fapte, Csakany Bella, ulterior a fost scos fiind bănuit de spionaj, avea serviciu la Banca de Stat, Havatey Alexandru, preot reformat, un fabricant de postav dela Covasna al cărui nume îmi scapă şi alte elemente de acest fel. Aceste elemente au fost susţinute de mine în Uniunea Populară Maghiară.

Cu ocazia organizării Comitetului Democrat Evreesc, despre care am arătat Partidului că este necesar organizarea acestor elemente democrate, în realitate eu am înşelat Partidul, deoarece şi aici am lăsat să pătrundă elemente duşmănoase, contrarevoluţionare şi chiar mai

La alineatul cuvintele „cu aceasta" s'au şters şi nu se vor citi.-
La alineatul cuvântul „noastre" s'a şters, nu se va citi.-

Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare: mulți au încadrat în C.D.E. și organizația sioniștă „Mișmar", astfel că au pătruns în C.D.E. și au ajuns diferite elemente ca: Iaxel care mai târziu a fost arestat pentru spionaj, Haris Moscovici, afacerist-escroc, pe care eu l-am ajutat să fugă din țară (când voiu ajunge la el voiu vorbi mai detaliat), deasemenea am admis ca la C.D.E. să treacă și „Joint", organizație de spionaj americană. Acestea toate au fost cunoscute și discutate de mine cu Ana Pauker, arătând că sunt necesare cele ce am făcut eu, declarându-se de acord. ———

Cu ocazia desființării partidelor atât cu cât și Ana și Tohani au susținut linia de a pătrunde elemente dușmănoase în Partid, astfel că Ana Pauker în discursul ce la ținut la Casa Sindicatelor Transportului București, a arătat că legionarii pot veni în Partid și în special muncitorii. În privința pătrunderii acestor elemente în Partid atât pe mine cât și pe Ana m-a influențat și tovarășa în discuțiile ce le-am avut cu aceste la mine sau la Ana acasă, cu ocazia venirii lui în țară, între anii 1945-1946. ———

Înainte de a se alege secretariatul partidului și secretarul general în anul 1946, eu am discutat separat cu Ana Pauker, întrebându-mă unul pe altul cine să fie, Ana Pauker așteptând să o propun eu pe ea. Până la urmă am căzut de acord cu Ana Pauker ca să-l propunem pe actualul conducător al Partidului care are popularitate în masă, combătând prin aceasta și curentul naționalist ce era format, spunându-mi că noi fiind trei secretari și având o influență destul de mare și în special influență pe care o avea Ana Pauker va putea influența la rândul ei pe secretarul general în conducerea și politica Partidului. După alegerea secretarului general, totuși Ana Pauker s-a manifestat că nu este necesar să fii secretar general, deoarece nici în Uniunea Sovietică nu este asemenea lucru, arătându-mi foarte nemulțumită de această situație. Ana Pauker

Semnătura,

Urmare: avea o atitudine dispreţuitoare împotriva lui Bodnăraş, deoarece acesta combătea atitudinea noastră fracţionistă şi în special acţiunile prin care eu şi Ana Pauker eram scoşi în evidenţă în diferite lozinci şi apoi conducătorul Partidului. Prin anul 1947 Ana Pauker mi-a propus ca să fiu ministru de război, atunci eu m'am gândit că, cu Teohari Georgescu la Interne, eu să fiu la Ministerul Apărării Naţionale şi dacă şi Ana Pauker "Secretar general", toate puterile ar fi în mâinile noastre, având o poziţie şi mai consolidată. Eu simţeam nemulţumirea lui Ana Pauker, faţă de conducătorul Partidului şi discutam adeseori cu aceasta despre aceste nemulţumiri, observând că Ana Pauker aşteaptă să fac eu propuneri pentru schimbări în conducerea Partidului. In felul acesta au fost dese discuţii între mine, Ana Pauker şi Teohari Georgescu, până în anul 1952, şi aceasta bazat pe unitatea fracţionistă ce a existat între noi încă din anul 1944.

Prin anul 1947 Ana Pauker a intervenit prin Comitetul Central pentru a aduce dela Moscova pe Manole Manole (Gavrilov) evreu, fost cetăţean român, actualmente cetăţean sovietic. Pentru aceasta, Ana a discutat şi cu Samailov. Cazul Manole nu a fost singurul, ci au fost aduse o serie de femei evreice care au lucrat cu ea la „România Liberă," precum şi alte elemente care au lucrat în munca de propagandă în lagăre. Manole a cerut lui Ana Pauker să intervină pentru a-l aduce în ţară. Acesta s'a manifestat faţă de mine, prin anul 1947, că lagărul imperialist este puternic, iar el neavând încredere în forţele păcii spunea că războiul va izbucni cât de curând.

Cu ocazia plecării mele în delegaţie la Moscova, în anul 1948, Ana mi-a cerut să intervin la C. C. al P. C. (b) pentru Manole şi alte persoane ce-mi fusese date de ea pe o listă pentru a se aproba trimiterea acestora în ţară. Atât intervenţia

Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare : trei făcute prin C.C. al P.C.R, cât și a mea la C.C. al P.C.(b) au fost respinse, iar mie la Moscova mi s-a atras atenția să nu mai fiu de intervenții pentru asemenea elemente, deoarece acestia nu vor merge la noi în țară pentru a munci ci pentrucă sunt cariești și vor posturi mari, apoi mi s-a întelat unde vrem să-i punem ce noi nu gasim oameni curați în țară să muncească, la care eu am rămas foarte încurcat și nu mi-a venit bine în fața acestei situații. Totuși am reflectat cele spuse și am văzut că a fost just pusă problema, pentrucă asemenea elemente aleargă după muncă ușoară, au fugit de greutățile războiului și astfel au făcut cam toți care au venit după război în țară.

Tot prin anul 1947 cu ocazia venirii lui Saneilov în țară, acesta s-a văzut cu Ana Pauker la locuința ei, unde au discutat probleme de ordin politic și economic.

Prin anul 1947-1948 am dat lui Saneilov, un automobil condus de Sandu Stark, pentru a-l transporta până la Delfi, unde spunea el că trebue să facă un control, pe linie politică, trupelor sovietice aflate acolo.

Cu ocazia plecării mele în Egipt, în anul 1947 la sesiunea interparlamentară, deoarece treceam și prin Palestina, Ana Pauker mi-a cerut să caut un element care să stabilească legături comerciale între țara noastră și Orientul Apropiat.

Ajuns în Palestina încă dela sosire, am cunoscut pe Lazarovici și pe Cohen. Atât Dascal, cu cât și soția mea am insistat ca Cohen să vie în țară pentru legături comerciale între Palestina (unele materiale), spunându-i acestuia ca Cohen să se pregătească, iar la îmbarcarea noastră din Egipt va merge împreună cu noi în țară. Venind în țară împreună cu Cohen, l-am prezentat pe acesta lui Ana Pauker, arătându-l cu pe cine

La alineatul s-a adăugat cuvintele „din Egipt" cum se vor cita.

Semnătura

Urmare: element indicat. Acesta a lucrat cu Cohen pe linia economică a Partidului. Eu am propus pe acesta să lucreze la secția administrativă a C.C. U.C.R. fiindcă-l și membru de Partid. Cohen a fost prins cu neregulă zăvorîtă în favoarea sa, deasemenea fiind bănuit și de spionaj. ———

Cu ocazia discuțiilor ce am avut cu Cohen în Palestina, acesta mi-a spus printre altele, că pe timpul războiului s'a ocupat, în Franța, cu spionajul în favoarea Anglo-Americanilor.

Pentru acest aventurier internațional, introdus de mine în aparatul administrativ al C.C. U.C.R., s'a hotărît sancționarea mea, prin scoatere din secretariatul C.C., pentru care eu am cerut lui Ana Pauker și Teohari Georgescu să mă mustre, pentru a se anula această hotărâre, ceace și au făcut, astfel că eu am rămas mai departe ca secretar al C.C.

În 1947 Iosif Chișinevschi a vorbit cu mine arătându-mi că conducătorul Partidului, a cerut la Moscova, îndepărtarea mea și a lui Pauker. Eu am arătat lui Ana Pauker cele spuse de Iosif Chișinevschi în anul 1952, la care Ana a răspuns „ți-a spus asta Iosif Chișinevschi?" fiind chiar mirată. ———

După ce Stupineanu s'a întors în țară, eu, Ana Pauker și Teohari Georgescu l-am mustrat pe acesta să intre la serviciul secret de informații, condus de Emil Bodnăraș, ca apoi în anul 1948 să fie demascat ca spion și arestat. ———

Prin anul 1945-1946 Iosif Chișinevschi a discutat cu Ana și cu mine la Ana acasă despre organizarea C.I.E. și în general despre problemele curente și felul cum trebue rezolvate aceste probleme, deasemenea despre sioniști din C.I.E., despre Joint.

În general din aceste discuții noi am ajuns de acord și am mustrat să nu se facă emigrările evreilor, să rămînă elementele sioniste intrate în C.I.E., deasemenea să nu se facă ajutorarea acestora prin Joint. Tot în aceste privințe, când

Semnătura,

Urmare : Șmoilov a fost la mine acasă de față fiind și Sanda Lieblich, s-a discutat problema emigrației și în special după plecarea evreilor, cu care ocazie atât Șmoilov cât și Sanda Lieblich au susținut plecarea evreilor, arătând că problema emigrației este o problemă importantă și deci trebue să fie rezolvată așa după cum doresc ei.

Între anii 1942 - 1948 atât Poporul cât și C. D. E. s-au adresat cu diferite probleme și cereri și lui Ana Pauker. ———

În Ministerul de Externe ce era condus de Ana Pauker și unde acesta a afirmat că a schimbat complet vechii funcționari ai Ministerului, începând dela portar până la șefi, în realitate în acest Minister au pătruns elemente dușmănoase, burgheze și evrei din mica-burghezie care se formau în grupuri, așa cum a fost grupul fracționist din cadrul organizației de Partid, în frunte cu Balazs Egon din Cluj și grupul bucureștean format dintre cei locatnici. Balazs Egon a fost scos din C.C. A. E. pentru divulgare de secret.

Balazs Egon a fost susținut de Ana Pauker, Dessemenea și Alisa Levin care a fost trimis de aceasta, în Italia, de unde nu s-a mai întors în țară. ———

În problema emigrărilor, Ana Pauker, în anul 1949, a cerut să se dea drumul la evrei în masă, deoarece ambasadorul Israelului intervenea mereu la ea cerându-i aceasta. Atât Tesler cât și eu am susținut cererea lui Ana Pauker.

Sioniștii au profitat de această posibilitate dată, făcând propagandă în rândul populației evreiești, pentru ca aceștia să plece în masă și în special plecarea tehnicienilor și funcționarilor de stat, lăsând goluri în producție și îngreunând planul de stat, iar funcționarii deveneau cu ei peste granițe secrete de stat care puteau ajunge în mâna spionajului străin.

Sesizat de această situație, conducătorul Partidului,

Semnătura,

Urmare: a hotărît oprirea acestei plecări în mase, nepermițînd a mai pleca tehnicieni și funcționari cu munci de răspundere.

În anul 1949 cu ocazia venirii ambasadorului Israelului la cabinetul meu dela Ministerul de Finanțe pentru a interveni pentru cei 5 delicvenți, pentru transfer de valută, eu am admis propunerea acestuia și am dat dispoziții lui Edlitz ca împreună cu avocatul ambasadei să aranjeze această chestiune, care a și fost aranjată așa cum am arătat în procesul verbal anterior. Această problemă a fost discutată de mine cu Teohari și Ana Pauker, arătându-le acestora avantajul ce revine statului, iar aceștia au fost de acord cu propunerea mea. Ulterior am fost sesizat de către Ana Pauker ca să iau măsuri și să rezolv această problemă, deoarece dela ambasada Israelului i s'a comunicat că Ministerul de Finanțe în afară de amenda aplicată celor cinci delicvenți, le se mai cere și impozite în valoare de circa 3.000.000 lei, aceștia opunându-se de a plăti, iar în Israel, publicistul Auerbach caută să ne șantajeze, arătând că noi am luat despăgubirile către stat drept mită. Eu am promis lui Ana Pauker că voi lua măsuri, ceeace dealtfel am și făcut, anulând încasarea sumei cuvenite ca impozit, păgubind statul cu suma arătată mai sus.

Cam prin anul 1949, fiind arestate 7 elemente sioniste ce au pătruns clandestin în țară, ocupîndu-se cu instructarea tineretului ~~evreesc sionist~~ sionist în formație paramilitară, pentru eliberarea acestora au început să intervină conducerea C.D.E. ca Feldman, sionistul Iascal, precum și inginerul Schecter, acesta din urmă mi-a spus că acești șapte sioniști sunt oamenii noștri cu care el face treabă, lăsîndu-mi să înțeleg prin aceasta că sunt oamenii cu care el are legături pe linie de spionaj. Eu am discutat cu Ana Pauker și Teohari Georgescu, această chestiune arătându-o că e o simplă trecere clan-

La alineatul 2 s'a șters cuvintele „evreesc sionist" care nu se vor citi.

Semnătura

Mod. 185

Urmare: destina de frontieră și că acțiunea aceasta a făcut mare vâlvă în lumea evreiască, deci e bine să fie puși în libertate și expulzați. Bazat pe propunerea mea Ana Pauker și Teohari Georgescu care și ei au cunoscut această situație destul de bine și mai ales că s-au făcut presiuni și asupra Anei Pauker, pentru aceștia, am propus eu tov. conducătorului Partidului, punerea lor în libertate, dar acesta a refuzat spunând că trebue să fie trimiși în justiție și judecați.

Mai m-am dus eu personal la conducătorul Partidului căutând a-l convinge să fie de acord cu noi în această chestiune, dar am fost refuzat, spunându-mi că va pune această chestiune în Biroul Politic. Această problemă a fost pusă în fața Biroului Politic, în discuție, care a hotărât ca cei 7 sioniști să fie trimiși în justiție, condamnați și apoi expulzați din țară, deoarece prin această măsură vor fi demascați și cunoscuți ca spioni.

Conducătorul Partidului fiind plecat și în urma unei înțelegeri între Ana Pauker, Teohari Georgescu și mine, nu am respectat hotărârea Biroului Politic, astfel că Teohari Georgescu a pus în libertate pe cei 7 sioniști spioni, expulzându-i peste graniță.

Intrebare

Ai arătat toate acțiunile comise de d-ta împreună cu Ana Pauker până în 1949?

Răspuns

Cred că am arătat toate acțiunile comise împreună cu Ana Pauker, iar în când îmi voi mai reaminti și altele, eu voi căuta să nu le ascund anchetei. La interogatoriul următor voi arăta anchetei acțiunile Anei Pauker în munca ce-i era încredințată ca secție Agrară din C.C., precum și celelalte Ministere ce le avea în subordine, precum și acțiunile mele alături de ea. Deasemenea voi arăta poziția dușmănoasă

La alineatul 12 s-au adăugat cuvintele „împreună cu" care se vor citi.

Semnătura,

Urmare: a acestei fațe de hotărîrea Partidului în demarcarea mea din 11 Februarie 1952.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvînt cu cuvînt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, mustrîn și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Semnătura,

Mod. 185

C.N.S.A.S.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

16 Februarie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 22,35
" s'a terminat " 3,25

Intrebare:

Din procesul verbal de interogatoriu încheiat la 11 Februarie 1953, ancheta a constatat că nu ai arătat toată activitatea ce ai desfăşurat în URSS, împreună cu ANA PAUKER. Arată întreaga activitate dusă pe teritoriul Uniunii Sovietice alături de ANA PAUKER?

Răspuns:

In afară de cele arătate în procesul verbal de interogatoriu din 11 Februarie 1953, mai am să arăt unele intervenţii făcute de ANA PAUKER pentru mine. Astfel în anul 1943, am fost chemat de pe frontul dela Voronej, deoarece nu mai îndeplineam nici o misiune, întrucât trupele maghiare ce fusese pe acel front au fost zdrobite şi nu mai luptau în acea parte. M'am prezentat la Direcţia Generală Politică, unde mi s'a comunicat că sunt repartizat la Academia Militară. Eu nu intenţionam să fac acea şcoală precum şi cariera de militar şi astfel am vorbit cu ANA PAUKER să intervină la Direcţia Generală Politică pentru a nu rămâne la şcoala militară ci să fiu repartizat cu munca de lămurire printre prizonierii români. Prin intervenţia făcută de ANA, am fost scos dela Academia Militară şi trimis să lucrez ca profesor la şcoala antifascistă şi de a duce muncă de lămurire în lagărele de prizonieri români.-

Tot ANA PAUKER a aranjat ca şi soţia mea ELISABETA să lucreze în lagărele de prizonieri. Arăt că soţia mea iubea foarte mult pe ANA PAUKER şi erau în strânse legături, deoarece şi ANA ţinea la ea. Cu această ocazie ANA PAUKER mi-a spus să fac o autobiografie, spunându-i actualei mele soţii, ELISABETA, de a mă ajuta să fac această autobiografie. Autobiografia am făcut-o după un chestionar tip, în care erau trecute şi unele întrebări care cereau să fie arătate şi activitatea contrarevoluţionară, iar eu am ascuns şi de această dată crimele comise de mine precum şi ale

ss. Vasile Luca

./.

altora ca SAMOILOV, TECHARI GEORGESCU şi alţii ce i-am arătat anterior. La întrebările unde se cereau răspunsurile, ca cele de mai sus, actuala mea soţie ELISABETA, văzând că nu răspund, îmi spunea că nu este nevoie să le trec.-

In ce priveşte scoaterea mea dela Academia Militară şi trecerea la munca cu prizonierii, menţionez că am intervenit şi la SAMOILOV pentru ca şi el să intervină pe lângă şefii săi.

Deşi făcusem în scris de mai multe ori, pentru a fi trecut dela P.C.R. în Partidul Comunist (b) al U.R.S.S., totuşi nu am primit nici un rezultat şi atunci am vorbit cu ANA PAUKER pentru a mă susţine în acest caz, iar la începutul anului 1944, am fost admis ca membru de partid cu dată retroactivă din 1940.-

Mai arăt că în anturajul lui ANA PAUKER era şi soţia Generalului BULAN, actualmente (1952) era ministru adjunct la Ministerul Învăţământului. Aceasta înainte de a veni în Uniune (1940) a fost soţia lui FORIS STEFAN. Ştiu că aceasta cu ocazia unei căderi a avut comportare trădătoare la Siguranţa. Aceasta a lucrat în Crimeia împreună cu SAMOILOV în muncă de demoralizare a dugmanului.-

Soţia mea ELISABETA, mi-a spus că ea corespondează cu sora sa din Israel, primind şi trimiţând scrisorile prin Legaţia Americană din Moscova, unde le depunea şi le ridica personal.-

Prin anul 1944, cu ocazia unei discuţii eu şi cu ANA PAUKER discutam că eu şi ea vom avea rolul de conducere a Partidului în ţară. Deasemenea SAMOILOV a vorbit atât cu mine cât şi cu ANA, arătându-ne că noi vom avea rolul de conducători ai Partidului în ţară şi că suntem mai indicaţi.-

In discuţiile ce le aveam, în apropierea plecării în ţară, cu ANA PAUKER, discutam deasemenea despre rolul nostru ca conducători în Partid şi în Stat, când ne vom întoarce în ţară.-

In anul 1945, pe când SAMOILOV se afla în ţara noastră m'a susţinut în faţa lui SUSAICOV, atât pe mine cât şi pe ANA PAUKER, arătându-ne ca fiind cei mai indicaţi a conduce Partidul şi treburile ţării şi să aibă încredere în noi.-

Ca element ce a lucrat alături de ANA PAUKER în Uniunea Sovietică, este şi VAIMER ROMAN pe care-l cunosc ca un element ca-rierist.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

ss. Vasile Luca

MAIOR DE SECURITATE

I. Vasilescu

Proces-Verbal de interogator

Arestat cl. Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.-
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

16 Februarie 1953.-

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 22 și 35 min.

„ s'a terminat la „ 3 și 25 „

Intrebare: Din procesul verbal de interogatoriu încheiat la 11 Februarie 1953, ancheta a constatat că nu ai arătat toată activitatea ce ai desfășurat în U.R.S.S., împreună cu Ana Pauker. Arată întreaga activitate dusă pe teritoriul Uniunii Sovietice alături de Ana Pauker? ———

Răspuns

In afară de cele arătate în procesul verbal de interogatoriu din 11 Februarie 1953, mai am să arăt unele intervenții făcute de Ana Pauker pentru mine. Astfel în anul 1943, am fost chemat de pe frontul dela Voronej, deoarece nu mai îndeplineam nici o misiune, întrucât trupele maghiare ce fuseseră pe acel front au fost zdrobite și nu mai luptam în acea parte. M'am prezentat la Direcția Generală Politică, unde mi s'a comunicat că urmez să participăm la Academia Militară. Eu mi intenționam să fac acea școală precum și cariera de militar și astfel am vorbit cu Ana Pauker să intervină la Direcția Generală Politică pentru a mi se rămâne la școala militară și să mi se dispună cu muncă de lămurire printre prizonierii români. Prin

Semnătura

Urmare: intervenția făcută de Ana, m-a scos dela Academia Militară și trimis să lucrez ca profesor la școala antifasciste și de a duce munca de lămurire în lagărele de prizonieri români.

Tot Ana Pauker a aranjat ca și soția mea Elisabeta să lucreze în lagărele de prizonieri. Știut că soția mea iubea foarte mult pe Ana Pauker și erau în strânse legături, deoarece și Ana trăia la ea. Cu această ocazie Ana Pauker mi-a spus să fac o autobiografie, sfătuindu-i actualei mele soții, Elisabeta, de a mă ajuta să fac această autobiografie. Autobiografia am făcut-o după un chestionar tip, în care am trecute și unele întrebări care cereau să fie arătate și activitatea contrarevoluționară, iar eu am arătat și de această dată crimele comise de mine precum și ale altora ca Șamoilov, Teohari Georgescu și alții ce i-am arătat anterior. La întrebările unde se cereau răspunsurile ca cel de mai sus, actuala mea soție Elisabeta, văzând că nu răspund, mi-a spus că nu este nevoie să le trec.

În ce privește scoaterea mea dela Academia Militară și trecerea la muncă cu prizonieri, menționez că am intervenit și la Șamoilov pentrucă și el să intervină pe lângă șefii săi.

Deși făcusem în scris de mai multe ori, pentru a fi trecut dela P.C.R. în Partidul Comunist (b) al U.R.S.S., totuși nu am primit nici un rezultat și atunci am vorbit cu Ana Pauker, pentru a mă sprijini în acest caz, iar la începutul anului 1944, am fost admis ca membru de partid, cu dată retroactivă din 1940.

Mai arăt că în anturajul lui Ana Pauker era și soția generalului Bulai, actualmente (1952) era ministru adjunct la Ministerul Învățământului. Această înainte de a veni în Uniune (1940) a fost soția lui Fabian Ștefan. Știu că această cu acordul unei cadre a avut comportare trădătoare la Siguranță. Această a lucrat în Crimeea.

Semnătura

Urmare: împreună cu Samoilov în munca de demoralizare a dușmanului.

Soția mea, Elisabeta, mi-a spus că ea corespondează cu sora sa din Israel, primind și trimițând scrisorile prin legația Americană din Moscova, unde le depunea și le ridica personal.

Prin anul 1944 cu ocazia unor discuții eu și cu Ana Pauker, discutam că eu și ea vom avea rolul de conducere a Partidului în țară. Deasemenea Samoilov a vorbit atât cu mine, cât și cu Ana, arătându-ne că noi vom avea rolul de conducători a Partidului în țară și că suntem mai indicați.

În discuțiile ce le aveam, în apropierea plecării în țară, cu Ana Pauker, discutam deasemenea despre rolul nostru ca conducători în Partid și în Stat, când ne vom întoarce în țară.

În anul 1945, pe când Samoilov se afla în țara noastră ne-a susținut în fața lui Susaicov, atât pe mine cât și pe Ana Pauker, arătându-ne ca fiind cei mai indicați a conduce Partidul și treburile țării și să aibă încredere în noi.

Ca element ce a lucrat alături de Ana Pauker în Uniunea Sovietică este și Valter Roman pe care-l cunosc ca un element carierist.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez liber și nesilit de nimeni.

[signature]

R.P.R. Ministerul ... [stamp]

Lt. Col. [signature]

Semnătura,

Mod. 185

448

V

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

19 Februarie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 2o,1o
" s'a terminat " 2,25.

Intrebare:

In procesul verbal de interogatoriu din 14 Februarie 1953, ai arătat că vei continua a declara acţiunile criminale ce ai desfăşurat cu ANA PAUKER, în perioada 1949 şi până în prezent. Ancheta îţi acordă această posibilitate.

Răspuns:

In continuarea procesului verbal de interogatoriu din 14 Februarie 1953, voiu arăta acţiunile criminale desfăşurate de mine împreună cu ANA PAUKER, în perioada din anul 1949 şi până în prezent, precum şi cele săvârşite de aceasta.-

Printre acţiunile de susţinere a diferitelor elemente, ANA PAUKER în anul 1949 a trimis în Elveţia pe ELISABETA LUCA la Conferinţa Internaţională a "Crucii Roşii" pentru a schimba pe OFELIA MANOLE care se găsea în Elveţia la această conferinţă şi care s'a reîntors în ţară. Tot la această conferinţă ANA PAUKER a mai trimis şi pe un alt protejat al său anume FENESAN care făcea parte din grupul fracţionist clujan, ce se formase în organizaţia de bază partid din M.A.E. şi pe care ANA PAUKER mai târziu mi l-a recomandat pentru a se căsători cu o nepoată a mea. Soţia mea, ELISABETA a stat în Elveţia timp de două luni. Deasemenea ELISABETA a mai fost şi la Paris, nu pot preciza dacă plecarea a fost din Elveţia sau cu ocazia expoziţiei internaţionale dela Paris, însă ştiu că la Paris s'a întâlnit cu o serie de persoane pe care le cunoscuse în Spania în 1936 şi în Franţa cu ocazia emigrării din 1931-1932.-

In legătură cu primirea de colete din America în special de către evrei, ANA PAUKER şi TEOHARI GEORGESCU n'au luat măsuri să reglementeze intrarea acestor colete în ţară, astfel

ss. Vasile Luca

./.

dând posibilitatea a se creia legături de spionaj în ţară, pătrunderea materialului de propagandă american,precum şi menţinerea de legături de afaceri,introducându-se pe piaţă mărfuri americane,cu scop de propagandă,cu care se făcea speculă.

Deasemenea ANA PAUKER a susţinut şi a permis ca legaţiile străine din ţară,să schimbe valuta lor,adusă în ţară, prin vânzare la bursa neagră cu preţ de speculă,în loc să fie schimbată de către Bancă la cursul oficial,în felul acesta subminând puterea leului.-

In problema ţărănească ANA PAUKER,cu toate că participase la colectivizări în Uniunea Sovietică având şi experienţă în această privinţă,încă dela început a mers pe linia oportunistă de susţinere a ţărănimii în general fără a aplica lupta de clasă.- Deasemenea ANA PAUKER a călcat în mod criminal Plenara C.C.al P.M.R.din 3-5 Martie 1949,mergând pe o linie de protejare a chiaburimii. Astfel în nenumărate discuţii ce am avut cu ANA PAUKER în perioada 1948-1949,aceasta susţinea că ţărănimea este asuprită cu impozitele,vorbind de ţărănime în general, după care,sub această influenţă,s'a trecut la eşalonarea impozitului,păsuire şi apoi chiar la neglijarea încasării impozitelor.-

După Plenara C.C.al P.M.R.din 3-5 Martie 1949,ANA PAUKER în domeniul agriculturii,ca colectări,contractări, colectivizări,organizarea gospodăriilor de Stat,etc.a susţinut linia criminală de sprijinire a chiaburimii şi de stingere a luptei de clasă la sate. Astfel ANA PAUKER a susţinut şi permis autodeschiaburirea,prin preluarea ca daruri,a averii chiaburilor,de către gospodăriile colective,după care şi chiaburii erau primiţi în gospodării.-

Deasemenea în discuţiile avute cu ANA PAUKER,aceasta susţinea că numărul chiaburilor se micşorează,datorită îngrădirii şi deci prin aceasta încuraja tendinţa de a se acoperi chiaburii şi justifica neîndeplinirea planului de colectări. Astfel că în 1949,când s'a pus problema colectărilor,mai accentuat, ANA PAUKER în discuţiile ce am avut cu ea,s'a manifestat că chiaburii sunt strânşi de nu mai poate să răsufle,fapt ce l-a susţinut şi în anii următori. Pentru a susţine şi acoperi pe chiaburi,Ministerul Agriculturii sub îndrumarea lui ANA PAUKER,a fixat norme de producţie la hectar mult sub nivelul real,ceeace a arătat un venit mic care era ireal,dar care era luat ca bază la fixarea impozitului. Tot pe baza acestor norme

ss.Vasile Luca

450

scăzute se încheiau şi contractările pentru cultivarea de plante industriale,cu care ocazie deasemenea era favorizată chiaburimea şi chiar dădea posibilitate de creştere a numărului chiaburilor,prin faptul că se acorda preţuri mari şi în plus premii,care datorită normelor de producţie scăzute,erau foarte mari.In acest fel chiaburii mergeau pe linia contractărilor care le ofereau afaceri avantajoase,îmbogăţindu-se prin specula.- Această politică criminală dusă de ANA PAUKER,lovea în desvoltarea gospodăriilor colective,prin faptul că ţăranii văzând această posibilitate de îmbogăţire nu aveau interes a intra în gospodării colective.Pe baza acestei politici dugmănoase ANA PAUKER,între anii 1950-1952,a cerut mărirea preţurilor produselor agrare la contractări.Deasemenea tot în acest scop a fixat preţuri de cost mari la cultivarea plantelor industriale şi lucrarea viilor,ca apoi să poată acorda preţuri mari la preluarea acestora,ceeace era în avantajul chiaburimii care în loc să fie îngrădită se îmbogăţea şi se înmulţea.-

In problema ţărănească am mers pe aceeaş linie criminală ca şi ANA PAUKER,neţinând cont de creşterea nivelului ţărănimii în general şi al chiaburimii în special în stabilirea impozitului agricol,care a rămas pe loc,cu o normă joasă stabilită în 1949,astfel că impozitul agricol nu şi-a îndeplinit funcţia de pârghie pentru aprovizionarea pieţelor cu produse agricole,dimpotrivă a favorizat şi întărit pe chiaburi.-

Mergând pe linia criminală dusă de ANA PAUKER în 1951, am susţinut în Parlament,descreşterea numărului chiaburilor,în condiţiile trecerii dela capitalism la socialism,pe care o socoteam normală. Deasemenea întotdeauna am avut o atitudine de susţinere şi apărare a ţărănimii în general,prin care de fapt susţineam şi apăram chiaburimea.-

Tot în ce priveşte politica de susţinere a chiaburimii, la cererea lui ANA PAUKER şi VAIDA VASILE,de acord fiind şi eu, s'au acordat credite viticultorilor chiaburi şi chiar moşieri, care nu erau folosite pentru întreţinerea şi lucrarea viilor, ci în scopuri personale,credite care în parte n'au mai fost încasate de către Bancă,ceeace a păgubit pe de o parte Statul iar pe de altă parte multe mii de ha.vii au rămas în stare de degradare şi chiar s'au distrus. ANA PAUKER şi VAIDA VASILE,cu toate că vedeau această situaţie,n'au vrut să treacă la naţionalizarea viilor,sub pretext că nu sunt în stare se gospodărească aceste vii,această situaţie dăunând până în 1951 teamna,

ss.Vasile Luca

când s'a trecut la confiscarea viilor,pe baza datoriilor ce aveau către Stat.-

In ce priveşte gospodăriile de Stat,ANA PAUKER a avut o atitudine duşmănoasă,de destrămare a acestor gospodării, neefectuând comasarea lor şi nici organizarea lor în mod temeinic,astfel că au dat terenuri la gospodăriile colective,iar când s'a trecut la comasarea terenurilor gospodăriilor agricole de Stat,nu a fost mobilizată ţărănimea alături de gospodărie pentru comasare şi împotriva chiaburilor,ci s'a lucrat în aşa fel încât s'au produs nemulţumiri în rândurile ţărănimii şi chiar împotriviri.-

Deasemenea la Gostaturi nu s'a efectuat o muncă de control,ANA PAUKER având o atitudine de nepăsare,cu toate că în unele discuţii eu i-am atras atenţia în ce priveşte călcarea disciplinei financiare.-

In legătură cu creierea de gospodării agricole colective,ANA PAUKER avea o atitudine de tărăgănare,ţinând luni de zile cererile de aprobare pentru înfiinţarea de GAC,ca apoi să se dovedească că în aceste gospodării au pătruns elemente duşmănoase şi chiaburi.- ANA PAUKER a călcat linia Partidului în mod provocator,trecând la organizarea de gospodării colective prin forţă şi constrângere sub diferite metode,obligând judeţele să înfiinţeze un număr de gospodării colective şi organizând întreceri,ceeace a făcut să fie frământări şi nemulţumiri în sânul ţărănimii,care au dus până la acţiuni cum a fost în jud. Trei Scaune.-

Această linie criminală provocatoare în ce priveşte organizarea gospodăriilor agricole colective,ANA PAUKER a imprimat-o în jos,însăşi prin instructorii secţiei agrare a C.C. al P.M.R.care cu toate că cunoşteau situaţia reală depe teren, în legătură cu creiarea gospodăriilor agricole colective,totuşi forţau mai departe organizarea acestor gospodării,pe bază de norme şi întreceri. In felul acesta s'au organizat gospodării agricole colective cu forţa,punându-se chiaburi în frunte"ca să tragă tot satul" ,exemplu cum a făcut TOTH GEZA în jud.Trei Scaune,în colaborare cu instructorul dela secţia agrară.-

Eu n'am luat atitudine şi am aprobat linia dusă de ANA PAUKER,în organizarea gospodăriilor agricole colective,iar în ce priveşte intrarea chiaburilor în gospodăriile colective am spus că "mai grav este să nu primeşti sau să dai afară un

ss.Vasile Luca

./.

mijlocaş,decât să primeşti în gospodărie un chiabur,iar în comuna Tulia - Trei Scaune,am susţinut pe un chiabur anume FULOP CAROL care fusese scos din gospodărie,să fie reprimit,deoarece el pretindea că e mijlocaş,totuşi n'a fost reprimit.-

Deşi ANA PAUKER a cunoscut şi a fost îndrumată în legătură cu organizarea T.O.Z.nu a făcut nimic având o atitudine criminală faţă de această problemă,deasemenea în ce priveşte S.M.T.nu a existat un control,făcându-se distrugeri de maşini şi unelte,nu s'a făcut o repartizare justă a maşinilor după nevoile regiunii respective,nu se aplica o politică de clasă,arându-se şi pentru chiaburi şi în general la S.M.T.era o desorganizare care ducea la cheltuieli ce păgubea Statul,fără ca ANA să ia vre-o măsură.-

In domeniul Silviculturii ANA PAUKER nu-şi dădea interesul să cunoască situaţia de exploatare a pădurilor şi să ia măsurile necesare de felul cum trebue să se facă exploatările, măsuri de împădurire,precum şi măsuri pentru îngrijirea pădurilor. ANA PAUKER a sabotat linia Partidului,de a întocmi proecte de planuri de împăduriri,concrete legate de construcţii mari şi lucrări mari cum sunt: "Canalul Dunărea-Marea Neagră", comasările gostatului din regiunile secetoase etc. Fiind chemată la ordine de către conducătorul Partidului,pentru/executarea întocmai a sarcinilor trasate,venea cu explicaţii teoretice de plan general,fără a pune în practică acestea,deoarece nu erau condiţiuni. Se complăcea ca în şedinţe să pună în discuţii diferite probleme în general,deasemenea sarcinile să le trasează în general, fără a cunoaşte situaţia reală dep teren şi de a lega munca practică,de situaţia reală.-

Deşi a primit însărcinarea dela C.C.al P.M.R.pentru desvoltarea şeptelului,a căutat şi a sabotat şi acest plan,amânând timp de un an şi jumătate.Prin neînţelegerea ce se creiase între Institutul Agronomic,condus de TRAIAN SAVULESCU şi Ministerul Agriculturii condus de VAIDA VASILE, a provocat mari pagube şi distrugeri în gospodării de Stat,staţiuni experimentale,gospodării colective,aceasta prin neaplicarea metodelor ştiinţifice agrotehnice,neintervenind pentru a schimba situaţia.-

Vreau să mai arăt că BREBAN din secţia agrară,era un om foarte însufleţit care vrea să facă treabă şi mi se plângea că ANA PAUKER nu-i rezolvă lucrările,nedându-i aprobarea de înfiinţarea a circa 2o GAC,amânându-l mereu,deasemenea şi cu celelalte

ss.Vasile Luca

lucrări îl tărăgăneză,fără a ajunge la vre'un rezultat. Aşa a mai tărăgănat şi problema zootehnicei un an şi jumătate, precum şi problema împăduririlor,deasemenea problema comasărilor şi a naţionalizării viilor.-

In anul 1951,am scris o broşură "Despre desvoltarea cooperativelor de consum şi sarcinile ei viitoare",care era pe o linie nemarxistă,în ce priveşte problema ţărănească,în care nu scoteam în relief rolul conducător al clasei muncitoare, vorbeam despre ţărănime în general şi alte părţi devitoare, prin care s'a constatat că această broşură cuprinde o linie deviatoare în problema ţărănească. Această broşură a fost citită şi chiar studiată de către ANA PAUKER,în urma cărui fapt am avut şi unele discuţii referitor la unele pasagii care au fost îndreptate,după care a fost aprobată de ANA PAUKER şi apoi tipărită. La şedinţa C.C.al P.M.R.după descoperirea devierii,ANA PAUKER a spus că nici n'a citit această broşură, prin aceasta arătându-şi atitudinea laşă,căutând să acopere propriile ei devieri şi participarea la scrierea acestei broşuri.-

In problema colectărilor ANA PAUKER a avut o atitudine criminală de sabotare,prin aceea că în fiecare an a avut neîndeplinit planul de colectări,justificând aceasta prin faptul că a făcut cât a putut şi nu se poate face mai mult,totodată susţinând că şi numărul chiaburilor s'a micşorat şi deci nu se poate mai mult. Aceasta însemna încurajarea chiaburilor şi sabotarea colectărilor,în acelaş timp neaplicând sancţiunile prevăzute în legea colectărilor,asupra acelora care n'au dat la colectări,de care se face vinovat şi TEOHARI GEORGESCU.-

Inainte de reforma bănească,cu toate că hotărârea Partidului a fost să se îndeplinească planul de colectări, în care scop a fost mobilizat tot activul Partidului,ANA PAUKER a oprit colectările la 2o Decembrie 1951,fără a fi îndeplinit planul,spunând că ce a putut a făcut şi nu se mai poate face nimic şi astfel nu s'au mai făcut colectări decât în Februarie 1952,după reformă,cu bani noi,ceeace a lovit în reforma bănească,deoarece dacă se îndeplinea planul de colectări, emisiunea de bani vechi putea fi mai mare pe luna Ianuarie 1952 şi deci ar fi fost scoşi mai mulţi bani pe piaţă.-

ss.Vasile Luca

.//.

In ce priveşte viaţa de familie, ANA PAUKER ducea o viaţă de mare burgheză, cu lux, copiii i-a crescut într'un mediu burghez, neavând nimic cu clasa muncitoare şi fiind lipsiţi complect de revoluţionarism şi patriotism faţă de R.P.R.

Stiu că ANA PAUKER a trimis pe tatăl său în Palestina după 23 August 1944, nu ştiu când anume. Deasemenea mai are un frate, care după 23 August 1944, a venit din Palestina şi a locuit la ANA PAUKER acasă, unde l-am văzut şi eu prin anii 1948-1949. Stiu că acesta era un burghez sionist, duşmănos regimului democratic.-

In afară de sabotajul comis de ANA PAUKER asupra reformei băneşti, prin oprirea completă a colectărilor, urmează să mai arăt într'un proces verbal de interogatoriu detailat, şi sabotajul comis de mine şi subalternii mei în ceeace priveşte reforma bănească.-

Cu ocazia înmânării scrisorii închise a C.C.al P.M.R. despre devierea mea de dreapta, citind aceasta, m'am dus la cabinetul lui ANA PAUKER dela Ministerul de Externe unde am găsit şi pe TEOHARI GEORGESCU, care discutase cu ANA această scrisoare, fiind gata să plece.-

Eu am oprit şi pe TEOHARI GEORGESCU în birou la ANA PAUKER şi i-am întrebat dacă au citit scrisoarea închisă, totodată le-am arătat că dacă scrisoarea va fi prelucrată aşa cum este până jos, eu nu mai pot face parte din Secretariat şi nici din C.C., deoarece scrisoarea este foarte gravă. Si mi-au spus că într'adevăr aşa are să fie şi că pentru aceasta să merg la conducătorul Partidului care să schimbe scrisoarea sau să-şi asume răspunderea de urmările ce voi avea.-

Deasemenea aceştia mi-au arătat că toţi suntem vinovaţi şi că ei mă vor susţine în şedinţa Biroului Politic.-

Am fost la conducătorul Partidului, căruia i-am arătat ce urmări voiu avea, la care mi-a răspuns că voi fi prelucrat, urmând a lua o poziţie justă, care mă va întări. Scrisoarea închisă a trecut apoi spre aprobarea Biroului Politic al C.C. unde a fost desbătută şi unde atât TEOHARI GEORGESCU cât şi ANA PAUKER mi-au luat apărarea, spunând că nu pot fi puse numai pe spinarea mea toate aceste fapte şi că de acestea se fac vinovaţi şi ceilalţi membrii din C.C. mai mult decât atât ANA PAUKER a arătat că trebue să ne gândim şi la urmările ce va putea avea această scrisoare mai ales în Ardeal, unde eu, spunea ea, am priză în mase. Această atitudine a fost combătută de

ss. Vasile Luca

către Biroul Politic,precum şi faptul că noi trei ne-am întâlni separat înainte şi am discutat despre aceasta. Scrisoarea a fos aprobată în unanimitate şi trimisă pentru a fi prelucrată.-

Comitetul Central fixând o comisie care să se ocupe cu ancheta de felul cum a mers Ministerul de Finanţe,din care făceam şi eu parte şi cum această comisie a început să scoată în relief faptele criminale comise de IACOB,VIJOLI şi ceilalţi, deasemenea văzând că mă implică şi pe mine alături de aceştia, m'am dus la ANA PAUKER căreia i-am arătat că comisia mă acuză de înşelarea Guvernului şi că mă va trage la răspundere.ANA PAUKER mi-a spus că n'o să mă tragă la răspundere şi că e bine să mă duc la KAFTARADZE pentru ca acesta să pună problema mea în faţa P.C.(b) al URSS.Deasemenea m'a mai sfătuit să fac o scrisoare de protest către Preşedintele Comisiei MOGHIOROS ALEXANDRU, împotriva felului cum lucrează această comisie care scotea la iveală şi faptele mele. Am făcut această scrisoare pe care am înaintat-o Preşedintelui Comisiei,în urma cărui fapt am fost îndepărtat din Comisie,nemai participând la încheierea lucrărilor şi a documentului Comisiei. Documentul a fost înaintat la Biroul Politic şi apoi C.C.al P.M.R.cu propunerea de a fi scos din toate funcţiile de partid şi de Stat şi a fi trimis în faţa Comisiei de Control.-

De unde până acum activitatea noastră a fost dusă dela început conform celor stabilite de a ne susţine unul pe altul, în muncile noastre şi de a ne apăra reciproc aşa după cum am arătat în procesele verbale anterioare,totuşi cu ocazia prelucrării propunerilor Comisiei în Biroul Politic şi Comitetul Central,atât TEOHARI GHORGHESCU cât şi ANA PAUKER nu au mai avut îndrăsneala să mă apere şi au început să mă acuze în mod făţarnic,de teamă de a nu fi şi ei descoperiţi. ANA PAUKER,cu ocazia ultimelor prelucrări a arătat că ea mă cunoaşte din trecut ca un element ce m'am purtat bine în faţa Siguranţei,deşi îmi reamintesc bine că eu am discutat cu ea această problemă,dându-i puţin de înţeles că am fost agent provocator al Siguranţei şi aceasta s'ar fi descoperit mai de mult dacă ea pe când lucra la Komintern ar fi anunţat acestora discuţiile avute cu mine în această problemă.-

Cu ANA PAUKER nu m'am mai întâlnit dela această dată, iar cu TEOHARI GHORGHESCU m'am întâlnit în biroul lui MOGHIOROS ALEXANDRU,la C.C.,de unde eu am plecat,iar TEOHARI GHORGHESCU a mai rămas pentru a sta de vorbă cu MOGHIOROS,cărâ ca eu să fiu de faţă .- Când am văzut că TEOHARI GHORGHESCU rămâne singur cu

MOGHIOROS, am bănuit cu acesta vrea să desvălue cu această ocazie ceva din trecutul meu, ca agent provocator.-

Mai vreau să adaug că ANA PAUKER ca secretară a C.C.al P.M.R.şi membră a Guvernului, îşi manifesta tot timpul nemulţumirea şi era contra conducerii duse de Partid şi contra conducătorului Partidului.-

Intrebare:

Din declaraţiile dvstale rezultă că arătată fiind de d-ta activitatea fracţionistă şi faptele criminale făptuite a fost de fapt trădarea clasei muncitoare.

Răspuns:

Da trebue să arăt anchetei că activitatea noastră fracţionistă precum şi faptele criminale comise de noi a fost trădarea clasei muncitoare. Grupa noastră fracţionistă dacă n'ar fi fost demascată ar fi comis noi crime şi şi-ar fi creiat condiţiuni favorabile pentru schimbarea orientării politice, dela politica Uniunii Sovietice şi prin creiarea de nemulţumiri în massă s'ar fi ajutat duşmanul de clasă prin ruperea alianţei între clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare, iar prin aceasta s'ar fi schimbat orientarea trecând la contrarevoluţie.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatori cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde întocmai cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, -liber şi nesilit de nimeni.

ss.Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR.DE SECURITATE

Vasilescu Ion

CM/5 ex.

457

Proces-Verbal de interogator

Arestat(ă) Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.-
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

19 Februarie 1953.-

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 20 și 10 min.

„ s'a terminat la „ 2 și 25 „

Intrebare: În procesul verbal de interogatoriu din 14 Februarie 1953, ai arătat că nu vei continua a declara acțiunile criminale ce ai desfășurat cu Ana Pauker, în perioada 1949 și până în prezent. Acuma îți acordă această posibilitate.? _____

Răspuns

În continuarea procesului verbal de interogatoriu din 14 Februarie 1953, voiu arăta acțiunile criminale desfășurate de mine împreună cu Ana Pauker, în perioada, din anul 1949 și până în prezent, precum și cele rămase de arătat.

Printre acțiunile de natură a dăuna elementelor, Ana Pauker, în anul 1949, a trimis în Elveția pe Elisabeta Luca, la Conferința internațională a „Crucii Roșie", pentru a schimba pe Ofelia Manole care se găsea în Elveția la această Conferință și care s'a reîntors în țară. Tot la această conferință Ana Pauker a mai trimis și pe un alt partizan al său anume Feneșan care până prin anul 1949 era membru fracțiunii clujene, ce se formase în organizația de bază a partidului din C.C.A.S. și pe care Ana Pauker mai târziu

Semnătura

Mod. 185

Urmare: mi la recomandat pentru a se căsători cu o nepoată a mea. Soția mea, Elisabeta a stat în Elveția timp de două luni. Deasemenea Elisabeta a mai fost și la Paris, nu pot preciza dacă plecarea a fost din Elveția sau cu ocazia expoziției internaționale dela Paris, însă știu că la Paris s'a întâlnit cu o serie de persoane pe care le cunoscuse în Spania în 1936 și în Franța cu ocazia emigrării din 1931-1932.

În legătură cu primirea de colete din America în special de către evrei, Ana Pauker și Teohari Georgescu n'au luat măsuri să reglementeze intrarea acestor colete în țară, astfel dând posibilitatea a se creia legături de spionaj în țară, pătrunderea materialului de propagandă american, precum și menținerea de legături de afaceri, introducându-se pe piață mărfuri americane, cu scop de propagandă, cu care se făcea speculă.

Deasemenea, Ana Pauker a susținut și a permis ca legațiile străine din țară, să schimbe valuta lor, adusă în țară, prin vânzare la bursa neagră cu preț de speculă, în loc să fie schimbată de către bancă la cursul oficial, în felul acesta subminând puterea leului.

În problema țărănească Ana Pauker, cu toate că participase la colectivizări în Uniunea Sovietică, având și experiență în această privință, încă dela început au mers pe linia oportunistă de susținere a țărănimii în general fără a aplica lupta de clasă. Deasemenea Ana Pauker a călcat în mod criminal plenara C.C. al P.M.R. din 3-5 Martie 1949, mergând pe o linie de protejare a chiaburimii. Astfel în numeroasele discuții ce am avut cu Ana Pauker în perioada 1948-1949, aceasta susținea că țărănimea este asuprită cu impozitele, vorbind de țărănime în general, după care, sub această influență, s'a trecut la eșalonarea impozitului, păsuire și apoi chiar la

Semnătura [signature]

Urmare: neglijare încasări impozitelor.

După plenara C.C. al P.M.R. din 3-5 Martie 1949, Ana Pauker în domeniul agriculturii, ca: colectări, contractări colectivizări, organizarea gospodăriilor de stat, etc., a susținut linia criminală de sprijinire a chiaburimii și de stingere a luptei de clasă la sate. Astfel Ana Pauker a susținut și permis autodesființarea, prin preluarea ca daruri, a averii chiaburilor, de către gospodăriile colective, după care și chiaburi erau primiți în gospodării.

Deasemenea, în discuțiile avute cu Ana Pauker, aceste susțineau că numărul chiaburilor se micșorează datorită împroprietăririi și deci prin aceasta încurajau tendința de a se ascunde chiaburii și justifica neîndeplinirea planului de colectări. Astfel că în 1949 când sa pus problema colectărilor, mai accentuat, Ana Pauker, în discuțiile ce am avut cu ea, s'a manifestat că chiaburii sunt străjuiți de un mai poate să sîmfle, fapt ce la susținut și în anii următori. Pentru a susține și ascunde pe chiaburi, Ministerul Agriculturii sub îndrumarea lui Ana Pauker a fixat norme de producție la hectar mult sub nivelul real, ceace a creiat un venit mic care era ireal, dar care era luat ca bază la fixarea impozitului. Tot pe baza acestor norme scăzute se încheiau și contractările pentru cultivarea de plante industriale, cu care ocazie deasemenea era favorizată chiaburimea și chiar dădea posibilitate de creștere a numărului chiaburilor, prin faptul că se acorda prețuri mari și în plus premii, care datorită normelor de producție scăzute, erau foarte mari. În acest fel chiaburii mergeau pe linia contractărilor care le oferea afaceri avantajoase, îmbogățindu-se prin speculă.

Aceste politică criminală dusă de Ana Pauker bruia în desvoltarea gospodăriilor colective, prin faptul că țăranii văzând

Semnătura.

această posibilitate de îmbogățire nu avem interes a intra în gospodării colective. De bază acestei politici dușmanoase Ana Pauker, între anii 1950-1952 a cerut mărirea prețurilor produselor agricole la contractări, deasemenea tot în acest scop a fixat prețuri de cost mari la cultivarea plantelor industriale și lucrarea viilor, ca apoi să poată acorda prețuri mari la preluarea acestora, ceea ce era în avantajul chiaburimii care în loc să fie îngrădită se îmbogățea și se înmulțea. ———————————————

În problema țărănească am mers pe această linie criminală ca și Ana Pauker, neținând cont de creșterea venitului țărănimii în general și al chiaburimii în special în stabilirea impozitului agricol, care a rămas pe loc, cu o normă fixă stabilită în 1949, astfel că impozitul agricol nu și-a îndeplinit funcția de pârghie pentru aprovizionarea piețelor cu produse agricole, dimpotrivă a favorizat și întărit pe chiaburi.

Mergând pe linia criminală dusă de Ana Pauker, în 1951, am susținut în parlament, descreșterea numărului chiaburilor, în condițiunile trecerii dela Capitalism la Socialism, pe care o socoteam normală. Deasemenea întotdeauna am avut o atitudine de susținere și apărare a țărănimii în general, prin care de fapt susțineam și apăram chiaburimea.

Tot în ce privește politica de susținere a chiaburimii, la cererea lui Ana Pauker și Vasile Vasile, de acord fiind și eu, s'au acordat credite viticultorilor chiaburi și chiar moșieri, care nu erau folosite pentru întreținerea și lucrarea viilor, ci în scopuri personale, credite care în parte n'au mai fost încasate de către bancă, ceea ce a prăpădit pe departe statul, iar pe de altă parte multe mii de ha. vii au rămas în stare de degradare și chiar au dispărut. Ana Pauker și Vasile Vasile, cu toate că vedeau această situație, n'au voit să facă

5

Urmare: la naționalizarea viilor, sub pretext că nu sunt în stare să gospodărească aceste vii, acestă situație dăinuind până în 1951 toamna, când s'a trecut la confiscarea viilor, pe lângă dobânzile ce aveau către stat.

În ce privește Gospodăriile de stat, Ana Vanker a avut o atitudine dușmănoasă, de destrămare a acestor gospodării, nesfătuind cumnatul lor și micșorarea lor în mod semnificativ, astfel că au dat terenuri la gospodăriile colective, iar când s'a trecut la cumnatul terenurilor gospodăriilor agricole de stat, nu a fost mobilizată țăranimea altfel de gospodărie pentru cumnatul și împotriva chiaburilor, și s'a lucrat în așa fel încât s'au produs nemulțumiri în rândurile țăranimii și chiar împotriviri.

Deasemenea la Gostatul nu s'a efectuat o muncă de contact, Ana Vanker având o atitudine de nepăsare, cu toate că în mod discuții nu i-am atras atenție, în ce privește călcarea disciplinei financiare.

În legătură cu crearea de gospodării agricole colective, Ana Vanker, avea o atitudine de tărăgănare, tinând luni de zile cererile de aprobare pentru înființarea de G.A.C., ca apoi să se dovedească în în aceste gospodării au pătruns elemente dușmănoase și chiaburi. Ana Vanker a călcat linia partidului, în mod provocator, trecând la organizarea de gospodării colective prin forță și constrângere sub diferite motive, obligând județele să înființeze cu orice de gospodării colective și organizând întrecere, cine a făcut și fie frământări și nemulțumiri în rândul țăranimii, care au dus până la acțiuni care a fost în județul Trei Scaune.

Această linie criminală: provocatoare, în ce privește organizarea gospodăriilor agricole colective, Ana Vanker, a impus-o în jos, până prin instructorii secției agrare a C.C. al P.C.M.R., care cu toate că cunoșteau situația reală de pe

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: terem, în legătură cu crearea gospodăriilor agricole colective, totuși fără mai departe organizarea acestor gospodării, pe bază de lucrul și întrecere. În felul acesta s'au organizat gospodării agricole colective cu forță, punându-se chiaburi în frunte „ca să tragă tot satul", exemplu cum a făcut Toth Geza în județul Trei Scaune, în colaborare cu instructorul dela secția Agricolă. ———

Eu n'am luat atitudine și am aprobat linia dusă de Ana Pauker, în organizarea gospodăriilor agricole colective, iar în ce privește intrarea chiaburilor în gospodăriile colective am spus că „mai grav este să nu primești pe nu știi cum, decât să primești în gospodărie un chiabur", iar în Com. Tulia Trei Scaune am susținut pe un chiabur anume Fülöp Carol care fusese scos din gospodărie, să fie reprimit, deoarece el pretindea că e mijlocaș, totuși n'a fost reprimit. ———

Deși Ana Pauker a cunoscut și a fost îndrumată în legătură cu organizarea T.C.Z., nu a făcut nimic având o atitudine criminală față de această problemă, deși cunoștea în ce privește S.M.T. nu a existat un control, făcându-se distribuirea de mașini și multe, nu s'a făcut o repartizare justă a mașinilor după nevoile regiunii respective, nu se aplica o politică de clasă, având-se și pentru chiaburi și în general la S.M.T. era o dezorganizare care ducea la cheltuieli ce păgubea statul, fără ca Ana să ia vreo măsură. ———

În domeniul Silviculturii, Ana Pauker nu-și dădea interesul să cunoască situația de exploatare a pădurilor și să ia măsurile necesare de felul cum trebue să se facă exploatările, măsuri de împădurire, precum și măsuri pentru îngrijirea pădurilor. Ana Pauker a sabotat linia Partidului, de a întocmi proecte de planuri de împăduriri, concrete legate de construcții mari și lucrări mari, cum sunt:

Semnătura,

Urmare: „Canalul Dunărea Marea Neagră", Comasările Corlatului din regiunile secetoase etc. Fiind chemată la ordine de către conducătorul Partidului, pentru executarea întocmai sarcinile trasate, venea cu explicații teoretice de plan general, fără acea a pune în practică acestea deoarece nu erau condițiuni. Se complăcea ca în ședințe să pună în discuție diferite probleme în general, deasemenea sarcinile să le traseze în general, fără a cunoaște situația reală de pe teren și de a lega munca practică, de situația reală.

Deși a primit însărcinarea dela C.C. al P.M.R. pentru desvoltarea șeptelului, a căutat și a sabotat și acest plan, amânând timp de un an și jumătate. Prin neînțelegerea ce se crease între Institutul Agronomic, condus de Traian Săvulescu, și Ministerul Agriculturii, condus de Vaida V., a provocat mari pagube și distrugeri în gospodării de stat, stațiuni experimentale, gospodării colective, aceasta prin neaplicarea metodelor științifice agrotehnice, neintervenind pentru a rezolva situația.

Vreau să mai arăt că Breban din secția Agrară, era un om foarte înfumurat care vrea să facă treabă și mi se plângea că Ana Pauker nu-i rezolvă lucrurile, nedându-i aprobarea de înființarea a circa 20 G.A.C., amânându-le mereu, deasemenea și celelalte lucrări îl tărăgănează fără a ajunge la vre-un rezultat. Ea a mai tărăgănat și problema zootehniei un an și jumătate, precum și problema împăduririlor, deasemenea problema comasărilor și a naționalizării viilor.

In anul 1951, am scris o broșură „Despre desvoltarea Cooperativelor de Consum și sarcinile ei viitoare" care era pe o linie nemarxistă, în ce privește problema țărănească, în care nu am scos în relief rolul conducător al clasei muncitoare, vorbeam despre țărănime în general și alte puncte deosebite, prin

Semnătura. [signature]

Mod. 185

Urmare: care s'a constatat că această broşură cuprinde o linie dezarmantă în problema ţărănească. Această broşură a fost citită şi chiar studiată de către Ana Pauker, în urma căreia fapt au avut şi unele discuţii referitor la unele paragrafe care au fost îndreptate, după care a fost aprobată de Ana Pauker şi apoi tipărită. La şedinţa C.C. al P.M.R., după descoperirea deviere, Ana Pauker, a spus că unii n'a citit această broşură, prin această arătându-şi atitudinea lipsă, cinstind să acopere propriile ei devieri şi participarea la scrierea acestei broşuri.

În problema colectărilor, Ana Pauker a avut o atitudine criminală de sabotare, prin aceea că în fiecare an a avut neîndeplinit planul de colectări, justificând aceasta prin faptul că a făcut cât a putut şi nu se poate face mai mult, totodată susţinând că şi numărul chiaburilor s'a micşorat şi deci nu se poate mai mult. Această încurajarea chiaburilor şi sabotarea colectărilor, în acelaşi timp neaplicând sancţiunile prevăzute în legea colectărilor, asupra acelora care n'au dat la colectări, de care se face vinovat şi Tovarăşul Georgescu.

Înainte de reforma bănească, cu toate că hotărîrea Partidului a fost să se îndeplinească planul de colectări, în care scop a fost mobilizat tot activul Partidului, Ana Pauker a oprit colectările la 20 Dec. 1951, fără a fi îndeplinit planul, spunând că ce a putut a făcut şi nu se mai poate face nimic şi astfel nu s'au mai făcut colectări decât în Februarie 1952, după reformă, cu bani noi, care a lovit reforma bănească, deoarece dacă se îndeplinea planul de colectări, emisiunea de bani vechi putea fi mai mare pe luna Ianuarie 1952 şi deci ar fi fost scoşi mai mulţi bani pe piaţă.

Semnătura

Urmare: În ce privește viața de familie, Ana Pauker ducea o viață de mare burgheză; cu lux, copiii ia crescut într'un mediu burghez, neavînd nimic cu clasa muncitoare și fiind lipsiți complect de revoluționarism și patriotism față de R.P.R.-

Știu că Ana Pauker a trimis pe tatăl său în Palestina, după 23 August 1944, nu știu când anume. Deasemenea mai are un frate, care după 23 August 1944 a venit din Palestina și a locuit la Ana Pauker acasă, unde l-am văzut și eu prin anii 1948-1949. Știu că acesta era un burghez sionist, dușmănos regimului democratic.

În afară de sabotajul comis de Ana Pauker asupra reformei bănești, prin oprirea completă a colectărilor, urmează să mai arăt într'un proces-verbal de interogatoriu, detailat și sabotajul comis de mine și subalternii mei în ceace privește reforma bănească.

Cu ocazia înmânării scrisorii închise a C.C. al P.M.R. despre devierea mea de dreapta, citind aceasta, m'am dus la Cabinetul lui Ana Pauker dela Ministerul de Externe, unde am găsit și pe Teohari Georgescu care discutase cu Ana această scrisoare, fiind gata să plece.

Eu am oprit și pe Teohari Georgescu în birou la Ana Pauker și i-am întrebat dacă au citit scrisoarea închisă; totodată le-am arătat că dacă scrisoarea va fi prelucrată așa cum este până jos, eu nu mai pot face parte din secretariat și nici din C.C., deoarece scrisoarea este foarte gravă. Ei mi-au spus că într'adevăr așa are să fie și că pentru aceasta să merg la conducătorul Partidului care să schimbe scrisoarea sau să-și asume răspunderea de urmările ce vor avea.—

Deasemenea aceștia mi-au arătat că toți suntem vinovați și că ei mă vor susține în ședința Biroului Politic.

Am fost la Conducătorul Partidului, cum i-am arătat

Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare : ce urmări : voiu avea, la care mi-a răspuns că voiu fi preluerat, urmând a lua o poziție justă - care mă va înlătura. Scrisoarea închisă a trecut apoi spre aprobarea Biroului Politic a C. C., unde a fost discutată și unde atât Tovarășii Gheorghiu Dej cât și Ana Pauker mi-au luat apărarea, spunând că nu pot fi pus numai pe seama mea toate aceste fapte și că de aceea se face vinovați și ceilalți membri ai C. C. Mai mult decât atât Ana Pauker a arătat că trebue să ne gândim și la urmările ce va putea avea această scrisoare mai ales în Ardeal, unde eu, spunea ea, am prins în mase. Această atitudine a fost combătută de către Biroul Politic, precum și faptul că noi trei ne-am întâlnit separat înainte și am discutat despre această. Scrisoarea a fost aprobată în unanimitate și trimisă pentru a fi preluerată. ———————————————

Comitetul Central fixând o comisie care să se ocupe cu ancheta de felul cum a mers Ministerul de Finanțe, din care făceam și eu parte și cum această comisie a început să scoată în relief faptele criminale comise de Iacob, Vizoli și ceilalți; deasemenea văzând că mă implică și pe mine alături de aceștia, m-am dus la Ana Pauker căreia i-am arătat că comisia mă acuză de înșelarea Guvernului și că mă va trage la răspundere. Ana Pauker mi-a spus că-i o să mă tragă la răspundere și că-i bine să mă duc la Kaftanov pentru a cere pentru acest să pună problema mea în fața C.C. al U.R.S.S. - Deasemenea mi-a mai spărut să fac o scrisoare de protest către președintele Comisiei Magheroș Alexandru împotriva felului cum lucrează această comisie care scoate la iveală și faptele mele. Am făcut această scrisoare pe care am înaintat-o președintelui Comisiei; în urma căreia fapt am fost îndepărtat din comisie, deoarece

Semnătura

Urmare: participând la încheierea lucrărilor și a documentelor Comisiei. Documentul a fost înaintat la Biroul Politic și apoi C. C. al P. M. R. cu propunerea de a fi scos din fosta fundație de Partid și de Stat și a fi trimis în fața Comisiei de Control. ———

De unde până acum activitatea noastră a fost dusă dela început conform celor stabilite de a ne sustine unul pe altul în muncile noastre și de a ne apăra reciproc așa după cum am arătat în procesele verbale anterioare, totuși cu ocazia pregătirii propunerilor Comisiei, în Biroul Politic și Comitetul Central, atât Țerbași Gergescu cât și Ana Pauker nu au mai avut încrederea să mă asculte și au început să mă acuze în mod fățarnic, de teama de a nu fi și ei descoperiți. Ana Pauker, cu ocazia ultimelor pregătiri a arătat că ea mă cunoaște din trecut că un element ce m'am purtat bine în fața Siguranței, deși îmi recunoștea bine că eu am discutat cu ea această problemă, dându-și prea bine seama că am fost agent provocator al Siguranței și aceasta s'ar fi descoperit mai demult decât ea pe când lucra la Komintern ar fi anunțat acestea discuțiile avute cu mine în această problemă. ———

Cu Ana Pauker nu m'am mai întâlnit dela această dată, iar cu Țerbași Gergescu m'am întâlnit în biroul lui Maghiaros Alexandru, la C. C., de unde eu am plecat, iar Țerbași Gergescu a mai rămas pentru a sta de vorbă cu Maghiaros, fapt ce eu să-l fiu de față.

Când am văzut că Țerbași Gergescu rămâne singur cu Maghiaros, am bănuit că acesta urma să-i descrie cu această ocazie, cerul din trecutul meu, ca agent provocator.

Mai vreau să adaug că Ana Pauker ca secretar a C. C. al P. M. R. și membră a Guvernului, îmi manifesta tot timpul

Semnătura.

Urmare : nemulțumirea și era contra conducerii lusă de Partid și contra Conducătorului Partidului.

Întrebare

Din declarațiile date rezultă că arestarea fiind de activitate fracționistă și faptele criminale făptuite a fost de fapt trădarea clasei muncitoare ?

Răspuns

Da. Trebue să arăt anchetei că activitatea noastră fracționistă, precum și faptele criminale comise de noi a fost trădarea clasei muncitoare. Grupa noastră fracționistă, dacă n'ar fi fost demascată - ar fi comis noi crime și și-ar fi creiat condițiuni favorabile pentru schimbarea orientării politice, dela politica Uniunii Sovietice și prin crearea de nemulțumiri în masă s'ar fi ajutat dușmanul de clasă prin ruperea alianței între clasa muncitoare și țărănimea muncitoare, iar prin aceasta s'ar fi schimbat astfel treiând la Contrarevoluție.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt, și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Lt. [illegible]

Semnătura,

originalul de mână se află la dosarul personal al [illegible]
Bucu Nicolae (SCHECHTER).

463

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

26 Februarie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora . 9 . .
" s'a terminat " . 15 . .

Intrebare:

In procesele verbale date anterior ai arătat o serie de elemente despre care ai declarat că împreună aţi desfăşurat activitate de spionaj, atât pe teritoriul Uniunii Sovietice cât şi în ţară. Arată concret activitatea de spionaj desfăşurată cu fiecare din aceste elemente?

Răspuns:

Voiu arăta concret elementele cu care am dus activitate criminală de spionaj, atât pe teritoriul Uniunii Sovietice cât şi în ţară. Pe teritoriul Uniunii Sovietice am dus activitatea astfel:

La 21 Iunie 1940 am eşit din închisoarea Cernăuţi şi conform înţelegerii ce avusesem cu câteva zile mai înainte, cu organul serviciului secret de informaţii, am rămas pe teritoriul Uniunii Sovietice, urmând a lua legătură cu persoana ce mi se va prezenta şi-mi va aduce o scrisoare.-

In luna Iulie 1941, într'o Duminecă după masă, pe când mergeam în drum spre casă, mi-a eşit înainte inginerul SCHCTER, care mi-a spus că a venit o scrisoare la Sovietul oraşului pentru mine, pe care a luat-o să mi-o aducă personal, scrisoare pe care mi-a predat-o. SCHCTER a mers la locuinţa mea, unde în discuţii acesta mi-a reamintit de vechile obligaţii ce le aveam faţă de Siguranţă încă depe teritoriul ţării, în România. Dealtfel deschizând şi scrisoarea am constatat că se vorbea tot de situaţia mea din trecut şi mi se cerea ca să iau legătura cu cel ce mi se prezintă. SECHTER mi-a vorbit cu aceas- tă ocazie că trebue chiar în acea seară să iau legătură cu şe- ful, descriindu-mi-l şi lăsându-mi a înţelege din discuţii, că

ss. Vasile Luca

.//.

acesta mă cunoaşte. La început am şovăit,dar după ce acesta a început să-mi povestească câte ceva din trecutul său,arătându-mi că şi el are obligaţii ca şi mine şi că trebue să lucrăm ceeace mi se cere,pentru a nu fi demascaţi,eu m'am gândit la consecinţele ce le-aşi avea în urma unei demascări, după care am acceptat să lucrăm,însă am arătat că trebue să acoperim această activitate şi cu fapte pozitive pentru a nu fi descoperiţi. După aceasta SCHECTER mi-a dat indicaţii şi mi-a fixat locul de întâlnire cu "şeful" la curba pe care o face tramvaiul din oraş către parcul mare şi parcă îmi reamintesc că mi-a dat şi o parolă,de care nu-mi mai aduc aminte. După aceasta SCHECTER a plecat dela domiciliul meu.-

Seara eu m'am prezentat la locul indicat,unde am recunoscut în persoana "şefului" pe cel ce l-am cunoscut în 1929, prin DORY GOLDSTEIN la Odesa sau la Moscova,care mi-a vorbit despre activitatea desfăşurată de acesta în mişcarea muncitorească din Moldova şi Basarabia. Acesta era cunoscut de mine sub numele de SAMUEL care mai târziu s'a numit SAMOILOV, despre care am mai vorbit. In ce priveşte discuţiile şi legăturile cu SAMOILOV,urmează să arăt într'o declaraţie separată,în prezenta continuând a arăta legăturile ce am avut cu SCHECTER.-

In discuţiile avute cu SAMOILOV acesta mi-a spus să ţin legătura cu SECHTER şi să-l informez de activitatea ce se va duce pe linie economică,politică şi altele ce va interesa pe SCHECTER. Conform instrucţiunilor primite dela SAMOILOV am stabilit legături cu SCHECTER,cu care mă întâlneam la o cârciumă,în apropiere de locuinţa mea,unde uneori luam masa împreună; deasemenea ne mai întâlneam şi în alte locuri sau pe stradă,unde îmi indica el. La întâlnirile ce aveam îl informam pe SCHECTER despre discuţiile avute la Soviet şi Partid,despre măsurile ce se luau,despre munca în întreprinderi,despre plasarea în muncă a diferitelor elemente şi în general despre toate cele ce se petreceau pe teritoriul regiunii. SCHECTER cu această ocazie îmi cerea să plasez în diferite munci,elemente contrarevoluţionare,lucru ce eu am executat. In acest fel am dat posibilitate lui SCHECTER,să-şi plaseze elementele în diferite sectoare de muncă de unde el vrea să se informeze şi să ducă o activitate contrarevoluţionară. In special aceste elemente erau împinse pe lângă activul de Partid şi pe lângă organele Sovietului,deasemenea la raioane în mediul rural, precum şi în fabrici şi alte întreprinderi economice,unde puteau să-şi desfăşoare activitate

informativă în voe. Aceste elemente contrarevoluţionare introduse au reuşit în fabrici să agite muncitorii împotriva normelor noi de muncă şi să provoace diferite nemulţumiri, ajungând până la unele acte de protest în masse.-

In mediul rural elementele contrarevoluţionare trimise, agitau ţărănimea împotriva măsurilor şi hotărârilor luate de Soviet în ce priveşte impozitele, planul de cultură creearea de gospodării colective, precum şi lansarea de zvonuri alarmiste contra puterii sovietice, contra organelor de partid şi din Soviete în special cel veniţi, căutând prin bârfeli să compromită aceste organe. Deasemenea aceste elemente trimise susţineau chiaburimea care provocau şi menţineau o stare de agitaţii în rândurile ţărănimii muncitoare împotriva puterii sovietice. Această situaţie creiată a dat mult de lucru organelor de partid şi ale Sovietului, pentru a reuşi să introducă noua ordine socială, ceeace a constituit o luptă permanentă cu elementele contrarevoluţionare până la începerea războiului, în vara anului 1941.-

Cu ocazia izbucnirii războiului, în vara anului 1941, eu am fost mobilizat în armată, la Tarnopol, nemai având legături cu SCHECTER, până învara anului 1944, când acesta a venit pe frontul III Ucrainean, unde mă găseam şi eu, ca militar, pentru a lucra pe linia secţiei a 7-a, cerându-mi să-l iau în grupul meu care se ocupa cu agitaţia şi propaganda în rândurile populaţiei eliberate. L-am luat în grupul meu şi am lucrat împreună circa două-trei săptămâni, după care eu am plecat în alt loc de muncă. In această perioadă n'am avut nici un fel de discuţii cu SCHECTER în ce priveşte activitatea desfăşurată de noi la Cernăuţi. SCHECTER mi-a povestit că în timpul războiului şi până în 1944 când a fost mobilizat a lucrat la o mare fabrică metalurgică din Urali, ca inginer într'o funcţie foarte importantă.-

Cu SCHECTER m'am mai întâlnit în anul 1945, toamna, la Cluj, el fiind militar, cu care ocazie mi-a cerut să intervin pentru aducerea lui în ţară. Am intervenit pentru rămânerea acestuia în ţară, la Direcţia Politică a Armatei Sovietice, care se afla la Constanţa, unde cunoşteam unii ofiţeri cu care lucrasem împreună, fără să cunosc rezultatul acestei intervenţii ce am făcut.-

Prin anul 1946-1947, vara, SCHECTER a venit la mine acasă fiind îmbrăcat militar, cu care ocazie a stat la masă la mine, dar nu ştiu să fi discutat cu el ceva mai important. In discuţii, SCHECTER mi-a reamintit despre faptul că eu să

.//.

intervin pentru rămânerea lui în ţară,deoarece este inginer, specialist,de care este nevoie în ţară.-

SCHECTER s'a întors în ţară cred prin anul 1948-49 pe când eram ministru de Finanţe,nu ştiu precis unde m'am întâlnit cu el,dar ştiu că acesta mi-a cerut să-l plasez în muncă şi dacă este posibil într'un post mai important în Minister. L-am trimis sau cred că chiar l-am prezentat pe când eram la Snagov,lui VINTE sau lui BABENCO,pentru a-l plasa în muncă,iar aceştia l-au plasat la Secţia Gospodăriilor C.C. Pentru acesta am mai intervenit la Ministerul de Interne pentru a-i da viza de eşire din ţară,în interes de serviciu.Alte legături nu am mai avut cu SCHECTER.-

Intrebare:

Dacă ai spus adevărul despre acest SCHECTER?

Răspuns:

Am arătat anchetei adevărul despre SCHECTER,deasemenea şi despre activitatea criminală de spionaj dusă de mine alături de acesta,urmând ca la primul interogatoriu să arăt rolul lui SAMOILOV şi al lui WEISSMAN ce l-au avut în această activitate.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine,susţin şi semnez,liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

CM/5 ex.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

3 Martie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 9
" s'a terminat " 15

Intrebare:

In procesul verbal de interogatoriu din 4 Februarie 1953 printre alte elemente cu care ai desfăşurat activitate criminală de spionaj, a fost şi numitul DASCAL. Arată toată activitatea dusă împreună cu acesta?

Răspuns:

Pe DASCAL ANTON l-am cunoscut în anul 1945, fiind jurist sau ceva funcţionar la "Comisia Aliată de Control" pe lângă delegaţii englezi. Acesta era de profesie avocat, de naţionalitate evreu, de statură mijlocie, având părul castaniu, având în prezent etatea de circa 42-45 ani. DASCAL ANTON conducea, în anul 1945, organizaţia sionistă "Mişmar".-

Cu ocazia formării Comitetului Democrat Evreesc a intrat în acest comitet şi organizaţia "Mişmar" condusă de DASCAL. Deşi am ştiut că DASCAL lucra pe lângă delegaţii englezi deşi lângă Comisia Aliată de Control, eu am susţinut intrarea acestuia şi a organizaţiei sale sioniste în C.D.E. şi apoi în F.N.D. unde a fost şi membru al Consiliului F.N.D.-

In alegerile electorale din anul 1946, l-am admis şi l-am sprijinit pentru candidatura de deputat din partea C.D.E. astfel intrând în Marea Adunare Naţională.-

In cursul anului 1946, DASCAL a făcut diferite intervenţii la mine, în probleme evreeşti, în care eu l-am susţinut şi i-am dat concursul să le rezolve. Tot pe baza sprijinului şi susţinerii mele, DASCAL a lucrat în voe la organizarea şi întărirea sionismului în ţară, agitând evreii să emigreze.-

ss. Vasile Luca

.//.

In tot acest timp până la desfiinţarea Comisiei Aliate de Control,în 1947, DASCAL a avut permanent legături cu delegaţii englezi din această Comisie.-

In primăvara anului 1947,cu ocazia formării delegaţiei de deputaţi care să ia parte la sesiunea interparlamentară ce s'a ţinut în Egipt, DASCAL a făcut parte din această delegaţie,din partea C.D.E.,totodată susţinând că eu să merg în fruntea acestei delegaţii pentru a vizita Palestina.-

Eu,împreună cu ceilalţi membrii ai delegaţiei am însărcinat pe DASCAL să se ocupe cu primirea noastră în Palestina şi să organizeze programul vizitelor ce urmează să facem acolo.Aceste aranjamente pentru primirea noastră în Palestina precum şi programul vizitelor,au fost făcute de DASCAL,folosind în acest scop şi concursul delegaţilor englezi din Comisia Aliată de Control, cu care acesta avea relaţii.-

Menţionez că DASCAL a susţinut ca eu să merg din partea P.C.R.în fruntea delegaţiei de deputaţi la sesiunea interparlamentară,deoarece între noi existau relaţii bune şi totodată pentru faptul că eu mă ocupam cu problema evreiască din partea C.C. al Partidului.-

Conform aranjamentelor făcute de DASCAL,la sosirea noastră în portul Haifa,am fost întâmpinaţi de evreii români printre care au fost: LAZAROVICI,CHOEN,ARONOVICI şi alţii cu care DASCAL mi-a făcut cunoştinţă recomandându-mi-i ca elemente capabile şi de afaceri.-

Eu,pe baza cererii făcute de ANA PAUKER,la plecare,de a găsi pe cineva care să poată face legături comerciale între Orientul Mijlociu şi Secţia Administrativă a P.C.R.,am propus lui CHOEN şi LAZAROVICI să meargă cu mine în ţarăpentru a aranja această chestiune.-

Pe timpul cât am stat în Palestina,DASCAL a fost acela care a organizat diferite vizite,printre care şi la un "chibuţ" la masa oferită de Guvern şi de Confederaţie,precum şi altele.In afară de aceste vizite oficiale în grup,DASCAL a luat singur legătura cu unii conducători ai Guvernului şi ai diferitelor organizaţii sioniste.-

In această călătorie în Egipt şi Palestina,au mers atât soţia mea ELISABETA,cât şi soţia lui DASCAL care s'au împrietenit,continuând aceste relaţii de prietenie şi după reîntoarcerea în ţară.-

ss.Vasile Luca

.//.

In 1947, după întoarcerea din Egipt, DASCAL a organizat mai departe pe evrei în organizaţia sionistă din care făcea parte, intensificând agitaţia pentru emigrări în Palestina, în special a tineretului. Pentru aceasta DASCAL a instruit tineretul sionist în organizaţii paramilitare.-

Cu ocazia arestării de către Ministerul de Interne a unor spioni, DASCAL a intervenit la mine pentru punerea lor în libertate, aceştia fiind elementele ce instruiau în ţară tineretul sionist în organizaţii paramilitare.-

Aceste elemente în urma intervenţiei făcută de mine ANA şi TEOHARI GEORGESCU au fost puse în libertate.

DASCAL a mai intervenit la mine pentru a ridica sigiliul depe mobilierul sechestrat al organizaţiilor sioniste care nu-şi achitase datoriile către Stat, ceeace eu am făcut, scutindu-le de plata acestor datorii.-

Pe timpul cât am avut legături cu DASCAL, am discutat cu acesta diferite probleme politice şi economice interne şi în special în ce priveşte politica Partidului în problema evreiască, precum şi măsurile şi hotărârile în acest sens.-

In anul 1948 ştiu că DASCAL a fost arestat de către Ministerul de Interne pentru spionaj. După arestare, soţia lui DASCAL, a cerut soţiei mele ca eu să intervin pentru punerea lui în libertate. Apoi soţia lui DASCAL s'a prezentat la mine la Ministerul de Finanţe cerându-mi să intervin ca DASCAL să fie pus în libertate, eu i-am dat asigurări că o să se cerceteze şi apoi dacă nu este vinovat va fi pus în libertate. După aceasta nu-mi aduc aminte precis, dar cred că am întrebat pe TEOHARI GEORGESCU pentru ce este DASCAL arestat şi care este situaţia sa însă n'am făcut nici un fel de intervenţie şi nici nu ştiu ce s'a făcut cu el.-

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces verbal de interogatoriu şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez.-

ss. Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogator

Arestat cl. Vasile Lucaciu, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, ~~căsătorit~~, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București Str. Comunicaților Nr. 62 -

3 Martie 1953

Orașul București. -

Interogatoriul a început la ora 9 și min.
„ s'a terminat la ora 15 și min.

Intrebare : Fu procesul verbal de interogatoriu din 4 Februarie 1953, printre alte elemente cu care ai desfășurat activitate criminală de spionaj a fost și numitul Iascal. Arată-ne toată activitatea dusă împreună cu acesta ? ———

Răspuns

Pe Iascal Aurel l-am cunoscut în anul 1945, fiind jurist sau cevа funcționar la „Comisia Aliată de Control" pe lângă delegații englezi. Acesta era de profesie avocat, de naționalitate evreu, de statură mijlocie, având părul cărunt, având în prezent etatea de circa 42-45 ani. Iascal Aurel conducea, în anul 1945 organizația sionistă „Mișmar". Cu ocazia formării Comitetului Democrat Evreesc a intrat în acest comitet și organizația „Mișmar" condusă de Iascal. Deși am știut că Iascal lucra pe lângă delegații englezi de pe lângă Comisia Aliată de Control, cu am susținut întrarea acestuia și a organizației sale sioniste în C.D.E. și apoi în F.N.D. unde a fost și membru al Consiliului F.N.D.

În alegerile electorale din anul 1946 l-am admis și

Semnătura

Mod 185

Urmare : l-am sprijinit pentru candidatura de deputat din partea C.D.E. astfel intrând în Marea Adunare Națională.

În cursul anului 1946, Dascal a făcut diferite intervenții la mine, în probleme evreești, în care eu l-am susținut și i-am dat concursul să le rezolve. Tot pe baza sprijinului și susținerii mele, Dascal a lucrat în voe la organizarea și întărirea sionismului în țară, agitând evreii să emigreze.

În tot acest timp până la desființarea Comisiei Aliate de Control, în 1947, Dascal a avut permanent legături cu delegații Englezi din această Comisie.

În primăvara anului 1947, cu ocazia formării delegației de deputați care să ia parte la sesiunea interparlamentară ce s-a ținut în Egipt, Dascal a făcut parte din această delegație, din partea C.D.E., totodată susținând ca eu să merg în fruntea acestei delegații pentru a vizita Palestina.

Eu, împreună cu ceilalți membri ai delegației am însărcinat pe Dascal să se ocupe cu primirea noastră în Palestina și să organizeze programul vizitelor ce urmează să facem acolo. Aceste aranjamente pentru primirea noastră în Palestina precum și programul vizitelor, au fost făcute de Dascal, folosind în acest scop și concursul delegaților Englezi din Comisia Aliată de Control, cu care acesta avea relații.

Menționez că Dascal a susținut ca eu să merg din partea P.C.R. în fruntea delegației de deputați la sesiunea interparlamentară, deoarece între noi existau relații bune și totodată pentru faptul că eu mă ocupam cu problema evreiască, din partea C.C. al Partidului.

Conform aranjamentelor făcute de Dascal, la sosirea noastră în portul Haifa, am fost întâmpinați de evrei români printre care au fost Lazarovici, Cohen, Aronovici

Semnătura [signature]

Urmare: și alți cu care Dascal mi-a făcut cunoștință recomandându-mi-i ca elemente capabile și de afaceri.

Eu pe baza cererii făcute de Isa Sankar, la plecare, de a găsi pe cineva care să poată face legătura Comerciale între Orientul Mijlociu și Secția Administrativă a C.C.R., am propus lui Chioru și Lăzurică să meargă cu mine în țară pentru a aranja această chestiune.

De timpul cât am stat în Palestina, Dascal a fost acela care a organizat diferite vizite, printre care și „la un Chibuț", la masa oferită de Guvern și de Confederație precum și altele. În afară de aceste vizite oficiale în grup, Dascal a luat singur legătura cu unii conducători ai Guvernului și ai diferitelor organizații sioniste.

În această călătorie în Egipt și Palestina au mers atât soția mea Elisabeta, cât și soția lui Dascal care am împrietenit, continuând aceste relații de prietenie și după reîntoarcerea în țară.

În 1947, după întoarcerea din Egipt, Dascal a organizat mai departe pe cineva în organizația sionistă din care făcea parte, intensificând agitația pentru emigrări în Palestina, în special a tineretului. Pentru aceasta, Dascal, a instruit tineretul sionist în organizații para-militare.

Cu ocazia arestării de către Ministerul de Interne a unui spion, Dascal a intervenit la mine pentru punerea lor în libertate, aceștia fiind elementele ce intenționau în țară tineretul sionist în organizații paramilitare.

Aceste elemente în urma intervenției făcută de mine, dna și Terhani Georgescu au fost puse în libertate.

Semnătura

Urmare: Iascal a mai intervenit la mine pentru a ridica sigiliul de pe mobilierul sechestrat al organizației sionist care nu-și achitase datoriile către stat, dacă ea am făcut, scutindu-le de plata acestor datorii.

De timpul cât am avut legătură cu Iascal, am discutat cu acesta diferite probleme politice și economice interne și în special în ce privește politica Partidului în problema evreiască precum și măsurile și hotărârile în acest sens.

În anul 1948 știu că Iascal a fost arestat de către Ministerul de Interne, pentru spionaj. După aceea, știu că Iascal, a cerut soției mele ca eu să intervin pentru punerea lui în libertate. După soția lui Iascal s-a prezentat la mine la Ministerul de Externe cerându-mi să intervin ca Iascal să fie pus în libertate, eu i-am dat asigurări că o să se cerceteze și după dacă nu este vinovat va fi pus în libertate. După aceste, nu-mi aduc aminte precis, dar cred că am întrebat pe Tecuceanu Georgescu pentru ce este Iascal arestat și cum este situația sa, însă n-am făcut nici-un fel de intervenție și nici nu știu ce s-a făcut cu el. ———

După ce am citit prezentul proces verbal de întrebare, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întrutotul cu cele declarate de mine, sunt de acord, liber și nesilit de nimeni. ———

St. Col. [signature]

Semnătura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

4 Martie 1953, Bucureşti.

Interogatoriul a început la ora 20
" s'a terminat " 24^{30}

Intrebare:

In procesul verbal de interogatoriu din 4 Februarie 1953, printre alte elemente cu cari ai desfăşurat activitate criminală, a fost şi numitul RAJK LASZLO. Arată activitatea dusă împreună cu acesta?

Răspuns:

Pe RAIK LASZLO l-am cunoscut în anul 1946, în Ungaria, cu ocazia Congresului P.C.Maghiar, la care am luat şi eu parte. Cu această ocazie am discutat atât cu RAJK cât şi cu alţi conducători ai P.C.Maghiar, despre situaţia maghiarilor din ţara noastră, de care ei s'au arătat foarte nemulţumiţi, neavând încredere în cele arătate de mine, care exprima situaţia reală a maghiarilor din ţară.

Prin toamna anului 1947, a venit în ţară RAJK LASZLO, în vederea ţinerii unei şedinţe la care au fost de faţă, eu, conducătorul Partidului şi LUCREŢIU PATRASCANU. In această şedinţă RAJK a arătat că dela Moscova li s'a spus ca să ia legătură cu conducătorii români, în scopul de a trata pentru obţinerea unei părţi de teritoriu din Nordul Ardealului şi alipirea la Ungaria, însă această problemă a fost respinsă. Tot cu această ocazie, după discuţiile arătate mai sus, am făcut cu RAJK o vânătoare în regiunea Timişoarei sau Arad însă nu s'a mai discutat nimic în legătură cu probleme de Partid sau de Stat.-

In anul 1948, toamna luându-se concediul de odihnă, am plecat în R.P.Ungară, fără paşaport. Trecerea graniţei am făcut-o cu maşina însoţit de GELLER care m'a condus până la pichetul maghiar, iar de aici tot cu maşina mea am plecat mai departe însoţit de un colonel de securitate maghiar, care m'a condus până la C.C. al Parti

ss. Vasile Luca

./.

dului celor ce Muncesc din Ungaria. Aici am stat circa o săptămână la casa de oaspeţi a Partidului, unde printre alţii am discutat şi cu RAJK LASZLO, cu care am fost de câteva ori la vânătoare în jurul Budapestei şi odată înspre graniţa română, la Arad, la care au luat parte şi alţi conducători. Cu aceste ocazii am discutat atât cu RAJK LASZLO cât şi cu alţi conducători, despre situaţia politică şi economică din R.P.R. şi alte probleme de partid.-

In anul 1949, RAJK LASZLO, REVAY şi KADAR, fiind în concediu, au venit în ţară, stând circa o lună, mai întâi la Sinaia şi apoi în Secuime, unde a locuit şi la preotul reformat HAVADÖY ALEXANDRU.- Pe timpul cât a stat în ţară în concediu, RAJK LASZLO a cules o serie de informaţii şi aceasta am constatat-o din discuţiile avute cu acesta, care mi-a arătat o serie de nemulţumiri ale populaţiei maghiare. Astfel RAJK LASZLO mi-a arătat că elementele maghiare sunt ţinute la o parte şi nu sunt puse în funcţii mai importante prin ministere şi în special la Ministerul Agriculturii. RAJK LASZLO mi-a cerut cu această ocazie să-l introduc pe FÜSÜS din Covasna la Ministerul Agriculturii, ceeace eu am şi făcut recomandându-l pe acesta lui VAIDA VASILE care era ministrul Agriculturii, pentru a-i da un post de consilier sau altă funcţie importantă.-

RAJK LASZLO prin discuţiile ce făcea căuta să mă influenţeze, pe o linie şovinistă, amestecându-se în treburile interne ale ţării noastre, în ce priveşte populaţia maghiară.-

Mai arăt că prin anul 1947-1948, RAJK LASZLO mi-a trimis două lădiţe cu cartuşe pentru vânat mişcare au fost luate în primire de către AFANASE dela lt.col. CELLER.-

Cu ocazia discuţiilor ce am avut cu RAJK, la locuinţa lui HAVADÖY, am înţeles că acesta căuta să mă atragă şi apoi să mă folosească.- Deasemenea în discuţiile cu acesta, atât de ordin politic cât şi economic, eu i-am destăinuit lui, fără a avea rezerve.-

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces verbal şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.

ss. Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

CM/5 ex.

Proces-Verbal de interogator

Arestat d-l Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, cărturar, cu ultimul domiciliu în București. Str. Romniceanu Nr. 22.-
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

4 Martie 195 3

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 20 și ... min.

„ s'a terminat la ora 24 și 30 min.

Intrebare: În procesul verbal de interogatoriu din 4 Febr. 1953, printre alte elemente cu care ai desfășurat activitatea criminală a fost și numitul Raik Laszlo. Arată-acțiunile duse împreună cu acesta ? ———

Răspuns

Pe Raik Laszlo l-am cunoscut în anul 1946, în Ungaria, cu ocazia Congresului P.C. Maghiar, la care am luat și eu parte. Cu această ocazie am discutat atât cu Raik cât și cu alți conducători ai P.C. Maghiar, despre situația maghiarilor din țara noastră, de care ei s'au arătat foarte nemulțumiți, neavând încredere în cele arătate de mine, care exprima situația reală a maghiarilor din țară.

În toamna anului 1947, a venit în țară, Raik Laszlo în vederea ținerii unei ședințe la care au fost de față cu conducătorul partidului și Lucrețiu Patrășcanu. În această ședință Raik a arătat că dela Moscova li s'a spus ca să ia legătura cu conducătorii români, în scopul de a trata pentru obținerea unei părți de teritoriu din hotarul Ardealului și

Semnătura,

Urmare : și alipirea la Ungaria, însă aceste probleme a fost respinse. Tot cu aceste ocazii, după discuțiile arătate mai sus, am făcut cu Raik o vânătoare în Regiunea Timișoarei pe Mureș, însă nu s'a mai discutat nimic în legătură cu probleme de Partid sau de Stat.

În anul 1948, toamna luându-mi concediul de odihnă, am plecat în R.P. Ungară, fără pașaport. Trecerea granițelor am făcut-o cu mașina, însoțit de Zeller care m'a condus până la pichetul maghiar, iar de aici tot cu mașina mea am plecat mai departe însoțit de un colonel de securitate maghiar, care m'a condus până la C.C. al Partidului Celor ce Muncesc din Ungaria. Aici am stat circa o săptămână, la casa de oaspeți a Partidului, unde printre alții am discutat și cu Raik Laszlo, cu care am fost de câteva ori la vânătoare în jurul Budapestei și odată împreună, la Mureș, la care au luat parte și alți conducători. Cu aceste ocazii am discutat atât cu Raik Laszlo, cât și cu alți conducători, despre situația politică și economică din R.P.R. și alte probleme de Partid.

În anul 1949, Raik Laszlo, Revai și Kadar, fiind în concediu, au venit în țară, stând circa o lună, mai întâi la Sinaia și apoi în Secuime, unde a locuit și la fostul reprezentant Havadöy Alexandru. În timpul cât a stat în țară, în concediu, Raik Laszlo a culeș o serie de informații și acestea am constatat-o din discuțiile avute cu acesta, care mi-a arătat o serie de nemulțumiri ale populației maghiare. Astfel Raik Laszlo mi-a arătat că elementele maghiare sunt ținute la o parte și nu sunt puse în funcții mai importante prin ministere și în special la Ministerul Agriculturii. Raik Laszlo, mi-a cerut cu aceste ocazii, să-l introduc pe Fiișus din Covasna, la Ministerul Agriculturii, care

Semnătura

Urmare: Eu am și făcut recomandările precum lui Vaida Vasile care era ministru Agriculturii, pentru a-i da un post de consilier sau altă funcție importantă.

Raik Laszlo, prin discuțiile ce făcea căuta să mă influențeze, pe o linie sovinistă, amestecându-se în treburile interne ale țării noastre, în ce privește populația maghiară.

Mai apoi că prin anul 1942-43, Raik Laszlo mi-a trimis două lădițe cu cartușe pentru vânat mic, care au fost luate în primire de către ofițerul dela Kl. Col. Zeller.

Cu ocazia discuțiilor ce am avut cu Raik, la locuința lui Havadży, am băgat de seamă că acesta căuta să mă atragă și apoi să mă folosească. Deasemenea în discuțiile cu acesta, atât de ordin politic cât și economic, eu i-am dat de înțeles lui, fără a-mi cere.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, mi-l semnez, liber și nesilit de nimeni.

Semnătura,

Originalul de mașină se află la dosarul personal al lui Bucu Nicolae-(...MEȘTER).

476

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București str. Romniceanu nr. 22.-

5 Martie 1953, București.
Interogatoriul a început la ora 20,45
" s'a terminat " 11,35
6. III. 1953

Intrebare:

In procesul verbal de interogatoriu din 4 Februarie 1953, ai arătat că ai dus activitate de spionaj alături de alte persoane pe teritoriul Uniunii Sovietice, începând din anul 1940. Printre aceste persoane ai enumărat și pe SAMOILOV.-

Arată concret când, unde și în ce împrejurări l-ai cunoscut?

Răspuns:

Prin anul 1929, toamna, cu ocazia plecării mele la Komintern și Profintern, împreună cu DORY GOLDSTEIN și GANEF, am trecut și prin orașul Kiev unde aveam de discutat la P.C.(b) din Ucraina, unele probleme în legătură cu ajutorul ce-l primeam dela acesta. Găsindu-ne în acest oraș, DORY GOLDSTEIN mi-a propus să mergem să vizităm un român ce locuește în acest oraș.- Am plecat dela hotel împreună cu DORY GOLDSTEIN, nu pot preciza dacă a mers cu noi și GANEF, ca după circa 15 minute de mers pe jos să ajungem la acel român ce era cunoscut de DORY GOLDSTEIN. Ajunși la locuința acestuia, am văzut că avea soție, era de meserie croitor și lucra într'o comună undeși locuia. Cu această ocazie îmi aduc aminte că l-am cunoscut sub numele de SAMUEL, iar soția sa îi spunea SCHMIL. Printre alte discuții duse de noi cu SAMUEL, acesta ne-a arătat că se ocupă cu munca de agitație în cartierul unde locuește, fiind membru de partid.-

Deasemenea din discuțiile cu acesta a rezultat că este nemulțumit de regim, arătând că viața e grea și în general dovedea a fi un element nemulțumit.-

După ce am plecat cu DORY GOLDSTEIN dela croitorul SAMUEL, i-am reproșat acestuia că pentru ce m'a dus la acest ele-

./. ss. Vasile Luca

ment care după felul cum se manifestă, dovedeşte a fi contrarevoluţionar. DORY GOLDSTEIN a căutat să motiveze că acestea se datoresc greutăţilor ce erau în acea perioadă. DORY GOLDSTEIN mi-a spus că îl cunoaşte pe SAMUEL încă din anul 1923-24 şi că acesta a avut activitate în mişcarea muncitorească în acel timp în Moldova şi Basarabia, pentru care ar fi fost şi condamnat.-

Intrebare:

In ce împrejurări l-ai revăzut pe SAMOILOV?

Răspuns:

Cu SAMOILOV m'am revăzut în vara anului 1940, la Cernăuţi în următoarele împrejurări:

Pe când veneam acasă din oraş, am văzut că sunt aştept[at] de către o persoană în faţa locuinţei, care mi-a spus că are o scrisoare pentru mine, dela cineva care a venit din Basarabia. Am introdus această persoană în locuinţa mea şi am citit scrisoarea ce mi-a adus chiar faţă de el. Imi reamintesc că citind cuprinsul scrisorii am înţeles că este scrisă de persoana cu care trebuia să iau legătura conform instrucţiunilor primite, pe când mă aflam în închisoarea Cernăuţi. Prezentatorul scrisorii mi-a spus ora şi locul unde urmează să mă întâlnesc cu ce ce mi-a trimis scrisoarea, arătându-mi totodată că va fi o persoană cunoscută de mine. Intâlnirea a fost fixată pentru aceeaş zi, seara, la locul unde tramvaiul face curba venind din oraş spre parcul mare al oraşului, unde este un loc mai puţin frecventat de populaţie şi fără clădiri. Seara m'am prezentat la locul indicat, ce am arătat mai sus, unde apropiindu-mă am fost recunoscut de persoana ce mă aştepta şi în care apoi şi eu am recunoscut pe croitorul ce-l cunoscusem prin DORY GOLDSTEIN, la Kiev, anume SAMUEL, care mai târziu şi-a schimbat numele în SAMOILOV.-

Intrebare:

Nu ai precizat anchetei persoana care ţi-a dat scrisoarea şi indicaţiile întâlnirii cu SAMOILOV. Precizează această persoană.

Răspuns:

Precizez că persoana care mi-a adus scrisoarea şi care mi-a dat instrucţiunile pentru întâlnirea cu SAMOILOV, se numea inginer SCHECTER, cu care dealtfel am discutat şi cele arătate în procesul verbal de interogatoriu ce am dat în legătură cu acesta.-

ss. Vasile Luca

.//.

Intrebare:

Ce ai discutat cu SAMOILOV cu ocazia acestei revederi?

Răspuns:

Cu această ocazie SAMOILOV mi-a spus că a venit dela Kiev la Cernăuți, în muncă de partid, arătând că a trecut și prin Basarabia și că a văzut mai multe persoane ce au lucrat în mișcare pe linia muncitorească, însă că aceștia sunt nemulțumiți pentrucă nu sunt puși în munci de răspundere și că în aceste munci sunt puși oameni sovietici. SAMOILOV a mai arătat că persoanele ce erau puse în Basarabia în munci de răspundere, erau inferioare din punct de vedere al pregătirii ideologice față de elementele ce au activat în mișcarea muncitorească din țară (România). Acesta mi-a mai spus că la Kiev a întâlnit de curând pe FORIS și TECHARI GEORGESCU cu care a stat de vorbă, spunând că aceștia așteptau să fie chemați la Moscova, la Komintern. Cu această ocazie TECHARI GEORGESCU i-a spus lui SAMOILOV, să-mi comunice că ar fi bine ca eu să merg la Moscova unde să ne întâlnim pentru a sta de vorbă. In discuții, eu i-am arătat lui SAMOILOV că și la Cernăuți sunt oameni pregătiți însă nu sunt folosiți în munci de răspundere localnicii, ci numai sovieticii. In legătură cu mine, i-am arătat lui SAMOILOV că înainte de eliberarea Cernăuțului de armatele sovietice eu mă găseam în închisoarea Cernăuți pentru ispășirea condamnării de 8 luni pentru încercare de trecere a frontierei și că cu circa două zile înainte de eliberare a venit la mine, la închisoare, o persoană care mi-a vorbit de legăturile mele cu Siguranța și că mi-a propus să rămân mai departe pe teritoriul Uniunii Sovietice, unde trebuia să iau legătură cu o persoană, cu care să lucrez mai departe pentru serviciul de informații. Deasemenea că voi nu fi demascat, ci dimpotrivă voi fi sprijinit a duce activitatea ce mi s'a cerut. I-am spus lui SAMOILOV că despre activitatea mea, de agent provocator precum și angajamentul luat față de persoana prezentată la închisoarea Cernăuți, i-aș fi spus ceva și lui SCHECTER cu ocazia când mi-a adus scrisoarea de întâlnire cu SAMOILOV.-

Acesta mi-a arătat că nu am făcut bine, divulgând lui SCHECTER ceva din activitatea mea din trecut.-

SAMOILOV mi-a arătat ca să fiu atent, să nu mai discut despre aceste chestiuni, precum și despre munca noastră, deoarece aș putea fi descoperit și că el este acela care va conduce și mă va îndruma în sarcinile ce voi primi dela el.

SS. Vasile Luca

pentru a nu greşi,deasemenea că mă va susţine locurilor în drept pentru a putea ajunge în munci de răspundere,de unde voi putea să dau mai bine aportul cerut.Mi-a cerut ca atunci când ne întâlnim,să nu ne întâlnim în văzul tuturor şi nici să nu fie cunoscute legăturile noastre de nimeni,pentru ca să pot fi susţinut de el,fără a fi bănuieli că suntem cunoscuţi.-

SAMOILOV mi-a cerut să-l ţin la curent cu informaţii provenite în munca mea din sânul maselor,despre activitatea mea,sarcinile ce le primesc şi hotărârile ce se iau la locul meu de muncă,precum şi tot ceeace voi afla în legătură cu munca şi comportarea oamenilor sovietici trimişi în diferite posturi, în acea regiune. Am aranjat cu SAMOILOV ca pe viitor să ne întâlnim într'un restaurant ce era în apropiere de locuinţă mea (nu reţin numele străzii) şi după câte îmi reamintesc proprietarul acestui restaurant era rudă cu SCHLCTER,deci cu ocazia că luam masa la acel restaurant ne puteam întâlni,ceeace el a fost de acord.-

Intrebare:

Când te-ai mai întâlnit cu SAMOILOV,ce aţi mai discutat şi în ce a constat activitatea depusă?

Răspuns:

In cursul anilor 1940-1941,am ţinut legătura cu SAMOILOV, întâlnindu-mă la început,conform înţelegerii,la cârciuma despre care am vorbit mai sus,apoi în diferite locuri pe străzile oraşului Cernăuţi. Aceste întâlniri cu SAMOILOV la început erau mai dese apoi mai rare,deoarece ţineam legătura mai mult cu SCHLCTER.-

La aceste întâlniri,eu transmiteam verbal lui SAMOILOV informaţiile ce le aveam din munca mea personală,în legătură cu diferite măsuri şi hotărâri luate de Partid şi Soviet sau alte informaţii ce le auzeam dela alte persoane cu care aveam contact şi care lucrau în diferite sectoare de activitate,ca: fabrici,uzine,instituţii,mediu sătesc şi în special dela cadrele localnice dela lângă activul de Partid,care erau folosiţi în diferite munci. Cu această ocazie SAMOILOV îşi dădea părerea asupra informaţiilor ce-i transmiteam şi-mi dădea instrucţiuni şi îndrumări de ce anume trebue să fac pe viitor,în ce priveşte problemele de care trebue să mă interesez,pentru a-i aduce informaţiile ce-i sunt lui necesare. La una din întâlnirile ce le-am avut cu SAMOILOV,la început,acesta mi-a cerut să mai caut şi alte elemente de încredere pentru această muncă,care sunt alături de

ss.Vasile Luca

480

mine,pe care apoi să-i prezint lui,pentru a vedea în ce măsură aceştia pot fi folosiţi în activitatea noastră de spionaj. Pe baza acestei însărcinări eu am stat de vorbă cu TARNOVITZCHI şi WEISSMAN,cărora,conform instrucţiunilor primite dela SAMOILOV,le-am spus că există la Cernăuţi o persoană care a fost în mişcare în România şi acum trăieşte în Uniunea Sovietică şi cunoaşte toate problemele,putând să ne ajute şi deci cu acesta ar fi bine să stăm de vorbă pentru a ne sfătui şi a ne da îndrumări.-

Astfel,la una din întâlnirile cu SAMOILOV,la cârciumă, am dus cu mine pe WEISSMAN şi TARNOVITZCHI,unde s'au discutat diferite probleme şi în special despre nemulţumirile acestora,SAMOILOV căutând să se informeze prin diferite întrebări,despre felul cum văd aceştia diferite probleme,care este atitudinea lor faţă de Uniunea Sovietică,cum văd ei introducerea cadrelor localnice în diferite posturi de răspundere şi alte probleme,aşa încât el (SAMOILOV) să-şi poată face o părere despre aceştia,în ce priveşte măsura în care ar putea fi recrutaţi în activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj pe care o desfăşuram noi. In urma acestui fapt,WEISSMAN a fost atras în activitatea noastră contrarevoluţionară şi de spionaj,lucrând împreună cu SCHECTER şi cu mine,iar TARNOVITZCHI a fost folosit,ca un element nemulţumit,dela care puteam lua o serie de informaţii din munca pe care o ducea el la redacţia organului local al Sovietului,unde era ajutor administrator,sau din alte însărcinări pe care le punea pe linia activului localnicilor,depe lângă organizaţia de Partid

In perioada 1940-1941,am ţinut şi şedinţe secrete împreună cu SCHECTER şi WEISSMAN,la locuinţa unuia dintre aceştia,cu scopul de a fixa atitudinea noastră faţă de unele probleme şi măsuri luate de partid şi Soviet cum ar fi: naţionalizările,repartizarea la diferite munci de răspundere, intervenţii pentru diferite elemente,atitudinea faţă de organele sovietice şi strângerea de material împotriva lor,pentru a-i compromite şi a menţine o atmosferă de neîncredere faţă de aceste organe. Deasemenea discutam felul cum trebue să ducem activitatea pentru a compromite organele sovietice, prin creiarea de nemulţumiri în rândurile maselor,sprijinirea elementelor localnice,care sunt de partea noastră, pentru a ocupa posturi de răspundere şi creiarea de greutăţi prin sabotarea măsurilor şi hotărârilor luate de organizaţia de Partid şi Soviet.In afară de aceste şedinţe secrete cu

ss.Vasile Luca

WEISSMAN şi SCHECTER mai mă întâlneam şi în alte diferite ocaziuni cu care discutam diferite probleme ce ne interesa în activitatea noastră.-

In această activitate contrarevoluţionară şi de spionaj am ţinut legătură cu SAMOILOV până în 1941, la atacarea Uniunii Sovietice de hitlerişti, când SAMOILOV fiind intrat în armată a plecat din Cernăuţi.-

In primăvara anului 1941, când a venit aprobare dela C.C.al P.C.(b) Ucrainean, că o parte dintre membrii P.C.R. pot face autobiografii pentru trecerea la P.C.(b), eu am discutat cu SAMOILOV această problemă, care printre altele mi-a spus că în autobiografie să nu arăt părţile negative şi legăturile avute cu el, deasemenea mi-a spus să arăt şi celorlalţi ca autobiografiile să le facă mai scurte şi fără părţi negative pentru a putea fi primiţi în Partid, ceeace eu am şi făcut.-

In toamna anului 1940, SAMOILOV m'a susţinut în faţa Partidului, pentru a fi propus candidat în alegerile pentru Sovietul Suprem, ceeace acesta m'a anunţat încă înainte ca lista candidaţilor să fie cunoscută şi astfel am fost ales deputat în Sovietul Suprem al Uniunii Sovietice.-

In primăvara anului 1941, în timp ce SAMOILOV se afla în armată, ca ofiţer la o unitate militară din Cernăuţi, care se afla la marginea oraşului, spre Clocucica, eu am fost la SAMOILOV pe care l-am aşteptat în faţa unităţii şi i-am înmânat o scrisoare închisă dela SCHECTER, căruia nu i-am cunoscut conţinutul şi nici nu am discutat cu SAMOILOV sau cu SCHECTER despre conţinutul ei. SCHECTER mi-a spus că trebue să duc acea scrisoare lui SAMOILOV, deoarece este foarte importantă şi eu ca deputat al Sovietului pot să mă apropii nestingherit de acea unitate.-

Pentru Schecter -

SAMOILOV care vroia să plece în oraş, după primirea acelei scrisori n'a mai plecat şi s'a întors în cazarmă, fără a purta cu mine nici un fel de discuţii.-

Intrebare:

Dacă mai ai ceva de adăugat în ce priveşte legăturile criminale avute cu SAMOILOV la Cernăuţi?

Răspuns:

Mai am de adăugat faptul că la prima întâlnire ce am avut cu SAMOILOV la Cernăuţi, la locul arătat anterior, la

despărţire acesta mi-a atras atenţia să nu spun la nimeni că m'am întâlnit cu el sau că l-am văzut, deoarece el va arăta la Partid că a sosit în Cernăuţi cu o zi mai târziu, astfel ca nimeni să nu ştie că noi am lust legătură.-

Intrebare:

Arată în continuare legăturile ce ai avut cu SAMOILOV dela începutul războiului şi până în 1944?

Răspuns:

Incă din toamna anului 1940, SAMOILOV a fost mobilizat ca ofiţer politic la o unitate din Cernăuţi unde a stat până în Iunie 1941, când a fost chemat la Kiev, la Comendamentul Teritorial. Tot în Iunie 1941, imediat după plecarea lui SAMOILOV la Kiev, a venit ordin dela C.C.al P$_{a}$rtidului Ucrainean, care se afla la Kiev, să mă prezint la Tarnopol, la Direcţia Politică a frontului de sud-vest, totodată să propun încă două persoane de încredere care cunoaşte limba română, pe care să le iau cu mine. Am propus a merge cu mine pe WEISSMAN şi TARNOVITZCHI, cu care împreună am plecat la Tarnopol, unde am fost îmbrăcaţi militari, însă nefiind nevoie de noi pe acest front deoarece nu erau trupe române, ne-a trimis la Kiev pentru a fi trimişi pe alt front, aceasta petrecându-se prin luna Iulie-August 1941.-

La Kiev, cu ocazia înfiinţării redacţiei în limba română a Direcţiei Politice pentru frontul de Sud, am reîntâlnit pe SAMOILOV, care a venit din partea Direcţiei Politice Teritoriale, pentru a participa la alegerea şi verificarea cadrelor de conducere ale redacţiei, precum şi a colectivului de muncă. Am făcut şi eu parte din colectivul de muncă al acestei redacţii. In discuţiile purtate cu SAMOILOV, acesta mi-a spus că el o să caute să restabilească legăturile contrarevoluţionare şi de spionaj pe care le-a avut şi la Cernăuţi, la care eu i-am propus că dacă se creiază asemenea legături să ia contact cu WEISSMAN, iar eu să ţin legătura numai cu acesta, deoarece eu nu cunoşteam limba rusă şi deci eu n'aşi fi putut ţine legătură dacă acesta ar fi fost rus, propunere cu care SAMOILOV a fost de acord. Stiu că după aceea SAMOILOV a stat de vorbă cu WEISSMAN, însă n'am cunoscut ce anume au stabilit. Eu am lucrat împreună cu WEISSMAN până în Iulie 1942, timp în care purtam discuţii cu acesta în legătură cu munca ce o desfăşuram pe frontul de sud, însă n'am cunoscut ?/ dacă WEISSMAN ţinea legătură cu cineva pe linia de spionaj. Din Iulie 1942, m'am despărţit de WEISSMAN şi nu l-am mai întâlnit

ss. Vasile Luca

până în 1944, la Bucureşti, când lucra la redacţia ziarului "Graiul Liber".- In Martie 1943 am fost pus în rezervă şi trimis la Moscova, la Academia Militară. La Moscova, m'am prezentat la Direcţia Generală Politică a Armatei Sovietice, unde am găsit pe SAMOILOV care lucra la Direcţia 7-a. Intrucât nu voiam să rămân la Academia Militară, am intervenit atât la SAMOILOV cât şi la ANA PAUKER să mă scoată de acolo şi să mă trimită pe front sau la munca cu prizonierii din lagăre.- Am fost scos dela Academia Militară şi trimis la lagărele de prizonieri români ca profesor la şcoala antifascistă. In acest timp am întrebat pe SAMOILOV dacă în legătură cu activitatea de spionaj am vre-o sarcină, la care SAMOILOV mi-a răspuns că pe timpul războiului nu a mai avut nici o legătură şi deci nu mai am de făcut nimic în această privinţă, ci să lucrez pe linia ce mi se dă de către Direcţia Generală Politică.-

Pe tot timpul cât am stat la Moscova şi în special când mergeam la Direcţia Generală Politică, SAMOILOV avea o atitudine de rezervă în faţa altor persoane, fiind foarte distant cu mine, însă totuşi în toate ocaziile m'a susţinut.- Deasemenea SAMOILOV niciodată nu a venit la mine la hotel, ferindu-se a fi văzut că are relaţii cu mine. Eu am fost de câteva ori la SAMOILOV acasă în vizită sau la masă, fiind de faţă şi soţia lui, cu care ocazie purtam diferite discuţii în legătură cu munca ce o desfăşuram sa probleme politice, însă niciodată n'a mai amintit despre activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj ce am desfăşurat la Cernăuţi şi nici eu n'am mai vorbit despre aceasta. In anii 1943-1944, m'am văzut cu SAMOILOV la diferite intervale, când veneam la Moscova, în legătură cu diferite probleme ale muncii ce desfăşuram în diferite lagăre de prizonieri, cu care ocazie îl informam pe SAMOILOV despre munca mea, însă niciodată nu mi-a mai vorbit de vre-o activitate de spionaj şi nici nu mi-a dat vre-o sarcină.-

In primăvara anului 1944, pe când mă aflam la Botoşani împreună cu ANA PAUKER, la muncă în lagărele de prizonieri, am întâlnit din nou pe SAMOILOV care a venit să controleze munca noastră pe linia Direcţiei 7.

La Botoşani, SAMOILOV a luat legătură cu moş IUSCA care era un ţăran ce activase în mişcare împreună cu SAMOILOV şi care era exclus din mişcare fiind bănuit că a fost informator.-

ss. Vasile Luca

./.

SAMOILOV mi-a vorbit de mai multe ori despre acest moş IUSCA despre care spunea că a fost un om cinstit, care a fost în mişcare şi apoi la închisoare împreună cu el şi că s'a făcut o nedreptate prin excluderea sa. Mi-a mai spus încă înainte de a ajunge la Botoşani, că atunci când va fi eliberat Botoşanii să-l caut pe acest moş IUSCA şi să-l folosesc în munca de lămurire a populaţiei eliberate. După eliberarea Botoşanilor, am căutat pe moş IUSCA şi atât eu cât şi ANA PAUKER l-am folosit în munca de lămurire şi organizare a ţărănimii. SAMOILOV, când a venit la Botoşani, a locuit la moş IUSCA şi era foarte bun prieten cu acesta. După 1944, ANA PAUKER a luat o fată sau o rudă a lui moş IUSCA pe care a adus-o la Ministerul de Externe ca bufetieră.-

Tot pe timpul cât eram la Botoşani, SAMOILOV mi-a spus că s'a prezentat de bună voie o persoană care susţine că a avut legătură cu mişcarea muncitorească în ţară şi că fiind bănuit, a fost trimis forţat pe front, însă el nevrând să lupte, s'a predat. SAMOILOV mi-a spus că verific această persoană dacă e adevărat ce spune, deoarece ar fi bun să lucreze pe linia Secţiei 7, întrucât cunoştea şi limbi străine. Din felul cum SAMOILOV vorbea despre această persoană, se observa dorinţa lui ca acesta să fie recomandat de mine şi de ANA PAUKER, pentru a lucra la secţia 7-a. Eu am stat de vorbă cu această persoană, aflând că (se numeşte) a lucrat la Ploeşti la conductele de petrol şi a avut legătură cu mişcarea, dând şi câteva nume dintre care numai unul mi s'a părut cunoscut. După aceea am stat de vorbă şi cu ANA PAUKER, căreia i-am spus că se pare, că ar fi avut legătură cu mişcarea şi apoi atât eu cât şi ANA PAUKER l-am recomabdat lui SAMOILOV că se poate folosi. Astfel că SAMOILOV pe baza recomandării noastre, a recomandat această persoană Direcţiei 7-a care a dispus scoaterea lui şi folosirea în muncă pe linia Secţiei 7-a. In 1944, după venirea în ţară, am aflat că această persoană se numeşte STUPINEANU.-

In vara anului 1944, am fost rechemat la Moscova de către Direcţia Generală Politică, întrucât eram învinuit că eu împreună cu ANA PAUKER am încercat să organizăm grupuri de partizani pe care să-i trimitem în ţară, peste capul Comandamentului. Acestea mi-au fost comunicate de către SAMOILOV, căruia eu i-am spus că nu este adevărat şi este calomnie. SA-

ss. Vasile Luca

.//.

MOILOV m'a susţinut în faţa conducerii Direcţiei Generale,după care SAMOILOV mi-a comunicat că lucrurile s'au aranjat însă că nu mai este bine să fiu trimis pe frontul unde era şi SUSAICOV, deoarece voiu avea greutăţi şi astfel s'a hotărât să plec pe frontul III ucrainean,în Galiţia,pe linia maghiară.-

In Galiţia,după 23 August 1944,am reîntâlnit pe SAMOILOV şi i-am cerut să intervină atât el şi să-i spună şi ANEI PAUKER să intervină la DIMITROV,pentru a fi demobilizat din Armata Sovietică şi trimis acasă,în ţară. SAMOILOV la început n'a fost de acord ca eu să plec în ţară,cerându-mi să merg cu frontul în Ungaria,împreună cu SCHECTER,însă eu am insistat şi i-am cerut lui SAMOILOV să mai vorbească şi cu SCHECTER în această privinţă,deoarece mergând în ţară voiu putea fi folosit mai bine pe linia pe care am lucrat la Cernăuţi,adică era vorba de activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj. După ce a stat de vorbă şi cu SCHECTER, SAMOILOV a fost de acord ca eu să plec în ţară şi a intervenit atât el cât şi ANA PAUKER pentru ca eu să fiu demobilizat,ceeace s'a şi înfăptuit, astfel că la sfârşitul lui Septembrie am plecat în ţară.La plecare am discutat cu SAMOILOV despre perspectiva pe care o am atât eu cât şi ANA de a fi în fruntea Partidului şi că în curând ne vom vedea în ţară şi vom mai sta de vorbă.-

Intrebare:

Care au fost legăturile ce ai avut cu SAMOILOV după venirea în ţară,în Septembrie 1944?

Răspuns:

In ţară prima dată m'am văzut cu SAMOILOV în anul 1945,cu care ocazie l-am invitat la mine acasă,unde în discuţiile purtate l-am pus în cunoştinţă pe acesta cu toate problemele politice de partid,despre activitatea noastră,felul cum rezolvăm problemele la ordinea zilei,despre problema evreiască şi alte probleme ce stăteau în faţa Partidului,despre activitatea şi lupsurile în muncă ale diferitelor persoane din conducerea Partidului şi alte probleme politice şi de Stat.In discuţii SAMOILOV îşi dădea diferite păreri în legătură cu rezolvarea diferitelor probleme.

ss.Vasile Luca

.//.

Astfel, SAMOILOV în problema evreiască arăta că este bine să se formeze un comitet care să-i unească pe evrei şi să fie atraşi în F.N.D., iar mai târziu a arătat că trebue să li se dea drumul evreilor să emigreze în Palestina.-

In discuţiile cu SAMOILOV s'a remarcat faptul că niciodată nu venea cu experienţa sovietică pentru rezolvarea diferitelor probleme ce stăteau în faţa Partidului nostru, ci avea vederi naţionaliste, mergând pe linia strâmtă naţional democrat burgheză şi văzând toate problemele prin această prismă. Intâlniri cu SAMOILOV am avut aproape în fiecare an până în 1951, de fiecare dată discutând probleme politice la ordinea zilei, însă niciodată nici el şi nici eu n'am amintit despre activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj pe care am dus-o la Cernăuţi, în anii 1940-1941.-

In anul 1948, plecând în delegaţie la Moscova, am fost şi la SAMOILOV acasă, în vizită, cu care ocazie am purtat diferite discuţii referitor la naţionalizări, problema construirii socialismului în ţara noastră şi alte probleme politice. SAMOILOV arăta că nu vede condiţii ca ţara noastră să treacă la construirea socialismului, având tendinţa de a orienta desvoltarea revoluţiei în ţara noastră pe alte căi şi nu pe baza experienţei Uniunii Sovietice.-

La Moscova, deasemeni l-am văzut şi vizitat acasă pe SAMOILOV, în 1951, când am fost într'o delegaţie. De data aceasta am stat puţin de vorbă, tot probleme politice, SAMOILOV aducând unele critici cu privire la Istoria de Roller. Am observat că SAMOILOV cu această ocazie a rămas cam surprins de faptul că l-am vizitat.-

Prin anul 1946-1947, cu ocazia venirii lui SAMOILOV în ţară, am fost împreună cu acesta în vizită la ANA PAUKER, unde ne-a fost servită o masă şi s'au purtat diferite discuţii politice şi în legătură cu munca noastră. Ştiu că SAMOILOV era în relaţii bune de prietenie cu ANA PAUKER, pe care o vizita când venea în ţară şi cu care purta discuţii în care ANA PAUKER ca şi mine arăta orice fără a se feri chiar dacă erau probleme secrete de Partid sau de Stat.-

In anul 1948-1949, SAMOILOV pierzând timp cu vizitele ce a făcut aici, eu i-am dat o maşină a Ministerului de Finanţe pentru a se deplasa la Debreţin, unde trebuia să inspecteze unităţi sovietice, astfel să poată recupera timpul pierdut şi să ajungă acolo la data fixată.-

ss. Vasile Luca

Ultima dată pe SAMOILOV l-am văzut la Moscova în anul 1951, când am fost într'o delegație, dată dela care n'am mai avut nici un fel de legături și nici nu mai știu nimic despre acesta.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

CM/5 ex.

C.N.S.A.S.

488

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

12 Martie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 23,15
" s'a terminat " 2,30

Intrebare:
In procesul verbal de interogatoriu din 5 Martie 1953, ai arătat legăturile şi activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj ce ai dus împreună cu SAMOILOV. Dacă mai ai ceva de adăugat cu privire la la legăturile ce ai avut cu SAMOILOV?

Răspuns:
Susţin cele declarate în procesul verbal de interogatoriu din 5 Martie 1953, referitor la activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj desfăşurată împreună cu SAMOILOV la Cernăuţi în anii 1940-1941, precum şi legăturile avute cu acesta pe timpul războiului şi după război, în Uniunea Sovietică şi în ţară (România) până în anul 1951.-

Menţionez că în ceeace priveşte întâlnirea cu SAMOILOV, după 23 August 1944, pe frontul ucrainean din Galiţia, precum şi discuţiile avute cu această ocazie, nu au existat, fiind o confuzie.-

Precizez că pe frontul ucrainean din Galiţia a venit BOICOV, care avea gradul de colonel şi lucra la Direcţia 7-a din D.G.P.a Armatei Sovietice împreună cu SAMOILOV. Eu am discutat cu BOICOV despre faptul că vreau să fiu demobilizat şi să plec în ţară, rugându-l să vorbească în acest sens cu şeful secţiei 7-a a frontului, colonelul TIULPANOV şi să-i spună şi lui SAMOILOV, totodată înmânându-i şi o scrisoare pe care să o predea lui SAMOILOV. In scrisoare rugam pe SAMOILOV să intervină şi în acelaş timp să dea scrisoarea şi lui ANA PAUKER ca şi ea să intervină la DIMITROF şi la MANUILSCHI, ca eu să fiu demobilizat din armată pentru a pleca în ţară (România). După scurt timp

ss. Vasile Luca

.//.

am fost chemat la Moscova,la Direcţia Generală Politică a Armatei Sovietice. Când am ajuns la Moscova ANA PAUKER plecase din ţară,însă am stat de vorbă cu SAMOILOV care mi-a spus că s'au făcut intervenţiile ce am cerut şi cu mare greutate am fost demobilizat şi s'a aprobat plecarea mea în ţară,deoarece eram cetăţean sovietic şi deputat în Sovietul Suprem al URSS.-

La plecare am discutat cu SAMOILOV despre perspectivele ce avem,atât eu cât şi ANA PAUKER,de a fi în fruntea Partidului şi că în curând ne vom vedea în ţară şi vom sta mai mult de vorbă.-

Referitor la activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj ce am desfăşurat împreună pe teritoriul Uniunii Sovietice, sau în legătură cu sarcini de viitor pe această linie,nu am discutat nimic cu SAMOILOV cu această ocazie,în afară de faptul că la plecare mi-a spus că ne vom întâlni în ţară şi vom mai sta de vorbă.-

După 1944 cu ocazia întâlnirilor cu SAMOILOV în ţară, discutam cu acesta diferite chestiuni concrete referitor la situaţia politică şi economică internă şi internaţională,cu arătându-i lui SAMOILOV diferite măsuri şi hotărâri ale Partidului şi Guvernului pe care le-am luat,sau vreau să le luăm, precum şi care este situaţia politică şi economică a ţării noastre în acel moment.In discuţii SAMOILOV căuta să arate că Jugoslavia este cea mai înaintată democraţie populară,sugerând a desvolta revoluţia în ţara noastră după experienţa Jugoslaviei,deoarece se potriveşte mai bine la specificul ţării noastre decât experienţa revoluţiei din URSS. Astfel de discuţii cu SAMOILOV am avut până la demascarea lui TITO,după care n'am mai avut astfel de discuţii cu SAMOILOV,însă nici n'a arătat o atitudine combativă împotriva metodelor titoiste. Şi după aceasta SAMOILOV,în discuţii nu ne orienta spre folosirea experienţei sovietice, în desvoltarea revoluţiei în ţara noastră,ci mai mult ne desorienta,punând problemele pe linia strâmtă naţional democrat-burgheză,văzute prin prisma naţionalismului burghez.-

Astfel,în ce priveşte organizarea Partidului,SAMOILOV aproba deschiderea largă a porţilor Partidului socotindu-l de masă,numericeşte,fără a se ţine cont de principiile Partidului de tip nou,în ce priveşte organizarea,compoziţia,verificarea,deasemenea SAMOILOV nu combătea ci dimpotrivă susţinea deviările noastre în diferite probleme ca: problema naţională şi

ss.Vasile Luca

./.

chestiunea evreilor, problema țărănească, chestiunea N.E.P-ului în țara noastră și alte probleme politice și economice.-

De câte ori a venit SAMOILOV în țară niciodată nu a mers să stea de vorbă și cu ceilalți secretari ai Partidului pe linia muncii pe care venea la noi în țară, pentru a se consfătui, ci se consfătuia numai cu mine și cu ANA PAUKER pe care ne socotea conducătorii Partidului, în acest fel sprijinind fracțiunea și devierile noastre. In discuțiile cu SAMOILOV, eu criticam felul de activitate al conducătorului Partidului, față de care, acesta avea o atitudine de subapreciere și desconsiderare, însă fără a se manifesta făți.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.-

ss. Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

CM/5 ex.

491

Proces-Verbal de interogator

Arestat cl. Vasile Lucaciu, născut la 8 Iunie 1898 în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în Bucureşti Str. Romulus Nr. 22.-

12 Martie 1953.-

Orașul Bucureşti.-

Interogatoriul a început la ora 23 și 15 min.

„ s'a terminat la ora 2 și 30 min.

Intrebare: În procesul verbal de interogatoriu, din 5 Martie 1953, ai arătat legăturile și activitatea contrarevoluționară și de spionaj ce ai dus împreună cu inculpații. Dacă mai ai ceva de adăugat cu privire la legăturile ce ai avut cu inculpații?

Răspuns:

Susțin cele declarate în procesul verbal de interogatoriu din 5 Martie 1953, referitor la activitatea contrarevoluționară și de spionaj desfășurată împreună cu inculpații la Cernăuți în anii 1940-41, precum și celelalte arătate cu acestă ocazie pe timpul războiului și după război, în Uniunea Sovietică și în țară (România) până în anul 1951.

Menționez că în ceea privește întâlnirea cu inculpații din 23 August 1944 pe frontul bucovinean din Galiția precum și discuțiile avute cu această ocazie, nu am arătat, fiindcă e confuzie.

Precizez că pe frontul bucovinean din Galiția

Semnătura,

Mod. 185

Urmare : a venit Boicov, care avea gradul de colonel și lucra la Direcția 2a din D.G.I. a Armatei Roșii, împreună cu Smoilov. Eu am discutat cu Boicov despre faptul că vreau să fiu demobilizat și să plec în țară, rugându-l să vorbească în acest sens cu șeful secției 2a a frontului, colonelul Tulpanov și să-i spună și lui Smoilov. Atodată înmânându-i și o scrisoare pe care o trimitea lui Smoilov.

În scrisoare rugam pe Smoilov să intervină în același timp să dea scrisoarea și lui Ana Pauker ca și ea să intervină la Stalin și la Vasilevschi, ca eu să fiu demobilizat din armată, pentru a pleca în țară (România). După scurt timp am fost chemat la Moscova, la Direcția Generală Politică a Armatei Roșii. Când am ajuns la Moscova, Ana Pauker plecase în țară, însă am stat de vorbă cu Smoilov care mi-a spus că i-am făcut intervențiile ce am cerut și cu mare greutate am fost demobilizat și aprobat plecarea mea în țară, deoarece eram cetățean sovietic și deputat în Sovietul Suprem al U.R.S.S. ———————

La plecare am discutat cu Smoilov despre perspectivele ce aveam, atât eu cât și Ana Pauker, de a fi în fruntea Partidului și că în curând o vom vedea în țară și vom sta mai mult de vorbă. ——

Referitor la activitatea contra-revoluționară și de trădare ce au desfășurat împreună pe teritoriul Sovietic, nu în legătură cu arcini de viitor pe acest teritoriu, nu am discutat nimic cu Smoilov, cu această ocazie, în afară de faptul că la plecare mi-a spus că ne vom întâlni în

Semnătura,

2 492

Urmare: în țară și vom mai sta de vorbă.

După 1944, cu ocazia întâlnirilor cu Samoilov în țară, discutam cu acesta diferite chestiuni concrete referitoare la situația politică și economică internă și internațională, cu aceste ocazii lui Samoilov diferite măsuri și hotărâri ale Partidului și Guvernului pe care le-am luat, sau vream să le luam, precum și care este situația politică și economică a țării noastre, în acel moment. În discuții, Samoilov căuta să arate că Iugoslavia este cea mai avansată democrație populară, sugerând a desvolta revoluția în țara noastră după experiența Iugoslaviei, deoarece se potrivește mai bine la specificul țării noastre, decât experiența revoluției din U.R.S.S.

Astfel de discuții cu Samoilov am avut până la demascarea lui Tito, după care n'am mai avut astfel de discuții cu Samoilov, însă nici n'a arătat o atitudine combativă împotriva metodelor titoiste. Și după aceasta Samoilov, în discuții nu se orienta spre folosirea experienței sovietice, în desvoltarea revoluției în țara noastră, ci mai mult se desorienta, punând problemele pe linia strâmtă național democrat burgheză, văzute prin prizma naționalismului burghez. —

Astfel, în ce privește organizarea Partidului, Samoilov aproba deschiderea largă a porților Partidului, socotindu-l de masă, numericește, fără a se ține cont de principiile Partidului de tip nou în ce privește organizarea, compoziția, verificarea membrilor, deasemenea Samoilov nu combătea, ci dimpotrivă susținea devierile noastre în diferite probleme ca: problema națională și chestiunea evreilor, problema țărănească, chestiunea N.E.P.-ului în țara

Semnătura, [signature]

Mod. 185

CNSAS

Urmare: noastre și alte probleme politice și economice. —

De câte ori a venit Sanielevici în țară, niciodată nu a mers să stea de vorbă și cu ceilalți secretari ai Partidului, pe linia muncii pe care nouă ne-o dă în țară, pentru a se consfătui, ci se consfătuia numai cu mine și cu Ana Pauker, pe care ne sfătuia conducerea Partidului, în acest fel ignorând practicile și deciziile noastre. În discuțiile cu Sanielevici, eu criticam felul de activitate al Conducerii Partidului, față de care, aceste aveau o atitudine de nebăgare în seamă și desconsiderare, însă fără a se manifesta față. —

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt, și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, pentru și semnez, liber și nesilit de nimeni. —

Am dictat.
Anchetator.

Semnătura,

V

(11)

P 13/91

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr.22.-

19 Martie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 8^30
" s'a terminat " 15^25

Intrebare:
Arată cum ţi-ai desfăşurat activitatea cu ocazia eşirii din închisoarea Doftana, în Aprilie 1939?

Răspuns:
La 4 Aprilie 1939, după executarea pedepsei am fost scos din închisoare şi trimis la Jandarmeria din Câmpina. Dela Jandarmeria din Câmpina, am fost trimis la Postul de Jandarmi Băicoi, iar de aci la Siguranţa Ploeşti. Dela Siguranţa Ploeşti, am fost înaintat la Siguranţa Generală Bucureşti, unde am fost dat în primire comisarului TAFLARU ION, care a încercat să mă recruteze pentru a mă folosi în contra mişcării.-

Nu am admis nimic din cele propuse de acesta de a-i fi informator, ca după circa o jumătate de oră să fiu pus în libertate dela Siguranţa Generală Bucureşti. Dela Siguranţa Generală am plecat la locuinţa soţiei mele ROZA, din str. Impăcării nr.17.-

In cursul lunei Aprilie, am luat contact cu FORIS STEFAN şi BELLA BREINER, care mi-a amintit că sunt membru în Comitetul Central şi că trebue să încep munca. La propunerea acestora, eu le-am spus că am să plec în concediu la părinţi în comuna Lemnia - Trei Scaune, iar după aceea voiu începe munca. Am plecat în concediu la părinţi, după 1 Mai 1939 şi am stat până în Iunie 1939 când m'am întors în Bucureşti. La întoarcere m'am ocupat cu reorganizarea M.O.P.R., ţinând legătură cu BELLA BREINER şi FORIS în celelalte probleme unde am fost solicitat de aceştia. In luna Iulie 1939, cu ocazia

ss. Vasile Luca

.//.

494

unei şedinţe ce a fost ţinută într'o cârciumă din Bucureşti la care a participat ILIE PINTILIE, FORIS şi alţii, iar după plecarea lui FORIS din acel loc Siguranţa l-a arestat pe ILIE PINTILIE.-

După căderea lui ILIE PINTILIE eu am lucrat în Secretariatul C.C. alături de BELLA BREINER şi FORIS. Pentru a îmi acoperi timpul şi justifica existenţa şi ocupaţia, după cum se cerea, după eşirea din închisoare, am căutat să lucrez la lăcătuşeria simpatizantului comunist AVRAMESCU din Calea Văcăreşti.- Deasemenea mi-am schimbat şi locuinţa în cartierul Dorobanţi-Floreasca.-

In vara acestui an m'am mai întâlnit cu TAFLARU pe stradă, căutând să mă conving ca să lucrez cu el.-

M'a întrebat cu cine mă întâlnesc, dacă lucrez şi cu cine ţin legături. I-am spus acestuia că eu nu mai lucrez, dar mă mai întâlnesc cu FORIS şi cu alţi prieteni, la care el mi-a răspuns că pe aceştia îi cunoaşte, cerându-mi ca eu să-i vorbesc despre elementele care conduce mişcarea ilegală. Eu i-am spus că mai este şi BELLA BREINER cu care mă întâlnesc din când în când pe stradă, spunându-i că nu-i cunosc adresa.

Cu TAFLARU m'am întâlnit întâmplător, discutând cele de mai sus pe stradă, după care m'a lăsat în pace. Dela întâlnirea ce am avut-o cu TAFLARU nu am mai avut nici o legătură cu Siguranţa până în toamna anului 1939. In toamna anului 1939, m'am întâlnit întâmplător cu BANCIULESCU pe Calea Floreasca. Acesta a început să se intereseze de situaţia mea, după care m'a invitat la el acasă din Cartierul Floreasca.-

Aici mi-a comunicat că el este pensionat, dar că totuşi se interesează de situaţia mişcării muncitoreşti, deasemenea despre unele persoane din mişcare şi de situaţia lor. I-am răspuns acestuia pozitiv la toate cele întrebate, după care mi-a făcut propunerea că Siguranţa Generală urmăreşte să pună mâna pe tipografia ilegală a Partidului. Atunci eu i-am spus acestuia că cunosc o femeie care era soţia lui MULLER, prin care s'ar putea ajunge până la locul unde este tipografia, deoarece soţul ei are legături cu aceasta.-

ss. Vasile Luca

.//.

Vezi și pag. 4 jos!

Pentru ca BANCIULESCU să cunoască pe această femei am aranjat cu acesta ca să mă întâlnesc cu soţia lui MULLER pe strada unde locuia BANCIULESCU (Cartierul Floreasca), trecând cu ea prin faţa casei acestuia dimineaţa, pentru a o putea vedea, lucru pe care l-am şi făcut. BANCIULESCU mi-a propus de a ne întâlni şi pe viitor şi de a ţine legătură prin MAGDO ION, pentru a ne feri şi a nu fi văzuţi împreună.-

In această perioadă MAGDO ION avea legături cu soţia mea ROZA şi se ocupa cu desfacerea obiectelor venite din închisori, adică pe linia M.O.P.R-ului.- Deci prin MAGDO, din ordinul lui BANCIULESCU, am fixat de comun acord ca să iau legătură cu comisarul şef TURCU, fixând cu acesta a ne întâlni pe str. Antim, unde locuia MÖNY SCHÖN.-

Cu această ocazie am discutat cu TURCU despre activitatea mişcării din Basarabia şi Bucovina şi în special îl interesa pe acesta despre activitatea inginerului SCHÖR care începuse să scoată manifeste.- Vreau să precizez că întâlnirea cu comisarul şef TURCU am făcut-o într'un plic închis şi prin MAGDO am trimis lui BANCIULESCU. Nu pot arăta precis dacă am plecat în Basarabia după prima întâlnire ce am avut-o cu TURCU în str. Antim sau în urma celor două-trei întâlniri ce le-am avut cu acesta, la locuinţa din str. Antim. Totuşi pot arăta că am plecat în acest timp în Basarabia, pentru care primisem circa 2ooo lei dela TURCU pentru a avea pentru drum, restul de bani am luat dela Partid unde am aranjat pentru a avea şi avizul lor ca să plec în Basarabia în muncă de partid. Am fost în Basarabia şi în Bucovina, unde am stat circa lo zile şi am luat legătură cu ZINA BRANCU, cu care am discutat despre inginerul SCHÖR, care era considerat de către C.C.P.C.R.ca fracţionist. Aceasta se arăta supărată pe C.C.P.C.R.de felul cum acesta a fost ales, arătându-mi şi activitatea inginerului SCHÖR.-

După terminarea misiunei m'am întâlnit cu TURCU NICOLAE, cred că tot în str. Antim, arătându-i acestuia persoanele care-l cunoaşte şi lucrează cu SCHÖR şi care ştie pe unde acesta stă ascuns. Printre aceştia am arătat-o şi pe ZINA BRANCU.-

ss. Vasile Luca

.//.

496

Cu ocazia acestor două sau trei întâlniri pe care le-am avut cu TURCU pe str.Antim,în toamna anului 1939 şi în apropierea anului 1940,am arătat comisarului TURCU o serie de comunişti cu care aveam legături şi cu care mă vizitam printre care îmi reamintesc de PAVEL ŞTEFAN şi ELENA SARBU.- Am mai arătat acestuia despre şedinţa C.C.al P.C.R. ce o avea cu activiştii Comitetului Teritorial din Ardeal şi că aceasta se va ţine în cartierul Şerban Vodă.După aceste două sau trei întâlniri ce au avut loc între mine şi TURCU şi care au avut rolul de a-l informa pe acesta în unele chestiuni ce îi erau necesare şi pe care mi le cerea, TURCU mi-a cerut să stabilim legături permanente şi să nu ne mai întâlnim în acel loc,deoarece el ar putea fi recunoscut de unele persoane din mişcare ce veneau la acea locuinţă.- Tot cu această ocazie am discutat cu TURCU ca eu să conving pe TECHARI GEORGESCU,ca prin el să dăm tipografia C.C.al P.C.R.,întrucât el trebuia să dea pentru tipografie, tipografii care să-i schimbe pe cei care lucrau până atunci şi care nu eşeau niciodată din locul unde era instalată tipografia,din motive de conspirativitate.Prin noii tipografi ce trebuia să-i dea TECHARI,Siguranţa putea să dea de urma tipografiei C.C.-TURCU nu a precizat că TECHARI avea legături cu Siguranţa,însă după felul cum a vorbit mi-a lăsat să înţeleg aceasta,spunându-mi:"D-ta ai să-l convingi uşor pe TECHARI pentru a ajuta în această chestiune".-

Ulterior m'am întâlnit cu TECHARI GEORGESCU într'o casă ce se afla spre terminaţia şoselelor Basarab şi Filantropiei. Aici am discutat mai întâi cu TECHARI GEORGESCU făcându-i introducerea,după care la scurt interval a venit şi TURCU NICOLAE,fiind însoţit după câte îmi amintesc de un agent sau un frate al lui TECHARI GEORGESCU sau ceva rudă.Trebue să arăt că în discuţiile ce au urmat împreună cu TURCU,nu a fost nevoie de prea mare insistenţă ca TECHARI GEORGESCU să fie de acord cu propunerile făcute de TURCU NICOLAE,care cu această ocazie ne-a şi arătat ce atribuţii avem fiecare. Astfel că TECHARI GEORGESCU urma să arate activitatea oamenilor din mişcare care activau în Capitală,deasemenea şi sarcinile ce-i revenea pentru a descoperi tipografia C.C.prin tipografi

ss.Vasile Luca

.//.

497

Mie mi s'a cerut cu această ocazie,de către TURCU NICOLAE ca să dau hotărârile ce vor fi scoase de către C.C.P.C.R., diferite rapoarte ale organizaţiilor,activitatea membrilor din C.C.şi alte materiale de Partid ce ar apare. Eu am trimis lui TURCU din materialul ce mi-a cerut de câteva ori, prin agentul ce venise cu el şi cu care mă întâlneam pe străzile dintre Sos.Kiseleff şi Dorobanţi. Aceasta s'a petrecut până în Aprilie 1940,dată după care am plecat din Bucureşti, pentru a merge la Komintern.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez,liber şi nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

CM/5 ex.

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogator

Arestat Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22

19 Martie 1953

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 8 și 30 min.
" s'a terminat la ora 15 și 25 min.

Intrebare: Arată cum ți-ai desfășurat activitatea, cu ocazia eșirii din închisoarea Doftana, în Aprilie 1939?-

Răspuns

La 4 Aprilie 1939, după executarea pedepsei, am fost scos din închisoare și trimis la Jandarmeria din Câmpina. Dela Jandarmeria Câmpina am fost trimis la postul de jandarmi Băicoi, iar de aci la Siguranța Ploești. Dela Siguranța Ploești, am fost înaintat la Siguranța Generală București, unde am fost dat în primire comisarului Taflaru Ion, care a încercat să mă recruteze pentru a mă folosi contra mișcării.

Nu am admis nimic din cele propuse de acesta de a-i fi informator, ca după circa 2 săptămâni de ore să fiu pus în libertate dela Siguranța Generală București. Dela Siguranța Generală am plecat la locuința soției mele Roza, din Str. Crupăcirii Nr. 47.

În cursul lunii Aprilie am luat contact cu Foriș Ștefan și Bella Breiner, care mi-a anunțat că sunt

Semnătura,

Mod 185

CNSAS

Urmare : membru în Comitetul Central și cu febre și-au început munca. La propunerea acestora, eu le-am spus că am să plec în concediu la părinți în Comuna Leucuța - Tg. Jiu, iar după acest timp voi relua și eu munca. Am plecat în concediu la părinți după 1 Mai 1939 și am stat până în Iunie 1939 când m-am întors în București. La întoarcere m-am ocupat cu reorganizarea M.O.P.R., având legătură cu Bella Brainer și Foriș în vederea problemei ce au fost solicitat de aceștia. În luna Iulie 1939, cu ocazia unei ședințe ce a fost ținută într-o cârciumă din București, la care a participat și Ilie Pintilie, Foriș și alții, iar după plecarea lui Foriș din acel loc, figurantul l-a arătat pe Ilie Pintilie.

După căderea lui Ilie Pintilie, eu am lucrat în secretariatul C.C. alături de Bella Brainer și Foriș. Pentru a îmi acoperi timpul și justifica existența și ocupația după cum se cerea, după ieșirea din închisoare, am căutat să lucrez la Cărăușia Întreprinderea comunist Întreprinderea din Calea Văcărești. Împreună mi-am schimbat și locuința în cartierul Dorobanți-Floreasca.

În vara acestui an m-am mai întâlnit cu Foriș pe stradă, cerându-mi voie să-l însoțesc cu el. M-a întrebat cu cine mă întâlnesc, unde locuiesc și cu cine țin legături. I-am spus acestuia că eu cu mai lucrez, de mă mai întâlnesc cu Foriș și cu alți prieteni, la care el mi-a răspuns că pe viitor îi cunoaște, cerându-mi ca eu să-i arăt locul unde locuiește cel care conduce mișcarea ilegal. Eu i-am spus că mai este și Bella Brainer cu care mă întâlnesc

Semnătura

Urmare: mese din când în când pe stradă, spunându-mi că-mi cunosc adresa.

Cu Taflan m-am întâlnit întâmplător, discutând cele de mai sus pe stradă, după care m-a lăsat în pace. Dela întâlnirea ce am avut-o cu Taflan nu am mai avut nici-o legătură cu Siguranța până în toamna anului 1939. În toamna anului 1939, m-am întâlnit întâmplător cu Băiculescu pe Calea Floreasca. Acesta a început să se intereseze de situația mea, după care m-a invitat la el acasă, din Cartierul Floreasca.

Aci mi-a comunicat că el este pensionat, dar că totuși se interesează de situația mișcării muncitorești, deasemenea despre unele persoane din mișcare și de situația lor. I-am răspuns acestuia pozitiv la toate cele întrebate după care mi-a făcut propunerea că Siguranța Generală urmărește să pună mâna pe tipografia ilegală a Partidului. Atunci eu i-am spus acestuia că cunosc o femeie, care era soția lui Müller, prin care s-ar putea ajunge până la locul unde este tipografia, deoarece soțul ei are legături cu aceasta.

Pentru ca Băiculescu să cunoască pe această femeie am aranjat cu acesta ca să mă întâlnesc cu soția lui Müller pe strada unde locuia Băiculescu (Cartierul Floreasca) trecând cu ea prin fața casei acestuia dimineața pentru a o putea vedea, lucru pe care l-am și făcut. Băiculescu mi-a propus de a ne întâlni și pe viitor și de a ține legătura prin Magda Ion, pentru a ne feri și a nu fi văzuți împreună.

În această perioadă Magda Ion avea legături cu soția mea, Roza și se ocupa cu desfacerea obiectelor venite din închisori, adică pe linia M.O.P.R.-ului

Semnătura

Mod. 185

Urmare: Deci prin Magda, din ordinul lui Băncilescu, ni s-a fixat de comun acord ca să iau legătura cu comisarul şef Turcu, fixând cu acesta a ne întâlni pe Str. Antim, unde locuia Mărgi Schön.

Cu această ocazie am discutat cu Turcu despre activitatea mişcării din Basarabia şi Bucovina şi în special îl interesa pe acesta, despre activitatea inginerului Schön care începuse să scoată manifeste. Vreau să precizez că întâlnirea cu comisarul şef Turcu am făcut-o într-un plic închis şi prin Magda am trimis-o lui Băncilescu. Nu pot arăta precis dacă am plecat în Basarabia după prima întâlnire ce am avut-o cu Turcu în Str. Antim sau în urma celor două-trei întâlniri ce le-am avut cu acesta, la locuinţa din Str. Antim. Totuşi pot arăta că am plecat în acest timp în Basarabia, pentru care primisem circa 2000 lei dela Turcu pentru a avea pentru drum, restul de bani am luat dela partid, unde am aranjat pentru a avea şi avizul lor ca să plec în Basarabia în munca de partid. Am fost în Basarabia şi în Bucovina, unde am stat circa 10 zile şi am luat legătura cu Zina Brâncu, cu care am discutat despre inginerul Schön, care era considerat de către C.C. PCR ca fracţionist. Aceasta se arăta supărată pe C.C. PCR, de felul cum acesta a fost ales, arătându-mi şi activitatea inginerului Schön.

După terminarea misiunii m-am întâlnit cu Turcu personal, cred că tot în Str. Antim, arătându-i acestuia persoanele care-l cunoaşte şi lucrează cu Schön şi care ştie pe unde acesta stă ascuns. Printre aceştia am arătat-o şi pe Zina Brâncu.

Cu ocazia acestor două sau trei întâlniri pe care

Semnătura, [signature]

Urmare: l-am avut cu Turcu pe str. Antim în toamna anului 1939 și în apropierea anului 1940, am arătat comisarului Turcu o serie de comuniști cu care aveam legături și cu care mă vizitam, printre care îmi reamintesc de Pavel Ștefan și Elena Sârbu. Am mai arătat acestuia despre ședința C.C. al P.C.R. ce o avea cu activiștii Comitetului teritorial din Ardeal și că aceasta se va ține în cartierul Șerban Vodă. După aceste două sau trei întâlniri ce au avut loc între mine și Turcu și care au avut rolul de a-l informa pe acesta în unele chestiuni ce îi erau necesare și pe care mi le cerea, Turcu mi-a cerut să stabilim legături permanente și să nu ne mai întâlnim în acel loc, deoarece el ar putea fi recunoscut de unele persoane din mișcare ce veneau la acea locuință. Tot cu această ocazie am discutat cu Turcu ca eu să conving pe Teohari Georgescu, ca prin el să dăm tipografie C.C. al P.C.R., întrucât el trebuia să dea partid tipografie, tipografii care să-i schimbe pe cei care lucra până atunci și care nu erau niciodată din locul unde era instalată tipografia, din motive de conspirativitate. Prin noii tipografi, ce trebuia să-i dea Teohari, Siguranța putea să dea de urma tipografiei C.C. - Turcu nu a precizat că Teohari avea legături cu Siguranța, însă după felul cum a vorbit mi-a lăsat să înțeleg acesta, spunându-mi „Ita ai să-l convingi ușor pe Teohari, pentru a ajuta în această chestiune".

Ulterior m-am întâlnit cu Teohari Georgescu într-o casă ce se afla spre terminația străzilor Basarab și Filantropiei. Aici am discutat mai întâi cu Teohari Georgescu, făcându-i introducerea după

Semnătura

Mod. 185

Urmare: cam la scurt interval a venit și Turcu Nicolae, fiind însoțit după cât îmi amintesc, de un agent sau un frate al lui Terhani Gheorghe cu care rudă. Tatăl și știut că în discuțiile ce au urmat împreună cu Turcu, mi a fost cerut de prea mai insistent ca Terhani Gheorghe și fie de acord cu propunerile făcute de Turcu Nicolae, cum cu această ocazie mi a și arătat ce atribuții avem fiecare. Tatăl că Terhani Gheorghe urma să arate activitatea camaraților din mișcare care activau în Capitală, documentele și sarcina ce revenea pentru a descoperi tipografia C.C. prin tipografii. Mie mi s'a cerut cu această ocazie, de către Turcu Nicolae ca să dau lămuririle ce vor fi cerute de către C.C. PCR, despre activitatea organizației, activitatea membrilor din C.C. și alte materiale de partid ce ar avea. Eu am trimis lui Turcu din materialul ce mi-a cerut de către ori, prin agentul ce venise cu el și cu care mă întâlneam pe străzile dintre fabrica Kiseleff și Șoseaua Jianu, acesta și petrecut până în Aprilie 1940, dată după care am plecat din București pentru a merge la Komintern. —

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine pentru și semnez, liber și nesilit de nimeni. —

Anchetator

Inspector de Securitate

Semnătura,

501

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCA VASILE, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

20 Martie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 22,10
" s'a terminat " 2,30

Intrebare:

In procesul verbal de interogatoriu din 19 Martie 1953, ai declarat împrejurările în care ai reînceput să dai informaţii Siguranţei în perioada 1939-1940, din domeniul mişcării muncitoreşti, prin comisarul TURCU NICOLAE.- Deasemenea ai arătat cum din dispoziţia comisarului TURCU NICOLAE v'aţi întâlnit cu acesta, d-ta şi TECHARI GEORGESCU.-

Arată precis dacă comisarul TURCU NICOLAE, la întâlnire a venit însoţit de cineva şi cine era acea persoană, sau dacă în locuinţa la care v'aţi întâlnit se mai găsea şi o altă persoană?

Răspuns:

Precizez că cu ocazia întâlnirii ce s'a făcut între mine, TECHARI GEORGESCU şi TURCU NICOLAE, în perioada sfârşitul anului 1939, începutul anului 1940, faptele s'au petrecut astfel:

Mai întâi m'am întâlnit eu cu TECHARI GEORGESCU pe stradă, după care am intrat într'o locuinţă împreună, descuind uşa TECHARI GEORGESCU cu o cheie ce a avut-o în buzunar.-

După circa o jumătate de oră a venit în locuinţă şi comisarul TURCU NICOLAE care nu era însoţit de nimeni.- Discuţiile au fost purtate între noi trei, eu, TECHARI GEORGESCU şi TURCU NICOLAE fără a mai fi vre-o altă persoană de faţă. Până la plecarea lui TURCU NICOLAE din locuinţă n'a mai venit nici o persoană.-

da acel-lui unde era locuinţa?

Intrebare:

Dacă în procesul verbal de interogatoriu din 19 Martie 1953 ai arătat adevărata situaţie referitor la întâlnirea ce ai avut cu TECHARI GEORGESCU şi TURCU NICOLAE în perioada sfârşitul anului 1939, începutul anului 1940?

ss. Luca Vasile

.//.

502

Răspuns:

N'am reuşit să reconstituesc cum s'a organizat întâlnirea cu TECHARI GEORGESCU, însă în ce priveşte fondul acestei probleme, întâlnirea noastră cu TURCU şi discuţiile avute cu această ocazie s'au petrecut aşa cum am arătat în procesul verbal de interogatoriu din 19 Martie 1953.-

Intrebare:

Ce te-a determinat să arăţi în procesele verbale anterioare că VASILE GEORGESCU, fratele lui TECHARI GEORGESCU a fost agent de siguranţă, a participat la întâlnirea cu TURCU NICOLAE şi apoi a fost legătura d-tale cu Siguranţa?

Răspuns:

Cele arătate în procesele verbale de interogatoriu anterioare, referitor la VASILE GEORGESCU, fratele lui TECHARI GEORGESCU, nu corespunde realităţii, fiind o confuzie de memorie constituită de mine din diferite deducţii.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez, liber şi nesilit de nimeni.-

ss. Luca Vasile

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

CM/5 ex.

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogator

Arestat fn. Luca Vasile, născut la 8 Iunie 1898, în Com. Cătălina-Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București, Str. Romnicanu Nr. 22.-

20 Martie 1953

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 22 și 10 min.

„ s'a terminat la ora 2 și 30 min.

Intrebare : La procesul verbal de interogatoriu din 19 III 1953 ai declarat împrejurările în care ai început să dai informații Siguranței în perioada 1939-40, din domeniul mișcării muncitorești, prin comisarul Turcu Nicolae. Deasemenea ai arătat cum din dispoziția comisarului Turcu Nicolae, v'ați întâlnit cu acesta, Ionescu și Teohari Georgescu.

Arătați precis dacă comisarul Turcu Nicolae, la întâlnire, a venit însoțit de cineva și cine era acea persoană, sau dacă în locuința la care v'ați întâlnit se mai găsea și o altă persoană ?

Răspuns

Precizez că cu ocazia întâlnirii ce s'a făcut între mine, Teohari Georgescu și Turcu Nicolae în perioada sfârșitul anului 1939 începutul anului 1940, faptele s'au petrecut astfel.

Mai întâi m'am întâlnit eu cu Teohari Georgescu pe stradă după care am intrat într'o locuință împreună, descuind ușa Teohari Georgescu cu o cheie ce a avut-o în buzunar.

După circa o jumătate de oră a venit în locuință și

Semnătura,

Urmare : comisarul Turcu Nicolae, care nu era însoțit de nimeni.

Discuțiile au fost purtate numai între noi trei, eu, Terhan Gergescu și Turcu Nicolae, fără a mai fi vre-o altă persoană de față. După la plecarea lui Turcu Nicolae din locuință n'a mai venit nici o persoană. ———

Întrebare

Dacă în procesul verbal de interogatoriu din 19 Martie 1953, ai arătat adevărata situație referitor la întâlnirea ce ai avut cu Terhan Gergescu și Turcu Nicolae în perioada sfârșitul anului 1939, începutul anului 1940? ———

Răspuns

N'am reușit să reconstituesc cum să organizat întâlnirea cu Terhan Gergescu, însă în ce privește fondul acestei probleme; întâlnirea noastră cu Turcu și discuțiile avute cu această ocazie am petrecut așa cum am arătat în procesul verbal de interogatoriu din 19 Martie 1953.-

Întrebare

Ce te-a determinat să arăți în procesul verbal anterioare, că Vasile Gergescu, fratele lui Terhan Gergescu, a fost agent de siguranță; a participat la întâlnirea cu Turcu Nicolae și apoi a fost legătura dintre cu siguranța? ———

Răspuns

Cele reținute de mine în procesul verbal de interogatoriu anterioare, referitor la Vasile Gergescu, fratele lui Terhan Gergescu, nu corespunde realității, fiind o confuzie de memorie, constată de mine din diferite deducții. ———

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în fond cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Anchetator

Maior de Securitate

Semnătura,

504

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

20 Martie 1953, Bucureşti.-
Interogatoriul a început la ora 23,35
" s'a terminat " 3,15

Intrebare:

In procesul verbal de interogatoriu din 5 Martie 1953, ai arătat că prin DORY GOLDSTEIN ai cunoscut pe SAMOILOV (SAMUEL) la Kiev, în anul 1929.- In alte procese verbale, anterioare datei de mai sus, ai arătat că pe acesta l-ai cunoscut în anul 1929 la Odessa sau Tiraspol.- Arată concret când l-ai cunoscut pe SAMOILOV şi unde?

Răspuns:

Nu pot preciza când şi unde l-am cunoscut pe SAMOILOV pentru prima dată, însă îmi amintesc că cu ocazia întâlnirii dela Cernăuţi în anul 1940, am recunoscut în SAMOILOV o persoană pe care am cunoscut-o mai înainte. Deasemenea la acea întâlnire ştiu că şi SAMOILOV m'a recunoscut pe mine, fapt ce-mi întăreşte convingerea că eu îl cunoscusem pe SAMOILOV înainte de acea întâlnire.-

Intrebare:

Ce activitate a desfăşurat SAMOILOV în U.R.S.S. precum şi pe teritoriul ţării noastre?

Răspuns:

Atât pe teritoriul Uniunii Sovietice cât şi pe teritoriul ţării noastre, SAMOILOV a desfăşurat activitate contrarevoluţionară şi activitate criminală de spionaj, aşa după cum am arătat în procesele verbale de interogatoriu, anterioare.-

Intrebare:

De cine a fost sprijinit SAMOILOV în activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj, ce a desfăşurat pe teritoriul Uniunii Sovietice?

ss. Vasile Luca

505

Răspuns:

In activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj desfăşurată pe teritoriul Uniunii Sovietice în perioada 1940-1944, SAMOILOV a fost sprijinit de mine, SCHECTER, WEISSMAN, TARNOVITZKI şi ANA PAUKER. Aceştia sunt numai persoanele cunoscute de mine.-

Intrebare:

De cine a fost sprijinit SAMOILOV în activitatea dusă pe teritoriul ţării noastre?

Răspuns:

Pe teritoriul ţării noastre, SAMOILOV a fost sprijinit în activitatea de spionaj, de către mine şi ANA PAUKER, deasemenea de WEISSMAN care a lucrat în ţară la "Graiul Nou" până în anul 1947 şi SCHECTER care până în 1947 se afla în ţară la secţia 7-a a Armatei Sovietice.-

Intrebare:

Pe ce te bazezi când afirmi că SAMOILOV a făcut crime de spionaj şi a desfăşurat activitate contrarevoluţionară pe teritoriul U.R.S.S. şi al ţării noastre?

Răspuns:

Când afirm că SAMOILOV a făcut crime de spionaj şi a desfăşurat activitate contrarevoluţionară pe teritoriul U.R.S.S. şi al ţării noastre, mă bazez pe: întâlnirile secrete, avute cu SAMOILOV la Cernăuţi în perioada 1940-1941, discuţiile pe care le-am avut cu SAMOILOV la prima întâlnire dela Cernăuţi, arătate de mine anterior, crearea de legături secrete între el şi mine, deasemenea cu WEISSMAN şi TARNOVITZKI, corespondenţa secretă care s'a purtat între el şi alte persoane, instrucţiunile ce mi le-a dat la Cernăuţi de felul cum să-mi duc activitatea.- Deasemenea discuţiile ce le-am avut cu SAMOILOV la Moscova, Kiev şi la Botoşani, unde a fost de faţă şi ANA PAUKER şi apoi legăturile şi discuţiile ce le-am avut cu el la Bucureşti precum şi atitudinea lui politică antipartinică şi contrarevoluţionară ce a avut-o faţă de mine şi ANA PAUKER, în diferite probleme, toate arătate de mine în procesele verbale de interogatoriu anteriocare, referitor la activitatea desfăşurată de SAMOILOV alături de mine.-

ss. Luca Vasile

.//.

506

Intrebare:

Pe ce considerente te-ai bazat când ai declarat (pr cesul verbal de interogatoriu din 5 Martie 1953), că împreună cu DORY GOLDSTEIN ai vizitat la Kiev o familie în 1929 şi că acesta era de profesie croitor?

Răspuns:

Imi amintesc că în anul 1929, pe când mă găseam la Kiev împreună cu DORY GOLDSTEIN, la invitaţia lui DORY GOLDSTEIN de a vizita o familie de români cunoscută de el, am plecat împreună cu acesta şi după câte îmi reamintesc era vorba de un croitor ce lucra acasă parcă pentru cooperativă. Reţin aceasta bazat pe faptul că cel în cauză în discuţiile avute cu noi, a avut o netă atitudine de contrarevoluţionar. Aceasta ar fi una din laturile ce mă face să cred că cel vizitat a fost SAMOILOV.-

Totuşi îmi mai reamintesc că ar fi posibil ca pe SAMOILOV să-l fi cunoscut în anii 1930-1931, cu ocazia trecerii mele prin Basarabia sau cu ocazia încarcerării mele la închisoarea Galata. Această a doua latură cred că aşi putea să o descurc în cazul când mi s'ar aduce aminte de numele adevărat al lui SAMOILOV.- Tot în anul 1929 îmi reamintesc că cu DORY GOLDSTEIN şi la propunerea acestuia am vizitat o familie de români şi la Odessa, neputând stabili alte amănunte din cauza timpului prea îndelungat.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez,-liber şi nesilit de nimeni.

ss.Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

Proces-Verbal de interogator

Arestat cl. Vasile Luca, născut la 8 Iunie 1898, în Ocna. Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București, str. Romnicească Nr. 22

20 Martie 1953

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 23 și 55 min.

„ s'a terminat la „ 3 și 15 „

Intrebare: În procesul verbal de interogatoriu din 5 Martie 1953, ai arătat că prin Dany Goldstein, ai cunoscut pe Samoilov (Samuel) la Kiev, în anul 1929. În alte procese verbale, anterioare datei de mai sus, ai arătat că pe acesta l-ai cunoscut în anul 1929, la Odessa sau Tiraspol. —

Arată, concret când l-ai cunoscut pe Samoilov și unde? ———

Răspuns.

Nu pot să precizez când și unde l-am cunoscut pe Samoilov pentru prima dată, însă îmi amintesc că cu ocazia întâlnirii dela Comintern, în anul 1940, am recunoscut în Samoilov o persoană pe care am cunoscut-o mai înainte. Deasemenea la acea întâlnire știu că și Samoilov m'a recunoscut pe mine, fapt ce-mi întărește convingerea că eu îl cunoscusem pe Samoilov, înainte de acea întâlnire. ———

Întrebare

Ce activitate a desfășurat Samoilov în U.R.S.S. precum și pe teritoriul țării noastre? ———

Semnătura

Urmare: Răspuns

Atât pe teritoriul Uniunii Sovietice cât și pe teritoriul țării noastre, Samoilov a desfășurat activități contrarevoluționare și activități criminale de spionaj, așa după cum am arătat în procesele verbale de interogatorii anterioare.-

Întrebare

De cine a fost sprijinit Samoilov în activitatea contrarevoluționară și de spionaj, ce a desfășurat pe teritoriul Uniunii Sovietice ? ———————————

Răspuns

În activitatea contrarevoluționară și de spionaj, desfășurată pe teritoriul Uniunii Sovietice în perioada 1940-1944, Samoilov a fost sprijinit de mine, Schecter, Weissman, Tarnovițchi și Ana Pauker. Aceștia sunt numai persoanele cunoscute de mine.

Întrebare

De cine a fost sprijinit Samoilov în activitatea dusă pe teritoriul țării noastre ? ———————————

Răspuns

Pe teritoriul țării noastre, Samoilov a fost sprijinit în activitatea de spionaj, de către mine și Ana Pauker, deseori de Weissman care a lucrat în casa la „Grupul Liber" până în anul 1947 și Schecter care până în 1947 se afla în țară, la secția 7-a a Armatei Sovietice.

Întrebare

Pe ce te bazezi când afirmi că Samoilov a făcut crime de spionaj și a desfășurat activitate contrarevoluționară pe teritoriul U.R.S.S. și al țării noastre ? ———

Răspuns

Când afirm că Samoilov a făcut crime de spionaj și a desfășurat activitate contrarevoluționară, pe teritoriul U.R.S.S.

Semnătura

2

Urmare: şi al ţării noastre, mă bazez pe: întâlnirile secrete avute cu Samoilov la Cernăuţi în perioada 1940-41, discuţiile pe care le-am avut cu Samoilov la prima întâlnire dela Cernăuţi, arătate de mine anterior, crearea de legături secrete între el şi mine, deasemenea cu Weisman şi Tarnovschi, corespondenţa secretă care s-a purtat între el şi alte persoane, instrucţiunile ce mi le-a dat la Cernăuţi de felul cum să-mi duc activitatea. Deasemenea discuţiile ce le-am avut cu Samoilov la Moscova, Kiev şi la Botoşani unde a fost de faţă şi Ana Pauker şi apoi legăturile şi discuţiile ce le-am avut cu el la Bucureşti, precum şi atitudinea lui politică antipartinică şi contrarevoluţionară ce a avut-o faţă de mine şi Ana Pauker, în diferite probleme, toate arătate de mine, în procesele verbale de interogatoriu anterioare, referitor la activitatea desfăşurată de Samoilov alături de mine. 508

Întrebare

Pe ce considerente te-ai bazat când ai declarat (procesul verbal de interogatoriu din 5 Martie 1953) că împreună cu Dory Golstein ai vizitat, la Kiev, o familie, în 1929 şi că aceasta era de profesie croitor ?

Răspuns

Îmi amintesc că în anul 1929, pe când mă găseam la Kiev împreună cu Dory Golstein şi cu Ganef, la invitaţia lui Dory Golstein, de a vizita o familie de români cunoscută de el, am plecat împreună cu aceasta şi după câte îmi reamintesc era vorba de un croitor ce lucra acasă parcă pentru Cooperativă. Reţin aceasta bazat pe faptul că el în cauză în discuţiile avute cu noi, a avut o netă atitudine de contrarevoluţionar. Aceasta ar fi una din laturile ce mă face să cred că cel vizitat a fost Samoilov.

Totuşi îmi mai reamintesc că ar fi posibil ca pe Samoilov

Semnătura: [signature]

Mod. 185

Urmare: și l-i cunoscut în anii 1930-31, cu ocazia trecerii mele prin Basarabia, sau cu ocazia încercării mele la închisoarea Galata. Acestă a doua latură cred că o-aș putea să o descurc în cazul când mi-ar aduce aminte de numele adevărat a lui Samoilov. Tot în anul 1929, îmi reamintesc că cu Aby Goldstein și la propunerea acestuia am vizitat o familie de romîni și la Odesa, neputînd stabili altă amănunte, din cauza timpului prea îndelungat.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvînt cu cuvînt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez, liber și nesilit de nimeni.

Major de Lec.

(ION. [illegible] S.C.U.)

Semnătura,

C 509

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

9 Aprilie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 2o,3o
" s'a terminat " 1,35

Intrebare:

In procesele verbale anterioare ai arătat că ai fost prin Basarabia şi Bucovina, pentru a te interesa de activitatea inginerului SCHOR.- Arată în mod concret când şi în ce împrejurări l-ai cunoscut pe inginerul SCHOR?

Răspuns:

Pe inginerul SCHOR nu-mi aduc aminte să-l fi cunoscut personal numai din auzite şi aceasta din anul 1938-1939, în timp ce mă aflam în închisoarea Doftana.-

Intrebare:

Ce activitate a depus inginerul SCHOR până în anul 194o şi cine mai cunoaşte această activitate?

Răspuns:

In anul 1938 cu ocazia unei conferinţe de Partid, în cadrul căreia trebuia ales Comitetul Central, - conferinţă la care a participat şi inginerul SCHOR, în fruntea unui grup de basarabeni care duceau o linie sectară şi grupul lui FORIS şi BREINER BELA.- La această conferinţă au fost aleşi membrii Comitetului Central însă inginerul SCHOR a fost respins.-In urma acestui fapt SCHOR a adus acuzaţii Comitetului Central că FORIS şi BREINER BELA au falsificat buletinele de vot şi că de aceea el nu a fost ales.-

ss. Vasile Luca

.//.

510

După conferinţă inginerul SCHOR nu s'a supus hotărârilor luate de partid şi a început să ducă luptă deschisă împotriva Comitetului Central prin scoaterea de manifeste şi prin formarea unei organizaţii fracţioniste în Basarabia şi Bucovina care funcţiona în afară de partid şi sub conducerea sa directă.- In urma acestor fapte Comitetul Central a demascat această organizaţie ca o organizaţie trotkistă,contrarevoluţionară,iar pe inginerul SCHOR l-a exclus din Partid.- Despre această activitate fracţionistă a lui SCHOR am auzit în timpul cât am fost în închisoarea Doftana,iar după eşirea mea din închisoare şi cam la sfârşitul anului 1939 sau la începutul anului 1940, când am fost trimis de conducerea Partidului ca să mă interesez de activitatea Partidului şi să combat atitudinea trotkistă a lui SCHOR,iar pe de altă parte fiind trimis şi de Siguranţă ca să mă interesez de activitatea lui SCHOR.- Cu ocazia deplasării mele în Basarabia şi Bucovina,nu l-am întâlnit pe inginerul SCHOR însă m'am interesat printr'o serie de persoane despre activitatea lui.- Am aflat că SCHOR şi-a creiat organizaţii desfăşurând activitate împotriva Comitetului Central al P.C.R. prin scoaterea de manifeste cu caracter fracţionist,care ataca linia C.C.,acesta făcea şi manifeste către muncitori şi ţărani cu caracter revoluţionar.-

Aceste manifeste dăunau mişcării muncitoreşti necorespunzând perioadei istorice de atunci.- Inginerul SCHOR în loc să meargă pe linia trasată de Comintern de a face un front comun antifascist,el mergea pe linia veche a Partidului respingând colaborarea cu alte forţe politice care erau împotriva războiului şi a fascismului.- In acest caz poziţia lui nu a fost o poziţie trotkistă ci o poziţie sectară.-

Se discuta că inginerul SCHOR era finanţat de Siguranţă.

Manifestele împotriva liniei C.C.al P.C.R.care conveneau Siguranţei prin faptul că prin aceasta se spărgea unitatea Partidului; SCHOR scotea şi manifeste cu caracter revoluţionar deci acest lucru nu mai convenea Siguranţei fapt pentru care era urmărit şi deci eu cred că nu a fost finanţat de Siguranţă,- ci era căutat.- Cu ocazia deplasării mele în Bucovina şi Basarabia m'am întâlnit cu ZINA BRANCU,cu care am discutat despre activitatea lui SCHOR.-

ss.Vasile Luca

.//.

511

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Vasile Luca născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina-Trei ocne, de profesie lăcătuș, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București Str. Ramuricească Nr 32.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

9 Aprilie 1953.

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 20 și 30 min.
„ s'a terminat la ora 1 și 35 min.

Intrebare: În procesele verbale anterioare ai arătat că ai fost prin Basarabia și Bucovina pentru a te interesa de activitatea inginerului Șchor. Arată în mod concret când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe inginerul Șchor?

Răspuns:
Pe inginerul Șchor nu-mi aduc aminte să-l fi cunoscut personal numai din auzite și aceasta din anul 1938-1939 în timp ce mă aflam în închisoarea Doftana.

Întrebare:
Ce activitate a depus inginerul Șchor până în anul 1940 și cine mai cunoaște această activitate?

Răspuns:
În anul 1938 cu ocazia unei conferințe de partid, în cadrul căreia trebuea ales Comitetul Central, - conferință la care a participat și inginerul Șchor în fruntea unui grup de basarabeni care duceau o linie sectară și grupul lui Foriș și Breiner Bela. La această conferință au fost alesi membri Comitetului Central însă inginerul Schor a fost respins. În urma acestui fapt Șchor a adus acuzații Comitetului Central că Foriș și Breiner Bela au falsificat buletinele de vot și că de aceia el nu a fost ales.

Semnătura.

Mod 185

Urmare : După conferință inginerul Șchor nu s-a supus hotărârilor luate de partid și a început să ducă luptă deschisă împotriva Comitetului Central prin scoaterea de manifeste și prin formarea unei organizații fracționiste în Basarabia și Bucovina care funcționa în afară de partid și sub conducerea sa directă. În urma acestor fapte Comitetul Central a demascat această organizație ca o organizație trotskistă contra revoluționară iar pe inginerul Schor l-a exclus din Partid. Despre această activitate fracționistă a lui Șchor am auzit în timpul cât am fost în închisoarea Doftana iar după ieșirea mea din închisoare și cam la sfârșitul anului 1939 sau la începutul anului 1940, când am fost trimis de conducerea partidului ca să mă interesez de activitatea partidului și să combat atitudinea trotskistă a lui Șchor. iar pe de altă parte fiind trimis și de siguranță ca să mă interesez de activitatea lui Șchor. Cu ocazia deplasării mele în Basarabia și Bucovina nu l-am întâlnit pe Inginerul Șchor însă m'am interesat printr'o serie de persoane despre activitatea lui. Am aflat că Schor și creiaț organizații desfășurând activitate împotriva Comitetului Central al P. C. R. prin scoaterea de manifeste cu caracter fracționist. care atacă linia C. C, creia făcea și manifeste către muncitori și țărani cu caracter revoluționar. Aceste manifeste dădeau mișcări muncitorești necorespunzând perioadei istorice de atunci. Inginerul Schor în loc să meargă pe linia trasată de Comintern de a face un front comun antifascist, el mergea pe linia veche a partidului respingând colaborarea cu alte forțe politice care erau împotriva războiului și a fascismului. În acest caz poziția lui nu a fost o poziție trotskistă ci o poziție sectară. Se discuta că Inginerul Schor era finanțat de siguranță. Manifestele împotriva liniei C. C. al P. C. R care conveneau siguranței prin faptul că prin acestea se spărgea unitatea partidului. Schor scotea și manifeste cu caracter revoluționar deci acest lucru nu mai convenea siguranței pentru care era urmărit și deci eu cred că nu a fost finanțat de siguranță ci era căutat. Cu ocazia deplasării mele în Bucovina și Basarabia m'am întâlnit cu Zina Brâncu cu care am discutat despre activitatea lui Schor. În discuțiile avute cu ~~~~ Zina Brâncu a spirmat în fața mea că alegerile C.C. la conferința din anul 1937 sau 1938 nu au fost juste și că Șchor ar

Semnătura

Urmare: fi fost indicat ca membru în C.C. pentru care ea își arăta nemulțumirea. Zina Brânzu cunoaște mai bine activitatea Ingineruli Schor în Basarabia și Bucovina în perioada anilor 1939-1940 și cred că ea ar putea da relații mai precise de asemenea activitate acestuia este cunoscută și de Vaisman Avram care înainte avea domiciliu în Cernăuți iar actualmente arestat în Uniunea Sovietică din anul 1951.

Întrebare:

Ce activitate a depus Ingineruli Schor după anul 1940 și ce știi despre aceasta mai departe?

Răspuns

În anul 1940 după eliberarea Basarabiei și a Bucovinei de Nord de către trupele sovietice, Ingineruli Schor sa stabilit în orășelul Ostmeni din Bucovina de Nor și unde dela cine putere și împreună cu oameni din grupul său a format sovietul local și profitând de faptul că era conducătorul orașului, împreună cu oameni săi a început să aresteze pe oameni care au activat în mișcarea muncitorească sub conducerea C.C. În urma intervenției noastre din Cernăuți Ingineruli Schor a fost înlăturat dela conducerea sovietului local și arestat de N.K.V.D. în timpul cât a fost reținut au fost ascultate de N.K.V.D. mai multe persoane printre care am fost și eu întrebat în legătură cu activitatea Ingineruli Schor și dacă este trotschist însă cercet nu sa putut stabili legăturile lui trotschiste iar în ceia ce privește activitatea lui trotschistă, N.K.V.D-ul a spus că aceasta este chestie de partid și deci nu poate fi judecat, însă el nu a fost pus în libertate ci a fost dus la Kiev unde a fost din nou cercetat. În anul 1941 am auzit dela Ștefănuc că ingineruli Schor a fost lăsat ca să lupte ca partizan pentru a se reabilita. De atunci nam mai auzit nimic despre Ingineruli Schor.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cunoscut cu cunoștință și am constatat că el corespunde întru totul cu cele declarate de mine, rușin și semnez ne silit de nimeni.

Maior de tec.

Semnătura,

Mod. 185

513

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut în anul 1898 Iunie 8, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

1o Aprilie 1953, Bucureşti.

Interogatoriul a început la ora 10 30
" s'a terminat " 23 40

Intrebare:

In decursul ultimelor interogatorii d-ta ai dat declaraţii contradictorii despre cunoştinţa d-tale cu SAMOILOV. Clarifică odată unde şi când l-ai cunoscut pentru prima dată pe SAMOILOV?

Răspuns:

Neaducându-mi bine aminte nu pot să precizez când şi unde l-am cunoscut pe SAMOILOV.- Dar pot preciza că, cu ocazia întâlnirii ce am avut-o la Cernăuţi cu SAMOILOV în vara anului 1940, acesta m'a recunoscut întâi şi apoi imediat l-am recunoscut şi eu.- Deci această întâlnire a fost făcută între două persoane care se cunoscuseră cu mult înainte acestei întâlniri arătată mai sus.-

Intrebare:

Răspunsul d-tale nu satisface ancheta.- La un interogatoriu ai arătat că ai făcut cunoştinţă cu SAMOILOV în anul 1929 la Odessa, sau la Tiraspol, iar la interogatoriul din 5 Martie a.c., aceleaşi împrejurări de cunoştinţă le arăţi la Kiev.- Unde este adevărul?

Răspuns:

Trebue să arăt că cunoştinţa mea cu SAMOILOV a fost ceva trecător şi fără legături care să ne lege sau care să fie imprimate în mintea mea, unele fapte sau amintiri ce ne-ar fi legat şi deci aşi fi putut preciza mai uşor locul şi data întâlnirii.-

ss. Vasile Luca

514

Este mai puţin posibil să-l fi cunoscut pe SAMOILOV în anul 1928 când am fost prin Tiraspol la Harcov (regiune) unde s'a ţinut Congresul al IV-lea al P.C.R.La Congres am fost cu DORI GOLDSTEIN,FORIS STEFAN,NICOLSCHI,MATAIS PETRE, BENCHE PAVEL,COSTENCO, SIPOS,BASSI,KOBLES,DOBROGEANU GHEREA şi alţii.-

Este posibil să-l fi cunoscut în anul 1929 când am fost la Comintern şi Profintern împreună cu DORI GOLDSTEIN şi GANEF şi cu care ocazie am cunoscut ceva români prin DORI GOLDSTEIN la Kiev,Odesa,Tiraspol şi cred că printre aceştia să-l fi cunoscut şi pe SAMOILOV aşa cum am arătat şi în procesele verbale anterioare.-

In anul 1929 cu ocazia arătată mai sus am cunoscut o serie de emigranţi ce urmau în acel timp şcoala la Moscova, este posibil să-l fi cunoscut pe SAMOILOV şi cu această ocazie.-

In luna Martie 1930 am fost la Cernăuţi,cu ocazia alegerilor parlamentare,iar în luna August 1930,am fost la Chişinău şi Tighina,cu ocazia luptelor fracţioniste dintre MARCEL PAUKER (LUXIMIN) şi DORI GOLDSTEIN (RUDOLF),pe de o parte şi COSTENCO (BARBU) pe de altă parte,având misiunea ca să atrag Partidul,sindicatele şi tineretul de partea grupului LUXIMIN.-

In iarna anului 1931 şi până în Iulie 1931,am fost trimis în munca de jos la Buhuşi, Piatra Neamţ,Bacău şi Iaşi ca secretar regional.- Dela Iaşi am fost şi la Botoşani.-

In luna Iulie 1931,am fost arestat şi depus în închisoarea Galata,deci s'ar fi putut să-l fi cunoscut pe SAMOILOV cu ocazia activităţii pe linia mişcării muncitoreşti în regionala Iaşi sau în închisoarea Galata unde am fost ţinut 4 (patru) luni şi unde am cunoscut un grup de basarabeni condamnaţi şi preventivi pentru activitate în mişcarea muncitorească,deci nu pot preciza unde l-am cunoscut pe SAMOILOV,dar am arătat posibilitatea unde l-aşi fi putut cunoaşte şi cred că aşi fi mai aproape de adevăr,arătând că l-am cunoscut în închisoarea Galata.- Cam astea ar fi locurile şi datele unde l-aşi fi putut cunoaşte pe SAMOILOV în perioada anilor 1928-1931.-

ss.Vasile Luca

.//.

515

Intrebare:

Dacă la întâlnirea dela Cernăuţi din anul 1940 cu SAMOILOV cum ai arătat, v'aţi recunoscut unul pe altul, atunci probabil că aţi vorbit şi despre unele amintiri. Nu-i aşa?

Răspuns:

Eu ştiu că ne-am recunoscut unul pe altul cu ocazia întâlnirii avute în anul 1940 la Cernăuţi şi cred că am avut unele discuţii din trecut.- Dar nu-mi aduc aminte de cele discutate cu această ocazie.-

Intrebare:

Iar din toate acestea ce concluzie se poate trage, unde ai făcut cunoştinţă cu SAMOILOV?

Răspuns:

Dacă în afară de datele şi localităţile arătate de mine în acest proces verbal şi în cele anterioare nu reiese că l-am cunoscut pe SAMOILOV, atunci se poate trage concluzia că pe acesta l-am cunoscut pentru prima dată la Cernăuţi şi deci am făcut confuzie între cei cunoscuţi de mine în ocaziile arătate mai sus şi în acest caz înseamnă că am arătat anchetei lucruri neadevărate.-

Intrebare:

Activitatea criminală a lui SAMOILOV pe teritoriul Uniunii Sovietice încerci s'o arăţi ca ceva abstract, dar în acelaş timp o denumeşti activitate de spionaj. Concretizează mai amplu declaraţiile d-tale în această problemă?

Răspuns:

In vara anului 1940 am luat legătură cu SAMOILOV în urma organizării acesteia de către el în oraşul Cernăuţi şi în împrejurările arătate de mine în procesele verbale anterioare.- Cu ocazia acestei întâlniri SAMOILOV mi-a spus că vine din Basarabia unde a fost să vadă care este situaţia iar acum a venit la Cernăuţi fiind trimis în muncă de partid şi cu această ocazie a venit să ia contact şi cu mine, spunându-mi că trebue să-l informez de tot ceeace se întâmplă în domeniul unde voi munci şi că el mă va susţine pentru a mi se încredinţa muncă de importanţă, pentru ca la rândul meu să pot sprijini o serie de elemente ce îmi vor fi indicate şi va trebui să execut ceeace îmi va cere el.-

ss. Vasile Luca

.//.

516

Intrebare:

Leagă declaraţiile d-tale cu legăturile criminale ale lui SAMOILOV, arătându-le dela început aşa cum s'au întâmplat şi caracterizează-le.

Răspuns:

Voi arăta cum am rămas pe teritoriul Uniunii Sovietice şi cum s'a produs întâlnirea dela Cernăuţi cu SAMOILOV iar mai departe voi lega faptele criminale petrecute între mine şi acesta precum şi acţiunea de spionaj dusă de noi pe teritoriul Uniunii Sovietice.- Inainte de eliberarea Bucovinei de Nord de către trupele sovietice (aceasta s'a întâmplat în anul 1940 luna Iunie şi cam pe ziua de 22), eram în închisoarea dela Cernăuţi, condamnat 8 luni pentru încercare de trecere clandestină a graniţei, împreună cu ZIGHELBOIM şi RUSNAC, care au avut aceeaş condamnare ca şi mine.- Cu vre-o două zile înainte de eliberarea Bucovinei de Nord a venit la mine o persoană cu care am stat de vorbă în cancelaria închisorii şi caremi-a spus că vine din partea lui ZACHIU.- Acesta mi-a spus că a lucrat şi el la Siguranţă şi că acum lucrează la un serviciu de informaţii şi care este tot o ramură a Siguranţei.- Această persoană a început să-mi vorbească despre o eventuală trecere a Cernăuţului la Uniunea Sovietică şi dacă s'ar face aceasta, m'a întrebat că unde aşi prefera să rămân.- Eu i-am răspuns că aşi vrea să ajung în Uniunea Sovietică că doar pentru aceasta am fost condamnat, dar mă tem ca Siguranţa să nu mă demnţe că am fost agent provocator.- Persoana în cauză mi-a spus că Siguranţa nu are nici un interes să mă demaşte pentrucă am servit interesele acesteia.- Mai mi-a arătat că dacă voi rămâne în Uniunea Sovietică eu voi ajunge în posturi importante, faţă de activitatea ce am avut-o în mişcarea muncitorească şi că în Uniunea Sovietică voi fi susţinut şi de alte elemente cu care serviciul din care face şi el parte are legături.- Imi arăta că trebue să sprijin la rândul meu elementele româneşti care vor fi pe teritoriul Uniunii Sovietice fără a le prezenta.- Prin aceasta am înţeles că el vrea ca eu să sprijin, şă susţin şi să acopăr elementele contrarevoluţionare şi spioni ce vor lucra pentru serviciul din care acesta făcea parte, bineînţeles aceasta când voi fi într'o funcţie de unde îmi va veni mai uşor să-i susţin şi că aceasta va trebui făcută în aşa fel ca să nu fiu descoperit.

ss. Vasile Luca

Trebue să fie Pârâul

517

La propunerea făcută de această persoană de a rămâne pe teritoriul Uniunii Sovietice fără a fi demascat că am fost agent provocator în slujba Siguranţei,deasemeni aceasta cerându-mi ca pe viitor să lucrez în interesul serviciului de informaţii din care el face parte. Eu am consimţit prin consimţământul dat acelei persoane şi rămânerea mea pe teritoriul Uniunii Sovietice,am văzut imediat scăparea de a nu fi demascat ca agent provocator,precum şi scăparea de a nu mai fi băgat într'un nou proces ce urma să se facă cu ocazia căderii lui MULLER (tipografia),care arătase pe toţi membrii Comitetului Central şi unde figuram şi eu deşi arătasem comisarului şef TAFLARU ION că nu mai am activitate.- Cu ocazia trimiterii mele dela închisoarea Cernăuţi la Siguranţa Generală,comisarul şef TAFLARU ION mi-a arătat că MULLER a declarat toate acestea.- Comisarul şef TAFLARU ION cu această ocazie mi-a arătat că m'a chemat ca să-i arăt cu ce scop am vrut să trecem graniţa,la care eu i-am arătat scopul.- Acesta mi-a spus că nu mă va trimite în justiţie acum, fiind dosarul încheiat dar când mă voi elibera dela Cernăuţi şi dacă nu consimt ca să colaborez cu el atunci mă va aranja iar,pentru a sta în puşcărie mai departe,deci prin rămânerea mea în Uniunea Sovietică scăpam şi de ameninţările lui TAFLARU.- Persoana de mai sus cred că a avut intenţia să mai mă vadă dar evenimentele l-au împiedicat fără să stabilim amănunte de colaborare pe teritoriul Uniunii Sovietice sau nume de persoane cu care să iau legătură.- Din discuţii am înţeles că luarea de legătură urma să-mi fie făcută de ei pe baza acceptării mele la închisoarea din Cernăuţi şi deci eu eram în aşteptarea acestei legături.- In dimineaţa zilei eliberării au fost evacuaţi cu trenul deţinuţii care au vrut să plece în România. Deţinuţii care au vrut să rămână pe teritoriul Uniunii Sovietice au rămas mai departe în închisoare.- Deţinuţii de drept comun nu au respectat dispoziţiile ca să stea în închisoare pentru a fi predaţi organelor care trebuiau să-i preia.- Paza a fost compusă din trei gardieni,deci neputând face faţă,deţinuţii de drept comun au fugit.-Deţinuţii politici erau în număr de 60-80 persoane. Gardienii s'au îmbătat şi sub ameninţarea automatelor ne-au bătut pe unii din noi şi apoi au dispărut.- Cu o oră înainte de intrarea trupelor sovietice în Cernăuţi am părăsit şi noi deţinuţii politici închisoarea.- Intrând trupele sovietice în

Tot aici mai trebuie arătat în leg. cu L. V. -

518

oraş,comisarul politic al trupelor m'a însărcinat pe mine cu conducerea oraşului până la venirea organelor civile ce trebuia să ia în primire şi acest lucru a durat 5-6 zile.- In timp de circa 3o zile a venit o serie de evrei ce au avut legături cu mişcarea muncitorească şi care odată ajunşi la Cernăuţi se aşteptau să fie puşi în funcţii importante.- In această situaţie se aflau şi elementele din Bucovina de Nord care avuseseră legături cu mişcarea muncitorească.-Realitatea a fost că în aceste posturi au fost puşi oameni sovietici iar cei de mai sus au fost nemulţumiţi neputându-şi realiza scopurile personale.-Din România au început să vină în Cernăuţi mici burghezi evrei - în masse - şi aceştia urmau să fie repartizaţi la muncă dar aceştia refuzau munca şi se apucau de comerţ clandestin şi speculă îngreunând astfel situaţia şi creind greutăţi conducerii acestei regiuni. Atât primii cât şi cei din urmă au venit să se căpătuiască şi nu pentru construirea socialismului.- In primele zile am fost conducătorul oraşului Cernăuţi iar după aceea am dat în primire şi m'am ocupat cu primirea şi repartizarea refugiaţilor la muncă,aceştia au fost în număr de circa 8ooo (opt mii) şi care au fost repartizaţi la muncă.- Cam prin luna Iulie 194o,pe când veneam spre locuinţă amvăzut că cineva mă aşteaptă în faţa porţii.- Această persoană mi-a spus că are o scrisoare pentru mine şi atunci am intrat în casă împreună cu acesta unde am citit scrisoarea în care eram chemat la întâlnire. Cred că această persoană a fost TARNOVITSCHI şi nu SCHECTER cum am arătat în declaraţiile anterioare.- Cu acesta am discutat în legătură cu întâlnirea ce trebuia să aibe loc,după aceea am plecat împreună la un restaurant ce se găsea în josul străzii unde locuiam unde am luat masa împreună după care eu am plecat singur la locul indicat pentru întâlnire.-

Din bilet şi din discuţiile avute cu aducătorul biletului am înţeles că este vorba despre cel care trebuia să se prezinte pentru a lua legătură cu mine şi cu care trebuia să lucrez conform angajamentului luat de mine în închisoarea Cernăuţi.- Intâlnirea era fixată la marginea oraşului unde tramvaiul iese din oraş şi face o curbă îndreptându-se către parcul oraşului.- Ajungând la locul fixat acesta m'a recunoscut cum m'am dat jos din tramvai recunoscându-l şi

ss.Vasile Luca

.//.

519

eu pe el.- Această recunoaştere s'a făcut ca între doi oameni care s'au mai cunoscut.- SAMOILOV SAMOILA mi-a spus că a venit fiind trimis de partid pentru a munci pe această linie la Cernăuţi.- M'a întrebat care-i situaţia şi cine sunt cei care conduc treburile şi cum le conduc.- Eu i-am arătat că organizaţiile de massă şi partid au fost dizolvate iar noi am fost puşi la munci necorespunzătoare şi că sunt elemente fără să fi avut activitate şi care erau puşi în munci superioare iar noi eram socotiţi ca oameni fără de partid.- Deci i-am arătat acestuia toate nemulţumirile ce le aveam.- El mi-a spus că această situaţie este şi în Basarabia unde sunt multe elemente de partid care nu sunt puse în munci de răspundere şi care sunt nemulţumite,între cele spuse mi-a spus că vine din Basarabia şi deci cunoaşte situaţia de acolo comunicându-mi şi câteva nume de nemulţumiţi.- După cele discutate,SAMOILOV mi-a pus în vedere să nu spun nimănui că ne-am întâlnit deoarece el se va prezenta a doua zi la partid spunând că atunci a sosit.- Am fixat cu această ocazie să ne întâlnim pe strada care merge spre locuinţa mea şi de aci să mergem la restaurantul unde eu am fost cu persoana care mi-a adus biletul şi unde să luăm masa împreună nefiind multă lume şi necunoscându-ne nimeni.-Aşa după cum am aranjat ne-am întâlnit la locul indicat şi am mers împreună la restaurant ce era în josul străzii unde eu aveam locuinţa.- La această întâlnire am discutat cu SAMOILOV despre situaţia rămânerii mele la Cernăuţi,lucru ce dealtfel am înţeles că-l cunoştea.- SAMOILOV mi-a spus că el a rămas să lucreze pe linie de partid în Cernăuţi.Şi că astfel mă va putea sprijini ca să ajung în funcţie mai importantă fapt ca la rândulmeu să-l pot sprijini pe el în activitatea sa ce o ducea în afara muncii de partid,denumind-o la început muncă specială.- Discutând cu el despre munca specială,el arăta că trebue să culeagă informaţii din acest teritoriu,despre activitatea localnicilor şi a sovieticilor din conducere precum şi de starea de spirit a populaţiei, măsurile şi hotărârile luate,cum sunt aplicate şi cum reacţionează populaţia. Dându-mi seama că nu avea această sarcină dela Partid,deoarece această misiune era atribuită altuia. El mai spunea că acestea trebue să le ducă mai departe unde el are obligaţii,adică undeva mai sus şi care i-a dat această însărcinare.- Mai târziu când am văzut ce mai cere şi

.//.

120

cum lucrează mi-am dat seama că el nu culege informaţii pentru Uniunea Sovietică şi contra acesteia, deci făcea spionaj pentru care îmi cerea ca şi eu să_l ajut.- In discuţia avută cu acesta mi-a dat de înţeles că se ocupă cu spionajul.- In acţiunile sale de mai târziu SAMOILOV a fost sprijinit de mine şi SCHECTER, WEISSMAN şi TARNOVITSCHI.- Deci voi arăta cum au continuat întâlnirile mele secrete cu SAMOILOV, noile sarcini date de acesta şi felul cum acesta m'a susţinut, deasemenea şi felul cum am fost folosit de SAMOILOV în diferite împrejurări ca după aceea să arăt mai departe rolul cunoscut de mine care l-au avut cei arătaţi de mine mai sus.-

Cu SAMOILOV am început să mă întâlnesc unde luam masa, erau cazuri când mă întâlneam cu el pe străzi mai puţin populate precum şi în parcul oraşului, aceste întâlniri erau fixate dinainte de către unul din noi.- Cu ocazia întâlnirilor avute cu SAMOILOV acesta mi-a cerut să-i fac cunoştinţă cu persoane în care eu am încredere şi cu care ocazie eu i-am făcut cunoştinţă cu WEISSMAN şi TARNOVITCHI.- Inainte de a-i prezenta lui SAMOILOV am căutat să le arăt că el este dela Partid şi că ne dă sfaturi despre felul cum trebue să muncim.- In primele luni dela eliberarea Bucovinei de Nord duceam lupta pentru ca în posturile de răspundere să fie puse persoane locale, foşti membrii de partid din P.C .R. precum şi cu altă activitate în mişcarea muncitorească, neconvenindu-ne punerea în aceste posturi a sovieticilor.- Pentru aceasta atât eu cât şi SCHECTER, WEISSMAN şi alţii, ne întâlneam în locuinţa mea, a lui WEISSMAN precum şi la alţii unde discutam nemulţumirile contra conducerii sovietice, deasemenea în mod duşmănos arătam incapacitatea conducătorilor sovietici faţă de capabilitatea noastră, deci în aceste discuţii căutam să compromitem organele sovietice trimise la Cernăuţi.- In aceste întâlniri se discuta şi plasarea elementelor nemulţumite de conducerea sovietică în diferite munci de răspundere.- SAMOILOV ne sfătuia ca să luptăm pentru ca în posturile de cönducere să pătrundă localnici sau oameni în care eu aveam încredere.-

Il informam pe SAMOILOV de întâlnirile noastre şi de discuţiile contrarevoluţionare dându-i dealtfel

ss. Vasile Luca

521

informaţii de ceeace se petrecea în domeniul economic şi politic.- Din domeniul economic îi spuneam despre mersul fabricilor precum şi de nemulţumirea maselor populare iar din domeniul politic îi spuneam despre măsurile şi hotărârile ce se luau în sovietul local, deasemeni îi spuneam despre activitatea oamenilor noi, toate acestea le aduceam dela oameni plasaţi de mine în munci de răspundere.- Am avut sarcini concrete dela SAMOILOV de a-l informa despre întreaga noastră activitate contrarevoluţionară, de a ţine legătură cu elementele nemulţumite precum şi de a comenta şi răspândi incapacitatea organelor sovietice pentru a le compromite, prin aceasta arătând pornirea noastră duşmănoasă împotriva organelor sovietice noi venite, în acest fel creindu-se neîncredere între localnici şi organele noi venite.-

Pe linie sindicală eu împingeam munca înspre revendicările nejuste fără a ţine cont şi de interesele întreprinderilor.- Apăram interesele cadrelor localnice împotriva persoanelor noi venite.- In afară de informaţiile date lui SAMOILOV sprijineam elementele contrarevoluţionare aşa după cum acesta îmi ceruse.- Acţiunile lui SAMOILOV au fost duse prin mine până la începerea războiului în anul 1941.-

Prin linia trasată de SAMOILOV şi prin sarcinile primite dela acesta, am căutat şi am compromis organele sovietice trimise în Cernăuţi, am creiat o atmosferă de neînţelegere între conducerea fabricilor şi sindicate precum şi agitarea muncitorilor pentru revendicări, acestea au fost făcute prin elementele contrarevoluţionare ce le-am pus în aceste posturi.- Astfel de elemente au fost trimise de mine şi în mediul rural unde alături de chiaburi au dus activitate duşmănoasă împotriva puterii sovietice. O parte din elementele necorespunzătoare introduse a fost făcută de către SCHECTER la cererea sa.- Prin activitatea contrarevoluţionară desfăşurată de mine, SCHECTER, WEISSMAN şi TARNOVITCHI pe teritoriul Uniunii Sovietice au îngreunat foarte mult munca organelor sovietice făcând ca populaţia să opună rezistenţă contra hotărârilor şi reformelor puterii sovietice. Astfel din cauza acestei activităţi au fost unele cazuri izolate de grevă iar la sate ţăranii s'au ridicat în masse cerând plecarea lor în România.-

ss. Vasile Luca

Pe SCHECTER l-am cunoscut în anul 1940, în oraşul Cernăuţi după eliberarea Bucovinei de Nord de către trupele sovietice, cam prin luna Iulie sau August întâlnindu-l în drum spre locuinţa mea, l-am invitat în casă unde l-am cunoscut mai bine.- Cu această ocazie acesta mi-a cerut să-i dau de lucru.- Stiu că între mine şi SAMOILOV era o persoană de legătură şi după câte îmi reamintesc parcă această persoană era SCHECTER, ştiu că la un moment dat acestui SCHECTER îi dădeam informaţii despre persoanele sovietice venite în posturile ce le-au fost încredinţate precum şi de munca care o au şi cum se comportă în repetate rânduri. SCHECTER intervenea la mine pentru a pune în diferite funcţii persoane necorespunzătoare localnice sau dintre cei veniţi din teritoriul României.- Era foarte pretenţios şi-mi cerea să-l informez despre toate măsurile ce s'au luat şi care trebuiau luate, participa alături de mine WEISSMAN şi TARNOVITCHI la întâlnirile ce aveau loc la restaurantul unde mâncam sau la locuinţa vreunuia din noi şi unde ne ţineam în curent cu cele cunoscute, unde se arăta şi se discuta în mod duşmănos conducerea sovietică şi deasemeni unde se propunea punerea în diferite funcţii a elementelor necorespunzătoare şi care urmau a fi folosite pentru culegerea informaţiilor ce se cereau de către SAMOILOV.-

Nu cred să fi fost o altă persoană care să fi făcut legătura între mine şi SAMOILOV şi după câte îmi aduc aminte parcă SCHECTER mi-ar fi dat o scrisoare închisă sub formă de bilet lipit pe care a trebuit să-l dau lui SAMOILOV cu care ocazie a trebuit să-l aştept pe acesta ce urma să iasă dintr'o cazarmă unde făcea serviciu timp cam îndelungat şi pentru care aşteptare m'am cam supărat.- Cred că în anul 1940, după câte îmi reamintesc la cererea lui SCHECTER m'am întâlnit cu acesta la marginea oraşului într'o casă ţărănească participând şi WEISSMAN dar nu pot preciza dacă a fost şi TARNOVITCHI.-

La această întâlnire s'a arătat că eu trebue să ţin o legătură mai strânsă cu SCHECTER şi să culeg informaţiile dela ceilalţi şi să le predau lui SCHECTER. La

ss. Vasile Luca

.//.

cererea lui SCHECTER s'a mai fixat şi punerea în funcţii a o serie de elemente necorespunzătoare, deasemeni s'a fixat rolul ce trebue să-l aibe fiecare dintre noi în acţiunile duse de SAMOILOV.- A rămas şi pe mai departe ca punct principal compromiterea organelor sovietice şi a puterii sovietice, cred că la această întâlnire a participat şi SAMOILOV.-

După aceasta cu SAMOILOV m'am întâlnit mai rar iar când aveam nevoie de el îl trimeteam pe TARNOVITCHI să-l caute pentru a putea să realizez sarcinile date de SAMOILOV, acesta m'a sprijinit pentru a pătrunde ca vice preşedinte în Sovietul local Cernăuţi, precum şi deputat în Sovietul Suprem.-

Pe TARNOVITCHI l-am cunoscut în anul 1934-1936 la închisoarea Văcăreşti sau Doftana, ştiam că a lucrat ca muncitor în Valea Prahovei şi că a fost arestat pentru activitate în mişcarea muncitorească, a făcut parte din colectivul deţinuţilor politici din închisoarea Doftana ştiu că s'a eliberat din închisoare pela sfârşitul anului 1938 sau începutul anului 1939.- După ce am eşit din închisoare m'am întâlnit cu acesta în Bucureşti pela începutul anului 1940.- Cu această ocazie el mi-a povestit că după eliberarea lui din închisoare a fost expulzat în Polonia iar după ce Ucraina Apuseană a fost eliberată de către trupele sovietice el s'a încadrat într'un serviciu de informaţii sovietic şi a fost trimis să lucreze în Bucovina şi Basarabia (până la eliberarea acestora). Cu ocazia acestei întâlniri mi-a cerut să-l ajut să treacă în Uniunea Sovietică pentru care eu i-am dat bani şi i-am făcut legătură cu WEISSMAN care în acel timp era secretar regional la Cernăuţi, ca acesta să-l ajute mai departe.- După eliberarea Bucovinei de Nord am fost căutat şi m'am găsit la Cernăuţi cu TARNOVITCHI.-Venirea lui SAMOILOV la Cernăuţi coincidea cu venirea lui TARNOVITCHI.-Cu ocazia cererii lui SAMOILOV de a-i face cunoştinţă cu elemente în care eu am încredere l-am prezentat pe TARNOVITCHI şi pe WEISSMAN în restaurantul unde lua masa; cu ocazia prezentării mi-a făcut impresia că SAMOILOV îl cunoştea pe TARNOVITCHI. Cred că era prin anul 1940 sau 1941. TARNOVITCHI a plecat în Romînia spunând că este trimis într'o misiune de către serviciul de informaţii sovie-

tic. După circa una lună şi jumătate întorcându-se la Cernăuţi a locuit la mine câteva săptămâni. Cu această ocazie mi-a spus că serviciul de informaţii din care făcea parte s'a desfiinţat.- Cred că am fost minţit de TARNOVITCHI că făcea parte din serviciul de informaţii sovietic;cu ocazia când a stat la mine l-am plasat în muncă la redacţia ziarului românesc din Cernăuţi.-In acest timp el a făcut legătura între mine şi SAMOILOV.- Prin TARNOVITCHI îi trimeteam lui SAMOILOV informaţiile scrise pe care le culegeam.- După începerea războiului, din ordinul C.C.al Partidului Comunist Ucrainean am fost mobilizat şi mi s'a cerut să iau cu mine şi două persoane de încredere.- In acest fel l-am luat pe TARNOVITCHI şi WEISSMAN împreună cu care am plecat la Tarnopol, prezentându-se la Direcţia Politică a Frontului de Sud-Vest, iar de acolo am plecat la Kiev,de unde ne-a trimis pe frontul de Sud.- Impreună cu TARNOVITCHI am fost până la retragerea dela Don,iar de aici el a fost trimis spre Stalingrad într'o misiune.- TARNOVITCHI s'a întors şi a stat cu mine după care eu am fost trimis pe frontul dela Voronej,unde din nou m'am întâlnit cu el şi unde el a început să activeze ca propagandist pentru liniile inamice.- La începutul anului 1943,în timp ce acesta a scuturat o pătură având pistolul încărcat şi lovindu-se de pat s'a descărcat pistolul singur fracturându-i piciorul şi astfel şi-a pierdut piciorul drept deasupra genunchiului.- Pentru acest caz i s'a introdus un proces de auto mutilare însă găsindu-se că nu este vinovat în urma cărui fapt a fost clasificat ca invalid de război.-După accident nu l-am mai întâlnit pe TARNOVITCHI dar am purtat corespondenţă cu el până în anul 1945 şi cu care ocazie ştiu că se găseşte la Cernăuţi.-

Pe WEISSMAN AVRAM l-am cunoscut în anul 1939,la Bucureşti,prin STEFAN FORIS care mi-a spus că WEISSMAN s'a întors din Spania şi că este în mişcare din anul 1930.- FORIS STEFAN l-a propus pe WEISSMAN ca să fie secretarul Partidului Comunist din Basarabia cu însărcinarea de a reorganiza mişcarea şi de a combate acţiunile inginerului SCHOR.În această funcţie nu a stat mult deoarece nu era agreiat de oamenii din mişcarea din Basarabia şi care

ss.Vasile Luca

.//.

şi care îşi puneau întrebarea "Cum a venit din Spania fără a fi prins de Siguranţă?". C.C.a hotărât ca el să fie rechemat din Basarabia şi trimis în munca de secretar al regionalei de partid din Bucovina.- WEISSMAN AVRAM era de profesie avocat şi se trăgea dintr'o familie burgheză deoarece avea oameni ca unii dintre cei mai bogaţi din oraşul Cernăuţi.- Cu ocazia căderii Regionalei din Cernăuţi în anul 1931, a fost implicat în procesul lui KANER, însă nu s'a prezentat la proces fugind împreună cu soţia sa în Cehoslovacia şi de acolo în Franţa iar în anul 1936, a participat în războiul civil din Spania iar în anul 1939 s'a întors în România însă fără soţia sa (ELISABETA BIRMAN) de care se despărţise în Spania.- La sfârşitul lunei Martie 1940 când eu, împreună cu ZIGHELBOIM şi RUSNAC DUMITRU am fost trimişi de C.C. în Uniunea Sovietică pentru a lua legătură cu Comintermul, trecerea peste frontieră a fost organizată de WEISSMAN şi cu care ocazie am fost prinşi, deoarece călăuza dată de WEISSMAN ne-a părăsit înainte ca noi să fi trecut graniţa.-

După eliberarea Bucovinei de Nord m'am reîntâlnit cu WEISSMAN la Cernăuţi, dar ceva mai târziu deoarece în momentul eliberării el, împreună cu FORIS STEFAN şi TECHARI GEORGESCU se găseau la Kiev pentru a se duce la Comintern.-

La Cernăuţi era şi el unul din elementele nemulţumite deoarece nu a avut funcţii importante făcând parte şi el din grupul nostru contrarevoluţionar, participând la întâlnirile noastre unde discutam în mod duşmănos despre persoanele sovietice din conducere şi despre puterea sovietică, deasemeni intervenea pentru elemente burgheze şi necorespunzătoare pentru a fi puse în funcţii de răspundere. Nu ştiu dacă SAMOILOV l-a folosit personal pe acesta. In timpul cât a activat în P.C.R. deşi era suspectat cu ocazia căderii noastre precum şi de reîntoarcerea lui din Spania fără a fi arestat, WEISSMAN nu a fost verificat ţinând cont şi de faptul că a fugit din ţară fără a se prezenta la proces şi cred că a fost condamnat în lipsă.-

WEISSMAN a fost cu mine în armata sovietică ca ofiţer şi s'a ocupat cu munca de agitaţie şi propagandă pentru demoralizarea duşmanului fiind lângă mine până în anul 1946.- Cu WEISSMAN m'am mai întâlnit în anul 1945 la Bucureşti lucrând ca ziarist militar la ziarul "Graiul

ss. Vasile Luca

526

Liber" unde a stat până în anul 1947.- Cu ocazia unor discuţii avute cu WEISSMAN când acesta venea dintr'un concediu dela Cernăuţi fiind foarte supărat şi cu porniri antisovietice mi-a spus că în acel oraş şi în regiune s'a dezlănţuit o prigoană contra evreilor şi că aceştia sunt forţaţi să plece din Uniunea Sovietică.- Dela această perioadă nu am mai ştiut nimic despre WEISSMAN până în anul 1951 când soţia mea a primit dela fraţii săi din Cernăuţi care arătau că WEISSMAN a fost arestat.-

Despre ZIGHELBOIM ştiu că avea atitudine bună faţă de puterea sovietică şi că ulterior ar fi pierit în război.- Inainte de război acesta a fost vice-preşedinte al unui raion din Cernăuţi.-

Despre RUSNAC DUMITRU ştiu că acesta se certa cu inginerul SHOR pe timpul când acesta ducea activitate înainte de eliberarea Bucovinei şi Basarabiei,iar după aceasta a fost preşedintele primului colhoz din Tg.Goţmani fiind un element cinstit.-

Intrebare:

Unde se află în prezent DORI GOLDSTEIN?

Răspuns:

In anul 1933-1935,ştiu că DORI GOLDSTEIN se găsea ca deţinut în închisoarea Doftana. Eu am rămas în acel timp la închisoarea Văcăreşti pe unde DORI GOLDSTEIN a trecut pentru punerea lui în libertate şi cu care ocazie a fost judecat şi condamnat pentru faptele de trădare făcute la închisoarea Doftana,de către colectivul de deţinuţi politici dela Văcăreşti.- Dela această dată nu l-am mai văzut pe DORI GOLDSTEIN dar am auzit că după eliberarea Basarabiei şi a Bucovinei de Nord de către trupele sovietice,DORI GOLDSTEIN (în anul 1940) a trecut din teritoriul României în teritoriul eliberat şi că a fost în Basarabia şi Cernăuţi,deci era liber pe teritoriul Uniunii Sovietice;dela această dată nu am mai auzit nimic despre DORI GOLDSTEIN.-

Intrebare:

Arată cu fapte concrete legătura lui SAMOILOV cu ANA PAUKER?

Răspuns:

Cu ocazia războiului din anul 1941,ANA PAUKER se găsea la Comintern (Moscova) ca reprezentantă a P.C.R.conducând

ss.Vasile Luca

radio emisiunea "România Liberă" iar mai târziu în colaborare cu Direcţia Generală a Armatei Sovietice se ocupa cu reeducarea prizonierilor români. Cu această ocazie ANA PAUKER l-a cunoscut pe SAMOILOV care lucra la Direcţia 7-a din acea Direcţie Generală, ocupându-se cu munca de agitaţie şi propagandă pentru demoralizarea duşmanului, precum şi de reeducarea în lagăre şi şcoli a prizonierilor de război.- In anul 1943, cu ocazia venirii mele la Moscova şi făcând şi eu parte din aceeaş Direcţie cu SAMOILOV, am văzut că între ANA PAUKER şi SAMOILOV există o colaborare în muncă şi prietenie.- Cu ocazia discuţiilor ce le avesm la Moscova vedeam că SAMOILOV o susţine pe ANA PAUKER, deasemeni şi pe mine, spunându-ne că, cu ocazia întoarcerii noastre în ţară noi vom fi aceia care o vom conduce.-

Cu ocazia venirii lui SAMOILOV pe frontul dela Botoşani acesta ne-a dat în primire pe STUPINEANU ca un prizonier care a avut legături cu mişcarea muncitorească şi care s'a predat singur şi că eu şi ANA PAUKER să-l verificăm exprimându-şi dorinţa ca STUPINEANU să fie verificat şi scos din lagăr şi să fie dat în folosinţa Secţiei a 7-a.- Acesta a fost verificat şi scos din lagăr şi predat Secţiei a 7-a iar după aceasta într'un mod rapid şi uimitor a ajuns în Sovietul Militar pe lângă SUSAICOV, lucrând lângă acesta până în anul 1945, bucurându-se de încrederea lui SUSAICOV.- Tot cu ocazia din Botoşani, SAMOILOV mi-a trasat mie şi ANEI PAUKER, că în ţară trebue să mergem pe linia colaborării cu burghezia şi fără a combate partidele ce au susţinut pe ANTONESCU dar de a combate pe fascişti.- Cu ocazia vizitelor făcute de SAMOILOV în România între anii 1946-1947, acesta m'a vizitat pe mine şi pe ANA PAUKER separat, iar în unele cazuri mergeam împreună la ANA PAUKER unde discutam împreună situaţia din Partid, hotărârile luate, reformele ce trebuiau să se aplice neavând faţă de acestea nici o rezervă şi cu care ocazie îşi dădea părerile sale, printre care îmi aduc aminte că ne spunea şi ne dădea ca exemple de orientare forma de încadrare în socialism a Jugoslaviei.- In problema evreiască susţinea linia emigrărilor.- Ca îndrumător al ziarului "Graiul Liber" în loc de a trasa o linie de luptă şi de menţinere a noilor faze precum şi propagarea experienţei sovietice, acest

ss. Vasile Luca

.//.

528

ziar nu mergea în pas cu evenimentele rămânând în urmă pe loc pe linia antifascistă şi a democraţiei burgheze.-

SAMOILOV ne dădea indicaţii şi despre problema organizării P.C.R.în care el combătea linia leninist-stalinistă spunând că nu trebue să facem un partid de clasă ci de massă de alegătiri şi să nu ţinem cont de compoziţia lui, dând importanţă alegerilor ce urmau şi a luptei parlamentare pe calea căreia se poate trece la înfăptuiri justificând că acestea sunt condiţiile pentru a putea merge mai departe.-

Intrebare:

De câte ori şi în ce scop a vizitat SAMOILOV,România?

Răspuns:

După 23 August 1944 şi până în anul 1950,SAMOILOV a vizitat România aşa după cum îmi amintesc de cinci ori,fiind trimis de Direcţia Generală Politică,pentru a controla munca politică în cadrele armatei sovietice şi de a îndruma această activitate pe linia Direcţiai a 7-a,ocupându-se şi cu îndrumarea ziarului "Graiul Liber".-

Intrebare:

Cu cine se întâlnea atunci SAMOILOV?

Răspuns:

Când venea în România,SAMOILOV se întâlnea cu mine şi cu ANA PAUKER,deasemeni cu colectivul ziarului "Graiul Liber" din Bucureşti şi care era format din: GAVRILOV (MANOLE MANOLE), WEISSMAN,BULAN şi alţii.- Deasemeni mai lucra cu un grup compus din sovietici care lucrau pe lângă comandantul sovietic din Constanţa.-

Intrebare:

Ce cunoştinţe ai despre MANOLE MANOLE şi BULAN?

Răspuns:

Pe MANOLE MANOLE l-am cunoscut cam prin anul 1943 la Moscova,dar am auzit că în anul 1932 a fost activist al mişcării muncitoreşti.- Intre anii 1933-1934 se găsea în închisoarea Doftana,pentru activitate în mişcarea muncitorească,unde înebunise.Fiind scos din închisoare a fost trimis la Spitalul Central de boli mintale.- Nu cunosc condiţiunile în care a fost eliberat şi cum a ajuns de a participat la războiul din Spania.- Deasemenea nu cunosc felul cum a ajuns din Spania în Uniunea Sovietică.In Moscova ştiu că a avut legături cu ANA PAUKER care l-a susţinut şi prin 1943-1944 a fost trecut la conducerea ziarului "Graiul

Liber".- După 23 August 1944,a venit în ţară ca redactor şef al ziarului "Graiul Liber" şi avea gradul de maior în Armata Sovietică.- In România a stat până în anul 1947,având aceeaş ocupaţie.- In această perioadă GAVRILOV (MANOLE MANOLE) s'a căsătorit cu o femeie de origină burgheză şi cu avere.- Atât MANOLE MANOLE cât şi noua lui soţie au fost evrei şi ştiu că această femeie pătrunsese prin aparatul Comitetului Central,este cunoscută de ANA PAUKER.-

In discuţiile avute cu el şi cu ANA PAUKER acesta arăta că trebue atras în C.D.E.care trebue să ia fiinţă şi organizaţiile sioniste cu care se poate duce lupta antifascistă.- MANOLE arăta că va izbucni în curând un nou război fiind într'o stare foarte pesimistă exprimându-şi neîncrederea în forţele democratice conduse de Uniunea Sovietică.- Subaprecia forţele şi capacitatea de război a Uniunii Sovietice şi subaprecia forţele imperialiştilor anglo-americani.- MANOLE a insistat pe lângă mine şi ANA PAUKER ca să intervenim ca să vie în ţară.- ANA PAUKER a pus această chestiune în C.C.P.C.R.,iar cu ocazia plecării mele la Moscova în anul 1948,am primit sarcina ca printre alte probleme să intervin pentru întoarcerea lui în ţară,lucru ce am făcut la C.C.al P.C.U.S.şi de unde mi s'a spus că nu ne trebue asemenea oameni care vor să ajungă în posturi mari.- Despre acesta am auzit la Moscova în anul 1948,că nu are nici o muncă şi că este în cercetare pentru purtarea lui la ziarul "Graiul Liber" din România precum şi căsătoria făcută cu acea femeie burgheză.- Acesta era în bune legături cu SAMOILOV.-

Pe BULAN îl cunosc dela începutul războiului 1941 şi era secretar de redacţie la Kiev al frontului de Sud. A fost recomandat aci de SAMOILOV.-In anul 1945 a venit în ţară cu Divizia T.V.iar după aceea a intrat la "Graiul Liber".Nu cunosc precis intervenţia ce s'a făcut ca acesta să rămână în România şi în armata noastră,dar cred că a fost susţinut de ANA PAUKER.- Acesta s'a căsătorit în ţară cu TATIANA BULAN actualmente ministru adjunct la Ministerul Invăţământului.- Despre aceasta ştiu că,cu ocazia unei căderi cam aproximativ înanul 1935-1936,pe linia tineretului,a avut o purtare proastă şi că în anul acela era secretara C.C.U.T.C.şi soţia lui

ss.Vasile Luca

./.

530

FORIS STEFAN, nu-mi reamintesc dacă aceasta a plecat înainte în Uniunea Sovietică sau în timpul eliberării.-In timpul războiului ştiu că aceasta a lucrat cu ANA PAUKER la Moscova iar în anul 1944, a fost în Crimeia împreună cu SAMOILOV şi alţii, fiind paraşutaţi pentru a lua contact cu partizanii şi a demoraliza trupele române încercuite.-

Intrebare:

Pe ce îţi bazezi afirmaţiile că SAMOILOV se ocupa cu activitate de spionaj şi în România?

Răspuns:

Cunoscând activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj dusă de SAMOILOV în anul 1940 la Cernăuţi, am dedus că acesta are şi pe mai departe această misiune.-

Intrebare:

Dece din nou încerci să vorbeşti în mod abstract? Intăreşte declaraţiile d-tale cu fapte concrete.

Răspuns:

In anul 1943, pe când mă găseam la Moscova l-am întâlnit pe SAMOILOV la Direcţia Generală Politică a Armatei Sovietice.- Am întrebat pe SAMOILOV dacă mai lucrează pe "linie specială" aşa cum o denumea el pe când era la Cernăuţi şi dacă eu mai am ceva sarcini de îndeplinit pe această linie la care mi-a spus că nu mai are legături şi că nu mai lucrează în acel domeniu.- Cu ocazia venirii lui SAMOILOV în România nu am mai discutat despre activitatea contrarevoluţionară şi de spionaj ce am dus-o la Cernăuţi.- Totuşi eu am continuat să-l informez oridecâteori venea în ţară sau când mă duceam eu la Moscova, de situaţia politică, de înfăptuirile ce trebuesc făcute precum şi de situaţia economică fără a avea nici o rezervă faţă de acesta.- Mă bazez în afirmaţia că SAMOILOV şi-a continuat şi după război activitatea deoarece era înconjurat şi pe mai departe de elemente suspecte ca: WEISSMAN, MANOLE şi alţii, deasemeni şi pe faptul că nici ziarul "Graiul Liber" nu era îndrumat pe linia justă şi în fruntea evenimentelor. Alt fapt mai este şi acela prin care să ne orientăm după înfăptuirile din Jugoslavia, precum şi pe faptul că începând din anul 1945 şi până în anul 1947, am fost vizitat de SCHECTER care mi-a cerut să intervin să fie adus în ţară iar după venirea lui să-l bag într'un post de răspundere.-

ss. Vasile Luca

./.

Prin venirea lui SCHECTER la mine am înţeles că acesta putea fi trimis de SAMOILOV, pentru a-l plasa într'o muncă de unde acesta ar putea să lucreze singur.- Convingerea că SAMOILOV are încă activitate suspectă mi-a fost făcută şi prin faptul că acesta călătorea prin toate ţările cu democraţie populară.

Intrebare:

In afară de Bucureşti, în ce oraşe din România a mai fost SAMOILOV?

Răspuns:

In afară de Bucureşti şi Constanţa nu ştiu în ce oraşe a mai fost SAMOILOV, dar ştiu că în toamna anului 1948, i-am dat acestuia o maşină cu care a plecat la Debreţin (Ungaria) rămânând acolo.-

Intrebare:

Cu cine avea el legături în oraşele arătate mai sus?

Răspuns:

In afară de persoanele ce le-am arătat mai sus nu cunosc alte legături ale lui SAMOILOV în Bucureşti.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că el corespunde întrutotul cu cele declarate de mine, pentru care semnez liber şi nesilit de nimeni.-

ss. Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

I. Vasilescu

C.N.S.A.S.

532

Nu

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

21 Aprilie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 9,30
" s'a terminat " 14,30.

Intrebare:
Când şi în ce împrejurări l-ai cunoscut pe IACOB ALEXANDRU?

Răspuns:
Pe IACOB ALEXANDRU l-am cunoscut în luna Octombrie 1944, cu ocazia venirii acestuia la Bucureşti, împreună cu SZIRMAI (Ungaria) NEMES (Cluj) pentru a discuta trecerea organizaţiei de partid a Ardealului de Nord la P.C.R. sau la P.C. Maghiar, până la rezolvarea problemei Ardealului de Nord.- SZIRMAI care venea din partea C.C. al P.C. Maghiar susţinea împreună cu NEMES şi alţii din comitetul de partid Cluj, că administrarea Ardealului de Nord să rămână mai departe sub conducerea P.C. Maghiar. IACOB ALEXANDRU a susţinut ca organizaţia de partid din Ardealul de Nord să se încadreze la P.C.R. Această propunere a fost făcută de el bazat pe două considerente şi anume: conform armistiţiului Ardealului de Nord arăta că este încadrat la România, deci nu mai avea rostul să fie discutat. Prin această propunere IACOB ALEXANDRU a căutat să-şi atragă încrederea conducerii C.C. al P.C.R.-In cazul când IACOB ALEX. din timpul activităţii conducerii Partidului în Ardealul de Nord ar fi avut o comportare suspectă şi dacă ar fi fost pentru rămânerea acestei organizaţii la P.C. Maghiar, acestuia i-ar fi fost mai uşor să-i demaşte trecutul său suspect deci a propus trecerea acestei organizaţii la P.C.R. fiind mai cunoscut şi putea fi mai bine susţinut şi mai greu de demascat.-

ss. Vasile Luca

./.

533

In urma acestor discuţii C.C.al P.C.R.a respins propunerea lui SZIRMAI NEMES şi a altor şi a hotărât ca organizaţia de Partid din Ardealul de Nord să se încadreze la P.C.R.

Intrebare:

Ce cunoştinţe ai despre activitatea politică dusă de IACOB ALEXANDRU până la 23 August 1944?

Răspuns:

Nu-mi aduc aminte dacă până în anul 1944 l-am cunoscut personal pe IACOB ALEXANDRU, dar cunosc despre acesta următoarele:

Prin anul 1951, ANA PAUKER mi s'a plâns că o parte din membrii de partid clujeni în frunte cu BALASZ au format o fracţiune politică în Organizaţia de Partid a Ministerului de Externe, căutând să se susţină reciproc, să stăpânească Organizaţia de Partid gâtuind critica.- Aceasta mi-a arătat că BALASZ şi ceilalţi clujeni au fost aduşi şi susţinuţi de IACOB ALEXANDRU şi că el are legături cu aceştia, întâlnindu-se şi discutând nemulţumirile, făcând recomandări de persoane pe care ei credeau de cuviinţă de asemenea bârfeau şi loveau în cadrele ce nu erau pe linia lor duşmănoasă.- Spunându-mi cu această ocazie că IACOB ALEXANDRU nu are situaţia de partid clară deoarece în anul 1935-1936 acesta lucrând ca activist la C.C.al P.C.R.Bucureşti şi cu ocazia căderii ANEI PAUKER, MARCOVICI, COLEV şi alţii iar IACOB ALEXANDRU trecând imediat după căderea acestora pela acea locuinţă, care deşi era păzită nu a fost reţinut.- Prin aceasta a vrut să-mi arate că IACOB ALEXANDRU nu este un om curat în faţa Siguranţei.- Tot cu această ocazie şi pe când mă găseam în cabinetul ANEI PAUKER la Ministerul de Externe, aceasta mi-a spus că situaţia lui IACOB ALEXANDRU din timpul activităţii depusă în P.C.Maghiar (1940-1944) este suspectă deoarece cu ocazia reţinerilor ce au fost făcute după descoperirea lui RAIK unul dintre aceştia a declarat că IACOB ALEXANDRU a făcut parte dintre cei care au avut legătură cu serviciul de contraspionaj (deoarece acesta se ocupa şi cu problema comunistă), ulterior cel care declarase acest lucru şi-a retras declaraţia lui împotriva lui IACOB ALEXANDRU iar după aceea s'a sinucis nemai putând fi cercetat

ss.Vasile Luca

.//.

în continuare.- Din cele spuse mie de către IACOB ALEXANDRU ştiu că în acel timp (1940-1944) acesta a avut legătură superioară la C.C.al P.C.Maghiar pe KADAR cu care era în relaţii foarte bune.- Iar după RAIK acesta a fost ministru de Interne şi sub a cărui îndrumare au fost duse aceste cercetări,deci cred că această sinucidere nu a fost întâmplătoare.-

KADAR fiind şi el arestat ulterior tot în problema lui RAIK,cam prin anul 1941 după începerea războiului antisovietic, în Ardealul de Nord a fost o cădere foarte mare şi unde a căzut comitetul teritorial,printre care dr.KAHAN HILLEL,RACZ,NEMES, VERES PALL,FAZEKAS,SOOS IOSIF şi alţii,deşi IACOB ALEXANDRU a făcut parte din conducerea Partidului fiind şi denunţat de activitatea sa,de provocatoarea SZABO IULIANA,totuşi acesta nu a fost arestat.- Acestea le-am cunoscut cu ocazia muncii de reeducare a prizonierilor ce o făceam în Uniunea Sovietică şi unde RACZ şi FAZEKAS au fost luaţi ca prizonieri fiind găsiţi făcând parte din batalioanele de muncă maghiare,aceasta cu ocazia spargerii frontului dela Voronej şi înfrângerii armatei maghiare.-

Cei de mai sus mi-au vorbit despre această problemă, arătând că singurul care a scăpat de arestare şi condamnare a fost IACOB ALEXANDRU fiind şi ei nedumeriţi de această întâmplare Cunosc că acest caz în anul 1945-46 a fost cercetat de către o comisie compusă din VAIDA VASILE şi IACOB ALEXANDRU (comisie locală) şi din care problemă acesta din urmă a făcut parte.- Rezultatul cercetărilor făcute de comisia VAIDA VASILE şi IACOB ALEX. s'a soldat cu o serie de excluderi şi alte sancţiuni mai uşoare.-

Ulterior ştiu că IACOB ALEXANDRU se plângea că din cauza sancţiunilor date cu acea ocazie au fost o serie de persoane care erau nemulţumite de măsurile luate şi de comportarea lui IACOB ALEXANDRU şi că aceştia făceau intrigi împotriva sa, nu mai reţin numele acestora.-

In anul 1952 luna Iulie,întâlnindu-mă cu PETRU GROZA pe Bd.Stalin,acesta mi-a spus că prin anul 1943-1944 pe când se ducea la Cluj pentru a se interesa de persoane cu care să ia legătură pentru acţiunea păcii şi în special căutând legătura cu Partidul Comunist,a aflat că în conducere ar fi IACOB ALEXANDRU.- PETRU GROZA având un prieten vechi frizer în oraşul Cluj şi întrebându-l pe acesta dacă îl cunoaşte pe IACOB ALEXANDRU,

ss.Vasile Luca

acesta i-a răspuns că îl cunoaște și că se bărbierește chiar în frizeria sa venind ca orișicare fără a se feri și întâmplându-se ca chiar atunci IACOB ALEXANDRU să treacă prin fața frizeriei acesta l-a arătat cu degetul spunând:"Uite pe IACOB" și care se plimba în timpul zilei pe stradă fără a fi stingherit de nimeni.- Văzând această situație a renunțat să mai ia legătură cu IACOB ALEXANDRU dându-și seama că ar avea de afaceu cu un om suspect.-

Cu ocazia deplasării mele la Cluj mă întâlneam cu IACOB ALEXANDRU și am fost găzduit chiar la locuința acestuia, cu care ocazie MAGDA, soția acestuia mi s'a plâns că până în anul 1944 ea ar fi locuit la un plutonier de jandarmi maghiar și unde și IACOB ALEXANDRU venea din când în când și că au fost ținuți de acesta ascunși într'o comună din mediul rural și că actualmente au obligație față de acesta, cerându-le să-i facă o casă așa după cum dealtfel i-a promis.-

Este vorba de învățătorul Sepeși sau altcineva?

Punându-se problema pentru arestarea lui IACOB ALEX., MOGHIOROS ALEXANDRU mi-a explicat că acesta în afară de sabotajul făcut la Ministerul de Finanțe ar mai fi locuit în timpul războiului la o persoană care a fost în serviciul contraspionajului maghiar.- Deci vreau să arăt că era posibil să fie persoana arătată de mine mai sus.-

Deasemenea știu că un subofițer sau ofițer sau jandarm din Jandarmeria Maghiară erau bine retribuiți, bine pensionați și erau înstăriți iar cu ocazia căsătoriei erau foarte repede solicitați de către chiaburi care aveau fete pentru căsătorit, deci acești jandarmi erau foarte atașați și credincioși regimului burghezo-moșieresc, și deci nu cred ca acela la care a fost ascunsă soția lui IACOB ALEXANDRU și unde el venea din când în când, aceasta în perioada războiului, să fi trădat instituția din care făcea parte sau să se fi lăsat corupt de unele promisiuni vagi făcute de IACOB ALEXANDRU și soția lui.- Deci în această chestiune se vede clar că această legătură este destul de suspectă.-

Deasemenea sunt cunoscute faptele cum că în timpul războiului în Ungaria evreii și chiar oamenii de știință și activiști cu renume au fost strânși și băgați în tabere de muncă, deci era imposibil ca IACOB ALEXANDRU, soția și copilul

ss. Vasile Luca

./.

CNSAS

acesteia mai ales ca,comunişti fiind,or fi putut să se plimbe liberi prin oraşul Cluj sau să fie ascunşi de jandarmii maghiari fără a avea unele obligaţii faţă de autorităţile maghiare.-

Cam atâtea cunosc din activitatea politică a lui IACOB ALEXANDRU până în anul 1944 urmând ca în procesul verbal de interogatoriu ce mi se va cere ulterior să arăt ce cunosc despre activitatea acestuia după 1944,susţinerea acestuia de către mine precum şi activitatea criminală de sabotaj dusă de IACOB ALEX. alături de mine.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez.-

ss.Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

C.N.S.A.S.

537

Proces-Verbal de interogator

Arestat/ă Vasile Luca născut la 8 Iunie 1898 în comuna Cătălina – Trei Sarme, de profesie lăcătuș, căsătorit cu ultimul domiciliu în
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
București Str. Romnicească Nr. 22

21 Aprilie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 9 și 30 min.
„ s'a terminat la „ 14 și 30 „

Intrebare: Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe Iacob Alexandru?

Răspuns

Pe Iacob Alexandru l-am cunoscut în luna Octombrie 1944 cu ocazia venirii acestuia la București, împreună cu Szirmai (Ungaria) Nemeș (Cluj), pentru a discuta trecerea organizației de Partid a Ardealului de Nord la P.C.R. sau la P.C. Maghiar, până la rezolvarea problemei Ardealului de Nord. Szirmai care venea din partea C.C. al P.C. Maghiar susținea împreună cu Nemeș și alții din comitetul de partid Cluj că administrarea Ardealului de Nord să rămână mai departe sub conducerea P.C. Maghiar. Iacob Alexandru a susținut ca organizația de Partid din Ardealul de Nord să se încadreze la P.C.R. Această propunere a fost făcută de el bazată pe două considerente și anume, componența efectivului Ardealul de Nord arăta că este încadrat la România, deci nu mai avea rostul să fie discutat. Prin această propunere Iacob Alexandru a căutat să își atragă încrederea conducerii C.C. al P.C.R. În cazul când Iacob Alexandru din timpul activității conducerii Partidului în Ardealul de Nord ar fi avut o comportare suspectă și dacă ar fi fost pentru rămânerea acestei organizații la P.C. Maghiar acestuia îi ar fi fost mai ușor să demaște trecutul său suspect deci a propus trecerea acestei organizații la P.C.R. pentru mai

Semnătura

Mod. 185

Urmare: cunoscut și puțeo fi mai bine cunoscut și mai greu de demascat.
În urma acestor discuții, C.C. al P.C.R. a respins propunerea lui Szirmai Nemes și a altor și a hotărât ca organizația de Partid din Ardealul de Nord să se încadreze la P.C.R.

Întrebare:

Ce cunoștințe ai despre activitatea politică dusă de Jacob Alexandru până la 23 August 1944?

Răspuns:

Nu-mi aduc aminte dacă până în anul 1944 l-am cunoscut personal pe Jacob Alexandru, dar cunosc despre acesta următoarele. Prin anul 1951, Ana Pauker mi-s-a plâns că o parte din membrii de partid clujeni în frunte cu Balaș au format o fracțiune politică în organizația de partid a Ministerului de Externe, căutând să submineze reciproc, să slăbească organizația de partid găsind critica. Aceasta mi-a arătat că Balaș și ceilalți clujeni au fost aduși și susținuți de Jacob Alexandru și că el are legături cu aceștia, întâlnindu-se și discutând nemulțumirile găsind recomandări de persoane pe care i-credeau de cuviință de asemeni bârfeau și loveau în cadrele ce nu erau pe linia lor duşmănoasă. Spunându-mi cu această ocazie că Jacob Alexandru nu are situația de partid clară, de oarece în anul 1935-1936 acesta lucrând ca activist al C.C. al P.C.R. București și cu ocazia căderi Anei Pauker, Marcoviței, Colan și alții, iar Jacob Alexandru trecând imediat după căderea acestora pe la una locuință care despre păzită nu a fost reținut. Prin aceasta a vrut să-mi arate că Jacob Alexandru nu este nici cum curat în fața siguranței. Tot cu această ocazie și pe când mă găseam în cabinetul Anei Pauker la Ministerul de Externe aceasta mi-a spus că situația lui Jacob Alexandru din timpul activității depuse în P.C. Maghiar (1940 - 1944) este suspectă de oarece cu ocazia reținerilor ce au fost făcute după descoperirea lui Rajk, unul dintre aceștia a declarat că Jacob Alexandru a făcut parte dintre cei care au avut legături cu serviciul de contra spionaj (de oarece acesta se ocupa și cu problema comunistă.) ulterior cel care declarase acest lucru și-a retras declarația sa împotriva lui Jacob Alexandru, iar după aceea se zvonea că mai jucând

Semnătura

Urmare: și cercetat în continuare. Din cele spuse mie de către Iacob Alexandru știu că în acel timp (1940-1944) acesta a avut legătură-supervizoră la C.C. al P.C. Maghiar pe Kadar cu care era în relații foarte bune. Iar după Rajk acesta a fost ministru de interne și sub a cărui îndrumare au fost duse aceste cercetări, deci cred că această sinucidere nu a fost întâmplătoare. ——

Kadar fiind și el arestat ulterior tot în problema lui Rajk. Cam prin anul 1941 după începerea războiul antisovietic, în Ardealul de Nord a fost o cădere foarte mare și unde a căzut comitetul teritorial, printre care Dr. Kohon Hillel, Racz, Nemes, Veres Paul, Fazecas, Sos Iosif și alții. Deși Iacob Alexandru a fost scos din conducerea partidului fiind și denunțat de activistea sa, de provocatoarea Szabo Iuliana, totuși acesta nu a fost arestat. Acestea le-am enunțat cu ocazia numirei de reeducarea a prizonierilor ce o făceam în Uniunea Sovietică și unde Rac și Fazecas au fost luați ca prizonieri fiind găsiți făcând parte din batalioanele de muncă maghiare, aceasta cu ocazia spargerii frontului dela Voronej, și împrejurări armatei maghiare. Cei de mai sus mi-au vorbit despre această problemă arătând că singurul care a căzut de arestare și condamnare a fost Iacob Alexandru fiind și el implicat de această întâmplare. Cunosc că acest caz în anul 1945-1946 a fost cercetat de către o comisie compusă din Vaida Vasile și Iacob Alexandru (comisie locală) și din care problemă acesta din urmă a făcut parte. Rezultatul cercetărilor, făcute de comisia Vaida Vasile și Iacob Alexandru s-a soldat cu o serie de excluderi și alte sancțiuni mai ușoare. Ulterior știu că Iacob Alexandru se plângea că din cauza sancțiunilor date cu acea ocazie au fost o serie de persoane care erau nemulțumiți de măsurile luate și de comportarea lui Iacob Alexandru și că acestia făceau intrigă în patrimoniu, nu mai reții numele acestora.

În anul 1952 luna Iulie, întâlnindu-mă cu Petru Groza pe bulevardul Stalin, acesta mi-a spus că prin anul 1943-1944 pe când se afla la Cluj pentru a se interesa de persoane cu care să ia legătură pentru activitatea pe viitor și în special căutând legătura cu Partidul Comunist a aflat că în conducere ar fi Iacob Alexandru. Petru Groza având un prieten vechi

Semnătura,

Urmare : fiind în orașul Cluj și întrebându-l pe acesta dacă îl cunoaște pe Iacob Alexandru, acesta ia răspuns că îl cunoaște și că se bărbierește chiar în frizeria sa venind de cîteva ori fără a se ști și întâmplându-se ca chiar atunci Iacob Alexandru să treacă prin fața frizeriei acesta la arătat cu degetul spunând vi'tele pe Iacob, și care se plimba în timpul zilei pe stradă fără a fi stingherit de nimeni, văzând această situație a RENUNȚAT mai la legătură cu Iacob Alexandru dându-și seama că ar urma de aface cu un suspect.

Cu ocazia deplasări mele la Cluj mă întâlneam cu Iacob Alexandru și am fost găzduit chiar la locuința acestuia, cu care ocazie Magda soția acestuia mi-a plâns că până în anul 1944 iar și fi lovit la un plutonier de jandarmi maghiar și unde și Iacob Alexandru venea din când în când și că au fost ținuți de acesta ostatici într-o comună din mediul rural și că actualmente au obligație față de acesta, cerându-le zăi față o casă așa după cum de altfel îa promis.

Punându-se problema pentru arestarea lui Iacob Alex., Maghiaroși Alex. mi-a explicat că acesta în epocă de robotajul făcut la Ministerul de finanțe ar mai fi lovit în timpul războiului la o persoană care a fost în serviciul contra spionajului maghiar. Deci vreau să arăt că era posibil să fie persoana arătată de mine mai sus.

De asemenea știu că un sub ofițer sau ofițer sau jandarm din jandarmeria maghiară erau bine retribuiți, bine pensionați și erau instăriți iar cu ocazia căsătoriei erau foarte repede sprijiniți de către chiaburi care aveau fete pentru căsătorit, deci acești jandarmi erau foarte atașați și credincioși regimului burghezo-moșieresc și deci nu cred ca acela la care a fost asemnată soția lui Iacob Alex. și unde el venea din când în când, acesta în perioada războiului să fi trădat instituția din care făcea parte sau să se fi lăsat corupt de unele promisiuni vagi făcute de Iacob Alex. și soției lui. deci în această chestiune se vede clar că această legătură este destul de suspectă. De asemenea sunt cunoscute faptele, cum că în timpul războiului în Ungaria evrei și chiar oameni de știință și artiști cu renume au fost strânși și băgați în tabere de muncă deci era imposibil ca Iacob Alex., soția și copilul acesteia mai ales ca, comuniști fiind ar fi

Semnătura,

Urmare : putut să se plimbe liberi prin oraș și să nu fie escortați de jandarmi maghiari fără a ține cont de obligațiile față de autoritățile maghiare.

Cam atâta știu din activitatea politică a lui Iacob Alexandru până în anul 1944 urmând ca în procesul verbal de interogatoriu ce mi se va cere ulterior să dau tot ce știu despre activitatea acestuia după 1944, mărturisirea acestuia de către mine precum și activitatea criminală de sabotaj dusă de Iacobescu alături de mine.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și el corespunde întru totul cu cele declarate de mine, mărturisesc și semnez mai jos de bună voie.

Anchetator,
Maior de Sec.
(Iacobescu)

Semnătura.

Semnătura,

Mod. 185

540

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul LUCA VASILE, născut la 8 Iunie 1808, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

23 Aprilie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 9,30
" s'a terminat " 21,00

Intrebare:

In procesul verbal din 21 Aprilie, ai arătat cunoştinţele pe care le ai despre activitatea politică a lui IACOB ALEX. până în anul 1944.- Arată ce cunoştinţe ai despre activitatea politică a acestuia începând din anul 1944 şi până în anul 1947?

Răspuns:

In baza hotărârii C.C.P.C.R. din anul 1944, ca organizaţia de partid a Ardealului de Nord să treacă la P.C.R., s'a trecut la organizarea acestui teritoriu în judeţe care au fost trecute la P.C.R., apoi s'a împărţit pe regionale de partid, astfel că regionala Cluj a rămas cu conducerea muncii de partid numai din regională.- Această muncă a fost făcută de către GOLBERGHER NICOLAE, ajutat de IACOB ALEXANDRU şi alţii. GOLBERGHER NICOLAE a stat secretar al regionalei Cluj până în anul 1945, după care s'a îmbolnăvit (spre sfârşitul acestui an). Cu această ocazie a venit ca secretar al regionalei Cluj, VAIDA VASILE iar GOLBERGHER NICOLAE a rămas instructor al C.C. în acea regiune câtva timp.- IACOB ALEXANDRU făcea parte din comitetul regional Cluj, deasemenea se ocupa cu secţia administrativ-economică a regionalei, răspunzând de secţia organizatorică şi în special de comitetul orăşenesc Cluj.- Intrucât înainte el fusese conducătorul Partidului în Ardealul de Nord, avea o mare influenţă în conducerea acestei regiuni iar cuvântul său avea mare greutate.- In tot timpul cât IACOB ALEXANDRU a activat în această regiune din anul 1944-1947, pot afirma că numai formal regiunea a fost condusă de secretari, deoarece în toate măsurile ce trebuiau luate au fost influenţaţi de IACOB ALEXANDRU, care

după cum am arătat era factorul în acea regiune.-

In timpul şederii lui IACOB ALEXANDRU în regiunea Cluj, acesta a sprijinit şi susţinut în munci de răspundere elemente duşmănoase şi contrarevoluţionare, ca: BALASZ EGON, KLEIN A., fratele său IACOB GHEORGHE, DEMETER IOAN, NISTOR ALEXANDRU şi alţii, care ulterior au fost demascaţi şi arestaţi pentru activitatea lor duşmănoasă şi contrarevoluţionară.- Cu ocazia înfiinţării U.P.M-ului, IACOB ALEXANDRU mi-a propus numai elemente duşmănoase şi şovine ca: DEMETER IOAN, BALOGH EDGAR, precum şi alte elemente şovine excluse din Partid şi cunoscute de IACOB ALEXANDRU.- Deasemenea susţinea elemente burgheze şi mici burgheze atât în partid cât şi în munci de răspundere,- astfel KLEIN ANDREI precum şi alţi conducători ai fabricei "Dermata" oameni credincioşi ai fostului patron FARCAS, apoi socrul lui IACOB ALEXANDRU.- Cu ocazia formării gărzilor, IACOB ALEXANDRU a avut un rol important făcând ca în aceste gărzi să intre elemente şovine şi hortiste.- Acesta este vinovat de toată activitatea şovină şi duşmănoasă liniei Partidului şi mai ales activităţii duşmănoase avute de garda fabricei "Dermata", a cărui stăpân era acesta.- Cu ocazia verificării, comisia condusă de VAIDA VASILE în problema căderii dela Someşeni deşi VAIDA VASILE cunoştea multe cazuri de activitate duşmănoasă dusă de IACOB ALEXANDRU, totuşi din cauza influenţei lui IACOB ALEXANDRU asupra acestuia l-a scos pe acesta fără a-i verifica rolul ce acesta l-a avut în problema dela Someşeni.- Atât VAIDA VASILE cât şi PATRICIU MIHAIL, l-au susţinut pe IACOB în toate ocaziile fără a-i arăta activitatea duşmănoasă a acestuia. Incă din timpul activităţii din perioada 1945-1946, IACOB ALEXANDRU îşi ducea din plin activitatea contrarevoluţionară, căutând a lovi în cadrele care aveau curajul de a critica activitatea şi viaţa de huzur pe care o ducea acesta, arătându-i pe aceştia ca fracţionişti, bârfitori şi ca elemente contra Partidului şi căutând să-i scoată din Partid.- In acţiunea de mai sus acesta era sprijinit de PATRICIU MIHAI, fost comandantul Securităţii din Cluj şi care locuia în aceeaş clădire a cărui proprietar era soţia lui IACOB ALEXANDRU, acesta (PATRICIU) lua măsuri imediate împotriva persoanelor care căutat să pericliteze poziţia lui IACOB ALEXANDRU în

ss. Vasile Luca

.//.

Partid şi în Cluj, îndepărtându-i sau scoţându-i din oraş.- Toate acestea le cunosc deoarece atât IACOB ALEXANDRU cât şi PATRICIU când mă duceam la Cluj în acea perioadă, mi se plângeau de acea situaţie, la care eu în loc de a verifica cele spuse de ei, le luam de bune aşa cum ei aveau interesul comun să le arate, - eu i-am spus lui PATRICIU că aceste persoane să fie scoase din oraş şi trimise la urmă sau locul de origine; în urma acestui fapt acei care erau consideraţi că vor să-l demaşte pe IACOB ALEXANDRU, erau scoşi din muncă de către PATRICIU MIHAI şi trimişi în mediul rural sau de unde proveneau.- Prietenia între PATRICIU MIHAI şi IACOB ALEXANDRU era foarte strânsă iar faţă de ceilalţi avea o atitudine arogantă şi nu era iubit de masse. Cu ocazia verificării cazului dela Sonoşeni de către comisia din care făcea parte şi IACOB ALEXANDRU, el căuta să-şi apere prietenii săi ca NISTOR şi alţii, unii primind sancţiuni mai uşoare.- Intreprinderile economice ale Partidului erau confundate cu proprietatea familiei IACOB, conduse fiind de el şi fratele său, care erau învăţaţi să trăiască în huzur nefiind mulţumiţi de salariul ce-l primeau dela Partid şi deci făcând o serie de afaceri la bursa neagră şi cu care exploatau populaţia până la sânge.- Toate acestea le făceau în numele Partidului, căruia din venit îi dădea un procent oarecare.- IACOB ALEXANDRU împreună cu fratele său s'au ocupat de afaceri şi înainte de anul 1944 (~~ceva~~ fabrică de săpun) continuând aceste afaceri împreună cu familia FARCAS, lovind în felul acesta economia Statului în avantajul acestora şi aceasta până în anul 1948.- Atât în munca de Partid cât şi în posturile mai importante IACOB ALEXANDRU a susţinut o serie de elemente salasiste (salasişti au fost fasciştii cei mai cruzi aplicând din plin politica hitleristă rezistând la Budapesta şi unde au făcut un masacru nemai întâlnit) dintre aceştia îmi reamintesc pe LAYCSAK care a fost susţinut de el şi pe care l-a făcut secretar de partid în Trei Scaune. Acesta a fost exclus din Partid pentru activitatea lui fascistă. IACOB ALEXANDRU a susţinut foarte mult şi pe soţia fostului comandant de securitate din Cluj PATRICIU, care ajunsese activistă cu muncă de răspundere în regiunea Cluj care era o şovinistă şi imprima această linie şi în U.P.M. la Cluj, îndreptându-le privirea nu spre P.C.R. ci spre P.C. Maghiar.- Aceasta a plecat

ss. Vasile Luca

.//.

în anul 1948 în Ungaria nemai întorcându-se,ca după aceea să fie arestaţi în problema RAJK cam odată cu grupul KADAR.-

Intrebare:

Vorbeşte concret de scoaterea din munca de partid a lui IACOB ALEXANDRU precum şi de felul cum acesta a pătruns în Aparatul de Stat?

Răspuns:

Cam prin anul 1947,muncitorii din fabricile Clujului au început să se ridice din punct de vedere politic şi ideologic iar între activiţtii de partid şi în conducerea Partidului au început să pătrundă elementul muncitoresc.- Deasemeni şovinismul a început să slăbească,IACOB ALEXANDRU a început să-şi dea seama că-i fuge puterea şi influenţa asupra Partidului,în regiunea Cluj,nemai putând fi susţinut de elementele pe care le-a adunat şi susţinut în jurul său.- Deasemenea nu mai mergeau afacerile economice şi avantajoase pentru el (ca vânzarea fabricei Dermata,etc.),precum şi susţinerea rudelor sale care se ocupau cu astfel de afaceri veroase,s'a gândit că pentru a scăpa de demascarea activităţii sale contrarevoluţionare desfăşurată de el,până în prezent,este necesar să pătrundă într'o funcţie de Stat care să-i asigure veniturile şi aceasta bineînţeles numai dacă părăsea Clujul.-

In cele din urmă IACOB ALEXANDRU a fost scos din munca de Partid,aşa după cum dealtfel prevăzuse.- De reţinut că încă de mai înainte a fost prevăzător că va fi scos din munca politică,a căutat să-şi complecteze studiile superioare în domeniul economic (Facultatea sau Academia Comercială),bineînţeles aceasta cu sprijinul persoanelor contrarevoluţionare (profesori) ce au fost susţinute în activitatea lor de IACOB ALEX.

Cu ocazia venirii mele la Cluj,IACOB ALEXANDRU a întrevăzut în mine sprijinul lui de viitor,mai ales că eu eram întrutotul de acord cu activitatea lui contrarevoluţionară.- Acesta a început să se linguşească pe lângă mine,cu care ocazie mi-a făcut cadou un ceas de aur marca"Doxa", spunându-mi că acest ceas îl are ca amintire dela bunicul său,prin aceasta a căutat să mă impresioneze,căutând să arate că a făcut un sacrificiu pentru mine.- Acest ceas de aur al bunicului său,dovedeşte

ss. Vasile Luca

.//.

dealtfel adevărata origină a acestuia.- In discuţiile ce le-am avut în perioada anului 1947 cu IACOB ALEXANDRU, acesta căuta să-mi arate că este pregătit în domeniul economic dându-mi a înţelege că pot să-l propun şi să-l susţin într'o muncă de răspundere în domeniul economic şi astfel că prin anul 1947 l-am recomandat pe IACOB ALEXANDRU conducătorului Partidului şi l-am susţinut ca pe un element capabil şi bine pregătit în problemele economice, fără însă a-i vorbi acestuia despre activitatea contrarevoluţionară a lui IACOB ALEXANDRU.-

La început IACOB ALEXANDRU a fost folosit la Ministerul Industriei şi Comerţului într'o muncă de răspundere iar ulterior a fost numit în funcţia de director general al Livrărilor pentru îndeplinirea condiţiilor armistiţiului pentru pace. Ajungându-şi scopul urmărit şi bazat pe sprijinul meu, IACOB ALEXANDRU a început să aducă din Cluj şi persoanele cu care desfăşurase (la Cluj) activitate contrarevoluţionară, căutând a le plasa în posturi de răspundere, bineînţeles întâi la Ministerul Industriei şi Comerţului apoi la Direcţia Generală a Livrărilor şi prin alte ministere.- Aceste elemente au fost: NISTOR ALEXANDRU, KLEIN ANDREI, BALASZ EGON, DINU CONSTANTIN, ROZEI AUREL şi alţii, care ulterior au fost demascaţi şi arestaţi pentru activitate contrarevoluţionară şi de sabotaj.- In muncile ce le-a avut în Aparatul de Stat IACOB ALEXANDRU avea grijă ca să-şi aleagă numai persoane a căror activitate era cunoscută de el şi pe care el se putea sprijini pentru a-şi ascunde activitatea sa din trecut cât şi activitatea de sabotaj ce ~~a urma~~ s'o desfăşoare cu sprijinul acestora.- El avea grijă să nu primească propunerile de persoane făcute de alţii, căutând să-şi aleagă persoane după scopul lui, începând dela omul de serviciu şi până la el.-

IACOB ALEXANDRU era foarte bine informat despre atitudinele profesionale şi politice a oricăror persoane ce urmau să fie recomandate în conducere, cât şi a celor persoane deja promovate, aceasta am constatat-o în urma discuţiilor ce le aveam cu IACOB ALEXANDRU despre aceste persoane.-

Intrebare:

Arată concret activitatea contrarevoluţionară şi de sabotaj desfăşurată de IACOB ALEXANDRU la Direcţia Generală a Livrărilor?

ss. Vasile Luca

Răspuns:

Prin aducerea în posturi de conducere în Direcţia Generală a Livrărilor a elementelor duşmănoase şi sabotoare ca NISTOR ALEXANDRU, DINU CONSTANTIN şi ROZEI AUREL de către IACOB ALEXANDRU, aceştia au căutat să compromită livrările precum şi să deslănţue neînţelegere între noi şi organele sovietice şi în general să saboteze aceste livrări.- Dintre faptele acestora îmi reamintesc cazurile:

1.- Angajamentul ce-l aveam faţă de armistiţiu trebuiau livrate o serie de vase fluviale şi maritime ce trebuiau construite în ţară (vase de mic tonaj), însă IACOB ALEXANDRU şi ceilalţi au căutat să le procure dela Statul Capitalist Grec făcându-se cu această ocazie unele afaceri băneşti pentru aceşti Vasele procurate sub această formă au necesitat reparaţii întrucât erau slabe, iar reparaţia s'a făcut în mod superficial şi ulterior descoperindu-se aceasta a provocat discuţii între părţi, prin aceasta s'a căutat compromiterea Statului nostru în faţa livrărilor de armistiţiu.-

2.- Cu ocazia livrărilor de petrol în contul armistiţiului s'au descoperit că o serie de societăţi capitaliste petrolifere au căutat să excrocheze Statul Român prin încasarea sumelor de două ori, adică prima dată în contul livrărilor iar ulterior pe linie comercială de export aducând pagube enorme Statului Român.- Aceste societăţi capitaliste după ce au păgubit Statul Român au trecut în mâna Statului şi ulterior la Sovrompetrol cu care ocazie s'a descoperit pagubele săvârşite Statului de către ei.- In această descoperire IACOB ALEXANDRU în loc să vadă că excrocheria a fost săvârşită de capitalişti încă înainte ca societăţile acestora să fie trecute la Sovrompetrol a venit la mine şi mi-a arătat că la această excrocherie săvârşită de societăţile capitaliste a participat şi Sovrompetrolul.- Eu bazat pe cele arătate de IACOB ALEXANDRU am anunţat pe ambasadorul respectiv iar acesta la rândul său a anunţat guvernul ţării sale şi astfel grupul condus de IACOB ALEXANDRU a reuşit din nou să comită o (~~compromis~~) provocare între cele două state ca în urma anchetei făcută să se lămurească că societăţile capitaliste cu concursul elementelor exploatatoare pătrunse în Oficiul de Livrări al Petrolului, să săvârşească excrocheriile arătate mai sus iar Sovrompetrolul să nu aibe nici un amestec în această

ss. Vasile Luca

chestiune cu care ocazie a eşit la iveală atitudinea duşmănoasă şi de provocare a lui IACOB ALEXANDRU, NISTOR ALEXANDRU şi ceilalţi din acest grup contrarevoluţionar faţă de Uniunea Sovietică.-

Grupul de sabotori condus de IACOB ALEXANDRU au desfăşurat cu ocazia livrărilor o activitate mai intensă, dar care nu a fost descoperită decât în parte, iar eu nu-mi reamintesc decât cazurile mai principale arătate mai sus şi aceasta deoarece până în anul 1948 nu lucram sub directa mea supraveghere.

Începând din anul 1948, Direcţia Generală a Livrărilor a devenit departament şi a trecut la Ministerul Finanţelor, cu care ocazie l-am numit pe IACOB ALEXANDRU ministru adjunct.-

După ce am citit prezentul proces verbal cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.-

ANCHETATOR: ss. Vasile Luca
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

CM/5 ex.

C.N.S.A.S.

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Luca Vasile născut la 8 Iunie 1898 în comuna Cătălina Trei Scaune, de profesie lăcătuș, cu ultimul domiciliu în Bucureşti
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
Str. Ramnicean No 22.

23 Aprilie 1953.

Oraşul Bucureşti.

Interogatoriul a început la ora 9 şi 30 min.
" s'a terminat la ora 21 şi — min.

Intrebare: In procesul verbal din 21 Aprilie, ai arătat cunoştinţele pe care le ai despre activitatea politică a lui Iacob Alexandru până în anul 1944. Arată ce cunoştinţe ai despre activitatea politică a acestuia începând din anul 1944 şi până în anul 1947.

Răspuns.

In baza hotărârii al C.C. P.C.R. din anul 1944, ca organizaţia de Partid a Ardealului de Nord să treacă la P.C.R, s'a trecut la organizarea acestui teritoriu în judeţe care au fost trecute la P.C.R. apoi s'a împărţit pe regionale de Partid, astfel că regionala Cluj a rămas cu conducerea muncii de partid numai din regională. Această muncă a fost făcută de către Golbergher Nicolae ajutat de Iacob Alex. şi alţii. Golbergher Nicolae a stat secretar al regionalei Cluj până în anul 1945, după care s'a îmbolnăvit (spre sfârşitul acestui an). Cu această ocazie a venit ca secretar al regionalei Cluj, Vaida Vasile, iar Golbergher Nicolae a rămas instructor al c.c. în acea regiune câtva timp. Iacob Alex. făcea parte din comitetul regional Cluj de asemenea se ocupa cu secţia administrativ economică a regionalei răspunzând ~~(și)~~ de secţia organizatorică şi în special de comitetul orăşenesc Cluj. Intrucât înainte el fusese conducătorul partidului în Ardealul de Nord, avea o mare influenţă în conducerea

Semnătura [signature]

Mod 185

Urmare : acestei regiuni iar cuvântul său avea mare greutate. În tot timpul cât Iacob Alex. a activat în această regiune din anul 1944-1947, pot afirma că numai formal regiunea a fost condusă de secretari, deoarece în toate măsurile ce trebuiau luate au fost influențați de Iacob Alexandru, care după cum am arătat era patronul în acea regiune.

În timpul șederii lui Iacob Alex. în regiunea Cluj, acesta a sprijinit și susținut în munci de răspundere, elemente dușmănoase și contra revoluționare ca: Balzs, Egon, Klein. A., fratele său Iacob Gh., Demeter Ioan, Nistor Alex. și alții care ulterior au fost demascați și arestați pentru activitatea lor dușmănoasă și contra revoluționară. Cu ocazia înființării U.P.M.-ului, Iacob Alex. mi-a propus numai elemente dușmănoase și șovine ca. Demeter Ioan, (~~Banyai Ladislau~~) Balogh Edgar precum și alte elemente șovine excluse din Partid și cunoscute de Iacob Alex. De asemenea susținea elemente burgheze și mici burgheze atât în partid cât și în munci de răspundere astfel Klein Andrei precum și alți conducători ai fabricii "Dermata", cum cu încredințarea și fostului patron Farcaș apoi socrul lui Iacob Alexandru. Cu ocazia formării gărzilor, Iacob Alex. a avut un rol important făcând ca în aceste gărzi să intre elemente șovine și hortiste acesta este vinovat de toată activitatea șovină și dușmănoasă liniei partidului și mai ales a activității dușmănoase avute de garda fabricii "Dermata", a cărui stăpân era acesta. Cu ocazia verificării, comisia condusă de Vaida Vasile în problema căderii dela Someșeni: deși Vaida Vasile cunoștea multe cazuri de activitate dușmănoasă dusă de Iacob Alexandru, totuși din cauza influenței lui Iacob Alexandru asupra acestuia l-a scos pe acesta fără ai verifica rolul ce acesta la avut în problema dela. Someșeni: Atât Vaida Vasile cât și Patriciu Mihail l-au susținut pe Iacob în toate ocaziile fără ai arăta activitatea dușmănoasă a acestuia. Încă din timpul activității din perioada 1945-1946 Iacob Alex. își ducea din plin activitatea contra revoluționară, căutând a lovi în cadrele care aveau curajul de a critica activitatea și viața de burghez pe care o ducea acesta arătându-i pe aceștia ca fracționiști, bârfitori și ca elemente contra partidului și căutând săi scoată din partid. În acțiunea de mai sus acesta era sprijinit de Patriciu Mihai fost comandantul securității din Cluj: și care locuia în aceiași clădire a cărui proprietar era soția lui Iacob Alexandru, acesta (Patriciu) lua măsuri imediate împotriva persoanelor care căutau să periclitează poziția lui

Șters de mine cuvântul
Banyai Ladislau
[semnătură]

Semnătura: [semnătură]

548

Urmare : Iacob Alexandru în Partid și în C'luj, îndepărtându-i și pe tovarășii din oraș. Toate acestea le cunosc de oarece atât Iacob Alex. cât și Patriciu, când mă duceam la C'luj în acea perioadă, mi-se plângeau de acea situație, la care eu în loc de a verifica cele spuse de ei, le luam de bune așa cum și doream interesul comun să le arate. Eu iam spus lui Patriciu că aceste persoane nu pot rezolva din oraș și trimise la urmă sau locul de origine, în urma acestui fapt acei care erau considerați că vor nă-l demaște pe Iacob Alexandru, erau scoși din muncă de către Patriciu Mihai și trimiși în mediul mult rău de unde proveneau. Prietenia între Patriciu Mihai și Iacob Alexandru era foarte strânsă iar față de ceilalți avea o atitudine arogantă și nu era iubit de masse. Cu ocazia verificării cazului de la Sancțeni'ole către comisia din care făcea parte și Iacob Alex. el căuta să-și aducă prietenii săi ca vizitori și alți, mai primind sancțiuni mai ușoare, întreprinderile economice ale partidului erau compromise cu proprietatea familiei Iacob, conducerea fiind de el și prietenii săi, care erau învățați să trăiască în huzur ne fiind mulțumiți de salariul cel primeau de-la Partid, și deci făceau o serie de afaceri la bursa neagră și cu care exploatau populația până la sânge. Toate acestea le făceau în numele partidului, căruia din venit îi dădea un procent oarecare. Iacob Alexandru în prietenie cu fratele său avea amploat de afaceri și înainte de anul 1944 (au avut fabrică de săpun) continuând aceste afaceri împreună cu familia Farcaș, lovind în felul acesta economia statului în avantajul acestora și aceasta până în anul 1948. Atât în munca de partid cât și în posturile mai importante Iacob Alex. a mustrat o serie de elemente "Soloviște, (soloviști au fost fasciștii cei mai cruzi aplicând din plin politica hitleristă rezistând la Budapesta, și unde au fărâmat un mușchi ne mai întâlnit) dintre aceștia îmi reamintesc pe Kayczak care a fost mustrat de el și pe care l-a făcut secretar de partid în Trei-Scaune, acesta a fost exclus din partid pentru activitatea lui fascistă. Iacob Alexandru a mustrat foarte mult și pe rețin fostului comandant de securitate din C'luj Patriciu, care apucase activistă cu muncă de răspundere în regiunea C'luj, care era o pavăză și suprima aceasta bine și în U.R.S.S. la cluj, îndreptându-le privirea mai spre P.C.R. și spre P.C. Maghiar. Acesta a plecat în anul 1948 în Ungaria ne mai întorcându-se, ca după acei nă pe arestată în problema Kalk

Semnătura,

Urmare: cam odată cu grupul Kodor.

Întrebare:

Vorbește concret de scoaterea din muncă de partid a lui Iacob Alexandru precum și de felul cum aceasta a pătruns în aparatul de stat ?

Răspuns:

Cam prin anul 1947 muncitorii din fabricile Clujului au început să se ridice din punct de vedere politic și ideologic, iar între activiștii de partid și în conducerea partidului au început să pătrundă elemente dușmănoase de oameni roviniștii au început să slăbească, Iacob Alex. a început să-și dea seama că îi fuge puterea și influența asupra partidului, în regiunea Cluj. nu mai puteau fi mulțumiți de elementele pe care le adunase și mulțumiți în jurul său, de asemenea nu mai mergeau afacerile economice și avantajoase pentru el (ca înființarea fabricii de cremuri etc.) precum și mulțumirea modelor role care se ocupau cu astfel de afaceri veroase, s-a gândit că pentru a scăpa de o demascare a activității sale contra revoluționare desfășurată de el până în prezent este necesar să pătrundă într-o funcție de stat care să-i asigure ventilele și aceasta, bineînțeles numai dacă părăsea Clujul.

În cele din urmă Iacob Alex. a fost scos din muncă de partid așa după cum de altfel prevăzuse. De reținut că încă de mai înainte a fost prevăzător că va fi scos din muncă politică, a căutat să-și completeze studiile superioare în domeniul economic (facultatea sau academia comercială), bine înțeles aceasta cu sprijinul persoanelor contra revoluționare (profesori) ce au fost mulțumite în activitatea lor de Iacob Alexandru.

Cu ocazia venirii mele la Cluj Iacob Alexandru a intrevăzut în mine sprijinul lui de viitor, mai ales că eu eram intru totul de acord activitatea lui contra revoluționară, (mai ales că) Acesta a început să se lingușească pe lângă mine, cu care ocazie mi-a făcut cadou un ceas de aur marca (Doxa) spunându-mi că acest ceas îl are ca amintire de la bunicul său, prin aceasta a căutat să mă impresioneze, căutând să arate că a făcut un sacrificiu pentru mine. Acest ceas de aur al bunicului său dovedește de altfel adevărata origine a acestuia. În discuțiile ce le-am avut în perioada anului 1947 cu Iacob Alex.

corectat de mine cuvântul (mai ales)

Semnătura

549

Urmare : acesta căuta să-mi arate că este pregătit în domeniul economic dându-mi a înțelege că pot să îl propun și să-l susțin într-o muncă de răspundere în domeniul economic, și astfel că prin anul 1947 l-am recomandat pe Iacob Alex. conducătorului Partidului și l-am susținut ca pe un element capabil și bine pregătit în problemele economice, fără însă a vorbi acestuia despre activitatea contra revoluționară a lui Iacob Alexandru. ———

La început Iacob Alex. a fost folosit la Ministerul industriei și comerțului într-o muncă de răspundere iar ulterior a fost numit în funcție de director general al livrărilor pentru îndeplinirea condițiilor armistițiului pentru Pace.

Ajungându-și scopul urmărit și bazat pe sprijinul meu Iacob Alexandru a început să aducă din Cluj și persoanele cu care desfășurase (la Cluj) activitate contra revoluționară, căutând a le plasa în posturi de răspundere, bine înțeles inițial la Ministerul industriei și comerțului apoi la direcția generală a livrărilor și prin alte ministere, aceste elemente au fost: Nistor Ap, Klein A, Balazs Egon, Dinu Constantin, Rozsi Aurel și alții, care ulterior au fost demascați și arestați pentru activitate contra revoluționară și de sabotaj. În munca ce l-a avut în aparatul de stat Iacob Alexandru a avut grijă să-și aleagă numai persoane a căror activitate era cunoscută de el și pe care el se putea sprijini: pentru aceasta activitatea sa din trecut cât și activitatea de sabotaj ce o urmărea (~~avea~~) și o desfășoară cu sprijinul acestora. El avea grijă să îmi primească propunerile de persoane făcute de alți; căutând să-și aleagă persoane după scopul lui, începând de la anul de serviciu și până la el. ———

Iacob Alexandru era foarte bine informat despre atitudinile profesionale și politice a oricăror persoane ce urmau să fie promovate în conducere, cât și a celor persoane deja promovate, aceasta am constatat-o în urma discuțiilor ce le aveam cu Iacob Alexandru despre aceste persoane. ———

Întrebare:

Arată concret activitatea contra revoluționară și de sabotaj desfășurată de Iacob Alexandru la Direcția Generală a Livrărilor ?

Răspuns:

Prin aducerea în posturi de conducere în Direcția Generală a livrărilor a

Semnătura

Urmare: elementelor dușmănoase și sabotoare ca Nistor Pl. Dinu Constantin și Rozei Aurel de către Iacob Alexandru, aceștia au căutat să compromită livrările precum și să destăinuie neînțelegere între noi și organele sovietice și în general să saboteze aceste livrări. Dintre faptele acestora îmi reamintesc cazurile:

I. La angajamentul ce aveam față de armistițiu, trebuiau livrate o serie de vase fluviale și maritime ce trebuiau construite în țară (vase de mic tonaj) însă Iacob Alex. și ceilalți au căutat să le prezinte de la statul capitalist Grec făcându-se cu această ocazie multe afaceri bănești pentru aceștia. Vasele prezentate sub această formă au necesitat și reparații întrucât erau stabe, iar reparațiile nu făcut în mod superficial și ulterior descoperindu-se aceasta a provocat discuții între părți, prin aceasta nu căutat compromiterea statului nostru în fața livrărilor pentru armistițiu.

II. Cu ocazia livrărilor de petrol în contul armistițiului sau descoperit că o serie de societăți capitaliste petrolifere au căutat să exercheze statul român prin încasarea sumelor de două ori, adică prima dată în contul livrărilor iar ulterior pe linie comercială de export, aducând pagube enorme statului român. Aceste societăți capitaliste după ce au păgubit statul român au trecut în mâna statului și ulterior la Sovrom petrol în care ocazie au descoperit pagubele săvârșite statului de către ei. În această descoperire Iacob Alex. în loc să vadă că exacțiunea a fost săvârșită de capitaliști înainte ca societățile acestora să fie trecute la Sovrom petrol a venit la mine și mi-a arătat că la această exacțiune săvârșită de societățile capitaliste a participat și Sovrom Petrolul. Eu bazat pe cele arătate de Iacob Alex. am anunțat pe ambasadorul respectiv, iar acesta la rândul său a anunțat guvernul țării sale, și astfel grupul condus de Iacob Alex. a reușit din nou să semințe (compromis) neînțelegere între cele două state, ca în urma anchetei făcute să se lămurească că societățile capitaliste cu concursul elementelor exploatatoare pătrunse în aparatul de livrări al petrolului să săvârșească exacțiunile arătate mai sus iar Sovrom petrolul să nu aibă nici un amestec în această

Semnătura,

180

Urmare : chestiune cu care ocazie a existat la vechea atitudinea dușmănoasă și de provocare a lui Țorob Alexandru, Nistor Alexandru și celorlalți din acest grup contra rezoluțiunar față de Uniunea Sovietică.

Grupul de sabotori condus de Țorob Alexandru au desfășurat în ocazia livrărilor o activitate mai intensă, dar care nu a fost descoperită de cât în parte, iar eu nu-mi reamintesc de cât cazurile mai principale ocătate mai sus și aceasta de oarece până în anul 1948 nu lucram nemijlocit sub directa mea supraveghere.

Începând din anul 1948 Direcția Generală a Livrărilor a devenit departament și a trecut la Ministerul Finanțelor, cu care ocazie l-am numit pe Țorob Alexandru ministru adjunct. ~~(la finanțe)~~

După ce am citit prezentul proces verbal cuvânt cu cuvânt și am constatat că el corespunde întru totul cu cele declarate de mine sunt și semnez propriu și nu silit de nimeni.

ANCHETATOR. Maior de securitate

Ion Vasilescu.

Semnătura

Șters de mine cuvântul (la finanțe)

Semnătura.

Mod. 185

Originalul de mână se află la fostul personal al ministrului LIBLICHEN SANDU

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Catalina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

29 Aprilie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 9
" s'a terminat " 14[30]

Intrebare:

In procesul verbal de interogatoriu din 2o Aprilie 1953, ai arătat că l-ai cunoscut pe SANDU LIBLICH.- Precizează unde, când şi în ce împrejurări l-ai cunoscut pe acesta

Răspuns:

Pe SANDU LIBLICH l-am cunoscut pela sfârşitul anului 1928 sau începutul anului 1929. Imi aduc aminte că în urma unor discuţii cu subinspectorul de siguranţă BANCIULESCU TEODOR care mi-a spus că va lua contact cu mine după ce eu voi verifica, că nu sunt bănuit de Partid ca provocator, după eliberarea mea dela Siguranţă în anul 1928 luna Decembrie.- Acesta mi-a mai spus că în cazul că nu am fost bănuit să caut să stau de vorbă aşa în mod întâmplător cu SANDU LIBLICH şi în felul acesta el va înţelege că nu am fost bănuit şi deci vom putea continua legăturile între noi. In mintea mea parcă trăieşte această chestiune şi sub forma că ar fi posibil ca din însărcinarea Partidului să fi luat contact cu SANDU LIBLICH, fiind necesar ca să folosim adresa unor simpatizanţi intelectuali ai mişcării muncitoreşti, pentru a primi ziare, cărţi şi reviste din străinătate şi în acest fel eu m'am orientat spre acesta.- Pot preciza că pe SANDU LIBLICH l-am cunoscut la sfârşitul anului 1928, sau începutul anului 1929 şi că i-am dat acea sarcină personal, dăcându-mă la cabinetul său imediat, ce-l avea pe o stradă ce dădea în Calea Moşilor şi cu care ocazie am fost de mai multe ori în decurs de circa 2-3 luni.-

.//.

552

Intrebare:

Ce cunoşti d-ta din activitatea lui dinainte de 23 August 1944?

Răspuns:

Stiu că dr.SANDU LIBLICH era un intelectual simpatizant al mişcării muncitoreşti şi că în timpul ultimului războiu am auzit că a fost în lagăr de unde a fost eliberat pe baza legăturilor ce le-a avut cu organele de siguranţă.-

Intrebare:

Arată activitatea lui după 23 August 1944?

Răspuns:

Intrucât eu am venit din Uniunea Sovietică la sfârşitu lunei Septembrie 1944,şi deci pe SANDU LIBLICH l-am întâlnit în anul 1945 pe stradă şi după care acesta a început să vie regulat la mine acasă dând asistenţă medicală copiilo şi mie personal.-

SANDU LIBLICH a venit la locuinţa mea cam până în anul 1948,când IOSIF RANGHET mi-a spus că nu este bine să am legături cu LIBLICH ALEXANDRU,deoarece acesta a avut legături cu Siguranţa,lucru ce m'a făcut să-i interzic de a mai veni la mine acasă până nu-şi va rezolva situaţia.-

In tot acest timp eu discutam regulat cu acesta problemele evreeşti şi ţin minte expresia acestuia care spunea "că nu se pot încadra în socialism şi deci este necesar ca aceştia să plece în Palestina".-

Acesta îl susţinea pe DASCAL şi deasemenea şi mişcare sionistă "Mişmar" condusă de acesta şi chiar în discuţiile avute cu mine şi soţia mea,susţinea mişcarea sionistă de mai sus şi emigrările.-

La dorinţa lui de a activa în "Joint" am intervenit ş am dat posibilitatea ca acesta să intre în comisia de repart zare a ajutorului "Joint".-

Mai am de adăugat că îmi aduc aminte că,cu ocazia vizitării cabinetului său medical în anul 1928-1929,parcă acest cabinet ar fi purtat alt nume decât cel actual.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogat riu şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate mine,susţin şi semnez propriu,nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

I.Vasilescu.

Originalul de mână se află la dosarul personal al numitului MAGDO Ioan

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

29 Aprilie 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 2o,3o
" s'a terminat " 24,15

Intrebare:

In procesele verbale de interogatoriu anterioare ai arătat că MAGDO IOAN a fost agentul ce făcea legătura între d-ta şi inspectorul de siguranţă BANCIULESCU TEODOR.

Arată ce nume conspirativ a avut MAGDO IOAN în timpul misiunii avute?

Răspuns:

Cam prin anul 1929 toamna sau cel mult începutul anului 193o, găsindu-mă la subinspectorul de siguranţă BANCIULESCU TEODOR în cabinet, am cerut acestuia ca să renunţe la legătura ce se făcea între mine şi el printr'un agent al Siguranţei sau prin ridicările ce mi se făcea de diferiţi agenţi care mă aduceau în faţa lui, în scopul de a-mi cere informaţiile ce-l interesau, din domeniul mişcării muncitoreşti şi i-am propus ca legătură între mine şi el să fie făcută printr'o persoană care nu este cunoscută că ar fi în serviciul Siguranţei.- La cererea mea BANCIULESCU TEODOR mi-a spus că legătura între mine şi el va fi cu o persoană care se numeşte "LUCACI", pronunţând aceste cuvinte ca şi când pe acesta îl folosea încă de mai mult timp.-

Tot cu acea ocazie BANCIULESCU TEODOR mi-a comunicat ca să nu-i spun lui LUCACI numele meu adevărat, precum şi rolul meu în mişcarea muncitorească, iar în cazul când am nevoie de bani până la 2-3ooo lei să-i cer acestuia că îmi va da imediat, însă dacă îmi va trebui o sumă mai mare de bani atunci să-l anunţ pe el prin acesta, urmând ca în scurt timp să-i primesc tot prin acesta.- Deasemenea mi-a fixat o seară când să mă întâlnesc cu "LUCACI" pe str. Părintele Lucaci, cu care ocazie

ss. Vasile Luca

acesta va avea un ziar în mână iar când voi ajunge lângă el să-l întreb dacă este dl.LUCACI,urmând ca să mi se răspundă că el este LUCACI şi că el este persoana despre care mi s'a vorbit "de către dl.acela",cu care eu să am legătură.- Cu acesta am stabilit ca atunci când am nevoie de el să-l caut seara în jurul orei 20,30 când el iese dela serviciu şi care serviciu îl are în imediata apropiere a locului de întâlnire. Deasemenea LUCACI m'a întrebat dacă am nevoie de bani,spunându-mi că are însărcinarea ca să-mi dea şi tot astfel cerându-i o mie de lei, bani ce am luat dela acesta cu acea ocazie.-

Pare a nu fi a-dorit, de aceea pe Magdo

Numele adevărat al lui LUCACI l-am cunoscut cu ocazia mutării mele într'una din camerele ce erau proprietatea tatălui acestuia pe str.Porumbaru nr.71 şi unde dealtfel locuia şi el şi astfel am aflat că se numeşte MAGDO IOAN şi aceasta cam prin luna Februarie 1930.- La MAGDO IOAN nu m'am mutat până când acesta nu l-a întrebat pe BANCIULESCU TEODOR dacă se poate face aceasta,la care a primit răspuns pozitiv.- Pe str.Părintele Lucaci m'am întâlnit cu MAGDO IOAN cel mult de 2-3 ori după care mutându-mă la locuinţa de mai sus ne întâlneam acasă.-

Intrebare:

Ce nume conspirativ ai avut cât timp ai lucrat cu MAGDO IOAN?

Răspuns:

De către MAGDO IOAN am fost cunoscut sub numele de BARABAS LASZLO.- Deasemenea şi unde locuiam eram cunoscut sub acelaş nume.- MAGDO IOAN a cunoscut numele meu adevărat şi rolul meu în mişcarea muncitorească la sfârşitul anului 1930,când eu i-am spus că din cauza participării mele la luptele fracţioniste duse în sânul mişcării muncitoreşti,pentru care voi fi trimis în munca de jos fiind scos din C.C.al P.C.R.

Intrebare:

Cum a fost retribuit MAGDO IOAN pentru serviciile aduse d-tale şi Siguranţei?

Răspuns:

Eu nu l-am retribuit niciodată pe MAGDO IOAN,dar conform dispoziţiunilor primite dela BANCIULESCU TEODOR ca atunci când am nevoie de bani să-i cer lui MAGDO IOAN,am cerut acestuia de vre-o trei ori câte o mie lei,iar odată acesta mi-a adus suma de 10.000 lei,bani ceruţi de mine lui BANCIULESCU TEODOR prin el, şi care au fost ceruţi pentru a putea ţine cheltuielile grupului fracţionist Luximin,din care făceam şi eu parte.- Nu cunosc cum

.//.

era retribuit MAGDO IOAN de către Siguranţă.- Dela Siguranţă eu am primit în repetate rânduri diferite sume de bani dar nu prin MAGDO IOAN.-

Obs! prin cine?

Intrebare:

Dacă au fost cazuri când la întâlnirile dintre d-ta şi MAGDO IOAN au mai fost şi alte persoane de faţă?

Răspuns:

La intâlnirile ce le-am avut cu MAGDO IOAN, nu a mai participat alte persoane care să fi cunoscut natura adevăratelor noastre legături.- Cu ocazia trimiterii mele în munca de jos şi aceasta prin anul 1931, în urma discuţiilor avute cu MAGDO IOAN, acesta vorbindu-mi în numele lui BANCIULESCU TEODOR, mi-a cerut să-i fac legătura lui MAGDO IOAN cu o persoană care să aibe tot un rol important în mişcarea muncitorească sau care va rămâne în locul meu şi atunci i-am făcut acestuia legătură cu IMRE ALADAR şi căruia i-am recomandat pe MAGDO IOAN ca pe un simpatizant al mişcării muncitoreşti şi căruia poate să-i încredinţeze misiuni, deci poate fi folosit.-Aceasta am făcut-o cu scopul ca MAGDO IOAN să fie folosit de către acesta şi să se poată strecura pentru a putea culege informaţiile necesare Siguranţei şi în lipsa mea deoarece urma să plec în Moldova.-

Intrebare:

Care perioadă a fost cea mai activă din timpul activităţii depusă de d-ta şi MAGDO IOAN pentru Siguranţă?

Răspuns:

Cea mai activă perioadă din activitatea mea faţă de Siguranţă, a fost în anul 1930, când prin MAGDO IOAN trimeteam Siguranţei rapoarte scrise despre activitatea mea şi legăturile ce le aveam cu diferite persoane din mişcarea muncitorească precum şi activitatea şi rolul ce-l aveam în mişcarea muncitorească, diferite instrucţiuni şi măsuri ce trebuiau luate, precum şi materiale ce interesau Siguranţa.- Toate acestea le trimeteam în plic lui BANCIULESCU T. prin MAGDO IOAN.- In această perioadă am trimis astfel circa 12 plicuri cu material şi diferite informaţii din domeniul mişcării muncitoreşti.-

Intrebare:

Dar după eliberarea d-tale din închisoarea Doftana, ai mai luat legătură cu MAGDO IOAN?

ss.Vasile Luca

.//.

Răspuns:

După eşirea mea din închisoarea Doftana în ziua de 4 Aprilie 1939, soţia mea ROZA, mi-a comunicat că MAGDO IOAN se ocupă pe linia M.O.P.R. cu desfacerea obiectelor ce veneau dela deţinuţii din închisori şi că sa i-a creiat această posibilitate ştiind că a avut legătură cu mine, fără însă să cunoască natura acestor legături.-

Cu ocazia întâlnirii mele cu BANCIULESCU T. în toamna anului 1939, acesta mi-a cerut (întâlnirea a avut loc întâmplător pe stradă) ca să avem din nou contact prin MAGDO IOAN. Eu prin soţia mea am comunicat lui MAGDO IOAN să ne întâlnim pe Calea Dorobanţi într'un punct fixat pe stradă, după care ştiu că m'am mai întâlnit cu MAGDO IOAN, de circa 3 ori, bineînţeles la cererea lui BANCIULESCU TEODOR.-

BANCIULESCU TEODOR mi-a cerut în anul 1939 ca să avem între noi acelaş agent de legătură adică pe MAGDO IOAN, fiindcă era un om de încredere al acestuia.- Am avut legătură cu BANCIULESCU T. prin MAGDO IOAN până când acesta mi-a făcut legătura cu comisarul şef TURCU NICOLAE, adică în toamna anului 1939.

Intrebare:

Unde te-ai mai întâlnit cu MAGDO IOAN după toamna anului 1939?

Răspuns:

In primăvara anului 1945, pe când veneam dela serviciu sau este posibil să fi fost pe când plecam la serviciu, însoţit fiind de SISMAN AFANASE, m'am întâlnit cu MAGDO IOAN prin dreptul Statuei Aviatorilor pe fosta Sosea Jianu şi cu care ocazie acesta m'a întrebat că ce se va întâmpla cu germanii care sunt în Bucureşti, deoarece circulă zvonul că aceştia vor fi scoşi din Bucureşti şi trimeşi; m'a mai întrebat dacă se va întâmpla şi cu ungurii care sunt de religie evanghelică şi ca nu cumva după religie să fie şi aceştia şcoşi ca germanii.- La aceasta i-am spus lui MAGDO IOAN să fie liniştit că nu se ia după religie şi că nu va fi scos din Bucureşti.- Tot cu această ocazie MAGDO IOAN m'a întrebat dacă nu cumva s'ar putea ca el să păţească ceva pentru legăturile ce le-a avut cu mine.- La aceasta i-am spus lui MAGDO IOAN că pentru legăturile ce au existat între el şi mine nu va păţi nimic şi că să nu vorbească nimănui despre acestea.- Deasemenea i-am spus acestuia că dacă are ceva neplăceri să vină la mine.- Discuţiile avute cu MAGDO IOAN au fost duse în parte în limba română iar în parte în limba maghiară,

./.

iar AFANASE nu a fost în imediată apropiere pentru a putea auzi sau înţelege discuţia avută cu MAGDO IOAN.-

După terminarea acestei discuţii care nu a durat prea mult,i-am spus lui AFANASE că MAGDO IOAN este un prieten al meu şi că este simpatizant al mişcării muncitoreşti,ascunzând faţă de acesta adevărata faţă a lui MAGDO IOAN.-

Intrebare:

Când te-ai întâlnit ultima dată cu MAGDO IOAN?

Răspuns:

Din primăvara anului 1945 nu m'am mai întâlnit niciodată cu MAGDO IOAN.-

Prin anul 1951 cu ocazia trecerii mele prin faţa străzii Porumbaru şi aducându-mi aminte că am locuit şi eu pe acea stradă,deasemeni aducându-mi aminte şi de MAGDO IOAN,i-am dat lui AFANASE să verifice situaţia acestuia pentrucă aşi vrea să-l aduc în Ministerul de Finanţe.- Verificarea mi-a fost adusă în anul 1952,după ce eu am fost scos din conducerea Ministerului de Finanţe,astfel că nu am luat nici o măsură pentru MAGDO IOAN.- Cele arătate mai sus le-am făcut cu scopul ca să-l ajut pe MAGDO IOAN să aibe un salariu mai bun şi să trăiască mai bine.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez propriu,nesilit de nimeni

ss.Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

CM/5 ex.

V

C

11.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr.22.-

7 Mai 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 8,3o
" s'a terminat " 2,oo

Intrebare:
Ce persoane cunoşti din fotografiile ce ţi se prezintă?
Răspuns:
Din fotografiile ce mi s'a prezentat cunosc persoana dela nr.2, care este inspectorul de siguranţă ZAHIU DUMITRU, persoana dela nr.3 care este inspectorul de siguranţă BANCIULESCU TEODOR, persoana dela nr.4 care este MAGDO IOAN, persoana dela nr.6 care este comisarul şef TURCU NICOLAE, persoana dela nr.7 care este VASILE GEORGESCU fratele lui TECHARI GEORGESCU şi persoana dela nr.8 care este TECHARI GEORGESCU, fostul ministru de Interne până în anul 1952.-

Intrebare:
Arată concret când şi în ce împrejurări ai cunoscut aceste persoane?
Răspuns:
Am arătat că cunosc persoana din fotografia nr.2 şi care este inspectorul de siguranţă ZAHIU DUMITRU, pe care l-am cunoscut la Braşov în luna Decembrie anul 1924, cu ocazia arestării mele pentru răspândire de manifeste în toată ţara, deasemeni s'au făcut arestări în toată ţara.- Eu pe atunci îndeplineam funcţia de secretar al Regionalei Braşov.- Cu această ocazie am fost cercetat de Seful Siguranţei locale POPESCU, de faţă fiind agenţii MUNTEANU şi VOINEA, de unde am fost luat şi cercetat mai departe de către inspectorul ZAHIU DUMITRU.-

ss. Vasile Luca

./1.

Acestuia i-am declarat în scris şi verbal despre atribuţia mea,participarea mea la răspândirea acestor manifeste precum şi alte persoane care au participat la această acţiune.- Deasemenea i-am mai spus lui ZAHIU DUMITRU persoanele care formează C.C.al P.C.R.precum şi secretarii celorlalte regionale din ţară,identificând la cererea acestuia şi alte persoane din mişcarea muncitorească.- După terminarea cercetărilor am fost trimes şi depus la Inchisoarea Jilava,împreună cu ceilalţi arestaţi din întreaga ţară.- După circa 3 luni de zile de deţinere am fost puşi în libertate,mai întâi o parte din noi şi pe urmă ceilalţi,procesul judecându-se în stare de libertate.- Cu ocazia procesului 17 persoane printre care şi eu am fugit fără amai aştepta sentinţa de condamnare.- Am fost condamnat în lipsă la lo ani,stând ascuns la sora mea MARIA NEA BALINT, de unde în luna August 1925 am fost arestat de şeful de post al comunei Comandău,predându-mă Siguranţei Braşov.- De data aceasta inspectorul de siguranţă ZAHIU DUMITRU mi-a spus că mă va ajuta ca să ies repede din închisoare,făcând tot posibilul să mă scape de cei lo ani de condamnare,propunându-mi ca la rândul meu să-l informez despre persoanele ce au activitate în mişcarea muncitorească ilegală,deasemenea mi-a propus să mă ajute cu bani atât pe mine cât şi pe soţia mea,iar în timpul până ce voi ieşi din închisoare,de comun acord cu acesta am fixat ca legătura între mine şi el să fie făcută prin fratele meu VARGA GAVRIL.- Eu am fost de acord cu propunerile făcute de acesta,care mi-a luat un angajament în scris,prin care mă obligam să dau acestuia informaţii despre mişcarea muncitorească ilegală,cu ocazia discuţiilor mele cu ZAHIU DUMITRU ce le-am avut în limba maghiară,iar ca translazor a fost agentul MUNTEANU.- La Siguranţa Braşov am stat cu această ocazie circa lo zile,primind dela ZAHIU DUMITRU suma de circa 3ooo lei din care 25oo lei a primit soţia mea,prin care MUNTEANU şi fratele meu VARGA GAVRIL,iar eu am mai primit dela acesta 5oo lei, bani cu care am fost trimis la Siguranţa Generală,unde am fost predat inspectorului de siguranţă BANCIULESCU TEODOR.-Acesta cunoştea situaţia mea dela Braşov,spunându-mi că sunt condamnat lo ani şi deci va trebui să mă trimeată în închisoare,de unde urmează ca în scurt timp să mă scape de pedeapsa ce o am de

ss.Vasile Luca

.//.

executat.- Deasemeni mi-a spus că va vorbi cu directorul Inchisorii pentru a nu se purta urât cu mine,atâta timp cât voi sta la Jilava.-

Mi-a pus în vedere că de acum încolo eu voi ţine legătură cu el pentru care va trimite un agent prin care urmează să-l informez de activitatea deţinuţilor din închisoare şi legăturile lor din afară.- Am fost trimes cu o maşină mică şi depus la Inchisoarea Jilava,cam până în anul 1926,când s'a prezentat la mine la închisoare la vorbitor un agent care m'a vizitat de circa 3 ori şi căruia i-am dat informaţiile cerute,iar ultima dată i-am spus că BANCIULESCU TEODOR să nu mai trimeată pe nimeni deoarece aşi putea fi observat.-Intre anii 1926 şi 1927 am dat informaţii de felul cum se comportă şi cu ce se ocupă în închisoarea Jilava deţinuţii politici, subdirectorului închisorii,după aceaste nu am mai avut alte legături până în anul 1928 când am fost rejudecat şi împreună cu alţii am fost achitaţi.- Cu ocazia punerii noastre în libertate am fost aduşi dela Inchisoarea Jilava la Siguranţa Generală.- Aici am fost chemat de BANCIULESCU TEODOR în biroul său unde m'a întrebat despre activitatea deţinuţilor politici din închisoare,adică despre BORIS STEFANOV şi ceilalţi,dându-i lămuririle cerute,acesta mi-a spus să plec la Braşov şi să iau contact cu ZAHIU DUMITRU.- Deasemeni să-mi reiau activitatea în mişcarea muncitorească.-

Cu ZAHIU DUMITRU am lucrat ca agent provocator din nou începând din primăvara anului 1928 şi până în luna Sept. 1928 în care timp l-am informat pe acesta despre activitatea mişcării muncitoreşti ilegale din localitate,despre congres şi despre persoanele ce vor participa la acest congres şi despre venirea în ţară a unui delegat din străinătate,pentru reorganizarea M.C.P.R-ului,dându-mi-se mie această sarcină.-In această perioadă legătura cu ZAHIU DUMITRU o ţineam astfel: Atunci când acesta avea nevoie de mine,mă chema la el iar câteodată mă duceam personal seara.- Pentru informaţiile date lui ZAHIU DUMITRU şi arătate de mine mai sus,am primit suma de circa 3ooo lei.-

Persoana din fotografia nr.3,am arătat că este subinspectorul general BANCIULESCU TEODOR căruia i-am fost predat

ss.Vasile Luca

./.

561

de către ZAHIU DUMITRU în Septembrie 1928,cu ocazia venirii mele la Bucureşti,unde trebuia să activez ca membru în Biroul Politic al P.C.R.-Cu BANCIULESCU TEODOR am avut legătură până în anul 1929 prin două persoane ce erau agenţi de siguranţă,prin agenţii aceştia trimeteam lui BANCIULESCU TEODOR material ilegal apărut şi diferite informaţii verbale şi scrise din activitatea depusă de persoanele din C.C.al P. C.R.-

Din anul 1929 toamna,legăturile dintre mine şi BANCIULESCU TEODOR sunt făcute prin persoana din fotografia nr. 4,care am arătat că se numeşte MAGDO IOAN şi aceasta la cererea mea de a nu mai lucra cu agenţii Siguranţei care puteau să fie cunoscuţi,lucru la care BANCIULESCU mi-a propus să ţiu legătură mai departe prin acesta.-

Toată activitatea mea ca agent provocator din această perioadă este arătată într'un proces verbal anterior ce l-am dat despre MAGDO IOAN.- Ultima dată am mai lucrat cu BANCIULESCU T.prin MAGDO IOAN până în toamna anului 1939.-

Persoana din fotografia nr.6,am arătat că este fostul comisar şef TURCU NICOLAE.-Pe acesta l-am cunoscut în luna August 1933 cu ocazia arestării mele,în cazul grevei C.F.R-iştilor,fiind condamnat la 2o ani muncă silnică în lipsă.- TURCU NICOLAE m'a cercetat cu această ocazie,totodată a căutat să mă convingă ca să accept să-i dau informaţii din mişcarea muncitorească în schimbul de a mă scăpa din închisoare.- I-am răspuns lui TURCU NICOLAE că nu am încredere în propunerile făcute de el,iar cu ocazia anchetei am recunoscut faţă de acesta că eu am fost conducătorul Sindicatelor Unitare,deasemenea i-am explicat cum lucrează comuniştii în cadrul sindicatelor,totodată arătându-i cum poate să urmărească această problemă şi că tehnica Consiliului General este condusă de fratele meu TOFH.- TURCU NICOLAE a căutat să mă convingă ca să-i fiu informator în problema mişcării muncitoreşti şi prin o serie de metode pe care le-ar folosi, eu aşi rămâne nedescoperit de mişcarea muncitorească că am fost agent provocator şi pentru a mă convinge mai repede mi-a spus că şi MARCEL PAUKER este în slujba Siguranţei.-Eu i-am arătat şi mai departe că nu am încredere la spusele lui şi că o să mă gândesc la cele propuse de el.- Acesta mi-a spus că dacă mă voi răsgândi să-i comunic din închisoare.-

ss.Vasile Luca

562

- 5 -

Intre anii 1934-1938, TURCU NICOLAE s'a prezentat la toate procesele mele ca martor acuzator, unde m'a acuzat ca să fiu condamnat.- La 4 Aprilie 1939 am fost pus în libertate dela Siguranţa Generală de comisarul şef TAFLARU ION, după eşirea mea din închisoarea Doftana m'am mai întâlnit pe stradă cu comisarul şef TAFLARU ION care mi-a făcut scurte propuneri de a accepta să-i fiu informator, iar eu cu această ocazie i-am dat unele informaţii care dealtfel erau cunoscute de el (au fost arătate de mine în procesele verbale anterioare).- I-am mai spus acestuia că nu mai am nici un fel de activitate şi că actualmente lucrez lăcătuşeria; după întâlnirea de mai sus nu am mai avut legături cu organele Siguranţei până în anul 1939 când întâlnindu-mă pe Calea Floreasca cu BANCIULESCU TEODOR am reluat pentru scurt timp legăturile şi funcţia de agent provocator desemnând ca legătură provizorie între noi pe MAGDO IOAN, legături ce au fost de scurtă durată, deoarece BANCIULESCU TEODOR mi-a propus să fixez un loc de întâlnire pe care prin MAGDO IOAN i l-am comunicat în scris lui BANCIULESCU TEODOR adică pe strada Antim şi unde din spusele lui BANCIULESCU TEODOR trebuie să iau legătură cu altă persoană cu care trebuia să lucrez mai departe; prezentându-mă la întâlnirea din str. Antim am intrat în locuinţa lui MONY SCHON care nu-l cunoştea cine era însoţitorul meu, prezentându-l ca un prieten din mişcarea muncitorească.-

Din discuţiile ce le-am avut cu TURCU NICOLAE mi-a arătat că a venit la un vechi agent provocator care mai înainte lucrase cu BANCIULESCU TEODOR, cerându-mi ca să continui cu el această activitate şi mai departe.- Dela început nu i-am arătat lui TURCU NICOLAE că aşi mai avea participare în mişcarea muncitorească, iar acesta mi-a spus că cunosc destule persoane din mişcare şi că pot să-l informez destul despre aceştia, deci el nu a crezut cele spuse de mine.- TURCU NICOLAE mi-a arătat că el se ocupă cu combaterea mişcării comuniste din Basarabia şi Bucovina, interesându-se în special despre activitatea ilegală ce o duc în Basarabia şi Bucovina ingînerul SHOR, cerând să-l informez despre activitatea acestuia eu i-am spus că nu cunosc şi că ar trebui să mă deplasez în părţile acelea.- TURCU NICOLAE a acceptat propunerea mea de a pleca în Basarabia şi Bucovina dându-mi şi circa 2000

ss. Vasile Luca

.//.

lei ca să am de drum.- Tot cu această ocazie s'a fixat şi viitoarea întâlnire ce urma şi unde trebuia să-i dau informaţiile ce le voi obţine la înapoiere.- Această întâlnire urma să aibe loc tot în str.Antim la locuinţa lui MONY SCHON.Am aranjat şi pe linie de partid cu FORIS STEFAN ca să plec în aceste părţi pentru a vedea cum merge activitatea muncitorească şi pentru a combate activitatea inginerului SHOR. Deplasându-mă în partea aceia am căutat să mă informez despre activitatea inginerului SHOR şi unde poate fi găsit.- Acesta se organiza în regiunile de mai sus,scotea manifeste prin care chema laorganizare contra stăpânirii pe ţărani şi muncitori.Totodată scotea manifeste şi făcea propagandă împotriva C.C.al P.C.R.cum că persoanele alese în C.C.au fost alese în mod fals,acuzându-i de oportunism şi de fracţionism,netrasând o linie justă în acţiunile sale şi potrivnică intereselor clasei muncitoare şi ţărănimii.- Cu ocazia informaţiilor culese de mine am stat de vorbă cu ZINA BRANCU care şi ea era nemulţumită de conducerea C.C.al P.C.R.vorbindu-mi şi despre inginerul SHOR.-

Cam după 15 zile întorcându-mă din misiunea de mai sus şi aşa după cum am stabilit m'am întâlnit cu TURCU NICOLAE în str.Antim la locuinţa lui MONY SCHON,unde i-am dat informaţiile culese despre activitatea inginerului SHOR.- Tot la această întâlnire TURCU NICOLAE mi-a cerut să-i dau informaţii despre activitatea Partidului din Bucureşti şi cu care ocazie i-am dat câteva persoane care mă vizitau acasă ca: STEFAN PAVEL,ELENA SARBU şi alţii,am stabilit o nouă întâlnire tot în acest loc.- Venind şi la această întâlnire am comunicat lui TURCU NICOLAE date despre persoane ce participau la şedinţe din Serban Vodă.- TURCU NICOLAE mi-a spus că el cunoaşte activitatea mea cerându-mi din acest moment să aduc Siguranţei servicii mult mai mari.- Astfel mi-a cerut să ajut la descoperirea tipografiei C.C.al P.C.R.şi ca să stabilim o legătură între mine şi el,deoarece ar fi pericol să fim surprinşi cu ocazia întâlnirilor ce aveau loc în str.Antim de persoane ce ne cunoşteau.- I-am spus lui TURCU NICOLAE că este necesar să aibe o legătură cu cineva care cunoaşte tipografi comunişti,că numai prin aceasta s'ar putea ajunge la căderea tipografiei, aflându-se tipografii care lucrează acolo.- Eu cunoscând situaţia că la C.C.al P.C.R.se discută schimbarea muncitorilor tipografi care erau estenuaţi deoarece nu părăseau deloc sediul tipografiei şi în discuţiile ce le-am avut cu FORIS STEFAN

564

am stabilit ca eu prin TECHARI GEORGESCU şi MARGENSTEIN să aranjez găsirea tipografilor şi astfel bazat pe această sarcină a mea i-am propus lui TURCU NICOLAE că cel mai indicat pentru a da de urma tipografiei ar fi TECHARI GEORGESCU care este tipograf de meserie şi în cazul că acesta ar accepta propunerea lui TURCU NICOLAE precum şi sarcina de a se ocupa cu găsirea tipografilor ce urmau să ia locul celorlalţi tipografi ce trebuiau schimbaţi,s'ar fi putut da foarte uşor de urma tipografiei.- După discuţiile de mai sus,comisarul şef TURCU NICOLAE a decis ca eu să mă întâlnesc cu TECHARI GEORGESCU şi să discut cu acesta că este necesar să dăm ceva informaţii Siguranţei pentru ca să putem rămâne liberi iar în timpul cât noi vom fi în discuţii va veni şi comisarul şef TURCU NICOLAE şi astfel se vor aranja lucrurile în care acesta ne va arăta care vor fi atribuţiile fiecăruia fixând între noi şi el un singur agent de legătură.- Am căutat pe TECHARI GEORGESCU care m'a anunţat că o să aibe loc întâlnirea şi astfel ne-am întâlnit eam în Piaţa Victoriei pe lângă monetărie de unde am plecat împreună la o locuinţă unde acesta spunea că locueşte,unde dealtfel ar fi locuinţa fratelui său.-

Odată ajunşi în casă am început discuţiile începând a-i arăta pretenţiile ce le avea Siguranţa dela noi,dar imediat şi în timp ce noi ne găseam în aceste discuţii a venit şi comisarul TURCU NICOLAE care s'a aşezat la masă unde noi începusem discuţiile.- Cu această ocazie comisarul şef TURCU NICOLAE a căutat să ne arate dece a fost necesară această întâlnire fixându-mi mie atribuţiile de a da Siguranţei instrucţiunile şi materialul scos de C.C.al P.C.R.precum şi activitatea persoanelor din C.C.precum şi susţinerea sau acoperirea lui TECHARI GEORGESCU şi acesta pe a mea cum vor fi împrejurările.- TECHARI GEORGESCU a primit misiunea în problema tipografiei precum şi demunţarea persoanelor şi activitatea acestora ilegală din organizaţia locală în a cărei conducere lucra şi TECHARI GEORGESCU.- TURCU NICOLAE ne-a fixat la amândoi ca legătură între noi şi el să fie ţinută prin fratele lui TECHARI GEORGESCU.- Atât eu cât şi TECHARI GEORGESCU am acceptat propunerile făcute de TURCU NICOLAE.-

ss.Vasile Luca

.//.

165

Intrebare:

In procesele verbale anterioare, precum şi în acest proces verbal de interogatoriu, ai arătat că întâlnirea de mai sus a avut loc pe străzile în apropierea Pieţii Victoriei

Precizează pe harta ce ţi se prezintă în foto-copie şi care cuprinde poziţiile şi împrejurările Pieţii Victoriei, strada şi poziţia locuinţei unde a avut loc întâlnirea de care ai vorbit. (vezi harta la pagina nr.lo).-

Răspuns:

Aşa după cum am însemnat cu creionul albastru pe harta ce mi s'a prezentat, întâlnirea a avut loc pe una din străzile din apropierea străzii Clucerului şi nici prea departe de Depozitul Sanitar (1) Militar, iar în cazul că aşi fi putut face vre-o confuzie cu vreuna din casele ilegale, atunci nu mai încape nici o îndoială că întâlnirea a avut loc pe strada Doctor Felix între porţiunea dintre spitalul Filantropia şi întretăierea acestei străzi cu Bd.Filantropiei.-(2). Locuinţa aparţinea unui frate sau rudă a lui TEOHARI GEORGESCU şi unde acesta deocamdată locuia aşa după cum el mi-a spus.-

Intrebare:

Descrie amănunţit această locuinţă şi poziţia ei?

Răspuns:

După câte îmi amintesc, locuinţa a fost la etaj, aşa după cum am desenat-o pe schiţa ce am semnat-o.-

Intrebare:

Arată cine a mai fost de faţă în timpul discuţiilor sau după discuţii în această locuinţă?

Răspuns:

In timpul discuţiilor ce au avut loc între mine, TEOHARI GEORGESCU şi TURCU NICOLAE nu a participat nimeni, iar după terminarea discuţiilor a venit şi fratele lui TEOHARI GEORGESCU şi după câte îmi aduc aminte este cel din fotografia nr.7 şi pe care mai târziu la intervenţia lui TEOHARI GEORGESCU prin anii 1945-1946 l-am angajat ca administrator la sediul F.N.D. şi pe care îl chema VASILE.-

Fotografia nr.8, reprezintă persoana lui TEOHARI GEORGESCU care după cum am arătat, a participat împreună cu mine şi cu comisarul şef TURCU NICOLAE la discuţiile avute în locuinţa aceea.-

ss.Vasile Luca

./.

566

Intrebare:

Răspunsurile şi precizările nu mulţumeşte ancheta şi-ţi cere să arăţi ce poţi preciza în mod concret despre această întâlnire?

Răspuns:

Este adevărat că nu pot face precizări amănunţite din cauză că eu am cunoscut foarte multe case conspirative. Deasemenea şi locuinţele unde eu am locuit le-am schimbat foarte des, fiind posibil de a face confuzii.- Insă pot preciza că întâlnirea dintre mine, comisarul şef TURCU NICOLAE şi TECHARI GEORGESCU, a avut loc în toamna anului 1939, într'o locuinţă din împrejurimile Pieţii Victoriei şi că cu această ocazie comisarul şef TURCU NICOLAE ne-a angajat pe mine şi pe TECHARI GEORGESCU ca agenţi provocatori ai Siguranţei, îndrumându-ne cum să activăm şi fixându-ne fiecăruia atribuţiile ce trebuiam să le îndeplinim, cum şi prin cine trebue să ţinem legătură, totodată fixându-ne şi retribuţiile pentru atribuţiile ce trebuia să le îndeplinim, adică, cam suma de 8ooo lei pe lună.-

Intrebare:

Cine poate arăta precis unde a avut loc această întâlnire?

Răspuns:

TECHARI GEORGESCU este cel mai indicat ca să arate precis unde a avut loc această întâlnire.-

Intrebare:

Dece tocmai TECHARI GEORGESCU ar putea preciza locul acestei întâlniri?

Răspuns:

Am arătat că TECHARI GEORGESCU ar fi cel mai indicat de a preciza locul acestei întâlniri, precum şi cine locuia acolo, deoarece acesta mi-a spus că locuia temporar în acea locuinţă.- Deasemenea tot el m'a introdus în acea locuinţă şi totodată şi el a fost unul din participanţii la întâlnirea ce a avut loc în acea locuinţă împreună cu mine şi comisarul şef TURCU NICOLAE şi tot în acea locuinţă a primit şi el atribuţii fixându-i-se şi retribuţia ce urma s'o primească dela comisarul şef TURCU NICOLAE şi cu care ocazie ca şi mine a fost de acord cu cele cerute şi propuse de TURCU NICOLAE.-

ss. Vasile Luca

.//.

567

Intrebare:

Care ar fi condiţia în care s'ar putea lămuri mai bine locul acestei întâlniri, precum şi agentul de legătură dintre TURCU NICOLAE, TEOHARI GEORGESCU şi d-ta?

Răspuns:

Aceste precizări ar putea fi lămurite printr'o confruntare ce s'ar putea face între mine şi TEOHARI GEORGESCU care deeltfel suntem cei mai indicaţi de a lămuri amănuntele cerute de anchetă, despre întâlnirea ce a avut loc între noi şi comisarul şef TURCU NICOLAE.-

Intrebare:

Pe ce considerente sau fapte concrete te bazezi că la o eventuală confruntare TEOHARI GEORGESCU ar lămuri precizările ce sunt cerute de anchetă?

Răspuns:

La o eventuală confruntare cu TEOHARI GEORGESCU acesta va lămuri amănuntele cerute de anchetă şi trebue să recunoască întâlnirea între noi şi comisarul şef TURCU NICOLAE, bazat pe faptul că el a fost acela care a pus la dispoziţia acestei întâlniri locuinţa.- Deasemenea cu ocazia întâlnirei ce am avut-o cu acesta în vara anului 194o la Moscova l-am întrebat dacă s'a aflat despre activitatea de agenţi provocatori pe care noi am avut-o cu comisarul şef TURCU NICOLAE, la care acesta mi-a răspuns că nu s'a aflat nimic.- Cu TEOHARI GEORGESCU am mai discutat despre acoperirea reciprocă a faptelor noastre de agenţi provocatori precum şi de a ne susţine unul pe altul în orice împrejurare şi aceasta cu ocazia întoarcerii mele în ţară după anul 1944.-

Deasemenea atât eu cât şi ANA PAUKER am susţinut numirea lui TEOHARI GEORGESCU la Ministerul de Interne şi în C.C. al P.C.R. după care fapt i-am atras atenţia acestuia de a avea grijă de dosarele dela Siguranţă precum şi persoanele ce ar putea să demaşte activitatea noastră trădătoare de agenţi provocatori ai Siguranţei.- Cam prin anul 1949-195o i-am cerut lui TEOHARI GEORGESCU să-l aresteze pe fostul agent MUNTEANU deoarece acesta se plimbă liber prin Braşov şi caută să compromită persoanele ce au făcut parte din mişcare în ilegalitate.- Acesta a notat ca să ia măsuri contra agentului de mai sus.- Despre comportarea lui MUNTEANU am aflat dela VARGA GAVRIL care mi-a spus că acesta vorbeşte despre mine "cum că acuma am ajuns om mare iar înainte plângeam pela siguranţă".- .//. ss. Vasile Luca

In ce aus grije. concret amănunţit

Ce concret au stabilit în legătură cu Munteanu

In cazul când TEOHARI GEORGESCU nu ar fi fost ca şi mine agent provocator al Siguranţei, ar fi avut curajul să mă demaşte precum şi posibilităţi de a cerceta trecutul meu având la mână dosarele Siguranţei şi persoanele cu care am dus activitatea arătată mai sus.- Insă bazat pe faptul că şi eu am cunoscut trecutul lui am discutat cu el cele arătate mai sus, astfel acoperindu-ne şi susţinându-ne până în anul 1952.- Si astfel, bazat pe cele arătate de mine mai sus, TEOHARI GEORGESCU trebue să recunoască şi să lămurească întâlnirea noastră avută cu comisarul şef TURCU NICOLAE şi amănuntele cerute de anchetă în acest caz.-

Logic. Trebue să fi pus ci multe la cale în legătură cu ocuparea [...] lor ca agenti

Intrebare:

In procesele verbale anterioare ai arătat că TEOHARI GEORGESCU a fost agent provocator, precizează când, unde, dela cine şi cu ce ocazie ai aflat acest lucru?

Răspuns:

Despre TEOHARI GEORGESCU am cunoscut că era agent provocator din discuţiile avute cu comisarul şef TURCU NICOLAE la întâlnirile ce le-am avut împreună în str. Antim, deasemenea şi de felul cum s'a comportat în timpul discuţiilor ce a avut loc în toamna anului 1939, între mine, TEOHARI GEORGESCU şi TURCU NICOLAE, deasemenea şi de felul cum a fost de acord cu atribuţiile ce i-au fost fixate de comisarul şef TURCU NICOLAE cu acea ocazie.-

Intrebare:

Te-ai întâlnit cu TEOHARI GEORGESCU pentru a discuta unele sarcini de Partid?

Răspuns:

Cu TEOHARI GEORGESCU m'am întâlnit de vre-o trei ori unde am discutat unele sarcini de Partid.-

Intrebare:

In ce măsură aveai legături cu TEOHARI GEORGESCU pe linie de Partid şi dacă îi dădeai acestuia sarcini pe această linie?

Răspuns:

Da, deoarece eu eram unul din secretarii C.C., aveam legături ilegale de Partid şi cu TEOHARI GEORGESCU care era în conducerea Comitetului Local, ţinând şedinţe cu el şi cu MORGENSTEIN, trasându-le sarcini de Partid.-

ss. Vasile Luca

./.

CNSAS

569

Intrebare:

Unde vă întâlneaţi pentru a ţine şedinţele de partid?

Răspuns:

Intâlnirile sau şedinţele de Partid, ţinute cu TEOHARI GEORGESCU le ţineam în locuinţele dupe străzile din apropierea Pieţii Victoriei.-

Intrebare:

Deci această întâlnire despre care ai vorbit mai sus, nu a fost întâlnirea în care ai discutat cu TEOHARI GEORGESCU despre ceva sarcini de partid?

Răspuns:

Intâlnirea de mai sus ce a avut loc între mine şi TEOHARI GEORGESCU în toamna anului 1939, nu putea să fie o întâlnire pe linie de Partid, deoarece la ea a participat şi comisarul şef TURCU NICOLAE, care ne-a fixat atribuţiuni şi retribuţii băneşti, pentru acţiunile noastre de agenţi provocatori ce trebuia să le executăm pentru Siguranţă.-

Intrebare:

Cum îţi explici că Siguranţa ar fi avut interesul să desconspire doi agenţi provocatori de mare valoare pentru ea şi dece nu a lucrat cu fiecare separat, fără a-i desconspira?

Răspuns:

Siguranţa a procedat în felul de mai sus pentru a-şi putea ajunge mai sigur scopul urmărit, prin atribuţiile fixate nouă, deasemenea şi pentru ridicarea în munca de mai mare răspundere a lui TEOHARI GEORGESCU şi cu care ocazie puteam să-l susţin pe acesta iar în unele ocazii de mai târziu să ne putem susţine reciproc în acoperirea faptelor şi legăturilor noastre cu Siguranţa precum şi a ne menţine în conducerea Partidului, totodată la aceasta a contribuit şi situaţia internaţională şi apropierea războiului care în alte ţări se deslănţuise şi deci era necesar ca să se creieze în conducerea Partidului o fracţiune care să influenţeze linia Partidului în sensul dorit de Siguranţă şi interesul acesteia.- Astfel că prin activitatea noastră ce ar fi fost dirijată de Siguranţă s'ar fi slăbit puterea de acţiune şi u unitatea Partidului putând foarte uşor deci să cunoască şi să dirijeze această activitate, care dealtfel nu s'a realizat întocmai din cauza rămânerii mele în Uniunea Sovietică, Siguranţa şi-a

ss. Vasile Luca

ajuns acest scop începând din anul 1940 când TECHARI GEORGESCU a fost ridicat în C.C.al P.C.R.şi unde FORIS a imprimat linia Siguranţei de a nu combate sau sabota războiul.- Dealtfel comisarul şef TURCU NICOLAE folosea aceste metode de a introduce linii străine în partid.- Astfel un caz concret este acela din anii 1933-1934 unde WURMBRAND a fost recrutat de comisarul şef TURCU NICOLAE numai cu misiunea de a introduce în sânul Partidului linia contrarevoluţionară trotkistă şi diversionistă.- WURMBRAND şi-a început misiunea dată de Siguranţă,însă după ce a fost demascat a recunoscut că această sarcină i-a fost dată de către comisarul şef TURCU NICOLAE.-

Intrebare:

Cum şi-au dus la îndeplinire fiecare atribuţiile date de comisarul şef TURCU NICOLAE şi ce retribuţii au primit dela acesta?

Răspuns:

Stiu că,cu TURCU NICOLAE nu mai m'am întâlnit dela acea şedinţă,dar ştiu că am trimis în plicuri material ilegal scos de Partid precum şi raportul care a fost pregătit (copii) de către conducerea Partidului pentru Comintern,acest material l-am dat prin legătura fixată la şedinţa la care a participat TECHARI GEORGESCU şi comisarul şef TURCU NICOLAE,pentru care am primit dela acesta cred că prin agentul de legătură,circa 4000 lei.- Nu cunosc cum şi-a îndeplinit atribuţiile TECHARI GEORGESCU,ce le primise dela comisarul şef TURCU NICOLAE,deoarece nu am mai discutat cu el despre aceasta până la căderea mea din 4 Aprilie 1940,la frontiera dintre Bucovina de Nord şi U.R.S.S.-

Intrebare:

Când,unde şi ce ai mai discutat cu TECHARI GEORGESCU despre activitatea de agenţi provocatori ce aţi dus-o împreună?

Răspuns:

După cum am arătat mai sus,am discutat cu TECHARI GEORGESCU despre aceasta cu ocazia întâlnirii din vara anului 1940 ce am avut-o cu el la Moscova unde venise împreună cu FORIS STEFAN la Comintern.-

După terminarea războiului deasemeni am discutat cu TECHARI GEORGESCU de a ne acoperi activitatea trădătoare din trecut,de a ne susţine reciproc iar după ce l-am susţinut şi pro pus ministru de Interne,i-am spus să aibe grijă de dosarele ce ar exista la Siguranţă,precum şi de persoanele ce ne-ar putea

ss.Vasile Luca

571

demasca şi în special i-am spus numele lui TURCU NICOLAE.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu şi el corespunde întrutotul cu cele declarate de mine susţin şi semnez propriu,nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

ANCHETATOR
MAIOR DE SECURITATE

I.Vasilescu

C.N.S.A.S.

572

Proces-Verbal de interogator

Arestat pe Vasile Lucaciu născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina - Trei Scaune de profesie lăcătuș, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu Nr. 22.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

7 Mai 1953.

Orașul București:

Interogatoriul a început la ora 8 și 30 min.

„ s'a terminat la „ 2 și — „

Intrebare: Ce persoane cunoști din fotografiile ce ți se prezintă.?

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: Răspuns:

Din fotografiile ce mi sa prezentat cunosc persoana de la Nr 2. care este inspectorul de siguranță Zahiu Dumitru, Persoana de la Nr 3 care este inspectorul de siguranță Băncilescu Teodor, persoana de la Nr 4. care este Magdo Ioan, persoana de la Nr 6 care este comisarul șef. Turnu Violae, persoana de la Nr 7 care este Vasile Georgescu fratele lui Teohari Georgescu, și persoana de la Nr 8 care este Teohari Georgescu. fostul ministru de interne până în anul 1952.

Întrebare:

Arată concret când și în ce împrejurări ai cunoscut aceste persoane?

Răspuns:

Am arătat că cunosc persoana din fotografia Nr 2 și care este inspectorul de siguranță Zahiu Dumitru pe care l-am cunoscut la Brașov în luna Decembrie anul 1924, cu ocazia arestării mele pentru răspândirea de manifeste în toată țara, de asemeni s'au făcut arestări în toată țara. Eu pe atunci îndeplineam funcția de secretar al regionalei Brașov. Cu această ocazie am fost cercetat de șeful siguranței locale Popescu, de față fiind agenții Munteanu și Vainea de unde am fost luat și cercetat mai departe de către inspectorul Zahiu Dumitru. Acestuia iam declarat în scris și verbal despre atribuția mea, participarea mea la răspândirea acestor manifeste, precum și alte persoane care au participat la această acțiune. De asemenea iam mai spus lui Zahiu Dumitru persoanele care formează C.C. al P.C.R precum și secretarii celorlalte regionale din țară, indentificând la cererea acestuia și alte persoane din mișcarea muncitorească. După terminarea cercetărilor am fost trimes și depus la închisoarea Jilava, împreună cu ceilalți arestați din întreaga țară. După circa 3 luni de zile de deținere am fost pus în libertate. mai întâi o parte din noi și pe urmă ceilalți, procesul judecându-se în stare de libertate. Cu ocazia procesului 17 persoane printre care și eu am fugit fără a mai aștepta sentința de condamnare. Am fost

Semnătura,

573

Urmare : condamnat în lipsă la 10 ani, stând acasă la soția mea Maria Ela Bolint de unde în luna August 1925 am fost arestat de șeful de post al comunei Comandău, predându-mă siguranței Brașov. De data aceasta inspectorul de siguranță Zahiu Dumitru mi-a spus că mă va ajuta ca să ies repede din închisoare făcând tot posibilul să mă scape de cei 10 ani de condamnare, propunându-mi ca la rândul meu să-l informez despre persoanele ce au activitate în mișcarea muncitorească ilegală, de asemenea mi-a propus să mă ajute cu bani atât pe mine cât și pe soția mea, iar în timpul până ce noi ieșim din închisoare de comun acord cu acesta am fixat ca legătura între mine și el să fie făcută prin fratele meu Varga Gavril. Eu am fost de acord cu propunerile făcute de acesta, care mi-a luat un angajament înscris, prin care mă obligam să dau acestuia informații despre mișcarea muncitorească ilegală, în cazul discuțiilor mele cu Zahiu Dumitru le-am avut în limba maghiară, iar ca traducător a fost agentul Munteanu de la siguranța din Brașov am stat în această ocazie circa 10 zile, primind de la Zahiu Dumitru suma de circa 3000 lei din care 2500 lei a primit soția mea, prin Munteanu și fratele meu Varga Gavrilă iar eu am mai primit de la acesta 500 lei, bani cu care am fost trimis la siguranța generală unde am fost predat inspectorului de siguranță Băncilescu Teodor. Această mincinoasă situație a mea de la Brașov spunându-mi că sunt condamnat 10 ani și deci va trebui să mă trimită în închisoare de unde mi-a zis că în scurt timp să mă scape de pedeapsa ce o am de executat, de asemeni mi-a spus că va vorbi cu directorul închisorii pentru a mă se purta mai bun cu mine, atât timp cât voi sta la Jilava. Mi-a pus în vedere să de câte ori voi avea legătură cu el pentru care va trimite (câte) un agent prin care mi-a cerut să-l informez de activitatea deținuților din închisoare și legăturile lor din afară. Am fost trimis cu o mașină mică și dus la închisoarea Jilava, unde până în anul 1926 m-a prezentat la mine la închisoare la vorbitor un agent, care mă vizitat de circa 3 ori și cărora i-am dat

corectat de mine cuvântul (câte)

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: informațiile cerute, iar ultima dată i-am spus ca Băncilescu I. să nu mai trimită pe nimeni de oarece aș putea fi observat. Intre anii 1926 și 1927 am dat informații de felul cum se comportă și ce se ocupă în închisoarea Jilava deținuți politici, sub directorului închisorii. După aceste nu am mai avut alte legături până în anul 1928 când am fost rejudecat și împreună cu alți am fost achitați. Cu ocazia punerii noastre în libertate am fost adusi dela închisoarea Jilava, la siguranța generală, unde am fost chemat de Băncilescu Teodor, în biroul său, unde mă întrebat despre activitatea deținuților politici din închisoare, adică despre Boris Stepanov și ceilalți; dându-i lămuririle cerute, acesta mi-a spus să plec la Brașov și să iau contact cu Zahiu Dumitru de asemeni să-mi reiau activitatea în mișcarea muncitorească. Cu Zahiu Dumitru am lucrat ca agent provocator din mai începând din primăvara anului 1928 și până în luna Septembrie 1928 în care timp l-am informat pe acesta despre activitatea mișcării muncitorești ilegale din localitate, despre congres și despre persoanele ce vor participa la acest congres și despre venirea în țară a unui delegat din străinătate, pentru reorganizarea C.C.P.R.-lui, dându-mi-se mie această sarcină. In această perioadă legătura cu Zahiu Dumitru o țineam astfel: Atunci când acesta avea nevoie de mine, mă chema la el iar câte o dată mă duceam personal seara. Pentru informațiile date lui Zahiu Dumitru și arătate de mine mai sus, am primit suma de circa 3000 lei.

Persoana din fotografia Nr 3 am arătat că este subinspectorul general Băncilescu Teodor căruia i-am fost predat de către Zahiu Dumitru, în Septembrie 1928 cu ocazia venirii mele la București, unde trebuia să activez ca membru în biroul politic al P.C.R. Cu Băncilescu I. am avut legătură până în anul 1929 prin două persoane ce cam

Semnătura

Urmare: agenți de siguranță, prin agenți aceștia trimeteam lui Bănciulescu T. material ilegal apărut și diferite informații verbale și scrise, din activitatea depusă de persoanele din C.C. al P.C.R.
Din anul 1929 toamna legăturile dintre mine și Bănciulescu T. este făcută prin persoana din fotografia No 4. care am arătat că se numește Magda Ioan și aceasta la cererea mea de a nu mai lucra cu agenți siguranței care puteau să fie cunoscut, lucru la care Bănciulescu mia propus să țin legătură mai departe prin acesta.
Toată activitatea mea ca agent provocator din această perioadă este arătată întrun proces verbal anterioar ce l-am dat despre Magda Ioan.
Ultima dată am mai lucrat cu Bănciulescu T. prin Magda Ioan până în toamna anului 1939.
Persoana din fotografia No 6 am arătat că este fostul comisar șef. Turcu Nicolae. Pe acesta l-am cunoscut în luna August 1933 cu ocazia arestării mele, în cazul grevei C.F.R.-lor fiind condamnat la 20 ani munca silnică în lipsă. Turcu Nicolae ma cercetat cu această ocazie, tot odată a căutat să mă convingă ca să accept săi dau informații din mișcarea muncitorească în schimbul de a mă scăpa din închisoare. Iam răspuns lui Turcu Nic. că nu am încredere în propunerile făcute de el, iar cu ocazia anchetei am recunoscut față de acesta că eu am fost conducătorul sindicatelor unitare, de asemenea iam explicat cum lucrează comuniști în cadrul sindicatelor, tot odată arătându-i cum poate să urmărească această problemă și că tehnica consiliului general este condusă de fratele meu Toth. Turcu Nic. a căutat să mă convingă ca săi fiu informator în problema mișcări muncitorești și prin o serie de metode pe care le ar folosi eu aș rămâne ne descoperit de mișcarea muncitorească că am fost agent provocator și pentru a mă convinge mai repede mia spus că și Marcel Pauker este în slujba siguranței. Eu iam arătat și mai departe că nu am încredere la spusele lui și că o să mă găsească la

Semnătura, [signature]

Mod. 185

Urmare: cele propuse de d. Acesta mie spus că dacă mă voi răzgândi
să comunic din închisoare. Între anii 1934-1938 Turcu Nic. ne prezentat
la toate procesele mele ca martor acuzator, unde mă acuzat ca să
fiu condamnat. La 4 Aprilie 1939 am fost pus în libertate de la
Siguranța generală de comisarul șef Teflam Ioan, după ieșirea mea
din închisoarea Doftana mam mai întâlnit pe stradă cu com-
isarul șef Teflam Ioan care mi a făcut multe propuneri de a accepta
să fiu informator, eu în această ocazie iam dat multe informații
care de altfel erau cunoscute de el (au fost arătate de mine în procesele
verbale anterioare). iam mai spus acestuia că nu mai am nici un fel
de activitate și că actualmente lucrez tâmplărie, după întâlnirea de
mai sus nu am mai avut legături cu organele siguranței până
în anul 1939 când întâlnindu-mă pe calea Floreasca cu Băncilescu I.
am reluat pentru scurt timp legăturile și funcția de agent provocator
desemnând ca legătură provizorie între noi pe Magdo Ioan, legăt-
uri ce au fost de scurtă durată de către Băncilescu I. mia propus
să fixez un loc de întâlnire pe care prin Magdo Ioan iam comunicat
înscris lui Băncilescu I. adică pe strada Antim și unde din
spusele lui Băncilescu I. trebue să iau legătura cu altă per-
oană cu care trebuia să lucrez mai departe, prezentându-mă
la întâlnirea din Str. Antim și cu care ocazie na prezentat comis-
arul șef. Turcu Nicolae îmbrăcat civil și împreună în Str. Antim am
intrat în locuința lui Mony Schön care mi l-a numit ca fiind
însoțitorul meu, prezentându-l ca un prieten din Mișcarea muncitorească.
Din discuțiile ce leam avut cu Turcu Nic. mia arătat că a venit la
un vechi agent provocator care mai înainte lucrase cu Băncilescu I.
rugându-mi ca să continuu cu el această activitate și mai departe
de la început mi iam arătat lui Turcu Nic. că aș mai avea port-
ițe spre în mișcarea muncitorească, iar acesta mia spus că cunoaște
destule persoane din mișcare și că pot să i informez destul despre
acestia, deci el mia crezut cele spuse de mine. Turcu Nic. mia arătat

Semnătura,

575

Urmare : că el se ocupă cu combaterea mișcării comuniste din Basarabia și Bucovina, interesându-se în special despre activitatea ilegală ce o duce în Basarabia și Bucovina ingineral Șor, când îi informez despre activitatea acestuia, cu care ocazie i-am spus că mi-a mai rămas și că ar trebui să mă deplasez în părțile acelea, Turcu N.c. a acceptat propunerea mea de a pleca în Basarabia și Bucovina dându-mi și circa 2000 lei ca să am de drum, tot cu această ocazie s-a fixat și viitoare întâlnire ce urma s-o mai am cu el pentru a-mi da informațiile ce le voi obține, la această întâlnire urma să aibă loc tot în Str. Cuțitul de lângă la locuința lui Mony Schön. Am aranjat și pe linie de partid cu Feriș Ștefan ca să plec în acele părți pentru a vedea cum merge activitatea muncitorească și pentru a combate activitatea ingineralui Șor. Deplasându-mă în partea aceea am căutat să mă informez despre activitatea ingineralui Schor și unde poate fi găsit. Acesta se organiza în regimul de mai sus, scoțea manifeste prin care chema la organizare contra stăpânirii pe țăranii și muncitori, tot odată scoțea manifeste și propagându-în partid C.C. al P.C.R. cum că persoanele alese în C.C. au fost alese în mod fals exagerându-și de oportunism și de fracționism ne trăsând o linie justă în activitatea sa și potrivnică intereselor clasei muncitoare și țărănimii, cu ocazia informațiilor culese de mine am stat de vorbă și cu Lina Brâncu care și ea era ne mulțumită de conducerea C.C. al P.C.R. vorbindu-mi și despre ingineral Șchor.

Cam după 15 zile întorcându-mă din misiunea de mai sus și așa după cum am stabilit mai înălnit cu Turcu Nicolae în Str. Cuțitul de lângă la locuința lui Mony Schön, unde i-am dat informațiile culese despre activitatea ingineralui Schor, tot la această întâlnire Turcu Nicolae mi-a cerut să-i dau informații despre activitatea partidului din București și cu care ocazie i-am dat câteva persoane care mă vizitau acasă ca Ștefan Pavel, Elena Sârbu și alți.

Semnătura,

Urmare: am stabilit o nouă întâlnire tot în acest loc. Venind și la această întâlnire am comunicat lui Turcu Nic. date despre persoane ce participau la ședințe din Șerban-Vodă. Turcu Nic. mi-a spus că el cunoaște activitatea mea cerându-mi din acest moment să adun informații cât mai multe despre; astfel mi-a cerut să ajut la descoperirea tipografiei C.C. al P.C.R. și că să stabilim o legătură între mine și el de care ar fi pericol să fim surprinși în ziua întâlnirilor ce aveau loc în Str. cuțitul de persoane ce ne cunoșteau. Tot i-am spus lui Turcu Nicolae că este necesar să aibe o legătură cu cineva care cunoaște tipografi comuniști; că numai prin aceasta ar putea ajunge la căderea tipografiei, aflându-se tipografi care lucrează acolo. Cu această ocazie mi-a mai spus că la C.C. al P.C.R. se discută schimbarea mașinilor tipografice care erau extenuați de care nu părăseau de loc sediul tipografiei și în discuțiile ce le-am avut cu Tănăsescu Ștefan am stabilit ca eu prin Teohari Georgescu și Morgenstern să aranjez găsirea tipografilor și astfel bazat pe această sarcină a mea i-am propus lui Turcu Nicolae că cel mai indicat pentru a da de urma tipografiei ar fi Teohari Georgescu care este tipograf de meserie și în cazul că acesta ar accepta propunerea lui Turcu Nicolae precum și sarcina de a se ocupa cu găsirea tipografilor ce urmau să ia locul celor foști tipografi ce trebuiau schimbați, ar fi putut da bătaie și de urma tipografiei. După discuțiile de mai sus, comisarul șef Turcu Nicolae a decis ca eu să mă întâlnesc cu Teohari Georgescu și să discutăm acestă că este necesar să dăm cât mai puține informații siguranței pentru că să putem rămâne liberi... Iar în timpul cât noi vom fi în discuții va veni și comisarul șef Turcu Nic. și astfel ne vor prinde lucrurile în care acesta ne va găsi care va fi atribuțiile fiecăruia fixând între noi și el un singur agent de legătură. Am căutat pe Teohari Georgescu care mi-a amintit că o să aibe loc întâlnirea și astfel ne-am întâlnit cam în piața Victoriei pe lângă magazinele de modă am plecat împreună la o locuință unde acesta spunea că locuește, unde de altfel ar fi locuința fratelui său

Semnătura

576

Urmare : odată ajunși încercă am început discuțiile începând să vorbească preocupările ce le avea rigurosul de la noi, dar imediat și în timp ce noi ne găseam în aceste discuții a venit și comisarul Turcu Nicolae care nu asculta la masă unde noi începusem discuțiile. Cu această ocazie comisarul șef Turcu Nic. a căutat să ne arate de ce a fost necesară această întâlnire fixându-mi mie atribuțiile ce a da rigurosului, instrucțiile și modelul ce de C.C. al P.C.R precum și activitatea persoanelor din C.C. precum și susținerea sau acoperirea lui Teohari Georgescu și arestarea pe a mea după cum mai și împrejurările. Teohari Georgescu a primit misiunea în problema tipografiei precum și demascarea persoanelor și activitatea acestora ilegală din organizația locală în a cărei conducere lucra și Teohari Georgescu. Turcu Nicolae mea fixat la amândoi ca legătura între noi și el să fie ținută prin fratele lui Teohari Georgescu. Atât eu cât și Teohari Georgescu am acceptat propunerile făcute de Turcu Nicolae.

Întrebare:

În procesele verbale anterioare, precum și în acest proces verbal de interogatoriu, ai vorbit că întâlnirea de mai sus a avut loc pe străzile în apropierea pieței Victoriei.

Precizează pe harta ce ți se prezintă în fotocopie și care cuprinde poziția și împrejurimile pieței Victoriei, Strada și poziția locuinței unde a avut loc întâlnirea de care ai vorbit. (vezi harta la pagina Nr. 10).

Răspuns

Așa după cum am însemnat cu creionul albastru pe harta ce mi s-a prezentat, întâlnirea a avut loc pe una din străzile din apropierea străzii Cimentului și nici prea departe de depozitul sanitar (1) militar, iar în cazul că aș fi putut face vreo confuzie cu vreo una din casele ilegale, atunci mi-mi aș putea aminti că întâlnirea a avut loc pe strada Doctor Felix între podul peste linia de cale ferată Filantropia și intersecția acestei străzi cu Bulevardul Filantropiei. (2) Locuința aparținea unui frate

Semnătura

Mod. 185

Urmare: (Harta foto-copie ce cuprinde punctul 1 și 2 ce au fost arătate).

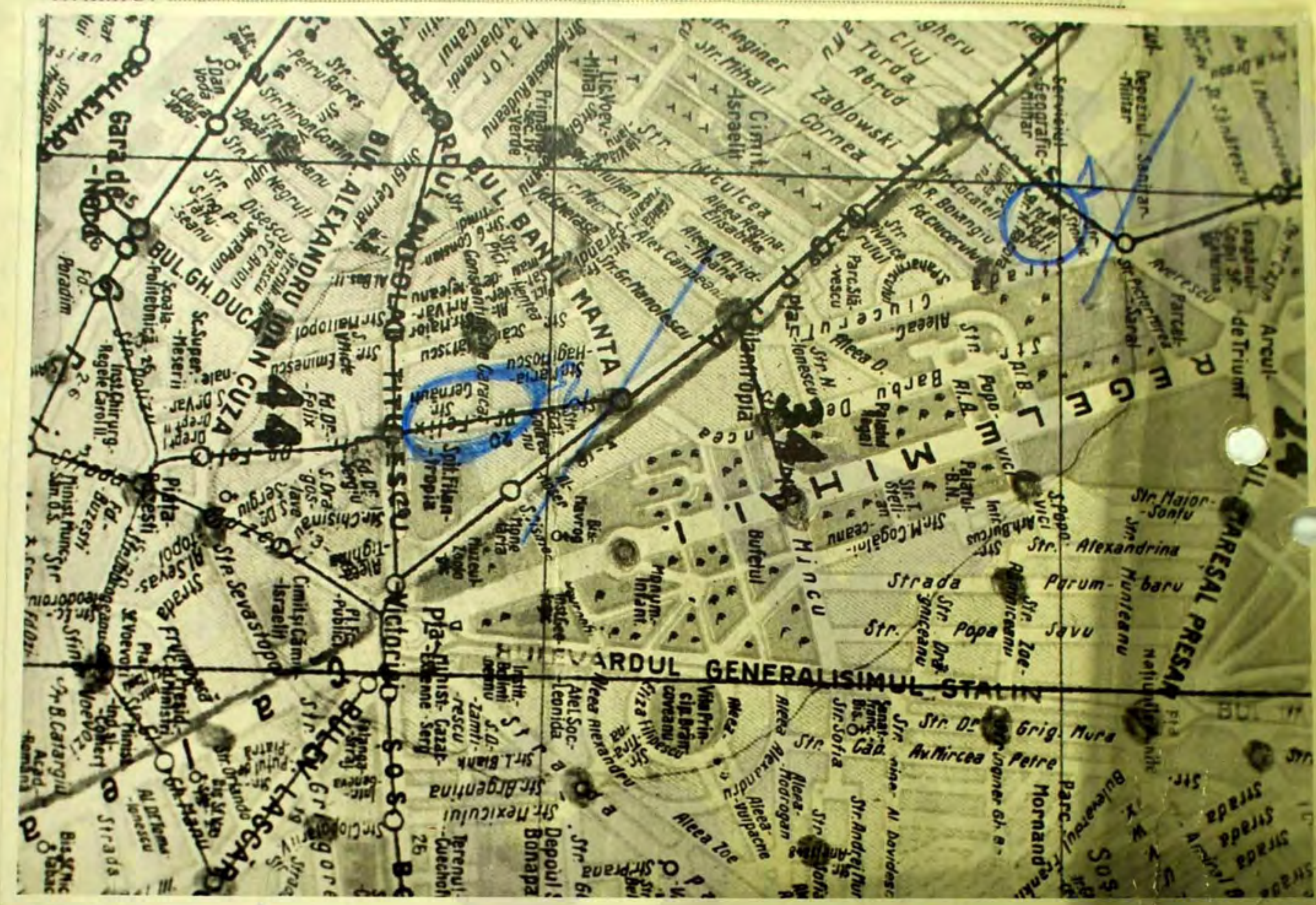

sau rude a lui Teohari Georgescu și unde acesta deocamdată locuia așa după cum el mi-a spus.

Intrebare:

Descrie amănunțit această locuință și poziția ei?

Răspuns:

După câte îmi aduc aminte, locuința a fost la etaj, așa după cum am desenat-o pe schița ce am semnat-o.

Intrebare:

Arată cine a mai fost de față în timpul discuțiilor sau după discuții în această locuință?

Răspuns:

In timpul discuțiilor ce au avut loc între mine, Teohari Georgescu și Turcu Nicolae nu a participat nimeni iar după terminarea discuțiilor a venit și fratele lui Teohari Georgescu, și după câte îmi

Semnătura [signature]

577

Urmare : acum amintește este cel din fotografia Nr 7 și pe care mai târziu la intervenția lui Teohari Georgescu prin anul 1945-1946 l-am angajat ca administrator la sediul F.N.D. și pe care îl chema Vasile.

Fotografia Nr 8 reprezintă persoana lui Teohari Georgescu care după cum am arătat a participat împreună cu mine și cu comisarul șef. Turcu Nicolae la discuțiile avute în acea locuință.

Întrebare:

Răspunsurile și precizările ținute mă mulțumește ancheta. Si-ți cere să arăți ce poți preciza în mod concret despre această întâlnire.

Răspuns:

Este adevărat că nu pot face precizări amănunțite din cauză că eu am cunoscut foarte multe case conspirative, de asemenea și locuințele unde m-am locuit le-am schimbat foarte des, fiind pericol de a fi prinși. Însă pot preciza că întâlnirea dintre mine, comisarul șef Turcu Nicolae și Teohari Georgescu a avut loc în toamna anului 1939, într-o locuință din împrejurimile pieței Victoriei și că cu această ocazie comisarul șef Turcu Nicolae mi-a angajat pe mine și pe Teohari Georgescu ca agenți provocatori ai siguranței, indrumându-ne cum să acționăm și fixându-ne fiecărei atribuțiile ce trebuiau să le îndeplinim, cum și prin cine trebuie să fim în legătură, tot odată fixându-mi și retribuțiile pentru atribuțiunile ce trebuiau să le îndeplinim, adică cam suma de 5000 lei pe lună.

Întrebare:

Cine poate arăta precis unde a avut loc această întâlnire ?

Răspuns:

Teohari Georgescu este cel mai îndicat ca să arate precis unde a avut loc această întâlnire

Întrebare:

De ce tocmai Teohari Georgescu ar putea preciza locul acestei întâlniri?

Semnătura,

Urmare: Răspuns:

Am aflat că Teohari Georgescu ar fi cel mai indicat să precizeze locul acestei întâlniri precum și cine locuia acolo, de vreme ce mi-a spus că locuia temporar în acea locuință, de asemenea tot el mă introdus în acea locuință și tot odată și el a fost unul din participanți la întâlnirea ce a avut loc în acea locuință împreună cu mine și comisarul șef Turcu Nicolae, și tot în acea locuință a primit și el atribuții fixându-se și retribuția ce urma s-o primească de la comisarul șef Turcu Nicolae și cu care ocazie eu și mine a fost de acord cu cele cerute și propuse de Turcu Nicolae.

Întrebare:

Care ar fi concluzia în care ne-ar putea lămuri mai bine locul acestei întâlniri, precum și agentul de legătură dintre Turcu Nicolae, Teohari Georgescu și dta.

Răspuns:

Aceste precizări ar putea fi lămurite printr-o confruntare ce ne-ar putea face între mine și Teohari Georgescu care de altfel numitul este cel mai indicat de a lămuri amănuntele cerute de anchetă, despre întâlnirea ce a avut loc între noi și comisarul șef Turcu Nicolae.

Întrebare:

Pe ce considerente sau fapte concrete te bazezi că la o eventuală confruntare Teohari Georgescu ar lămuri precizările ce sunt cerute de anchetă.

Răspuns:

La o eventuală confruntare cu Teohari Georgescu acesta va lămuri amănuntele cerute de anchetă și trebue să recunoască întâlnirea între noi și comisarul șef Turcu Nicolae bazat pe faptul că el a fost acela care a pus la dispoziție această întâlnire locuința, de asemenea cu ocazia întâlnirii ce am avut-o cu acesta în vara anului 1940 la Moscova l-am întrebat dacă nu a aflat ceva despre activitatea de agenți provocatori pe care mi-am avut-o cu comisarul șef Turcu Nic.

Semnătura,

578

Urmare : la care acesta mi-a răspuns că nu ne-a spus nimic. Cu Teohari Georgescu am mai discutat despre descoperirea reciprocă a faptelor noastre de agenți provocatori precum și de a ne sustine unul pe altul în orice împrejurare și aceasta cu ocazia întoarcerii mele în țară după anul 1944.

De asemenea atât eu cât și Ana Pauker am susținut numirea lui Teohari Georgescu la ministerul de interne și în C.C. al P.C.R. după care fapt i-am atras atenția acestuia de a avea grijă de dosarele dela siguranță precum și persoanele ce ar putea să demaște activitatea noastră trădătoare de agenți provocatori ai siguranței. Cam prin anul 1949-1950 i-am cerut lui Teohari Georgescu să-l aresteze pe fostul agent Munteanu de oarece acesta se plimbă liber prin Brașov și căuta să compromită persoanele, ce au făcut parte din mișcare în ilegalitate, acesta a înțeles ca să ia măsuri contra agentului de mai sus. Despre comportarea lui Munteanu am aflat dela Varga Savril care mi-a spus că acesta vorbește despre mine, "cum că omul am ajuns am mare și multe plângeri pela siguranță".

În cazul când Teohari Georgescu nu ar fi fost el și mine agent provocator al siguranței ar fi avut curajul să mă demaște precum și posibilitatea de a cerceta trecutul meu având la mână dosarele siguranței și persoanele cu care am dus activitatea arătată mai sus. Însă bazat pe faptul că și el am cunoscut trecutul lui am discutat cu el cele arătate mai sus astfel descoperindu-ne și susținându-ne până în anul 1952. Fiindcă bazat pe cele arătate de mine mai sus, Teohari Georgescu trebuie să recunoască și să lămurească întâlnirea noastră anulă cu comisarul sef Turcu Nic. și amănuntele cerute de anchetă în acest caz.

Întrebare :

În procesele verbale anterioare ați arătat că Teohari Georgescu a fost agent provocator, precizează când, unde, dela cine și cu ce

Semnătura

Urmare: ocazie a avut acest lucru ?

Răspuns:

Despre Teohari Georgescu am cunoscut că era agent provocator din discuțiile avute cu camisarul sef Turcu Nicolae la întâlnirile ce le-am avut împreună în Str. Cuțitul, de asemenea și de felul cum se comportat în timpul discuțiilor ce a avut loc în toamna anului 1939 între mine, Teohari Georgescu și Turcu Nicolae, de asemenea și de felul cum a fost de acord cu atribuțiile ce i-au fost fixate de camisarul sef. Turcu Nicolae în acea ocazie.

Întrebare:

T-ai întâlnit cu Teohari Georgescu pentru a discuta unele rarcini de partid ?

Răspuns:

Cu Teohari Georgescu mam întâlnit de vreo trei ori unde am discutat unele rarcini de partid.

Întrebare:

În ce măsură aveai legături cu Teohari Georgescu pe linie de partid, și dacă îi dădeai anumite rarcini pe această linie.

Răspuns:

De oarece eu eram unul din secretarii C.C. aveam legături ilegale de partid și cu Teohari Georgescu care era în conducerea comitetului local, ținând ședințe uneori cu Marghenștein, trasându-le rarcini de partid.

Întrebare:

Unde vă întâlneați pentru a ține ședințele de partid ?

Răspuns:

Întâlnirile noastre ședințele de partid ținute cu Teohari Georgescu, le țineam în locuințele de pe străzile din apropierea pieții Victoriei

Întrebare:

Deci această întâlnire despre care ai vorbit mai sus, nu a fost o întâlnire în care ai discutat cu Teohari Georgescu despre unele rarcini

Semnătura

579

Urmare : de partid ?

Răspuns :

Întâlnirea de mai sus ce a avut loc între mine și Teohari Georgescu în toamna anului 1939 nu putea fi o întâlnire pe linie de partid de oarece loc a participat și camaradul șef Turcu Nicolae, care mi-a fixat atribuțiuni și retribuții bănești pentru acțiunile noastre de agenți provocatori ce trebuia să le executăm pentru siguranță.

Întrebare :

Cum îți explici că siguranța ar fi avut interesul să descoasă pe doi agenți provocatori de mare valoare pentru ea și de ce nu a lucrat cu ființe separat, fără a-i descoasă ?

Răspuns :

Siguranța a procedat în felul de mai sus pentru a putea ajunge mai sigur scopul urmărit, prin atribuțiile fixate nouă, de asemenea și pentru ridicarea în munca de mai mare răspundere a lui Teohari Georgescu, și cu care ocazie puteam să-l sustinem pe acesta iar în unele ocazii de mai târziu să ne putem sustine reciproc în acoperirea faptelor și legăturilor noastre cu siguranța precum și a ne menține în conducerea partidului, tot odată la această a contribuit și situația internațională și apropierea războiul care în alte țări se desfășura și deci era necesar ca să se creieze în conducerea partidului o fracțiune care să influențeze linia partidului, în sensul dorit de siguranță și interesul acesteia. Astfel că prin activitatea noastră ce ar fi fost dirijată de siguranță nu și slăbit puterea de acțiune și unitatea partidului, putând foarte ușor deci să cunoască și să dirijeze această activitate, care de altfel nu s-a realizat întocmai din cauza românului unde în Uniunea Sovietică siguranța și-a ajuns scopul începând din anul 1940 când Teohari Georgescu a fost ridicat în C.C. al P.C.R și unde fără a impresionat linia siguranței de a nu combate nici sabota războiul. De altfel camaradul șef Turcu Nic. folosea aceste metode de a introduce linii străine în partid altfel

Semnătura

Mod. 185

Urmare: un caz concret este acela din anii 1933-1934 unde Wurbrand a fost recrutat de comisarul şef Turcu Nicolae numai cu misiunea de a introduce în sânul partidului linia contrarevoluţionară Troţchistă şi diversionistă. Wurbrand şi-a început misiunea dată de siguranţă însă după ce a fost demascat a recunoscut că această sarcină i-a fost dată de către comisarul şef Turcu Nicolae.

Intrebare:

Cum şi-au dus la îndeplinire fiecare atribuţiile date de comisarul şef Turcu Nicolae şi ce retribuţii au primit dela acesta.?

Răspuns:

Ştiu că eu cu Turcu Nicolae nu m-am mai întâlnit de-la acea şedinţă, dar ştiu că am trimis în plicuri, material ilegal scos de partid precum şi raportul care a fost pregătit (copii) de către conducerea partidului pentru Comintern, acest material l-am dat prin legătura fixată la şedinţa la care a participat Teohari Georgescu şi comisarul şef. Turcu Nicolae, pentru care am primit de-la acesta cred că prin agentul de legătură circa 4000 lei.

Nu cunosc cum şi-a îndeplinit atribuţiile Teohari Georgescu, ce le primise de-la comisarul şef Turcu Nicolae, deoarece nu am mai discutat cu el despre aceasta până la căderea mea din 4 Aprilie 1940 la frontiera dintre Bucovina de Nord şi U.R.S.S.

Intrebare

Când, unde şi ce ai mai discutat cu Teohari Georgescu despre activitatea de agenţi provocatori ce aţi dus-o împreună?

Răspuns:

După cum am arătat mai sus am discutat cu Teohari Georgescu despre aceasta cu ocazia întâlnirii din vara anului 1940 ce am avut-o cu el la Moscova unde venise împreună cu Foriş St. la Comintern.

După terminarea războiului de asemeni am discutat cu Teohari

Semnătura, [signature]

180

Urmare : Georgescu, de a me acoperi activitatea trădătoare din trecut, de a me sustine reciproc iar după ce l-am sustinut și propus ministru de interne, iam spus nă aibe grijă de dosarele ce ar exista la siguranță precum și de persoanele ce mear putea denunța și în special iam spus numele lui Turcu Nicolae.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu și el corespunde întru totul cu cele declarate de mine sustin și semnez propriu și me silit de nimeni

ANCETATOR Major de sec. Semnătura,

Ion [illegible]

Semnătura,

Mod. 185

581

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul VASILE LUCA, născut la 8 Iunie 1898, în comuna Cătălina, de profesie lăcătuş, căsătorit, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr. 22.-

13 Mai 1953, Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora 20
" s'a terminat " 24 30

Intrebare:
Unde te găseai după grevele din anul 1933?

Răspuns:
După grevele din anul 1933 mă găseam în Bucureşti, ducând activitate sindicală în consiliul sindical şi aceasta până în luna August când am fost arestat şi încarcerat la Jilava, pe baza condamnării de 2o ani în lipsă ce o primisem.-

Intrebare:
Cât timp ai stat în închisoare?

Răspuns:
Am stat în închisoare din luna August 1933, până la 4 Aprilie 1939, când pe bază de recurs mi s'a redus pedeapsa.-

Intrebare:
De unde şi în ce împrejurări ai fost pus în libertate?

Răspuns:
Pe ziua de 4 Aprilie 1939 am fost înaintat dela Închisoarea Doftana la Jandarmeria din Câmpina, iar de aici la postul de jandarmi Băicoi. Aceştia la rândul lor m'au înaintat Leg. de Jandarmi Ploeşti. Leg. de Jandarmi Ploeşti m'a înaintat Siguranţei din Ploeşti care la rândul lor m'au predat Siguranţei Generale din Bucureşti.-

Intrebare:
Cu cine ai stat de vorbă la Siguranţa Generală din Bucureşti, cine te-a pus în libertate şi ce discuţii ai avut cu acestă ocazie?

ss. Vasile Luca

./.

Răspuns:

La Direcţia Generală a Siguranţei am stat de vorbă cu fostul comisar şef TAFLARU ION, care mi-a făcut propuneri ca să fiu informatorul său în problema mişcării muncitoreşti, însă eu i-am refuzat propunerile după care am fost pus în libertate chiar de acesta.-

Întrebare:

După punerea d-tale în libertate cu ce te-ai ocupat?

Răspuns:

După eliberarea mea din închisoare am luat contact cu FORIŞ ŞTEFAN care mi-a comunicat că sunt membru în C.C.al P.C.R. şi că trebue să mă ocup cu organizarea M.C.P.R-ului, iar în apropierea lunei Iulie am intrat în Secretariatul C.C.al P.C.R.In această perioadă am lucrat la atelierul de lăcătuşerie şi construcţii metalice, la AVRAMESCU din Calea Văcăreşti.- Atât FORIŞ cât şi alţi activişti ai Partidului nu mai stăteau ascunşi şi se ocupau cu diferite slujbe lucrând pe unde aveau posibilitate.- Această situaţie a survenit cu ocazia întăririi sindicatelor în breslo unde comuniştii puteau să se înscrie bineînţeles dacă aveau o ocupaţie, singurul care mai era ilegal ela BELA BRAINER.-

Întrebare:

Cu ce organe ale Siguranţei ai avut contact în anul 1939, adică după eliberarea dela Siguranţa Generală?

Răspuns:

Cam prin luna Iunie 1939, pe când veneam dela pasajul Victoriei unde luasem masa la un fel de pensiune proprietate a mătuşei lui FORIŞ ŞTEFAN şi unde era şi el coproprietar şi cu care ocazie m'am îndreptat spre fosta statue şi Bd.Brătianu, m'a întâlnit ocazional fostul comisar şef TAFLARU ION cu care ocazie a căutat din nou să-mi propună de a fi informatorul lui.- Cu această ocazie mi-a spus că mă va compromite căutând să trimeată scrisori acasă, eu i-am arătat că nu mai am activitate şi că caut de lucru, deasemeni că nu am legături ilegale şi numai cu unii prieteni cu care am fost în închisoare.- Am mai fost întrebat despre BELA BRAINER care se găsea în ilegalitate, i-am spus acestuia că nu ştiu unde se găseşte dar că m'am întâlnit cu el întâmplător pe Calea Călăraşi, după aceea ne-am despărţit.-

ss. Vasile Luca

.//.

Intrebare:

Când şi în ce împrejurări ai mai avut contact şi cu alţi agenţi sau persoane din Siguranţă?

Răspuns:

Prin luna Septembrie 1939 eu locuiam în str.Octav Onuleanu (prin Floreasca) şi întâmplător m'am întâlnit pe Calea Floreasca cu fostul inspector BANCIULESCU TEODOR care m'a invitat într'o locuinţă ce se afla pe una din străzile laterale a Căii Floreasca,deşi i-am spus acestuia că nu mai am legături cu mişcarea muncitorească,totuşi el a insistat spunându-mi să iau legătură cu MAGDO ION care sealtfel lucra pe atunci la un depozit de parfumerie şi droguerie care era în împrejurimile străzii "Părintele Lucaci".- Am reluat legătura cu BANCIULESCU TEODOR prin MAGDO ION însă au fost de scurtă durată.- BANCIULESCU TEODOR (şi este mai puţin posibil să fi fost VINTILA IONESCU) mi-a făcut legătură cu comisarul şef TURCU NICOLAE în toamna anului 1939.- Legătura mi-a fost făcută în scris,şi înţelegându-ne ca,cu aceasta să mă întâlnesc în str.Antim aşa cum am arătat în procesele verbale anterioare.- Înţelegerile ce au fost făcute în scris între mine şi BANCIULESCU TEODOR pentru întâlnirea de mai sus,au fost duse şi aduse de MAGDO ION ,eu neştiind dacă acesta cunoştea conţinutul scrisorilor.-

Cât priveşte întâlnirile şi informaţiile,deasemenea misiunile primite şi transmise lui TURCU NICOLAE,au fost arătate de mine în procesul verbal de interogatoriu din 7 Mai 1953.- Deasemenea susţin şi pe mai departe întâlnirea ce a avut loc între mine,TEHARI GEORGESCU şi comisarul şef TURCU NICOLAE,aşa cum am arătat în acelaş proces verbal de interogatoriu.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi el corespunde întrutotul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez,nesilit de nimeni.-

ss.Vasile Luca

ANCHETATOR:
MAIOR DE SECURITATE

Vasilescu Ion

CM/5 ex.

584

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Vasile Ivan născut la 8 Iunie 1898 în comuna Cătălina de profesie lăcătuș, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București Str. Ramnicească Nr. 22.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

13 Mai 1953.

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 20 și min.
„ s'a terminat la „ 24 și 30 „

Intrebare: Unde te găseai după greveie din anul 1933 ?

Răspuns:

După greveie din anul 1933 mă găseam în București, dusând activitate sindicală în cadrul sindicat, și aceasta până în luna August când am fost arestat și încercat la Jilava pe baza condamnări de 20 ani în lipsă ce o primisem.

Intrebare:

Cât timp ai stat în închisoare ?

Răspuns:

Am stat în închisoare din luna August 1933 până la 4 aprilie 1939 când pe bază de recurs mi-a redus pedeapsa.

Intrebare

De unde și în ce împrejurări ai fost pus în libertate ?

Răspuns:

Pe ziua de 4 Aprilie 1939 am fost înaintat de la închisoarea Doftana la jandarmeria din Câmpina iar de aici la postul de jandarmi Băicoi aceștia la rândul lor mau înaintat legiunii de jandarmi Ploești, legiunea de jandarmi Ploești mă înainta regimentul din Ploești.

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: care la rândul lor mau predat la siguranța generală din București.

Intrebare:

Cu cine ai stat de vorbă la siguranța generală din București, cine tea pus în libertate și ce discuții ai avut cu această ocazie?

Răspuns:

La direcția generală a siguranței am stat de vorbă cu fostul comisar șef. Taflaru Ioan, care mia făcut propunerea ca să fiu informatorul său în problema mișcări muncitorești însă eu i-am refuzat propunerile după care am fost pus în libertate chiar de acesta.

Intrebare:

După punerea Dtale în libertate cu ce te-ai ocupat?

Răspuns:

După eliberarea mea din închisoare am luat contact cu Foriș Ștefan care mi-a comunicat că sunt membru în C.C al P.C.R și că trebue să mă ocup cu organizarea M.O.P.R.-ului, iar în apropierea lunei Iulie am intrat în secretariatul C.C. al P.C.R.. In această perioadă eu lucram la atelierul de lăcătușerie și construcții metalice, la Avrămescu din Calea Văcărești. Atât Foriș cât și alți activiști ai partidului nu mai stăteau ascunși și se ocupau cu diferite slujbe lucrând pe unde aveau posibilitate, această situație a survenit cu ocazia intrări sindicatelor în breslele unde comuniștii puteau să se înscrie bine înteles dacă aveau o ocupație, singurul care mai era ilegal a fost Bela Brainer.

Intrebare:

Cu ce organe ale siguranței ai avut contact în anul 1939, adică după eliberare de-la siguranța generală?

Răspuns:

Cam prin luna Iunie 1939 pe când veneam de pe pasajul victoriei unde luasem masa la un fel de pensiune proprietate a mătușei lui Foriș Ștefan și unde era și el coproprietar, și cu care ocazie m-am îndreptat spre poșta statue și Bulevardul Brătianu, ma întâlnit ocazional fostul comisar

Semnătura,

585

Urmare: șef Tașlaru Ioan cu care ocazie a căutat din nou să-mi propună de a fi informatorul lui. Cu această ocazie mi-a spus că mă va compromite cântărul să trimită scrisori acasă, eu i-am arătat că nu mai am activitate și că cunt de lucru de asemenea că nu am legături ilegale și numai cu unii prieteni cu care am fost în închisoare. Am mai fost întrebat despre Bela Brainer care se găsea în ilegalitate, i-am spus acestuia că nu știu unde se găsește dar că m-am întâlnit cu el întâmplător pe calea Călărași, după aceia ne-am despărțit

Întrebare:

Când și în ce împrejurări ai mai avut contact și cu alți agenți sau persoane din siguranță?

Răspuns:

Prin luna Septembrie 1939 eu locuiam în Str. Octav Onicescu (prin Floreasca) și întâmplător m-am întâlnit pe calea Floreasca cu postul impiegat Băncinlescu Teodor care mă invitat într-o locuință ce se afla pe una din străzile laterale ca cări Floreasca, deși i am spus acestuia că nu mai am legături cu mișcarea muncitorească, totuși el a insistat spunându-mi să iau legătura cu Magda Ioan care are altfel lucra pe atunci la un depozit de parfumerie și droguerie care era în împrejurimile străzi "Părintele Lucaci", am reluat legătura cu Băncinlescu Teodor prin Magda Ioan însă au fost de scurtă durată. Băncinlescu Teodor (și este mai puțin posibil să fi fost Vintilă Ionescu) mi-a făcut legătura cu camisarul șef Turcu Nicolae în toamna anului 1939. legătura mi-a fost făcută în scris, și înțelegându-ne ca, eu acesta să mă întâlnesc în Str. Octav așa cum am arătat în procesele verbale anterioare. Înțelegerile ce au fost făcute în scris între mine și Băncinlescu Teodor pentru întâlnirea de mai sus, au fost duse și aduse de Magda Ioan, eu, nu știind dacă această cunoaștea conținutul scrisorilor.

Cât privește întâlnirile și informațiile ce eu am primite și transmise lui Turcu Nicolae au fost arătate de mine

Semnătura,

Mod. 185

Urmare : la procesul verbal de interogatoriu din 7 Mai 1953.

Deoarecinea nu știu și pe mai departe întâlnirea ce a avut loc între mine, Teohari Georgescu și comisarul șef Turcu Nicolae, așa cum am arătat în acest proces verbal de interogatoriu.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și el corespunde întru totul cu cele declarate de mine nu știu și semnez ne silit de nimeni.

Semnătura,

Semnătura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU.

Arestatul VASILE LUCA născut la 8 Iunie 1898 în comuna Cătălina Trei Scaune, de profesie lăcătuş, căsătorit cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Romniceanu nr.22.

27 Iulie 1953 - Bucureşti -

Interogatoriul a început la ora 10,30 min.
" s'a terminat la ora 15

Intrebare:

In procesul verbal din 25 Iulie 1953 ai declarat că în timp ce te aflai la închisoarea Cernăuţi şi s'a făcut propunerea ca în cazul eliberării Cernăuţiului să rămâi pe teritoriul sovietic pentru a desfăşura o activitate de spionaj în favoarea României, fapt cu care d-ta ai fost de acord. Precizează ce instrucţiuni ai primit cu privire la trecerea d-tale pe teritoriul sovietic?

Răspuns:

In această problemă vreau să fac următoarele precizări întrucât în declaraţia mea anterioară nu am fost destul de explicit.

Astfel cu ocazia intervederii avute cu un organ al serviciului de spionaj român în timp ce mă aflam la închisoarea Cernăuţi, acesta mi-a propus să intru în slujba serviciului de spionaj român, urmând ca ulterior (adică după ce am intrat în serviciul lor) să fiu trimis pe teritoriul URSS pentru a desfăşura acolo o activitate de spionaj. Menţionez că cu această ocazie persoana în cauză nu mi-a precizat felul în care urma să trec pe teritoriul sovietic şi nu mi-a spus dacă acest lucru urma să se facă prin rămânerea mea la Cernăuţi în cazul eliberării acestui

/.

teritoriu de către trupele sovietice. Având însă în vedere svonurile care circulău în mod insistent în legătură cu o eventuală eliberare apropiată a Cernăuţiului, eu am făcut legătura între propunerea acestui agent şi svonurile ce circulau, în sensul că în cazul eliberării Cernăuţiului eu să rămân pe teritoriul eliberat, pentru a desfăşura o activitate de spionaj. Aşa am înţeles eu planul agentului de siguranţă de a mă trece pe teritoriul sovietic, adică prin rămânerea mea pe loc în cazul eliberării Cernăuţiului.

Intrebare:

Ai afirmat în declaraţia anterioară că va trebui să ajuţi persoanele respective agenţi serviciului de spionaj român care se vor prezenta la d-ta pe teritoriul sovietic. Cine sunt aceste persoane?

Răspuns:

Concret nu mi-a indicat cine sunt aceste persoane întrucât mi-a spus că atunci când va fi actuală trecerea mea pe teritoriul sovietic, el a să-mi indice persoanele cu care voi lua legătură acolo. Acest lucru (precum mi-a spus agentul în cauză) trebuia să se facă la o a doua intervedere între noi după eliberarea mea din închisoare.-

Intrebare:

Dacă svonurile în legătură cu eliberarea eminentă a Cernăuţiului au fost cunoscute de toată lumea şi deci în speţă şi de agentul în cauză, ce rost mai avea ca el să aştepte până la eliberarea d-tale din închisoare pentru a-ţi indica agenţii cu care urma să iei legătură pe teritoriul sovietic?

Răspuns:

Nu avea niciun rost să-mi comunice cine sunt agenţii spionajului român pe teritoriul URSS atâta timp cât eu eram în închisoare şi nu se punea încă concret problema trecerii mele în URSS.

Intrebare:

Afirmaţia d-tale este lipsită de vre'un temei logic întrucât prin aferta care ţi s'a făcut şi acceptarea acestuia din partea d-tale recrutarea d-tale a fost perfectuată.

Dat fiind şi eliberarea apropiată a Cernăuţiului nu mai era necesar ca agentul respectiv să mai revină ulterior

El ţi-a dat legăturile necesare cu această ocazie. Arată d- ta cine sunt aceste legături?

Răspuns:

Nu mi-a indicat nici-o persoană de legătură întrucât nici amănuntele respective condiţiunile angajerii mele nu au fost perfecţionate. Eu am promis şi am fost de acord ca după eliberarea mea să intru în serviciul de spionaj român Este posibil ca acest agent ar mai fi revenit la închisoare să discute cu mine detalii tehnice însă intervenind a treia zi după întâlnirea noastră eliberarea Cernăuţiului natural că acesta nu a mai avut posibilitatea să stea de vorbă cu mine. Afară de aceasta era normal ca pe baza regulilor de conspirativitate ce exista la un serviciu secret să nu-mi comunice numele agenţilor lor până ce nu este actuală punerea în practică a trimiterii mele în URSS.

Intrebare:

Dacă pentru păstrarea conspirativităţii nu ţi-a indicat numele agenţilor cu care urma să iei legătură în URSS este ce-l puţin aşa de firesc sa fi dat intrucţiuni agenturii lor din URSS de a lua legătură cu dumneata după ce vei fi sosit acolo.

Arată deci cine sunt persoanele care s'au prezentat la d-ta pe teritoriul URSS după eliberarea Cernăuţiului şi au luat legătură cu d-ta ca agenţi ai spionajului român.

Răspuns:

In mod deschis nu s'a prezentat la mine nici-o persoană pe teritoriul URSS ca agent al spionajului român şi aceasta cu atât mai puţin deoarece între mine şi agentul c cu care am discutat nu s'a stabilit niciun consemn sau parolă de recunoaştere pentru această eventualitate.-

Am arătat însă deja în declaraţiile mele anterioare că, după ce am luat legătură pe teritoriul URSS cu SAMOILOV din comportarea acestuia faţă de mine şi din felul cum a privit şi tratat diferite probleme de ordin politic am dedus că el ar fi una din persoanele aflate în slujba spionajului român, care pe baza instrucţiunilor primite a venit să ia legătură cu mine.

Insăşi felul cum s'a făcut prima întâlnire între mine şi el a avut un caracter conspirativ.

./.

589

SAMOILOV a căutat să ascundă şi chiar a ascuns legăturile ce au existat între noi la Cernăuţi, motivând că nu este bine să se ştie legăturile între mine şi el, respectiv faptul că el mă susţine pe mine la Partid.

Din toate aceste fapte am înţeles şi dedus că SAMOILOV este persoana care trebue să facă legătură între mine şi serviciul de spionaj român.

Dar această convingere a mea a mai fost întărită şi prin faptul că SAMOILOV mi-a mai spus că el face parte dintr'o organizaţie specială care are misiunea de a supraveghea activitatea organelor sovietice şi relaţiile lor cu locuitorii din teritoriul eliberat.

Intrebare:

Ce ţi-a spus SAMOILOV cu privire la serviciul din care făcea el parte. Era vorba de un serviciu special sovietic sau străin?

Răspuns:

SAMOILOV mi-a spus că serviciul din care face parte este un serviciu de informaţii sovietic.

Intrebare:

Atunci de unde ai tras d-ta concluzia că ar fi vorba de un serviciu de spionaj străin?

Răspuns:

Felul în care SAMOILOV ţinea legătura cu mine, conspirativitatea exagerată şi celelalte considerente arătate mai sus precum şi în declaraţiile anterioare, m'a făcut să trag această concluzie.

Intrebare:

Deci d-ta ai colaborat cu SAMOILOV în credinţa că lucrezi pentru serviciul de spionaj român?

Răspuns:

Da aşa este, am avut convingerea că activitatea mea în legătură cu SAMOILOV este desfăşurată în slujba şi interesul serviciului de spionaj român.

Intrebare:

Deci ai considerat recrutarea d-tale la închisoarea din Cernăuţi ca prefectuată?

Răspuns:

Da recunosc acest lucru.

./.

590

Intrebare:

Astfel stând lucrurile care a fost deci motivul şi s scopul adevărat al rămânerii d-tale pe teritoriul sovietic?

Răspuns:

Intenţia mea a fost de ajunge în Uniunea Sovietică pentru a scăpa astfel de siguranţă dar tot adată eram hotărât că în cazul când siguranţa îmi va cere să continui activitatea ~~mea în slujba lor~~ şi pe teritoriul URSS voi face acest lucru pentru a nu fi demascat.

Astfel fiind activitatea mea desfăşurată cu SAMOILOV am dus-o crezând că de fapt sunt în slujba spionajului român conform angajamentului pe care l-am luat la Cernăuţi.

Intrebare:

Cu ocazia recrutării d-tale la închisoarea din Cernăuţi agentul respectiv ţi-a amintit ceva în legătură cu activitatea d-tale în serviciul Siguranţei din trecut?

Răspuns:

Agentul în cauză cunoaştea calitatea mea de agent provocator al siguranţei întrucât mi-a făcut aluzie la acest lucru. ~~El căuta să mă convingă~~ să intru în serviciul de spionaj promiţându-mi că voi scăpa de Siguranţă şi de închisori întrucât mi se vor creia condiţiuni mai favorabile de viaţă de către serviciul său.

Intrebare:

D-ta ai afirmat mai sus că privind legăturile d-tale cu SAMOILOV ai avut convingerea că desfăşori o activitate de spionaj pe baza angajamentului luat în acest sens. Ce discuţii ai avut cu SAMOILOV în această direcţie?

Răspuns:

Nu am discutat cu el niciodată în mod deschis despre această problemă întrucât voiam să evit că în cazul unei căderi el să dea declaraţii precise despre mine, respectiv nu voiam să mă demasc în faţa lui că am o astfel de însărcinare şi că desfăşor o activitate de spionaj împreună cu el.

Intrebare:

Arată deci fără rezervă şi eschivare cu cine ai desfăşurat această activitate de spionaj pe teritoriul URSS pe

pe baza angajamentului luat în 1940 la Cernăuţi?

Răspuns:

In afară de activitatea pe care am desfăşurat-o în mod conştient cu SAMOILOV în timpul şederii noastre la Cernăuţi şi despre care am avut convingerea că este activitate de spionaj pentru care m'am angajat în prealabil cu ocazia recrutării mele la Cernăuţi nu am mai avut asemenea legături cu nici-o persoană întimpul şederii mele pe teritoriul sovietic şi nici nu s'a prezentat vre'o persoană la mine cu asemenea însărcinări sau mesaj din partea serviciului de spionaj român.

Intrebare:

Oare serviciul de spionaj român a stat pasiv şi nu a încercat să reia legăturile cu d-ta pe teritoriul sovietic?

Răspuns:

Intradevăr ar fi fost logic să stabilească legături cu mine dat fiind mai ales faptul că aveau dovezi compromiţătoare asupra mea, dar în realitate nu s'a prezentat la mine nici-o persoană pentru a stabili legături în mod direct în afară de cazul SAMOILOV despre care am arătat deja că el este persoana cu care urmează să fac legătura ca agent al serviciului de spionaj român.

Intrebare:

Vreunei alte persoane ai comunicat ceva în legătură cu însărcinarea primită?

Răspuns:

Nici-o dată nu am destăinuit nimănui nimic în legătură cu însărcinarea primită la închisoarea din Cernăuţi.-

Ancheta se întrerupe.

După ce am cetit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că el corespunde întrutorul cu cele declarate de mine îl susţin şi semnez nesilit de nimeni.

CAPITAN DE SECURITATE

Mezei Gh. ss/VASILE LUCA

PI/ 3 ex.

592

Proces-Verbal de interogator

Arestat pe Vasile Luca născut la 8 Iunie 1898 în comuna Odobina - Trei Ierarhi - de profesie lăcătuș căsătorit cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București - Str. Romnicească Nr. 22.

27. Iulie 1953.

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 10 și 30 min.
„ s'a terminat la ora 15 și ____ min.

Întrebare: În procesul verbal din 25-07-1953 ai declarat că în timp ce te aflai la închisoarea Cernăuți ți s'a făcut propunerea ca în cazul eliberării Cernăuțiului să rămâi pe teritoriul sovietic pentru a desfășura o activitate de spionaj în favoarea României, fapt cu care dvs. ai fost de acord. Precizează ce instrucțiuni ai primit cu privire la ședința dvs. pe teritoriul sovietic?

Răspuns: În această problemă vreau să fac următoarele precizări întrucât în declarația mea anterioară nu am fost destul de explicit.

Astfel cu ocazia întrevederii avute cu un organ al serviciului de spionaj român în timp ce mă aflam la închisoarea Cernăuți, acesta mi-a propus să intru în slujba serviciului de spionaj român, urmând ca ulterior dacă după ce am intrat în serviciul Lor să fiu trimis pe teritoriul URSS pentru a desfășura acolo

Semnătura

Mod 185

Urmare : o activitate de spionaj. Menționez că cu această ocazie persoana mi cauză nu mi-a precizat felul în care urma să trec pe teritoriul sovietic și nu mi-a spus dacă acest lucru urma să se facă prin rămânerea mea la Cernăuți în cazul eliberării acestui teritoriu de către trupele sovietice. Având însă în vedere svonurile care circulau în mod insistent în legătură cu o eventuală eliberare apropiată a Cernăuțiului, eu am făcut legătura între propunerea acestui agent și svonurile ce circulau, în sensul că în cazul eliberării Cernăuțiului eu să rămân pe teritoriul eliberat, pentru a desfășura o activitate de spionaj. După am înțeles eu planul agentului de siguranță de a mai trece pe teritoriul sovietic, adică prin rămânerea mea pe loc în cazul eliberării Cernăuțiului.

Întrebare. Ai afirmat în declarația anterioară că va trebui să ajuți persoanele respective agenții serviciului de spionaj român care se vor prezenta la dv pe teritoriul sovietic. Cine sunt aceste persoane?

Răspuns - Concret nu mi-a indicat cine sunt aceste persoane însuși mi-a spus că atunci când voi fi actuală trecerea mea pe teritoriul sovietic el a să-mi indice persoanele cu care mai bine legătură acolo. Acest lucru - (precum mi-a spus agentul în cauză) trebuia să se facă la a doua întrevedere între noi după eliberarea mea din închisoare.

Întrebare: Ce svonuri în legătură

Semnătura,

193

Urmare: cu eliberarea emisenta a Cernăuțiului au fost cunoscute de toată lumea și deci nu prețio de agentul nu cauză, ce rost mai avea ca el să aștepte până la eliberarea dtale din închisoare pentru a-ți indica agenții cu care urma să iei legătură pe teritoriul sovietic.?

Răspuns: Nu avea nicion rost so.mi comunice cine sunt agenții spionajului romăn pe teritoriul URSS atâta timp cât eu eram în închisoare și nu se punea nică concret problema trecerii mele în U.R.S.S.

Întrebare: Afirmația dtale este lipsită de orice temei logic întrucât prin oferta care ți s-a făcut și acceptarea acesteia din partea dtale recrutarea dtale a fost perfectuată.

Sat fiind și eliberarea apropiată a Cernăuțiului nu mai era necesar ca agentul respectiv să mai rămână ulterior. Și deci dat legăturile necesare cu această ocazie arată dtale cine sunt aceste legături?

Răspuns: Nu mi-a indicat nicio persoană de legătură instrucțiuni nici amănunte respective condițiunile angajării mele nu au fost perfecționate. Eu am promis și am fost de acord ca după eliberarea mea să intru în serviciul de spionaj romăn. Este posibil ca acest agent or mai fi reușit la închisoare să discute cu mine detalii tehnice însă intervenind a doua zi după întâlnirea noastră eliberarea Cernăuțiului natural că această nu a mai avut posibilitatea să-mi dea de veste.

Semnătura

Urmare: mine. Afară de aceasta era normal ca pe baza regulilor de conspirativitate ce există la un serviciu secret să nu-mi comunice numele agenților lor până ce nu este actuală punerea în practică a misiunii mele în U.R.S.S.

Întrebare: Dacă pentru păstrarea conspirativității nu mi-a indicat numele agenților cu care urma să iei Legătura în U.R.S.S. este cel puțin așa de firesc să fi dat instrucțiuni agenților lor din U.R.S.S. de a lua Legătura cu dumneata după ce vei fi sosit acolo.

Arată deci cine sunt persoanele care s'au prezentat la dte pe teritoriul U.R.S.S. după eliberarea Cernăuțiului și au luat Legătura cu dte ca agenți ai Spionajului românesc.

Răspuns: În mod deschis nu s'a prezentat la mine nici o persoană pe teritoriul U.R.S.S. ca agent al Spionajului român. În această cu atât mai puțin deoarece între mine și agentul cu care am discutat nu s'a stabilit nici un consemn sau parolă de recunoaștere pentru această eventualitate.

Am arătat însă deja în declarațiile mele anterioare că, după ce am luat Legătura pe teritoriul U.R.S.S. cu Lamakov, din comportarea acestuia față de mine și din felul cum a privit și tratat diferite probleme de ordin politic am dedus că el ar fi una din persoanele aflate în slujba Spionajului român, care pe baza instrucțiunilor primite a venit să ia Legătura cu mine.

2

Semnătura,

Urmare: Insăși felul cum s-a făcut prima întâlnire între mine și el a avut un caracter conspirativ.

Samailov a căutat să ascundă și chiar a ascuns legăturile ce au existat între noi în cercetări, motivând că nu este bine ca aceste legături între mine și el, respectiv faptul că el mă sustine pe mine la Partid.

Din toate aceste fapte am ajuns să deduc că Samailov este persoana care trebue să facă legătura între mine și serviciul de spionaj român.

Pe această convingere a mea a mai fost întărită și prin faptul că Samailov mi-a mai spus că el face parte dintr-o organizație specială care are misiunea de a supraveghea activitatea organelor sovietice și relațiile lor cu locuitorii din teritoriul eliberat.

Întrebare: Ce v-a spus Samailov cu privire la serviciul din care face el parte. Era vorba de un serviciu special sovietic sau străin.?

Răspuns: Samailov mi-a spus că serviciul din care face parte este un serviciu de informații sovietic.

Întrebare: Atunci de unde ați tras dv. concluzia că or fi vorba de un serviciu de spionaj străin.?

Răspuns: Faptul în care Samailov face legătura cu mine, conspirativitatea exagerată și celelalte considerente arătate mai sus precum și în declarațiile anterioare, mă făcut să

Semnătura

Urmare: trag această concluzie.

Întrebare. Ați dv. colaborat cu Samoilov în credința că Lucreți pentru serviciul de spionaj român?

Răspuns. Da așa este, am avut convingerea că activitatea mea în legătură cu Samoilov, este desfășurată în slujba și interesul serviciului de spionaj român.

Întrebare: Ați considerat recrutarea dvs. la închisoarea din Cernăuți ca provocată?

Răspuns: Da recunosc acest lucru.

Întrebare: Astfel știind lucrurile care a fost deci motivul și scopul adevărat al rămânerii dvs. pe teritoriul sovietic?

Răspuns: Intenția mea a fost de a ajunge în Uniunea Sovietică pentru acest astfel de siguranță dar tot adoptă eram hotărât că în cazul când siguranța îmi va cere să continuu activitatea mea în slujba lor și pe teritoriul U.R.S.S voi face acest lucru pentru a nu fi demascat.

Astfel fiind activitatea mea desfășurată cu Samoilov am avut-o crezând că de fapt sunt în slujba spionajului român, conform angajamentului pe care l-am luat la Cernăuți.

Întrebare. Cu ocazia recrutării dvs. la închisoarea din Cernăuți agentul respectiv v-a amintit ceva în legătură cu activitatea dvs. în serviciul siguranței din trecut?

Semnătura

595

Urmare:

Răspuns: Agentul îți cauza cunoștea calitatea mea de agent provocator al Siguranței întrucât mi-a făcut aluzie la acest lucru. Se căuta să mă convingă să intru în serviciul de spionaj promițându-mi că voi scăpa de Siguranță și de închisoare întrucât mi se vor crea condițiuni mai favorabile de viață decât serviciul străin.

Întrebare: Ne-ai afirmat mai sus că privitor tratativele dvs cu Samarkov ați avut convingerea că desfășurați o activitate de spionaj pe baza angajamentului luat în acest sens. - Ce discuții ați avut cu Samarkov în această direcție?

Răspuns: Nu am discutat cu el nici o dată în mod deschis despre această problemă întrucât urmăream să evit ca în cazul unei condamnări el să dea declarații precise despre mine, respectiv nu urmăream să mă demasc în fața lui că am o astfel de însărcinare și că desfășor o activitate de spionaj împreună cu el.

Întrebare: Arătați deci fără rezervă și exhaustiv cu cine ați desfășurat această activitate de spionaj pe teritoriul URSS pe baza angajamentului luat în 1940 la Cernăuți?

Răspuns: În afară de activitatea pe care am desfășurat-o în mod conștient cu Samarkov în timpul ședere mele la Cernăuți și despre care am avut convingerea că este activitatea de spionaj pentru care m-am angajat în prealabil cu ocazia recrutării mele la Cernăuți nu am mai

Semnătura

Urmare: avut asemenea legături cu nici-o persoană
în timpul șederii mele pe teritoriul Sovietic și nici
nu s-a prezentat vreo persoană la mine cu
asemenea însărcinări sau mesaj din partea
serviciului de spionaj român.

Întrebare: Oare serviciul de spionaj
român a stat pasiv și nu a încercat să reia
legăturile cu d-ta pe teritoriul sovietic?

Răspuns: Într-adevăr ar fi fost logic să stabi-
lească legături cu mine dat fiind mai ales
faptul că aveau dovezi compromițătoare
asupra mea, dar în realitate nu s-a prezentat
la mine nici-o persoană pentru a stabili
legături în mod direct în afară de cazul
Samoilov despre care am arătat deja
că el este persoana cu care urmează
să fac legătură ca agent al serviciului
de spionaj român.

Întrebare: Vreunei alte persoane ai
comunicat ceva în legătură cu însărcinarea
primită?

Răspuns: Nici-o dată nu i-am
destăinuit nimănui nimic în legătură cu
însărcinarea primită la închisoarea din
Cernăuți.

Ancheta se întrerupe.

După ce am citit prezentul proces-verbal de
interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am
constatat că el corespunde întru totul
cu cele declarate de mine îl susțin
și semnez nesilit de nimeni.

Anchetator
cpt. de securitate
[signature]

Semnătura
[signature]